

Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029

Slimmer omgaan met grondstoffen

Datum @ 2017 (in te vullen na de inspraak)

In werking vanaf @ 2017 (in te vullen na de inspraak)

Het ontwerp Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP) ligt van 26 september 2016 tot en met 7 november 2016 ter inzage.

Een aantal van de ter inzage gelegde documenten zijn teksten waarin het (ontwerp) afvalbeheerbeleid is geformuleerd. Deze tekstdelen vormen samen het ontwerp-LAP3. Ook zijn er teksten die achtergrondinformatie bevatten, deze zijn geen onderdeel van het ontwerp-LAP3.

Belanghebbenden kunnen een zienswijze indienen, maar alleen op die delen die samen het ontwerp-LAP3 vormen. Deze delen zijn in de ter inzage gelegde documenten aangeduid als 'Kern van het beleid'. Concreet betreft het

- De laatste paragraaf van ieder hoofdstuk in de delen A t/m D;
- De paragrafen I t/m III van ieder sectorplan in deel E;
- De laatste paragraaf van iedere bijlage in deel F.

Uitsluitend de zienswijzen die betrekking hebben op het ontwerp-LAP3 zullen worden voorzien van een reactie in een nota van antwoord. Deze nota van antwoord zal tegelijk met de definitieve versie van LAP3 naar de indieners van de zienswijzen en naar beide Kamers der Staten-Generaal worden gestuurd en worden gepubliceerd op de website van het LAP.

Colofon

DGMI
Directie Duurzaamheid

Plesmanweg 1-6, Den Haag

Contact voor vragen
en inspraakreacties

inspraak.lap@rws.nl

Versie

Inspraakversie, deel E – sectorplannen
(delen A t/m D en F zijn een ander document)

Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029

- Het LAP is vastgesteld op @ 2017 en op @ 2017 in werking getreden (Staatscourant 2017, @).

Inleiding / leeswijzer

[Waarom een derde landelijk afvalbeheerplan?](#)

Een derde landelijk afvalbeheerplan (LAP3) wordt opgesteld 'omdat Europa en de Wet milieubeheer daartoe verplichten'. Op zich is dat voldoende reden voor een nieuw LAP.

Echter, een dergelijke antwoord doet geen recht aan wat met het eerste en het tweede LAP is bereikt en wat we met dit derde LAP nog verder willen bereiken. De evaluatie van LAP1 en LAP2¹ heeft namelijk geleerd dat deze plannen goed hebben gewerkt en dat veel stakeholders er tevreden over zijn.

Het LAP is werkbaar gebleken voor vergunningverlening, geeft een goed overzicht van een groot deel van het afvalveld en heeft bijgedragen aan uniformering van de uitvoering van afvalbeleid. Daarnaast is het grootste deel van de kwantitatieve doelstellingen van het LAP bereikt, is meer marktwerking binnen de afvalmarkt ingevoerd en heeft ook de beoogde ontkoppeling van de afvalhoeveelheid en de economische ontwikkeling plaatsgevonden.

Stakeholders merken onder meer op dat in termen van de Ladder van Lansink er een grote verschuiving is geweest van de laagste trede op de ladder (stort) naar de derde trede (afvalverbranding met energietoepassing). Daarnaast is er een verschuiving geweest naar materiaalhergebruik/recycling met name bij bouw- en sloopafval.

Vanzelfsprekend zijn er ook kanttekeningen en zaken die beter kunnen. De uitvoerders van de evaluatie constateren bijvoorbeeld dat de ketenprojecten voor de 7 prioritaire afvalstoffen nog weinig kwantitatieve resultaten hebben opgeleverd. Een aantal stakeholders geeft aan dat er voor recycling meer mogelijk is en dat LAP1 en LAP2 onvoldoende stimulansen bevatten om deze verschuiving te faciliteren. Ook dit is een reden om het LAP te herzien en te proberen een volgende stap te zetten.

Een laatste reden voor een nieuw LAP is de groeiende aandacht voor de transitie naar een circulaire economie. De bijdrage van het afvalbeleid aan de transitie naar een circulaire economie heeft met het nieuwe LAP meer aandacht gekregen en is verder vormgegeven.

[LAP en de transitie naar een circulaire economie](#)

Nederland hecht grote waarde aan de transitie naar een circulaire economie. Om vanuit het Rijk deze transitie te faciliteren, is het Rijksbrede programma Circulaire Economie (CE-programma) opgezet.

Het LAP is één van de instrumenten om de ambities en resultaten van het CE-programma, de daarbij horende uitvoeringsprogramma's en het 'convenant meer en betere recycling' - waar nodig - beleidsmatig vast te leggen, naar een brede praktijk te vertalen en af te dwingen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de volgende aspecten:

- het instrument minimumstandaard is bij uitstek geschikt om achterblijvers een duw in de goede richting te geven en te voorkomen dat terugval naar laagwaardiger verwerking plaatsvindt;
- met het beleid ten aanzien van internationaal transport van afvalstoffen kunnen (in beginsel) bepaalde innovaties worden beschermd en gestimuleerd;
- door een juiste beoordeling of een materiaal een afvalstof is of niet, kunnen beperkingen van afvalregelgeving vervallen wanneer deze niet nodig zijn, maar juist van toepassing blijven wanneer dit voor sturing van stromen of bescherming van het milieu wel wenselijk is. Het LAP is bij uitstek het document om dit uit te werken.

De transitie naar een circulaire economie, en de bijdrage die het LAP daar aan kan leveren, is dan ook een belangrijk thema geweest bij het opstellen van dit derde LAP. Dit werkt bijvoorbeeld door in

- de doelstellingen zoals die voor de komende planperiode zijn geformuleerd.
- een aanzet tot het maken van onderscheid tussen meer en minder hoogwaardige vormen van recycling, waarbij vormen die leiden tot het langer in de keten houden van materialen de voorkeur zouden moeten krijgen boven andere vormen.
- het expliciet aandacht besteden aan innovaties die een bijdrage aan het afvalbeleid én aan de

¹ Evaluatie Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) 1 en 2, CE-Delft, mei 2014

transitie naar een circulaire economie leveren. Hierbij wordt ernaar gestreefd het uitvoeren van experimenten te versoepelen.

- uitgebreide aandacht voor het onderwerp afvalstof, bijproduct en einde-afvalstof waarbij het uitgangspunt is dat er makkelijker moet worden gesproken van niet-afval of einde-afval wanneer duidelijk is dat er geen sprake (meer) is van typisch afvalgerelateerde risico's die vragen om beheersing met behulp van afvalwetgeving.
- het uitwerken van een specifieke beleidslijn voor het omgaan met afvalstoffen waarin 'zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)' aanwezig zijn. De insteek hierbij is om op basis van een risicobenadering een goede balans te vinden tussen het elimineren van dergelijke stoffen uit de maatschappij enerzijds en het belang van recycling van de grondstoffen met ZZS in verband met de transitie naar een circulaire economie anderzijds.
- de opbouw van het LAP waarbij niet alleen is geprobeerd om alle stappen in de keten een duidelijke plek te geven (deel B), maar ook om voor iedere actor aan te geven welke verplichtingen voor hem of haar gelden, maar ook welke mogelijkheden er zijn om een bijdrage te leveren aan de circulaire economie, zowel door aankoop van grondstoffen en producten, het omgaan met grondstoffen en producten, als bij het afdanken ervan (deel C).

Om de relatie tussen het LAP en de transitie naar een circulaire economie te benadrukken is ook gekozen voor 'Slimmer omgaan met grondstoffen' als ondertitel van dit derde LAP.

[Andere rollen van het LAP](#)

Naast een functie als instrument bij de transitie naar een circulaire economie geeft het LAP aan hen, die geen deel uitmaken van de betrokken overheidsorganisaties (zoals burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties) inzicht in het afvalbeheer en de wijze waarop de circulaire economie wordt gestimuleerd. Om die reden bevat het LAP de nodige tekst die niet direct het formuleren van beleid betreft, maar vooral informatief bedoeld is.

Naast een functie als instrument bij de transitie naar een circulaire economie is het LAP ook een invulling van een aantal verplichtingen die volgen uit de Wet milieubeheer en de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Overheden zijn wettelijk verplicht om bij al hun besluiten die raken aan afvalbeheer rekening te houden met het LAP. Voor de betrokken overheden houdt de bindende werking van het LAP in dat zij bij de uitvoering van de Wet milieubeheer en het verlenen van milieuvergunningen (op grond van de Wabo) rekening moeten houden met het LAP. Dat wil zeggen dat afwijken binnen bepaalde randvoorwaarden mag, maar alleen met een goede motivatie. Hiermee is het LAP een manier om bepaalde ambities vast te leggen en ook daadwerkelijk af te dwingen.

[De opbouw van het LAP](#)

Het derde LAP bestaat, evenals haar voorgangers, uit een hoofdtekst (verder 'beleidskader' genoemd), sectorplannen en bijlagen. LAP3 is echter - anders dan LAP1 en LAP2 - opgebouwd uit zes delen.

Beleidskader

Het beleidskader bevat het beleid voor afvalpreventie en afvalbeheer. In het beleidskader komen echter niet alleen traditionele afvalactiviteiten als inzamelen, verbranden en storten aan de orde, maar ook onderwerpen als beschikbaar instrumentarium, afval of niet, vergunningverlening en capaciteitsregulering. En natuurlijk bevat het beleidskader de doelstellingen van het afvalbeleid en wordt inzicht gegeven in monitoring en handhaving.

Het beleidskader is in LAP3 verdeeld over vier delen (A tot en met D). Deze delen zijn allen te vinden in voorliggend document.

- In deel A is een aantal algemene onderwerpen ondergebracht zoals de juridische basis, de status, de doelstellingen, in te zetten instrumenten, etc.
- In deel B zijn - naast een algemeen hoofdstuk over het LAP en de circulaire economie - alle activiteiten die bij afvalbeheer een rol spelen uitgewerkt. Het gaat dan over onderwerpen zoals preventie, inzamelen, opslaan en allerlei vormen van verwerken. Ook onderwerpen als het onderscheid tussen afval en niet-afval, mengen, grensoverschrijdend transport en de aanwezigheid van ZZS hebben in deel B een plek gekregen.
- In deel C is - en dat is nieuw in vergelijking met het tweede LAP - aandacht besteed aan alle

actoren die in de keten een rol kunnen spelen. In dit deel is steeds aangegeven wat van welke actor wordt verwacht om gezamenlijk tot een circulaire economie te komen.

- Deel D tenslotte bevat alle aspecten die van belang zijn voor vergunningverlening. Deze zijn bewust bij elkaar gezet omdat de effectiviteit van het LAP staat of valt met een goede doorvertaling naar vergunningen, toepassing van algemene regels, gebruik bij aanbestedingen, etc.

Sectorplannen

LAP3 bevat 80 sectorplannen². Deze sectorplannen vormen samen deel E van het LAP. In verband met de omvang zijn deze sectorplannen opgenomen in een apart document. Per sectorplan wordt de afbakening van het sectorplan gegeven, wordt het verwerkingsbeleid voor de betreffende afvalstoffen beschreven (minimumstandaard) en worden specifieke aandachtspunten voor grensoverschrijdend transport van afvalstoffen behandeld. De minimumstandaarden geven aan wat de minimale hoogwaardigheid is van de verwerking van een bepaalde afvalstof of categorie van afvalstoffen. Ze zijn bedoeld om te voorkomen dat afvalstoffen laagwaardiger worden verwerkt dan wenselijk is en vormen op die manier een referentieniveau bij de vergunningverlening voor afvalbeheer.

Bijlagen

De bijlagen bij het derde LAP vormen samen deel F en zijn allen opgenomen in voorliggend document. Zij omvatten een referentielijst, een lijst van afkortingen en een lijst van termen en definities, maar ook veel toelichting op relevante wet en regelgeving en lastige onderwerpen als het onderscheid tussen nuttige toepassing en verwijdering, het onderscheid tussen afval en niet-afval en hoe om te gaan met zeer zorgwekkende stoffen. Belangrijke bijlagen zijn ook de bijlagen die betrekking hebben op het gescheiden houden van categorieën van afvalstoffen en het uitvoeren van LCA's om bijvoorbeeld gemotiveerd van het LAP te kunnen afwijken.

De status van verschillende onderdelen van het LAP

Beleidskader versus sectorplannen

De sectorplannen vormen een uitwerking van het beleidskader voor specifieke afvalstoffen. Zo is de minimumstandaard (paragraaf II van de sectorplannen) een nadere uitwerking van de in het beleidskader opgenomen afvalhiërarchie voor de betreffende afvalstof. Paragraaf III van de sectorplannen is de uitwerking van het in het in het beleidskader opgenomen algemene beleid voor grensoverschrijdend transport van afvalstoffen. In geval dat een sectorplan afwijkt van het beleidskader is, met betrekking tot de onderwerpen minimumstandaard en grensoverschrijdend transport van afvalstoffen, het sectorplan bepalend.

De kern van beleid versus overige tekst

De minister van IenM stelt het LAP en elke wijziging van dat plan vast. Daaraan is op grond van de Wet milieubeheer een uitgebreide procedure verbonden. Die procedure voorziet in het overleg voeren met andere bestuursorganen, instellingen en organisaties, het toezenden van de betreffende documenten aan de beide kamers der Staten-Generaal en een terinzagelegging, waarbij alle belanghebbende kunnen inspreken.

Het spreekt voor zich dat een dergelijke zorgvuldige procedure noodzakelijk is voor het vaststellen en wijzigen van een plan waarmee alle bevoegde gezagen rekening moeten houden bij het uitoefenen van hun bevoegdheid met betrekking tot afvalstoffen. Het LAP is daardoor namelijk bepalend bij onder meer vergunningverlening aan bedrijven en grensoverschrijdend transport van afvalstoffen. Zoals hiervoor gezegd bevat het LAP echter ook teksten die meer informatief of toelichtend van aard zijn. Het is nodig noch handig wanneer voor aanpassing van deze toelichtende teksten de uitgebreide procedure moet worden doorlopen, terwijl het bijvoorbeeld alleen gaat om beschrijving van een wetgeving die is gewijzigd.

² LAP3 heeft vier sectorplannen minder dan LAP2. Dit komt omdat er één nieuw sectorplan is toegevoegd en vijf zijn vervallen door samenvoeging. Op papier lijkt het aantal sectorplannen in LAP3 echter groter dan dat in LAP2 (85 versus 84). Dat komt doordat de nummering van de plannen zoveel mogelijk gelijk is gehouden. Het vervallen van vijf sectorplannen door samenvoeging blijkt daardoor niet direct uit de nummering van de plannen.

Bij het tweede LAP is er reeds voor gekozen om een scheiding aan te brengen tussen informatie waarvan een wijziging zorgvuldig en volgens de uitgebreide procedure moet gebeuren en informatie die zonder uitgebreide procedure kan en mag worden aangepast. In LAP2 hoorde kortweg het hele beleidskader en de paragrafen I t/m III van de sectorplannen tot de eerste categorie en de rest van de sectorplannen en de andere bijlagen tot de tweede categorie. In dit derde LAP is dit principe niet alleen voortgezet, maar ook nog verder doorgevoerd. Ook in het beleidskader is nu namelijk een dergelijk onderscheid gemaakt:

- In de delen A t/m D en F van het LAP is aan het eind van ieder hoofdstuk respectievelijk iedere bijlage aangegeven wat moet worden gezien als de kern van het beleid.
- Voor deel E geldt dat voor ieder van de 80 sectorplannen de paragrafen I t/m III horen tot de kern van het beleid.
- Voor wijziging van de kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak (inclusief afstemming, toezending aan de kamer etc.) worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen zal worden volstaan met bekendmaking van de wijziging.

Kern van het beleid ten aanzien van leeswijzer

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in deze inleiding/leeswijzer. Overige informatie in deze inleiding/leeswijzer is toelichtend aan onderstaand beleid of dient als duiding bij bijvoorbeeld bestaande wet- en regelgeving of jurisprudentie. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen van deze inleiding/leeswijzer zal worden volstaan met bekendmaking.

In dit derde LAP is er voor gekozen om ook voor het beleidskader een scheiding aan te brengen tussen informatie waarvoor altijd een procedure van openbare inspraak (inclusief afstemming, toezending aan de kamer etc.) zal worden gevolgd en overige toelichtende informatie. Informatie waarvoor altijd een procedure van openbare inspraak zal worden gevolgd is de zogenaamde 'kern van het beleid' en betreft de volgende informatie:

- in de delen A t/m D en F van het LAP: de paragraaf aan het eind van ieder hoofdstuk/bijlage met als titel 'kern van het beleid';
- in deel E (sectorplannen): de paragrafen I t/m III.

Voor wijziging van de overige, meer toelichtende delen zal worden volstaan met bekendmaking van de wijziging.

Deel E

Sectorplannen

E.1 Inleiding

In deel E zijn de sectorplannen opgenomen. In de sectorplannen is het beleid voor de verschillende afvalstoffen verder uitgewerkt.

E.1.1 Inhoud sectorplannen

De sectorplannen bevatten een beleidskern en een toelichting. Voor wijziging van de kern van beleid wordt een procedure van openbare inspraak gevolgd. Voor wijziging van de toelichting wordt volstaan met bekendmaking van de wijziging. Meer informatie hierover is opgenomen in de leeswijzer van dit LAP.

De kern van het beleid van de sectorplannen is opgenomen in paragraaf I tot en met III.

- paragraaf I bevat de afbakening oftewel de reikwijdte van het sectorplan;
- paragraaf II bevat de minimumstandaard van verwerking. In een aantal sectorplannen is tevens een vooruitblik opgenomen om duidelijk te maken welke ontwikkelingen in de minimumstandaard worden voorzien.
- paragraaf III bevat de uitwerking van de beoordeling voor het grensoverschrijdend transport van afvalstoffen.

E.1.2 Relatie beleidskader en sectorplannen

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering en bevat het algemene beleid voor:

- de toetsing van vergunningaanvragen voor de verwerking van afvalstoffen aan de afvalhiërarchie en de minimumstandaard van verwerking;
- de beoordeling van verzoeken voor het grensoverschrijdend transport van afvalstoffen.

De sectorplannen bevatten een uitwerking van het algemeen beleid zoals dat is beschreven in het beleidskader. In geval dat een sectorplan afwijkt van het beleidskader is met betrekking tot de onderwerpen minimumstandaard en grensoverschrijdend transport van afvalstoffen het sectorplan bepalend.

Het is belangrijk dat vergunningverleners en handhavers zich niet beperken tot de inhoud van de sectorplannen, omdat een aantal onderwerpen en achtergronden centraal in het beleidskader zijn uitgewerkt. Voor de betreffende onderwerpen is een verwijzing in de toelichting van de sectorplannen opgenomen.

Tot slot wordt benadrukt dat de voorschriften van direct werkende (Europese) regelgeving zoals de EVOA, REACH en de POP-verordening van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit en derhalve altijd moeten worden betrokken bij de beoordeling. In het beleidskader is relevante informatie over deze regelgeving opgenomen. Het is mogelijk dat de in een sectorplan opgenomen minimumstandaard geen of onvoldoende rekening houdt met, met name REACH en de POP-verordening. In die gevallen is de in de sectorplannen opgenomen uitwerking van het beleid niet van toepassing.

E.1.3 Kern van het beleid

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Overige informatie in dit hoofdstuk is toelichtend aan onderstaand beleid of dient als duiding bij bijvoorbeeld bestaande wet- en regelgeving of jurisprudentie. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen van dit hoofdstuk zal worden volstaan met bekendmaking.

- In geval dat een sectorplan afwijkt van het beleidskader is met betrekking tot de onderwerpen minimumstandaard en grensoverschrijdend transport van afvalstoffen het sectorplan bepalend.

E.2 De sectorplannen

Dit document bevat de volgende sectorplannen

- Sectorplan 1 Huishoudelijk restafval (fijn en grof)
- Sectorplan 2 Restafval van bedrijven
- Sectorplan 3 Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
- Sectorplan 4 Gescheiden ingezameld/afgegeven papier en karton
- Sectorplan 5 Gescheiden ingezameld/afgegeven textiel (inclusief schoeisel)
- Sectorplan 6 Gescheiden ingezameld/afgegeven groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (GFT)
- Sectorplan 7 Gescheiden ingezameld/afgegeven organisch bedrijfsafval
- Sectorplan 8 Gescheiden ingezameld/afgegeven groenafval
- Sectorplan 9 Afval van onderhoud van openbare ruimten
- Sectorplan 10 Zwerfafval
- Sectorplan 11 Kunststof en rubber
- Sectorplan 12 Metalen
- Sectorplan 13 Batterijen en accu's
- Sectorplan 14 Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan
- Sectorplan 15 Glasvezelkabels
- Sectorplan 16 Waterzuiveringslib
- Sectorplan 17 Reststoffen van drinkwaterbereiding
- Sectorplan 18 KCA, KGA
- Sectorplan 19 Afval van gezondheidszorg bij mens of dier
- Sectorplan 20 AVI-bodemas
- Sectorplan 21 AVI-vliegas
- Sectorplan 22 Reststoffen slibverbranding
- Sectorplan 23 Reststoffen van kolengestookte energiecentrales
- Sectorplan 24 Reststoffen van energiewinning uit biomassa
- Sectorplan 25 Actief kool
- Sectorplan 26 Rookgasreinigingsresidu van AVI's en installaties voor het verbranden van slib of biomassa
- Sectorplan 27 Shredderafval
- Sectorplan 28 Gemengd bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar bedrijfsafval en particulier gemengd verbouwingsafval
- Sectorplan 29 (Overig) Steenachtig materiaal
- Sectorplan 30 Zeefzand
- Sectorplan 31 Gips
- Sectorplan 32 Cellenbeton
- Sectorplan 33 Dakafval (bitumineus, teerhoudend en composiet)
- Sectorplan 34 Asfalt
- Sectorplan 35 Straalgrit
- Sectorplan 36 Hout
- Sectorplan 37 Asbest en asbesthoudende afvalstoffen
- Sectorplan 38 Gescheiden ingezameld/afgegeven vlakglas
- Sectorplan 39 Grond
- Sectorplan 40 Baggerspecie
- Sectorplan 41 Verpakkingen algemeen
- Sectorplan 42 Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars
- Sectorplan 43 Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen
- Sectorplan 44 Gasflessen en overige drukhouders
- Sectorplan 45 Brandblussers
- Sectorplan 46 Munitie
- Sectorplan 47 Vuurwerk
- Sectorplan 48 Overig explosief afval
- Sectorplan 49 Ondergrondse tanks
- Sectorplan 50 Tanks voor autogas
- Sectorplan 51 Wrakken van auto's en tweewielige motorvoertuigen
- Sectorplan 52 Banden

- Sectorplan 53 Afvalstoffen van schepen
- Sectorplan 54 Sloopschepen
- Sectorplan 55 Oliefilters
- Sectorplan 56 Afgewerkte olie
- Sectorplan 57 *Halogeenhoudende afgewerkte olie* [vervallen als apart sectorplan]
- Sectorplan 58 Olie/water mengsels, olie/water/slib mengsels en oliehoudende slibben
- Sectorplan 59 Vloeibare brandstof- en olierestanten
- Sectorplan 60 Oliehoudende boorspoeling en boorgruis
- Sectorplan 61 Boor-, snij-, slijp- en walsolie
- Sectorplan 62 Metalen met aanhangende olie of emulsie
- Sectorplan 63 Overig oliehoudend afval
- Sectorplan 64 PCB-houdende afvalstoffen
- Sectorplan 65 Dierlijk afval
- Sectorplan 66 Gasontladingslampen en fluorescentiepoeder
- Sectorplan 67 Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen
- Sectorplan 68 Halogeenhoudende oplosmiddelen
- Sectorplan 69 Destillatieresidu
- Sectorplan 70 Gereguleerde stoffen (CFK, HCFK, halonen) en gefluoreerde broeikasgassen (HFK, PFK, SF6)
- Sectorplan 71 Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur
- Sectorplan 72 Zwavelzuur, zuurteer en overig zwavelhoudend afval
- Sectorplan 73 Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden
- Sectorplan 74 *Edelmetaalhoudende baden* [vervallen als apart sectorplan]
- Sectorplan 75 *Metaalhoudend afvalwater met organische verontreinigingen* [vervallen als apart sectorplan]
- Sectorplan 76 *Overige zuren, overige basen en overig metaalhoudend afvalwater* [vervallen als apart sectorplan]
- Sectorplan 77 *Waterig afval met specifieke verontreinigingen* [vervallen als apart sectorplan]
- Sectorplan 78 Filterkoek van ontgiften/neutraliseren/ontwateren
- Sectorplan 79 Ontwikkelaar en fixeer
- Sectorplan 80 Vast fotografisch afval
- Sectorplan 81 Hardingszouten
- Sectorplan 82 Kwikhoudend afval
- Sectorplan 83 Arseensulfideslib en arseensulfide-filterkoek
- Sectorplan 84 Overige recyclebare monostromen (matrassen, steenwol, tapijt en kunstgras)
- Sectorplan 85 Geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS)

Sectorplan 01 Huishoudelijk restafval (fijn en grof)

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Fijn en grof huishoudelijk restafval	<p>Dit betreft afval dat overblijft bij particuliere huishoudens nadat deelstromen gescheiden zijn aangeboden en/of ingezameld, nl.:</p> <ul style="list-style-type: none"> partijen fijn en grof huishoudelijk restafval die als zodanig worden aangeboden. partijen fijn en grof huishoudelijk restafval die bij de inzameling (denk aan route-inzameling, het gebruik van [kraak]perswagens, etc.) door of namens de gemeente ontstaan. de restfractie (de bak 'overig' of 'rest' op de milieustraat) die resteert na gescheiden afgifte van componenten uit grof huishoudelijk afval op een gemeentelijke milieustraat. mengsels van componenten uit grof huishoudelijk afval die ontstaan op de milieustraat omdat enkele van de stromen genoemd in art. 3.115 van de Activiteitenregeling milieubeheer gezamenlijk in één opslagvoorziening worden geborgen (zie ook hoofdstuk B.3.5 van het beleidskader).
residuen die ontstaan bij het sorteren of anderszins verwerken van fijn en grof huishoudelijk restafval	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard voor verwerking

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	fijn huishoudelijk restafval	<p>Verbranden als vorm van verwijdering.</p> <p>Sorteren, nascheiden of anderszins verwerken gericht op nuttige toepassing van (een deel van) het huishoudelijk afval is toegestaan, met als beperking dat het overblijvende residu nog minimaal verbrand moet kunnen worden¹. Voor de verwerking van de hierbij gevormde deelfracties / monostromen wordt verwezen naar de daarvoor geldende minimumstandaarden of het beleidskader.</p>
b	grof huishoudelijk restafval (de container 'overig' of 'rest' op de milieustraat)	Verbranden als vorm van verwijdering.
c	deelstromen van grof huishoudelijk afval van milieustraten die op basis van art. 3.115, lid 6 en lid 7 van de Activiteitenregeling in één opslagvoorziening mogen worden opgeslagen	<p>Sorteren of anderszins verwerken met als doel monostromen af te scheiden die geschikt zijn voor recycling.</p> <p>De mate van recycling dient gelijkwaardig te zijn aan de situatie waarin de stromen wel meteen op de milieustraat gescheiden gehouden waren.</p> <p>Voor de verwerking van de hierbij gevormde deelfracties / monostromen wordt verwezen naar de daarvoor geldende minimumstandaarden of het beleidskader.</p>

¹ Dit kan dus betekenen dat iets minder ver wordt gesorteerd ten behoeve van recycling dan technisch mogelijk is om te voorkomen dat een residu overblijft dat alleen maar gestort zou kunnen worden.

d	grof huishoudelijk restafval dat gemengd is aangeboden of bij inzameling niet naar soort gescheiden is gehouden (denk aan route-inzameling, het gebruik van [kraak]perswagens, etc.)	Sorteren of anderszins verwerken met als doel zoveel mogelijk monostromen af te scheiden die geschikt zijn voor recycling, met als beperking dat het overblijvende residu nog minimaal verbrand moet kunnen worden. ¹ De mate van recycling dient zo goed mogelijk gelijkwaardig te zijn aan wat zou zijn bereikt wanneer de betreffende componenten wel vanaf het moment van aanbieden door de primaire ontdoener gescheiden zouden zijn gehouden. Dit kan betekenen dat in vergunningen van bedrijven die deze stroom ontvangen sturingsvoorschriften worden opgenomen om afvoer naar een laagwaardigere verwerking dan recycling, zoals verbranding en stort te voorkomen.
e	residuen van het sorteren of anderszins verwerken van grof huishoudelijk restafval	Verbranden als vorm van verwijdering.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstof en minimumstandaard

Na aanvang van de planperiode wordt gezien of de lijn dat bij sorteren, nascheiden of anderszins verwerken als alternatief voor verbranden geen enkel residu mag worden gestort gehandhaafd moet blijven. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

Verder wordt verwacht dat vanaf 2025 het verbranden van grof en fijn restafval van huishoudens waarin een aantal specifieke recyclebare deelstromen voorkomen niet meer aan de orde is. Bezien wordt of tussentijds aanpassen van de minimumstandaard door verbranding van bepaalde componenten te verbieden kan bijdragen aan de realisatie van dit streven.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking is toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e. Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof is hergebruik geen reële optie.
	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d, tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door	Ja	Tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en/of wanneer de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2). Voor de

recycling		afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e, tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en/of wanneer de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2.) Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d, omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e. Uit de stukken in het kennisgevingsdossier moet eenduidig blijken wat de herkomst en inzamelmethode van het over te brengen afval is.
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d, omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
	nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d, omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder c en d) of verbranden als vorm van verwijdering (voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a, b en e) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e. Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof is hergebruik geen reële optie.
	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d, indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij op het moment van indienen van de kennisgeving belemmeringen bestaan op basis van het flexibele importplafond voor buitenland brandbaar restafval. Zie beleidskader par. B.13.4.2.2 en par. B.10.5.
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d, omdat recycling mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat door voorbehandeling monostromen zijn gescheiden.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij op het moment van indienen van de kennisgeving belemmeringen bestaan op basis van het flexibele importplafond voor buitenland brandbaar restafval. Zie beleidskader par. B.13.4.2.2 en par. B.10.5.
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d, omdat recycling mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat door

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

		voorbehandeling monostromen zijn gescheiden.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
	Nee	Voor huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d, omdat recycling mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat door voorbehandeling monostromen zijn gescheiden en als vervolghandeling geen deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat: <ul style="list-style-type: none"> • recycling van huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder d; of • verbranden als vorm van verwijdering van huishoudelijk restafval zoals bedoeld in par. II onder a en e; mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Fijn en grof huishoudelijk restafval is afval dat overblijft bij particuliere huishoudens nadat deelstromen gescheiden zijn aangeboden en/of ingezameld. Het restafval betreft gemengd afval. De restfractie van grof huishoudelijk restafval dat overblijft nadat alle stromen genoemd in art. 3.115, lid 2, van de [Activiteitenregeling](#) zijn afgescheiden (de bak 'overig' of 'rest' op de milieustraat) en de residuen die ontstaan bij het sorteren of anderszins scheiden van grof huishoudelijk restafval vallen eveneens onder de reikwijdte van dit sectorplan. Zie voor de omschrijving van de begrippen 'fijn huishoudelijk restafval' en 'grof huishoudelijk restafval' de aparte begrippenlijst bij dit LAP (bijlage F.3).

Ook onder dit sectorplan vallen mengsels van componenten uit grof huishoudelijk afval die ontstaan op de milieustraat omdat enkele van de stromen genoemd in art. 3.115, lid 2, van de [Activiteitenregeling](#) op grond van artikel 3.115, lid 6, van deze regeling gezamenlijk in één opslagvoorziening worden geborgen (zie ook paragraaf B.3.5.2.3 van het beleidskader). Deze afvalstoffen zijn genoemd in paragraaf II onder c. Het beleid voor de gescheiden ingezamelde monostromen of tijdens de nascheiding/sortering afgescheiden monostromen is uitgewerkt in andere sectorplannen of het beleidskader.

Volgens recente wijzigingsvoorstellen wordt in de Kaderrichtlijn afvalstoffen waarschijnlijk een definitie van stedelijk afval opgenomen. Fijn en grof huishoudelijk restafval zijn onderdeel van het stedelijk afval. De overige vormen van stedelijk afval komen in andere sectorplannen van het LAP aan bod.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstromen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Bij particuliere huishoudens gescheiden ingezamelde deelstromen, voor zover sprake is van monostromen ³	Zie onderstaande sectorplannen. Voor zover de monostromen niet onder een sectorplan van het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Componenten uit grof huishoudelijk afval die naar soort worden gescheiden, voor zover sprake is van monostromen ⁴	Zie onderstaande sectorplannen. Voor zover de monostromen niet onder een sectorplan van het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Fijn restafval van bedrijven	Zie SP02 (restafval van bedrijven)
Papier en karton	Zie SP04 (gescheiden ingezameld papier en karton)
Textiel	Zie SP05 (gescheiden ingezameld textiel)
Gft-afval	Zie SP06 (gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens)
Grof tuinafval	Zie SP08 (gescheiden ingezameld groenafval)
Kunststoffen	Zie SP11 (kunststof)
Metalen	Zie SP12 (metalen)
Batterijen en/of accu's	Zie SP13 (batterijen en accu's)
KCA	Zie SP18 (KCA/KGA)
Particulier gemengd verbouwingsafval	Zie SP28 (gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties) Zie SP28 (steenachtig materiaal)
Dakafval	Zie SP33 (dakafval)
Hout	Zie SP36 (hout)
Asbest	Zie SP37 (asbest en asbesthoudende afvalstoffen)
Vlakglas	Zie SP38 (gescheiden ingezameld vlakglas)
Grond	Zie SP39 (grond)

³ Zie begrippenlijst.

⁴ Zie begrippenlijst.

Verpakkingsafval	Zie SP41 (verpakkingen algemeen)
Verfafval en overige verpakkingen met gevaarlijk afval	Zie SP42 (verpakkingen van verf, lijm, kit of hars) Zie SP43 (verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen)
Gasflessen en overige drukhouders	Zie SP44 (glasflessen en overige drukhouders)
Brandblussers	Zie SP45 (brandblussers)
Banden van voertuigen	Zie SP52 (banden) Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader (onder meer banden van fietsen en scooters)
Tl-buizen en spaarlampen	Zie SP66 (gasontladingslampen en fluorescentiepoeder)
Elektrische en elektronische apparatuur	Zie SP71 (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Matrassen, steenwol, tapijt en rubber	Zie SP84 (overige monostromen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 191210; 191212; 200301; 200307 en 200399.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Huishoudelijk restafval valt onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP⁵:

- **Categorie 8:** Deelstromen van grof huishoudelijk afval van milieustraten die op basis van art. 3.115, lid 6 en lid 7 van de Activiteitenregeling in één opslagvoorziening mogen worden opgeslagen.
- **Categorie 9:** Grof huishoudelijk restafval dat gemengd is aangeboden of bij inzameling niet naar soort gescheiden is gehouden (denk aan route-inzameling)
- **Categorie 100A en 100B:** Afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Voor huishoudelijke producten en materialen richt het programma Circulaire Economie, voorheen het programma VANG-HHA, zich onder andere op het materieel en financieel sluiten van ketens. De ambitie is om daarbij de productketens aan te pakken van alle producten die in de afdankfase onderdeel uitmaken van het gemeentelijk huishoudelijk afval. Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen en dit wordt de komende jaren verder uitgebreid. Voor huishoudelijk afval relevante ketens die zijn of worden opgepakt zijn dit in ieder geval kunststoffen, matrassen, incontinentiemateriaal (luiers), voedsel, meubilair, KCA, textiel en drankenkartons. Zie verder paragraaf A.5.3.3.5 van het beleidskader.

2. Aandachtspunten t.a.v. het ontstaan van de afvalstof

In het kader van het programma Circulaire Economie (CE) zijn acties gestart die van invloed zijn op de afvalstoffen die bij een burger vrijkomen en het beheer van deze afvalstoffen. Een aantal van deze acties wordt hierna beschreven.

Ingezet wordt op het motiveren van consumenten en het veranderen van hun omstandigheden zodat de duurzame keuze makkelijker en aantrekkelijker wordt dan deze nu is. Wat preventie betreft levert het programma verder een bijdrage door:

- het gebruik van primaire grondstoffen te verminderen;
- grondstoffen beter te benutten door ze zo lang mogelijk in de productketens te houden en deze in zo veel mogelijk cycli van gebruik opnieuw in te zetten.

In het kader van het programma wordt verder bekeken hoe gekomen kan worden tot de invoering van eenduidige en efficiënte inzamelsystemen van huishoudelijk en bedrijfsafval (consumptiegoederen), zodanig dat altijd en overal (thuis, op het werk/school of onderweg) consumenten hun afval gescheiden kunnen aanbieden. Daarnaast vindt stimulering van hergebruik plaats via het moderniseren van kringloop- en weggeefwinkels en het versterken van de repareren- en opknappcultuur via repaircafés.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Op grond van hoofdstuk 10 (titel 10.4) van de [Wet milieubeheer](#) hebben gemeenten een zorgplicht voor de periodieke inzameling van huishoudelijk afval bij of nabij elk binnen het gemeentelijk grondgebied gelegen perceel, en daarmee ook voor (grof) huishoudelijk restafval.

⁵ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Gemeenten hebben eveneens op grond van de Wet milieubeheer een zorgplicht voor afvalstoffen van particuliere huishoudens die te groot of te zwaar zijn om op dezelfde wijze als huishoudelijk restafval aan de inzameldienst te worden aangeboden. Gemeenten dienen hiervoor ten minste één brengvoorziening in de vorm van een milieustation of –straat ter beschikking te stellen.

In de plaatselijke verordening geven gemeenten de uitvoering van hun zorgplicht nader vorm, bijvoorbeeld door aan te geven welke stromen door huishoudens gescheiden moet worden gehouden. Het wel of niet gescheiden houden van bepaalde stromen heeft rechtstreeks effect op het wel of niet ontstaan van (grof) huishoudelijk restafval.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid voor fijn en grof restafval van huishoudens is gericht op recycling van deelstromen. Voor verwerking van het residu van (grof) huishoudelijk restafval heeft nuttige toepassing de voorkeur. Vanwege de heterogeniteit van huishoudelijk restafval niet zijnde grof huishoudelijk restafval is dat niet altijd mogelijk. Om die reden is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'. Bij verbranden van huishoudelijk restafval in een AVI leidt de rookgasreiniging tot een minimale hoeveelheid reststoffen die wordt gestort. De overige reststoffen worden nuttig toegepast. Bovendien wordt bij het verbranden energie gewonnen. Om deze redenen is de minimumstandaard milieuhygiënisch verantwoord.

Mede op verzoek van de Tweede Kamer (Kamerstuk 30 872, nr. 41) is het beleid voor grof huishoudelijk restafval primair gericht op verwerken ten behoeve van nuttige toepassing. Uitgangspunt is wel dat wordt voorkomen dat deelstromen of residuen na het verwerken worden gestort. De terugvaloptie voor deze residuen is verbranden als vorm van verwijdering. Storten wordt niet toegestaan. De gedachte achter deze beleidskeuze is dat behandelen gericht op recycling van delen ervan voorop staat, maar wanneer na het afscheiden van herbruikbare delen vervolgens een groot deel als onbrandbare rest moet worden gestort, ontstaat er spanning met een ander beleidsdoel, namelijk beperken van storten. Omdat verbranden met energierugwinning een acceptabele verwerkingsvorm is waarbij bovendien de reststoffen - uitgezonderd wat rookgasreinigingsresidu - nuttig worden toegepast, heeft integrale verbranding in deze gevallen de voorkeur boven een combinatie van recycling van een deel van de componenten en storten van het residu. Voor de verwerkers van grof huishoudelijk restafval betekent dit dat de verwerking moet worden ingericht op het maximaliseren van hergebruik, met als beperking dat het residu ten minste verbrand moet kunnen blijven worden.

Op basis van de minimumstandaard is het voor het vergunnen van alternatieven voor integrale verbranding (sorteren, scheiden, etc.) van belang dat de hele keten vanaf het ontstaan van het fijn en grof huishoudelijk restafval tot en met de verwerking van verkregen fracties wordt gezien. Het bevoegd gezag moet zich bij het vergunnen van het sorteren/nascheiden van fijn en grof huishoudelijk restafval dus een beeld vormen van de vrijkomende fracties en residuen en de wijze van verwerken daarvan. Deze bepaling is in de minimumstandaard opgenomen om te stimuleren dat het bevoegd gezag bij een initiatiefnemer die fijn en grof huishoudelijk restafval anders gaat verwerken dan door verbranden al nagaat of de gevormde fracties en residuen inderdaad niet gestort hoeven te worden. Hiermee wordt voorkomen dat verwerkingsinitiatieven worden vergund die verder in de keten leiden tot fracties of residuen waarvoor storten met ontheffing de enige optie is.

De vraag kan worden gesteld wanneer een gemeente een voldoende adequaat voorzieningsniveau en scheidingsbeleid op de milieustraat hanteert. Dit verschilt van geval tot geval en hangt samen met de organisatie van het totale afvalbeheer in een gemeente (welke stromen worden al apart ingezameld en welke komen wel op de milieustraat). De toetsing hiervan zal daarom moeten plaatsvinden bij de beoordeling van een melding Activiteitenbesluit milieubeheer voor de milieustraat of bij de vergunningverlening van de sorteerinstallatie voor grof huishoudelijk restafval. In artikel 3.115 van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) zijn de componenten vermeld die - voor zover zij in de betreffende gemeente op de milieustraat worden aangeboden als grof huishoudelijk afval - in ieder geval afgescheiden zouden moeten worden om te kunnen spreken van een voldoende adequaat voorzieningsniveau. Hiervoor dient de gemeente dus een aparte container of ruimte op de milieustraat te hebben teneinde een restfractie af te mogen voeren naar een AVI in plaats van een sorteerder. Artikel 3.115 van de [Activiteitenregeling](#) is opgesteld uitgaande van grof huishoudelijk afval en bevat daarom niet alle stromen waarvoor het zinvol is / kan zijn om deze op een milieustraat apart te houden. Omdat het niet direct grof huishoudelijk afval betreft ontbreken bijvoorbeeld in deze lijst stromen als 'verpakkingsglas', 'batterijen', 'gasontladingslampen', 'kca', frituurvet, incontinentiemateriaal, etc. Aan het ontbreken daarvan moeten dus geen algemene conclusies worden verbonden. Naast de fysieke mogelijkheid deze stromen gescheiden te houden, dient ook het beheer van de milieustraat te zijn gericht op een zo effectief mogelijke uitvoering daarvan. Zie verder hoofdstuk B.3.

In de minimumstandaard wordt een relatie gelegd met artikel 3.115 van de [Activiteitenregeling](#) en op basis daarvan worden in de minimumstandaard verschillende situaties onderscheiden.

- (a) Een beheerder die voor alle genoemde stromen een gescheiden voorziening heeft en ook een adequaat beheer van de milieustraat voert, mag de restbak afvoeren ter verbranding. De achterliggende gedachte is dat met een goede implementatie van de Activiteitenregeling het overgrote deel van de voor recycling geschikte componenten niet meer in de restbak terecht komt waardoor verplicht nascheiden van de restbak wel extra kosten, maar relatief weinig extra voor recycling geschikt materiaal oplevert.
- (b) De Activiteitenregeling biedt beheerders de mogelijkheid om - mits getoetst en toegestaan door het bevoegd gezag - een aantal van de hiervoor genoemde stromen niet apart te houden maar samen in één opslagvoorziening te bergen. Voorwaarde hierbij is dat de betreffende gecombineerde bak wordt nagescheiden en dat die nascheiding ook leidt tot een scheidingsresultaat dat vergelijkbaar is met de afvalscheiding die wordt bereikt als de in de container aanwezige afvalstoffen op de gemeentelijke milieustraat gescheiden zouden zijn gehouden. Bronscheiding van afvalstoffen heeft tot doel om zoveel mogelijk van die afvalstoffen te recyclen. Uiteraard geldt dat doel ook voor nascheiding. De afvalstoffen die door nascheiding worden verkregen, dienen dus ook te worden gerecycled. Dat betekent dat nascheiding niet alleen eenzelfde niveau van afvalscheiding moet bereiken als wordt bereikt met bronscheiding, maar ook dat een vergelijkbaar niveau van recycling moet worden bereikt. Voor de praktijk betekent deze mogelijkheid om af te zien van enkele van de verplichte opslagvoorzieningen dus zeker niet dat kan worden afgezien van de meerderheid van de genoemde opslagvoorzieningen, alles in één restbak te gooien en die te laten nascheiden. Er zijn immers diverse combinaties die - wanneer eenmaal samen in 1 bak - niet meer kunnen worden nagescheiden tot eenzelfde niveau van recycling (gips is slecht uit overige bouw- en sloopafval te scheiden, glas samen in een bak met textiel geeft problemen voor de recycling van dit textiel, etc.). De beheerder kan dus alleen slimme combinaties maken - bij voorkeur in overleg met de ontvangende sorteerder - die zich goed laten nascheiden (textiel en matrassen, metaal en harde kunststof, etc.). Deze slimme combinaties moeten dan ook daadwerkelijk worden nagescheiden. Het bevoegd gezag kan met een maatwerkvoorschrift toestaan dat een of meer van de opslagvoorzieningen niet aanwezig zijn, op voorwaarde dat de inrichtinghouder op een redelijke in het voorschrift te stellen termijn via nascheiding of op andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding bereikt. In het maatwerkvoorschrift kunnen voorwaarden worden gesteld aan de wijze van nascheiding of andere alternatieve verwerking en het overleggen van bescheiden hierover. Als dit goed gebeurt geldt voor de echte restbak hetzelfde als in optie a en die mag dan dus worden afgevoerd voor verbranding.
- (c) Voor stromen die bij inzameling of aanbod al gemengd zijn geldt een verplichte nascheiding. Aangezien verbranding niet voldoet aan de minimumstandaard mogen AVI's dergelijke mengstromen niet accepteren. Uit het acceptatiebeleid van de AVI's dient te blijken dat zij gemengd grof huishoudelijk afval niet accepteren. Het zal duidelijk zijn dat gescheiden aanbidding en aan de bron gescheiden houden (opties a en b) eigenlijk de voorkeur heeft boven verplichte nascheiding, omdat bepaalde componenten zich slecht laten nascheiden of andere componenten blijvend verontreinigen. Bij inzameling is dat echter niet altijd praktisch

mogelijk en dan is alsnog nascheiden de weg om in ieder geval nog zoveel mogelijk voor recycling geschikt materiaal in handen te krijgen.

Ten aanzien van in het huishoudelijk restafval voorkomende luiers en ander incontinentiemateriaal wordt opgemerkt dat hierin pathogenen en restanten van (afbreekproducten van) medicijnen kunnen voorkomen. Onbekend is in hoeverre deze stoffen bij (biologische) verwerking worden afgebroken. Daardoor is ook niet bekend of deze stoffen kunnen voorkomen in de producten van de verwerking. Ook zijn de gevolgen van de in het incontinentiemateriaal voorkomende absorptiematerialen voor de aard en kwaliteit van de verwerkingsproducten nog onbekend. In het kader van het programma Circulaire Economie, voorheen programma VANG-HHA, wordt voor incontinentiemateriaal een ketenaanpak gevolgd. Mogelijk dat in het kader van de ketenaanpak nieuwe inzichten over de verwerking van incontinentiemateriaal worden verkregen. Voor meer informatie over de ketenaanpak zie hoofdstuk A.5 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Afvalverbranding bevat ook een als BBT aangemerkte bepaling die voorschrijft dat de afvalstoffen ten minste een specifieke verwerking moeten ondergaan. Het gaat daarbij om de afscheiding van ferro en non-ferro metalen voor of na verbranding van het afval. Deze bepaling is betrokken bij het sectorplan voor AVI-bodemassas (SP20).

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt voor categorie 15:

- a. huishoudelijk restafval en daarmee vergelijkbaar restafval van bedrijven;
- b. deelstromen of residuen, afkomstig van de handmatige en mechanische verwerking van stromen restafval als bedoeld onder a;

en voor categorie 16:

- a. grof huishoudelijk restafval;
- b. deelstromen of residuen van de handmatige en mechanische verwerking van grof huishoudelijk afval;

een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Wensbeeld

Het wensbeeld is dat de hoeveelheid restafval van een gemiddelde Nederlander in 2025 is afgenomen tot maximaal 30 kg per jaar. Deze ontwikkeling voor huishoudelijk restafval is vastgelegd in het Publiek Kader Huishoudelijk afval 2025. Daarvoor moet huishoudelijk afval beter worden gescheiden. De ambitie is om te komen tot 75% afvalscheiding in 2020 en om uiteindelijk richting 100% te gaan. In het uitvoeringsprogramma VANG huishoudelijk afval is verder uitgewerkt hoe deze doelstelling wordt bereikt. Dit programma bestaat uit 4 actielijnen met daaronder een breed scala aan activiteiten waarop wordt ingezet. Hierbij wordt zowel gekeken naar preventie als naar afvalscheiding en recycling, naar grof- en fijn huishoudelijk afval en naar bron- en nascheiding. Een logisch gevolg van dit beleid is dat de hoeveelheid Nederlands restafval in verbrandingsinstallatie zal minimaliseren.

Ten aanzien van de in huishoudelijk restafval voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische

productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen (de zogenoemde 'Ladder van Moerman', die is ingedeeld op basis van maximaal behoud van energie en materiaal, is hierbij het uitgangspunt).

Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen, waaronder voedsel (zie verder hoofdstuk A.5 en B.2.4 van het beleidskader). De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen en wordt uitgevoerd in het kader van het uitvoeringsprogramma VANG-HHA dat onderdeel is van het programma Circulaire Economie. Het programma VANG-HHA richt zich op huishoudelijk afval, maar de resultaten zijn ook van belang voor en van invloed op het afvalbeheer van bedrijven.

Vooruitblik minimumstandaard

Verbranden van recyclebare componenten

Het streven om de hoeveelheid restafval terug te brengen tot 30 kg per inwoner betekent tevens dat voor alle relevante stromen in huishoudelijk afval de keten moet worden gesloten. Verwacht wordt daarom dat vanaf 2025 het verbranden van grof en fijn restafval van huishoudens waarin de volgende recyclebare deelstromen voorkomen niet meer aan de orde is. Het betreft dan in ieder geval de volgende componenten:

kunststofverpakkingsmateriaal, harde kunststoffen, glazen verpakkingsmateriaal, metalen, papier en karton, textiel, niet zijnde tapijt, vlakglas, gft-afval, grof tuinafval, A-hout en B-hout, banden van voertuigen, dakafval, geëxpandeerd polystyreenschuim, gemengd steenachtig materiaal, gips, matrassen en grond.

De hiervoor vermelde, te scheiden deelstromen zijn gebaseerd op artikel 3.115, lid 2, van de Activiteitenregeling. In de loop van de planperiode wordt regelmatig gezien wat de voortgang is en in hoeverre het bannen van deze componenten uit te verbranden restafval al realistisch is. In dat kader zal steeds worden gezien of het tussentijds aanpassen van de minimumstandaard door verbranding van specifieke componenten in restafval te verbieden de beoogde beleidslijn kan ondersteunen.

Storten van residu

Het beleid is er al jaren op gericht dat we huishoudelijk restafval integraal willen verbranden en dat alternatieve verwerking (sorteren, scheiden) niet wordt toegestaan wanneer er vervolgens residuen uit het restafval worden gestort. Voorkomen moet immers worden dat een alternatief leidt tot het afscheiden van enkele voor recycling interessante componenten, terwijl gelijktijdig (een groot deel van) het overige afval vervolgens moet worden gestort. In die gevallen kiezen we liever voor integrale verbranding. Daar tegenover staat dat het mogelijk wel interessant is wanneer de bulk van het restafval door de bewerking voor recycling beschikbaar komt en slechte een klein inert deel wordt gestort. Vraag is dan waar op de schaal tussen iets recyclen en veel storten en veel recyclen en iets storten ligt het omslagpunt en is dat ook zodanig te formuleren dat het bruikbaar is voor vergunningverlening.

In het kader van het project hoogwaardige recycling – onderdeel van het convenant Meer en Betere Recycling – is een eerste poging gedaan om te kijken of het mogelijk is dit omslagpunt te definiëren. Dit is voorsnog niet geslaagd, mede omdat een aantal zaken die in de maatschappij in het algemeen als negatief voor storten worden aangemerkt zich slecht in een LCA laten vertalen. Bij aanvang van de planperiode wordt hier een nadere studie naar gestart. Indien dit succesvol is kan dat leiden in een aanpassing van de methodiek volgens welke in het kader van dit LAP LCA's moeten worden uitgevoerd (bijlage F.9), maar mogelijk ook tot aanpassing van de minimumstandaard van dit sectorplan.

Sectorplan 02 Restafval van bedrijven

I Afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op restafvalstoffen van bedrijven die qua samenstelling vergelijkbaar zijn met fijn huishoudelijk restafval. Het kan daarbij gaan om afval dat afkomstig is van bedrijven uit de handel, diensten en overheidssector (HDO-sector), industriële bedrijven en overige niet-industriële bedrijven. Het betreft uitsluitend procesonafhankelijk afval. De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Fijn restafval van bedrijven	Dit betreft afval dat overblijft bij bedrijven uit de handel, diensten en overheidssector (HDO-sector) en overige niet-industriële bedrijven nadat deelstromen gescheiden zijn aangeboden en/of ingezameld. In praktijk betreft het restafval dat qua aard en samenstelling vergelijkbaar is met fijn huishoudelijk restafval (niet zijnde grof-huishoudelijk restafval).
Procesonafhankelijk fijn restafval van bedrijven	Dit betreft restafval afkomstig van industriële bedrijven dat qua aard en samenstelling vergelijkbaar is met fijn huishoudelijk restafval.
Niet-specifiek ziekenhuisafval	Aangezien dit afval qua samenstelling vergelijkbaar is met fijn huishoudelijk restafval, valt dit afval onder dit sectorplan.
Overblijvend residu dat ontstaat bij het sorteren of anderszins verwerken van fijn restafval van bedrijven	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard voor verwerking

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
a	fijn restafval van bedrijven	Verbranden als vorm van verwijdering.
b	procesonafhankelijk fijn restafval van bedrijven	Sorteren, nascheiden of anderszins verwerken gericht op nuttige toepassing van (een deel van) het restafval van bedrijven is toegestaan, met als beperking dat het overblijvende residu nog minimaal verbrand moet kunnen worden ¹ . Voor de verwerking van de hierbij gevormde deelfracties / monostromen wordt verwezen naar de daarvoor geldende minimumstandaarden.
c	niet-specifiek ziekenhuisafval	
d	overblijvend residu van het sorteren of anderszins verwerken van fijn restafval	Verbranden als vorm van verwijdering.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Na aanvang van de planperiode wordt bezien of de lijn dat bij sorteren, nascheiden of anderszins verwerken van fijn restafval als alternatief voor verbranden geen enkel residu mag worden gestort gehandhaafd moet blijven. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

¹ Dit kan dus betekenen dat iets minder ver wordt gesorteerd ten behoeve van recycling dan technisch mogelijk is om te voorkomen dat een residu overblijft dat alleen maar gestort zou kunnen worden.

Verder wordt verwacht dat vanaf 2025 het verbranden van fijn restafval van bedrijven waarin een aantal specifieke recyclebare deelstromen voorkomen niet meer aan de orde is. Bezien wordt of tussentijds aanpassen van de minimumstandaard door verbranding van bepaalde componenten te verbieden kan bijdragen aan de realisatie van dit streven.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt. Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat elke mate van storten te veel is (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij op het moment van indienen van de kennisgeving belemmeringen bestaan op basis van het flexibele importplafond voor buitenland brandbaar restafval. Zie

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

		beleidskader par. B.13.4.2.2 en par. B.10.5.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij op het moment van indienen van de kennisgeving belemmeringen bestaan op basis van het flexibele importplafond voor buitenland brandbaar restafval. Zie beleidskader par. B.13.4.2.2 en par. B.10.5.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Fijn restafval van bedrijven is afval dat overblijft bij bedrijven nadat deelstromen gescheiden zijn aangeboden en/of ingezameld. Het restafval betreft gemengd afval. De residuen die ontstaan bij het sorteren of anderszins scheiden van fijn restafval van bedrijven vallen eveneens onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Dit sectorplan heeft in de eerste plaats betrekking op afval afkomstig van bedrijven uit de handel, diensten en overheidssector (HDO-sector). Als voorbeelden van bedrijven worden genoemd: detail- en groothandel, reparatiebedrijven, transportbedrijven, horeca, uitleveringen, financiële en overige zakelijke en niet-zakelijke dienstverlening, verhuur en handel in roerend en onroerend goed, overheidsdiensten, onderwijs, gezondheidszorg, sport en recreatie.

Procesonafhankelijk restafval van bedrijven en niet-specifiek ziekenhuisafval vallen eveneens onder dit sectorplan, omdat zij een vergelijkbare samenstelling hebben als restafval van huishoudens. Met procesonafhankelijk restafval van bedrijven wordt bedoeld het restafval afkomstig van industriële bedrijven dat qua samenstelling vergelijkbaar is met huishoudelijk restafval. Procesonafhankelijk restafval van bedrijven kan wel vrijkomen bij die procesindustrie, bijvoorbeeld bij ondersteunende activiteiten als kantoor of kantine. Afval dat samenhangt met de industriële processen zelf valt in het algemeen onder sectorplan 3.

Daarnaast heeft dit sectorplan betrekking op restafval van overige niet-industriële bedrijven die ook niet onder de HDO-sector vallen. Als voorbeeld worden genoemd het restafval uit de agrarische sector en restafval uit de bouwnijverheid.

Het beleid voor de gescheiden ingezamelde monostromen of tijdens de nascheiding/sortering afgescheiden monostromen is uitgewerkt in andere sectorplannen of het beleidskader.

Volgens recente wijzigingsvoorstellen wordt in de Kaderrichtlijn afvalstoffen waarschijnlijk een definitie van stedelijk afval opgenomen. Restafval van bedrijven is onderdeel van het stedelijk afval. De overige vormen van stedelijk afval komen in andere sectorplannen van het LAP aan bod.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Bij bedrijven gescheiden ingezamelde deelstromen, voor zover sprake is van (vrijwel zuivere) monostromen ³	Zie onderstaande sectorplannen. Voor zover de monostromen niet onder een sectorplan van het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Grof bedrijfsafval	Zie beleidskader
Componenten uit grof bedrijfsafval die naar soort worden gescheiden, voor zover sprake is van monostromen ³	Zie onderstaande sectorplannen. Voor zover de monostromen niet onder een sectorplan van het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Fijn en grof restafval van particuliere huishoudens	Zie SP01 (huishoudelijk restafval (inclusief grof))
Afval van voedselproductie en overig procesafhankelijk industrieel afval	Zie SP03 (procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Papier en karton	Zie SP04 (gescheiden ingezameld papier en karton)
Textiel	Zie SP05 (gescheiden ingezameld textiel)
Keukenafval, swill, veilingafval, over-de-datum-producten	Zie SP07 (gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval)
Grof tuinafval	Zie SP08 (gescheiden ingezameld groenafval)
Reinigingsdienstenafval	Zie SP09 (afval van onderhoud van openbare ruimten)
Kunststoffen	Zie SP11 (kunststof)
Metalen	Zie SP12 (metalen)

³ Zie begrippenlijst.

Batterijen en/of accu's	Zie SP13 (batterijen en accu's)
KGA	Zie SP18 (KCA/KGA)
Specifiek ziekenhuisafval	Zie SP19 (afval van gezondheidszorg bij mens of dier)
Gemengd afval dat vrijkomt bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken	Zie SP28 (gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties)
Dakafval	Zie SP33 (dakafval)
Hout	Zie SP36 (hout)
Asbest	Zie SP37 (asbest en asbesthoudende afvalstoffen)
Vlakglas	Zie SP38 (gescheiden ingezameld vlakglas)
Grond	Zie SP39 (grond)
Verpakkingsafval	Zie SP41 (verpakkingen algemeen) Zie SP42 (verpakkingen van verf, lijm, kit of hars) Zie SP43 (verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen)
Gasflessen en overige drukhouders	Zie SP44 (glasflessen en overige drukhouders)
Brandblussers	Zie SP45 (brandblussers)
Banden van voertuigen	Zie SP52 (banden) Zie paragraaf 4.2 van het beleidskader (onder meer banden van fietsen en scooters)
TI-buizen en spaarlampen	Zie SP66 (gasontladingslampen en fluorescentiepoeder)
Elektrische en elektronische apparatuur	Zie SP71 (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Matrassen, steenwol, tapijt en rubber	Zie SP84 (overige monostromen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 180104; 180203; 19.12.10; 19.12.12; 200301; 200307 en 200399.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Restafval van bedrijven valt onder categorie 100A of 100B van bijlage 5 van het LAP⁴: *afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP*. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

In het kader van het programma Circulaire Economie zijn acties gestart die van invloed zijn op de afvalstoffen die bij een producent of andere ontdoener vrijkomen en het beheer van deze afvalstoffen. Een aantal van deze acties wordt hierna beschreven.

Duurzame consumptie is een van de doelstellingen in het uitvoeringsprogramma VANG Buitenshuis van het programma Circulaire Economie. Burgers consumeren ook buitenshuis bijv. bij verenigingen, op stations en op het werk. Ingezet wordt op het motiveren van consumenten en het veranderen van hun omstandigheden zodat de duurzame keuze makkelijker en aantrekkelijker wordt dan deze nu is.

Het programma Circulaire Economie richt zich onder meer op het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen. De ambitie is om daarbij de productketens aan te pakken van alle producten die in de afdankfase onderdeel uitmaken van het gemeentelijk huishoudelijk afval. Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen, namelijk kunststoffen, matrassen, incontinentiemateriaal (luiers), voedsel, meubilair, KCA, textiel en drankenkartons (zie verder paragraaf A.5.3.3.5 van het beleidskader). Voor wat betreft preventie levert de ketenaanpak een concrete bijdrage aan de transitie naar Circulaire Economie (CE) door:

- het gebruik van primaire grondstoffen te verminderen;
- grondstoffen beter te benutten door ze zo lang mogelijk in de productketens te houden en deze in zo veel mogelijk cycli van gebruik opnieuw in te zetten.

Voor matrassen en dakafval en mogelijk ook voor andere afvalstromen wordt in het kader van de ketenaanpak tevens bekeken of het mogelijk is om de gescheiden inzameling bij de ontdoeners te verbeteren.

In het kader van het programma wordt verder bekeken hoe gekomen kan worden tot de invoering van eenduidige en efficiënte inzamelsystemen van huishoudelijk en bedrijfsafval (consumptiegoederen), zodanig dat altijd en overal (thuis, op het werk/school of onderweg) consumenten hun afval gescheiden kunnen aanbieden. Daarnaast vindt stimulering van hergebruik plaats via het moderniseren van kringloop- en weggeefwinkels en het versterken van de repareren- en opknappcultuur via repair-cafés.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid voor fijn restafval van bedrijven is gericht op recycling van deelstromen. Voor verwerking van het fijn restafval van bedrijven heeft nuttige toepassing de voorkeur. Vanwege de heterogeniteit van fijn restafval van bedrijven is dat niet altijd mogelijk. Om die reden is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'. Bij verbranden van restafval van bedrijven in een AVI leidt de rookgasreiniging tot een minimale hoeveelheid reststoffen die wordt gestort. De overige reststoffen worden nuttig toegepast. Bovendien wordt bij het verbranden energie gewonnen. Om deze redenen is de minimumstandaard milieuhygiënisch verantwoord.

Op basis van de minimumstandaard is het voor het vergunnen van alternatieven voor integrale verbranding (sorteren, scheiden, etc.) van belang dat de hele keten vanaf het ontstaan van het fijn restafval van bedrijven tot en met de verwerking van verkregen fracties wordt gezien. Het bevoegd gezag moet zich bij het vergunnen van het sorteren/nascheiden van fijn restafval van bedrijven dus een beeld te vormen van de vrijkomende fracties en residuen en de wijze van verwerken daarvan. Deze bepaling is in de minimumstandaard opgenomen om te stimuleren dat het bevoegd gezag bij een initiatiefnemer die fijn restafval van bedrijven anders gaat verwerken dan door verbranden al nagaat of de gevormde fracties en residuen inderdaad niet gestort hoeven te worden. Hiermee wordt voorkomen dat verwerkingsinitiatieven worden vergund die verder in de keten leiden tot fracties of residuen waarvoor storten met ontheffing de enige optie is.

Ten aanzien van in het restafval van bedrijven voorkomende luiers en ander incontinentiemateriaal wordt opgemerkt dat hierin pathogenen en restanten van (afbreekproducten van) medicijnen kunnen voorkomen. Onbekend is in hoeverre deze stoffen bij (biologische) verwerking worden afgebroken. Daardoor is ook niet bekend of deze stoffen kunnen voorkomen in de producten van de verwerking. Ook zijn de gevolgen van de in het incontinentiemateriaal voorkomende absorptiematerialen voor de aard en kwaliteit van de verwerkingsproducten nog onbekend. In het kader van het programma Circulaire Economie wordt voor incontinentiemateriaal een ketenaanpak gevolgd. Mogelijk dat in het kader van de ketenaanpak nieuwe inzichten over de verwerking van incontinentiemateriaal worden verkregen. Voor meer informatie over de ketenaanpak zie hoofdstuk A.5 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREF's) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREF's zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de proces-technische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Afvalverbranding bevat ook een als BBT aangemerkte bepaling die voorschrijft dat de afvalstoffen ten minste een specifieke verwerking moeten ondergaan. Het gaat daarbij om de afscheiding van ferro en non-ferro metalen voor of na verbranding van het afval. Deze bepaling is betrokken bij het sectorplan voor AVI-bodemassas (SP20).

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt voor categorie 15:

- a. huishoudelijk restafval en daarmee vergelijkbaar restafval van bedrijven;
 - b. deelstromen of residuen, afkomstig van de handmatige en mechanische verwerking van stromen restafval als bedoeld onder a;
- een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Algemeen

Ten aanzien van de in restafval van bedrijven voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen (de zogenoemde 'Ladder van Moerman', die is ingedeeld op basis van maximaal behoud van energie en materiaal, is hierbij het uitgangspunt).

Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen, waaronder voedsel (zie verder hoofdstuk A.5 en B.2.4 van het beleidskader). De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen en wordt uitgevoerd in het kader van het uitvoeringsprogramma VANG-HHA van het programma Circulaire Economie. Het programma VANG-HHA richt zich op huishoudelijk afval, maar de resultaten zijn ook van belang voor en van invloed op het afvalbeheer van bedrijven.

Vooruitblik minimumstandaard

Storten van residu

Het beleid is er al jaren op gericht dat we restafval van bedrijven integraal willen verbranden en dat alternatieve verwerking (sorteren, scheiden) niet wordt toegestaan wanneer er vervolgens residuen uit het restafval worden gestort. Voorkomen moet immers worden dat een alternatief leidt tot het afscheiden van enkele voor recycling interessante componenten, terwijl gelijktijdig (een groot deel van) het overige afval vervolgens moet worden gestort. In die gevallen kiezen we liever voor integrale verbranding. Daar tegenover staat dat het mogelijk wel interessant is wanneer de bulk van het restafval door de bewerking voor recycling beschikbaar komt en slechte een klein inert deel wordt gestort. Vraag is dan waar op de schaal tussen iets recyclen en veel storten en veel recyclen en iets storten ligt het omslagpunt en is dat ook zodanig te formuleren dat het bruikbaar is voor vergunningverlening.

In het kader van het project hoogwaardige recycling – onderdeel van het convenant Meer en Betere Recycling – is een eerste poging gedaan om te kijken of het mogelijk is dit omslagpunt te definiëren. Dit is voornamelijk niet geslaagd, mede omdat een aantal zaken die in de maatschappij in het algemeen als negatief voor storten worden aangemerkt zich slecht in een LCA laten vertalen. Bij aanvang van de planperiode wordt hier een nadere studie naar gestart. Indien dit succesvol is kan dat leiden in een aanpassing van de methodiek volgens welke in het kader van dit LAP LCA's moeten worden uitgevoerd (bijlage F.9), maar mogelijk ook tot aanpassing van de minimumstandaard van dit sectorplan.

Verbranden van recyclebare componenten

De staatssecretaris van IenM heeft in het programma Circulaire Economie de ambitie uitgesproken dat de hoeveelheid restafval die wordt verbrand of gestort moet worden verminderd. In 2012 werd er nog bijna 10 miljoen ton materiaal uit Nederland aangeboden. De ambitie is om die hoeveelheid in tien jaar te halveren. Het uitvoeringsprogramma [VANG Buitenshuis](#) is gericht op het verminderen van de hoeveelheid restafval van bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties in de dienstensector (zorg, overheid, onderwijs, vrije tijd, horeca, winkels, handel, vervoer, zakelijke dienstverlening). Het gaat om:

- het voorkomen van afval, bijvoorbeeld het tegengaan van voedselverspilling of het verminderen van verpakkingen of gebruik van herbruikbare verpakkingen

- het meer en beter recyclen van afval, nog maar 51% van het afval wordt gerecycled, van het restafval is het merendeel vergelijkbaar met huishoudelijk afval. GFT/Swill, verpakkingen, papier en karton kunnen onder andere nog beter worden gescheiden.

Ook voor bedrijven in de dienstensector is het van belang dat zij hun afval aan de bron zoveel mogelijk naar soort gescheiden houden en gescheiden laten inzamelen en verwerken. Deels is dit ook vervat in regelgeving. Zie hiervoor verder paragraaf B.3.5 van het beleidskader.

Om een halvering van restafval dat wordt verbrand (of gestort) te realiseren zullen voor veel relevante stromen in het bedrijfsafval de ketens moeten worden gesloten. Verwacht wordt daarom dat vanaf 2025 het verbranden van fijn restafval van bedrijven waarin de volgende recyclebare deelstromen voorkomen niet meer aan de orde is: kunststofverpakkingsmateriaal, harde kunststoffen, glazen verpakkingsmateriaal, metalen, papier en karton, textiel niet zijnde tapijt, vlakglas, gft, keukenafval /swill /veilingafval/over-de-datum-producten, grof tuinafval, A-hout en B-hout, banden van voertuigen, dakafval, geëxpandeerd polystyreenschuim, gemengd steenachtig materiaal, gips, matrassen en grond. De hiervoor vermelde, te scheiden deelstromen zijn mede gebaseerd op artikel 3.115, lid 2, van de [Activiteitenregeling](#).

In de loop van de planperiode wordt regelmatig bezien wat de voortgang is en in hoeverre het bannen van deze componenten uit te verbranden restafval al realistisch is. In dat kader zal steeds worden bezien of het tussentijds aanpassen van de minimumstandaard door verbranding van specifieke componenten in restafval te verbieden de beoogde beleidslijn kan ondersteunen.

Sectorplan 03 **Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen**

I **Afbakening**

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen	Onder dit sectorplan valt procesafhankelijk afval afkomstig van industriële productieprocessen, voor zover het afval niet valt onder een van de andere sectorplannen. Voorbeelden zijn opgenomen in de toelichting (paragraaf IV). Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen dat reeds is ingezameld, opgeboukt en/of samengevoegd valt ook onder dit sectorplan.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II **Minimumstandaard**

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van REACH, de POP-verordening en/of de en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
a	Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen	Recycling
b	Niet voor recycling geschikt procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen	Dit betreft afval waarvoor recycling in Nederland, gezien de aard of samenstelling, technisch niet mogelijk of waarvoor de recyclingroute in Nederland zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton. Hiervoor is de minimumstandaard: <ul style="list-style-type: none">• verbranden als vorm van verwijdering voor afvalstoffen die <i>niet gestort mogen worden</i> volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen: Opwerken tot een secundaire brandstof wordt alleen vergund wanneer sturingsvoorschriften worden opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen of voor andere mobiele toepassingen of voor vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen en zo zeker te stellen dat hoofdgebruik als brandstof alleen kan plaatsvinden binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen waarin waarborgen voor mens en milieu kunnen worden vastgelegd.• storten op een daarvoor geschikte stortplaats voor afvalstoffen die gestort mogen worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Voor procesafhankelijk industrieel afval zal in het kader van het convenant meer en betere recycling voor een aantal typen procesafhankelijk industrieel afval onderzocht worden of bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg daarvan de

minimumstandaard voor procesafhankelijk industrieel afval in de toekomst gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van (de aanwezigheid van) dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien (voorbereiden voor) hergebruik technische mogelijk is, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiden voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder b, <ul style="list-style-type: none"> • indien uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of de kosten van recycling meer bedragen dan €205,-/ton én, • niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder b, <ul style="list-style-type: none"> • indien uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is

		vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of de kosten van recycling meer bedragen dan €205,-/ton (zie het toetsingskader paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader) én, <ul style="list-style-type: none"> niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder b, <ul style="list-style-type: none"> indien uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of de kosten van recycling meer bedragen dan €205,-/ton én niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ² .

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien (vorbereiden voor) hergebruik technische mogelijk is en/of voorbereiding voor hergebruik niet wordt belemmerd door specifieke regelgeving inzake zeer schadelijke stoffen.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan €205,-/ton (zie het toetsingskader paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen zoals bedoeld in par. II onder b, tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I van de [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de Richtlijn storten ([1999/31/EG](#)).

IV Overwegingen bij de afbakening

Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen betreft zowel gevaarlijke als niet-gevaarlijke afvalstoffen die vrijkomen bij industriële productieprocessen. De afvalstoffen zijn divers van samenstelling en omvang. Voorbeelden van procesafhankelijk industrieel afval zijn (niet limitatief): afval van voedselproductie, assen en ander afval van thermische en verbrandingsprocessen, glasafval, katalysatoren, mineraal afval, gebruikte chemicaliën en chemische baden, metaalzouten, residuen en sludges, filtermateriaal, etc.

Bepaalde deelstromen die bij industriële processen vrijkomen en die gescheiden worden afgevoerd of ingezameld, vallen echter onder een van de andere sectorplannen. Dit is in de tabel hieronder vermeld.

Bedrijven uit de agrarische sector, de bouwnijverheid en de bedrijven uit de handel, diensten en overheidssector (HDO-sector) vallen niet onder de categorie industriële bedrijven. Als voorbeelden van bedrijven van de HDO-sector worden genoemd: detail- en groothandel, reparatiebedrijven, transportbedrijven, horeca, uitleveringen, financiële en overige zakelijke en niet-zakelijke dienstverlening, verhuur en handel in roerend en onroerend goed, overheidsdiensten, onderwijs, gezondheidszorg, sport en recreatie.

Verordening dierlijke bijproducten i.r.t. dit sectorplan

Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen kan vallen onder [Verordening EG 1069/2009](#) tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten (Verordening dierlijke bijproducten).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Procesafhankelijk industrieel restafval	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Papier- en karton	Zie SP04 (Gescheiden ingezameld papier en karton)
Textiel	Zie SP05 (Gescheiden ingezameld textiel)
Keukenafval, swill, veilingafval en over-de-datum-producten	Zie SP07 (Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval)
Groenafval van hoveniersbedrijven en agrarisch afval	Zie SP8 (Gescheiden ingezameld groenafval)
Kunststofafval	Zie SP11 (Kunststof)
Metalen en grotendeels (>gew. 50%) uit metalen bestaande vaste afvalstoffen	Zie SP12 (Metalen)
Slibben uit zuivering van afvalwater uit de industrie in een AWZI	Zie SP16 (Waterzuiveringsslib)
Assen van de verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI)	Zie SP 22 (Reststoffen slibverbranding)
Actief kool	Zie SP 25 (Actief kool)
Gemengd afval dat vrijkomt bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties)
Bouwmateriaalafval en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties) Zie SP29 (Steenachtig materiaal) Zie SP36 (Hout)
Houtafval, inclusief zaagsel, schaafsel en spaanders	Zie SP36 (Hout)
Vlakglas	Zie SP38 (Gescheiden ingezameld vlakglas)
Glazen verpakkingsafval	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)
Olie	Zie SP56 (Afgewerkte olie) Zie SP57 (Halogeenhoudende afgewerkte olie)
Slachtafval en andere resten van de verwerking van dierlijke weefsels	Zie SP65 (Dierlijk afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 010101; 010102; 010304; 010305; 010306; 010307; 010308; 010309; 010399;

010407; 010408; 010409; 010410; 010411; 010412; 010413; 010499; 010504; 010506;
010507; 010508; 010599; 020102; 020103; 020106; 020108; 020109; 020199; 020201;
020202; 020203; 020299; 020301; 020302; 020303; 020304; 020399; 020401; 020402;
020499; 020501; 020599; 020601; 020602; 020699; 020701; 020702; 020703; 020704;
020799; 030101; 030199; 030201; 030202; 030203; 030204; 030205; 030299; 030301;
030302; 030305; 030307; 030308; 030309; 030310; 030399; 040101; 040102; 040103;
040104; 040105; 040108; 040109; 040199; 040209; 040210; 040214; 040215; 040216;
040217; 040221; 040222; 040299; 050108; 050111; 050112; 050113; 050114; 050115;
050117; 050199; 050603; 050604; 050699; 050799; 060102; 060103; 060104; 060105;
060106; 060199; 060201; 060203; 060204; 060205; 060299; 060314; 060315; 060316;
060399; 060403; 060405; 060499; 060602; 060603; 060699; 060703; 060704; 060799;
060802; 060899; 060902; 060903; 060904; 060999; 061002; 061099; 061101; 061199;
061301; 061304; 061399; 070109; 070110; 070199; 070209; 070210; 070214; 070215;
070216; 070217; 070299; 070309; 070310; 070399; 070409; 070410; 070413; 070499;
070509; 070510; 070513; 070514; 070599; 070609; 070610; 070699; 070709; 070710;
070799; 080111; 080112; 080113; 080114; 080117; 080118; 080121; 080199; 080201;
080299; 080312; 080313; 080314; 080315; 080316; 080317; 080318; 080319; 080399;
080409; 080410; 080411; 080412; 080417; 080499; 080501; 090108; 090110; 090199;
100125; 100199; 100202; 100299; 100302; 100304; 100305; 100308; 100309; 100315;
100316; 100317; 100318; 100321; 100322; 100329; 100330; 100399; 100401; 100402;
100403; 100405; 100499; 100501; 100504; 100510; 100511; 100599; 100601; 100602;
100604; 100699; 100701; 100702; 100704; 100799; 100804; 100808; 100809; 100810;
100811; 100812; 100813; 100814; 100899; 100903; 100905; 100906; 100907; 100908;
100911; 100912; 100913; 100914; 100915; 100916; 100999; 101003; 101005; 101006;
101007; 101008; 101011; 101012; 101013; 101014; 101015; 101016; 101099; 101103;
101105; 101109; 101110; 101111; 101112; 101113; 101114; 101199; 101201; 101203;
101206; 101208; 101211; 101212; 101299; 101301; 101304; 101306; 101310; 101311;
101313; 101314; 101399; 110108; 110109; 110110; 110116; 110198; 110199; 110202;
110203; 110205; 110206; 110207; 110299; 110302; 110501; 110502; 110504; 110599;
120112; 120114; 120115; 120120; 120121; 120199; 150202; 150203; 160801; 160802;
160803; 160804; 190801.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Procesafhankelijk industrieel afval van bedrijven valt, afhankelijk van het feit of recycling mogelijk is, onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP³:

- Categorie 10 en 11: procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen dat niet valt onder één van de andere categorieën.
- Categorie 98 of 99: afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP.
- Categorie 100A of 100B: afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot dezelfde categorie 10, 11, 98 of 99 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het bevoegd gezag kan in de omgevingsvergunning van een producent/ontdoener voorschriften verbinden aan het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan ten einde de latere verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (zie ook onder 1). Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Ten aanzien van de in procesafhankelijk afval voorkomende voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat 30% tot 50% verloren of wordt verspild. Verlies en verspilling vindt plaats in de hele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor productiebedrijven van voedingsmiddelen. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op het volgende:

- a. Nederland streeft ernaar dat voedsel bestemd voor menselijke consumptie, ook daadwerkelijk door mensen wordt geconsumeerd. Daar moeten de preventie maatregelen primair op gericht zijn.
- b. Als, ondanks de preventieve maatregelen, toch reststromen vrijkomen dan moet gestimuleerd worden dat deze reststromen zo hoogwaardig mogelijk ingezet worden, bijvoorbeeld als

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

diervoeder. Bij het zo hoog mogelijk verwaarden van rest- en bijstromen in de voedselketen wordt de zogenoemde 'Ladder van Moerman' gevolgd. Om deze ambitie van Nederland te monitoren is de Monitor Voedselverspilling ontwikkeld (WUR). (zie ook hoofdstuk B.2 "preventie".)

Vanaf 2015 is gestart met de ketenaanpak voor een aantal afvalstoffen, waaronder voedsel (zie verder hoofdstuk B.2 van het beleidskader). De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van product- en materiaalketens door ketenpartijen en wordt uitgevoerd in het kader van het programma Circulaire Economie.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan of verwerken moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de [Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van EZ is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van Economische Zaken (EZ), verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinairerechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De Algemene Inspectiedienst (AID) controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid voor procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen is gericht op recycling.

Afhankelijk van de manier waarop procesafhankelijk industrieel afval is toegepast en vervolgens in de afvalfase komt, kan het echter voorkomen dat recycling niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij afvalstoffen die voor het grootste deel gerecycled worden, maar voor een klein deel zodanig zijn vervuild dat verwijderen de enige verwerkingsoptie is. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere verwerking dan recycling (behoudens storten) dan kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog andere verwerkingsvormen mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen staat beschreven in paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere verwerkingsvormen (behoudens storten) in dit geval kan worden toegestaan.

In paragraaf B.13.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

Voor brandbare afvalstromen die dus om technische of economische redenen niet voor recycling geschikt zijn is verbranden toegestaan. Het kan hier zowel gaan om verbranden als vorm van

verwijdering als om hoofdgebruik als brandstof. Hierbij geldt echter wel de beperking dat inzet in motoren voor voer- en vaartuigen niet is toegestaan. In de vergunningen voor de verwerker van de betreffende afvalstoffen worden sturingsvoorschriften opgenomen. In lijn met de Kaderrichtlijn wordt bij de verwerker van de betreffende brandbare afvalstoffen zo de verplichting neergelegd om er voor te zorgen dat de betreffende afvalstof later in de keten - al dan niet na opwerken tot een brandstof - niet wordt verstoekt in een verbrandingsmotor met onvoldoende waarborgen voor het beperken van emissies naar de lucht. Op de achtergrond van deze beperking wordt verder ingegaan in paragraaf B.10.6 van het beleidskader. Voor het gebruik van sturingsvoorschriften in het algemeen wordt verwezen naar paragraaf D.2.2.4.2 van het beleidskader.

In het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen niet meer dan 50 mg/kg aan organische halogeenvverbindingen mogen bevatten.

Het gehalte aan organische halogeenvverbindingen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen wordt gemeten volgens de in bijlage B bij de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) aangegeven methode. Ook de bemonsteringsmethode is in deze regeling vastgelegd.

Verwerking van procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire brand- of grondstoffen, zonder dat verwerkingen van de reststoffen nodig zijn die andere grote milieugevolgen hebben. De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst.

Relatie met Verordening dierlijke bijproducten (1069/2009/EG)

De Verordening dierlijke bijproducten is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden, storten, composteren of vergisten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de [Verordening dierlijke bijproducten](#) als de Wet milieubeheer van toepassing.

Voor stoffen die onder de Verordening dierlijke bijproducten vallen geldt:

- Categorie 1-materiaal mag niet worden gecomposteerd of vergist.
- Categorie 2-materiaal mag slechts na sterilisatie onder druk worden gecomposteerd of vergist in een erkende installatie (zie de website van de NVWA)
- Categorie 3-materiaal mag worden gecomposteerd en vergist in een erkende installatie, mits voldaan wordt aan de eisen zoals genoemd in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten.

Verbranden kan voorkomen bij stoffen uit alle drie de categorieën.

Om biogas te mogen produceren uit mest en/of andere dierlijke bijproducten moet de vergistingsinstallatie erkend zijn op grond van de Verordening Dierlijke Bijproducten. Deze erkenning moet worden aangevraagd bij de NVWA .

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. De minimumstandaard is met een deel van deze BBT-conclusies in overeenstemming. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

De uitgebreide tabel verderop in paragraaf VII geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening. Omdat de tabel erg omvangrijk is, is deze achteraan deze toelichting op het sectorplan geplaatst.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Het beleid is gericht op het laten afnemen van de hoeveelheid te storten of te verbranden Nederlands afval van bedrijven. Daarvoor moet meer procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen van bedrijven gerecycled worden.

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een grote variatie aan afvalstromen waarvoor soms meerdere vormen van recycling mogelijk zijn. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Tabel BREF's

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF *</i>
Afvalwater met vrij chloor uit de productie van chlooralkali	Chlooralkali industrie	13	Zo dicht mogelijk bij bron te behandelen en vrij chloor afbreken of ontbinden
Chloraat-/bromathoudend afvalwater uit de productie van chlooralkali	Chlooralkali industrie	14	Beperken emissies chloraat en bromaat (door specifieke behandeling afvalwater)
Slibben vrijkomend in de keramische industrie	Keramische industrie	5.1.6	Hergebruik in het proces of in andere keramische producten
Afval van de cementproductie	Cement, kalk, magnesiumoxide	29	Hergebruik van opgevangen stof in de productieprocessen indien mogelijk; voor materiaal waarvoor dit niet mogelijk is, gebruik in andere commerciële producten indien mogelijk
Afval van de kalkproductie	Cement, kalk, magnesiumoxide	54	Opgevangen (stof)deeltjes hergebruiken in het proces; stof, ongebluste en gebluste kalk die niet aan specificaties voldoen in commerciële producten gebruiken
Magnesiumcarbonaatstof uit de magnesiumoxideproductie	Cement, kalk, magnesiumoxide	66, 67	Hergebruiken van opgevangen magnesiumcarbonaatstof in het proces; indien het niet voor hergebruik in aanmerking komt, gebruiken in andere verhandelbare producten
Slib van rookgasontzwaveling uit de magnesiumindustrie	Cement, kalk, magnesiumoxide	68	Slurry uit natte proces rookgasontzwaveling hergebruiken in het proces of in andere bedrijfstakken
Slib afvalwaterbehandeling chemische industrie	Afgas/ en afvalwaterbehandeling (Final Draft)	14	Voorbehandeling door conditioneren, ontwateren / indikken, stabilisatie en/of drogen
Afvalwater van de voedingsmiddelen- en zuivelindustrie	Voedingsmiddelen, dranken en zuivel	5.1.3, 5.1.6	Specifieke zuivering
Minerale residuen van (versleten) slijpschijven bij warm walsen	Ferrometaalbewerking	A5.1	Storten

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

Stripvloeistof bij discontinu verzinken	Ferrometaalbewerking	C5	Bij apart beitsen en strippen: hergebruik van stripvloeistof
Afval glasproductie	Glas	14	Recycling van afval in proces of nuttige toepassing ter plaatse of in andere sectoren
Afvalwater ijzer- en staalproductie	IJzer en staal	12	Verschillende afvalwaterstromen scheiden en zo veel mogelijk recycleren
Afval sinterfabriek	IJzer en staal	29	Interne selectieve recycling van residuen sinterproces; indien dit een probleem is, externe recycling; indien recycling niet mogelijk is, op gecontroleerde manier beheren
Afval sinterfabriek	IJzer en staal	30, 31	Residuen die ijzer en koolstof bevatten, zo veel mogelijk recycleren op sinterband, rekening houdend met oliegehalte (< 0,5%)
Afval pellitiseerfabriek	IJzer en staal	40	Interne recycling / hergebruik pellets; slib van afvalwaterzuivering op gecontroleerde manier beheren
Afval cokesfabriek (o.a. teer)	IJzer en staal	57	Recycling naar kolenbelading cokesfabriek
Afvalwater hoogovensgasreiniging	IJzer en staal	67	Behandelen door vlokvorming, bezinking en zo nodig vermindering cyanide
Afval hoogovens (stof hoogovensgasbehandeling en ontstopping ovenhuis; slib; slak)	IJzer en staal	68	Interne recycling stof (van hoogovensgasbehandeling en ontstopping ovenhuis) indien mogelijk; scheiding (hydrocyclonage) slib gevolgd door interne recycling grove fractie; behandeling van slak voor extern gebruik; residuen die niet gerecycled kunnen worden, op gecontroleerde manier beheren
Afvalwater continugieten oxystaalproductie en elektrostaalproductie	IJzer en staal	81, 92	Verwijdering vaste deeltjes en olie
Afval oxystaalproductie (stof van oxystaalovengasbehandeling, van secundaire ontstopping en walshuid van continugieten; slib en slak)	IJzer en staal	82	Recycling stof terug in staalproductieprocessen indien mogelijk; gebruik filterstof en slib voor externe terugwinning ijzer en non-ferrometalen; scheiding slib gevolgd door recycling ruwe fractie (intern of extern); interne recycling van (fijn) oxystaalslak of slakbehandeling voor extern gebruik; residuen die niet gerecycled kunnen worden, op een gecontroleerde manier beheren
Afval elektrostaalproductie (vuurvast materiaal, filterstoffen, walshuid, slak)	IJzer en staal	93	Terugwinning en interne recycling vuurvast materiaal; extern gebruik van vuurvast materiaal en slak; externe terugwinning van non-ferrometalen uit filterstoffen; terugwinning walshuid in waterbehandeling gevolgd door recycling (intern of extern); residuen die niet gerecycled kunnen worden, op gecontroleerde manier beheren
Fosforgips uit de productie van amonia, zuren of kunstmest	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	5.5	Nuttig toepassen door verkopen of als er geen markt is te ontdoen hiervan.
Water van fosforgips bij productie van fosforzuur	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	5.5	Recycling van water van de fosforgipsopslag
Afvalwater van productie van waterstoffluoride	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	6.5	Afvalwater van natte wassing behandelen met combinatie van neutralisatie met kalk, toevoegen van coagulatiemiddelen, filtratie en optioneel sedimentatie
Bijproducten anhydride (CaSO ₄) en fluorkiezelsuur bij productie van	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	6.5	Nuttig toepassen door verkopen of als er geen markt is te ontdoen hiervan

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

waterstoffluoride			
Afvalwater van productie van NPK meststoffen	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	7.5	Recycling van was- en spoelwater en wasvloeistoffen in het proces
Proceswater van productie van ureum en UAN (ureum ammoniumnitraat)	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	8.5	Behandelen van proceswater indien geen hergebruik, bv. door desorptie en hydrolysatie
Proceswater van productie van AN/CAN (ammoniumnitraat/calcium ammoniumnitraat)	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	9.5	Recycling proceswater on-site of off-site
Afvalwater van productie van SSP/TSP (superfosfaten/triple superfosfaten)	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	10.5	Afvalwatervolume verminderen door recycleren van wasvloeistoffen
Metaalchlorides, afkomstig van onzuiverheden in het erts bij de productie van titaniumdioxide via het chlorideproces	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	3.5.1.7	Zodanig behandelen dat recuperatie van FeCl ₂ uit het proces mogelijk is, overeenkomstig lokale marktomstandigheden en de verwachte kwaliteit en kwantiteit van FeCl ₂
Carbon black uit de productie van carbon black via het 'furnace' proces (productieafval)	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	4.5.7	Hergebruiken in het productieproces door kleine hoeveelheden off-spec carbon black te mengen met normaal carbon black
Hypochloriet oplossing uit de productie van amorf pyrogeen silica	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	5.5.1.3	Behandeling door reactie met waterstofperoxide, ofwel d.m.v. heterogene katalytische omzetting
Calciumcarbonaat uit de productie van geprecipiteerd calciumcarbonaat (productieafval)	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.12.5.5	Calciumcarbonaat van slechte kwaliteit (off-spec) hergebruiken in het proces
Chloraat- en chromaatbevattende vloeistoffen van de productie van natriumchloraat	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.13.5.7	Hoge recyclinggraad aanhouden
Chloraat en chromaat van de productie van natriumchloraat	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.13.5.8	Gebruik van indirecte condensors, hetgeen mogelijk maakt om condensaten te recycleren in het proces
Na ₂ S-houdend afvalwater van de alkalische wassing in de productie van koolstofdисульфide	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.3.5.3	Behandelen d.m.v. oxidatie met waterstofperoxide
Afvalwater afkomstig van de CS ₂ -opslag (overlopen) in de productie van koolstofdисульфide	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.3.5.4	Behandelen door strippen, gevolgd door thermische oxidatie van CS ₂ in het gevormde afgas
FeCl ₂ -stof uit de productie van ijzer(II)chloride	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.4.5.1	FeCl ₂ -stof afscheiden uit de afgassen van de chloreerinstallatie (van de TiO ₂ productie-installatie) en hierbij zo veel mogelijk FeCl ₂ -oplossing recupereren door: FeCl ₂ -stof af te scheiden in een cycloon, een slurry maken van het FeCl ₂ -stof in verdund HCl, de FeCl ₂ -slurry affiltreren, het gehalte zware metalen in de FeCl ₂ -oplossing aanpassen door selectieve precipitatie
FeCl ₂ -slurry uit de productie van ijzer(II)chloride	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.4.5.2	Koolstof-stof door filtratie uit de FeCl ₂ -slurry verwijderen en verder behandelen om een verkoopbaar cokesproduct te verkrijgen
Verbruikte katalysatoren uit de organische bulkchemie	Organische bulkchemie	6.6, 7.5.6, 10.5.5	Regeneratie/hergebruik van de katalysatoren, en terugwinnen van (edele) metalen bij einde product
Verbruikte zuiveringsmedia uit de organische bulkchemie	Organische bulkchemie	6.6	Waar mogelijk, regenereren, anders verbranden of storten
Verbruikte adsorbentia uit de	Organische bulkchemie	7.5.6	Storten of verbranden

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

productie van lagere olefinen (kraakproces)			
Cokesgruis uit de productie van lagere olefinen (kraakproces)	Organische bulkchemie	7.5.6	Storten of verbranden
Verbruikte kleiachtige adsorptiemiddelen uit de productie van aromaten (BTX)	Organische bulkchemie	8.5.4	Storten of verbranden
Afvalwaterdeelstromen van productie van ethyleenoxide en ethyleenglycol	Organische bulkchemie	9.5.5	Concentreren van deelstromen met terugwinning van een zwaar organische stroom
Lichte en zware koolwaterstoffen die door destillatie zijn teruggewonnen uit waterstromen bij productie acrylonitril	Organische bulkchemie	11.5.4	Terugwinnen bruikbare componenten (b.v. acetonitril) en vervolgens verbranden met energieteerugwinning
Ammoniumsulfaat (bijproduct) uit waterige effluentstromen productie acrylonitril	Organische bulkchemie	11.5.4 & 11.5.5	Indien mogelijk terugwinning ten behoeve van verkoop als meststof, anders behandelen in een installatie waar zwavelzuur wordt teruggewonnen
Waterstofcyanide (bijproduct) uit de productie van acrylonitril	Organische bulkchemie	11.5.5	Indien mogelijk terugwinning voor hergebruik, anders verbranden als verwijdering
Acetonitril (bijproduct) uit de productie van acrylonitril	Organische bulkchemie	11.5.5	Indien mogelijk terugwinning voor hergebruik, anders verbranden (met energieteerugwinning)
Bijproducten van productie van ethyleendichloride en vinylchloridemonomeer	Organische bulkchemie	12.5.5	Zo veel mogelijk hergebruiken als grondstof voor de productie van andere gechloreerde producten (b.v. perchloorethyleen), anders verbranden met terugwinning van energie en HCl
Afvalstoffen van de productie van ethyleendichloride en vinylchloridemonomeer	Organische bulkchemie	12.5.6	Zo veel mogelijk recyclen in het proces
Nitroaromatische verbindingen uit afvalwater dat ontstaat bij hydrogenering bij productie van tolyeendiisocynaat	Organische bulkchemie	13.5	Verwijdering van nitroaromatische verbindingen uit afvalwater dat ontstaat bij hydrogenering door strippen, destillatie en/of extractie van effluenten
Afvalwater dat ontstaat bij nitrering uit de productie van tolyeendiisocynaat	Organische bulkchemie	13.5	Verbranding
(Afval)waterstromen, beitsvloeistof, elektrolyt, residuen / slib van solventextractie koperproductie	Non Ferrometalen	53	Terugwinning oplosmiddelen
Afvalstromen koperproductie	Non Ferrometalen	54	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik, terugwinning van metalen
Bauxietresidu aluminiumproductie	Non Ferrometalen	57	Verlagen vochtgehalte en alkaliniteit voor verwijdering
Koolstof van anodeproductie	Non Ferrometalen	63	Interne recycling
Aluminiumhoudende afvalstoffen secundaire aluminiumproductie	Non Ferrometalen	85	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval van primaire loodproductie	Non Ferrometalen	104	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afvalstoffen secundaire lood- en tinproductie	Non Ferrometalen	107	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval zinkproductie	Non Ferrometalen	117	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Uitloogresidu zinkproductie	Non Ferrometalen	118	Specifieke behandelingen voor

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

			verwijdering
Zinkhoudend afval smelten	Non Ferrometalen	130	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Cadmiumhoudend afval cadmiumproductie	Non Ferrometalen	133	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Metaalhoudend afval productie edelmetalen	Non Ferrometalen	149	Prioriteitvolgorde: terugwinning metalen en intern hergebruik / recycling, externe recycling
Slakken productie ijzerlegeringen	Non Ferrometalen	161	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Metaalhoudend filterstof en slib productie ijzerlegeringen	Non Ferrometalen	162	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Afval nikkel- en kobaltproductie	Non Ferrometalen	176	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afvalstoffen koolstof- en grafietproductie	Non Ferrometalen	184	Prioriteitvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.15	Intern hergebruik / recycling van potentieel afval
Afval van noodstop bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.7&8	Intern recyclen of nuttige toepassing als brandstof
Afvalwater met sulfaat van de productie van viscosevezels	Polymeren	13.19	Anaërobe sulfaatreductie, indien nodig tot H ₂ S (na zinkreductie indien aanwezig)
Monomeren bij polyolefinen productie	Polymeren	13.2	Recycling van de monomeren terug in het productieproces
Afval pulp- en papierproductie	Papier en pulp	12	Gescheiden inzameling afvalfracties; prioriteitvolgorde behandeling: hergebruik/recycling, materiaal terugwinning en recycling, terugwinning energie, extern gebruik, verwijdering
Afvalwater pulp- en papierproductie	Papier en pulp	14, 15	Primaire (fysisch-chemisch) en secundaire (biologische) behandeling, zo nodig tertiaire behandeling
Afvalwater pulp- en papierproductie kraftcelstofproces	Papier en pulp	19	Gebruik van TCF-bleking of moderne ECF-bleking, gedeeltelijk hergebruik proceswater, strippen en hergebruiken condensaten
Afval kraftcelstofproces (stof ESP's van terugwinningsinstallatie zwart residuloog)	Papier en pulp	30	Intern hergebruik
Afvalwater papierproductie	Papier en pulp	49	Terugwinning coatingkleuren / hergebruiken pigmenten; indien niet haalbaar, voorbehandeling van afvalwater
Afval papierproductie (witwater met vezels en vulmiddelen, papieruitval, coatingkleuren, vezelslib van primaire afvalwaterbehandeling)	Papier en pulp	52	Terugwinning en intern hergebruiken
Afvalwater raffinaderijen	Raffinaderijen	12	Olie en zwevende deeltjes terugwinnen, verwijdering van oplosbare stoffen (biologische behandeling)
(Oliehoudend) slib van raffinaderijen	Raffinaderijen	15	Ontwateren en/of olie verwijderen t.b.v. hergebruik olie of direct hergebruik oliehoudend slib in proces
Katalysatoren van raffinaderijen	Raffinaderijen	16	Extern terugwinnen of hergebruiken vaste katalysatoren; verwijdering katalysatoren uit oliehoudend slib vóór hergebruik olie
Afvalwater HF alkylering	Raffinaderijen	20	Verwijdering fluoride

Sectorplan 03; procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen
Toelichting bij het sectorplan

Afvalwater ontzoutingsproces (oliehoudend)	Raffinaderijen	33	Verbeterde scheiding van olie/water en vaste stoffen/water en recycling olie in proces
Filterstof uit de metaalbewerking	Smederijen en gieterijen	5.2	Stof hergebruiken in EAF oven
Teruggewonnen zand (van ont kerning) uit de metaalbewerking	Smederijen en gieterijen	5.4	Regenereren of hergebruiken van chemisch gebonden zand
Filtratieresiduen van de precipitatie van het afvalwater uit de productie van anorganische pigmenten	Anorganische fijnchemicaliën	6.1.15	Recycling in het proces
Destillatieresiduen uit PCl_3 productie	Anorganische fijnchemicaliën	6.2.10	Verbranden
Spoelwater, ontvettingsbad, neutralisatievloeistof bij watergedragen processen uit de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	22	Terugwinning van grondstoffen (regeneratie)
Inkten, coatings uit de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	26	Intern hergebruik (na opvang of terugwinning)
Verfslib uit de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	54, 88	Verfslib waarvoor recycling niet mogelijk, ontwateren voor verwijdering
Slib leerlooierijen	Leerlooierijen	25	Ontwateren en terugwinning energie
Sterkmiddelen uit de textielindustrie	Textielindustrie	5.2.2	Recycling door middel van ultrafiltratie
Houtafval uit de productie van houtplaten	Houtpanelen (Final Draft)	12	Hergebruik resthout als grondstof; hergebruik houtafval zoals stof, deeltjes of slib als grondstof of brandstof
Afvalwater houtvezelproductie	Houtpanelen (Final Draft)	26, 27	Specifieke zuivering en zoveel mogelijk hergebruik van proceswater
Afvalwater afgasbehandeling (m.n. van droger, stookinstallatie) uit de productie van houtplaten	Houtpanelen (Final Draft)	28	Specifieke zuivering

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Sectorplan 04 Gescheiden ingezameld/afgegeven papier en karton

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gescheiden ingezameld dan wel gescheiden afgegeven schoon papier en karton van zowel huishoudens als van bedrijven	Kranten, drukwerk, tijdschriften, grafisch papier (van printers en kopieerapparaten), papier en kartonnen verpakkingen en snijafval.
Gescheiden ingezameld dan wel gescheiden afgegeven nat of vervuild papier en karton van zowel huishoudens als van bedrijven	In de beleidsregel Bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof- en metaalafval 2015 is uitgewerkt wanneer geen sprake is van schoon papierafval.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Schoon Papier en karton	Recycling.
b	Niet voor recycling geschikt papier en karton	Andere nuttige toepassing (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof). Dit betreft papier en karton waarvoor, omdat het bijvoorbeeld te nat of te vervuild is, recycling technisch niet mogelijk is of waarvoor recycling zo duur is dat de kosten voor afgifte door de ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening)

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor <i>schoon</i> papier en karton (par II onder a) omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor <i>niet voor recycling geschikt</i> papier en karton (par II onder b), indien: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd doorrecycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor <i>schoon</i> papier en karton (par II onder a) omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor <i>niet voor recycling geschikt</i> papier (par II onder b) indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I KRA, alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

In de afbakening is aangegeven dat dit sectorplan uitsluitend gescheiden ingezamelde en gescheiden afgegeven stromen papier en karton betreft. Papier en karton wat door de ontdoener als onderdeel van het restafval is afgevoerd, valt niet onder dit sectorplan.

Wat papieren en kartonnen verpakkingen betreft, heeft dit sectorplan een sterke relatie met sectorplan 41 'verpakkingen (algemeen)'. Verpakkingen hebben een eigen sectorplan omdat voor verpakkingen ook eigen (recyclings-)doelstellingen gelden. In beginsel valt papier en kartonnen verpakkingenafval ook onder dat sectorplan. Indien papieren en kartonnen verpakkingen vermengd met ander papier en karton worden ingezameld is sectorplan 4 van toepassing. Beide sectorplannen hebben voor papier en karton echter dezelfde minimumstandaard, recycling.

Bij de afbakening wordt voor wanneer sprake is van nat of vervuild papier verwezen naar de (criteria in de) [beleidsregel bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof- en metaalafval](#). Daarin is opgenomen dat (check altijd ook de beleidsregel zelf):

- 'Nat' betekent dat papier of karton meer dan 12 gewichtsprocent vocht bevat;
- Van 'vervuild' in ieder geval sprake is als papier of karton gevaarlijke stoffen, veel etensresten of verbrand materiaal bevat;
- Ook de aanwezigheid van substantiële hoeveelheden taart- en pizzadozen, koffiefilters, bakpapier of behang kunnen een partij ongeschikt maken voor recycling.

De scheidingswijzer 'Oud papier' van de Stichting Papier Recycling Nederland (PRN) geeft daarnaast een praktische handreiking over wat wel en wat niet bij het oud papier mag. Voorbeelden van wat niet mag zijn bv tissues, gebruikte servetten, papieren zak- en handdoekjes, taart- en pizzadozen, koffiefilters, bakpapier, behang en fotopapier.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Niet gescheiden ingezameld papier en karton	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (inclusief grof)) Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Ontinktingsresidu en papierslib	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Rejects (zoals nietjes, paperclips, touw en kunststof tijdschriftomhulsels die vrijkomen bij de verwerking van gescheiden ingezameld papier en karton)	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Verpakkingen algemeen en drankenkartons	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 150101; 191201; 200101.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor) en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Papier en karton valt onder categorie 24 of categorie 100B van bijlage 5 van het LAP², afhankelijk van het feit of het papier en karton voor recycling geschikt is. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) regelt dat de producent of importeur zorg draagt voor de gescheiden inname van onder andere papieren en kartonnen verpakkingen.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Dit zal gelden voor alle afvalstoffen.

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder p, dient papier en karton bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

Afvalbeheerbijdrage

De [Wet milieubeheer](#) kent in artikel 15.36 de minister van IenM de bevoegdheid toe een overeenkomst tot het afdragen van een afvalbeheerbijdrage algemeen verbindend te verklaren. Producenten en importeurs kunnen de minister verzoeken dat te doen. Van deze mogelijkheid

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

wordt door het bedrijfsleven gebruik gemaakt ter financiering van al dan niet vrijwillige initiatieven van producentenverantwoordelijkheid (zie ook paragraaf A.5.4.2 van het beleidskader).

Op initiatief van producenten en handelaren is op vrijwillige basis in Nederland een systeem opgezet voor het structureel en verantwoord inzamelen en recyclen van papier en karton (anders dan verpakkingen). De overeenkomst inzake de afvalbeheerbijdrage voor papier en karton, niet zijnde verpakkingen, vormt de financiële basis voor de uitvoering van de verplichtingen van PRN ingevolge het [vijfde papiervezelconvenant](#). De overeenkomst is gesloten tussen het Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen, het Nederlands Uitgeversverbond, de Vereniging van Papier Groothandelaren, de Stichting van Leveranciers van Hygiënische Papierproducten, de Stichting Verwijderingsfonds en de Stichting Papier Recycling Nederland. Het vijfde papiervezelconvenant is een convenant tussen PRN en de VNG die regelt hoe gemeenten zich kunnen aansluiten bij het systeem van PRN en waarin standaard afspraken zijn opgenomen over de wijze van inzamelen van papier en karton door gemeenten en de vergoeding die PRN hiervoor geeft aan gemeenten.

Om met name mogelijke ketendeficiten in de papier- en kartonketen en mogelijke transportdeficiten in het systeem van inzameling en recycling te dekken, kan een afvalbeheerbijdrage worden geheven door Stichting Verwijderingsfonds (SVF). Dit is mogelijk geworden doordat de overeenkomst [algemeen verbindend is verklaard](#). De SVF voert de financiële verplichtingen van PRN uit. Deze afvalbeheerbijdrage geldt niet voor papieren en kartonnen verpakkingen, daarvoor is een eigen opzet van producentenverantwoordelijkheid (zie hiervoor sectorplan 41 Verpakkingen algemeen).

Producentenverantwoordelijkheid papieren en kartonnen verpakkingen

Het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) regelt dat de producent of importeur van papieren en kartonnen verpakkingen zorgdraagt voor de gescheiden inname hiervan.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Uitzondering op A&V-beleid en AO/IC

Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan of verwerken, en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van bijlage I onderdeel C van het [Besluit omgevingsrecht](#), moeten beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hierop geldt een aantal uitzonderingen. Een inrichting die uitsluitend textiel, papier, metalen, schroot of glas - of van een combinatie van deze afvalstoffen - accepteert, hoeft niet te beschikken over een A&V-beleid en AO/IC. Dit kan relevant zijn voor bedrijven die actief zijn in het verwerken van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Zie verder het beleidskader D.3.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van papier en karton is recycling. Afhankelijk van het gebruik van papier en karton en de wijze waarop vervolgens in de afvalfase komt, kan het voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij partijen die te nat zijn of te vervuild (zie toelichting bij de afbakening). Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen een andere minimumstandaard geldt, namelijk andere nuttige toepassing (zoals hoofdgebruik als brandstof). Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing (zoals hoofdgebruik als brandstof) in dit geval kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling in Nederland voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog 'andere nuttige toepassing' te vergunnen. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen staat beschreven in paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook kan in paragraaf

III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. 'andere nuttige toepassing' in dit geval kan worden toegestaan.

In paragraaf B.13.3.3.2 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

In de vergunningen voor deze alternatieve verwerking moet bij de acceptatiegrenzen aandacht besteed worden aan het voorkomen van verbranden van partijen die wel voor recycling in aanmerking komen.

Het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) regelt dat de producent of importeur verantwoordelijk is dat per kalenderjaar van de door hem in Nederland in het voorgaande jaar afgezette hoeveelheid verpakkingen van papier en karton, ten minste 75 gewichtsprocent als materiaal wordt gerecycled.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Papier en pulp bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de proces-technische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 39, geldt voor papier en karton een stortverbod.

VI Overige informatie

Aandachtspunten t.a.v. preventie

Bedrijven spelen een belangrijke rol bij het realiseren van afvalpreventie van papier en karton. Dat kan door bij het ontwerp rekening te houden met de milieubelasting van een product in de afvalfase. Verpakkingen zijn bijvoorbeeld in de loop van de tijd lichter geworden of van vorm veranderd, waardoor voor dezelfde inhoud minder materiaal nodig is. In het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) is bepaald dat elke producent of importeur daartoe maatregelen zal nemen.

Deze maatregelen moeten er voor zorgen dat:

- een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat recycling wordt vergemakkelijkt,
- een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat, indien het te verpakken product daarvoor geschikt is, hergebruik van de verpakking mogelijk is,
- een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het zoveel mogelijk de houdbaarheid van het verpakte product verlengt,
- een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het gewicht van de verpakking of van de combinatie van de verpakking en het verpakte product zo laag mogelijk is,
- bij de vervaardiging van een verpakking zo weinig mogelijk verpakkingsmateriaal wordt gebruikt, en
- bij de vervaardiging van een verpakking zoveel mogelijk gerecycled materiaal toegepast wordt.

Indeling op basis van Groene en Oranje lijst van afvalstoffen

De Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) gaat er bij 'groene lijst'-afvalstoffen van uit dat deze niet zijn gemengd met andere afvalstoffen en zonder veel belasting voor het milieu elders kunnen worden verwerkt. Voor andere afvalstoffen is een kennisgevingsprocedure nodig. Die moet voorkomen dat te sterk verontreinigde partijen afval ongezien de grens overgaan naar bestemmingen waar milieuhygiënische verwerking niet mogelijk is of waar de verwerking gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren.

Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van codes van de groene lijst die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Papierafval kan van verschillende herkomst zijn en daarmee van kwaliteit verschillen. Zo kan papierafval afkomstig zijn van gescheiden inzameling bij huishoudens en bedrijven, maar kan ook afkomstig zijn van nascheiding uit huishoudelijk restafval.

Om papierafval te kunnen indelen onder code B3020 van de groene lijst, heeft de ILT de Beleidsregel bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof- en metaalafval 2015 opgesteld. De hierin opgenomen criteria gelden ook voor gebruik van de code B3020 in dit LAP en om onderscheid te maken tussen schoon papierafval en nat en vervuild papierafval. Voor afvalstoffen uit de voorbehandeling van composietverpakkingen voor vloeistoffen bestaande uit niet-scheidbare plasticfractie of niet-scheidbare plastic-aluminiumfractie geldt de aparte code B3026. Ook afvalstoffen van laminaat voor zelfklevende etiketten die grondstoffen bevatten welke worden gebruikt bij de productie van etiketteringsmateriaal hebben de aparte code B3027.

Voor composietverpakkingen bestaande voornamelijk uit papier en kunststof, waaronder zogenoemde kraftzakken, is een aparte code BEU04 op de groene lijst onder bijlage IIIB. Hiervoor geldt de groene lijst procedure uitsluitend voor overbrengingen binnen de EU.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Groene lijst

Codes op basis van bijlage IX van het Verdrag van Bazel	B3020, B3026, B3027
Codes op basis van bijlage IIIB van de EVOA	BEU04

Sectorplan 05 Gescheiden ingezameld/afgegeven textiel (inclusief schoeisel)

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gescheiden ingezameld zowel als gescheiden afgegeven textiel door zowel particulieren als bedrijven	Dit zijn (niet limitatief): kleding, linnengoed, dekens, grote lappen stof en gordijnen, afgedragen bedrijfskleding/uniforms, niet verkochte kleding of schoenen, etc.
Restanten uit de textielveredelingsindustrie	Snijafval, garenrestanten
Gescheiden ingezameld of afgegeven schoeisel door zowel particulieren als bedrijven	Dit betreft alle soorten schoenen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar onder andere delen van het LAP vallen.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Voor hergebruik of recycling geschikt schoeisel of textiel	<ul style="list-style-type: none">Recycling, bijvoorbeeld door vervezelen om te verwerken tot garen, matrasvulling, materiaal voor geluid of warmte/koude isolatie of geotextiel en het versnijden tot poetsdoek.Recycling van delen van de materialen waarvan het schoeisel is gemaakt.
b	Niet voor hergebruik of recycling geschikt textiel en schoeisel	Andere nuttige toepassing (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof). Dit betreft textiel en schoeisel waarvoor [1] recycling niet mogelijk is (zie paragraaf IV voor toelichting en voorbeelden) of [2] waarvoor recycling zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt in het kader van het convenant Meer en Betere Recycling onderzocht of voor specifieke vormen van textiel bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Ook wordt bekeken of het mogelijk is om te omschrijven in welke gevallen voorbereiding voor hergebruik altijd een optie is. Mogelijk wordt als gevolg van deze studie de minimumstandaard voor dit sectorplan gewijzigd. Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd en/of tenzij de mate van hergebruik of recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Tenzij het <i>niet recyclebaar</i> textiel of schoeisel betreft zoals bedoeld in par. II onder c en uit de kennisgeving blijkt dat: <ul style="list-style-type: none"> • recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,- /ton (zie het toetsingskader paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader) én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd omdat nuttige toepassing mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Voor textiel en voor de restfractie als bedoeld in par. II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Tenzij het <i>niet recyclebaar</i> textiel of schoeisel betreft zoals bedoeld in par. II onder c
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

In de afbakening is aangegeven dat dit sectorplan over gescheiden ingezameld of afgegeven textiel, inclusief schoeisel gaat. Dit omdat beide stromen eenzelfde inzamel- als verwerkingsroute kennen.

Dit sectorplan gaat niet over het niet gescheiden ingezameld textiel en schoeisel. Niet gescheiden textiel en schoeisel wordt verwerkt met het restafval.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Niet gescheiden ingezameld textiel, schoeisel en tapijtafval	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval (inclusief grof)) Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Productierestanten en snijverliezen uit de tapijtindustrie	Zie SP84 (Overige monostromen)
Gescheiden ingezameld tapijtafval	Zie SP84 (Overige monostromen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 150109; 200110; 200111

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
 - Aandachtspunten bij het vergunnen van inzamelen (Deel B.4), op- en overslaan (Deel B.5) en menghandelingen (Deel B.7)
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Doelstelling van het programma Circulaire Economie, voorheen het programma VANG, is om de hoeveelheid restafval te verminderen. Gemiddeld bestaat huishoudelijk restafval in Nederland nog uit 4% textiel. Dit textiel zou als het gescheiden zou worden, in ieder geval geschikt zijn voor recycling en in veel gevallen zelfs voor hergebruik (zo blijkt uit sorteeranalyses).

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Zowel textiel als schoeisel vallen onder categorie 26 van bijlage 5 van het LAP²: *textiel, niet zijnde tapijt*. Textiel en schoeisel wat niet voor (voorbereiden voor) hergebruik of voor recycling geschikt is valt onder categorie 100B: *overig afval wat niet gestort mag worden...()*.... Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Textiel en schoeisel komen zowel vrij bij huishoudens als bij bedrijven.

Ten aanzien van vrijkomen bij bedrijven geldt het volgende:

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten en informatie t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Dit zal gelden voor alle afvalstoffen.

De gescheiden inzameling van textiel uit huishoudens is de verantwoordelijkheid van gemeenten. Gemeenten hebben keuzevrijheid in de wijze waarop zij de textielinzameling organiseren, bijvoorbeeld via textielbakken of huis-aan-huis-inzameling. Zij kunnen voor de inzameling ook organisaties als charitatieve instellingen inschakelen. Bijna 80% heeft dit ook gedaan. Het gaat daarbij zowel om professionele charitatieve instellingen, charitatieve instellingen op vrijwilligersbasis, kringloopbedrijven, stichtingen, verenigingen, scholen, kerken, alsook commerciële inzamelaars, winkelbedrijven en pakketdiensten.

Naast inzamelingspunten van bovengenoemde inzamelaars, moet textiel (niet zijnde tapijt) bovendien op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder q, ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden worden opgeslagen. Indien textiel op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De uit milieuoogpunt meest gewenste beheerwijze is hergebruik, dat voor een groot deel van gescheiden ingezameld textiel mogelijk is, afhankelijk van de soort en kwaliteit van het ingezamelde textiel. In praktijk is voorbereiding voor hergebruik lang niet altijd mogelijk of slechts voor een deel van een aangeboden partij. Een minimumstandaard op het niveau van 'voorbereiden voor hergebruik' is daarom voor vergunningverlening niet werkbaar. Er zijn ook partijen die wegens veiligheidsredenen (uniforms) of economische redenen (niet verkochte partijen) niet voor (her)gebruik in aanmerking komen. Vandaar dat de minimumstandaard *Recycling* is.

Volgens de systematiek van het LAP is hoogwaardiger verwerking dan de minimumstandaard toegestaan (Zie D.2 Minimumstandaard). Dit sluit voor deze afvalstroom ook aan bij de gangbare praktijk. Immers:

- uitsorteren van herbruikbaar schoeisel ten behoeve van (voorbereiden voor) hergebruik, en
 - uitsorteren, reinigen en/of repareren van herbruikbaar textiel
- zijn juist voor deze stroom zeer gangbaar. Deze verwerkingsvormen zijn vanuit milieuoogpunt (afval hiërarchie) de meest gewenste beheerwijze en de minimumstandaard maakt dit ook mogelijk.

Na inzameling wordt textiel gescheiden in categorieën en kwaliteiten, die allen een apart verwerkings- en afzettraject als product of als materiaal hebben.

- Hergebruik vindt bijvoorbeeld plaats door kringloopwinkels of export.
- Textielrestanten worden ook gerecycled (bijvoorbeeld door vervezeling), versneden tot poetslappen (met name voor de chemische industrie) of verwerkt tot garen, matrasvulling of tot materiaal voor geluid of warmte/koude isolatie of geotextiel.
- Een opkomende ontwikkeling is ook sorteren (op samenstelling en kleur), het verwijderen van ritsen knopen, etc. en het shredderen of versnijden tot repen die vervolgens elders worden vervezeld (= recycling van de grondstoffen).

Bovenstaande geldt ook voor schoeisel. Rubber schoenzolen kunnen onder andere ingezet worden als onderdeel van vloeren voor gymzalen.

Afhankelijk van de manier waarop textiel is toegepast en/of de wijze waarop textiel en schoeisel vervolgens in de afvalfase komt, kan het echter voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard niet mogelijk is. Dit kan het geval zijn bij bijvoorbeeld

- partijen die te sterk vervuild zijn of (textiel met verf of olievlekken);
- partijen waarin textiel-vreemde materialen zoals versiersels met bijvoorbeeld metaaldraad aanwezig zijn;
- textiel dat een chemische behandeling heeft ondergaan waardoor extra eigenschappen aan het textiel worden toegevoegd (zoals brandvertraging).

Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen een andere minimumstandaard geldt, namelijk overige nuttige toepassing (hoofdgebruik als brandstof). Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. overige nuttige toepassing (hoofdgebruik als brandstof) in dit geval kan worden toegestaan.

Naast technische overwegingen die voorbereiding voor hergebruik of recycling onmogelijk maken, kan voorbereiding voor hergebruik of recycling voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog andere nuttige toepassing mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen staat beschreven in paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan.

In paragraaf B.13.3.3.2 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

Uitzondering op A&V-beleid en AO/IC

Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan of verwerken, en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van bijlage I onderdeel C van het [Besluit omgevingsrecht](#), moeten beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hierop geldt een aantal uitzonderingen. Een inrichting die uitsluitend textiel, papier, metalen, schroot of glas - of van een combinatie van deze afvalstoffen - accepteert, hoeft niet te beschikken over een A&V-beleid en AO/IC. Dit kan relevant zijn voor bedrijven die actief zijn in het verwerken van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Zie verder het beleidskader D.3.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) geldt een stortverbod voor gescheiden ingezameld textiel. Onder diverse categorieën van dat besluit - waaronder bijvoorbeeld 42, 15b of 16b - is gescheiden ingezameld textiel begrepen.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen verschillende vormen van recycling. Het principe hiervan is opgenomen in de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een grote variatie aan afvalstromen waarvoor soms meerdere vormen van recycling mogelijk zijn. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

Een verwachte ontwikkeling is verder dat steeds meer modebedrijven gebruikte textielvezels zullen gaan gebruiken in nieuwe kleding. Dit is een stimulans voor de recycling.

VII Overige informatie

Ketenaanpak binnen VANG i.p.v. ketengericht afvalbeleid

Textiel is één van de stromen waarvoor de ketenaanpak wordt gevolgd in uitvoeringsprogramma Huishoudelijk Afval binnen het programma Circulaire Economie. Met dit programma wordt beoogd de hoeveel restafval te verminderen en ketens te sluiten. Hierbij wordt niet alleen naar de afvalfase gekeken, maar ook andere fasen in de keten (zoals design, productie, gebruik) worden hierbij betrokken. Dit kan dit leiden tot concrete maatregelen voor afvalpreventie. Daarnaast worden ook maatregelen beschouwd die ergens in de materiaalketen aangrijpen (zoals verhogen %inzameling, verwerking) en op die plaats in de keten danwel elders in de keten leiden tot een lagere milieudruk van het geheel. Een eerste stap in de ketenaanpak is het formuleren van een wensbeeld voor de keten in de toekomst met bijbehorende doelstellingen. Meer info op [VANG-HHA](#). Zie voor verdere uitwerking van de ketenaanpak ook paragraaf A.5.3.3.5 van het beleidskader.

Indeling op basis van Groene en Oranje lijst van afvalstoffen

De Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) gaat er bij 'groene lijst'-afvalstoffen van uit dat deze niet zijn gemengd met andere afvalstoffen en zonder veel belasting voor het

milieu elders kunnen worden verwerkt. Voor andere afvalstoffen is een kennisgevingsprocedure nodig. Die moet voorkomen dat te sterk verontreinigde partijen afval ongezien de grens overgaan naar bestemmingen waar milieuhygiënische verwerking niet mogelijk is of waar de verwerking gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid.

Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van codes van de groene lijst van afvalstoffen die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Textielafval en textielafval van vloerbedekking en vloerkleden komen voor op de Groene lijst van afvalstoffen onder de respectievelijke codes B3030 en B3035. Een mengsel hiervan komt niet voor op de Groene lijst. Gescheiden ingezameld textiel en gescheiden ingezameld textielafval van vloerbedekking en vloerkleden dat geen andere componenten (zoals schoenen, matrassen, speelgoed) bevat, wordt aangemerkt als groene lijst-afvalstof.

Schoeisel dat veelal bestaat uit leer, textiel en rubber staat niet op de groene lijst. Het bovenstaande betekent dat ingezameld textiel met schoeisel niet als groene lijst afval kan worden aangemerkt.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Groene lijst

Codes op basis van bijlage IX van het Verdrag van Bazel	B3030, B3035
---	--------------

Sectorplan 06 Gescheiden ingezameld/afgegeven groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (GFT)

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
GFT-afval, niet zijnde grof tuinafval	<p>GFT-afval van huishoudens betreft zowel gescheiden ingezameld, als gescheiden afgegeven groente-, fruit- en (klein) tuinafval.</p> <p>Voorbeelden van wat wordt verstaan onder GFT (niet limitatief – zie ook par. IV)):</p> <ul style="list-style-type: none">• schillen en resten van groenten, fruit en aardappelen,• resten van gekookt eten,• plantaardige olie,• onkruid en ander <i>fijn</i> tuinafval zoals twijgen en bladeren.• voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) en THT (tenminste houdbaar tot) datum is.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
GFT-afval	<ul style="list-style-type: none">• composteren met het oog op recycling; of• vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aerobe droging) met het oog op recycling van het digestaat.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Indien de ontwikkelingen op gebied van cascadering in het kader van de biobased economy andere verwerkingsvormen haalbaar maken, kan dit op termijn leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van (de aanwezigheid van) dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor gescheiden ingezameld groente-, fruit,- en tuinafval van huishoudens geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

De onderstaande lijsten bevatten stromen die wel/niet onder gft vallen en die wel/niet geschikt zijn om in GFT-installaties tot kwalitatief goede compost te worden verwerkt. Stromen van de WEL-lijst vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan, natuurlijk voor zover afkomstig van huishoudens en als gft ingezameld.

Lokaal kan een gemeente met haar inzamelaar/verwerker afwijkende afspraken hebben gemaakt, bijvoorbeeld omdat het afval eerst wordt vergist en pas daarna wordt (na)gecomposteerd. In die gevallen gaat de communicatie vanuit de gemeente voor op onderstaande basisindeling.

Behoort WEL tot gft-afval	Behoort NIET tot gft-afval
<ul style="list-style-type: none"> • Aardappelschillen • Bloemen en kamerplanten, inclusief aan planten aanhangende potgrond (kleine hoeveelheden) • Een stuk krant op de bodem of om vet, vlees- en visresten in te verpakken • Gekookte etensresten en kliekjes • Groente- en fruitafval • Composteerbare kattenbakkorrels • Kaaskorsten zonder plastic • Keukenpapier • Kerstbomen die klein zijn gemaakt en in de minicontainer passen • Klein snoeiafval, loof, gemaaid gras en bladeren • Koffiedik, koffiefilter, koffiepads, theebladeren en theezakjes • Kurken • Mest van kleine huisdieren zoals cavia 's en konijnen. • Oud brood • Plantenpotten van organisch materiaal • Vis- en vleesresten, ook graten, schelpen, notendoppen en eierschalen • Voedsel dat Over- de- datum is <ul style="list-style-type: none"> – <i>Het betreft in ieder geval voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) datum is. De TGT datum staat op zeer bederfelijke producten (zoals bv vlees en vis). Voedsel wat over de TGT-datum is, kan niet meer veilig gegeten worden.</i> – <i>Voedsel dat over de THT-datum (ten minste houdbaar tot) kan hier ook onder vallen, met de kanttekening dat deze producten (meel, pasta, rijst, blik, melk, etc.) vaak nog veilig te eten zijn maar het product alleen in kwaliteit achteruit kan gaan.</i> • Zakken/verpakkingen met het kiemplantlogo, maar slechts voor zover het gaat om zakken gebruikt bij gft-inzameling. 	<ul style="list-style-type: none"> • As uit asbak, open haard of barbecue • Frituurvet • Glas • Haren van mens en dier • Hout en dikke takken • Hydrokorrels • Jus en vet (gestold) • Niet-composteerbare kattenbakkorrels • Kunstmest • Luiers • Melk- en vruchtensappakken • Metalen • Papier • Plastic zoals folie, zakken en pedaalemmerzakken, ook wanneer voorzien van een kiemplantlogo (tenzij het zakken betreft gebruikt bij de gft-inzameling) • Poep van honden en katten • Potgrond met geëxpandeerde kleikorrels of zand • Sigarettenpeuken • Slachtafval / dode (huis)dieren • Steen en aardewerk • Stofzuigerzakken al en niet met inhoud • Theezakjes van kunststof • Vogelkooizand • Zand en grond

Verordening dierlijke bijproducten i.r.t. dit sectorplan

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de Verordening EG 1069/2009 ([Verordening dierlijke bijproducten](#)).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstromen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval, inclusief grof)
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval, waaronder (gekookt) keukenafval en etensresten (swill) dat vrijkomt bij handel, diensten en overheden en veilingen	Zie SP07 (Organische bedrijfsafval)
Groenafval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen, en al het afval dat hiermee te vergelijken is, zoals onder meer grof tuinafval, berm- en slootmaaisel, afval van hoveniersbedrijven, agrarisch afval en afval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van terreinen van instellingen en bedrijven	Zie SP08 (Groenafval)
Gescheiden ingezameld grof tuinafval afkomstig van huishoudens	
Slachtafval, kadavers, etc.	Zie SP65 (Dierlijk afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcode *kan* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 200108.

Deze code is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze Euralcode (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.3.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

GFT uit huishoudens valt onder categorie 13 van bijlage 5 van het LAP²: *gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (gft-afval) en daarmee naar aard en samenstelling vergelijkbaar bij handel, diensten en overheden en veiligen gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. de ontdoener van de afvalstoffen (burger)

Hoofdstuk B.3 van het beleidskader gaat op diverse plekken in op gescheiden houden van GFT bij huishoudens, de voor- en nadelen van bron- en nascheiding i.r.t. GFT, etc.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Het beleid voor gft-afval is gericht op het bevorderen van gescheiden inzameling, gevolgd door verwerking en recycling. De inzameling van GFT valt onder de gemeentelijke zorgplicht uit de Wet milieubeheer. Hierin zijn onder meer bepalingen opgenomen ten aanzien van de keuzevrijheid van inzamelsystemen, uit te zonderen delen van het grondgebied en de frequentie van inzameling. Verder hebben gemeenten ook de mogelijkheid om de verplichting tot het afzonderlijk inzamelen van gft-afval uit huishoudend te differentiëren. Gemeenten worden geacht hun beleid t.a.v. gft-afval te onderbouwen in de APV en goed te communiceren naar hun burgers.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Zoals eerder in paragraaf IV is aangegeven betreffen keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de Verordening EG 1069/2009 ([Verordening dierlijke bijproducten](#)).

Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan of verwerken moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de [Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van EZ is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van Economische Zaken (EZ), verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinaire en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De Algemene Inspectiedienst (AID) controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor GFT-afval uit huishoudens is gericht op de recycling tot compost. Zowel direct composteren als (eerst) vergisten gevolgd door het opwerken van het digestaat tot

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

een afzetbaar compost zijn volgens de minimumstandaard toegestaan. De eis dat ook vergisten moet leiden tot een bruikbare compost is bewust opgenomen en geldt voor alle vormen van vergisten van gft van huishoudens, dus zowel voor de grootschalige installaties met een regiofunctie als de tegenwoordig meer en meer opkomende lokale installaties voor verwerken van gft-afval uit de buurt.

Verder zijn ten aanzien van de minimumstandaard de volgende bepalingen van belang.

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

Relatie met de verordening dierlijke bijproducten

De [Verordening dierlijke bijproducten](#) is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden, storten, composteren of vergisten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de Verordening dierlijke bijproducten als de Wet milieubeheer van toepassing. Indien verwerking door composteren of vergisten plaatsvindt, dient tevens te worden voldaan aan de bepalingen van de Verordening dierlijke bijproducten. Dat betekent onder andere dat verwerking moet plaatsvinden in een erkende installatie en moet voldoen aan de eisen zoals beschreven in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) is bepaald dat het storten van gft-afval niet is toegestaan. Onder diverse categorieën van dat besluit - waaronder bijvoorbeeld 15 of 18 - is gft-afval begrepen.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Bij biotische grondstoffen wordt vaak de term cascadering gebruikt wanneer sprake is van meerdere vormen van verwerking. Het doel van cascadering is in dat geval kortgezegd het efficiënte en effectieve gebruik van biomassa. Cascadering is dan ook te zien als een nadere uitwerking van delen van de hiërarchie specifiek voor biotische stromen (zie ook hoofdstuk A.4 van het beleidskader).

Op dit moment wordt in het LAP nog niet expliciet gestuurd volgens cascadering, ook al omdat veel zaken op dit gebied nog erg in ontwikkeling zijn. Op het moment dat voor bepaalde biotische stromen – zoals bijvoorbeeld gft van huishoudens – alternatieve vormen van verwerking ontstaan en daadwerkelijk op de markt komen kan dit veranderen. In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Indien er meerdere vormen van verwerking beschikbaar komen kan met die methodiek worden bezien of het zin heeft om beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Dit kan dan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Voedselvermalers

Op het gebied van gescheiden inzameling van voedselresten en ander gft-afval is nog veel winst te behalen, zeker in de hoogbouw. Momenteel worden er in enkele gemeenten experimenten uitgevoerd waarbij gebruik wordt gemaakt van voedselvermalers in de keuken. De voedselrestanten worden vervolgens via de riolering afgevoerd en verwerkt in een RWZI.

Uit een uitgevoerde LCA-studie blijkt echter dat de meest milieuhygiënische wijze van afvalbeheer brongescheiden inzameling is, gevolgd door vergisten en composteren. Afvoer via een ongescheiden rioolstelsel en verwerking in RWZI levert de minst gunstige resultaten op. De uitkomsten van de LCA-studie geven geen aanleiding om het huidige beleid rond de afvoer en verwerking van voedselresten aan te passen. Zolang de uitkomsten van de reeds gestarte experimenten geen aanleiding geven tot wijziging van het beleid, is het niet gewenst dat nieuwe pilots voor het gebruik van voedselvermalers worden gestart.

Overigens is het op grond van artikel 3.131 het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) niet toegestaan om afvalwater te lozen dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen. Voor huishoudens is met name artikel 6 van het [Besluit lozing afvalwater huishoudens](#) van belang waarin staat:

Huishoudelijk afvalwater, afkomstig van het bereiden van voedingsmiddelen en daarmee samenhangende activiteiten, dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen, wordt niet geloosd.

Zie verder ook hoofdstuk B.3 van het beleidskader.

Voedselverspilling en ketengericht afvalbeleid

Ten aanzien van de in gft afval voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de hele keten, waaronder huishoudens. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen (de zogenoemde 'Ladder van Moerman', die is ingedeeld op basis van maximaal behoud van energie en materiaal, is hierbij het uitgangspunt). Om deze ambitie van Nederland te monitoren is de Monitor Voedselverspilling ontwikkeld (WUR).

Organisch afval is één van de stromen die is geselecteerd als prioritaire stroom in het programma 'Ketengericht Afvalbeleid' uit LAP2. Hoewel het hier niet exclusief gaat om gft-afval van huishoudens ligt er wel een nauwe relatie. Vanaf 2015 heeft in het kader van het programma VANG de ketenaanpak als belangrijk instrument om te komen tot een meer circulaire economie nog meer aandacht gekregen. De keten voedsel is ook nu weer als een belangrijke aangemerkt. De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen (zie verder ook paragraaf A.5.3.3.5 en de hoofdstukken B.1 en B.2 van het beleidskader).

Sectorplan 07 Gescheiden ingezameld/afgegeven organisch bedrijfsafval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Organisch bedrijfsafval	Het gaat hierbij om organische afval dat (niet limitatief): <ul style="list-style-type: none">• vrijkomt bij handel, diensten, overheden, veilingen, etc.; en• gescheiden is ingezameld dan wel gescheiden is afgegeven, en• wat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met gescheiden ingezameld groente-, fruit-, en tuinafval van huishoudens (gft-afval), zoals:<ul style="list-style-type: none">– (gekookt) keukenafval en etensresten (swill);– voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) en THT (tenminste houdbaar tot) datum is.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Organisch bedrijfsafval	<ul style="list-style-type: none">• Composteren met het oog op recycling of;• Vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aërobe droging) met het oog op recycling van het digestaat.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Indien de ontwikkelingen op gebied van cascadering in het kader van de biobased economy andere verwerkingsvormen haalbaar maken, kan dit op termijn leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de minimumstandaard en verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven.

Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en

internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland veel is (zie ook beleidskader par. B.13.5.2). Voor gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof .
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op al het organische bedrijfsafval wat t.b.v. verdere verwerking gescheiden is gehouden en ter verwerking gescheiden is afgegeven en ingezameld bij handel, diensten, overheden, veilingen, bedrijfskantines, etc. Het gaat daarbij zowel om bereide als niet bereide voedselresten.

Het betreft in ieder geval voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) datum is. De TGT datum staat op zeer bederfelijke producten (zoals bv vlees en vis). Voedsel wat over de TGT-datum is, kan niet meer veilig gegeten worden. Voedsel dat over de THT-datum (ten minste houdbaar tot) kan hier ook onder vallen.

Relatie met de Verordening dierlijke bijproducten

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de [Verordening EG 1069/2009](#) tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten (Verordening dierlijke bijproducten). Daarnaast kan ook ander organisch bedrijfsafval onder deze Verordening vallen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval (inclusief grof))
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Gescheiden ingezameld dan wel afgegeven groente-, fruit-, en tuinafval (gft-afval) van huishoudens	Zie SP06 (Groente- fruit- en tuinafval van huishoudens)
Groenafval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen, en al het afval dat hiermee te vergelijken is, zoals onder meer grof tuinafval, berm- en slootmaaisel, afval van hoveniersbedrijven, agrarisch afval en afval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van terreinen van instellingen en bedrijven	Zie SP8 (Gescheiden ingezameld groenafval)
Slachtafval, kadavers, etc. en andere organische afvalstoffen van bedrijven die vallen onder de reikwijdte van de Verordening dierlijke bijproducten.	Zie SP65 (Dierlijk afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcode *kan* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 200108.

Deze code is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze Euralcode (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)

- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Organische bedrijfsafval valt, indien het geen afvalstoffen bevat die vallen onder de reikwijdte van de [Verordening dierlijke bijproducten](#), onder [categorie 13](#) van bijlage 5 van het LAP²: *gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (gft-afval) en daarmee naar aard en samenstelling vergelijkbaar bij handel, diensten en overheden en veiligen gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de [Verordening EG 1069/2009](#). Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan of verwerken moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de [Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van EZ is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van Economische Zaken (EZ), verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinaire en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De Algemene Inspectiedienst (AID) controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor (gescheiden ingezameld) organische bedrijfsafval is gericht op de recycling tot compost. Zowel composteren als (eerst) vergisten zijn beiden volgens de minimumstandaard toegestaan. Bij vergisten bevat de minimumstandaard de voorwaarde dat ook daarbij het doel moet zijn het composteren van het digestaat.

Ook swill ((gekookte) etensresten en keukenafval) kan samen met gft-afval uit huishoudens en ander organisch bedrijfsafval worden verwerkt in een composteer- of vergistingsinstallatie, wanneer hierdoor het composteer- of vergistingsproces niet wordt verstoord.

Voor de verwerking volgens bovenstaande minimumstandaard zijn ook volgende bepalingen van belang:

Relatie met Verordening dierlijke bijproducten (1069/2009/EG)

De Verordening dierlijke bijproducten is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden, storten, composteren of vergisten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de [Verordening dierlijke bijproducten](#) als de Wet milieubeheer van toepassing. Indien verwerking door composteren of vergisten plaatsvindt, dient dus ook te worden voldaan aan de bepalingen van de Verordening dierlijke bijproducten. Dat betekent onder andere dat verwerking moet plaatsvinden in een erkende installatie en moet voldoen aan de eisen zoals beschreven in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten.

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) bepaalt dat storten van gescheiden

ingezameld organisch bedrijfsafval niet is toegestaan. Onder diverse categorieën van dat besluit - waaronder bijvoorbeeld 15 of 18 - is deze afvalstof begrepen.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Bij biotische grondstoffen wordt vaak de term cascadering gebruikt wanneer sprake is van meerdere vormen van verwerking. Het doel van cascadering is in dat geval kortgezegd het efficiënte en effectieve gebruik van biomassa. Cascadering is dan ook te zien als een nadere uitwerking van delen van de hiërarchie specifiek voor biotische stromen (zie ook hoofdstuk A4 van het beleidskader).

Op dit moment wordt in het LAP nog niet expliciet gestuurd volgens cascadering, ook al omdat veel zaken op dit gebied nog erg in ontwikkeling zijn. Op het moment dat voor bepaalde biotische stromen – zoals bijvoorbeeld gft van huishoudens – alternatieve vormen van verwerking ontstaan en daadwerkelijk op de markt komen kan dit veranderen. In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Indien er meerdere vormen van verwerking beschikbaar komen kan met die methodiek worden bezien of het zin heeft om beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Dit kan dan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Voedselvermalers

Uit een uitgevoerde LCA-studie blijkt echter dat de meest milieuhygiënische wijze van afvalbeheer brongescheiden inzameling is gevolgd door vergisten en composteren. Afvoer via een ongescheiden rioolstelsel en verwerking in RWZI levert de minst gunstige resultaten op. De uitkomsten van de LCA-studie geven geen aanleiding om het huidige beleid rond de afvoer en verwerking van voedselresten aan te passen.

Overigens is het op grond van artikel 3.131 het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) niet toegestaan om afvalwater te lozen dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen.

Zie verder ook hoofdstuk B.3 van het beleidskader.

Voedselverspilling en ketengericht afvalbeleid

Ten aanzien van de in organisch afval van bedrijven voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de hele keten, waaronder huishoudens. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen (de zogenoemde 'Ladder van Moerman', die is ingedeeld op basis van maximaal behoud van energie en materiaal, is hierbij het uitgangspunt). Om deze ambitie van Nederland te monitoren is de Monitor Voedselverspilling ontwikkeld (WUR).

Organisch afval is één van de stromen die is geselecteerd als prioritaire stroom in het programma 'Ketengericht Afvalbeleid' uit LAP2. Hoewel het hier niet exclusief gaat om gft-afval van huishoudens ligt er wel een nauwe relatie. Vanaf 2015 heeft in het kader van het programma VANG de ketenaanpak als belangrijk instrument om te komen tot een meer circulaire economie nog meer aandacht gekregen. De keten voedsel is ook nu weer als een belangrijke aangemerkt. De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen (zie verder paragraaf A.5.3.3.5 [ketenaanpak], hoofdstuk B.1 en paragraaf B.2.4 van het beleidskader).

Sectorplan 08 Gescheiden ingezameld/afgegeven groenafval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gescheiden ingezameld of afgegeven groenafval (grof)	Dit sectorplan betreft zowel aan de bron gescheiden gehouden (grof) groenafval, als gescheiden afgegeven groenafval. Het gaat daarbij om: <ul style="list-style-type: none">• Groenafval wat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen, terreinen van instellingen, hoveniers en andere bedrijven;• Maaisel van bermen en slootranden;• Grof tuinafval van bedrijven en huishoudens.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Groenafval (grof)	<p>Recycling in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none">• composteren met het oog op recycling als compost, of• vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aërobe droging) gericht op recycling van het digestaat. <p>Voor de houtfractie van groenafval (snoeihout en stobben) is eveneens toegestaan:</p> <ul style="list-style-type: none">• Inzet als brandstof t.b.v. externe levering van elektriciteit en/of warmte. <p><u>Vrijstelling of ontheffing</u></p> <ul style="list-style-type: none">• In sommige gevallen mag groenafval rechtstreeks op of in de bodem worden gebracht. Wanneer het groenafval kan worden aangemerkt als land- en bosbouw materiaal mag het onder voorwaarden nuttig worden toegepast (conform artikel 10.1a, onder f, Wet milieubeheer), bijvoorbeeld als meststof/bodemverbeteraar. Storten buiten inrichting mag binnen de vrijstelling zoals opgenomen in de Vrijstellingsregeling plantenresten.• Onder voorwaarden (Wet dieren) is gebruik van bermmaaisel als diervoeder toegestaan. Indien sprake is van afval voor het op of in de bodem brengen van het maaisel is een ontheffing van artikel 10.2 Wm nodig.• In incidentele gevallen kan een ontheffing van het verbod om groenafval buiten een inrichting te verbranden (art. 10.63 Wm) verleend worden.

De minimumstandaard voor de verwerking van groenafval is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Vergunningen voor het verbranden van groenafval dienen binnen een jaar na publicatie van LAP3 in de Staatscourant zodanig te worden gewijzigd dat inzet als brandstof ten behoeve van externe levering van elektriciteit en/of warmte van groenafval, niet zijnde de houtfractie, per direct niet meer is toegestaan.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstof en minimumstandaard

Er is aandacht om (deelstromen uit) groenafval hoogwaardiger te benutten (cascadering). Zo wordt concreet gewerkt aan terugwinnen van vezels uit gras middels raffinage. Ook terugwinnen van eiwitten heeft aandacht, maar vraagt nog wel wat ontwikkeling. Indien de ontwikkelingen op dit gebied van andere verwerkingsvormen haalbaar maken, kan dit op termijn leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2). Voor gescheiden ingezameld groenafval geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is. Dit verbod geldt niet voor van overbrenging van de houtfractie ten behoeve van hoofdgebruik als brandstof
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Gescheiden ingezameld dan wel gescheiden afgegeven groenafval komt vrij bij de aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen. Het betreft tevens afval dat hiermee te vergelijken is, zoals grof tuinafval, berm- en slootmaaisel, afval van hoveniersbedrijven, agrarisch afval en afval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van terreinen van instellingen en bedrijven. Ook gescheiden ingezameld grof tuinafval van huishoudens valt onder dit sectorplan. Partijen aan de bron gescheiden gehouden groenafval die niet worden ingezameld maar door een ontdoener zelf ter verwerking worden aangeboden vallen ook onder dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval (inclusief grof))
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Gescheiden ingezameld groente-, fruit-, en tuinafval (gft-afval) van huishoudens	Zie SP06 (Groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens)
Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval, waaronder (gekookt) keukenafval en etensresten (swill) dat vrijkomt bij handel, diensten en overheden en veilingafval	Zie SP07 (Organisch bedrijfsafval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 020103; 020107; 200201.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).

- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Groenafval valt onder categorie 12 van bijlage 5 van het LAP²: *groenafval*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling geldt voor alle afvalstoffen.

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder I, dient grof tuinafval ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien grof tuinafval op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor groenafval is in de eerste plaats gericht op recycling tot compost. Indien groenafval verwerkt wordt in een vergistingsinstallatie moet het digestaat vervolgens ook aerob verwerkt worden tot compost. Andere toepassingen van het digestaat, zoals verbranden, sluit de minimumstandaard dus uit.

Naast composteren komt voor houtachtig groenafval (snoeihout en stobben) ook inzet als brandstof voor vergunningverlening in aanmerking.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Daarnaast zijn ook andere verwerkingsopties zoals directe toepassing als bodemverbeteraar of meststof. Voor de nuttige toepassing van groenafval op of in de bodem kunnen gedeputeerde staten bovendien ontheffing verlenen van het verbod in artikel 10.2 [Wm](#). Deze verwerkingsopties zijn alleen toegestaan indien ze uit milieuoogpunt minimaal gelijkwaardig zijn aan composteren en niet in strijd zijn met daarvoor geldende regelgeving zoals de [Meststoffenwet](#). Het is aan te raden dat het bevoegd gezag bij het verlenen van toestemming voor directe nuttige toepassing van groenafval op of in de bodem aandacht besteedt aan eventuele risico's van onbewerkt op het land brengen, bijvoorbeeld verspreiding van pathogenen of invasieve soorten en/of optreden van overbemesting.

In sommige gevallen geldt een vrijstelling van het verbod op storten buiten inrichtingen. De vrijstellingen zijn opgenomen in de [Vrijstellingsregeling plantenresten](#). Voor op of in de bodem brengen van land- en bosbouw materiaal als beschreven in artikel 10.1a, onder f, Wm is geen ontheffing nodig

Voor alle groenafval worden ontheffingen van het verbod om groenafval buiten inrichtingen te verbranden (10.63 Wm) slechts in incidentele gevallen verleend (vreugdevuren, quarantaineboomziekten, etc.). De handreiking "toepassing regelgeving verbranden buiten inrichtingen" kan gemeenten bij hun besluitvorming ondersteunen. Structureel verlenen van ontheffingen is ongewenst

Op elk van bovenstaande verwerkingsopties en de daarbij horende bepalingen die van belang zijn bij vergunningverlening wordt hieronder nader ingegaan:

- [Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost](#)

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#). Ook rechtstreeks toepassing als bodemverbeteraar mag niet in strijd zijn met deze regelgeving of zelfs met het [Besluit bodemkwaliteit](#). Het is aan bevoegd gezag om deze verwerkingsopties te beoordelen.

- [Thermische verwerking / verbranden](#)

- De geldende (emissie)wetgeving bij de inzet van biomassa stromen voor energiewinning is te vinden in het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#). Meer informatie is te vinden op de site van [InfoMil](#), bij de onderwerpen stookinstallaties en biomassa.
- De [Wet milieubeheer](#) bevat een verbod voor het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen (artikel 10.2). Daarmee wordt afvoer van organische afval naar inrichtingen die deze stroom bewerken voor nuttige toepassing gestimuleerd. Burgemeester en wethouders kunnen op basis van artikel 10.63 van de Wet ontheffing verlenen van het verbod op grond van artikel 10.2 Wm. In praktijk wordt van deze mogelijkheid gebruik gemaakt voor bijvoorbeeld het op locatie verbranden van ziek hout in de fruitteelt of voor de verbranding van kerstbomen.
- Het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen brengt risico's met zich mee voor de openbare orde en veiligheid en conflicteert met de belangen voor de bescherming van milieu, leefomgeving en flora en fauna. Meestal zijn betere alternatieven voorhanden. Daarom adviseren IenM en VNG aan gemeenten om een helder en terughoudend ontheffingenbeleid te voeren. Bovendien is het niet wenselijk dat gemeenten verschillend omgaan met de ontheffingsmogelijkheid; dit leidt tot rechtsongelijkheid en moeilijk uitvoerbare handhaving. IenM heeft daarom de '[Handreiking toepassing regelgeving verbranden buiten inrichtingen](#)' opgesteld waarin gemeenten geadviseerd wordt hoe om te gaan met het verlenen van ontheffingen op het verbod om afvalstoffen buiten inrichtingen te verbranden.
- Ziek bomenhout hoeft bovendien niet in alle gevallen te worden verbrand. Voor een aantal boomziekten (iepziekte, kastanjabloedingsziekte, Phytophthora ramorum en Verticillium) bestaat een netwerk van gecertificeerde aannemers en verwerkers (composteerders). Het certificatieschema borgt dat ziek hout op zorgvuldige en milieuverantwoorde wijze wordt ingezameld, getransporteerd en verwerkt. Details van het certificatieschema zijn te vinden op [www.bvor.nl](#).

- [Op de bodem brengen buiten inrichtingen](#)

Op basis van de [Wet milieubeheer](#) is het verboden om afvalstoffen te storten of anderszins - al dan niet in verpakking - op of in de bodem te brengen buiten inrichtingen (artikel 10.2). Echter, op grond van het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#) zijn bij ministeriële

regeling (Vrijstellingsregeling plantenresten en tarragrond) bepaalde plantenresten aangewezen die zijn vrijgesteld van het stortverbod. Naast deze regeling zijn gedeputeerde staten op basis van artikel 10.63 van de wet bevoegd om in individuele gevallen ontheffing te verlenen van het verbod van artikel 10.2 van de Wet.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 18, onder c, geldt voor groenafval een stortverbod.

5. Actualisatie vergunning

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook D.5 van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van groenafval is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is inzet als brandstof t.b.v. externe levering van elektriciteit en/of warmte van groenafval, niet zijnde de houtfractie, niet toegestaan. Vergunningen voor het verbranden van groenafval dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie van LAP3 in de Staatscourant zodanig te worden gewijzigd dat inzet als brandstof t.b.v. externe levering van elektriciteit en/of warmte van groenafval, niet zijnde de houtfractie, niet meer is toegestaan. Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Bij biotische grondstoffen wordt vaak de term cascadering gebruikt wanneer sprake is van meerdere vormen van verwerking. Het doel van cascadering is in dat geval kortgezegd het efficiënte en effectieve gebruik van biomassa. Cascadering is dan ook te zien als een nadere uitwerking van delen van de hiërarchie specifiek voor biotische stromen (zie ook hoofdstuk @A4 van het beleidskader).

Op dit moment wordt in het LAP nog niet expliciet gestuurd volgens cascadering, ook al omdat veel zaken op dit gebied nog erg in ontwikkeling zijn. Op het moment dat voor bepaalde biotische stromen – zoals bijvoorbeeld groenafval – alternatieve vormen van verwerking ontstaan en daadwerkelijk op de markt komen kan dit veranderen. In het kader van het convenant Meer en Beter Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Indien er meerdere vormen van verwerking beschikbaar komen wordt met die methodiek bezien of het zin heeft om beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Dit kan dan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Overige informatie

De toenemende vraag naar snoeihout voor energietoepassingen leidt tot een verminderde beschikbaarheid voor de productie van compostproducten. Dit leidt vooral tot problemen bij de productie van de meest hoogwaardige compostproducten, namelijk die veen kunnen vervangen in potgrondsubstraten. Hierdoor vindt een afname plaats van de productie van biobased potgrondsubstraten, en kunnen de doelstellingen zoals afgesproken in de Green Deal Veenvervanging niet worden waargemaakt. De SDE+ stimuleert gebruik van snoeihout als brandstof, onder meer om daarmee CO₂-emissiereducties te realiseren. De positieve CO₂-effecten van straatproductie zijn echter in veel gevallen in dezelfde grootte orde als bij gebruik als brandstof, zonder dat bij straatproductie sprake is van subsidies.

Sectorplan 09 Afval van onderhoud van openbare ruimten

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Veegvuil van stranden	Afval dat vrijkomt bij het door gemeenten of reinigingsdiensten handmatig of machinaal verzamelen van afval op stranden.
Veegvuil van overige openbare ruimten	Afval dat vrijkomt bij het door gemeenten of reinigingsdiensten handmatig of machinaal vegen van openbare straten, terreinen en overige openbare ruimten.
RKG-slib	Afval dat vrijkomt bij het leegzuigen van openbare rioleringsstelsels en centrale opvangputten van rioleringsstelsels langs wegen (kolken) en bij het leegzuigen van pompkelders in tunnels, het betreft slib afkomstig van gemalen en het betreft zand afkomstig van de zandvangsers van regionale rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). Hieronder valt ook slib dat vrijkomt bij het reinigen van deklagen van Zeer Open Asphalt Beton (ZOAB).
Inhoud openbare afvalbakken	Afval dat vrijkomt bij het legen van openbare afvalbakken. Hiertoe behoort ook afval dat vrijkomt bij het legen van openbare afvalbakken voor hondenuitwerpselen.
Verzameld zwerfafval	Tot deze categorie behoort ook door gemeenten of reinigingsdiensten handmatig of machinaal verzameld marktafval en drijfafval. Zwerfafval betreft afval dat mensen bewust of onbewust weggooien of achterlaten op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn, of door indirect toedoen of nalatigheid van mensen op die plaatsen is terechtgekomen. Marktafval betreft afval dat vrijkomt bij het opruimen van afval van markten en evenementen, niet zijnde het afval dat door marktlieden of door exploitanten van evenementen zelf is verzameld. Drijfafval betreft afval dat vrijkomt bij het reinigen van water van havens, kanalen, sloten, grachten en vijvers.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
a	Veegvuil van overige openbare ruimten en RKG-slib	Afscheiden van de inerte fractie en vervolgens: <ul style="list-style-type: none"> • verwerking van de inerte fractie conform de minimumstandaard van sectorplan 39 "grond". • de restfractie die overblijft na afscheiden van de inerte fractie verder verwerken volgens b.
b	Veegvuil van stranden	Verwijderen door verbranden, voor veegvuil van stranden voor zover nodig voorafgegaan door afscheiden van de inerte fractie ten behoeve van hergebruik/recycling.
	Afval dat vrijkomt bij het legen van openbare afvalbakken en verzameld zwerfafval	
	Restfractie die overblijft na het afscheiden van de inerte fractie van veegvuil en RKG-slib	Verwerkingsvormen waarbij deelstromen of residuen worden gestort, zijn niet toegestaan.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Na aanvang van de planperiode wordt gezien of de lijn dat bij sorteren, nascheiden of anderszins verwerken als alternatief voor verbranden geen enkel residu mag worden gestort gehandhaafd moet blijven. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling van in ieder geval de inerte fractie) de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. 13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor afval van onderhoud van openbare ruimten geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling van in ieder geval de inerte fractie mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder b, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. 13.5.2). Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder b geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder b.

t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder b, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing of verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat nuttige toepassing van in ieder geval de inerte fractie mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder a, omdat nuttige toepassing van in ieder geval de inerte fractie mogelijk is.
	Ja	Voor afval van onderhoud van openbare ruimten zoals bedoeld in par. II onder b, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

RKGV-slib is een mengsel van veegvuil en RKG-slib.

Rioolslib komt vrij bij het reinigen van (hoofd)rioolstelsels. De reinigingsmethode heeft tot gevolg dat dit materiaal redelijk zandig is. Afhankelijk van de aansluitingen op het betreffende riool (industrieterrein, binnenstedelijk gebied of buitengebied) zal het rioolslib/zand verontreinigd zijn. Ook komen in dit materiaal (hygiënisch gezien) materialen voor die directe toepassing verhindert (denk bijvoorbeeld aan alles wat door het toilet gespoeld wordt). Qua hoeveelheid is dit materiaal van redelijke omvang en dus ook bepalend voor de hoeveelheid RKGV (verzamelnaam). Rioolslib van een (schoner) regenwaterriool is vaak schoner dan rioolslib van het vuilwaterriool.

Kolkenlib wordt uit de kolken verwijderd door een kolkenzuigertje. De rioolkolken maken (gelet op het gescheiden rioolstelsel) vaak onderdeel uit van het rioolstelsel voor hemelwater. Kolkenlib is verontreinigd met organisch materiaal (blad) en zwerfafval.

Gemalenslib/zand is zand dat vrijkomt bij de voorbezinkingstap van rioolwaterzuiveringen en/of bezinkkelders van het rioolstelsel. Naast een hoog percentage zand bevat dit materiaal ook stenen en vuil dat door het toilet wordt gespoeld.

Veegvuil bestaat naast zand- en andere bodemdeeltjes uit organisch materiaal (blad) en zwerfafval.

Gezien de diversiteit van de stromen verschilt ook de mate van verontreiniging. Riool- en kolkenlib zijn globaal samengesteld uit 75% zand, 10 à 15% grovere bestanddelen (stenen, takken, zwerfvuil, etc.) en 5 à 10% slib. Veegvuil bestaat in hoofdzaak uit zand- en andere bodemdeeltjes en voor een klein deel (tot maximaal 25 gew.%) uit zwerfvuil. In veegvuil en RKG-slib kunnen de volgende verontreinigingen voorkomen:

- minerale olie;
- PAK;
- zware metalen (cadmium, chroom, koper, lood, nikkel, zink).

Verontreiniging van het RKG-slib wordt veroorzaakt door wegdek- en bandenslijtage, lekkage van brandstof en smeermiddelen, geleiderails en (gladheids)bestrijdingsmiddelen. Het veegvuil van verschillende typen weggedelen (bijv. van DAB en ZOAB) kent verschillende verontreinigingsniveaus. Door bij de bepaling van het veegregime hiermee rekening te houden, vindt geen onnodige menging plaats vindt tussen meer en minder verontreinigde veegvuilstromen.

Zwerfafval wordt door gemeenten of reinigingsdiensten machinaal of handmatig verzameld. Het betreft onder meer marktafval en drijfafval. Handmatige verzameling vindt met name in het groen en in binnensteden plaats.

Hoewel het komt van een zeer zanderige omgeving bevat veegvuil van stranden door de manier van inzamelen veel minder zand dan het veegvuil van overige openbare ruimten. Daarnaast is de zandfractie van stranden veel schoner en is mengen met de zandfractie ten behoeve van reiniging niet wenselijk. Aangezien het ongewenst is dat veegvuil van stranden wordt gemengd met overig veegvuil, is veegvuil van stranden als aparte categorie opgenomen.

Hondenuitwerpselen worden via openbare afvalbakken of met zuigers verzameld. Door gemeenten verzamelde hondenuitwerpselen vallen niet onder de Verordening dierlijke bijproducten noch onder de Meststoffenwet, zodat deze afvalstroom onder de reikwijdte van het LAP valt.

Volgens recente wijzigingsvoorstellen wordt in de kaderrichtlijn Afvalstoffen waarschijnlijk een definitie van stedelijk afval opgenomen. Een deel van het afval van het onderhoud van openbare ruimten maakt onderdeel uit van het stedelijk afval. De overige vormen van stedelijk afval komen in andere sectorplannen van het LAP aan bod.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Roostergoed van RWZI en AWZI	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Plantsoenafval	Zie SP08 (Gescheiden ingezameld groenafval)
Bermmaaisel, slootveek (maaisel uit watergangen en waterpartijen) en bermschraapsel	Zie SP08 (Gescheiden ingezameld groenafval)

Zwerfafval dat nog op de straat ligt.	Zie SP10 (Zwerfafval)
Afvalwaterstromen die vrijkomen bij het ontwateren van veegvuil en RKG-slib (voor zover het verwerking, niet zijnde lozing, betreft)	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden) of paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Partijen (grof) bedrijfsafval en grof huishoudelijk afval die bij illegale dumpingen in binnen- en buitengebied worden aangetroffen	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader of andere sectorplannen (afhankelijk van de aard en samenstelling van deze partijen afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 200301, 200302; 200303; 200306; 200399

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de gehele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen van dit sectorplan vallen onder een van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- Categorie 14: afval dat vrijkomt bij het vegen van openbare straten, terreinen, en overige

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

openbare ruimten niet zijnde stranden (veegafval); en

- **Categorie 15:** afval dat vrijkomt bij het reinigen van riolen, kolken en gemalen (RKG-slib).

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

Voorbeelden van zeer zorgwekkende stoffen die kunnen voorkomen in veegvuil van overige openbare ruimten en RKG-slib zijn PAK's en zware metalen (cadmium, chroom, lood en nikkel).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Voor wat betreft het voorkomen van het ontstaan van zwerfafval en derhalve ook veegvuil wordt verwezen naar sectorplan 10.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Tijdens het reinigingsproces voor veegvuil en RKG-slib wordt eerst het zand (inerte fractie) afgescheiden van het grofvuil en het fijne, verontreinigde materiaal. Voorafgaand aan de verwerking van RKG-slib vindt vaak ontwatering plaats. Dit betreft een verwerkingsstap voorafgaand aan de minimumstandaard. Het water dat vrijkomt bij deze voorverwerking kan verontreinigd zijn.

Vervolgens wordt de zandfractie gereinigd. In de praktijk worden de inerte fracties van veegvuil en RKG-slib gezamenlijk met verontreinigde grond extractief gereinigd, omdat veegvuil en RKG-slib alsmede de gereinigde inerte fractie als grond, bedoeld in artikel 1 van het [Besluit bodemkwaliteit](#), worden gekwalificeerd. Het reinigingsresidu van veegvuil en RKG-slib wordt meestal met een niet-reinigbaarheidsverklaring gestort.

Nuttige toepassing, waaronder recycling, van overig afval van onderhoud van openbare ruimten verdient de voorkeur. Vanwege de heterogeniteit van dit afval is dat niet altijd mogelijk. Bij verbranden in een afvalverbrandingsinstallatie van verzameld zwerfafval, afval uit openbare

afvalbakken, veegvuil van stranden en de restfractie die overblijft na het scheiden van veegvuil en RKG-slib leidt de rookgasreiniging tot een minimale hoeveelheid te storten reststoffen. De overige reststoffen van verbranding, zoals bodemmassen en metalen, worden nuttig toegepast. Tevens wordt bij het verbranden van deze afvalstoffen energie gewonnen. Laagwaardiger verwerking dan de minimumstandaard, dat wil zeggen storten van afval van onderhoud van openbare ruimten, is ongewenst wegens het ruimtebeslag, het verlies aan grondstoffen en de productie en emissie van methaan.

Verwerking gericht op nuttige toepassing van afval van het onderhoud van openbare ruimten is alleen toegestaan wanneer er, met uitzondering van een residu van de reiniging van de inerte fractie, geen deelstromen of residuen worden gestort.

Hondenuitwerpselen kunnen infectieuze agentia bevatten die via feces worden overgedragen en een gevaar voor de gezondheid van de mens kunnen vormen. Uitwerpselen van huisdieren horen daardoor niet thuis bij GFT of compost. Verwerking van hondenuitwerpselen conform de minimumstandaard is in overeenstemming met de praktijk. Hoogwaardiger verwerking dan de minimumstandaard kan alleen worden toegestaan als zeker is dat de infectieuze agentia die in hondenpoep kunnen voorkomen, daadwerkelijk worden vernietigd.

De minimumstandaard sluit aan bij de bestaande wijze van verwerking en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker. De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard.

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

De minimumstandaard staat de inzet van de afvalstoffen van dit sectorplan als meststof of het gebruik voor de productie van compost toe, als voldaan is aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving. In internationaal verband is echter vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Afvalverbranding bevat ook een als BBT aangemerkte bepaling die voorschrijft dat de afvalstoffen ten minste een specifieke verwerking moeten ondergaan. Het gaat daarbij om de afscheiding van ferro en non-ferro metalen voor of na verbranding van het afval. Deze bepaling is betrokken bij het sectorplan voor AVI-bodemass (20).

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 17 a tot en met d, geldt een stortverbod voor:

- a. slib van riolen, kolken of gemalen, met uitzondering van riool-, kolken- of gemalenslib dat als grond, bedoeld in artikel 1 van het [Besluit bodemkwaliteit](#), kan worden gekwalificeerd en bij de stortplaats wordt aangeboden onder overlegging van een verklaring van Onze Minister als bedoeld in de ministeriële regeling op grond van artikel 28a [Wet bodembescherming](#), waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar en niet koud-immobiliseerbaar is;
- b. veegvuil, met uitzondering van veegvuil dat als grond, bedoeld in artikel 1 van het [Besluit bodemkwaliteit](#), kan worden gekwalificeerd en bij de stortplaats wordt aangeboden onder overlegging van een verklaring van Onze Minister als bedoeld in de ministeriële regeling op grond van artikel 28a [Wet bodembescherming](#), waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar en niet koud-immobiliseerbaar is;

- c. marktafval;
- d. drijfafval.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Het beleid is er al jaren op gericht dat de fractie die resteert na het afscheiden van het inerte deel van afval van openbare ruimten integraal willen verbranden en dat alternatieve verwerking (sorteren, scheiden) niet wordt toegestaan wanneer er vervolgens residuen uit deze alternatieve bewerking worden gestort. Voorkomen moet immers worden dat een alternatief leidt tot het afscheiden van enkele voor recycling interessante componenten, terwijl gelijktijdig (een groot deel van) het overige afval vervolgens moet worden gestort. In die gevallen kiezen we liever voor integrale verbranding. Daar tegenover staat dat het mogelijk wel interessant is wanneer de bulk van het restafval door de bewerking voor recycling beschikbaar komt en slechts een klein inert deel wordt gestort. Vraag is dan waar op de schaal tussen iets recyclen en veel storten en veel recyclen en iets storten ligt het omslagpunt en is dat ook zodanig te formuleren dat het bruikbaar is voor vergunningverlening.

In het kader van het project hoogwaardige recycling – onderdeel van het convenant Meer en Betere Recycling – is een eerste poging gedaan om te kijken of het mogelijk is dit omslagpunt te definiëren. Dit is vooralsnog niet geslaagd, mede omdat een aantal zaken die in de maatschappij in het algemeen als negatief voor storten worden aangemerkt zich slecht in een LCA laten vertalen. Bij aanvang van de planperiode wordt hier een nadere studie naar gestart. Indien dit succesvol is kan dat leiden in een aanpassing van de methodiek volgens welke in het kader van dit LAP LCA's moeten worden uitgevoerd (zie bijlage 8), maar mogelijk ook tot aanpassing van de minimumstandaard van dit sectorplan.

VII Overige informatie

Ter vermindering van de hoeveelheid zwerfafval is een plan voor een Landelijke Aanpak Zwerfafval (december 2015) opgesteld. Zie verder sectorplan 10 "zwerfafval".

Sectorplan 10 Zwerfafval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Zwerfafval	Zwerfafval is niet verzameld afval dat mensen bewust of onbewust weggooien of achterlaten op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn, of door indirect toedoen of nalatigheid van mensen op die plaatsen is terechtgekomen. Niet verzameld marktafval en drijfafval behoren eveneens tot de categorie zwerfafval.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Niet van toepassing. Na verzameling valt zwerfafval onder sectorplan 9 'Afval van onderhoud van openbare ruimten'.

III Grensoverschrijdend transport

Niet van toepassing. Na verzameling valt zwerfafval onder sectorplan 9 'Afval van onderhoud van openbare ruimten'.

IV Overwegingen bij de afbakening

Zwerfafval (op land) is al het afval dat op straat of in de natuur rondslingerd. Het is daar bewust of onbewust door mensen weggegooid achtergelaten of beland op plekken die daar niet voor bestemd zijn. De hoeveelheid zwerfafval die jaarlijks vrijkomt wordt geschat op 50.000 ton. De hoeveelheid zwerfafval die jaarlijks vrijkomt wordt geschat op 50.000 ton. Zwerfafval bestaat voornamelijk uit peuken, snoepverpakking, kauwgom, papierresten, kunststofresten, drinkverpakkingen en onderdelen daarvan.

Een speciale vorm van zwerfafval is het mariene zwerfvuil. Mariene zwerfvuil betreft zwerfafval aan zee (Noordzeestranden) en in zee. Mariene zwerfvuil bestaat uit items die door mensen zijn gemaakt of bewerkt en die:

1. opzettelijk worden achtergelaten in de zee of in rivieren of op de stranden;
2. indirect naar de zee zijn gekomen met rivieren, riolering, storm, water of wind; of
3. per ongeluk verloren zijn, inclusief materiaal verloren op zee bij slecht weer.

Drijvend plastic, oftewel de plastic soep, is een onderdeel van het mariene zwerfvuil. Drijvend plastic bestaat uit plastic flessen, plastic zakken, plastic speelgoed, vislijnen en landbouwplastic. Ongeveer 80 procent van het afval in zee is afkomstig van land en 20 procent van scheepvaart (inclusief visserij) en of-shore activiteiten. Op basis van het strandafval langs de kust, ligt deze verhouding voor de Noordzee regio anders: circa 45% van scheepvaart en visserij en 55% van land.

Voor bepalingen over verwerking en voor het beleid voor overbrenging vanuit of naar Nederland van verzameld zwerfafval wordt verwezen naar sectorplan 9. In voorliggend sectorplan zijn deze onderwerpen niet opgenomen, maar ligt de nadruk juist op de regelingen en afspraken die zijn gemaakt om zwerfafval te voorkomen en te verminderen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Verzameld zwerfafval inclusief hondenpoep	Zie SP09 (Afval van onderhoud van openbare ruimten)
Partijen (grof) bedrijfsafval en grof huishoudelijk afval die bij illegale dumpingen in binnen- en buitengebieden worden aangetroffen	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader of andere sectorplannen (afhankelijk van de aard en samenstelling van deze partijen afval)

V Ontwikkelingen

Zwerfafval op land

De vier hoofddoelen van de landelijke zwerfafvalaanpak zijn:

1. Toename van de leefbaarheid.
2. Voorkomen en reduceren van negatieve effecten op gezondheid van mens en natuur.
3. Voorkomen en reduceren van verlies aan grondstoffen.
4. Verminderen van maatschappelijke kosten.

Bij de aanpak van zwerfafval zijn alle overheidslagen betrokken. Op hoofdlijn bestaat de aanpak uit schoonmaken (reinigen, opruimen) en schoonhouden (preventie van zwerfafval door aanpak oorzaken en gedragsbeïnvloeding). Ook andere belanghebbenden bij een schone openbare ruimte kunnen en willen betrokken worden en een rol hebben, zoals winkeliers, andere bedrijven, producenten van zwerfafvalgevoelige verpakkingen en producten, woningbouwverenigingen, vastgoedbeheerders en natuurlijk de burger zelf (participatie).

In Nederland gebeurt al veel als het gaat om de aanpak van zwerfafval. Dit is vastgelegd in een rapport van MilieuCentraal (d.d. 3 juni 2015). De staatssecretaris wil samen met VNG, het verpakkend bedrijfsleven, Rijkswaterstaat, NVRD en producenten van kauwgom de landelijke aanpak van zwerfafval intensiveren. Daartoe is een plan voor een Landelijke Aanpak Zwerfafval (december 2015) opgesteld. De partijen gaan in 2016 met de volgende speerpunten aan de slag:

- a. versterken van de motivatie die leidt tot schoon gedrag.
- b. totaalaanpak voor aandachtsgebieden die meer dan gemiddeld vervuild zijn.

- c. maatschappelijke verantwoordelijkheid van producenten van zwerfafvalgevoelige producten.
 - d. versterken kennis.
 - e. plan van aanpak voor pilots met innovatieve retourpremie- of beloningssystemen (hierna: beloningssystemen) voor kleine PET-flesjes en blikjes en eventueel andere verpakkingsmaterialen.
- Ad a. De beïnvloeding van gedrag in de openbare ruimte wordt verbeterd. Voorwaarden voor gedragsverandering zijn dat burgers moeten weten wat van hen wordt gevraagd en hoe zij zich moeten gedragen (capaciteit), dat er middelen als afvalbakken zijn (voorzieningen) en dat burgers gemotiveerd zijn. Gemeenten en commerciële partijen zoals ondernemers, beheerders van winkelgebieden, horecazaken en openbaar vervoerders zullen worden gestimuleerd en geholpen om kennis over gedragsbeïnvloeding toe te passen. Aan verhoogde en efficiënte afvalscheiding in of vanuit de openbare ruimte wordt gewerkt in het programma VANG Buitenshuis¹ (Recycling-on-the-go). Daarbij worden ook experimenten uitgevoerd gericht op het gescheiden opruimen van zwerfafval en nascheiding van gecombineerd veeg- en prullenbakkenafval. Door het uitwerken van gerichte beloningssystemen en gerichte lokale handhavingsaanpak wordt de motivatie bij de burger verder verhoogd.
- Ad b. Winkelgebieden, openbaar vervoersgebieden, verkeersomgevingen, schoolomgevingen en industrieterreinen zijn al geruime tijd de vijf gebiedstypen die uit de landelijke monitor als meer dan gemiddeld vervuild naar voren komen. Partijen worden mogelijk via een aantal green deals in beweging gebracht om de aandachtsgebieden aan te pakken.
- Ad c. Minder verpakking van bepaalde producten en meer verpakkingen en producten die verleiden tot juist bewaar- en/of ontdoeningsgedrag vormen een ontwerptuitdaging voor de producenten. In overleg met de producenten van onder andere kauwgom wordt verkend welke maatregelen kunnen helpen, zoals het ter beschikking stellen van asbakken in de openbare ruimte en het investeren in slimmere verwijderingsmethoden voor kauwgom en innovatie van producten (afbreekbaar, niet plakkende kauwgom).
- Ad d. Het kennisniveau wordt verbeterd door meer afstemming, samenwerking en herkenbaarheid van de organisaties die zich in Nederland bezigheden met de aanpak van zwerfafval en door meer uitwisseling van beleid en aanpak van zwerfafval op Europees niveau. Daarnaast wordt de monitoring van zwerfafval, die momenteel plaatsvindt op het beeld hoe schoon de openbare ruimte is, verfijnd met daartoe geëigende meetmethoden.
- Ad e. Omdat kleine PET-flesjes en blikjes als zwerfafval in het milieu terechtkomen, is het wenselijk dat deze flesjes en blikjes zoveel mogelijk apart worden ingezameld en gerecycled. Op 1 januari 2018 wordt hiervoor een systeem voor een retourpremie op PET-flesjes en blikjes ingevoerd. Om effectieve beloningssystemen voor PET flesjes, drankenblikjes en eventueel andere (verpakkings)materialen met ingang van 1 januari 2018 landelijk dekkend te kunnen invoeren, is door VNG, Stichting Afvalfonds en Stichting Natuur & Milieu een "plan van aanpak nieuwe beloningssystemen" opgesteld om vanaf 1 januari 2016 voor de periode van 2 jaar een pilot te doen.

Mariene zwerfvuil

In het programma "Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2012-2020" is als doel voor 2020 gesteld om de hoeveelheid zwerfvuil op de kust en de impact van zwerfvuil op mariene organismen te reduceren. De strategie die wordt ingezet is gericht op preventie, d.m.v. een integrale bronaanpak, bewustwording en het sluiten van productketens. Daarnaast wordt met de maatregelen zoveel mogelijk aangesloten bij reeds bestaande initiatieven, wordt gekeken naar kosteneffectiviteit en wordt ingezet op ontsluiting van kennis, expertise, samenwerking en draagvlak bij stakeholders. De aanpak is in belangrijke mate gebaseerd op vrijwillige afspraken. Veel maatregelen worden mede gefinancierd door het Europese Maritieme Zaken en Visserij Fonds (EMFF).

Het programma van maatregelen van de Mariene Strategie is opgebouwd rondom de volgende zes clusters:

- a. sluiten kunststof productieketens;
- b. visserij;
- c. scheepvaart;
- d. educatie;
- e. stranden; en
- f. stroomgebieden.

¹ onderdeel van het rijksbrede programma Circulaire Economie

- Ad a. Het sluiten van de kunststofketens richt zich onder meer op het beperken van het gebruik van kunststof verpakkingen, van het gebruik van microplastics in cosmetica en van het oplaten van ballonnen.
- Ad b. De visserijsector heeft samen met het ministerie van IenM, havens, afvalverwerkers en andere partijen de Green Deal Visserij voor een Schone Zee afgesloten. Bij deze Green Deal worden manieren gezocht om de afvalkringloop te sluiten en daarmee te voorkomen dat afval in zee belandt. Een van de uitgangspunten is dat vissersschepen vanaf 2020 hun operationeel en huishoudelijk afval afgeven op de wal. Ook wordt gekeken naar een alternatief voor pluis, hergebruik van netten en het meenemen van afval door vissers.
- Ad b. Partijen in de maritieme keten hebben de Green Deal Scheepsafvalketen afgesloten. In deze overeenkomst zijn afspraken gemaakt om de maritieme afvalkringloop te sluiten door afvalpreventie bij de bevoorrading, verdere optimalisering van het toezicht, optimalisering van de afvalafgifte in de zeehavens en recycling van plastic scheepsafval aan land.
- Ad d. Door educatie over mariene zwerfafval wordt het bewustzijn vergroot.
- Ad e. Het Rijk, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties hebben een Green Deal schone stranden gesloten. Het streven is dat strandbezoekers in 2020 aanzienlijk minder afval - variërend van verpakkingen tot sigarettenpeuken - achterlaten. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het voorlichten van strandbezoekers, betrokkenheid van horeca en het faciliteren van vrijwilligers. Verder wordt de komende jaren actief ingezet op het leren van elkaar en afstemmen van opruimacties.
- Ad f. Rivieren zijn een van de bronnen van zwerfafval op zee. Waterschappen, gemeenten, provincies, terreinbeheerders, etc. worden geïnformeerd en gemotiveerd door informatie, faciliteren van kennisuitwisseling en best practices en door het ondersteunen van projecten. Daarnaast wordt de aanpak schone Maas Limburg opgeschaald naar andere riviersystemen (www.schonemaas.nl) en wordt de ophaalregeling zwerfvuil breder ingezet. Met deze ophaalregeling wordt afval dat langs rivieren na een hoogwaterperiode is verzameld door derden en op kosten van RWS afgevoerd en verwerkt.

Naast deze zes clusters van maatregelen besteedt de Mariene Strategie aandacht aan een monitoringsprogramma en een kennisagenda. De Nederlandse inzet voor het aanpakken van mariene zwerfvuil vindt op verschillende niveau's plaats: lokaal, nationaal, regionaal (via OSPAR regionale zeeconventie) en mondiaal (via de Stuurgroep van UNEP's Global Partnership Marine litter).

VI Overige informatie

NederlandSchoon wordt gefinancierd vanuit het bedrijfsleven en heeft als missie 'Samen een bijdrage leveren aan een schone, zwerfafvalvrije leefomgeving.' Een belangrijk argument daarbij is dat een groot deel van het zwerfafval slechts langzaam of zelfs helemaal niet afbreekt in de natuur. Meer informatie onder andere over de lengte van afbraaktijden van zwerfafval zie www.nederschoon.nl.

Gemeente Schoon is een onafhankelijk kenniscentrum uitgevoerd door Rijkswaterstaat en NVRD dat gemeenten ondersteunt bij de zwerfafvalaanpak. Het deelt ervaringen, nieuwe bevindingen en instrumenten over alle aspecten van de lokale zwerfafvalbestrijding. Gemeenten die deelnemen aan Gemeente Schoon vinden hier een uitgebreid netwerk van collega's, onderzoekers en experts. Zie verder www.gemeenteschoon.nl.

Een belangrijk onderdeel van de Landelijke Aanpak Zwerfafval is dat wordt toegewerkt naar een landelijke organisatie die zorgt voor de uitvoering, partijen bij elkaar brengt, zorgt voor afstemming en samenwerking en kennis deelt. De samenwerkende partijen zijn hierover met elkaar in gesprek. In voorbereiding daarop hebben Gemeente Schoon en NederlandSchoon de samenwerking versterkt.

Sectorplan 11 Kunststof en rubber

I Afbakening

Kunststof en rubber (hierna 'kunststof') zijn vaste synthetische polymeren¹. Kunststof bestaat uit veel diverse soorten, wordt voor verschillende toepassingen ingezet en komt daarom wijdverspreid voor als product én als afval. Kunststof is een synthetisch vast materiaal met een hoog polymeergehalte en is onoplosbaar in water.

Met uitzondering van EPS, kunstgras, autobanden, kunststof verpakkingsafval en (vooral nog) biologisch afbreekbaar kunststof valt al het kunststof onder de reikwijdte van dit sectorplan. Ter illustratie zijn onderstaand enkele voorbeelden opgenomen.

Afvalstoffen (niet limitatief)	Toelichting
Kunststofafval wat vrijkomt bij de productie en verwerking van kunststoffen of kunststofproducten (productieafval);	Het betreft: <ul style="list-style-type: none"> • Kunststoffen van fossiele oorsprong zowel als kunststoffen met een biologische oorsprong (biobased); • Thermoplasten, thermoharders (inclusief composieten met thermohardende hars), elastomeren (ge vulkaniseerd synthetisch- of natuurrubber, siliconen); • Gemengde stromen van bovenstaande.
Gescheiden ingezameld kunststofafval (van land of uit water, van groot tot klein (microplastics));	
Kunststofafval dat ontstaat na sloop-, demontage-, scheidings- en sorteringsactiviteiten.	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van ZZS. Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

Omdat niet alle kunststof en rubber dezelfde eigenschappen heeft, is ervoor gekozen om (in afwijking van LAP2) kunststof en rubber te categoriseren en per categorie een passende minimumstandaard te bepalen.

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Gemengd kunststof (excl. kunstgras)	Sorteren of anderszins verwerken met als doel thermoplasten, thermoharders, elastomeren van elkaar te scheiden t.b.v. verdere verwerking volgens de respectievelijke minimumstandaarden beschreven in deze tabel. Indien bovenstaande verwerking voor gemengde fracties, gezien de aard of samenstelling, technische niet mogelijk is of indien bovenstaande verwerking zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton, is de minimumstandaard 'hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing)' binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen.
b	Thermoplastische kunststof	Recycling met inachtneming van het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader).

¹ Bron: Verschoor, A.J., et al., 2015, Towards a definition of microplastics, Consideration for the specification of physico-chemical properties, RIVM National Institute for Public Health and the Environment, Report no. 20150116.

		Indien recycling voor thermohardende kunststoffen zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton, is de minimumstandaard 'hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing)' binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen.
c	Thermohardende kunststof	Andere nuttige toepassing, waaronder hoofdgebruik als brandstof.
d	Elastomeren (rubber, siliconen), m.u.v. banden van voertuigen	Andere nuttige toepassing, waaronder hoofdgebruik als brandstof.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

- Gemengd kunststof kan steeds beter worden gesorteerd en vervolgens mechanisch gerecycled. Ook zijn er steeds meer mogelijkheden op de markt om tot chemische recycling te komen (bijvoorbeeld pyrolyse, thermisch kraken). Tegelijkertijd komen steeds complexere kunststoffen (veelal verpakkingen) op de markt die moeilijk zijn te scheiden. Het beleid is erop gericht om aan de voorkant producten/verpakkingen te ontwikkelen die gemakkelijker zijn te scheiden/recyclen, en aan de achterkant aan te sporen tot beter sorteren en recyclen van kunststoffen.
- Thermoplasten: Verwacht wordt dat de minimumstandaard gehandhaafd zal blijven. Wel spelen er veel ontwikkelingen om de kwaliteit van de recycling te verhogen. Deze stroom zal in daarom in het kader van het convenant meer en betere recycling onderzocht worden of voor bepaalde deelstromen bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg daarvan de minimumstandaard in de toekomst gewijzigd.
- Thermoharders: Thermoharders smelten niet bij verhitting, wat recycling lastig maakt. Er wordt continue gezocht naar (chemische) recycle mogelijkheden. Deze zijn vooralsnog niet marktrijp. Wellicht dat dit in de toekomst zal veranderen en dat zou da aanleiding kunnen zij om de minimumstandaard aan te passen.
- Elastomeren: Rubber recycling is technisch mogelijk maar kan nog geen minimumstandaard worden vanwege logistieke en kwalitatieve redenen. Wanneer marktontwikkelingen hier aanleiding toe geven wordt aanpassen van de minimumstandaard overwogen.
- Verder wordt tijdens de planperiode gewerkt aan een beleidsstandpunt met betrekking tot biodegradeerbare en/of composteerbare rubber en kunststof. Verwacht wordt dat dit standpunt een verdere specificering van het beleid zal veroorzaken. Hierbij wordt naar verwachting ook gekeken naar het formuleren van aanvullend beleid voor oxo-kunststoffen. Het is heel goed mogelijk dat dit vervolgens leidt tot aanpassing van de minimumstandaard en het opnemen van specifiek beleid voor biodegradeerbare kunststoffen en/of rubbers.

Tijdens de planperiode wordt in het kader van het Convenant Meer en Betere Recycling onderzocht of voor specifieke fracties binnen kunststofafval bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg hiervan de minimumstandaard voor dit sectorplan op termijn gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan worden getoetst aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiden voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor kunststofafval geldt dat elke mate van storten in ieder geval te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen, tenzij er nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor kunststof afval geldt dat elke mate van storten in ieder geval te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval: omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> - uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, - er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd. • Voor thermoplasten, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor thermohardende kunststof en elastomeren, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor elastomeren en thermohardend kunststof geldt dat elke mate van storten in ieder geval te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval: omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		
t.b.v. storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval: omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor gemengde fracties, thermohardend kunststof en elastomeren indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor thermoplasten: omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor deelstroom thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen gemengd kunststof afval omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten mogelijk is. • Voor deelstromen thermoplasten, thermohardend kunststof en elastomeren omdat nuttige toepassing mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

De keuzes in beschrijving van de afbakening en de minimumstandaard van dit sectorplan zijn gewijzigd ten opzichte van LAP2. De minimumstandaarden worden nu beschreven naar soorten kunststof en rubber. Het sectorplan kent een meer gespecificeerde aanpak en maakt onderscheid tussen de verwerking van:

- Gemengde kunststoffracties (exclusief kunstgras),
- Thermoplasten,
- Thermoharders, en
- Elastomeren.

In afwijking van LAP2 worden de kunststoffen voor het vaststellen van de minimumstandaard onderverdeeld naar thermoplasten en thermohardende kunststof. De mogelijkheden van verwerking zijn voor deze categorieën vaak niet gelijk wat een meer gespecificeerde minimumstandaard legitimeert. Rubbers (elastomeren) zijn (m.u.v. autobanden) aan dit sectorplan toegevoegd.

Biobased kunststof

Biobased kunststof is kunststof van niet-fossiele, maar van biologische oorsprong. Biobased kunststoffen kunnen zowel thermoplasten, thermohardende kunststoffen als elastomeren zijn en kunnen wel of niet biologisch afbreekbaar zijn. Biobased kunststof valt onder de reikwijdte van dit sectorplan omdat deze technisch gezien gezamenlijk verwerkt kunnen worden met kunststoffen van fossiele oorsprong.

Biologisch afbreekbaar kunststof

Biologisch afbreekbaar kunststof heeft de eigenschap dat deze biologisch afbreekbaar is, wat voordelen kan bieden t.o.v. andere vormen van afvalverwerking. Hoewel er gangbare normeringen zijn om te bepalen wat technisch wel en wat niet biologisch afbreekbaar is (EN 13432, kiemplantlogo) blijken hier in de praktijk (vergisting / compostering) nog wel wat belangrijke haken en ogen aan te zitten. Om die reden wordt in de planperiode door IenM een beleidsstandpunt ontwikkeld. Omdat dit standpunt vooralsnog ontbreekt is nog geen specifiek beleid opgenomen ten aanzien van het verwerken van biologisch afbreekbaar kunststof.

Microplastics

Microplastics zijn plastics, kleiner dan vijf millimeter. Microplastics krijgen vooral specifieke aandacht in verband met de gevolgen die ze kunnen hebben in het (aquatisch) milieu. Ze kunnen opgenomen worden door organismen en zodoende in de voedselketen terecht komen. Er zijn vele bronnen voor microplastics (zoals vezels van synthetisch textiel die bij het wassen vrijkomen, rubber slijtstof van banden, resten van verf) waar vooralsnog weinig of geen beleid voor is. Microplastics zijn, omwille van voornamelijk het diffuse vrijkomen naar het milieu, vooralsnog geen onderdeel van dit sectorplan. Er worden op dit moment wel studies uitgevoerd naar de omvang en de risico's van microplastics. Daarnaast wordt vanuit OSPAR en EU beleid besproken welke maatregelen denkbaar zijn. Zie verder hoofdstuk B.1 en paragraaf B.2.4.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Niet gescheiden ingezameld of niet nagescheiden kunststofafval in huishoudelijk restafval	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval (inclusief grof))
Kunststofgeïsoleerde kabels	Zie SP14 (Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan)
Kunststof in shredderafval	Zie SP27 (Shredderafval)
Gemengde sorteerfracties die ontstaan bij de bewerking van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk afval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties)
Drankenkartons	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)
Kunststof verpakkingen, inclusief fracties van het	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)

sorteren ervan	Zie SP42 (Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars) Zie SP43 (Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen)
Autowrakken	Zie SP51 (Autowrakken)
Banden	Zie SP52 (Autobanden)
Kunstgras (wat bestaat uit verschillende componenten van verschillende aard).	Omdat kunstgras bestaat uit verschillende componenten van verschillende aard is kunstgras opgenomen in SP84 (Overige recyclebare monostromen (matrassen, steenwol, tapijt en kunstgras))
EPS, brongescheiden dan wel nagescheiden	Zie SP85 (Geëxpandeerd polystyreen (EPS))
Microplastics	Zie beleidskader .
Kunststof als onderdeel van samengestelde producten	Zie overige sectorplannen (bijvoorbeeld SP71 Afdankte elektrische en elektronische apparatuur) of beleidskader .

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 020104; 070213; 120105; 150102; 160119; 170203; 170204; 191204; 200139.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen (Deel B.6).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking in NL t.b.v. een vervolghandeling in het buitenland en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens

de minimumstandaard niet te frustreren.

Kunststof en Rubber valt onder categorie 20 van bijlage 5 van het LAP³: *gemengd kunststofafval (inclusief mengsels van kunststof en rubber) dat, of partijen thermoplastische kunststoffen die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet(en) worden aangemerkt*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Bij de indeling van de afvalcategorieën in bijlage 5 is er voor gekozen om één categorie te formuleren voor de kunststoffen en rubbers van dit sectorplan omdat de diverse soorten kunststoffen perfect door nascheiden van elkaar gescheiden kunnen worden. Het is daarom niet nodig deze als aparte categorieën in de lijst op te nemen.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.14), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor Kunststof en Rubber zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang;

- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder m, dienen harde kunststoffen ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien harde kunststoffen op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.
- Kunststof gevelelementen: Voor kunststof gevelelementen is een inzamel- en verwijderingsstructuur operationeel. In het verleden bestond hiervoor een vorm van verplichte verwijderingsbijdrage, maar op dit moment is het systeem gebaseerd op vrijwillige deelname.
- Leidingsystemen: Voor kunststof buizen is sinds 1991 een inzamel- en verwijderingsstructuur operationeel, uitgevoerd door de Bureau leiding. Zowel buizen van PVC, PP als PE worden ingezameld en verwerkt.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning of middels algemene regels is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

- *Sorteren en Scheiden van kunststoffen*: Sorteertechnieken nemen toe. De oude DKR-normen zijn gestoeld op innovaties van ruim 10 jaar geleden. Inmiddels kan veel meer plastic gesorteerd en gerecycled worden. Daardoor wordt nu beleidsmatig verkend of de DKR-normen aangescherpt kunnen worden. Er zijn regionale/gemeentelijke inzameldiensten die met succes gebruik hebben gemaakt van de stand der techniek door scherpere/hogere eisen te stellen aan sorteerdere om het ingezamelde kunststofafval hoogwaardiger te recyclen.
- *Gemengde stromen*: Gemengde stromen bestaan uit een mengeling van thermoplasten, thermoharders en elastomeren. Omdat voor een deel van deze stromen recycling mogelijk is, is de minimumstandaard voor gemengde stromen zoveel als mogelijk scheiden in onderstaande fracties.
- *Thermoplasten*: Een thermoplastisch kunststof smelt bij verhitting. Het voordeel hiervan is dat het makkelijk opnieuw in een vorm kan worden verwerkt om opnieuw toe te passen (mechanische recycling). Voorbeelden van thermoplasten zijn PE, PP, PET, ABS, PVC en PS. De minimumstandaard voor thermoplasten is recycling. De kwaliteit van het gerecyclede thermoplastische kunststof wordt grotendeels bepaald door de zuiverheid van de gesorteerde stromen. Te denken valt aan verontreinigingen met andere kunststoffen (het uit elkaar houden van bovengenoemde typen kunststof), verontreinigingen met andere stoffen (bijvoorbeeld etensresten) en toeslagstoffen voor de diverse toepassingsgebieden (kleurstoffen, vulstoffen, versterkers, weekmakers, etc).
- *Thermohardende kunststoffen*: Een thermoharder smelt niet bij verhitting, maar vergast. Dit maakt recycling lastig. Voorbeelden zijn alkyd- en polyesterharsen. Enige mogelijke vorm van recycling is depolymerisatie via chemische processen (zoals thermische depolymerisatie, torrefactie, hydrolyse, solvolyse, pyrolyse en vergassing). Nadeel van deze technieken is dat het relatief veel energie kost en dat het monomeren oplevert en geen polymeren (die moeten dus weer worden gemaakt). Voordeel van deze technieken is dat het behoorlijk zuivere stromen oplevert die kwalitatief (bijna) gelijk zijn aan 'virgin' kunststof. Depolymerisatie is ook mogelijk voor thermoplasten en elastomeren. Omdat al deze technieken niet altijd toepasbaar zijn, is de minimumstandaard 'andere nuttige toepassing' waaronder energierugwinning.
 - Er wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van composiet materiaal. Dat zijn thermohardende kunststoffen versterkt met (bv glas)vezels. Gevolg is dat deze in de afvalfase lastig te verwerken zijn tot nieuw te gebruiken materiaal.
- *Elastomeren*: Elastomeren zijn kunststoffen die elastisch zijn en daarna hun oorspronkelijke vorm weer terugvinden. Hieronder vallen vooral rubbers. Andere elastomeren zijn PUR, elastaan en neopreen. In ieder geval wordt vooral rubber van banden grotendeels gerecycled: ze worden hergebruikt in speeltoestellen of vermalen en omgevormd tot rubberen stoeptegels en matten. Banden vallen echter onder een ander sectorplan. Rubber van andere toepassingen (bijvoorbeeld transportbanden) wordt nog weinig gerecycled. Dat heeft m.n. te maken met economische aspecten (te weinig volume, wijd verspreide bron). Om die reden is de minimumstandaard 'andere nuttige toepassing' waaronder energierugwinning.

Voor gemengde kunststoffracties (niet zijnde kunstgras!) voorziet de minimumstandaard in een alternatieve verwerkingsvorm. Het kan namelijk voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij partijen die vervuild zijn met andere materialen die niet meer goed te scheiden zijn. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken en 'hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing)' binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen is toegestaan. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) in dit geval (onder voorwaarden) kan worden toegestaan.

- Naast technische overwegingen die verwerken conform de minimumstandaard onmogelijk maken, kan dit voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog 'hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing)' binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in paragraaf A.4.6 van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) in dit geval (onder voorwaarden) kan worden toegestaan.

In paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

REACH

REACH is een systeem voor registratie, evaluatie en toelating van chemische stoffen die in de Europese Unie geproduceerd of geïmporteerd worden. Als gerecycled kunststof opnieuw op de markt wordt gezet als product, dan moet het voldoen aan REACH. De samenstelling van recyclaten is echter niet altijd hard te maken tenzij je uitgebreid en specifiek gaat testen, wat erg kostbaar is. Er wordt in Europa discussie gevoerd over REACH en recyclaten.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Polymeren bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Afval bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.15	Intern hergebruik / recycling van potentieel afval
Afval van noodstop bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.7, 13.1.8	Intern recyclen of nuttige toepassing als brandstof
Afval van de productie van styreenbutadiëenrubber door emulsiepolymerisatie (ESBR)	Polymeren	13.6.7	Externe recycling
Niet-gevaarlijk afval van de productie van viscosevezels	Polymeren	13.10.8	Verbranden in een wervelbedoven en recuperatie van de warmte voor de productie van stoom of energie (elektriciteit)

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 40, geldt voor kunststof en rubberafval een stortverbod. Relevant voor dit sectorplan is dat in de toelichting bij deze categorie in het besluit staat "Voorbeelden van stromen zijn folies uit de land- en tuinbouw, kunstgras en kunststof kozijnen."

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In de kunststof- en rubberindustrie spelen erg veel initiatieven die gericht zijn op het verlagen van de milieudruk. De ontwikkelingen zijn afhankelijk van het type kunststof, het toepassingsgebied en de sector.

Een deel van de kunststoffen leent zich reeds goed voor recycling. Een ander deel (nog) niet of in mindere mate. Hieronder staan een aantal ontwikkelingen die op termijn mogelijk kunnen leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard:

Thermoplasten:

Voor thermoplasten is de minimumstandaard reeds recycling. Belangrijke initiatieven zijn het zuiverder krijgen van de stromen en het afspreken van kwaliteitsnormen voor gerecycled kunststof zodat de mogelijkheden van toepassen van recycelaat groter worden. Daarnaast is chemische recycling (conform thermoharders) interessant voor de stroom kunststof (zoals sorteeresidu's) die té onzuiver is voor mechanische recycling.

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer de hoofdstukken A.4 (uitgangspunten) en D.2 (minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een grote variatie aan afvalstromen waarvoor soms meerdere vormen van recycling mogelijk zijn of worden ontwikkeld. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

Thermoharders (waaronder composieten):

Thermoharders smelten niet bij verhitting maar vergassen, wat recycling lastig maakt. Er wordt continue gezocht naar (chemische) recyclemogelijkheden. Deze zijn vooralsnog niet marktrijp. Wellicht dat dit in de toekomst zal veranderen. Nadeel van deze technieken is dat het relatief veel energie kost en dat het monomeren oplevert en geen polymeren (die moeten dus weer worden gemaakt). Voordeel van deze technieken is dat het behoorlijk zuivere stromen oplevert die kwalitatief (bijna) gelijk zijn aan 'virgin' kunststof.

Pas wanneer marktontwikkelingen daar aanleiding toe geven en voor (bepaalde) thermoharders vormen van recycling zich hebben bewezen wordt aanpassen van de minimumstandaard overwogen. Naast milieuwinst spelen dan vanzelfsprekend ook zaken als kosten, verwerkingszekerheid en gevolgen voor grensoverschrijdend transport van kunststoffen een rol

Elastomeren (Rubber):

Om rubber weer tot hoogwaardig rubber te recyclen is een devulcanisatieproces nodig. Rubber recycling is technisch mogelijk, wordt bij banden (buiten de scope van dit sectorplan) op grote schaal toegepast en is daar ook de minimumstandaard. Voor andere rubbers is deze standaard nog niet mogelijk vanwege logistieke (kleine volumes, wijd verspreid, verschillende afdankingsroutes) en kwalitatieve (veel diverse soorten rubber in verschillende toepassingen; heterogene stroom) redenen. Wanneer marktontwikkelingen hier aanleiding toe geven wordt aanpassen van de minimumstandaard overwogen.

Biologisch afbreekbaar kunststof, microplastics en OXO-kunststoffen

Deze stromen vallen op dit moment niet onder dit sectorplan. Voor de deze categorieën wordt op dit moment nog een beleidsstandpunt ontwikkeld en speelt ook het nodige op internationaal gebied (zie paragraaf IV). Dit kan later mogelijk leiden tot aanpassing van dit sectorplan. Met name voor bio-afbreekbare kunststoffen en OXO-kunststoffen ligt het voor de hand dat na formulering van een beleidsstandpunt dit sectorplan hierop wordt aangepast.

Sorteren en scheiden van kunststoffen

Goede recycling begint met goed scheiden van de diverse typen kunststoffen (Bijvoorbeeld HDPE, LDPE, PET, PP, PS, PVC). In Nederland zijn bedrijven actief om deze typen zo zuiver mogelijk uit te sorteren. Hoe zuiverder de stroom, des te zuiverder de reggranulaten en hoe hoger de prijs die ervoor wordt betaald door fabrikanten van nieuwe producten. De prijs bepaalt in grote mate ook óf een kunststoftype wordt uitgesorteerd: als het type nauwelijks voorkomt zal er geen toegewijde scheiding en recycling industrie voor worden opgezet. De DKR norm doet uitspraak t.a.v. de kwaliteit en zuiverheid van de uitgesorteerde typen kunststof, alsook de kwaliteit van de

mixstroom (residu, bevat kunststoffen waarop niet wordt gesorteerd én kunststoffen waarop wel wordt gesorteerd maar die niet herkend zijn).

Aan kunststof producten worden –afhankelijk van de functionele eisen aan het product- additieven toegevoegd (weekmakers, kleurstoffen, impact-modifiers, brandvertragers, etc). Een op type uitgesorteerde stroom bevat dus ook een breed scala aan additieven, hetgeen inzetbaarheid voor specifieke toepassingen lastig maakt.

Hoogwaardige recycling

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer de hoofdstukken A4 (uitgangspunten) en D2 (minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een grote variatie aan afvalstromen waarvoor soms meerdere vormen van recycling mogelijk zijn. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Ontwerp

Steeds meer ontwerpers realiseren zich dat zij niet alleen producten ontwerpt maar ook afval. Door het product als afval te beschouwen ontstaat de kans reeds in de ontwerpfase rekening te houden met de afvalfase. Kunststof producten kunnen zo ontworpen worden dat ze makkelijk te herkennen zijn, makkelijk te scheiden zijn van andere materialen, goed recyclebaar zijn, etc. Daarnaast realiseren ook steeds meer ontwerpers dat ontwerpen in een circulaire economie niet stopt bij het product, maar dat ook het kringloopontwerp onderdeel uitmaakt van een goed ontwerp. Hoe moet het product worden afgedankt? Wie organiseert dat de producten volgens de ontworpen manier terugkomen als materialen voor hergebruik of recycling?

Dit zijn positieve ontwikkelingen die passen in het gedachtengoed van het programma Van Afval naar Grondstof. Voor deze af

Indeling op basis van Groene en Oranje lijst van afvalstoffen

De Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) gaat er bij 'groene lijst'-afvalstoffen van uit dat deze niet zijn gemengd met andere afvalstoffen en zonder veel belasting voor het milieu elders kunnen worden verwerkt. Voor andere afvalstoffen is een kennisgevingsprocedure nodig. Die moet voorkomen dat te sterk verontreinigde partijen afval ongezien de grens overgaan naar bestemmingen waar milieuhygiënische verwerking niet mogelijk is of waar de verwerking gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren.

Hieronder is een overzicht gegeven van codes van de groene lijst die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Kunststofafval kan van verschillende herkomst zijn en daarmee van kwaliteit verschillen. Om kunststofafval te kunnen indelen onder code B3010 of GH013 van de groene lijst, dient te worden voldaan aan de criteria vastgelegd in de [beleidsregel bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof,- en metaalafval](#).

Kunststofafval kent in bijlage III van de EVOA twee verschillende codes. De code GH013 geldt alleen voor PVC (polyvinylchloride) afval en de code B3010 voor overige vaste kunststoffen. De reden dat hiervoor aparte codes zijn opgenomen in bijlage III van de EVOA, is dat PVC-afval een aparte recyclingbehandeling moet ondergaan om te voorkomen dat tijdens het recyclingproces gevaarlijke stoffen ontstaan en een slecht recyclingproduct ontstaat. Om die reden geldt dat beide categorieën voor elkaar als andere component moeten worden beschouwd.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Groene lijst:

Codes op basis van bijlage IX van het Verdrag van Bazel	B3010
Codes op basis van bijlage III van het OESO verdrag inzake grensoverschrijdend transport van afval voor nuttige toepassing	GH013

Sectorplan 12 Metalen

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
<p>Metalen</p> <p>Grotendeels (>50 gew. %) uit metalen bestaande vaste afvalstoffen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het betreft zowel ferro als non-ferro metaalafvalstoffen: (metaal)schroot, roestvast staal, restanten zink, aluminium, koper, lood en legeringen, edele metalen, metaalstof en katalysatoren gebruikt in auto's; Zowel gescheiden ingezameld, gescheiden afgegeven als metaalfracties ontstaan na sorteren of scheiden van gemengde afvalstromen. Voor de categorie "grotendeels uit metalen bestaande afvalstoffen" geldt dat ze alleen onder dit sectorplan vallen wanneer ze niet onder een ander sectorplan kunnen worden gebracht.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstof / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Metalen (ferro en non-ferro metaalafvalstoffen)	Recycling
b	Grotendeels (>50 gew.%) uit metalen bestaande vaste afvalstoffen	Recycling van minimaal de metalen en vervolgens <ul style="list-style-type: none"> het residu storten als het een niet-brandbaar residu betreft; het residu verbranden als vorm van verwijdering als het een brandbaar residu betreft.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2. van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging i.r.t. zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking

en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technische mogelijk is, tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor de metaalfractie geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor de metaalfractie geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (vorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én/of op grond van wettelijke bepalingen en/of omdat recycling van in ieder geval de metaalfractie mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Metaalafval bestaat uit ferro en non-ferro metaalafvalstoffen. Het zijn metalen in het afvalstadium en (grotendeels uit metalen bestaande) vaste afvalstoffen, zoals (metaal)schroot, roestvast staal, restanten zink, aluminium, koper, lood en legeringen, edele metalen, metaalstof en katalysatoren gebruikt in auto's. Zowel metaalafval dat gescheiden is ingezameld of gescheiden is afgegeven als metaalafval dat ontstaan is na sorteren of scheiden valt onder dit sectorplan.

Gescheiden ingezameld, dan wel via nascheiding verkregen metalen verpakkingsafval valt niet onder dit sectorplan (zie tabel).

Radioactief schroot geen onderdeel van het LAP

Een klein deel van de metaalafvalstoffen is radioactief. Het beheer van radioactief afval valt buiten de reikwijdte van het LAP. Op de verwijdering van radioactief afval is de [Kernenergiewet](#) van toepassing. Voor het beleid wordt verwezen naar de nota 'Radioactief afval'.

Het [Besluit detectie radioactief besmet schroot](#) verplicht tot het gebruik van apparatuur voor de detectie van radioactief besmet schroot en eist financiële zekerheid voor de kosten van het verwijderen hiervan. De aan het besluit gekoppelde [Regeling detectie radioactief besmet schroot](#) stelt nadere eisen aan de te gebruiken meetapparatuur, de registratie van de meetgegevens en de vaardigheden en bekwaamheden van de verantwoordelijke deskundige binnen het schrootverwerkende bedrijf. Indien na meting blijkt dat een lading schroot hoogstwaarschijnlijk splijtstoffen, ertsen of radioactieve stoffen bevat, dan moet hiervan aangifte worden gedaan (Kernenergiewet). Hiervoor is door de -Inspectie Leefomgeving en transport (ILT) speciaal voor schrootverwerkende bedrijven de [Inspectierichtlijn metaal en schroot met radioactieve stoffen](#) opgesteld. De richtlijn is een praktische uitleg van de Kernenergiewet en de daarop gebaseerde regelgeving op het gebied van metaal en schroot met radioactieve stoffen.

Europese End-of-Waste verordening

De Europese Commissie kan criteria ontwikkelen om bepaalde afvalstoffen niet langer als een afvalstof aan te merken. De kaderrichtlijn vermeldt voorwaarden daarvoor. Voor de volgende afvalstoffen van dit sectorplan zijn inmiddels Europese Verordeningen van kracht waarin criteria zijn vastgesteld die bepalen wanneer deze niet langer als afval worden aangemerkt:

- IJzer-, staal- en aluminiumschroot: [Verordening \(EU\) Nr. 333/2011 van 31 maart 2011](#)
- Koperschroot: [Verordening \(EU\) Nr. 715/2013 van 25 juli 2013](#)

Afvalstoffen die voldoen aan één van de genoemde verordeningen, en voorzien zijn van een daarop gebaseerde conformiteitsverklaring, zijn geen afvalstoffen meer en vallen niet (meer) onder dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Huishoudelijk restafval	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval)
Metaalhoudende assen afkomstig van (gasreiniging bij) thermische processen, metaalzouten en katalysatoren gebruikt in industriële productieprocessen	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval)
Batterijen en accu's	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Kabelrestanten	Zie SP14 (Papier- of kunststof geïsoleerde kabels en restanten daarvan)
Gemengde fracties van het shredderen van metaalhoudende afvalstoffen	Zie SP27 (Shredderafval)
Nog niet uitgesorteerd metaalhoudend afval van bouw- en sloopactiviteiten	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval)
Metalen verpakkingen	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen) Zie SP42 (Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars) Zie SP43 (Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen)
Drukhouders	Zie SP44 (Gasflessen en overige drухouders) Zie SP45 (Brandblussers) Zie SP50 (LPG-tanks)
Metalen ondergrondse tanks	Zie SP49 (Ondergrondse tanks)

Autowrakken	Zie SP51 (Autowrakken)
Met olie of vetten verontreinigd metaalafval	Zie SP62 (Metalen met aanhangende olie of emulsie)
PCB-bevattende apparaten	Zie SP64 (PCB-houdende afvalstoffen)
Elektr(on)ische apparatuur	Zie SP71 (Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
(Edel)metaalhoudende baden	Zie SP74 (Edelmetaalhoudende baden) Zie SP75 (Metaalhoudend afvalwater met organische verontreinigingen) Zie SP76 (Overige zuren, basen en metaalhoudend afvalwater)
Metaalhoudende slibben	Zie SP78 (Filterkoek van ontgiften/neutraliseren/ontwateren)
Kwikhoudend afval	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 020110; 100210; 120101; 120102; 120103; 120104; 120113; 150104; 160117; 160118; 170401; 170402; 170403; 170404; 170405; 170406; 170407; 170409; 190102; 190199; 191001; 191002; 191202; 191203; 200140.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
 - Aandachtspunten bij het vergunnen van inzamelen (Deel B.4), op- en overslaan (Deel B.5) en menghandelingen (Deel B.7)
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens

de minimumstandaard niet te frustreren.

Metalen vallen onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- **Categorie 22:** metalen.
- **Categorie 23A of 23B:** grotendeels (>50 gew.%) uit metalen bestaande vast afval, afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, vallen deze afvalstoffen onder de A (ga) of B (nga) variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder O, dienen metalen bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien metalen op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden worden opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Voorafgaand aan verdere verwerking worden metaalafvalstoffen bewerkt door schoonmaken, snijden, pletten, persen, knippen en shredderen. Deze activiteiten worden vergund aan houders van vergunningen voor het uitsluitend opslaan (opslaan als zelfstandige activiteit) of be- en verwerken van metaalafvalstoffen.

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

menghandelings hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen ten aanzien van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Uitzondering op A&V-beleid en AO/IC

Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan of verwerken, en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van bijlage I onderdeel C van het [Besluit omgevingsrecht](#), moeten beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hierop geldt een aantal uitzonderingen. Een inrichting die uitsluitend textiel, papier, metalen, schroot of glas - of van een combinatie van deze afvalstoffen - accepteert, hoeft niet te beschikken over een A&V-beleid en AO/IC. Dit kan relevant zijn voor bedrijven die actief zijn in het verwerken van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Zie verder het beleidskader D.3.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van metalen is recycling. Afvalstoffen die voor het merendeel uit metalen bestaan en daarom onder dit sectorplan vallen, kunnen schoongemaakt worden en/of metaal moet worden afgescheiden. Vervolgens kunnen de metalen gerecycled worden. Ook voor eventuele reststoffen die daarbij ontstaan is een minimumstandaard opgenomen ten einde de hoeveelheid te storten afvalstoffen zo veel als mogelijk te beperken.

IJzerhoudende metaalafvalstoffen, zoals ijzer- en staalschroot, gietijzerschroot en roestvast-staal, worden ingezet bij de productie van ijzer en staal. Non-ferro metaalafvalstoffen zoals restanten zink, aluminium, koper, lood en legeringen van dergelijke non-ferro metalen, slakken, assen, metaalstof, edele metalen en katalysatoren worden ingezet in smelt- en gietinstallaties die doorgaans in één metaalsoort gespecialiseerd zijn.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREFs Ferrometaalbewerking, IJzer en staal, Non ferrometalen, Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen en Smederijen en gieterijen bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Voor een deel hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. In het algemeen is daarbij recycling als BBT aangegeven. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Een deel van de als BBT aangemerkte bepalingen betreft verdergaande of meer specifieke eisen dan de minimumstandaard. Het gaat daarbij in het algemeen om intern(e) hergebruik of recycling als BBT waarbij de afvalstof (bij voorkeur) terug in het proces moet worden gebracht. In deze gevallen moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening. De tabel in paragraaf VIII geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid,

categorie 38, geldt voor metalen een stortverbod.

VII Overige informatie

Indeling op basis van Groene en Oranje lijst van afvalstoffen

De Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) gaat er bij 'groene lijst'-afvalstoffen van uit dat deze niet zijn gemengd met andere afvalstoffen en zonder veel belasting voor het milieu elders kunnen worden verwerkt. Voor andere afvalstoffen is een kennisgevingsprocedure nodig. Die moet voorkomen dat te sterk verontreinigde partijen afval ongezien de grens overgaan naar bestemmingen waar milieuhygiënische verwerking niet mogelijk is of waar de verwerking gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren.

Hieronder is een overzicht gegeven van codes van de groene lijst die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Metaalafval kan van verschillende herkomst zijn en daarmee van kwaliteit verschillen. Om metaalafval te kunnen indelen onder code B1010 of B1050 van de groene lijst, dient voldaan te zijn aan de bepalingen uit de [beleidsregel bestuursrechtelijke handhaving verontreinigd papier-, kunststof- en metaalafval](#).

Indicatief overzicht van codes op basis van de Groene lijst

Codes op basis van bijlage IX van het Verdrag van Bazel	B1010, B1050
Codes op basis van bijlage IIIA van de EVOA	Mengsel B1010 en B1050

VIII Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Verzameld stof /afgescheiden vaste deeltjes van het afwikkelen van coils voor koud walsen	Ferrometaalbewerking	A5.2	Intern hergebruik ijzerstof /-deeltjes
Metallische bijproducten bij koud walsen	Ferrometaalbewerking	A5.2	Interne recycling in metallurgisch proces
Intern schroot ijzer- en staalproductie	IJzer en staal	7	Intern recyclen
Afval ijzer- en staalproductie (vaste ijzerrijke residuen)	IJzer en staal	8, 9	Intern hergebruik of (interne of externe) toepassing van gespecialiseerde recyclingtechnieken; voor vaste residuen waarvoor dit niet kan, zo veel mogelijk extern gebruiken of recyclen, anders gecontroleerd beheren.
Afval sinterfabriek	IJzer en staal	30, 31	Residuen die ijzer en koolstof bevatten, zo veel mogelijk recyclen op sinterband, rekening houdend met oliegehalte (< 0,5%)
Afval hoogovens (stof hoogovengasbehandeling en ontstopping ovenhuis; slib)	IJzer en staal	68	Interne recycling stof (van hoogovengasbehandeling en ontstopping ovenhuis) indien mogelijk; scheiding (hydrocyclonage) slib gevolgd door interne recycling grove fractie
Afval oxystaalproductie (stof van oxystaalovengasbehandeling, van secundaire ontstopping en walshuid van continugieten; slib)	IJzer en staal	82	Recycling stof terug in staalproductieprocessen indien mogelijk; gebruik filterstof en slib voor externe terugwinning ijzer en non-ferrometalen; scheiding slib gevolgd door recycling ruwe fractie (intern of extern)
Afval elektrostaalproductie (vuurvast materiaal, filterstoffen, walshuid)	IJzer en staal	93	Externe terugwinning van non-ferrometalen uit filterstoffen; terugwinning walshuid in waterbehandeling gevolgd door recycling (intern of extern)
Schroot (koper) als secundaire grondstof voor koperproductie	Non Ferrometalen	20	Afscheiden van niet-metalen en andere metalen dan koper uit schroot
Afalstromen koperproductie	Non Ferrometalen	54	Prioriteitsvolgorde: intern hergebruik, terugwinning van metalen
Schroot (aluminium) als grondstof voor secundaire aluminiumproductie	Non Ferrometalen	74	Afscheiden van niet-metalen en andere metalen dan aluminium uit schroot

Aluminiumhoudende afvalstoffen secundaire aluminiumproductie	Non Ferrometalen	85	Prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval van primaire loodproductie	Non Ferrometalen	104	Prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afvalstoffen secundaire lood- en tinproductie	Non Ferrometalen	107	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Afval zinkproductie	Non Ferrometalen	117	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Zinkhoudend afval smelten	Non Ferrometalen	130	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Cadmiumhoudend afval cadmiumproductie	Non Ferrometalen	133	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Metaalhoudend afval productie edelmetalen	Non Ferrometalen	149	prioriteitsvolgorde: terugwinning metalen en intern hergebruik / recycling, externe recycling
Slakken productie ijzerlegeringen	Non Ferrometalen	161	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Metaalhoudend filterstof en slib productie ijzerlegeringen	Non Ferrometalen	162	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling, verwijdering
Afval nikkel- en cobaltproductie	Non Ferrometalen	176	prioriteitsvolgorde: intern hergebruik / recycling, extern hergebruik / recycling
Filterstof uit de metaalbewerking	Smederijen en gieterijen	5.2	Stof hergebruiken in EAF oven
Schoon schroot vrijkomend bij smeden en gieten	Smederijen en gieterijen	5.2	Interne recycling

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Sectorplan 13 Batterijen en accu's

I Afbakening

Een batterij of accu is een bron van door rechtstreekse omzetting van chemische energie verkregen elektrische energie.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Batterijen en accu's	<ul style="list-style-type: none"> Het betreft alle soorten batterijen en accu's (lood-zuur batterijen en accu's, nikkel-cadmium batterijen en accu's en overige). Batterijen en accu's kunnen zuren en zware metalen, zoals zink, cadmium, nikkel, kwik en lood(verbindingen) bevatten.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Lood-zuurbatterijen en -accu's	<p>Afscheiden van vloeistoffen en zuren gevolgd door recycling (zie bijlage III, deel B bij Richtlijn 2006/66/EG inzake batterijen en accu's).</p> <p>Deze minimumstandaard betekent voor lood-zuurbatterijen en -accu's: Scheiding in componenten gevolgd door (opsomming cumulatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> recycling van zuur, lood, en andere recyclebare metalen, nuttige toepassing van de kunststofcomponenten m.u.v. bakelietafval, verbranden van bakelietafval, en storten van niet voor recycling geschikte componenten zoals (niet metalen) bouten, klemmen en dergelijke.
b	Nikkel-cadmium-batterijen en -accu's	<p>Afscheiden van vloeistoffen en zuren gevolgd door recycling (zie bijlage III, deel B bij Richtlijn 2006/66/EG inzake batterijen en accu's).</p> <p>Deze minimumstandaard betekent specifiek voor nikkel-cadmiumbatterijen en accu's (opsomming cumulatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> recycling van ten minste 75% van het gemiddelde gewicht, zo veel mogelijk recycling van het cadmium als technisch en financieel haalbaar is, en recycling van de aanwezige metalen.
c	Andere afgedankte batterijen en accu's	<p>Afscheiden van vloeistoffen en zuren gevolgd door recycling (zie bijlage III, deel B bij Richtlijn 2006/66/EG inzake batterijen en accu's).</p> <p>Deze minimumstandaard betekent voor overige batterijen en accu's (opsomming cumulatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> recycling van ten minste 50% van het gemiddelde gewicht, en recycling van de aanwezige metalen met uitzondering van kwik. Het kwik moet verwerkt worden volgens sectorplan 82 kwikhoudend afval. <p>Ter verduidelijking wordt nog opgemerkt dat bovenstaande minimumstandaard betekent dat het eveneens toegestaan om lithium-ion batterijen, middels voorbereiding voor hergebruik, geschikt te maken voor gebruik als energie-opslag.</p>

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2. van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG \(EVOA\)](#) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Van in ieder geval de aanwezige metalen, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling van de metalen de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (van in ieder geval de metalen) mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Batterijen en accu's kunnen zuren en zware metalen, zoals zink, cadmium, nikkel, kwik en lood(verbindingen) bevatten.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Apparatuur, aangewend in samenhang met de bescherming van wezenlijke belangen in verband met de veiligheid van de lidstaten, wapens, munitie en oorlogsmateriaal, met uitzondering van producten die niet voor specifieke militaire doeleinden zijn bestemd, alsmede batterijen en accu's die in deze apparatuur wordt gebruikt	Beleidskader
Apparatuur bestemd om de ruimte ingestuurd te worden alsmede batterijen en accu's die in deze apparatuur wordt gebruikt	Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 090111; 090112; 160215; 160601; 160602; 160603; 160604; 160605; 200133; 200134.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens

de minimumstandaard niet te frustreren.

Batterijen en accu's vallen onder de volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- [categorie 77](#): loodzuur batterijen en accu's;
- [categorie 78A en 78B](#): batterijen en accu's als bedoeld in de Regeling beheer batterijen en accu's 2008 voor zover niet zijnde loodzuur batterijen en accu's ; afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, vallen deze batterijen en accu's onder de A (ga) of B (nga) variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Producentenverantwoordelijkheid t.a.v. inzameling van batterijen en accu's

In de Nederlandse regelgeving is voor deze afvalstroom producentenverantwoordelijkheid opgenomen. Producenten (waaronder ook de importeurs) , alsook distributeurs (zoals detaillisten en garagehouders) zijn verantwoordelijk voor de inzameling of inname en verwerking van batterijen en accu's wanneer deze worden afgedankt, de recycling als materiaal en de bekostiging van deze handelingen. Producenten/importeurs moeten een mededeling indienen bij de Minister van IenM hoe zij invulling geven aan deze verplichtingen. Een mededeling kan individueel of collectief worden ingediend. Collectieve mededelingen zijn gedaan door de Stichting Batterijen ([Stibat](#)) en Auto Recycling Nederland ([ARN](#)).

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelings hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Ingezamelde of teruggenomen batterijen of accu's worden verwerkt en gerecycled als materiaal waarbij de best beschikbare technieken ter bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu moeten worden gehanteerd.

- Verwerking vindt plaats overeenkomstig bijlage III, deel A, bij richtlijn [2006/66/EG](#).
- Recycling als materiaal vindt plaats overeenkomstig bijlage III, deel B, bij richtlijn [2006/66/EG](#), waarbij afgedankte batterijen en accu's die worden uitgevoerd naar landen buiten de Europese Gemeenschap niet worden meegeteld bij het halen van de doelstellingen, met uitzondering van batterijen en accu's waarvan degene die uitvoert kan aantonen dat de recycling als materiaal heeft plaatsgevonden in omstandigheden die gelijkwaardig zijn aan de voorschriften, bedoeld in bijlage III, deel B, bij richtlijn [2006/66/EG](#).

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Een rechtsoordeel in een casus over lithium-ion accu's geeft aan dat voor deze specifieke accu's, bij deze specifieke casus, een einde afvalstatus kan worden bereikt na een handeling van 'voorbereiden voor hergebruik'. De minimumstandaard staat een dergelijke verwerking toe omdat voorbereiden voor hergebruik hoogwaardiger is dan recycling van de materialen. Zodra de batterijen en -accu's na het hergebruik alsnog in de afvalfase komen, kunnen deze alsnog worden gerecycled volgens de beschreven minimumstandaard.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Non Ferrometalen bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om de verwerking van kunststof en zwavelzuur uit loodzuurbatterijen. De minimumstandaard is in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 9, geldt voor batterijen en accu's een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Het gebruik van afgedankte lithium-ion accu's uit elektrische auto's voor energieopslag is in onderzoek. De accu's zouden, binnen randvoorwaarden en na bewerking, een functie kunnen vervullen als statische buffercapaciteit in intelligente elektriciteitsnetwerken. Een rechtsoordeel in een casus hierover geeft aan dat voor deze specifieke accu's een einde afvalstatus kan worden bereikt, waardoor hergebruik voor dit doel mogelijk wordt. In de looptijd van het LAP3 zal deze ontwikkeling worden gevolgd. De minimumstandaard voor deze afvalstroom maakt voorbereiden voor hergebruik reeds mogelijk.

VII Overige informatie

De Europese Richtlijn voor batterijen en accu's (2006/66/EG) verbiedt onder meer het in de handel brengen van batterijen en accu's met kwik en cadmium boven een bepaalde grenswaarde. De richtlijn is geïmplementeerd in het [Besluit beheer batterijen en accu's 2008](#) en de daarop gebaseerde [Regeling beheer batterijen en accu's 2008](#).

Sectorplan 14 Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan

I Afbakening

Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan komen vrij bij het aanleggen, onderhouden, vervangen en verwijderen van deze kabels, of bij het ontmantelen/scheiden van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan	Dit omvat: <ul style="list-style-type: none"> • Met papier en lood omhulde metalen kabels, vaak geïmpregneerd met olieachtige materialen; • met kunststof omhulde metalen kabels en snoeren; • garnituren zoals verbindingen en eindafsluitingen.
Oliedrukkabels	Dit zijn kabels die olie, koolteer of andere gevaarlijke stoffen bevatten.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van PCB en PAK in de restfractie van de verwerking. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en snoeren en oliedrukkabels	Scheiden in een metaalfractie, een kunststoffractie en een restfractie.
b	Uit a verkregen metaal- en kunststoffractie	Verwerken overeenkomstig de sectorplannen metaal (SP12) en kunststof en rubber (SP11).
c	Uit a verkregen restfractie die <i>geen</i> koolteer bevat of PCB's in gehalte hoger dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180	Andere nuttige toepassing (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof).
d	Uit a verkregen restfractie die koolteer bevat of PCB's in gehalte hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180	Verbranden als vorm van verwijdering. Andere vormen van verwerken zijn alleen toegestaan wanneer zeker is dat de PAK's respectievelijk PCB's daarbij volledig worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging en zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK en/of PCB's bij overbrenging van restfracties na verwerking. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij alsnog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van voorbereiden voor hergebruik of recycling van de metalen of het kunststof de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en snoeren geldt dat elke mate van storten of anderszins verwijderen te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor ongescheiden kabels (zoals bedoeld in paragraaf II onder a), omdat recycling (van in ieder geval de metalen en kunststoffen) mogelijk is; • Voor de koolteer of PCB-houdende restfractie (als bedoeld in paragraaf II onder d) tenzij de PCB's of aanwezige PAK voorafgaand of gelijktijdig aan de nuttige toepassing worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.
	Ja	Voor de niet koolteer of PCB-houdende restfractie (als bedoeld in paragraaf II onder c), tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor de restfractie geldt dat iedere mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor ongescheiden kabels (zoals bedoeld in paragraaf II onder a) en voor de restfractie zonder koolteer of PCB's (als bedoeld in paragraaf II onder c) omdat nuttige toepassing van zowel de metalen, het kunststof als de restfractie mogelijk is.
	Ja	Voor de restfractie die wel koolteer of PCB bevat (als bedoeld in paragraaf II onder d), onder voorwaarde dat duidelijk is dat alle PCB's of aanwezige PAK zullen worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor ongescheiden kabels (zoals bedoeld in paragraaf II onder a) en voor de restfractie zonder koolteer of PCB's (als bedoeld in paragraaf II onder c) omdat nuttige toepassing van zowel de metalen, het kunststof als de restfractie mogelijk is. • Voor de restfractie die koolteer of PCB's bevat (als bedoeld in

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

Sectorplan 14; Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

		paragraaf II onder d) omdat de PCB's of de aanwezige PAK moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (vorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat zowel voor de afvalstof als voor de bij een eerste handeling gevormde fracties nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en/of omdat zowel voor de overgebrachte afvalstof als voor de bij een eerste handeling gevormde fracties nuttige toepassing mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan bestaan uit met papier en lood omhulde metalen kabels, vaak geïmpregneerd met olieachtige materialen of met kunststof omhulde metalen kabels en snoeren. Deze kabels kennen een toepassing in onder- en bovengrondse kabelnetwerken voor telecommunicatie, transport en energie of als snoeren/kabels van elektrische en elektronische apparatuur. Onder kabels en restanten daarvan wordt in dit sectorplan ook verstaan garnituren zoals verbindingen en eindafsluitingen en oliedrukkabels (kabels die olie, koolteer of andere gevaarlijke stoffen bevatten).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Kunststofafval	Zie SP11 (Kunststof en Rubber)
Vaste metaalhoudende afvalstoffen zonder aanhangende olie of emulsie	Zie SP12 (Metalen)
Glasvezelkabels	Zie SP15 (Glasvezelkabels)
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties)
Vast metaalhoudende afvalstoffen met aanhangende olie of emulsie	Zie SP62 (Metalen met aanhangende olie of emulsie)
Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, niet zijnde losse kabels en snoeren	Zie SP71 (Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170409; 170410; 170411.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).

- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Papier- en kunststofgeïsoleerde kabels en/of oliedrukkabels en gepantserde papier-loodkabels en/of restanten van deze kabels vallen onder de categorieën 7A en 7B van bijlage 5 van het LAP². Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, vallen deze afvalstoffen onder de A (ga) of B (nga) variant. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van koolteer en PCB's in de restfracties van de verwerking. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13). Zoals uit de afbakening en de invulling van de minimumstandaard blijkt kunnen de kabels verontreinigd zijn met koolteer en PCB's.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

De volgende aspecten kunnen van belang zijn bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling Bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. De afvalstoffen van dit sectorplan die vallen in categorie 7A van bijlage 5 van het LAP (... kabels die gevaarlijke stoffen bevatten), vallen onder de eerst genoemde categorie uit de Regeling Bouwbesluit.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard in LAP3 blijft ongewijzigd ten opzichte van LAP2 en is met name gericht op het zoveel mogelijk nuttig toepassen van de metaal- en kunststoffractie van deze geïsoleerde kabels.

Het beleid is gericht op recycling. Hiervoor wordt aansluiting gezocht bij de minimumstandaarden in de sectorplannen 11 (kunststof en rubber) en 12 (metaal). Voor de kunststoffractie is het echter denkbaar dat in specifieke gevallen kan recycling relatief duur is. In die gevallen voorziet de minimumstandaard van sectorplan 11 in een mogelijkheid om alsnog verbranden mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval (beleidskader A.4.6). Zie hiervoor verder sectorplan 11.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 44a, geldt voor papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan een stortverbod.

Sectorplan 15 Glasvezelkabels

I Afbakening

Glasvezelkabels worden in hoofdzaak gebruikt in onder- en bovengrondse kabelnetwerken voor met name telecommunicatie. Glasvezelkabelrestanten komen vrij bij de productie van kabels en bij het aanleggen, onderhouden, vervangen en verwijderen van bekabeling.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Glasvezelkabels en -restanten	Glasvezelkabels en restanten bestaan in hoofdzaak uit kunststoffen, glas en metalen. In de oude generatie glasvezelkabels zijn metalen als koper en staal toegepast. Deze oude kabels worden vervangen door kabels zonder metalen vanwege kwetsbaarheid bij blikseminslag. Als vochtbarrière wordt aluminium nog wel toegepast.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Glasvezelkabels en -restanten	Verbranden als vorm van verwijdering.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Hoogwaardiger verwerkingsvormen worden door marktpartijen onderzocht. Afhankelijk van deze ontwikkelingen kan de minimumstandaard in de planperiode worden herzien.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B. 13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2. van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening)

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2). Voor glasvezelkabels en -restanten geldt dat iedere mate van storten te hoog is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. recycling	Ja	
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Glasvezelkabels bestaan in hoofdzaak uit kunststoffen, glas en metalen. Met name in de oude generatie glasvezelkabels zijn metalen als koper en staal toegepast. Deze worden vervangen door kabels zonder metalen vanwege kwetsbaarheid bij bliksemingslag. Als vochtbarrière wordt aluminium nog wel toegepast.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
glasafval afkomstig van de productie van glasvezelkabels	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Overige soorten kabels	Zie SP14 (Papier- of kunststofgeïsoleerde kabels en restanten daarvan)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 101103; 170411.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2)..
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens

de minimumstandaard niet te frustreren.

Glasvezelkabels vallen onder categorie 100B van bijlage 5 van het LAP²: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.* Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor glasvezelkabels en –restanten is verbranden als vorm van verwijdering. Vezels en gel bemoeilijken een hoogwaardige verwerking van glasvezelkabels en –restanten.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 44b, geldt voor glasvezelkabels een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Aangezien glasvezelkabels steeds meer gebruikt worden is het van belang om recycling van glasvezelkabelreststoffen te bevorderen. Hoogwaardiger verwerkingsmogelijkheden worden door marktpartijen onderzocht. Afhankelijk van de ontwikkeling van hoogwaardiger verwerkingsmethoden kan de minimumstandaard in de planperiode worden herzien.

Sectorplan 16 Waterzuiveringsslib

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Slib dat vrijkomt bij rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's)	Het gaat om waterzuiveringsslib dat vrijkomt bij de <i>biologische</i> zuivering van afvalwater.
Slib dat vrijkomt bij industriële afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's)	
Slib dat vrijkomt bij de biologische zuivering van afvalwater in de scheepvaart	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Waterzuiveringsslib, niet zijnde slibben van afvalwaterzuivering uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	<p>De volgende verwerkingsmethoden zijn <i>toegestaan</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thermisch verwerken, al dan niet na voordrogen, leidend tot oxidatie van het organisch materiaal. Voorbeelden hiervan zijn: <ul style="list-style-type: none"> – verbranding in verschillende typen installaties (slibverbrandingsinstallatie (SVI), cementoven, energiecentrale of AVI), al dan niet in combinatie met biologische dan wel thermische voordroging; – vergassen gevolgd door nuttige toepassing van het verkregen gas. • Inzet als hulpstof in Hydrostab voor toepassing op een stortplaats. • Terugwinnen van fosfaat (bv in de vorm van struviet) met de kanttekening dat het residu wat overblijft na fosfaatwinning niet mag worden gestort. <p>De volgende verwerkingsvormen zijn nadrukkelijk <i>niet toegestaan</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natte oxidatie en pyrometallurgisch smelten • Drogen of anderszins verwerken voorafgaand aan storten
b	Slibben van afvalwaterzuivering uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	<p>Recycling.</p> <p>Inzet als hulpstof in Hydrostab voor toepassing op een stortplaats is eveneens toegestaan.</p> <p>Voor slibben waarvoor recycling technisch niet mogelijk is of waarvoor de recyclingroute de ontdoener meer zou kosten dan €205,-/ton, is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'.</p>

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging

t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Voor deze afvalstof geldt dat elke mate van storten te veel is. Zie ook beleidskader par. B.13.5.3.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder a), tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Voor deze afvalstof geldt dat elke mate van storten te veel is. Zie ook beleidskader par. B.13.5.3.
	Nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder a).
	Nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder a), tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort.
	Nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder a), indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Voor afvalwaterzuiveringsslib <i>niet</i> afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder a), tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort
	nee	Voor afvalwaterzuiveringsslib afkomstig uit voedings- en genotmiddelen industrie (par II onder b), omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan gaat uitsluitend over slibben van afvalwater dat biologisch gezuiverd is.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Overige industriële slibben	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Overige slibben uit de scheepvaart	Zie SP53 (Afvalstoffen afkomstig van schepen)
Slibben uit de waterzuivering van slachthuizen en vleesverwerkende industrie die restanten aan dierlijk materiaal kunnen bevatten	Zie SP65 (Dierlijk afval)
Overige waterige slibben, niet voortkomend uit de biologische zuivering van afvalwater	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden) en Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 020204; 020305; 020403; 020502; 020603; 020705; 030311; 040106; 040107; 040219; 040220; 050109; 050110; 060502; 060503; 070111; 070112; 070211; 070212; 070311; 070312; 070411; 070412; 070511; 070512; 070611; 070612; 070711; 070712; 100120; 100121; 101213; 190805; 190811; 190812; 191105; 191106.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen van dit sectorplan vallen onder de volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- **categorie 100A of 100B**: voor 'zuiveringsslib niet afkomstig van de voedings- en genotsmiddelenindustrie (par. II onder a)'. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.
- **categorie 16**: voor 'zuiveringsslib wat vrijkomt bij de biologische zuivering van afvalwater uit de voedings- en genotsmiddelenindustrie (par. II onder b)'; en

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS) op de autorisatielijst ([REACH](#) bijlage XIV), de restrictielijst (REACH bijlage XVII), de kandidatenlijst REACH en bijlage IV van de [POP-verordening](#). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Voor waterzuiveringsslib afkomstig uit de scheepvaart, zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang;

- Op zuiveringsslib afkomstig van schepen is de [EG-richtlijn havenontvangstinstallaties](#) van toepassing;
- Voor het inzamelen van aan boord ontstaan zuiveringsslib, dat gevaarlijk afval is, is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk. (zie het beleidskader B4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht). In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor de verschillende slibben die vallen onder dit sectorplan is ten opzichte van LAP2 niet significant gewijzigd.

Voor slibben afkomstig van de biologische zuivering van afvalwater uit de voedings- en genotsmiddelenindustrie blijft de minimumstandaard recycling (vb. toepassing als meststof al dan niet na biologisch drogen [composteren of vergisten]).

Toch kan het voorkomen dat verwerken hiervan volgens de minimumstandaard niet mogelijk is.

- Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken en 'verbranden als vorm van verwijdering' is toegestaan. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging t.b.v. verbranden dan kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog verbranden mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging t.b.v. verbranden in dit geval kan worden toegestaan.

In paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

Voor de overige slibben die vallen onder dit sectorplan blijven diverse verwerkingsvormen mogelijk die aansluiten bij of gelijkwaardig zijn aan 'thermisch verwerken'. Nieuw in LAP3 is 'terugwinnen van fosfaat', bijvoorbeeld in de vorm van struviet (zie verder bij 'terugwinnen van fosfaat'). Natte oxidatie blijft echter ongewenst i.v.m. de relatief grote hoeveelheid reststoffen die daarbij ontstaat, zonder dat hier een positieve energieopbrengst tegenover staat en i.v.m. een relatief groot verbruik aan specifieke chemicaliën. Ook pyrometallurgisch smelten komt niet voor vergunningverlening in aanmerking. Voor deze afvalstroom scoort deze verwerkingstechniek op een groot aantal milieuthema's slechter dan de wel toegestane thermische vormen van verwerking. Dit wordt met name veroorzaakt door het hoge energiegebruik en het ontbreken van substantiële vermeden emissies door geproduceerde producten.

Zuiveringsslibben afkomstig van RWZI's en AWZI's worden in nagenoeg alle gevallen mechanisch ontwaterd en afgevoerd naar een verwerker. Deze voorbewerking is toegestaan. Indien een RWZI op grond van de vergunning bedrijfsslib mag verwerken, mogen deze slibben geen dierlijk afval bevatten. Het beleid voor dierlijk afval is uitgewerkt in sectorplan 65 'Dierlijk afval'. De slibben worden vervolgens gedroogd, gecomposteerd en verbrand.

Hoewel de hierboven beschreven minimumstandaarden voor een deel van het zuiveringsslib 'verbranden als vorm van verwijderen' mogelijk maken, is het beleid gericht op nuttige toepassing. Het gaat hierbij met name om inzet als brandstof, verwerken in/tot meststof (alleen bij slib van voedings- of genotsmiddelenindustrie) en zelfs ook verwerken in/tot een bouwstof. Hieronder volgt een aantal aandachtspunten bij de genoemde vormen van nuttige toepassing:

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

Op RWZI- en AWZI-zuiveringsslibben is [Richtlijn 86/278/EG](#) betreffende de bescherming van het milieu, in het bijzonder de bodem, bij het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw van toepassing.

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#)

en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

De eisen geformuleerd in het bovengenoemde besluit gaan o.a. over de concentraties van zware metalen en arseen in meststoffen. RWZI-zuiveringsslib voldoet niet aan deze eisen. Van de industriële slibben voldoen slechts enkele stromen aan de eisen van dit besluit. Dit zijn vooral slibben uit AWZI's van de voedingsmiddelenindustrie.

Terugwinnen van fosfaat

De optie fosfaatwinning is nieuw in LAP3 en wordt ook toegestaan zolang de restfractie die overblijft na de fosfaatwinning niet wordt gestort.

Vanaf 1 januari 2015 mogen herwonnen fosfaten als meststof worden verhandeld, gebruikt en vervoerd als voldaan wordt aan de algemene eisen voor meststoffen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#). Ook mogen herwonnen fosfaten worden ingezet voor de productie van een fosfaatmeststof. Herwonnen fosfaten zijn:

- struviet, hoofdzakelijk bestaand uit magnesiumammoniumfosfaat, dat is vrijgekomen bij de zuivering van industrieel proceswater of huishoudelijk, stedelijk of industrieel afvalwater of ander afvalwater door precipitatie met opgelost magnesium, ammonium of kalium.
- magnesiumfosfaat, dat is vrijgekomen bij pasteurisatie of bij het drogen van struviet.
- dicalciumfosfaat, dat is vrijgekomen bij de zuivering van huishoudelijk, stedelijk of industrieel afvalwater dan wel ander afvalwater door precipitatie met opgelost calcium.

Zie voor meer informatie ook de wijziging van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet van 15 december 2014 ([Staatsblad 2014, 543](#)).

Momenteel wordt op Europees niveau gewerkt aan een herziening van de meststoffenwet. Struviet is in de voorstellen nog niet opgenomen. Het Europese Joint Research centrum (JRC) zal eerst een studie uit gaan voeren die dient om 'einde-afval' criteria (EoW) op te stellen voor struviet, biochar en assen. Hierbij zal ook gekeken worden naar mogelijke risico's voor mens en milieu bij toepassing van struviet. Te denken valt aan pathogenen en medicijnresten.

BREF in relatie tot de minimumstandaard.

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

Afvalstoffen	BREF	BBT	Specifieke eis BREF*
Slib afvalwaterbehandeling chemische industrie	Afgas- en afvalwaterbehandeling (Final Draft)	14	Voorbehandeling door conditioneren, ontwateren / indikken, stabilisatie en/of drogen
Slib van afvalwater van de voedingsmiddelen- en zuivelindustrie	Voedingsmiddelen, dranken en zuivel	5.1.6	Voorbewerking door stabilisatie, indikken, ontwateren en/of drogen
Slib van de afvalwaterzuivering van de productie van ethyleendichloride en vinylchloridemonomeer	Organische bulkchemie	12.5.6	Verbranden in verbrandingsinstallatie voor gevaarlijk afval; storten alleen indien organohalogeengehalte < 0,1% d.s. is
Niet-gevaarlijk afval van de productie van viscosevezels	Polymeren	13.10.8	Verbranden van niet gevaarlijk afval in een wervelbedoven en recuperatie van de warmte voor de productie van stoom of energie (elektriciteit)
Afvalwaterzuiveringsslib slachthuizen	Slacht- en destructiehuizen	5.1.5	Verwijderen conform de Verordening dierlijke bijproducten

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Omdat er voldoende mogelijkheden zijn om mechanisch ontwaterd en gedroogd zuiveringsslib binnen dan wel buiten Nederland thermisch te verwerken, is het storten van bewerkt zuiveringsslib niet meer toegestaan. Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 21, geldt voor slib, afkomstig van inrichtingen voor het biologisch zuiveren van afvalwater, een stortverbod.

Sectorplan 17 Reststoffen van drinkwaterbereiding

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Reststoffen van drinkwaterbereiding	Deze reststoffen zijn overwegend anorganisch van samenstelling en bestaan in hoofdzaak uit kalkkorrels, waterijzer, filtergrind, slibben en zand. Reststoffen van drinkwaterbereiding kunnen arseen bevatten.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

II.a Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van arseen. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Reststoffen van drinkwaterbereiding	<p>Recycling in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik als hulpstof bij de productie van meststoffen (bijvoorbeeld om het gehalte aan zwavelwaterstof beneden schadelijke niveaus te houden), indien het arseengehalte of in een rioolwaterzuivering (voor bijvoorbeeld fosfaatbinding of zwavelbinding [stankbestrijding]), in beide gevallen voor zover de arseenconcentratie kleiner of gelijk is aan 150 mg/kg droge stof en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving dit toestaat; • Recycling tot een bouwstof voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit en met inachtneming van het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (par. B.7.5.4 beleidskader); • Andere vormen van recycling, voor zover de arseenconcentratie kleiner of gelijk is aan 500 mg/kg droge stof en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving dit toestaat. <p>De genoemde grenzen van 150 mg/kg droge stof en 500 mg/kg droge stof mogen niet door mengen van partijen worden bereikt.</p>
b	Reststoffen van drinkwaterbereiding die niet geschikt zijn voor recycling volgens a	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.</p> <p>Hoogwaardigere verwerking dan deze minimumstandaard zijn nadrukkelijk niet toegestaan als hierdoor - of in een vervolgbewerking - diffuse verspreiding van arseen kan optreden. Als gevolg daarvan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • is immobilisatie om het materiaal alsnog geschikt maken voor inzet als bouwstof niet toegestaan; • is verbranden als vorm van verwijderen alleen toegestaan als de daarbij ontstane reststoffen (assen) worden gestort, zodat geen verspreiding van arseen kan plaatsvinden.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

II.b Specifiek beleid ten aanzien van mengen en opbulken i.r.t. verwerken volgens de minimumstandaard

Specifiek voor dit sectorplan gelden de onderstaande bepalingen t.a.v. mengen bovenop het mengbeleid zoals dat is beschreven in hoofdstuk B.7 van het beleidskader

Voor het opbulken van kleine partijen worden de regels die op basis van artikel 4.3.2, lid 3 van de [Regeling bodemkwaliteit](#) en paragraaf 6.4 van [SIKB-protocol 9335-1](#) gelden voor grond en baggerspecie voor deze afvalstroom van overeenkomstige toepassing verklaard.

Dit betekent dat:

- vrachten van dezelfde ontdoener, waarvan - bijvoorbeeld op grond van ervaringen in het verleden - mag worden verwacht dat deze een vergelijkbare samenstelling hebben, mogen worden opgebult tot een maximum van 10.000 ton alvorens wordt overgegaan tot monsternamen en analyse;
- vrachten afkomstig van verschillende ontdoeners mogen worden opgebult tot een partij van 100 ton, tenzij op basis van ervaringen met betreffende herkomstlocaties of andere aanwijzingen wordt verwacht dat dit opbulken in strijd is met onder 1 en 2 genoemde mengregels. Verdere samenvoeging van deze partijen tot 100 ton tot een samengestelde partij van 2.000 ton is pas toegestaan wanneer op basis van monsternamen en analyse is gebleken dat dit in lijn is met de onder 1 en 2 genoemde mengregels.

In afwijking van paragraaf 6.4.1 van [SIKB-protocol 9335-1](#) is voor het toetsen aan deze mengregels in dit geval geen analyse van het 'standaard stoffenpakket' noodzakelijk maar alleen een analyse op Arseen. Deze beperking staat vanzelfsprekend los van eventuele analyses die bij toepassing als bouwstof op basis van geldende wet- en regelgeving verplicht zijn.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor partijen waarvoor nuttige toepassing niet mogelijk is.
t.b.v. andere vormen	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof

van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		wordt gestort en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor partijen als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is. • Voor partijen als bedoeld in paragraaf II onder b, omdat verbranden een te storten restfractie oplevert en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat voorlopige verwijdering een te storten restfractie oplevert en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Reststoffen van drinkwaterbereiding komen vrij bij de bereiding van drinkwater. Deze reststoffen zijn overwegend anorganisch van samenstelling en bestaan in hoofdzaak uit kalkkorrels, waterijzer, filtergrind, slibben en zand.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Zuiveringsslib	Zie SP16 (Waterzuiveringsslib)
Arseensulfideslib	Zie SP83 (Arseensulfideslib en arseensulfide-filterkoek)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190901; 190902; 190903; 190905; 190906; 190999.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1 Aandachtspunten t.a.v. hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Reststoffen van drinkwaterbereiding vallen onder de volgende categorieën van bijlage 5 van het

LAP²:

- **Categorie 17:** reststoffen van drinkwaterbereiding die
 - geschikt zijn voor gebruik als hulpstof bij de productie van meststoffen of in een rioolwaterzuivering en/of
 - geschikt zijn voor toepassing als bouwstof binnen de randvoorwaarden van het [Besluit bodemkwaliteit](#), en/of
 - waarvan het gehalte aan arseen gelijk of minder is dan 500 mg/kg droge stof en die binnen geldende wet- en regelgeving geschikt zijn voor andere vormen van recycling.
- **Categorie 98 en 99:** overig afval dat gestort mag worden volgens het [Bssa](#) of een minimumstandaard uit het LAP. Dit betreft zowel gevaarlijk als niet-gevaarlijk afval.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 98 of 99 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

Het komt regelmatig voor dat er veel kleine partijen van verschillende ontdoeners voor verwerking worden ontvangen en dat het niet realistisch is om iedere partij apart te bemonsteren en te analyseren. Daarom is in paragraaf II opgenomen in hoeverre opbulken van kleine partijen is toegestaan. Hoewel drinkwaterbereidingsslib geen grond is, is - omdat het primair wel om inzet als bouwstoffen onder het [Bbk](#) gaat - voor dit laatste aangesloten bij hetgeen bij grond wordt aangehouden op basis van de Regeling bodemkwaliteit en specifiek in het daarbij horende SIKB-protocol 9335-1. Concreet betekent dit dat grote uniforme partijen ten minste eens per 10.000 ton moeten worden geanalyseerd, maar dat kleine partijen van verschillende ontdoeners mogen worden opgebult tot 100 ton, waarna verder opbulken pas mag na monsternamen en analyse.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van arseen. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Voor deze afvalstof is in aanvulling op de algemene lijn rond mengen en 'zeer zorgwekkende stoffen' nog specifiek een beperking opgenomen ten aanzien van het wegmengen van arseen. Ook voor deze stof is het streven om dit zoveel mogelijk uit de materiaalkringlopen te verwijderen. Wel is in de minimumstandaard een grenswaarde opgenomen om de uitvoering ook realistisch en praktisch werkbaar te houden. In deze gevallen biedt de normering uit het [Besluit bodemkwaliteit](#) een vangnet om te voorkomen dat milieuhygiënisch onacceptabele situaties ontstaan.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van reststoffen van drinkwaterbereiding is recycling binnen de voorwaarden zoals aangegeven in paragraaf II.

Voor partijen met een te hoog gehalte aan arseen is de minimumstandaard storten. Wel moet, indien omwille van het arseengehalte storten de enige uitvoerbare optie is, een ontheffing van het stortverbod worden verkregen.

Aangezien het streven is om arseen uit de stoffenkringloop te verwijderen, is hoogwaardiger verwerken dan storten op een daarvoor geschikte stortplaats slechts toegestaan indien er geen diffuse verspreiding van arseen kan optreden. Dit betekent dat middels immobilisatie geschikt maken als bouwstof nadrukkelijk niet is toegestaan en verbranden als vorm van verwijdering of als vorm van nuttige toepassing slechts is toegestaan wanneer de daarbij vrijkomende reststoffen alsnog worden gestort. Het hanteren van een strengere grenswaarden dan de gekozen 150 en 500 mg/kg droge stof wordt vanuit praktisch oogpunt niet haalbaar geacht.

De Reststoffenunie coördineert de verwerking van reststoffen van waterbereiding voor recycling. De minimumstandaard sluit aan bij technieken die operationeel zijn voor het verwerken van reststoffen van drinkwaterbereiding.

Besluit bodemkwaliteit

In het [Besluit bodemkwaliteit](#) worden eisen gesteld aan de samenstelling van organische stoffen en de emissie van anorganische stoffen (waaronder arseen). Een reststof van drinkwaterbereiding kan onder het Besluit bodemkwaliteit worden gerecycled als bouwstof als de arseen-emissie de normwaarde van 0,9 mg/kg niet overschrijdt (zie Bijlage A [Regeling bodemkwaliteit](#)).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 22, geldt voor reststoffen van drinkwaterbereiding een stortverbod. Slechts in die gevallen waarin storten, omwille van het arseengehalte, als enige verwerkingsoptie overblijft, kan een ontheffing op het stortverbod worden verleend.

Sectorplan 18 KCA, KGA

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
KCA	Klein Chemisch Afval: De als gevaarlijk aangemerkte afvalstoffen die in kleine hoeveelheden bij huishoudens gescheiden vrijkomen en opgenomen zijn op de KCA-lijst .
KGA	Klein Gevaarlijk Afval: De conform de Europese afvalstoffenlijst aangemerkte gevaarlijke afvalstoffen die in kleine hoeveelheden gescheiden vrijkomen bij bedrijven.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Voor afvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan is geen minimumstandaard aangegeven gezien de grote diversiteit aan afvalstromen. De gescheiden gehouden afvalstromen moeten conform de eigen minimumstandaarden (zie elders in dit LAP) worden verwerkt.

III Grensoverschrijdend transport

Voor het beleid rond de overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen in kleine hoeveelheden die kunnen behoren tot KCA en/of KGA wordt verwezen naar de betreffende sectorplannen.

IV Overwegingen bij de afbakening

Wat is KCA?

KCA (Klein Chemisch Afval) bestaat uit afvalstoffen die als gevaarlijk worden aangemerkt en die in kleine hoeveelheden bij huishoudens vrijkomen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om verfresten, spaarlampen en medicijnen. Vanaf de het in werking treden van LAP3 wordt het volgende beschouwd als KCA (limitatief):

- **Huishouden:** batterijen, spaarlampen/energiezuinige lampen, TL-buizen, vloeibare gootsteenontstopper, lampolie, petroleum en bestrijdingsmiddelen/insecticiden.
- **Medicijnkastje:** medicijnen, kwikthermometers, injectienaalden
- **Doe-het-zelf:** verf, lak, beits en houtverduurzamingsmiddelen; bij verven gebruikte producten zoals terpentijn, thinner, verfabijtmiddel, verfverdunder; kwastreiniger, kwastontharder en wasbenzine; kwikschakelaars.
- **Hobby:** fotofixeer, foto-ontwikkelaar, etsvloeistoffen zoals salpeterzuur en zwavelzuur, zoutzuur.
- **Vervoer:** accu's, benzine, motorolie / afgewerkte olie / remolie, oliefilters.

Actiepunt te aanzien van de afbakening van KCA

Voor de categorie medicijnen wordt op korte termijn een actie gestart om na te gaan of 'afval van cytostatica' kan worden toegevoegd aan KCA.

Toelichting:

Ten tijde van het opstellen van de KCA-lijst in 2001 speelde dit niet, maar met het toenemen van thuisverpleging en thuiszorg komt dit soort afval steeds vaker bij huishoudens zelf vrij. Het gaat dan om alles wat in aanraking is geweest met mensen die door thuiszorg behandeld worden met cytostatica zoals verbandmiddelen, onderleggers, pleisters, incontinentiemateriaal en luiers, wegwerphandschoenen en disposable washandjes. Gelet op het extreem toxische karakter van dit afval is afvoer via huishoudelijk restafval niet wenselijk (zakken die scheuren, risico's bij nascheiding). Onderzocht wordt of patiënten die thuis met cytostatica worden behandeld via het ziekenhuis of de thuiszorg een aparte verzamelbox kunnen krijgen voor met cytostatica besmet afval. Deze box kan vervolgens als KCA worden afgegeven op de milieustraat van de gemeente. Bij de uitvoering van deze actie worden naast de ministeries van IenM en SZW ook thuiszorgorganisaties en gemeenten betrokken.

Wat is KGA?

KGA (Klein Gevaarlijk Afval) bestaat uit kleine hoeveelheden gevaarlijk afval afkomstig van bedrijven. Het betreft alle afvalstoffen die op basis van de [Europese afvalstoffenlijst](#) als gevaarlijk worden aangemerkt.

Afvalstoffen die KCA/KGA kunnen zijn maar waar de verwerking is geregeld in andere sectorplannen.

Onderhavig sectorplannen omvat geen beleid t.a.v. verwerking. Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft voor een aantal in deelstromen voor KCA/KGA een verwijzing naar de sectorplannen waar de verwerking van die stromen is geregeld:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Batterijen en accu's	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Afval van behandeling met cytostatica	Zie SP19 (Afval van gezondheidszorg bij mens of dier)
Verpakkingen verfafval	Zie SP42 (Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars)
Verpakkingen met overig gevaarlijk afval	Zie SP43 (Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen)
Oliefilters	Zie SP55 (Oliefilters)
Motorolie / afgewerkte olie / remolie	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
Gasontladingsslampen	Zie SP66 (Gasontladingsslampen en fluorescentiepoeder)
Oplosmiddelen	Zie SP67 (Halogeenvrije oplosmiddelen en glycolen) Zie SP68 (Halogeenvrijhoudende oplosmiddelen)
Teruggewonnen koudemiddelen en koudemiddelenrestanten	Zie SP70 (CFK's, HCFC's, HFK's en halonen)
Zwavelhoudend afval	Zie SP72 (Zwavelzuur, zuurteer en overig zwavelhoudend afval)
Zuren, basen en metaalhoudende afvalwaterstromen	Zie SP76 (Overige zuren, basen en metaalhoudend afvalwater)
Fotofixeer en foto-ontwikkelaar	Zie SP79 (Ontwikkelaar en fixeer) Zie SP80 (Vast fotografisch afval)

Hardingszouten	Zie SP81 (Hardingszouten)
Kwikhoudend afval / kwikthermometers	Zie SP82 (Kwik en kwikhoudend afval)
Arseensulfideslib	Zie SP83 (Arseensulfideslib en arseensulfidefilterkoek)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

Gegeven de verscheidenheid aan afvalstoffen die als KCA en KGA kunnen worden aangeboden is het niet mogelijk een gelimiteerd overzicht van Euralcodes te vermelden.

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking in NL en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

KCA/KGA valt als gevolg van de diversiteit aan afvalstoffen onder diverse categorieën van bijlage 5 van het LAP¹. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van een bepaalde categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Voor sommige soorten KGA geldt dat deze uitsluitend mogen worden afgegeven aan een inzamelvergunninghouder. Het gaat om volgende KGA (overeenkomstig het [Besluit inzamelen](#)

¹ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

[afvalstoffen](#), art.1, eerste lid onder c):

- chemicaliën van laboratoria,
- afgewerkte olie (let op minder dan 200 liter i.p.v. kg),
- resten van amalgaam van tandartsen,
- resten van verven, lakken en bijvoorbeeld beitsen,
- fotografisch gevaarlijk afval (onder andere fixeer, ontwikkelaar en spoelwater), en
- zuur, loog, galvanische- en etsbaden bij metaalbewerking.

Overig KGA moet op grond van de [Wet milieubeheer](#) worden afgegeven aan een op de VIHB-lijst geregistreerde inzamelaar. In sommige gemeenten is voor het bedrijven ook toegestaan kleine hoeveelheden KGA aan het KCA-depot aan te leveren.

Burgers kunnen KCA afgeven op een KCA-depot. Om vast te stellen of een afvalstof die vrijkomt bij burgers KCA is, kan gebruik worden gemaakt van de in paragraaf IV van dit sectorplan opgenomen lijst. Producenten en importeurs van KCA zijn namelijk niet verplicht hun producten te voorzien van een KCA-logo.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor **KGA** zijn ook de volgende aspecten van belang:

- Voor het inzamelen van zes stromen KGA is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk. Dit betreft de eerder in deze toelichting genoemde stromen. Zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht. In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.
- In de [Regeling vervoer huishoudelijk gevaarlijk afval 2015](#) is het toegestaan om KGA, afgegeven door bedrijven, aangeleverd in een KGA-box en maximaal 60 liter (per afgifte), te vervoeren met de chemokar. Deze afgifte door bedrijven is op grond van artikel 10.37 [Wet milieubeheer](#) echter alleen toegestaan als het bedrijf of de gemeente die de chemokar uitbaat is vermeld op de [VIHB-lijst](#) of (bij inzamelvergunningplichtige stromen) een inzamelvergunning heeft.

Voor **KCA** zijn ook de volgende aspecten van belang:

- KCA-stromen worden door burgers in het algemeen gescheiden aangeleverd. KCA-depots moeten deze gescheiden aangeboden stromen gescheiden houden. Gemeenten zijn verplicht KCA gescheiden in te zamelen. Elke gemeente heeft de vrijheid om de inzameling van KCA naar keuze in te richten. De meeste gemeenten passen een gecombineerd systeem toe van brengen naar het KCA-depot en ophalen via de chemokar. De grootste hoeveelheden KCA worden ingezameld via het brengsysteem.
- Gevaarlijke afvalstoffen die niet worden aangemerkt als KCA (zie paragraaf IV van dit sectorplan), maar door burgers wel worden aangeboden moeten in beginsel door de gemeenten worden ingenomen. In geval een afvalstof niet kan worden ingenomen moet de gemeente de burger verwijzen naar een inrichting/inzamelaar die de afvalstof wel mag accepteren.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Er is geen minimumstandaard voor KCA/KGA omdat KCA/KGA bestaat uit een diversiteit van gevaarlijke afvalstoffen. Voor de verschillende stromen die onderdeel uitmaken van KCA/KGA gelden wel minimumstandaarden. Hiervoor dienen de betreffende sectorplannen te worden geraadpleegd.

Stortverbod

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa) worden KCA en KGA niet expliciet genoemd, maar een groot aantal van de afvalstoffen die veel voorkomen in KCA en KGA wel. Op basis hiervan is het storten van KCA en KGA niet toegestaan.

VI Overige informatie

KCA-lijst

De opsomming van zaken die onder KCA vallen (paragraaf IV) is gebaseerd op de in het verleden opgestelde [KCA-lijst](#). De KCA-lijst is een lijst met gescheiden in te zamelen KCA-producten (uit huishoudens), gegroepeerd naar vijf productgroepen: huishoudens, medicijnen en afval van thuiszorg, doe-het-zelf, hobby en vervoer.

Deze lijst is een van de producten van het Programma Gescheiden Inzamelen van Klein Chemisch Afval dat in 2000 is vastgesteld door het Afval Overleg Orgaan. Als zodanig is dit een actualisatie van de oude Welles/Nietes-lijst die in 1992 door het RIVM in opdracht van het ministerie van VROM is opgesteld. Na het in werking treden van LAP3 wordt specifiek voor medicijnen nagegaan of de KCA-lijst kan worden uitgebreid met cytostatisch besmet afval uit de thuiszorg van patiënten en of andere medicijnresten net juist kunnen vervallen van de lijst (zie eerder deze toelichting – paragraaf IV).

Informatie over klein chemisch afval, Handreiking voor gemeenten en inzamelaars (2000, AOO/Ministerie van VROM): [KCA Handreiking voor gemeenten en inzamelaars](#)

Sectorplan 19 Afval van gezondheidszorg bij mens of dier

I Afbakening

Afval van gezondheidszorg bij mens of dier komt hoofdzakelijk vrij bij intramurale zorginstellingen, extramurale zorginstellingen, dierenartsen, onderzoekscentra, laboratoria, ggd's, huis- en tandartsenpraktijken en gebruiksruidten voor drugsgebruikers. Het gaat daarbij met name om afval dat vrijkomt bij verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens of dier en/of verwant onderzoek.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen	Het gaat om - infectieuze afvalstoffen (Euralcode 180103 en 180202) - niet-infectieuze lichaamsdelen en organen (Euralcode 180102) en - cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (Euralcodes 180108/180207) Voorbeelden zijn: lichaamsdelen, organen, bloedzakjes, geconserveerd bloed, verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers en incontinentiemateriaal, cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen.
Overig afval uit de gezondheidszorg van mens en dier	Het gaat om afvalstoffen die vallen onder de Euralcodes 180104 en 180203. Dit betreft afvalstoffen waarvan de inzameling en verwerking niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen (zoals de ADR). Voorbeelden zijn niet infectueus verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers, gedecontamineerd afval, etc. Het kan ook gaan om afval waarvan het infectierisico door decontaminatie is weggenomen

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
a	Infectieuze afvalstoffen, niet-infectieuze lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen.	Thermische verwerking in een speciaal daarvoor vergunde installatie, binnen dan wel buiten Nederland, onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen en organen. Het door decontaminatie wegnemen van het infectierisico van infectieuze afvalstoffen is onder voorwaarden eveneens toegestaan. <ul style="list-style-type: none"> • De gedecontamineerde stroom mag niet worden gemengd met een niet gedecontamineerde 180104 stroom. • Een gedecontamineerde stroom kan verwerkt worden conform de minimumstandaard onder b. Gelet op de aard van het afval is nuttige toepassing niet toegestaan: <ul style="list-style-type: none"> • vanuit ethische overwegingen voor lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten; • op basis van risicobeperking voor cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen; • voor ander afval tenzij hierbij een volledige vernietiging van alle infectieuze materialen plaatsvindt.
b	Overig afval uit de gezondheidszorg van mens en dier	Verbranden als vorm van verwijdering.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Omdat hoogwaardigere verwerking van het afval zoals beschreven onder a niet wordt toegestaan, spelen er ook geen ontwikkelingen om deze standaard te verhogen. Overig afval uit de gezondheidszorg van mens en dier (b) is een heterogene stroom (textiel, kunststof, metaal, glas, gips, etc). Voor ontwikkelingen die per materiaalstroom spelen wordt verwezen naar de respectievelijke sectorplannen.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de Verordening dierlijke bijproducten en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling, of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling, of t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor deelstroom a onder par II, gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof, behoudens ander afval dan lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten of cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor zover hierbij een volledige vernietiging van alle infectieuze materialen plaatsvindt.
	Ja	Voor deelstroom b onder par II, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2). Voor deze afvalstof geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor deelstroom a onder par II, tenzij het verwerken betreft in een speciaal voor het thermisch verwerken van deze afvalstof vergunde installatie, onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen en organen.
	Ja	Voor deelstroom b onder par II.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor deelstroom a onder par II, tenzij het verwerken betreft in een speciaal voor het thermisch verwerken van deze afvalstof vergunde installatie, onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen en organen.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

Sectorplan 19; Afval van gezondheidszorg bij mens of dier
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

	Ja	Voor deelstroom b onder par II, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Nee	Voor deelstroom a onder par II, omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard, behoudens ander afval dan lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten of cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor zover hierbij een volledige vernietiging van alle infectueuze materialen plaatsvindt.
	Ja	Voor deelstroom b onder par II, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor deelstroom a onder par II, omdat deze verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard, behoudens ander afval dan lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten of cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen voor zover hierbij een volledige vernietiging van alle infectueuze materialen plaatsvindt.
	Ja	Voor deelstroom b onder par II. Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor deelstroom a onder par II. Uitzondering geldt voor het verbranden in een speciaal daarvoor vergunde installatie als vorm van verwijdering onder voorwaarde dat er onderbezetting is van de capaciteit van die speciaal daarvoor vergunde installatie.
	Ja	Voor deelstroom b onder par II. Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor deelstroom a onder par II.
	Ja	Voor deelstroom b onder par II. Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat storten niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.

IV Overwegingen bij de afbakening

In de periode 2004-2006 is onderzoek verricht naar de afbakening en verwerking van "specifiek ziekenhuisafval". Daarbij zijn onder meer keuzes gemaakt over de Euralcodes die aan de verschillende afvalstoffen moeten worden toegekend. De uitkomsten van dit onderzoek zijn opgenomen in de bijlage bij dit sectorplan. De afbakening in dit sectorplan is gebaseerd op dit onderzoek.

Het sectorplan maakt op basis van dat onderzoek onderscheid in twee categorieën:

- Infectueuze afvalstoffen (170103 en 180202), niet-infectueuze lichaamsdelen en organen (180102) en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (180108 of 180207).
- Alle overige afvalstoffen van gezondheidszorg bij mens of dier (180104 of 180203) die niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen teneinde infectie te voorkomen.

Verordening en Regeling dierlijke bijproducten

Een belangrijk deel van het afval dat ontstaat bij onderzoek, diagnose, behandeling en preventie van ziekten bij dieren, zoals bloed, excretia vermengd met beddingsafval, proefdieren of delen van proefdieren, moet opgevat worden als niet voor menselijke consumptie geschikte dierlijke bijproducten. Dergelijke bijproducten vallen onder de [Verordening dierlijke bijproducten 1069/2009](#) (hierna te noemen: de Verordening). Deze verordening deelt dierlijke bijproducten in drie categorieën in. De Verordening schrijft voor op welke wijze en door wie de verschillende categorieën mogen worden ingezameld, vervoerd, opgeslagen, gehanteerd, verwerkt en hoe de verwijdering van dergelijk afval moet plaatsvinden. De Verordening werkt onder meer met erkenningen van verzamelcentra, opslagbedrijven en verwerkingsinrichtingen. Een Verordening is rechtstreeks van toepassing in de lidstaat en daarvan kan niet worden afgeweken. Op dierlijk afval is naast bovengenoemde verordening de [Regeling dierlijke producten](#) van toepassing.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afval dat vrijkomt bij intra- en extramurale instellingen en thuiszorginstellingen, anders dan afval van de gezondheidszorg en/of verwant onderzoek, vooral kantoor- en kantineafval	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Overige geneesmiddelen	Zie SP18 (KCA / KGA)
Chemicaliën (zowel gevaarlijke als niet gevaarlijke)	Zie SP18 (KCA / KGA) Zie SP67 (Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen) Zie SP68 (Halogeenhoudende oplosmiddelen) Zie SP70 (CFK's, HCFK's, HFK's en halonen)
Dierlijke bijproducten	Zie SP65 (Dierlijk afval)
Fotografisch gevaarlijk afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg	Zie SP79 (Ontwikkelaar en fixeer) Zie SP80 (Vast fotografisch afval.)
Kwikhoudend (amalgam) afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg, vooral bij tandartspraktijken	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 180102; 180103; 180104; 180108; 180202; 180207; 200131.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Afval van gezondheidszorg bij mens of dier valt onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- categorie 34: afval met een infectierisico, afkomstig van de gezondheidszorg voor mens of dier of van verwant onderzoek; of
- categorie 100B: overig niet gevaarlijk afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen](#) afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen (incl toelichting op de minimumstandaard)

Zoals hiervoor is aangegeven, is het belangrijkste doel van het beleid het voorkomen van een infectierisico in de verwijderingsketen. Dat kan door het afvoeren van afval met een infectierisico (Euralcode 180103) naar een centrale, specifieke verwijderingsinstallatie of door het zodanig verwerken (decontamineren) van deze afvalstoffen dat het infectierisico wordt weggenomen. Het RIVM heeft hiervoor in samenspraak met diverse partijen in het veld de [Richtlijn decontaminatie](#) ontwikkeld (bij deze Richtlijn hoort tevens een [Erratum](#)) waarin de voorwaarden zijn beschreven die aan een vochtig hitte proces moeten worden gesteld. Vanaf 1-1-2007 mag de afvalstof met een infectierisico (Eural 180103) worden gedecontamineerd. De ontwikkelde Richtlijn omvat een minimumstandaard voor een vochtige hitte decontaminatieproces (minimaal desinfecteren met vacuümtechniek onder voorwaarde van geslaagde validering). Vanaf genoemd tijdstip kan een vergunning worden aangevraagd voor het verwerken van afval met een infectierisico waarbij de vergunningverlener o.a. toetst of wordt voldaan aan het gestelde in de Richtlijn.

Voor de deelstroom a. uit 180103 en 180202 (zie bijlage; alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting) zijn verwerkingstechnieken beschikbaar die niet voorzien in het afdoden van micro organismen, maar in het voorkomen van prikaccidenten. Bekend voorbeeld daarvan is een verwerking waarbij naalden in gesmolten kunststof worden opgesloten. Dergelijke technieken mogen ook worden vergund. Deze techniek wordt beleidsmatig gelijk gesteld aan decontaminatie zodat afvoer naar een AVI in plaats van naar een installatie die specifiek is vergund voor het verbranden van specifiek ziekenhuisafval (ZAVIN) is toegestaan.

Na decontamineren heeft het afval geen infectierisico meer en heeft daardoor dezelfde eigenschappen als 180104. Het afval mag daarom naar een gewone afvalverbrandingsinstallatie worden afgevoerd. Om transparantie en handhaafbaarheid in de verwijderingsketen te waarborgen, is het wel noodzakelijk dat de gedecontamineerde stroom als zodanig in de totale verwijderingsketen herkenbaar blijft. De gedecontamineerde stroom mag dus niet worden gemengd met een niet gedecontamineerde 180104 stroom. Het gedecontamineerde afval kan onder Euralcode 180104 naar een AVI worden afgevoerd, met de aantekening dat het om gedecontamineerd afval gaat. Dit moet controleerbaar zijn door de aanwezigheid van indicatorstrips in het afval en/of begeleidingspapieren met een door de afzender ondertekende verklaring en uitdraaien van relevante metingen naar kritische parameters.

Decontamineren is alleen toegestaan op stroom 180103. Om ethische redenen mag stroom 180102 (lichaamsdelen en organen) niet worden gedecontamineerd. Deze stroom dient naar een speciaal daarvoor vergunde installatie te worden afgevoerd. De stroom 180108 (cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen) is een risicovolle stroom vanwege de toxische eigenschappen van dit afval. Decontamineren van een dergelijke stroom verandert dit gevaaraspect niet en is dan ook niet toegestaan. Ook deze stroom dient te worden afgevoerd voor verbranden in een daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie.

Stroom 180104 wordt geacht geen risico te omvatten en mag naar een AVI worden afgevoerd. De eventuele esthetische aspecten (bijvoorbeeld materiaal met opgedroogd bloed) die samen kunnen hangen met dit afval spelen beleidsmatig geen rol. Wel is het van belang dat de ontdoeners de juiste Euralcode hanteren. Het is niet juist om dit afval onder een Eural hoofdstuk 20 code af te voeren. Euralcodes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van ziekten, zoals kantoorafdelingen, technische dienst, keuken.

Decontamineren is een keuze voor de ontdoener en geen verplichting. Indien een ontdoener het afval met infectierisico (180103) niet wenst te decontamineren, moet het afval worden afgevoerd naar een daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie of naar een vergunde decontaminatie-installatie. Afval met een infectierisico mag niet naar een AVI worden afgevoerd.

Indien een ontdoener niet wenst te decontamineren, mag hij alle stromen die naar een daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie of naar een vergunde decontaminatie-installatie moeten worden afgevoerd, tezamen afvoeren. Wel dient men zich ervan bewust te zijn dat stroom d. in 180103 (zie bijlage) op grond van de ADR in een andere verpakking moet worden afgevoerd. Afvalstoffen met Euralcode 180102, 180103, 180108, 180202, en 180207 mogen gemengd onder code 180103 worden afgevoerd naar de Nederlandse verwerker van infectieus ziekenhuisafval. Indien wordt

gekozen voor het laten verwerken van deze afvalstromen bij een buitenlandse verwerker, dient de ontdoener zich ervan te vergewissen dat de buitenlandse verwerker al de afzonderlijke samenstellende afvalstromen mag accepteren.

In de afgelopen jaren is het afval dat de ZAVIN zelf niet heeft kunnen verwerken, uitgevoerd naar verbrandingsinstallaties in het buitenland. De verwachting is dat het aanbod aan de ZAVIN zal blijven stijgen en het aanbod dus structureel hoger wordt dan de beschikbare capaciteit. Dat betekent dat transport van dit afval naar het buitenland noodzakelijk blijft.

Het toepassen van niet-infectieus afval van de gezondheidszorg bij mens of dier als secundaire brandstof is toegestaan.

Marktregulering

Sinds 1-1-2010 zijn de landsgrenzen geopend voor ziekenhuisafval waarvoor vóór die datum capaciteitsregulering gold. Sinds die tijd bestaat er geen reden meer om de capaciteit voor de verbranding van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier te blijven reguleren. Het is dan ook na inwerkingtreding van LAP2 toegestaan om verbrandingscapaciteit voor afval van de gezondheidszorg bij mens of dier te realiseren.

Dit beleid wordt in de huidige planperiode gecontinueerd. Het achterliggende idee is om ontdoeners meer keuzemogelijkheden te bieden voor verwerking afval van gezondheidszorg bij mens of dier dat zowel wel als geen infectierisico draagt. Afvoer naar andere verwerkers dan ZAVIN die geschikt zijn om dit afval te verwijderen (buitenlandse verbrandingsinstallaties) is daarmee mogelijk.

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 2, geldt voor afval van gezondheidszorg bij mens of dier een stortverbod.

VI Overige informatie

Ten aanzien van bij de gezondheidszorg voorkomende luiers en ander incontinentiemateriaal wordt opgemerkt dat hierin pathogenen en restanten van (afbreekproducten van) medicijnen kunnen voorkomen. Onbekend is in hoeverre deze stoffen bij (biologische) verwerking worden afgebroken. Daardoor is ook niet bekend of deze stoffen kunnen voorkomen in de producten van de verwerking. Ook zijn de gevolgen van de in het incontinentiemateriaal voorkomende absorptiematerialen voor de aard en kwaliteit van de verwerkingsproducten nog onbekend. In het kader van VANG-HHA wordt voor incontinentiemateriaal een ketenaanpak gevolgd. Mogelijk dat in het kader van de ketenaanpak nieuwe inzichten over de verwerking van incontinentiemateriaal worden verkregen. Voor meer informatie over de ketenaanpak zie hoofdstuk A5 van het beleidskader.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van welke afzonderlijke afvalstoffen onderscheiden kunnen worden binnen het afval van de gezondheidszorg bij mens en dier.

Onder de tabel is een toelichting opgenomen. Voor een deel van de stromen bevat sectorplan 19 specifiek beleid.

Euralcode	Omschrijving
18.01 Afval van verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens en/of verwant onderzoek.	
180102	Lichaamsdelen en organen. (indien dit afval afkomstig is van patiënten met een categorie A ADR infectieziekte zonder toevoeging cultures only dan indelen als 180103) Let op: alle vloeibare excretia vallen onder 180103, alle opgedroogde excretia onder 180104
180103	Afval met een infectierisico: a. alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; b. niet opgedroogd bloed en alle niet opgedroogde excretia (bijv. sputum) ongeacht herkomst of soort besmetting; c. al het afval dat mogelijk besmet is met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting; d. al het afval (ook onder a, b, c) dat in direct contact is geweest met patiënten met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only. e. afval van patiënten met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder a t/m d, (o.a. de categorie A ADR lijst met de toevoeging cultures only) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt.
180104	Afval waarvan de inzameling en verwijdering niet zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen (bijvoorbeeld verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers) of afval dat conform de daarvoor geldende bepalingen is gedecontamineerd.
180106	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
180107	Niet onder 180106 vallende chemicaliën
180108	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
180109	Niet onder 180108 vallende geneesmiddelen
180110	Amalgaam uit de tandheelkunde
18.02 Afval van onderzoek en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij dieren (voorzover niet gereguleerd in Verordening 1069/2009 en Destructiewet)	
180202	Afval met een infectierisico: a. scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; b. niet opgedroogd bloed en alle niet opgedroogde excretia ongeacht de herkomst of besmetting, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet; c. al het afval dat mogelijk besmet is met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet; d. al het afval dat in direct contact is geweest met (proef)dieren welke zijn besmet met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet; e. afval van (proef)dieren met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder a t/m d, (o.a. de categorie A ADR met toevoeging cultures only) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt, indien niet gereguleerd in Verordening 1069/2009/Destructiewet.
180203	Al het afval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling en preventie van ziektes bij de dieren welke niet onder een andere Euralcode kan worden ingedeeld binnen hoofdstuk 1802 en niet is gereguleerd in Verordening 1069/2009, waaronder afval dat conform de daarvoor geldende bepalingen is gedecontamineerd.
180205	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
180206	Niet onder 180205 vallende chemicaliën

180207	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
180208	Niet onder 180108 vallende geneesmiddelen

Toelichting op de afbakening:

1. De kerndoelstelling van het beleid is het voorkomen van infectierisico in de verwijderingsketen. Dit werkt door in de afbakening van dit sectorplan en de indeling van afvalstoffen in Euralcodes.
2. Omdat het afvalbeheer zowel uit transport als verwerking bestaat, is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de transportwetgeving. Afval dat in de transportketen een infectierisico vormt, mag daardoor niet zonder meer naar een AVI worden afgevoerd.
3. De Eural kent aparte categorieën voor scherpe voorwerpen (180101 en 180201). Alle scherpe voorwerpen worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom moeten ze, ongeacht de herkomst of de aard van de besmetting, altijd onder Euralcode 180103 of 180202 worden ingedeeld.
4. Naalden met een aangebrachte beveiligingsmaatregel (verpakking) teneinde na gebruik prikaccidenten te voorkomen moeten als 180103 of 180202 worden ingedeeld. De veiligheidsmaatregel is een beheersmaatregel en mag niet worden gebruikt om de definitie te veranderen.
5. Ook naaldcontainers moeten als 180103 of 180202 worden ingedeeld, want de naald is op het moment van ontdoen een scherp voorwerp met een infectierisico. De container is weliswaar een goede verpakking, maar de verpakking is een beheersmaatregel en mag niet worden gebruikt om de definitie te veranderen.
6. Scherpe voorwerpen die gebruikt worden bij de toediening van cytostatica moeten als 180108 of 180207 worden ingedeeld.
7. In de Eural lijst worden onder code 180102 ook bloedzakjes en geconserveerd bloed genoemd. Alle bloed en excretia welke niet zijn opgedroogd, worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom dienen ze, ongeacht de herkomst en de aard van de besmetting, onder Euralcode 180103 te worden ingedeeld.
Bloed en excretia welke direct tijdens het vrijkomen worden geabsorbeerd in specifiek daartoe aangebrachte of toegepaste materialen (zoals pleisters, verbanden, onderleggers, incontinentiemateriaal, gelzakken) waardoor een drup/lekvrije afvoer mogelijk is, mogen als 180104 worden afgevoerd naar een AVI.
8. Op grond van de Wet inzake de bloedvoorziening (WIB) wordt in Nederland één rechtspersoon (op dit moment Sanquin) aangewezen om de taken voortvloeiend uit deze wet uit te voeren. Gezien de bepalingen uit deze wet, is (een deel van) het ontstane bloedafval onvergelijkbaar met bloedafval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling of preventie van ziekten bij de mens. Mede hierom is het verantwoord toe te staan dat een duidelijk omschreven en afgebakend deel van het vloeibare bloedafval dat bij deze rechtspersoon ontstaat, in afwijking van de algemene regel dat al het vloeibaar bloed afval als infectieus moet worden beschouwd, als bedrijfsafval mag worden afgevoerd.
Afvalstoffen bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem (monsternamezak, kunststof afnamezak, satellietzakken, verbindingslangetjes en leukocytenfilter, onderdelen van het aferese systeem) die ontstaan tijdens de productie van kort houdbare bloedproducten (bloedcelproducten en quarantaineplasma), en afvalstoffen bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem (plasmazakken fractioneringsplasma) die ontstaan tijdens de productie van lang houdbare bloedproducten, mogen als bedrijfsafval worden afgevoerd onder de volgende voorwaarden:
 - 1) De verpakking van het betreffende afval moet aan de buitenzijde visueel herkenbaar zijn aan een kenmerk (logo of naam) als afval van de rechtspersoon belast met de taken voortvloeiend uit de WIB. Dit betekent o.a. dat het afval niet geperst mag worden en niet opgemengd mag worden met ander bedrijfsafval.
 - 2) de rechtspersoon ontdoet zich van het bovengenoemd afval (bijvoorbeeld door afgifte aan een erkende inzamelaar), enkel vanuit de vaste afnamelocaties (centra waar het bloed wordt afgenomen of bewerkt).
 - 3) indien de eenheid (bloedproduct) om kwaliteitsredenen niet wordt vrijgegeven (bijvoorbeeld vanwege een aangetroffen infectie) dient de eenheid beschouwd te worden als infectieus afval en conform de bepalingen uit het sectorplan te worden behandeld.

Al het andere vloeibare bloedafval dan wel afval dat geen onderdeel vormt van het bloedafnamesysteem (bijvoorbeeld bloedmonsters in buizen van donoren voor labonderzoek) moeten conform de bepalingen uit dit sectorplan worden behandeld.

9. Minimale hoeveelheden druppelvormige verontreinigingen die zijn achtergebleven in gebruiksmaterialen zoals infuuszakken, potten en slangetjes (op te vatten als aanhangende vloeistoffen) die drup/lekvrij kunnen worden verwijderd, mogen als 180104 worden afgevoerd naar een AVI.
10. Vloeibaar materiaal dat op het moment van verwijderen 'opgesloten' zit (bijvoorbeeld bloed in afgesloten bloedbuizen), mag niet als 180104 worden verwijderd. Omdat niet is te garanderen dat het materiaal in de gehele verwijderingsketen opgesloten blijft, moet dit afval als 180103 worden afgevoerd.
11. Het is niet toegestaan om verpakkingen die als beheersmaatregel voor de transportveiligheid zijn uitgerust met absorberend materiaal, indien deze (opgesloten) vloeibaar materiaal bevatten, als 180104 af te voeren. Ook hier geldt weer dat de verpakking een beheersmaatregel is om lekkage te voorkomen, op het moment van ontdoen is het afval echter vloeibaar.
12. De transportregelgeving ADR bevat een indicatieve opsomming van zogeheten categorie A micro organismen onderverdeeld in micro organismen met of zonder de toevoeging cultures only. Op grond van de huidige definitie (oktober 2006) in het ADR kunnen cultures alleen voorkomen in lab-situaties en niet in afval. Omdat de ADR een dynamisch wetgevingscomplex is, dient een ontdoener altijd uit te gaan van de geldende ADR regelgeving.
De lijst is indicatief: als behandelaars twijfels hebben over risico van bepaald afval, moet door deze professionals worden bepaald of al dan niet sprake is van een categorie A stroom.
13. De micro organismen zonder de toevoeging cultures only op de categorie A lijst van de ADR zijn dusdanig risicovol dat om elke vorm van besmetting te voorkomen dit afval extra zorgvuldig moet worden verpakt, vervoerd en verwerkt. In de afbakening van dit sectorplan wordt daarom gesproken over "al het afval dat in direct contact is geweest met patiënten besmet met een dergelijke infectieziekte". Dit betekent dat alle materialen die in aanraking zijn geweest met dergelijke patiënten als risicovol afval moet worden beschouwd, dus ook pleisters, verband, onderleggers, scherpe voorwerpen, excretia (ook indien opgedroogd).
14. De omschrijving 'cytotoxisch en cytostatisch geneesmiddel' moet ruim worden geïnterpreteerd. Alle materialen die mogelijk besmet kunnen zijn tijdens de bereiding van en de behandeling met cytostatica moeten als 180108 afval worden beschouwd. Dat geldt dus ook voor incontinentiemateriaal, scherpe voorwerpen verbanden en pleisters van patiënten e.d. die zijn behandeld met cytostatica. Het is ter beoordeling van de professionals om te bepalen welke materialen zodanig besmet kunnen zijn dat een afvoer onder 180108 noodzakelijk wordt geacht.
15. Afval van de gezondheidszorg bij mens of dier afkomstig van de afdelingen met patiëntenzorg, -onderzoek en -behandeling en de laboratoria kan niet onder een Eural hoofdstuk 20 code worden afgevoerd, ook indien er sprake is van een stroom die vergelijkbaar is met bedrijfsafval (180104). Euralcodes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van zieken, zoals de administratie, technische dienst en de keuken.

Sectorplan 20 AVI-bodemas

I Afbakening

Voor de definitie van AVI-bodemas sluit dit sectorplan aan bij het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#). De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
AVI-Bodemas	Bodemas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven.
Ketelas al dan niet gezamenlijk afgevoerd met AVI-bodemas	
Na verwerking van AVI-bodemas resterende stromen: <ul style="list-style-type: none"> vrij toepasbare bouwstof; IBC-bouwstof; Halffabricaat t.b.v. vormgegeven bouwstof; Ferro- en non-ferro fractie voor zover bestaand uit minder dan 50 gewichtsprocent (W%) aan ferro en non ferro; Residu. 	De na verwerking van AVI-bodemas (mogelijk) resterende stromen vallen eveneens onder dit sectorplan. Een ferro en non-ferro fractie valt slechts onder dit sectorplan indien deze bestaat uit minder dan 50 W% aan ferro en non ferro. Bij meer dan 50 W% ferro en non ferro valt de verwerking van deze fractie onder sectorplan 12 Metalen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking
a	AVI-Bodemas en ketelas afgevoerd met AVI-bodemas	<p>Recycling met inachtneming van:</p> <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 beleidskader); de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader). <p>Opwerking van AVI-bodemas tot vrij toepasbare bouwstoffen (dus als 'niet IBC-bouwstof') kan worden toegestaan onder de volgende voorwaarden (cumulatief):</p> <ol style="list-style-type: none"> Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de inkomende stroom van de opwerkingsinstallatie mag als residu van het opwerkingsproces worden gestort. De uit de opwerkingsinstallatie¹ komende stroom dient vanaf <u>1 januari 2017 voor ten minste 50%</u> (gewichtsperscentage droge stof) van de inkomende stroom van de opwerkingsinstallatie geschikt te zijn voor recycling buiten IBC criteria (dus als 'niet IBC-bouwstof').

¹ In deze minimumstandaard wordt met 'opwerkingsinstallatie' bedoeld "de installatie - al dan niet op het terrein van de AVI zelf - die de bodemas ontvangt van de AVI - al dan niet na afscheiding van metalen bij de AVI zelf - en waar een eerste daadwerkelijke scheiding in fracties plaatsvindt waarvan reststoffen worden afgevoerd naar de stortplaats".

b	Na verwerking van AVI-bodemas resterende: <ul style="list-style-type: none"> • Vrij toepasbare bouwstof; • IBC-bouwstof; • Halffabricaat t.b.v. (vormgegeven) bouwstof 	Recycling met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 beleidskader); • de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader).
c	Na verwerking van AVI-bodemas resterende ferro en non-ferro metalen	<ul style="list-style-type: none"> • Verder opwerken gericht op het terugwinnen van de metaalfractie t.b.v. recycling. • Bij > 50 W% van de afvalstof: verwerken conform de bepalingen uit sectorplan 12 (metalen).
d	Residu van het opwerkingsproces	<ul style="list-style-type: none"> • Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. • Nuttige toepassing is nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt de uitvoering van de Green Deal "Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas" gevolgd. De bedoeling is dat op termijn alle AVI-bodemas wordt opgewerkt tot een vrij toepasbare bouwstof. De minimumstandaard zal hier dan ook op termijn op worden aangepast.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstoffen van dit sectorplan.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (beleidskader par. B.13.5.2). <ul style="list-style-type: none"> – Voor deelstroom a geldt dat meer dan 15% storten in ieder geval te veel is. – Voor deelstromen b en c geldt dat elke mate van storten te veel is. • Voor deelstroom d onder par II, tenzij nog zoveel van de

		overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, omdat recycling mogelijk is. Dit verbod geldt ook voor overbrenging ten behoeve van: <ul style="list-style-type: none"> • het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of • toepassing direct in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte.
	Ja	Voor deelstroom d onder par II, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (beleidskader par. B.13.5.2).
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor deelstroom d als bedoeld onder par II.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Nee	Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor deelstroom d als bedoeld onder par II, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor deelstroom a, b en c als bedoeld onder par II, op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is. • Voor deelstroom d als bedoeld onder par II, op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstoffen van dit sectorplan.
t.b.v. recycling	Ja	Voor deelstroom a, b en c als bedoeld in par II, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor deelstroom d onder par II, omdat recycling conform de minimumstandaard niet is toegestaan.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor deelstroom a, b en c zoals bedoeld in par II, omdat recycling mogelijk is; • Voor deelstroom d onder par II, omdat nuttige toepassing conform de minimumstandaard niet is toegestaan.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor deelstroom a, b, c en d zoals bedoeld in par II, omdat recycling mogelijk is, dan wel (voor residu) omdat deze verwerking conform de minimumstandaard niet is toegestaan.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Voor deelstroom a, b, c en d zoals bedoeld in par II, omdat recycling mogelijk is, dan wel (voor residu) omdat deze verwerking conform de minimumstandaard niet is toegestaan.
t.b.v. storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor deelstroom a, b en c zoals bedoeld in par II, op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is; • Voor deelstroom d onder par II, op grond van nationale zelfverzorging.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Onder de reikwijdte van dit sectorplan valt AVI-bodemas, en alle fracties die vrijkomen bij de ver-, of opwerking van AVI-bodemas. De mogelijke fracties zijn genoemd in paragraaf I.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Uit bodemas afgescheiden metalen	Zie SP12 (Metalen)
AVI-vliegas	Zie SP21 (AVI-vliegas)
As van slibverbranding	Zie SP22 (Reststoffen van slibverbranding)
Reststoffen van kolencentrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
Afval van biomassaverbranding en specifieke bijstookinstallaties voor biomassa	Zie SP24 (Reststoffen van energiewinning uit biomassa)
Rookgasreinigingsresidu	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190111; 190112.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten

van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

AVI-bodemas valt onder categorie 65A of 65B van bijlage 5 van het LAP³: *bodemas die resteert na verbranding in een roosteroven of wervelbedoven binnen een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de [Wet milieubeheer](#).*

Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

AVI-bodemas wordt gerecycled in grote grond-, weg- en waterbouwkundige werken als aanvul-, ophoog- en funderingsmateriaal en als steunlaagmateriaal op stortplaatsen. Toepassing van AVI-bodemas in grootschalige werken verdient milieuhygiënisch, economisch en beheersmatig gezien de voorkeur. Fluctuaties in de afzet worden opgevangen door opslag bij een aantal AVI's en intermediairs.

De minimumstandaard voor AVI-bodemas, alsook van de bij de verwerking van AVI-bodemas ontstane deelstromen (behalve het residu) is recycling. De minimumstandaard voor het residu wat overblijft bij de opwerking van AVI-bodemassen is storten. Bij deze minimumstandaard is aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van specifieke verontreinigingen nuttige toepassing niet is toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

Onder recycling valt zowel 'toepassing als IBC-bouwstof' als 'inzet als vrij toepasbare bouwstof' mits de betreffende bouwstoffen niet worden ingezet ter opvulling van mijnen, groeves, etc. Deze minimumstandaard is in overeenstemming met de Green Deal "Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas" die 7 maart 2012 is ondertekend. In de minimumstandaard is opgenomen dat het storten van een residu dat ontstaat bij het opwerken tot een vrij toepasbare bouwstof mogelijk is. Zie voor deze Green Deal ook paragraaf VI van dit sectorplan.

Verder zijn ten aanzien van de recycling van AVI-bodemassen de volgende bepalingen van belang:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof:*

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Vooralsnog valt AVI-bodemas in het [Besluit bodemkwaliteit](#) AVI-bodemas onder de zogenaamde IBC-bouwstoffen. Dit zijn niet-vormgegeven bouwstoffen die alleen mogen worden toegepast met isolatie-, beheers- en controlemaatregelen (IBC-maatregelen), omdat het toepassen zonder deze maatregelen leidt tot teveel emissies naar het milieu. In het kader van bovengenoemde Green Deal zal het Bbk overeenkomstig worden aangepast.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen:*

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

- *Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan*

Het gebruik van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan t.b.v. 'opvulling' is overeenkomstig de minimumstandaard niet toegestaan (ook niet de uitvoer daartoe). Het gaat hierbij om vervaardigen van mortels voor het tegengaan van bodemverzakking in mijnen, als rechtstreekse toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte. 'Opvulling' is een laagwaardigere vorm van de verwerken dan de minimumstandaard.

- *Besluit stortverbod buiten inrichtingen*

De [Wet milieubeheer](#) bevat een verbod om afvalstoffen op- of in de bodem te brengen buiten inrichtingen (artikel 10.2). Op grond van het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#) is AVI-bodemas hiervan uitgezonderd wanneer sprake is van toepassing overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit. Het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen stelt daarbij

overigens nog wel voorwaarden ten aanzien van verontreiniging met vliegassen en een minimale opslagperiode voorafgaand aan de toepassing.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

Afvalstoffen	BREF	BBT	Specifieke eis BREF*
Ferro-/non ferro-fractie	Afvalverbranding	12, 52	Na de verbranding uit de bodemas afscheiden t.b.v. recycling voor zover praktisch en economisch haalbaar
Bodemassen/vliegassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	50	Aparte behandeling van bodemas en vliegassen en andere rookgasreinigingsresiduen, om contaminatie van bodemas te vermijden en de mogelijkheid voor nuttige toepassing van bodemas te verhogen
Bodemassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	53	Zorgen voor toepasbaarheid door behandeling van bodemas (hetzij on-site, hetzij off-site) door een geschikte combinatie van: a. droge bodemasbehandeling, met of zonder rijping b. natte bodemasbehandeling, met of zonder rijping c. thermische behandeling d. zeven en vermalen

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 23a, geldt voor AVI-bodemas een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Op 7 maart 2012 is de Green Deal "Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas" ondertekend. Het doel van de partijen die de Green Deal hebben ondertekend is om de categorie IBC-bouwstoffen in 2020 te laten vervallen. Momenteel wordt het Besluit Bodemkwaliteit aangepast zodat vanaf 1 januari 2020 AVI-bodemas verplicht moet worden opgewerkt tot vrij toepasbare bouwstof en dus niet meer onder IBC criteria mag worden toegepast.

Verwacht wordt dat de partijen zich hiertoe zullen inspannen. Bij volgende wijzigingen van het LAP en dit sectorplan zal de minimumstandaard aangepast worden aan de dan actuele situatie. Bedoeling is dat dan aan de minimumstandaard kan worden toegevoegd dat vanaf 1 januari 2020 de uit de opwerkingsinstallatie komende stroom - buiten de 15% te storten residu- volledig nuttig toepasbaar moet buiten IBC criteria (dus als 'niet IBC-bouwstof').

Sectorplan 21 AVI-vliegas

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
AVI-vliegas	Vliegas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven. Voor de definitie van AVI-vliegas sluit dit sectorplan aan bij het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
AVI-vliegas	Storten, al dan niet na koude immobilisatie, op een daarvoor geschikte stortplaats.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 ' Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		Bovenstaande beleid staat ook de overbrenging toe voor het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten ¹ , onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of directe toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte, onder voorwaarde dat: <ul style="list-style-type: none"> • de reststoffen worden gebruikt in de plaats van primaire materialen én • uit de kennisgeving blijkt dat sprake is van een opvulplicht.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, is nog niet verwerkt in dit sectorplan. Het arrest heeft betrekking op het opvullen van een steengroeve. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:

- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen geschikt.

In de definitieve versie van LAP3 zullen de gevolgen van het arrest worden opgenomen.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

AVI-vliegas is de vliegas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
AVI-bodemas	Zie SP20 (AVI-bodemas)
As van slibverbranding	Zie SP22 (Reststoffen slibverbranding)
Afval van energiecentrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
Afval van biomassaverbranding en specifieke bijstookinstallaties voor biomassa	Zie SP24 (Reststoffen van energiewinning uit biomassa)
Actief kool van rookgasreiniging	Zie SP25 (Actief kool)
Rookgasreinigingsresidu	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190107; 190113; 190114; 190115; 190116.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten

van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

AVI-vliegas valt onder categorie 98 of 99 van bijlage 5 van het LAP³: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het Bssa of een minimumstandaard uit het LAP*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 98 of categorie 99 mogen bovendien ook niet zonder meer binnen de categorie worden samengevoegd. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 derde lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. de verwerking van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke ZZS (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Voor verwerking van AVI-vliegas is er een aantal mogelijkheden. De meeste zijn beschreven in de BREF-Afvalverbranding paragraaf 4.6.11. (storten na koude immobilisatie, Hydrostab, vulstof in asfalt, versatzbau, dammbau en pyrometallurgisch smelten). Op dit moment wordt circa de helft van het AVI-vliegas nuttig toegepast in steen- en kalkgroeves in het buitenland. Een ander deel wordt, al dan niet na koude immobilisatie, gestort.

De minimumstandaard biedt ook de komende beleidsperiode de ruimte om thermische verwerking (pyrometallurgisch smelten) van AVI-vliegas gevolgd door nuttige toepassing van het smeltresidu verder te ontwikkelen, ondanks het relatief grote energieverbruik. Een dergelijke wijze van verwerking heeft als voordeel dat de eeuwigdurende risico's voor het milieu en de volksgezondheid door uitloging van milieugevaarlijke stoffen uit AVI-vliegas op stortplaatsen, kunnen worden beperkt.

Het storten in big-bags is niet toegestaan indien de afvalstoffen niet aan de grenswaarden van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen voldoen.

Vliegas wordt voor een groot deel naar Duitsland uitgevoerd om te worden toegepast in mijnen. Conform uitspraken van de Raad van State^{4,1} wordt het toepassen van afvalstoffen bij de vervaardiging van mortels, die gebruikt worden als opvulling in mijnen om instorten tegen te gaan, aangemerkt als een handeling van nuttige toepassing. Wel is vereist dat de afvalstoffen in de plaats komen van primaire grondstoffen die anders voor het vervaardigen van de mortels waren gebruikt. Relevant hierbij is dat opvullen van door zoutwinning vrijkomende ruimte door de Duitse overheid verplicht is gesteld, vooral om verzakkingen op maaiveldniveau te voorkomen. In praktijk worden er, wanneer er geen afvalstoffen voor gebruikt kunnen worden, dan ook in het algemeen primaire materialen voor gebruikt.

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

⁴ 13 augustus 2003, zaaknummers [199901635/2](#) en [199902002/1](#) en 17 september 2003, zaaknummer [200000340/1](#)

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

Afvalstoffen	BREF	BBT	Specifieke eis BREF*
Bodemassen/vliegassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	50	Aparte behandeling van bodemas en vliegas en andere rookgasreinigingsresiduen, om contaminatie van bodemas te vermijden en de mogelijkheid voor nuttige toepassing van bodemas te verhogen

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

VI Ontwikkelingen

De stortbranche zoekt momenteel naar alternatieven voor uitvoer voor nuttige toepassing, vooral omdat het alternatief 'storten in big bags' niet meer wordt toegestaan (zie par V, toelichting minimumstandaard). In dit kader worden er bijvoorbeeld immobilisatietechnieken ontwikkeld waar met toepassing van verschillende (te storten) afvalstoffen een monoliet wordt gevormd. De resultaten hiervan worden momenteel beproefd als mogelijk alternatief voor de big bags.

Sectorplan 22 Reststoffen slibverbranding

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Reststoffen Slibverbranding	Assen die reteren na verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI).

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Reststoffen slibverbranding	Andere nuttige toepassing, met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none">• het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 beleidskader) en;• de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader).

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening)

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd en/of wanneer de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie toetsingskader in hoofdstuk B.13.5.2). Voor reststoffen van slibverbranding geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Nvt	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard van de afvalstof
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Reststoffen slibverbranding zijn de assen die resteren na verbranding van afvalstoffen in een slibverbrandingsinstallatie (SVI). Het betreft hier zowel zelfstandige installaties voor het verbranden van slib van derden als installaties die onderdeel zijn van een grotere inrichting en uitsluitend slibben van binnen de eigen inrichting verbranden.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
AVI-bodemas	Zie SP20 (AVI-bodemas)
AVI-vliegas	Zie SP21 (AVI-vliegas)
Afval van kolencentrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
Afval van biomassaverbranding en specifieke bijstookinstallaties voor biomassa	Zie SP24 (Reststoffen van energiewinning uit biomassa)
Actief kool van rookgasreiniging	Zie SP25 (Actief kool)
Rookgasreinigingsresidu van AVI's en slibverbranding	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Reststoffen slibverbranding met een kwikgehalte van meer dan 50 mg/kg droge stof	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190107; 190113; 190114; 190115; 190116.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Reststoffen van slibverbranding vallen onder een van de categorieën 67 of 68 van bijlage 5 van het LAP²: *As die resteert na verbranding van afvalstoffen in slibverbrandingsinstallatie (SVI)*.

Afhankelijk van het feit of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt valt het onder 67 of 68. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wetmilieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard is 'nuttige toepassing'. Gezien de samenstelling van reststoffen van

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

slibverbranding sterk kan variëren is het van belang om bij de nuttige toepassing voldoende aandacht te geven aan de samenstelling en de (on)mogelijkheden die daardoor bij de toepassing kunnen optreden. Naast het algemene mengbeleid en de risico's op aanwezigheid van ZZS zijn ook de volgende bepalingen van belang:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*
Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.
- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*
In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Ferro-/non ferro-fractie	Afvalverbranding	12, 52	Na de verbranding uit de bodemas afscheiden t.b.v. recycling, voor zover praktisch en economisch haalbaar
Bodemassen/vliegassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	50	Aparte behandeling van bodemas en vliegassen en andere rookgasreinigingsresiduen, om contaminatie van bodemas te vermijden en de mogelijkheid voor nuttige toepassing van bodemas te verhogen
Bodemassen van afvalverbranding	Afvalverbranding	53	Zorgen voor toepasbaarheid door behandeling van bodemas (hetzij on-site, hetzij off-site) door een geschikte combinatie van: a. droge bodemasbehandeling, met of zonder rijping b. natte bodemasbehandeling, met of zonder rijping c. thermische behandeling d. zeven en vermalen

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 24, geldt voor reststoffen voor slibverbranding een stortverbod.

Sectorplan 23 Reststoffen van kolengestookte energiecentrales

I Afbakening

Kolengestookte elektriciteitscentrales wekken energie op door het verbranden (al dan niet na vergassen) van kolen en/of door het meestoken van secundaire brandstoffen (meestal biomassa) ter vervanging van kolen.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Poederkoolvliegias	Dit zijn reststoffen inclusief de reststoffen van eventueel meegeestookte (primaire dan wel secundaire) brandstoffen.
Vliegias en slakken van kolenvergassing	
Rookgasontzwavelingsgips (RO-gips)	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Reststoffen van kolengestookte energiecentrales	Recycling, met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none">het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 beleidskader) en/ofde voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader).

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor reststoffen van kolengestookte energiecentrales geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is. Dit verbod geldt ook voor overbrenging ten behoeve van: <ul style="list-style-type: none"> • het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of • toepassing direct in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Kolengestookte elektriciteitscentrales wekken energie op door het verbranden (al dan niet na vergassen) van kolen en/of door het meestoken van secundaire brandstoffen (bijvoorbeeld biomassa) ter vervanging van kolen. Reststoffen van kolengestookte energiecentrales bestaan in hoofdzaak uit poederkoolvlieg², bodemas, vlieggas van kolenvergassing, slakken van kolenvergassing en rookgasontzwavelingsgips (dat ontstaat bij het verwijderen van zwaveldioxide uit de rookgassen).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan, maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Procesonafhankelijk afval van energie-installaties	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
AVI-bodemas	Zie SP20 (AVI-bodemas)
AVI-vlieggas	Zie SP21 (AVI-vlieggas)
Assen van slibverbranding	Zie SP22 (Reststoffen slibverbranding)
Afval van biomassaverbranding en specifieke bijstookinstallaties voor biomassa	Zie SP24 (Reststoffen van energiewinning uit biomassa)
Actief kool van rookgasreiniging (al dan niet verontreinigd met kwik)	Zie SP25 (Actief kool) Zie SP82 (actief kool verontreinigd met kwik)
Rookgasreinigingsresidu van slibverbranding	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader
Afval van kerncentrales	Verwerking valt buiten de reikwijdte het LAP. Zie onder meer de nota's 'Radioactief afval' en 'Opbergen van afval in de diepe ondergrond' .

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 100101; 100102; 100103; 100104; 100105; 100107; 100113; 100114; 100115; 100116; 100117; 100118; 100119; 100124.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).

² Voor poederkoolvlieggas van Nederlandse kolengestookte energiecentrales zijn diverse niet-afvalverklaringen opgesteld. Poederkoolvlieggas van die centrales dat voldoet aan de voorwaarden zoals vastgelegd in die verklaringen zijn niet langer een afvalstof.

- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Reststoffen van kolengestookte energiecentrales vallen onder categorie 69 en 70 van bijlage 5 van het LAP³: *reststoffen van kolengestookte energiecentrales*. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder categorie 69 of 70. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Vliegassen en bodemmassen van kolencentrales kunnen binnen de kader van het [Besluit bodemkwaliteit](#) worden toegepast. Rookgasontzwavelingsgips (RO-gips) van kolencentrales wordt voornamelijk gebruikt voor de productie van gipsplaten. Het gips moet voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen, wat leidt tot eisen aan de kwaliteit van het gips dat door de energiebedrijven wordt aangeleverd.

Bij de minimumstandaard wordt benadrukt dat bij recycling extra aandacht besteed moet worden aan het mengbeleid in het algemeen, het mengbeleid t.b.v. de productie van een bouwstof in het bijzonder en aan de voorwaarden rond nuttige toepassing op stortplaatsen:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor hoofdstuk B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Voor de toepassing van energiecentrale-bodemmas is de Nationale Beoordelingsrichtlijn BRL 9302 opgesteld. Hierin zijn de eisen van het [Besluit bodemkwaliteit](#) opgenomen en civieltechnische eisen die gesteld worden aan de toepassing van bodemas van energiecentrales. Voor de toepassing van reststoffen van kolencentrales in mortel in beton, kan gebruik worden gemaakt van BRL 2505.

Voor niet-gebonden gebruik valt poederkoolvliegias in de categorie IBC-bouwstoffen. Dit zijn niet-vormgegeven bouwstoffen die alleen mogen worden toegepast met isolatie-, beheers- en controlemaatregelen (IBC-maatregelen), omdat het toepassen zonder deze maatregelen leidt tot teveel emissies naar het milieu. Zie het Besluit en regeling bodemkwaliteit voor de bepalingen rond IBC-bouwstoffen.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan

Het gebruik van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan t.b.v. 'opvulling' is overeenkomstig de minimumstandaard niet toegestaan (ook niet grensoverschrijdend transport daartoe). Het gaat hierbij om vervaardigen van mortels voor het tegengaan van bodemverzakking in mijnen, als rechtstreekse toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte. 'Opvulling' is een laagwaardigere vorm van verwerken dan de minimumstandaard. Zie voor een uitgebreide toelichting hierop: het beleidskader paragraaf B.12.13.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Grote stookinstallaties bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daarbij is recycling van de reststoffen als BBT aangegeven. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 25, geldt voor reststoffen van kolengestookte energiecentrales een stortverbod.

Sectorplan 24 Reststoffen van energiewinning uit biomassa

I Afbakening

Bij het thermisch verwerken van biomassa middels verbranding, vergassing of pyrolyse ontstaan vlieg-as, bodemas en ketel-as als reststoffen.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Reststoffen (vlieg-as, bodemas en ketel-as) van energiewinning uit biomassa uit speciaal hiervoor ingerichte energiecentrales.	Deze centrales hebben (uitgezonderd steunbrandstoffen voor incidentele situaties) uitsluitend biomassa als input.
Reststoffen (vlieg-as, bodemas en ketel-as) die apart vrijkomen bij het <i>bijstoken</i> van biomassa in een energiecentrale die werkt op primaire brandstoffen.	Deze centrales hebben primaire brandstoffen als basis en stoken het biomassa bij. In het geval van bijstoken van biomassa (in bijvoorbeeld een kolengestookte energiecentrale) komen de reststoffen van de biomassaverwerking apart vrij van de overige reststromen. Deze reststoffen hebben een vergelijkbare samenstelling als reststoffen uit biomassa-centrales.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Reststoffen van energiewinning uit biomassa	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Wanneer recycling als meststof mogelijk is volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet of wanneer (eerst) het fosfaat kan worden teruggewonnen, dan hebben dergelijke verwerkingsvormen de voorkeur.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Bovenstaande beleid staat de overbrenging toe voor het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten ¹ , onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of directe toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte, onder voorwaarde dat: <ul style="list-style-type: none"> • de reststoffen worden gebruikt in de plaats van primaire materialen én • uit de kennisgeving blijkt dat sprake is van een opvulplicht.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, is nog niet verwerkt in dit sectorplan. Het arrest heeft betrekking op het opvullen van een steengroeve. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:

- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen geschikt.

In de definitieve versie van LAP3 zullen de gevolgen van het arrest worden opgenomen.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

In dit sectorplan wordt de definitie van biomassa uit het Activiteitenbesluit milieubeheer aangehouden: *biomassa: producten die bestaan uit plantaardig landbouw- of bosbouw materiaal dat gebruikt kan worden als brandstof om de energetische inhoud ervan te benutten.* Deze definitie wordt ruim uitgelegd in die zin dat ook plantaardig materiaal dat vergelijkbaar is met plantaardig land- en bosbouw materiaal onder de definitie valt. Zie hiervoor de website van [InfoMil](#).

Biomassa voor deze centrales bestaat in hoofdzaak uit de biologisch afbreekbare fractie van producten, afvalstoffen en residuen van de landbouw, de bosbouw en aanverwante bedrijfstakken, evenals de biologisch afbreekbare fractie van industrieel afval, inclusief fracties uit bouw- en sloopafval.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan, maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Procesonafhankelijk afval van energie-installaties	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Residuen van afvalverbrandingsinstallaties	Zie SP20 (AVI-bodemas) Zie SP21 (AVI-vliegas) Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Assen van slibverbranding	Zie SP22 (Reststoffen van slibverbranding)
Assen van meestook van biomassa in kolencentrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
Actief kool van rookgasreiniging	Zie SP25 (Actief kool)
Oliehoudend afval van stoom- en gascentrales (STEG-centrales) en warmtekrachtinstallaties	Zie SP59 (Vloeibare brandstof- en olierestanten)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 100101; 100103; 100104; 100105; 100107; 100113; 100124.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)

- Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Reststoffen van energiewinning uit biomassa valt onder categorie 98 of 99 bijlage 5 van het LAP³: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig wat gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP*. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder categorie 98 of 99. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 98 of categorie 99 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd, ook niet binnen de categorie. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Gelet op aard en eigenschappen van de afvalstof is nuttige toepassing niet altijd mogelijk. Toepassing als vulstof in de cementindustrie gebeurt, maar is niet voor alle reststromen mogelijk. Hierdoor is het nog niet mogelijk om de minimumstandaard te definiëren op het niveau van nuttige toepassing.

In die gevallen waarin het wel mogelijk is sluit de minimumstandaard dat niet uit. Het betreft dan met name inzet als een bouwstof en inzet en/of productie van een meststof. Daarvoor gelden ook de volgende kaders:

- *Inzet voor de productie van een bouwstof*
Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4. van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.
- *Inzet als meststof / productie van een meststof*
Het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) biedt de mogelijkheid om bij ministeriële regeling afvalstoffen of reststoffen, categorieën afvalstoffen of eindproducten van bij die regeling omschreven bewerkingsprocédés aan te wijzen als stoffen die als meststof mogen worden verhandeld of bij de productie van meststoffen mogen worden gebruikt. De regeling geeft hierbij een eerste opzet voor de eisen waaraan deze meststoffen moeten voldoen. De eisen waaraan in ieder geval voldaan moet worden zijn:
 - voldoende afgifte van nutriënten (stikstof (N), fosfor (P), Kalium (K) of Calcium (Ca))
 - geen hoge concentraties aan zware metalen.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Grote stookinstallaties en Houtpanelen (Final Draft) bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daarbij is recycling van de reststoffen indien mogelijk als BBT aangegeven. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

VI Ontwikkelingen

In de assen van verbrande biomassa -zoals hout- kunnen mineralen -zoals fosfaat- zitten die idealiter daar teruggebracht zouden kunnen worden waar de biomassa groeide, om op die manier de nutriëntenkringloop te sluiten. In de assen van verbrande biomassa worden vooralsnog vaak

echter erg veel verontreinigingen aangetroffen waardoor terugbrengen op de bodem onwenselijk is.

Daarnaast worden er proeven uitgevoerd om fosfaat weer uit houtassen te halen. Gezien de verwachte toename van de toepassing van biomassa en schaarste van met name fosfaat is het zoeken naar mogelijkheden om deze nutriënten opnieuw op de bodem toe te passen een wenselijke ontwikkeling.

Sectorplan 25 Actief kool

I Afbakening

Actief kool wordt toegepast in patronen of in een gepakt bed om verontreinigingen te verwijderen uit afgassen of afvalwaterstromen.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Actief kool afval	<ul style="list-style-type: none">• Komt in hoofdzaak vrij in de industrie, bij stortplaatsen (zuivering van het percolaat) en bij afval- en slibverbrandingsinstallaties.• Actief kool wordt soms ook A-cokes genoemd.• Actief kool is vaak verontreinigd met kwik.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van kwik in actief kool. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Actief kool zonder kwik	Verbranden als vorm van verwijdering.
b	Actief kool met kwik (detectiegrens)	Verwerken conform sectorplan 82 (kwikhoudend afval).
c	Actief kool met veel onbrandbare verontreinigingen waarbij verbranden leidt tot diffuse verspreiding hiervan of tot belasting van nieuw actief kool	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.

Ontwikkelingen afvalstoffen en minimumstandaard

Actief kool kan in sommige gevallen worden geregenereerd. In de loop van deze planperiode zal worden onderzocht of goed is af te bakenen in welke gevallen regeneratie van actief kool mogelijk is. De minimumstandaard kan hier op termijn op worden aangepast.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op

basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Het in deze paragraaf is het beleid beschreven beleid is niet van toepassing op actief kool wat is verontreinigd met kwik (paragraaf II onder b). Het beleid rond grensoverschrijdend transport van actief kool verontreinigd met kwik is beschreven in paragraaf III van sectorplan 82.

Als zich situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), anders dan kwik, in de genoemde afvalstof, dan kan dit betekenen dat alsnog afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Zie beleidskader par. B.13.5.2.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijderen mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat het een afvalstof betreft waarvoor geldt dat deze na voorlopige verwerking in Nederland teruggevoerd <i>moet</i> worden naar het land van herkomst om daar te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3 van het beleidskader.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Voor deelstroom a onder par II, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
	Ja	Voor deelstroom c onder par II, tenzij er als vervolghandeling alsnog

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

		een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (op grond van nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verbranden als vorm van verwijdering voor mogelijk is, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat het actief kool betreft wat oorspronkelijk in Nederland is vrijgekomen en die na voorlopige verwerking in het buitenland teruggevoerd moet worden naar Nederland (land van herkomst) om hier te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3 van het beleidskader.

IV Overwegingen bij de afbakening

Actief kool wordt geproduceerd uit onder andere grondstoffen zoals steenkool, bruinkool, kokosnootschalen, hout en turf. Toepassing van actief kool vindt plaats in gevulde patronen of als los gestort kool in een gepakt bed. Daarnaast kan poedervormige kool of sorballiet (een mengsel van kalk en actief kool) worden geïnjecteerd in afgassen. Na injectie wordt het kool als vlieg-as afgevangen met een filter. Het sectorplan ziet niet toe op dit afgevangen poedervormige actief kool, maar alleen op in het afvalstadium geraakt actief kool dat is toegepast in patronen of in een gepakt bed.

Met actief kool kunnen de verontreinigingen worden afgevangen zoals stof, geur, kwik en andere metalen, basische verontreinigingen zoals ammoniak, zure verontreinigingen zoals H₂S, dioxines en furanen, CFK's en andere koolwaterstoffen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Kwik(oxide)houdende batterijen	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Actief kool dat in poedervorm is geïnjecteerd in de rookgasreiniging	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Kwikhoudend afvalwater	Zie SP75 (Metaalhoudend afvalwater met organische verontreinigingen) Zie SP76 (Overige zuren, basen en metaalhoudend water)
Kwikhoudend actief kool en overige kwikhoudende afvalstoffen	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 060702; 061302; 190110; 190904.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften daartoe in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Actief kool (niet verontreinigd met kwik) valt onder een van de volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- Categorie 98 of 99: afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP.
- Categorie 100A of 100B: afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP.

Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant of onder een van deze categorieën. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 98 of 99 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd binnen een categorie. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

Actief kool verontreinigd met kwik valt onder categorie 81 (kwikhoudende voorwerpen) en valt dus verder onder de bepalingen van sectorplan 82.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de afbakening reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van kwik in actief kool. Maar naast kwik kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die

² Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Gebruikte actief kool wordt meestal zo bewerkt dat hergebruik/recycling mogelijk is. Regeneratie vindt vaak plaats bij de ontdoener. Indien regeneratie ter plaatse van de ontdoener niet mogelijk is, wordt het meestal door de leverancier teruggenomen en gereactiveerd. Indien reactivatie technisch en economisch niet rendabel is, wordt de actief kool afgevoerd ter verbranding of stort. Het is ook mogelijk dat niet het kool voor hergebruik/recycling geschikt wordt gemaakt, maar dat verontreinigingen zoals zink worden teruggewonnen uit de gebruikte actief kool.

Voor specifieke toepassingen en om de verwijderingsefficiëntie te verhogen kan de actief kool worden geïmpregneerd. Met geïmpregneerde kool worden verontreinigingen afgevangen die moeilijk adsorberen op niet-geïmpregneerd actief kool. Een voorbeeld betreft actief kool dat is geïmpregneerd met zwavelverbindingen, waardoor zware metalen zoals kwik worden omgezet in sulfides. Door de sterkere binding aan geïmpregneerd kool is regeneratie en reactivatie van deze kool meestal niet meer mogelijk.

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Actief kool verontreinigd met kwik moet worden verwerkt volgens de minimumstandaard uit sectorplan 82 kwik en kwikhoudend afval. Hier wordt in dit sectorplan ook niet verder op ingegaan.

Indien sprake is van niet-geïmpregneerde actief kool dan is in veel gevallen hergebruik/recycling mogelijk. Regeneratie of reactivatie is alleen zinvol als de bewerkte actief kool, vanwege zijn structuur en vorm, weer toepasbaar is. Technische aspecten bepalen welke verontreinigingen verwijderd kunnen worden. De economische afwegingen spelen verder een belangrijke rol. Kosten die vermeden worden doordat geen nieuwe producten hoeven te worden aangeschaft, de kosten van de regeneratie en reactivatie en de kosten van verbranden en storten zijn verder bepalend bij de keuze van een bewerkingsoptie voor actief kool. Daardoor zal op partijniveau beoordeeld moeten worden of regeneratie dan wel reactivatie mogelijk is.

Omwille van bovenstaande beperkingen is de minimumstandaard verbranden als vorm van verwijdering. Dit voor zover verbranden zinvol is gelet op de aard van de verontreinigingen. Gelet op de hoge calorische waarde (circa 30 MJ/kg) is verbranding niet alleen een efficiënte manier van het vernietigen van verontreinigingen, maar ook doelmatig vanuit het oogpunt van benutting van energie uit afval. Voor actief kool dat is verontreinigd met dioxines, furanen, CFK's en andere koolwaterstoffen of met zwavelverbindingen is storten daarom niet toegestaan.

De minimumstandaard bevat geen voorkeur voor reactivatie of verbranding. De reden hiervoor is dat zonder LCA-vergelijking een onderbouwde keuze niet mogelijk is vanwege het energieverbruik van reactivatie. Regeneratie of reactivatie van actief kool voor uiteindelijk hergebruik of recycling is toegestaan.

Indien actief kool verontreinigd is met veel onbrandbare verontreinigingen waarbij verbranden leidt tot diffuse verspreiding hiervan of tot belasting van nieuw actief kool is de minimumstandaard storten. Hier wordt de voorkeur gegeven aan het vermijden van diffuse verspreiding van verontreinigingen. Dit betekent dat het vergunnen van vormen van nuttige toepassing weliswaar mogelijk is, maar alleen wanneer het risico op verspreiding van dergelijke componenten niet aanwezig is.

Technieken zoals composteren en vergisten van actief kool worden niet doelmatig geacht, omdat het kool niet goed biologisch afbreekbaar is. Ook de op de kool geadsorbeerde verontreinigingen zullen meestal niet goed biologisch afbreekbaar zijn, waardoor deze terugkeren in het milieu. Immobilisatie gevolgd door nuttige toepassing van kwikhoudend afval leidt tot verspreiding van verontreinigingen en is eveneens niet als doelmatig aangemerkt.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREFs Afvalverbranding, Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen en Organische Bulkchemie bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Voor een deel hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Verbruikte zuiveringsmedia uit de organische bulkchemie	Organische bulkchemie	6.6	Waar mogelijk, regenereren, anders verbranden of storten
Verbruikte adsorbentia uit de productie van lagere olefinen (kraakproces)	Organische bulkchemie	7.5.6	Storten of verbranden
Actief kool	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	53	Regeneratie adsorptiemateriaal; indien niet regenererbaar verbranden

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Sectorplan 26 Rookgasreinigingsresidu van AVI's en installaties voor het verbranden van slib of biomassa

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Rookgasreinigingsresidu	Resteert na verbranding van afvalstoffen in een afvalverbrandingsinstallatie (AVI), slibverbrandingsinstallatie (SVI), installaties voor de verbranding van biomassa of andere (industriële) vormen van thermische vernietiging van afvalstoffen waarbij de rookgassen worden gereinigd.

Rookgasreinigingsresidu kan zijn verontreinigd met kwik. In dat geval is niet dit sectorplan, maar sectorplan 82 van toepassing.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van kwik. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde stromen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Rookgasreinigingsresidu <i>niet</i> verontreinigd met kwik	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats, al dan niet na koude immobilisatie t.b.v. het storten. Het storten in big-bags is slechts toegestaan voor zover het te storten rookgasreinigingsresidu ook zonder big-bag aan de grenswaarden van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen voldoet. Als gevolg van het mengbeleid zoals beschreven in hoofdstuk B.7 van het beleidskader is nuttige toepassing van rookgasreinigingsresidu middels immobilisatie tot een vormgegeven bouwstof niet toegestaan.
b	Rookgasreinigingsresidu verontreinigd met kwik	Verwerken conform sectorplan 82.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij

- uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
- toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand is het beleid beschreven voor rookgasreinigingsresidu wat niet is verontreinigd met kwik. Het beleid rond grensoverschrijdend transport van rookgasreinigingsresidu verontreinigd met kwik is beschreven in paragraaf III van sectorplan 82.

Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		Bovenstaande beleid staat de overbrenging toe voor het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of directe toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte, onder voorwaarde dat: <ul style="list-style-type: none"> • de reststoffen worden gebruikt in de plaats van primaire materialen én • uit de kennisgeving blijkt dat sprake is van een opvulplicht.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan gaat over de verwerking van rookgasreinigingsresidu wat resteert na verbranding van afvalstoffen in een afvalverbrandingsinstallatie (AVI), slibverbrandingsinstallatie (SVI), installaties voor de verbranding van biomassa of andere (industriële) vormen van thermische vernietiging van afvalstoffen waarbij de rookgassen worden gereinigd. Hierbij:

- wordt een AVI op basis van het Besluit vrijstellingen stortverboden buiten inrichtingen gedefinieerd als een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven.
- zijn slibverbranders installaties specifiek gebouwd voor de verbranding van rioolwaterzuiveringsslib.

Dit sectorplan geen betrekking op RO-gips dat vrijkomt bij de ontzwaveling van rookgassen van AVI's en E-centrales en andere installaties voor de verbranding van afval (rookgasontzwavelingsgips).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
AVI-bodemas	Zie SP20 (AVI-bodemas)
AVI-vliegas	Zie SP21 (AVI-vliegas)
SVI-assen	Zie SP22 (Reststoffen slibverbranding)
Actief kool dat is toegepast in patronen of in een gepakt bed	Zie SP25 (Actief Kool)
Waterig vloeibaar afval van gasreiniging	Zie SP75 (Metaalhoudend afvalwater met organische verontreinigingen) Zie SP76 (Overige zuren, basen en metaalhoudend afvalwater) Zie SP77 (Waterig afval met specifieke verontreinigingen) Zie Beleidskader
RO-gips voorzover vrijkomend bij diverse installaties voor de verbranding van afval	Zie SP23 (Reststoffen kolengestookte energiecentrales) voor RO-gips wat vrijkomt bij E-centrales waarin afvalstoffen worden meegestookt; Voor overig RO-gips: Zie Beleidskader
Rookgasreinigingsresidu verontreinigd met kwik (detectiegrens)	Zie SP82 (Kwikhoudende afvalstoffen)
Reststoffen van afvalverbranding anders dan in AVI's, slibverbrandingsinstallaties of energiecentrales	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190105; 190107.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)

- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften daartoe in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. hele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Rookgasreinigingsresidu wat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan valt onder categorie 98 van bijlage 5 van het LAP²: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het Bssa of een minimumstandaard uit het LAP*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot categorie 98 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd, ook niet binnen deze categorie. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Bij de afbakening is rekening gehouden met de aanwezigheid van kwik. Maar ook andere ZZS kunnen in de genoemde afvalstroom aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Voor verwerking van rookgasreinigingsresidu is een aantal alternatieven beschikbaar. De meeste zijn beschreven in de BREF-Afvalverbranding. Welke verwerkingsoptie het meest wenselijk is, is sterk situatie afhankelijk. Om die reden is de minimumstandaard storten.

Het storten in bigbags is niet toegestaan indien de afvalstoffen op zichzelf niet aan de grenswaarden van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen voldoen.

De minimumstandaard biedt ook de komende beleidsperiode de ruimte om thermische verwerking (pyrometallurgisch smelten) van rookgasreinigingsresidu gevolgd door nuttige toepassing van het smeltresidu verder te ontwikkelen, ondanks het relatief grote energieverbruik. Een dergelijke wijze van verwerking heeft als voordeel dat de eeuwigdurende risico's voor het milieu en de volksgezondheid door uitloging van milieugevaarlijke stoffen uit rookgasreinigingsresidu op stortplaatsen, worden beperkt.

Voor nieuwe verwerkingsopties die niet tot 100% nuttige toepassing leiden, geldt dat het resterende residu gestort moet worden volgens de minimumstandaard.

Ook wordt rookgasreinigingsresidu naar Duitsland uitgevoerd om te worden toegepast in mijnen. Conform uitspraken van de Raad van State³ wordt het toepassen van afvalstoffen bij de vervaardiging van mortels, die gebruikt worden als opvulling in mijnen om instorten tegen te gaan, aangemerkt als een handeling van nuttige toepassing. Wel is vereist dat de afvalstoffen in de plaats komen van primaire grondstoffen die anders voor het vervaardigen van de mortels waren gebruikt. Relevant hierbij is dat opvullen van door zoutwinning vrijkomende ruimte door de Duitse overheid verplicht is gesteld, vooral om verzakkingen op maaiveldniveau te voorkomen. In praktijk worden er, wanneer er geen afvalstoffen voor gebruikt kunnen worden, dan ook in het algemeen primaire materialen voor gebruikt.

Ook nuttige toepassing in de vorm inzet als of verwerken tot bouwstof kan worden toegestaan als voldaan wordt aan onderstaande bepalingen:

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Zo is het bijvoorbeeld niet toegestaan om reinigingsresidu via immobilisatie te verwerken tot bouwstof (B.7.5.4.3). Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan de beschreven voorwaarden van paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof' moeten zijn voldaan.

³ 13 augustus 2003, zaaknummers [199901635/2](#) en [199902002/1](#) en 17 september 2003, zaaknummer [200000340/1](#)

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de BBT-conclusies.

Sectorplan 27 Shredderafval

I Afbakening

Shredderafval ontstaat bij installaties die in hoofdzaak samengestelde producten als autowrakken, welvaartschroot (afgedankte elektrische- en elektronische apparatuur, fietsen, kindwagens, meubilair) en lichtere delen van industrieel metaalschroot shredderen. Het is de fractie die resteert na het verkleinen (shredderen) van deze samengestelde producten en nadat vervolgens de ferro- en non-ferro metalen zijn afgescheiden.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Shredderafval	<p>Shredderafval kan vrijkomen in verschillende fracties. Alle fracties niet zijnde de vooraf selectief verwijderde fracties en de bij het shredderen vrijkomende metaalfractie vormen samen het shredderafval waar dit sectorplan betrekking op heeft. Dit betreft in ieder geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zowel de lichte fractie (de restfractie van het afgezogen deel) als de zware fractie (niet afgezogen grove brokken bestaande uit o.a. kunststof en rubber), en • deal dan niet gemengde deelfracties van sorteren of anderszins mechanisch verwerken van shredderafval m.u.v. afgescheiden (zuivere) monostromen die passen onder andere sectorplannen van dit LAP

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Shredderafval	<p>Sorteren, nascheiden en andere bewerkingen gericht op (cumulatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> - recycling van de aanwezige metalen, - zoveel mogelijk nuttige toepassing van de andere componenten, - het beperken van storten tot uitsluitend een inert residu, en - het beperken van dit te storten inert residu tot maximaal 5% van de input aan shredderafval waarbij tevens het storten door derden van (delen van) voor verdere verwerking afgezette fracties hierbij in aanmerking wordt genomen

Deze minimumstandaard

- geldt voor alle verwerkers van shredderafval, dus niet alleen voor installaties die zich uitsluitend richten op het verwerken van shredderafval van derden, maar ook voor exploitanten van shredders die zelf alle of een deel van het shredderafval (willen) verwerken.
- heeft betrekking op alle fracties van shredderafval dat vrijkomt bij een shredderinstallatie gezamenlijk; het is dus niet de bedoeling om een deel van het shredderafval dat vrijkomt bij een shredderinstallatie te verwerken en een ander deel dat vrijkomt bij diezelfde installatie af te voeren naar derden wanneer dat betekent dat voor het vrijgekomen shredderafval als geheel niet aan de minimumstandaard voldaan kan worden.
- betekent dat in een aanvraag om vergunning voor een verwerkingsinstallatie voor shredderafval moet worden aangetoond dat de verwerking in de hele keten (dus binnen de eerste verwerkingsinrichting, maar ook binnen de inrichtingen waar componenten of deelstromen van shredderafval naar worden afgevoerd), plaatsvindt conform de minimumstandaard.
- betekent dat aan de vergunning een of meer sturingsvoorschriften moeten worden verbonden

om zeker te stellen dat de verwerking van shredderafval geschiedt volgens de minimumstandaard.

De minimumstandaard voor de verwerking van shredderafval is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Vergunningen voor het verwerken van shredderafval dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd dat verwerking die niet aan de volgende voorwaarden (cumulatief) voldoet per direct niet meer is toegestaan:

- recycling van de aanwezige metalen,
- zoveel mogelijk nuttige toepassing van de andere componenten,
- het beperken van storten tot uitsluitend een inert residu, en
- het beperken van dit te storten inert residu tot maximaal 5% van de input aan shredderafval waarbij tevens het storten door derden van (delen van) voor verdere verwerking afgezette fracties hierbij in aanmerking wordt genomen.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor shredderafval is het storten van niet-inerte fractie of het storten van meer dan 5% van de overgebrachte afvalstroom in ieder geval reden om de overbrenging te weigeren.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing van ten minste 95% van het materiaal mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. 13.5.2). Voor shredderafval is het storten van een niet-inerte fractie of het

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

		storten van meer dan 5% van de overgebrachte afvalstroom in ieder geval reden om de overbrenging te weigeren.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat voor de hele stroom ten minste verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing van ten minste 95% van het materiaal mogelijk is en omdat verbranden niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat nuttige toepassing van ten minste 95% van het materiaal mogelijk is en omdat verwijdering niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing van ten minste 95% van het materiaal mogelijk.

IV Overwegingen bij de afbakening

Te shredderen afvalstoffen worden veelal voorbereid. Dit gebeurt bijvoorbeeld door afscheiding van herbruikbare, schadelijke en explosieve onderdelen, producten en stoffen zoals glas, rubber, kunststoffen, drukhouders, CFK's, kwikhoudend afval, etc. De overblijvende afvalstof die wordt geshredderd bestaat uit mengsels van schuimdelen, lijm- en laminaatverbindingen, textiel, kunststoffen, hout, rubber, lak, kabels, stof, wegvuul, etc. Door deze diversiteit aan materialen wordt verdergaande mechanische en fysische scheiding bemoeilijkt. Globaal resteert gemiddeld circa 20% van de geshredderde afvalstof als shredderafval.

Door verbeterde selectieve demontage van bruikbare slooponderdelen en van andere componenten en materialen zoals glas, rubber, kunststof, en dergelijke, uit autowrakken, welvaart- en industrieschroot wordt bereikt dat er minder shredderafval ontstaat. Hoe meer componenten en materialen vóór het shredderen ten behoeve van hergebruik of recycling uit het autowrak of apparaat worden verwijderd, hoe minder shredderafval ontstaat.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstromen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Ferro- en non-ferro metalen	Zie SP12 (Metalen)
Overige uit te shredderen afvalstoffen afgescheiden monostromen en uit het verwerken van shredderafval vrijkomende monostromen	Zie de respectievelijk andere sectorplannen van dit LAP
Autowrakken	Zie SP51 (Wrakken van auto's en tweewielige motorvoertuigen)
Elektrische en elektronische apparatuur (voorheen: wit- en bruingoed)	Zie SP71 (Afgedankte elektrische- en elektronische apparatuur)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 191003; 191004; 191005; 191006.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften daartoe in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).

- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Shredderafval valt onder categorie 88 van bijlage 5 van het LAP²: *reststroom van het shredderen van (onderdelen van) autowrakken, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en ander metaalafval [shredderafval]*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

Voor autowrakken en elektrische en elektronische apparatuur geldt het [Besluit beheer autowrakken](#) en de [Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur](#). Deze besluiten hebben mede betrekking op kwalitatieve preventie. Op grond van het [Besluit beheer autowrakken](#) is het gebruik van zware metalen in auto's verboden en wordt het gebruik van andere gevaarlijke stoffen in auto's ontmoedigd. Hierdoor wordt de milieuschadelijkheid van shredderafval beperkt. De [Europese Richtlijn betreffende beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur](#) (2011/65/EG ROHS) stelt beperkingen aan het gebruik van gevaarlijke stoffen, onder andere lood, kwik, cadmium, chromaten en broomhoudende brandvertragers, in onder meer elektrische en elektronische apparatuur. De RoHS is geïmplementeerd in de [Regeling gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur](#)".

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Een (derde) deel van het shredderafval is afkomstig van het shredderen van autowrakken. Het [Besluit beheer autowrakken](#) sluit aan bij het inzamel- en verwerkingsstelsel voor autowrakken dat in Nederland bestaat. Dit stelsel is op vrijwillige basis opgezet door de Stichting Auto & Recycling, waarin de belangrijkste brancheorganisaties in de automobielsector vertegenwoordigd zijn. Deze stichting heeft Auto Recycling Nederland BV (ARN) opgericht. Met het inname- en verwerkingsstelsel voor autowrakken moet vanaf 2015 95% nuttige toepassing en 85% recycling worden gerealiseerd. Deze doelstelling is in lijn met de Europese doelstelling in de Richtlijn autowrakken.

Om deze doelstelling te halen heeft ARN een zogenaamde installatie voor post-shredder-techniek (PST-installatie) ontwikkeld die in staat is om deze doelstellingen te realiseren. Met name de feitelijke prestaties van deze installatie vormen de basis voor de minimumstandaard in dit sectorplan en zijn te beschouwen als de best beschikbare verwerkingsopties van dit moment. Dit betekent overigens niet dat alleen ARN de mogelijkheid krijgt om shredderafval te verwerken. Iedere marktpartij die, al dan niet in combinatie met andere bedrijven in de keten, in staat is om te voldoen aan de minimumstandaard komt in aanmerking voor een vergunning.

Wel moet worden voorkomen dat partijen slechts een deel van het shredderafval verwerken en – door de krenten uit de pap te vissen – er voor zorgen dat voor shredderafval als geheel de doelstellingen niet meer kunnen worden gehaald. Bij het aanvragen van een vergunning is het voor deze stroom vereist dat de aanvrager duidelijk maakt wat zijn bijdrage is aan de verwerking van shredderafval als geheel, hoe zijn prestaties samen hangen met de activiteiten van bewerkers elders in de keten. Zo nodig verbindt het bevoegd gezag sturingsvoorschriften aan de vergunning om zeker te stellen dat de verwerking van shredderafval als geheel voldoet aan de minimumstandaard en Nederland dus kan voldoen aan de Europese doelstellingen voor deze stroom.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREF's) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREF's zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 27, geldt voor shredderafval een stortverbod. Alleen als alle installaties die voldoen aan de in dit sectorplan opgenomen minimumstandaard hebben aangegeven geen capaciteit te hebben kan door het bevoegd gezag een ontheffing van het stortverbod worden verleend.

VI. Actualisatie vergunningen

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook D.5 van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van shredderafval is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is verwerking die leidt tot een te storten fractie die meer bedraagt dan 5% van de input aan shredderafval niet toegestaan. Vergunningen voor het verwerken van shredderafval dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat verwerking die niet aan de volgende voorwaarden (cumulatief) voldoet niet meer is toegestaan:

- recycling van de aanwezige metalen,
- zoveel mogelijk nuttige toepassing van de andere componenten,
- het beperken van storten tot uitsluitend een inert residu, en
- het beperken van storten tot maximaal 5% van de input aan shredderafval waarbij tevens het storten door derden van (delen van) voor verdere verwerking afgezette fracties hierbij in aanmerking wordt genomen.

Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

Sectorplan 28 Gemengd bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar bedrijfsafval en particulier gemengd verbouwingsafval

I Afbakening

Bouw- en sloopafval komt vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken waaronder ook bouwwerken in de weg- en waterbouw.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Gemengd bouw- en sloopafval	Dit betreft gemengd bouw- en sloopafval aangeboden door bedrijven uit de bouwsector, in samenstelling daarmee vergelijkbaar bedrijfsafval en particulier gemengd verbouwingsafval (zijnde huishoudelijk restafval zoals dat ongescheiden vrijkomt bij bouwen, slopen of verbouwen door particuliere huishoudens).
Gemengde fracties	Dit betreffen: <ul style="list-style-type: none"> • fracties die overblijven na sorteren of anderszins verwerken van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval en particulier gemengd verbouwingsafval; • mengsels van componenten als genoemd in art. 4.1 van de Regeling Bouwbesluit 2012 die van de bouw- of slooplocatie als mengsel zijn afgevoerd met het oog op nascheiding.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard en eventuele voorwaarden</i>
a	Gemengd bouw- en sloopafval Gemengde fracties	Sorteren of anderszins verwerken met als doel zoveel mogelijk monostromen ¹ af te scheiden die geschikt zijn voor recycling, met als beperking dat het overblijvende residu nog minimaal verbrand moet kunnen worden. De monostromen die minimaal moeten worden afgescheiden (voor zover aanwezig) zijn: alle componenten als genoemd in art. 4.1 van de Regeling Bouwbesluit 2012 , <u>alsook</u> steenachtig materiaal, hout, kunststof, metaal, zeefzand, alsook als gevaarlijk aangeduide afvalstoffen anders dan bedoeld in hoofdstuk 17 van de afvalstoffenlijst uit de Regeling Europese afvalstoffenlijst. Aan de vergunning van sorteerbebedrijven worden hiertoe voorschriften verbonden.
b	De uit a geproduceerde monostromen	<ul style="list-style-type: none"> • Verwerking conform de daarvoor geldende minimumstandaarden. • Voor zover deze monostromen niet onder een minimumstandaard in het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het Beleidskader.
c	Sorteerresidu uit a	Verbranden als vorm van verwijdering.
d	Niet voor verwerking volgens a geschikte gemengde fracties	Verbranden als vorm van verwijdering. Dit betreft gemengde fracties waarvoor verwerking volgens a, gezien de aard en/of samenstelling niet mogelijk is, of waarvoor verwerking volgens a zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan € 205,-/ton.

¹ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Sinds 2013 hebben de eerste certificeringsregelingen rond duurzaam bouwen, renoveren, slopen en demonteren hun intrede gedaan in Nederland. Deze ontwikkeling wordt beleidsmatig ondersteund. Dit kan er op termijn toe leiden dat de hoeveelheid 'gemengd bouw- en sloopafval' af zal nemen. Een aanpassing van de minimumstandaard hierdoor wordt echter niet verwacht.

Na aanvang van de planperiode wordt gezien of de opgenomen beperking dat het bij sorteren gewaarborgd moet zijn dat het residu altijd minimaal verbrand moet kunnen worden gehandhaafd moet blijven. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (zie ook het beleidskader B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties (par. II onder a) omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor sorteeresidu (par.II onder c), tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook het beleidskader B.13.5.2). • Voor gemengde fracties als bedoeld in paragraaf II onder d, indien: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat verder uitsorteren t.b.v. recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten hiervoor meer bedragen dan € 205,-/ton (zie het toetsingskader paragraaf B.13.3.3 van het beleidskader) én, – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties (par.II onder a): omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor sorteeresidu (par.II onder c), tenzij uiteindelijk zoveel van de

Sectorplan 28; Gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

		<p>overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook het beleidskader B.13.5.2)..</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor gemengde fracties als bedoeld in paragraaf II onder d, indien: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat verder uitsorteren t.b.v. recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten hiervoor meer bedragen dan € 205,-/ton én, – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
T.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Voor gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties (par.II onder a): omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor sorteeresidu (par.II onder c), tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging). • Voor gemengde fracties als bedoeld in paragraaf II onder d, indien: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat verder uitsorteren t.b.v. recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten hiervoor meer bedragen dan € 205,-/ton én, – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. (gedeeltelijk) storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (<i>gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties</i>) dan wel verbranden als vorm van verwijdering (<i>sorteeresidu</i>) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>T.b.v. volgende verwerking</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor <i>gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties</i> : omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	Voor <i>sorteeresidu</i> .
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden als vorm van verwijderen	Nee	Voor <i>gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties</i> : omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	Voor <i>sorteeresidu</i> .
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Voor <i>gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties</i> : omdat recycling (voor de bulk van de aanwezige materialen) mogelijk is.
	Ja	Voor <i>sorteeresidu</i> , indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat storten in strijd is met de minimumstandaarden.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Bouw- en sloopafval komt vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken waaronder ook in de weg- en waterbouw. Dit sectorplan heeft betrekking op gemengd bouw- en sloopafval aangeboden door bedrijven uit de bouwsector, maar ook op daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval en huishoudelijk restafval, zoals afval dat ongescheiden vrijkomt bij bouwen, slopen of verbouwen door particuliere huishoudens (particulier gemengd verbouwingsafval).

Gemengde fracties blijven over na sorteren of anderszins verwerken van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval en particulier gemengd verbouwingsafval. Deze gemengde fracties vallen ook onder dit sectorplan. In aanvulling op de algemene definitie van gemengde fracties vallen ook mengsels van componenten als genoemd in art. 4.1 van de [Regeling Bouwbesluit 2012](#), die van de bouw- of slooplocatie als mengsel zijn afgevoerd met het oog op nascheiding, onder dit sectorplan.

Gescheiden ingezamelde monostromen van bouw- en sloopafval en monostromen die na bewerking van bouw- en sloopafval en daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval en (grof) huishoudelijk afval vrijkomen, vallen niet onder dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstromen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Kunststofafval	Zie SP11 (Kunststof)
Metalen	Zie SP12 (Metalen)
Steenachtig materiaal	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)
Zeefzand	Zie SP30 (Zeefzand)
Gips en cellenbeton	Zie SP31 (Gips)
Cellenbeton	Zie SP32 (Cellenbeton)
Dakafval	Zie SP33 (Dakafval)
Hout	Zie SP36 (Hout)
Asbest (asbesthoudend bouw- en sloopafval)	Zie SP37 (Asbest en asbesthoudende afvalstoffen)
(Verontreinigde) grond	Zie SP39 (Grond)
PCB-houdend bouw- en sloopafval	Zie SP64 (PCB-houdende afvalstoffen)
Matrassen, EPS, steenwol, tapijt en rubber	Zie SP84 (Overige monostromen)
Gescheiden ingezamelde monostromen ³ van bouw- en sloopafval en monostromen die na bewerking van bouw- en sloopafval en daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval en (grof) huishoudelijk afval vrijkomen.	Zie de respectievelijke sectorplannen. Voor die stromen waarvoor geen sectorplan is: zie beleidskader.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170204; 170603; 170604; 170901; 170902; 170903; 170904; 191211; 191212.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het

³ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

sectorplan leidend. Het is uitermate van belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften daartoe in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen van dit sectorplan vallen onder een van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP⁴:

- Categorie 48A of 48B: met gips of cellenbeton verontreinigd bouw- en sloopafval; of
- Categorie 51A of 51B: gemengd bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar bedrijfsafval en particulier gemengd verbouwingsafval.

Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het bevoegd gezag kan aan de vergunning van een producent/ontdoener voorschriften verbinden t.a.v. het beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de latere verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

De volgende aspecten zijn van belang voor dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art.

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage 5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Indien bovenstaande verplichting niet van toepassing is, omdat er bijvoorbeeld te weinig volume van bepaalde afvalstoffen vrijkomt, of indien bovenstaande redelijkerwijs niet kan worden gevraagd, ontstaat gemengd bouw- en sloopafval.

- Er bestaan privaatrechtelijke certificeringsregelingen voor bouw-, sloop- en demontageprojecten die hun effect kunnen hebben op de hoeveelheid gemengd bouw- en sloopafval wat op bouw- en slooplocaties ontstaat (zie paragraaf VII).

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Bouw- en sloopafval, met bouw- en sloopafval vergelijkbaar bedrijfsafval en particulier gemengd verbouwingsafval (verder GBSA) kent een wisselende samenstelling. Afhankelijk van de samenstelling is in de minimumstandaard aangegeven hoe met deze afvalstroom om te gaan.

Het uitgangspunt is dat het GBSA gesorteerd wordt of anderszins verwerkt om zoveel mogelijk monostromen af te scheiden die geschikt zijn voor recycling. De minimumstandaard noemt de stromen die minimaal moeten worden afgescheiden. Verwerking van deze stromen moet vervolgens gebeuren volgens de minimumstandaarden die horen bij deze monostromen.

Voorwaarde bij de minimumstandaard is dat na uitsorteren van de genoemde monostromen een residu overblijft wat nog minimaal verbrand kan worden. Als er een residu overblijft wat door AVI's niet meer wordt geaccepteerd, zal de sorteerinrichting zijn procesvoering moeten aanpassen. Storten van het residu wordt niet toegestaan en zou ook in strijd zijn met het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (zie verder). Dit kan betekenen dat er minder monostromen voor recycling worden uitgesorteerd dan strikt genomen technisch mogelijk is. Voornamelijk blijft dit bestaande beleid ook gehandhaafd, maar hier wordt wel naar gekeken in de komende planperiode (zie paragraaf VI).

Voor gemengde fracties geldt dezelfde minimumstandaard als voor GBSA. Het kan echter voorkomen dat voor gemengde fracties verder uitsorteren met het oog op recycling van de genoemde monostromen toch niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als er technische redenen zijn waarom (verder) uitsorteren niet mogelijk is. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is voor dergelijke gemengde fracties bij de minimumstandaard opgenomen dat in dergelijke gevallen verbranden als vorm van verwijdering is toegestaan. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. verbranden in dit geval kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen kan verwerken volgens de minimumstandaard voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog verbranden mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in paragraaf A.4.6 van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. verbranden in dit geval kan worden toegestaan.

In paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt voor bouw- en sloopafval en residuen, afkomstig van het bewerken van bouw- en sloopafval (categorie 29), en voor (sorteerfracties van) met bouw- en sloopafval vergelijkbaar bedrijfsafval en particulier gemengd verbouwingsafval (categorieën 15b en 16b) een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Het beleid is er al jaren op gericht dat we weliswaar zoveel mogelijk componenten willen afscheiden voor recycling, maar dat het resterende residu geschikt moet blijven om te worden verbrand. Dit kan er toe leiden dat minder ver wordt gesorteerd dan technisch mogelijk is om zo te vermijden dat een onbrandbaar residu resteert. Het is echter de vraag of het overall niet soms toch beter kan zijn soms toch de laatste brandbare componenten af te scheiden voor recycling en een beetje storten in plaats van verbranden voor lief te nemen en vervolgvraag is of het omslagpunt ook zodanig is te formuleren dat het bruikbaar is voor vergunningverlening.

In het kader van het project hoogwaardige recycling – onderdeel van het convenant Meer en Betere Recycling – is een eerste poging gedaan om te kijken of het mogelijk is dit omslagpunt te definiëren. Dit is vooralsnog niet geslaagd, mede omdat een aantal zaken die in de maatschappij in het algemeen als negatief voor storten worden aangemerkt zich slecht in een LCA laten vertalen. Bij aanvang van de planperiode wordt hier een nadere studie naar gestart. Indien dit succesvol is kan dat leiden in een aanpassing van de methodiek volgens welke in het kader van dit LAP LCA's moeten worden uitgevoerd (bijlage F.9), maar mogelijk ook tot aanpassing van de minimumstandaard van dit sectorplan.

VII Overige informatie

Privaatrechtelijk certificering duurzaam slopen en demonteren

Duurzaam bouwen en duurzaam slopen zit in de lift. Onder impuls van een circulaire economie bestaan sinds een aantal jaren een aantal privaatrechtelijke certificeringsregelingen voor duurzaam bouwen en duurzaam slopen. Voorbeelden hiervan zijn (niet limitatief) BREEAM (www.breeam.nl) en het hierop gebaseerde LEED. Deze certificaten komen uit het Verenigd Koninkrijk resp. de Verenigde Staten en doen al een aantal jaren meer en meer hun intrede in Nederland. Hoewel de systemen verschillend zijn, zijn ze beide gebaseerd op een ratingstelsel waarbij gebouwen (nieuwbouw en renovatie) een duurzaamheidslabel krijgen op basis van diverse aspecten. De afvalfase van gebruikte onderdelen en materialen is daar één van (bij BREEAM). Specifiek het BREEAM-certificaat heeft naast duurzame bouwen/renoveren ook een duurzaam slopen/demonteren certificaat.

Sectorplan 29 (Overig) Steenachtig materiaal

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen [1]	Toelichting
Steenachtig materiaal	Hieronder valt in hoofdzaak beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, stenen, steengruis, etc. wat ontstaat bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen, bouwwerken en wegen (met uitzondering van asfalt).
Steenachtige fracties	Ontstaan bij scheidings- en sorteringsactiviteiten van gemengde afvalstoffen.
Ballastgrind	Gebruikt tussen spoorrails om de dwarsliggers op hun plek te houden
Steenachtig productieafval	Bijvoorbeeld uit de betonproductie en de keramische industrie

[1] In het verdere sectorplan worden al bovenstaande afvalstoffen gezamenlijk 'steenachtig materiaal' genoemd.

Zie paragraaf IV voor nadere toelichting op de afbakening, alsook voor afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard voor verwerking

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2 beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	PAK-rijk steenachtig materiaal (gehalte aan PAK10 \geq 50 mg/kg droge stof)	Reinigen, thermisch of extractief, waarbij de aanwezige PAK (ofwel direct ofwel na te zijn afgescheiden) worden vernietigd of, in geval van extractief reinigen, verwijderd conform de bepalingen onder c. De van de PAK gereinigde fractie steenachtig materiaal verder verwerken volgens b. Het recyclen van PAK-rijk steenachtig materiaal tot grond of bouwstof <i>zonder</i> voorafgaande vernietiging van de aanwezige PAK is niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.
b	PAK-arm steenachtig materiaal (gehalte aan PAK10 < 50 mg/kg droge stof)	Recycling met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (par B.7.5.4 beleidskader); de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader). De grenswaarde voor PAK mag niet door mengen van partijen worden bereikt.
c	Residu van extractief reinigen zoals bedoeld in a.	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Nuttig toepassen van het residu door middel van immobilisatie is nadrukkelijk niet toegestaan.
d	Betonproducten waarin afvalstoffen zijn verwerkt die niet nuttig mogen worden toegepast op basis van wet- en regelgeving	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Het gaat daarbij met name over vormgegeven betonnen bouwstoffen waarin specifieke zeer zorgwekkende stoffen zijn verwerkt waarvoor op basis van internationale wetgeving vergaande restricties gelden. Zie beleidskader hoofdstuk B.14 over zeer zorgwekkende stoffen. Hoogwaardigere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard zijn nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstoffen en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt in het kader van het convenant Meer en Betere Recycling onderzocht of voor specifieke vormen van steenachtig materiaal bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg van deze studie de minimumstandaard voor dit sectorplan gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK boven de grenswaarden van 50mg/kg droge stof. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik,	Ja	Indien (voorbereiden voor) hergebruik technische mogelijk is, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van voorbereiding voor hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor steenachtig materiaal geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor materiaal als bedoeld in paragraaf II onder c en d, gezien de aard en samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor materiaal als bedoeld in paragraaf II onder a en b, tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2) en/of lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor steenachtig materiaal geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor materiaal als bedoeld in paragraaf II onder c en d, teneinde de diffuse verspreiding van de aanwezige verontreinigingen te voorkomen.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor materiaal als bedoeld in paragraaf II onder a en b, omdat recycling mogelijk is. Dit verbod geldt ook voor overbrenging ten behoeve van: <ul style="list-style-type: none"> – het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of – toepassing direct in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte.

		<ul style="list-style-type: none"> Voor materiaal als bedoeld in paragraaf II onder c en d, teneinde de diffuse verspreiding van de aanwezige verontreinigingen te voorkomen [1]. Dit verbod geldt ook voor: <ul style="list-style-type: none"> overbrenging ten behoeve van het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan <p>Maar niet voor¹:</p> <ul style="list-style-type: none"> overbrenging ten behoeve van toepassing direct in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor materiaal als bedoeld in paragraaf II onder a en b: omdat recycling mogelijk is. Voor materiaal als bedoeld in paragraaf II onder c en d: teneinde de diffuse verspreiding van de aanwezige verontreinigingen te voorkomen en/of omdat andere vormen van verwijdering gepaard gaan met op zijn minst gedeeltelijk storten wat in strijd is met nationale zelfverzorging.
t.b.v. storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is (materiaal als bedoeld in paragraaf II onder a en b) en/of op grond van nationale zelfverzorging (alle deelstromen)

[1] In praktijk is dit voor deelstroom d van paragraaf II vermoedelijk geen realistische optie en speelt het alleen voor deelstroom c van paragraaf II

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de beschreven minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor steenachtig materiaal als bedoeld in paragraaf II onder b, omdat voor recycling mogelijk is; Voor residu als bedoeld in paragraaf II onder c en voor betonproducten als bedoeld in paragraaf II onder d, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor steenachtig materiaal als bedoeld in paragraaf II onder b, omdat voor recycling mogelijk is; Voor residu als bedoeld in paragraaf II onder c en voor betonproducten als bedoeld in paragraaf II onder d, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

¹ Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, is nog niet verwerkt in dit sectorplan. Het arrest heeft betrekking op het opvullen van een steengroeve. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:

- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen geschikt.

In de definitieve versie van LAP3 zullen de gevolgen van het arrest worden opgenomen.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Steenachtig materiaal bestaat in hoofdzaak uit beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, stenen en steengruis en ballastgrind. Het ontstaat bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen, bouwwerken en wegen en als steenachtig productieafval bij bijvoorbeeld de betonproductie en de keramische industrie. Ook de steenachtige fractie die ontstaat bij scheidings- en sorteringsactiviteiten van gemengde afvalstromen valt onder dit sectorplan.

In afwijking tot LAP2:

- valt niet-teerhoudend asfalt niet langer onder dit sectorplan, maar onder sectorplan 34 'asfalt';
- is voor PAK-rijk steenachtig materiaal een afwijkende minimumstandaard beschreven.
Steenachtig materiaal is PAK-rijk als het gehalte aan PAK10 \geq 50mg/kg droge stof.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Asbesthoudend steenachtig materiaal; <ul style="list-style-type: none"> • Een materiaal is asbesthoudend als de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest hoger is dan 100 mg/kg droge stof (bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode) • (Indien de asbestconcentratienorm door mengen van partijen is bereikt, blijft altijd sprake van asbesthoudend steenachtig materiaal, ook al komt de concentratie hierdoor onder deze norm) 	Zie SP37 (Asbest en asbesthoudende afvalstoffen)
Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde sorteerfracties uit de bewerking van bouw- en sloopafval en bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval en vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval	Zie SP28 (gemengd bouw- en sloopafval en daarmee vergelijkbaar)
Zeefzand	Zie SP30 (Zeefzand)
Gips	Zie SP31 (Gips)
Cellenbeton	Zie SP32 (Cellenbeton)
Dakgrind	Zie SP33 (Dakafval)
Asfalt (al dan niet PAK-houdend)	Zie SP34 (Asfalt)
Mijnsteen	Zie de afvalhiërarchie in paragraaf A.4.2 van het beleidskader.
Bodemassen en slakken	Zie SP20 (AVI-bodemas) Zie SP23 (reststoffen kolengestookte e-centrales) Zie SP24 (Reststoffen e-winning uit biomassa)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 101314; 170101; 170102; 170103; 170106; 170107; 170302; 170507; 170508; 191209; 191211.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften daartoe in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstof

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Steenachtig materiaal valt afhankelijk van het gehalte aan PAK10 onder categorie 49 of categorie 50 van bijlage 5 van het LAP³: *Steenachtig materiaal dat in hoofdzaak bestaat uit beton- en metselwerk, tegels, dakpannen, stenen en steengruis en ballastgrind, voor zover niet vallend onder één van de categorieën 35 t/m 48, 86 en 87 van diezelfde bijlage en op basis van de Eural niet als gevaarlijk hoeft te worden aangemerkt:*

- Categorie 49: PAK-rijk (≥ 50 mg/kg) steenachtig materiaal;
- Categorie 50: PAK-arm (< 50 mg/kg) steenachtig materiaal.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK10 boven de grenswaarde van 50mg/kg droge stof, en met de aanwezigheid van ZZS in oude betonblokken (immobilisaten). Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage 5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Voor het verkleinen van steenachtig materiaal op slooplocaties kunnen mobiele brekers worden ingezet. Het [Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval](#) geldt voor mobiele puinbrekers en verbiedt het verwerken van bouw- en sloopafval afkomstig van buiten de locatie of de inrichting waar de mobiele puinbreker in werking is. Overigens, het mobiel breken van betonelementen als bedoeld in paragraaf II onder d. t.b.v. nuttige toepassing is vanzelfsprekend niet toegestaan.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Voor steenachtig materiaal is bovendien ook het volgende van belang:

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder j, dient 'gemengd steenachtig materiaal, niet zijnde asfalt of gips' bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien deze afvalstof op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Steenachtig materiaal kan, na verwerking (sorteren, breken, reinigen) onder andere worden ingezet voor de productie van beton (ter vervanging van zand en grind) en asfalt. Dit is een hoogwaardige vorm van recycling dan de gangbare methoden. Meestal wordt steenachtig materiaal echter, eventueel na verwerking, ingezet als bouwstof, bijvoorbeeld als ophogings- en funderingsmateriaal in de wegenbouw ter vervanging van (primaire) zand en cement, vaak geïmporteerd uit België of Noorwegen. Deze toepassing is de meest gangbare vorm van recycling van steenachtig materiaal op dit moment. Het ziet er echter naar uit dat de vraag uit de GWW gaat afnemen wegens verzadiging en goede herbruikbaarheid van funderingsmateriaal. Om die reden wordt de toepassing in beton steeds belangrijker.

Verder is bekend dat steenachtig materiaal regelmatig verontreinigd is met PAK10. Daarom is, in afwijking van LAP2, voor 'PAK-rijk' steenachtig materiaal een aparte minimumstandaard beschreven. De minimumstandaard voor 'PAK-rijk' steenachtig materiaal is reinigen tot onder de grenswaarde van 50mg/kg droge stof. Dit kan zowel door thermisch reinigen als door extractief reinigen. In geval van dit laatste blijft er na reinigen ook een PAK-rijke slib over. De minimumstandaard voor dit residu is storten.

Steenachtig materiaal is PAK-rijk, als het gehalte aan PAK10 gelijk aan of groter is dan 50mg/kg droge stof. De opgenomen grens van 50 mg/kg aan PAK10 is ontleend aan de [Regeling bodemkwaliteit](#). Om wegmengen van verontreiniging met PAK tegen te gaan, wordt bij de

minimumstandaard expliciet benadrukt dat de genoemde grens van 50 mg/kg droge stof niet door mengen van partijen mag worden bereikt!

Tot slot is voor betonproducten waarin tijdens de productie afvalstoffen of recycelaat is toegepast die ZZS bevat, de minimumstandaard starten. Deze minimumstandaard is ingegeven door het mengbeleid i.r.t. het beleid rond ZZS (hoofdstuk B.7 Mengen en B.14 Zeer zorgwekkende stoffen). Het is namelijk van belang dat deze stoffen niet diffuus verder in het milieu verspreid kunnen worden. Hoogwaardigere verwerking dan de minimumstandaard is daarom ook niet toegestaan.

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Bij de minimumstandaard van zowel PAK-rijk steenachtig materiaal als van het residu is aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van specifieke verontreinigingen nuttige toepassing in een bouwstof niet is toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan

Het gebruik van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan t.b.v. 'opvulling' is overeenkomstig de minimumstandaard niet toegestaan (ook niet de uitvoer daartoe). Het gaat hierbij om vervaardigen van mortels voor het tegengaan van bodemverzakking in mijnen, als rechtstreekse toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte. 'Opvulling' is een laagwaardigere vorm van de verwerken dan de minimumstandaard.

De enige uitzondering die wordt gemaakt voor deze toepassing is uitvoer van deelstroom c (residu van extractief reinigen van PAK-rijk materiaal) naar zoutmijnen met een opvolplicht¹. In het algemeen is nuttige toepassing van deze stroom niet wenselijk in verband met diffuse verspreiding van vervelende verontreinigingen. Juist omdat bij berging in zoutkoepels deze kans op verspreiding nihil is, wordt daarvoor een uitzondering gemaakt

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorieën 29 en 34a, geldt voor steenachtige materialen een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Dit sectorplan omvat diverse steenachtige afvalstromen met eigen problematieken en mogelijkheden. Momenteel wordt er in de minimumstandaard geen onderscheid gemaakt naar vb. beton, baksteen, etc. Mogelijk dat het differentiëren van minimumstandaarden naar specifieke steenachtige materialen mogelijkheden biedt om hoogwaardige recycling van bepaalde stromen op termijn in de minimumstandaard te verwerken.

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (Minimumstandaard). In het eerste deel van de planperiode wordt ook voor dit sectorplan nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid tussen vormen van recycling en of het meerwaarde heeft beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard. Deze resultaten criteria zullen ook worden verbonden met de regelgeving voor bouwwerken (vh het Bouwbesluit). Het is nog niet bekend wanneer dat zal zijn.

Hieronder een aantal ontwikkelingen die op termijn aanleiding kunnen zijn voor het differentiëren naar soorten steenachtig materiaal en het ophogen van de minimumstandaard naar hoogwaardige vormen van recycling:

- Ontwikkelingen rond 'slim breken' van gebruikt beton. Zowel in Nederland als in ons omringende landen worden methoden ontwikkeld om betonpuin weer te scheiden in grind, zand, cementsteen en staal. Doel is al deze componenten uiteindelijk opnieuw in te kunnen zetten voor de productie van nieuw beton of cement. De inzet van het gerecycled grind en zand voor de productie van nieuw beton, wordt verwacht commercieel te zijn binnen 5 jaar. De commerciële inzet van de verkregen cementsteen zal langer duren.
- Voor bakstenen zijn binnen EU-samenwerkingsprojecten ontwikkelingen aan de gang voor het terugnemen van gebruikte bakstenen om het materiaal weer in te zetten voor de productie van nieuwe baksteen (Horizon2020).
- Ballastgrind dat vrijkomt bij met name onderhoud aan spoorwegen kan verontreinigd zijn met bijvoorbeeld vet/olie of metalen en eventueel met PAK en creosootolie (als sprake is van houten dwarsliggers). Reiniging tot schoon materiaal is vaak mogelijk, maar in praktijk wordt het ook zonder reiniging samen met ander steenachtig materiaal verwerkt. In overleg met de branche wordt bezien of reinigen en als schoon materiaal toepassen hoogwaardiger is dan ongereinigd gemengd met ander steenachtig materiaal toepassen en wat dat betekent voor het beheer van deze afvalstof en voor de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Toepassen van (on)gebroken puin

Er bestaat nog wel eens onduidelijkheid over de vraag of puin ook ongebroken mag worden toegepast in een werk. Er is een wijziging van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen in voorbereiding. Na deze wijziging geldt het volgende.

1. Van belang is dat grond, baggerspecie en overige (steenachtige) bouwstoffen, zoals beton, asfalt, puin(granulaat) en bakstenen afvalstoffen (kunnen) zijn. Voor het toepassen van dergelijke bouwstoffen buiten inrichtingen is daarom artikel 10.2 van de [Wet milieubeheer](#) relevant. Dit artikel verbiedt het storten of op of in de bodem brengen van afvalstoffen buiten een inrichting, tenzij daarvoor een vrijstelling is verleend op grond van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen. *In beginsel is het op of in de bodem brengen van afvalstoffen dus verboden.*
2. Artikel 2 van het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#) bevat een algemene vrijstelling voor het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit. Dit betekent dat het toepassingen van bouwstoffen, grond of baggerspecie waarop het Besluit bodemkwaliteit van toepassing is en waarin wordt gehandeld in overeenstemming met de bepalingen van dat besluit alsnog is toegestaan, ondanks het verbod van artikel 10.2 van de Wet milieubeheer. *Grosso modo is het toepassen van bouwstoffen conform het Besluit bodemkwaliteit dus wel toegestaan.*
3. Artikel 2 van het besluit regelt echter ook dat, als het gaat om steenachtig materiaal, de vrijstelling uitsluitend geldt voor puin dat is verwerkt tot granulaat (dat mag nu ook al) en (in de toekomst) voor de ongebroken monostromen beton en natuursteen.

Milieuhygiënische achtergrond

De milieuhygiënische achtergrond van het hiervoor beschreven verbod op het toepassen van ongebroken puin omvat meerdere aspecten. Zo is de ervaring dat in ongebroken puin de kans op ongewenste verontreinigingen groter is terwijl dit probleem met ingangscontrole, voorzeven, breken en nacontrole kan worden verkleind. Verder is in de meeste gevallen in gebroken vorm - mede vanwege de civieltechnische eigenschappen - hoogwaardiger hergebruik mogelijk, ofwel breken is vanuit het afvalbeleid gezien doelmatiger. Ten derde bemoeilijkt het direct en ongebroken toepassen controle en handhaving. Deze argumenten spelen niet of nauwelijks bij de monostromen beton en natuursteen.

Sectorplan 30 Zeefzand

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Sorteerzeefzand	Dit ontstaat bij het afzeven van het fijne materiaal in sorteerinstallaties voor bouw- en sloopafval. Sorteerzeefzand is vaak verontreinigd met PAK en sulfaat en bevat vaak veel organisch materiaal.
Brekerzeefzand	Ontstaat bij het voorzeven van steenachtige fracties uit bouw- en sloopafval in puinbreekinstallaties. Brekerzeefzand kan verontreinigd zijn met PAK en sulfaat en kan organisch materiaal bevatten.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard voor verwerking

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van PAK in zeefzand. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard en eventuele voorwaarden
a	PAK-rijk zeefzand (concentratie aan PAK10 \geq 50 mg/kg droge stof)	Reinigen, thermisch of extractief, waarbij de aanwezige PAK (ofwel direct ofwel na te zijn afgescheiden) worden vernietigd resp. verwijderd. Vervolgens verder verwerken volgens b. Het recyclen van PAK-rijk zeefzand tot grond of bouwstof <i>zonder</i> voorafgaande vernietiging van de aanwezige PAK is niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.
b	PAK-arm zeefzand (concentratie aan PAK10 < 50 mg/kg droge stof)	Recycling, eventueel voorafgegaan door reiniging, met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (par B.7.5.4 beleidskader) en/of de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader). Vervolgens verwerken van het reinigingsresidu volgens c. De grenswaarde voor PAK10 mag niet door mengen van partijen worden bereikt.
c	Reinigingsresidu uit a of b	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Nuttig toepassen van het residu door middel van immobilisatie is <i>niet</i> toegestaan.

De minimumstandaard voor de verwerking van reinigingsresidu van zeefzand is gewijzigd ten opzichte van LAP2 door meer expliciet in te gaan op het reinigingsresidu. Vergunningen voor het immobiliseren van reinigingsresidu dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren ten behoeve van nuttige toepassing per direct niet meer is toegestaan.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in zeefzand, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor PAK-arm zeefzand, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook het beleidskader B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland.
	Nee	Voor PAK-rijk zeefzand, tenzij bij de verwerking in het land van bestemming maatregelen zijn genomen die borgen dat de aanwezige PAK niet in het milieu verspreid kan raken.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (voor PAK-rijk zeefzand na vernietiging of verwijdering van de PAK) mogelijk is. Ook overbrenging vanuit Nederland voor toepassing van zeefzand bij de vervaardiging van mortels, die gebruikt worden als opvulling in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of toepassing van zeefzand direct in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte, wordt niet toegestaan.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Bij het sorteren van gemengd bouw- en sloopafval dient dit afval gezeefd te worden. De zeeffractie die hierbij ontstaat, wordt *sorteerzeefzand* genoemd. Deze fractie bevat vaak hoge concentraties verontreinigingen (PAK, sulfaat). Nadat het bouw- en sloopafval is gesorteerd worden de steenachtige fractie (beton en metselwerk) afgevoerd naar een puinbreker. Deze puinbreekinstallaties zijn uitgerust met een voorzeef. Het zand uit de eerste zeefgang, dus voordat het materiaal in de breker wordt geleid, wordt *brekerzeefzand* genoemd.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties)
Gemengde sorteerfracties uit de bewerking van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	
Steenachtig materiaal	Zie SP29 (steenachtig materiaal)
Zeefzand dat voldoet aan de bepalingen van de definitie van 'grond' in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit	Zie SP39 (grond)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 191209; 191211; 191212.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften daartoe in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de gehele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Zeefzand valt, afhankelijk van het gehalte aan PAK10, onder [categorie 37](#) of [categorie 38](#) van bijlage 5 van het LAP²: *zeefzand ontstaan bij het afzeven van het fijne materiaal in sorteerinstallaties voor bouw- en sloopafval, of bij het voorzeven van steenachtige fracties uit bouw- en sloopafval in puinbreekinstallaties:*

- [Categorie 37](#): PAK-rijk zeefzand (≥ 50 mg/kg);
- [Categorie 38](#): PAK-arm zeefzand (< 50 mg/kg).

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor zeefzand is recycling. Het betreft dan recycling tot een bouwstof. De minimumstandaard sluit aan bij het streven naar het nuttig toepassen van afvalstoffen op een zo hoogwaardig mogelijke wijze en met zo min mogelijk verlies aan kwaliteit. Sorteerzeefzand zal in veel gevallen, gezien de aanwezige verontreinigingen, voorafgaand aan recycling moeten worden gereinigd of geïmmobiliseerd. De verwerking van zeefzand volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen.

Voor 'PAK-rijk' zeefzand (i.e. verontreinigd met PAK10 boven de genoemde concentratie van 50 mg/kg droge stof) is een aparte minimumstandaard vastgesteld. De aanwezige PAK moet verplicht worden vernietigd. De opgenomen grens van 50 mg/kg aan PAK is ontleend aan de [Regeling bodemkwaliteit](#). Om wegmengen van verontreiniging met PAK tegen te gaan, wordt bij de minimumstandaard expliciet benadrukt dat de genoemde grens van 50 mg/kg droge stof niet door mengen van partijen mag worden bereikt!

Voor het residu wat ontstaat bij het reinigen van zeefzand is de minimumstandaard storten. Het is op basis van het beschreven beleid in hoofdstuk B.7.5.4.3 nadrukkelijk niet toegestaan dat het residu wordt geïmmobiliseerd tot een vormgegeven bouwstof.

Verder gelden ten aanzien van de recycling van de zeefzand de volgende aandachtspunten:

- *Productie van een bouwstof*

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Ten aanzien van zeefzand met een concentratie aan PAK10 \geq 50 mg/kg droge stof is immobilisatie nadrukkelijk niet toegestaan. Ook voor het residu wat vrijkomt bij het reinigen van zeefzand is verdere verwerking middels immobilisatie niet toegestaan.

- *Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan*

Het gebruik van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan t.b.v. 'opvulling' is overeenkomstig de minimumstandaard niet toegestaan (ook niet de uitvoer daartoe). Het gaat hierbij om vervaardigen van mortels voor het tegengaan van bodemverzakking in mijnen, als rechtstreekse toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte. 'Opvulling' is een laagwaardigere vorm van de verwerken dan de minimumstandaard.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 30, geldt voor zeefzand een stortverbod.

VI. Actualisatie vergunning

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook D.5 van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van reinigingsresidu van zeefzand is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is nuttige toepassing van het reinigingsresidu door middel van immobilisatie niet toegestaan. Vergunningen voor het immobiliseren van reinigingsresidu dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren ten behoeve van nuttige toepassing niet meer is toegestaan. Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

Sectorplan 31 Gips

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Aan de bron gescheiden en gescheiden afgegeven gips (bouw- en slooplocaties, milieustraat)	Deze afvalstof bestaat in hoofdzaak uit gips in de vorm van (stukken) gipsblokken, gipsplaten en pleisterwerk hoofdzakelijk afkomstig van de bouw, decorbouw etc.
Gips afgescheiden uit sorteerinstallaties	
Gips productieafval	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2.).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Gips	Recycling met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (par B.7.5.4 beleidskader); de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader).
b	Niet voor recycling geschikt gips	Dit betreft gips waarvoor de recycling, gezien de aard of samenstelling, technische niet mogelijk of waarvoor de recyclingroute zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton. De minimumstandaard hiervoor is storten op een daarvoor geschikte stortplaats.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van

verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2) en/of tenzij de mate van nuttige toepassing lager is dan gangbaar is bij verwerking van betreffende afvalstof in Nederland.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor recyclebaar gips (par. II onder a) omdat recycling mogelijk is. Dit verbod geldt ook voor overbrenging ten behoeve van het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of toepassing van gips direct in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte.
	Ja	Voor niet-recyclebaar gips (par. II onder b), mits: <ul style="list-style-type: none"> uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is en omdat verbranden voor deze afvalstroom geen realistische verwerkingsroute is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor gips (par. II onder a): Omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor gips dat niet voor recycling geschikt is (par. II onder b). Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard zoals genoemd in par. II onder a.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor recyclebaar gips (par. II onder a) omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor niet-recyclebaar gips (par. II onder b), indien andere nuttige toepassing mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Voor gips (par. II onder a): Omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor niet recyclebaar gips (par. II onder b): indien de verwerking op basis van de minimumstandaard is toegestaan, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Zoals in paragraaf I weergegeven gaat het in dit sectorplan over gescheiden gehouden of afgescheiden gips *voornamelijk* afkomstig van bouw- en sloopwerkzaamheden. Afgips wat vrijkomt bij andere activiteiten zoals standen- en decorbouw, productie van gipselementen en dergelijke en vergelijkbaar is met gips van bouw- en sloopwerkzaamheden valt ook onder dit sectorplan. *RO-gips* (gips wat vrijkomt als reststof bij installaties voor verbranding van afval) valt nadrukkelijk niet onder dit sectorplan.

In de basis gaat het in dit sectorplan om gips als 'monostroom' welke perfect recyclebaar is tot nieuw gips. Toch kan het ook zijn dat gips niet of minder goed verwerkt kan worden tot nieuw gips, of de verwerking te duur wordt. Dit kan voorkomen als het gips te verontreinigd is met andere materialen (zoals verkleefd met tegelwerk (bij sloop) of met papier en karton (stukken gipsplaat, behang, etc.)). Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is ook voor gips waarvoor recycling technisch niet mogelijk is of te duur, een minimumstandaard opgenomen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstromen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
RO-gips van E-centrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
RO-gips wat vrijkomend bij diverse installaties voor de verbranding van afval	Zie beleidskader
Gips verkleefd met asbest, waarbij de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie ambiboolasbest, meer dan 100 mg per kg droge stof bedraagt	Zie SP37 (Asbest en asbesthoudend materiaal)
Gipsafval van ziekenhuizen	Zie SP19 (Afval van gezondheidszorg bij mens en dier)
(Gipshoudend) gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en daarmee vergelijkbaar afval)
Gemengde sorteerfracties uit de bewerking van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	
Cellenbeton, gasbeton	Zie SP32 (Cellenbeton)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170801; 170802.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)

- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften daartoe in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang ten aanzien van de afvalverwerkingsketen en vergunningverlening voor de afvalstromen die vallen onder dit sectorplan:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee bij vergunningverlening met zorg moet worden omgegaan. Dit is van belang om de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Gips valt onder categorie 46 van bijlage 5 van het LAP²: *gips, gipsblokken, gipsplaat*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Voor gipsafval zijn er 2 redenen om het gescheiden te houden van ander bouw- en sloopafval. De eerste reden is dat voor gips in beginsel recycling mogelijk is en het daarom meerwaarde heeft deze afvalstof zo schoon mogelijk te houden. De tweede reden is dat gips in gemengd bouw- en sloopafval de kwaliteit van andere fracties nadelig beïnvloedt en zich bovendien niet makkelijk laat afscheiden. Het apart houden van gips, gipsblokken en gipsplaat heeft dus - ook als het gips zelf niet voor recycling in aanmerking komt - meerwaarde vanuit het oogpunt van de recyclebaarheid van andere (steenachtige) stromen.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

De volgende aspecten zijn van belang bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Dit als de vrijkomende

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

stroom meer dan 1 m³ bedraagt. Gips valt onder een van de genoemde categorieën.

- Voor het gescheiden houden van gips door de ontdoener op de bouwplaats zijn speciale containers ontwikkeld om het gips droog te houden. Nat gips bemoeilijkt de verwerking volgens de minimumstandaard.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzamelen/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang:

- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder k, dient gips ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien gips op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.
- Naast het feit dat gips, ten behoeve van recycling, zo zuiver mogelijk moet zijn, is het ook van belang dat het gescheiden gehouden gips niet te nat is. Als het gips (te) nat is, wordt de verwerking volgens de minimumstandaard lastiger. Voor de inname/vervoer/opslag van gipsafval zijn speciale containers ontwikkeld met de opening aan de zijkant, waardoor het gips droog blijft.

4. Aandachtspunten t.a.v. verwerken volgens de minimumstandaard

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid voor gips is gericht op recycling. In het algemeen betreft het inzet als of verwerken tot bouwstof, bij voorkeur nieuw gips. Mits afvalgips voldoende zuiver is en niet te nat, zijn er geen technische belemmeringen om afvalgips, na bewerking, in te zetten als grondstof bij de productie van nieuw gipsplaat. In Nederland gebeurt dit ook, zij het (nog) op beperkte schaal.

Belemmerende verontreinigingen voor de inzet als grondstof voor nieuw gips zijn (niet limitatief): aanhangende tegels, plafondtegels, plastic, hout en houtvezelplaten, geperste stroplaten, gasbeton/cellenbeton, cementgebonden platen en isolatiemateriaal.

Afhankelijk van de manier waarop gips is toegepast en vervolgens in de afvalfase komt, kan het voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard toch niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij partijen die sterk zijn verkleefd of verontreinigd met andere materialen die de verwerking tot nieuw gips in de weg staan. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog laagwaardigere verwerking mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan.

Wel moet, indien voor bepaalde partijen overtuigend kan worden gemotiveerd dat recycling niet

mogelijk is en storten als enige uitvoerbare optie overblijft, een ontheffing van het stortverbod worden verkregen.

Ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande alternatieve verwerking worden overgebracht staat in paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten.

Verder zijn ten aanzien van de verwerking van gips de volgende bepalingen van belang:

- *Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan*
Het gebruik van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan t.b.v. 'opvulling' is overeenkomstig de minimumstandaard niet toegestaan (ook niet de uitvoer daartoe). Het gaat hierbij om vervaardigen van mortels voor het tegengaan van bodemverzakking in mijnen, als rechtstreekse toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte. 'Opvulling' is een laagwaardigere vorm van de verwerken dan de minimumstandaard.
- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*
Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.
- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*
In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 35, geldt voor gips een stortverbod.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Sectorplan 32 Cellenbeton

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Aan de bron gescheiden gehouden en gescheiden afgegeven cellenbeton	Cellenbeton komt vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken.
Cellenbeton afgescheiden in een sorteerproces	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Cellenbeton	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Recycling van cellenbeton is technisch mogelijk en gebeurt in de praktijk. Daar tegenover wordt ook nog cellenbeton gestort en is niet altijd duidelijk onder welke milieuhygiënische condities recycling verantwoord is. Tijdens de planperiode zal worden onderzocht of en wanneer een wijziging van de minimumstandaard naar recycling mogelijk is.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).

t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor het (vorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

De belangrijkste toepassingen van cellenbeton, ook wel gasbeton genoemd, zijn binnenmuurstenen en dakplaten, dit laatste vanwege het relatief lichte materiaal. Bij bouw- en sloopwerkzaamheden komt cellenbeton vrij. Cellenbeton gebruikt als dakdelen kan verontreinigd zijn met dakleer.

Cellenbeton wordt vaak in een adem genoemd met gipsblokken, maar is een ander materiaal. Vervuiling van cellenbeton met gips en vice versa bemoeilijkt de recycling van beide stromen. Gips en cellenbeton zijn op het oog goed van elkaar te onderscheiden.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties)
Gemengde sorteerfracties uit de bewerking van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	
Steenachtig materiaal	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)
Gips, gipsblokken, gipsplaat	Zie SP31 (Gips)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170106, 170107.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Cellenbeton valt onder categorie 47 van bijlage 5 van het LAP²: *cellenbeton*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

In het Bouwbesluit 2012 en de Regeling bouwbesluit 2012 is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Cellenbeton valt vooralsnog niet onder een van de genoemde categorieën. In praktijk is het echter raadzaam om cellenbeton toch apart te houden en apart af te voeren van gips en ander steenachtig materiaal teneinde de recycling van al deze afvalstromen te bevorderen en de kwaliteit van recyclinggranulaat te waarborgen.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de Wet milieubeheer in het Besluit inzamelen afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor cellenbeton is storten.

Recyclen van cellenbeton is mogelijk en gebeurt ook, onder voorwaarde dat het cellenbeton niet vervuild is of vermengd is geraakt met vb. gips of ander steenachtig materiaal, dakleer etc... Bovendien betekent andersom ook voor gips dat vervuiling met cellenbeton de recycling van gips bemoeilijkt en voor steenachtig materiaal dat een grote(re) hoeveelheid cellenbeton is steenachtig materiaal de kwaliteit van het recyclinggranulaat verlaagt. Cellenbeton kan worden gebruikt voor o.a. de productie van betonblokken, de productie van kattenbakkorrels en inzet als onderdeel van licht funderings- en ophogingsmateriaal. Ook recyclen tot nieuw cellenbeton is technisch mogelijk als het cellenbeton voldoende zuiver is.

² Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Cellenbeton kan, zij het in beperkte mate, worden ingezet bij de productie van bouwstoffen. Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Aandachtspunten bij gebruik als opvulling in mijnen en groeves (backfilling)

De minimumstandaard houdt op dit moment in dat backfilling is toegestaan³. Dit vindt in het buitenland plaats en export voor backfilling wordt vooralsnog toegestaan. Dit kan veranderen wanneer de minimumstandaard voor specifieke deelstromen op termijn zou worden aangepast naar recycling. Wel is relevant dat cellenbeton geen groene lijst afvalstof is. Voor grensoverschrijdend transport is altijd een kennisgeving vereist. Zie hiervoor hoofdstuk B.13 (Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen) en de EVOA.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Op basis van gesprekken met marktpartijen en informatie van andere lidstaten is duidelijk dat recycling van cellenbeton zowel technisch als economisch goed mogelijk is. Er is echter nog te weinig marktinformatie bekend om de minimumstandaard te verhogen naar recycling. Vragen betreffen onder meer onder welke milieuhygiënische condities nuttige toepassing verantwoord is, de kosten en aanwezige verwerkingscapaciteiten en de effecten van het verhogen van de minimumstandaard op grensoverschrijdend transport.

Zodra hierover voldoende informatie beschikbaar is, kan worden overwogen om de minimumstandaard voor cellenbeton te wijzigen naar recycling.

VII Overige informatie

OVAM, Onderzoek naar hoogwaardige toepassingen van cellenbetonafval, april 2011.

³ Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, is nog niet verwerkt in dit sectorplan. Het arrest heeft betrekking op het opvullen van een steengroeve. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:

- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen geschikt.

In de definitieve versie van LAP3 zullen de gevolgen van het arrest worden opgenomen.

Sectorplan 33 Dakafval (bitumineus, teerhoudend en composiet)

I Afbakening

Dakafval ontstaat bij het bouwen, renoveren, herstellen of slopen van gebouwen en bouwwerken.

Onder dit sectorplan valt uitsluitend *niet-asbesthoudend* dakafval (voor de omschrijving van asbesthoudend dakafval, zie paragraaf IV). De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
PAK-rijk dakafval	Dakafval is PAK-rijk als de concentratie aan PAK10 \geq 75 mg/kg (*) droge stof. <ul style="list-style-type: none"> Teerhoudend dakafval is in beginsel altijd PAK-rijk. Bitumineus dakafval is slechts bij uitzondering PAK-rijk.
PAK-arm dakafval	Dakafval is PAK-arm als de concentratie aan PAK10 $<$ 75 mg/kg (*) droge stof. <ul style="list-style-type: none"> Hieronder valt de bulk van het bitumineuze dakafval. Teerhoudend dakafval is zelden PAK-arm.
Composiet dakafval	Onder composiet dakafval wordt in dit kader verstaan: <ul style="list-style-type: none"> mengsels van teerhoudend en bitumineus dakafval, bijvoorbeeld omdat tijdens dakonderhoud één van beide vormen op de ander is aangebracht; bitumineus dakafval vermengd/verkleefd met 'dakbedekkingvreemd' materiaal (zoals beton, hout, metaal, isolatiemateriaal, etc.); teerhoudend dakafval vermengd/verkleefd met 'dakbedekkingvreemd' materiaal (zoals beton, hout, metaal, isolatiemateriaal, etc.); mengsels van teerhoudend- en bitumineus dakafval vermengd/verkleefd met 'dakbedekkingvreemd' materiaal (zoals beton, hout, metaal, isolatiemateriaal, etc.).
Dakgrind, verkleefd met teer of bitumen.	Partijen kunnen verontreinigd zijn met PAK.

(*) Ten aanzien van de norm die het onderscheid tussen PAK-rijk en PAK-arm bepaalt, gelden tijdelijk aangepaste waarden:

- tot 1-1-2019 geldt in plaats van een grenswaarde van 75 mg/kg ds een grenswaarde van 300 mg/kg ds.
- van 1-1-2019 tot 1-1-2021 geldt in plaats van een grenswaarde van 75 mg/kg ds een grenswaarde van 150 mg/kg ds.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

- Als algemeen uitgangspunt geldt dat in onderstaande gevallen de grenswaarde uit paragraaf I niet door mengen van partijen mag worden bereikt.
- Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van PAK's. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	PAK-rijk dakafval	Verwerken gericht op recycling van de minerale fractie onder gelijktijdige nuttige toepassing van de energie-inhoud van het afval. Hierbij zijn uitsluitend

		<p>verwerkingsvormen toegestaan waarbij de aanwezige PAK voorafgaand aan of tijdens de verwerking worden vernietigd.</p> <p>Immobilisatie van de PAK en vervolgens nuttige toepassing van het PAK-rijke materiaal is nadrukkelijk niet toegestaan.</p>
b	PAK-arm dakafval	Recycling van ten minste de minerale fractie, bijvoorbeeld door inzet in een cementoven, TAG-reiniger, etc.
c	Composiet dakafval met <i>meer</i> dan 10% (v/v) 'dakbedekking vreemd' materiaal	Sorteren of anderszins verwerken met als doel een dakafvalfractie af te scheiden met een zo klein mogelijke hoeveelheid en ten hoogste 10% (v/v) 'dakbedekkingvreemd' materiaal en vervolgens: <ul style="list-style-type: none"> • Verdere verwerking van de dakafvalfractie conform a of b; • Verdere verwerking van het afgescheiden 'dakbedekkingvreemd materiaal' conform f.
d	Composiet dakafval met <i>maximaal</i> 10% (v/v) 'dakbedekking vreemd' materiaal	Verwerken conform a of b
e	Dakgrind, verkleefd met teer of bitumen	<p>Reinigen/scheiden gericht op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • recycling van het grind, met inachtneming van <ul style="list-style-type: none"> – het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (par B.7.5.4. beleidskader) en/of – de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.3 beleidskader). • verwijderen door verbranden van de teer- en/of bitumenfractie. <p>In het geval de concentratie aan PAK10 gelijk danwel hoger is dan 75 mg/kg droge stof, zijn uitsluitend verwerkingsvormen toegestaan waarbij de aanwezige PAK voorafgaand aan of tijdens de verwerking worden vernietigd.</p> <p>Immobilisatie van de PAK en vervolgens nuttige toepassing van het PAK-rijke materiaal is nadrukkelijk niet toegestaan.</p>
f	Uit d afgescheiden 'dakbedekking vreemde' stromen	<ul style="list-style-type: none"> • In geval het <i>monostromen</i>¹ betreft: verwerken conform de daarvoor geldende minimumstandaarden elders in dit LAP; in het geval een monostroom niet onder een minimumstandaard in het LAP valt, moet de verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het beleidskader. • In het geval het een <i>gemengde stroom</i> 'dakbedekking vreemd' materiaal betreft: verwerken volgens sectorplan 28 van dit LAP.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Zodra zeker is dat er voldoende afzet is van secundaire bitumen in de asfaltindustrie en de markt van dakbanen gezamenlijk wordt de minimumstandaard voor PAK-arm dakafval aangepast. Vanaf dat moment worden alleen deze beide toepassingen nog toegestaan en worden dan tevens aangemerkt als voorkeursrecycling als bedoeld in paragraaf B.4.2.2 van het beleidskader.

Inzet in TAG-reinigers en/of grondreinigingsinstallaties waarbij alleen het inerte deel wordt gerecycled, is dan alleen nog toegestaan voor PAK-rijk dakafval. Dit betekent ook dat de acceptatievoorwaarden en ingangscntrole bij deze installaties moet worden aangepast om verwerking van PAK-arm dakafval te voorkomen

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Deze paragraaf heeft uitsluitend betrekking op deelstromen a. t/m e. van paragraaf II. Voor deelstroom f. wordt verwezen naar andere sectorplannen of het beleidskader.

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit

¹ Zie voor monostroom de begrippenlijst van het LAP

of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

Ook voor het beleid ten aanzien van grensoverschrijdend transport van afvalstoffen – en met name voor het toetsen aan de minimumstandaard bij overbrenging naar Nederland – gelden de grenswaarden en termijnen als genoemd in paragraaf I. Beschikkingen voor PAK-arme stromen met PAK10-gehalten hoger dan 75 mg/kg droge stof worden – wanneer verwerking niet gepaard gaat met vernietiging van de PAK – slechts verleend voor transporten tot uiterlijk de in paragraaf I genoemde data (dus tot 1-1-2019 voor PAK10-gehalten van 150 tot 300 mg/kg droge stof en tot 1-1-2021 voor PAK10-gehalten van 75 tot 150 mg/kg droge stof).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien voorbereiden voor hergebruik technisch mogelijk is, tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2). Voor dakafval geldt dat elke mate van storten te veel is omdat nuttige toepassing (van i.i.g. de inerte fractie) mogelijk is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor PAK-arm dakafval, tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2). Voor dakafval geldt dat elke mate van storten te veel is omdat recycling (van i.i.g. de inerte fractie) mogelijk is.
	Nee	Voor PAK-rijk dakafval, tenzij bij de verwerking in het land van bestemming maatregelen zijn genomen die borgen dat de aanwezige PAK niet in het milieu verspreid kan raken.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling, van in ieder geval de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling, in ieder geval van de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling van in ieder geval de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien voorbereiden voor hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor voorbereiden voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling, in ieder geval van de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling, van in ieder geval de inerte fractie of de grindfractie, mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling van in ieder geval de inerte fractie of de grindfractie mogelijk is en/of omdat voorlopige verwijdering een te storten of te verbranden restfractie oplevert en <ul style="list-style-type: none"> • storten voor zowel de overgebrachte afvalstof als voor een bij een eerste handeling gevormde restfractie niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen; en/of • verbranden als vorm van verwijdering niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling van in ieder geval de inerte fractie mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Herkomst

Dakafval ontstaat bij het bouwen, rooveren, herstellen of slopen van gebouwen en bouwwerken. Afhankelijk van de aard van de activiteit is het dakafval onderdeel van een gemengde stroom waarna een verdere bewerking nodig is, of is het een monostroom³ (bij selectief slopen of demonteren). Zowel de brongescheiden stroom als de stroom die ontstaat bij scheidings- en sorteringactiviteiten valt onder dit sectorplan.

PAK-rijk of PAK-arm

In dakafval komen altijd poly aromatische koolwaterstoffen (PAK) voor. Deze verbindingen – of in ieder geval een aantal ervan- zijn carcinogeen of worden verdacht carcinogeen te zijn. Het beleid in Nederland is er dan ook al jaren op gericht deze verbindingen zoveel mogelijk uit het milieu te bannen. De verschillen in PAK-gehalten zijn groot. Dakafval op basis van teer heeft al snel een PAK gehalte van vele duizenden tot tienduizenden mg/kg. Dakafval op basis van bitumen zit in het algemeen op PAK gehalten van enkele tientallen mg/kg.

In dit sectorplan wordt onderscheid gemaakt tussen PAK-rijk en PAK-arm dakafval. De grens hiervoor ligt bij 75 mg/kg. Er is echter sprake van een tijdelijke verruiming van deze norm voor onderscheid tussen PAK-rijk en PAK-arm.

Enerzijds

- menen veel partijen in de sector dat met een goede selectieve inname van dakafval de grens van 75 mg/kg haalbaar is,
- heeft de meerderheid van partijen in de sector geen behoefte om de grens van 75 mg/kg ter discussie te stellen, en
- acht ook de overheid de grens van 75/mg een goede grenswaarde om te voorkomen dat onnodig veel PAK in het milieu komen.

Anderzijds

- zijn binnen de sector partijen actief die weliswaar alleen bitumineus dakafval verwerken, maar aangeven toch niet altijd aan de grenswaarde van 75 mg/kg kunnen voldoen,
- heeft de overheid in het verleden ook toestemming gegeven voor import van partijen met meer dan 75 mg/kg naar dergelijke bedrijven, en
- hebben betreffende bedrijven wel een rol in het voor recycling beschikbaar maken van de bitumen.

Dit alles overwegend is er voor gekozen om tijdelijk een ruimere PAK grenswaarde te hanteren voor bitumen die middels recycling opnieuw op de markt komen. Dit is echter bedoeld als een tijdelijke situatie om bedrijven in de sector de kans te geven hun inname- en controlebeleid aan te scherpen. Binnen een tijdsbestek van enkele jaren wordt deze tijdelijke verruiming weer afgebouwd naar de oorspronkelijke 75 mg/kg.

Het is van belang op te merken dat deze verhoogde grenswaarde uitsluitend geldt voor het toepassen van secundaire bitumen als tussenproduct bij de productie van nieuwe dakbanen en/of asfalt. Voor de eindproducten blijft de bestaande kwaliteitseis (besluit Bodemkwaliteit) gewoon van kracht.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstromen

Asbesthoudend dakafval valt niet onder de reikwijdte van dit sectorplan. Onder asbesthoudend dakafval wordt in dit kader verstaan teerhoudend of bitumineus dakafval (of mengsels daarvan) vermengd/verkleefd met asbestcement waarin voor het totale mengsel de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, meer dan 100 milligram per kilogram droge stof is.

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

³ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties)
Beton- en metselwerk, stenen, steengruis, dakleien en dakpannen	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)
Teerhoudend en niet-teerhoudend asfalt	Zie SP34 (Asfalt)
Asbesthoudend dakafval	Zie SP37 (Asbest en asbesthoudende afvalstoffen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170301; 170302; 170303; 170903; 170904.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Dakafval valt onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP⁴:

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

- Categorie 39A: PAK-rijk dakafval dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en niet valt onder de categorieën 41, 42, 43, 44, 86 en 87.
- Categorie 39B: PAK-rijk dakafval dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en niet valt onder de categorieën 41, 42, 43, 44, 86 en 87.
- Categorie 40: PAK-arm dakafval dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en niet valt onder de categorieën 41, 42, 43, 44, 86 en 87.
- Categorie 41A: PAK-rijk composiet dakafval met minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- Categorie 41B: PAK-rijk composiet dakafval met minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- Categorie 42A: PAK-rijk composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- Categorie 42B: PAK-rijk composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- Categorie 43: PAK-arm composiet dakafval met minder dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- Categorie 44: PAK-arm composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingvreemd materiaal dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- Categorie 45A: verkleefd dakgrind dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt
- Categorie 45B: verkleefd dakgrind dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Het volgende is van belang bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Teerhoudende dakbedekking (*valt binnen dit sectorplan onder PAK-rijk dakafval*) en bitumineuze dakbedekking (*valt binnen dit sectorplan in het algemeen onder PAK-arm dakafval*) vallen onder de genoemde categorieën.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking

volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor dakafval is bovendien ook het volgende van belang:

- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder h dient dakafval ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien dakafval op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

PAK-rijk dakafval

De essentie van de minimumstandaard voor deze deelstroom is het vernietigen van de PAK. In praktijk is dit een thermisch proces (verbranding). Op zich zijn alle vormen van verbranden toegestaan onder de voorwaarde dat het inerte deel van het dakafval uiteindelijk eindigt in een toepasbaar product en zo dus wordt gerecycled. In praktijk kan worden gedacht aan verbranden in een AVI (roosteroven), cementoven, maar ook aan TAG-reinigers. Niet al deze technieken zijn even geschikt voor grote hoeveelheden dakafval (AVI) of mogen gelet op de aanwezige PAK niet altijd PAK-rijke stromen verwerken, maar in totaal is er meer dan genoeg capaciteit in Nederland om alle PAK-rijke dakafval te verwerken. Een positieve bijkomstigheid is dat bij deze vormen van verwerking de energie-inhoud van het materiaal bijdraagt bij aan besparing van primaire brandstoffen.

PAK-arm dakafval

Voor PAK-arm dakafval zijn - afhankelijk van kwaliteit en samenstelling - meerdere routes mogelijk, zoals

- a. verwerking in TAG-reinigers of grondreinigingsinstallaties; het inerte deel wordt gerecycled en de rest wordt verbrand onder gebruik van de energie inhoud van het afval.
- b. verwerking in asfalt; zowel de bitumen als een deel van het inerte deel worden gerecycled.
- c. verwerking tot nieuwe dakbanen; met name de bitumen worden gerecycled.

Uitgangspunt van de minimumstandaard is recycling van op zijn minst het inerte deel van het dakafval. Alle drie genoemde verwerkingsroutes voldoen aan de minimumstandaard. De minimumstandaard is - mede gelet op de in Nederland aanwezige verwerkingsinstallaties - een realistische optie.

In het kader van het programma Van Afval Naar Grondstof is - rekening houdend met uitval, energiegebruik, vermeden producten, een derde of vierde leven, etc. - bezien welke vorm van verwerking overall beter is. Hier wordt verder op ingegaan in paragraaf VI.

Composieten dakafval

Voor composiet dakafval is in veel gevallen recycling van de minerale fractie en nuttig gebruik van de energie-inhoud mogelijk. Voor stromen waarvoor - vanwege het hoge aandeel van dakbedekking vreemd materiaal - dit niet direct een optie is, kan het nodig zijn om vooraf het dakbedekkingmateriaal en de overige componenten actief van elkaar te scheiden. Ervaringen in de

markt hebben geleerd dat dit leidt tot een dakafval-fractie waarin het aandeel 'dakbedekking vreemd' materiaal kleiner is dan 10% (v/v) en die dan goed door de bestaande verwerkers kan worden verwerkt.

Dakgrind, verkleefd met teer of bitumen

De minimumstandaard voor dakgrind, verkleefd met teer of bitumen, is het reinigen van dakgrind en het verbranden van de reststoffen. Daarmee wordt verspreiding van verontreinigingen voorkomen en het gebruik van primaire grondstoffen verminderd.

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

Bij de minimumstandaard is aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van PAK nuttige toepassing van PAK-rijk dakafval en dakgrind verkleefd met teer of bitumen niet is toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen

Bij dakgrind verkleefd met teer of bitumen sluit de minimumstandaard de inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen niet uit. In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van uit afvalstoffen geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan

Het gebruik van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan t.b.v. 'opvulling' is overeenkomstig de minimumstandaard niet toegestaan (ook niet grensoverschrijdend transport daartoe). Het gaat hierbij om vervaardigen van mortels voor het tegengaan van bodemverzakking in mijnen, als rechtstreekse toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte. 'Opvulling' is een laagwaardigere vorm van verwerken dan de minimumstandaard.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 36, geldt voor dakafval een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer

de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (minimumstandaard). Voor dakafval is gebleken dat de routes waarbij niet alleen het inerte deel wordt gerecycled maar ook de bitumen, substantieel beter scoren dan vormen waarbij alleen het inerte deel wordt gerecycled.

Uit een doorrekening van de verwerking van PAK-arm dakafval is gebleken dat de vormen waarbij ook recycling van de bitumen plaatsvindt (routes b en c van paragraaf V, sub 4; "verwerking in asfalt" en "verwerking tot nieuwe dakbanen") veel beter scoren dan de route waarbij alleen het inerte deel wordt gerecycled en de bitumen worden verbrand (route a van paragraaf V, sub 4; "verwerking in grondreinigingsinstallaties"). Het voornemen is dan ook om alleen routes toe te blijven staan die leiden tot recycling van de bitumen. Routes die leiden tot verbranden van de bitumen komen dan niet meer voor een vergunning in aanmerking.

Op dit moment is er nog te veel discussie over het gebruik van secundaire bitumen in asfalt om die stap nu al te zetten. Ook is nog niet helemaal duidelijk of alle vormen van bitumen-modificaties geschikt zijn. Cruciaal is een door marktpartijen reeds bij Rijkswaterstaat gestart zogenaamd 'validatie-proces' om asfalt met secundaire bitumen uit dakafval erkend te krijgen als toegestane bouwstof op Rijkswegen. Omdat veel andere wegbeheerders in praktijk het oordeel van Rijkswaterstaat volgen heeft dit niet alleen gevolgen voor de inzetbaarheid in Rijkswegen, maar ook op veel andere wegen. Als dat validatie-traject succesvol wordt afgerond is zeker dat er voldoende afzet is van secundaire bitumen in de asfaltindustrie en de markt van dakbanen gezamenlijk. Op dat moment wordt de minimumstandaard voor PAK-arm dakafval aangepast (planwijziging).

Vanaf dat moment worden alleen deze nog vormen toegestaan die leiden tot recycling van de bitumen en worden die vormen van verwerking dan tevens aangemerkt als voorkeursrecycling als bedoeld in paragraaf B.4.2.2 van het beleidskader.

Inzet in TAG-reinigers en/of grondreinigingsinstallaties waarbij alleen het inerte deel wordt gerecycled zijn dan alleen nog toegestaan voor PAK-rijk dakafval. Dit betekent tevens dat de acceptatievoorwaarden en ingangscntrole bij deze installaties moet worden aangepast om verwerking van PAK-arm dakafval te voorkomen

VII Overige informatie

Ketenaanpak binnen VANG

PAK-arm dakafval is één van de stromen waarvoor in het kader van het convenant Meer en Beter Recyclen – onderdeel van het uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het rijksbrede programma Circulaire Economie - een ketenaanpak is gestart. Met dit programma wordt beoogd ketens zoveel mogelijk te sluiten. Hierbij wordt niet alleen naar de afvalfase gekeken, maar ook andere fasen in de keten (zoals design, productie, gebruik) worden hierbij betrokken. Een eerste stap in de ketenaanpak is het formuleren van een wensbeeld voor de keten in de toekomst met bijbehorende doelstellingen. Het startten van het in paragraaf VI genoemde 'validatie-traject' komt mede voort uit dit ketentraject.

Zie voor verdere uitwerking van de ketenaanpak het hoofdstuk Instrumenten (A.5) en Naar een Circulaire economie (B.1).

Sectorplan 34 Asfalt

I Afbakening

Dit sectorplan gaat over asfalt wat vrijkomt bij (herstel-) werkzaamheden aan (onderlagen van) wegen.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
PAK-arm asfalt (PAK10 < 75 mg/kg droge stof)	Dit is asfalt met een concentratie aan PAK10 < 75 mg/kg droge stof. In het algemeen betreft dit asfalt met bitumen als bindmiddel of niet-teerhoudend asfalt. <ul style="list-style-type: none"> De grenswaarde van 75mg/kg droge stof is ontleend aan de samenstellingswaarde uit het Besluit bodemkwaliteit. De grenswaarde om te spreken van PAK-arm asfalt mag niet door mengen van partijen worden bereikt.
PAK-rijk asfalt (PAK10 ≥ 75 mg/kg droge stof)	Dit is asfalt met een concentratie aan PAK10 ≥ 75 mg/kg droge stof. In het algemeen betreft dit asfalt met teer als bindmiddel (teerhoudend asfalt). De grenswaarde van 75mg/kg droge stof is ontleend aan de samenstellingswaarde uit het Besluit bodemkwaliteit .

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.2. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2.).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	PAK-arm asfalt	Recycling met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder de bepalingen rond mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 beleidskader); de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader).
b	PAK-rijk asfalt	Recycling conform de bepalingen onder a, voorafgegaan door thermische bewerking waarbij de aanwezige PAK worden vernietigd. Deze minimumstandaard betekent dat recyclen tot bouwstof zonder vernietiging van de aanwezige PAK, maar door gebruik te maken van immobilisatie, nadrukkelijk <i>niet</i> is toegestaan.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging

t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

Onderstaand beleid voor grensoverschrijdend transport geldt voor al het asfalt, ongeacht het gehalte aan benzo[a]pyreen. Het gehalte aan benzo[a]pyreen is wel van belang voor de te volgen procedure in het kader van de EVOA.

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor PAK-arm asfalt, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor asfalt geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor PAK-rijk asfalt, tenzij bij de verwerking in het land van bestemming maatregelen zijn genomen die borgen dat de aanwezige PAK niet in het milieu verspreid kan raken.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (voor PAK-rijk asfalt na vernietiging of verwijdering van de PAK) mogelijk is. Dit verbod geldt dus ook voor overbrenging ten behoeve van: <ul style="list-style-type: none"> • het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan, of • toepassing direct in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

PAK-arm asfalt bestaat uit een mengsel van grind, steenslag (incidenteel fosforslak of staalslak), zand, vulstof en bitumen als bindmiddel.

PAK-rijk asfalt bevat als bindmiddel steenkoolteer wat door het hoge gehalte aan polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) een risico is voor de volksgezondheid (kankerverwekkend) en het milieu. Naast PAK bevat PAK-houdend asfalt nog andere stoffen als fenol en soms zware metalen.

Of asfalt al dan niet PAK-rijk is, moet worden bepaald aan de hand van de concentratie van zogenaamde kritische parameters conform het [Besluit bodemkwaliteit](#). Kritische parameters zijn stoffen waarvan bekend is dat ze een vergrote kans hebben om de hergebruiksnorm te overschrijden. Voor asfalt wordt PAK10 als de kritische parameter beschouwd (PAK10 is de som van de 10 PAK, door het toenmalige VROM geselecteerd als maatgevende PAK voor het vaststellen van het PAK-gehalte).

- Asfalt wordt beschouwd als PAK-rijk als de concentratie aan PAK10 gelijk is aan of groter is dan de samenstellingswaarde uit het Besluit bodemkwaliteit (75 mg/kg).
- Asfalt is niet PAK-arm als de concentratie aan PAK10 kleiner is dan de samenstellingswaarde. De samenstellingswaarde is de toepassingsnorm op basis waarvan een afvalstof in beginsel nog mag worden toegepast als bouwstof of halffabricaat.

Gebruik van PAK-rijk asfalt(granulaat) in het verleden

Vóór 1991 is steenkoolteer in verschillende vormen gebruikt in de wegenbouw. In het verleden is ook vrijgekomen PAK-houdend asfalt(granulaat) toegepast in wegfunderingen, vaak vermengd met ander steenachtig materiaal. Sinds 1991 is toepassing van teer en teerproducten in de wegenbouw aan banden gelegd en sinds 2001 is ook de toepassing onder voorwaarden van PAK-rijk asfalt in granulaatvorm als recyclingproduct in de onderlaag van wegen niet meer toegestaan. Toch is er op delen van het Nederlandse wegennet nog PAK-rijk asfalt aanwezig. Bij werkzaamheden kan dit dus nog vrijkomen. Hierbij moet het PAK-rijk asfalt selectief worden verwijderd en niet worden vermengd met PAK-arm asfaltgranulaat.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval)
Steenachtig materiaal	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)
Dakafval	Zie SP33 (Dakafval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 050117; 170301; 170302; 170303.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften daartoe in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Asfalt valt onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- **Categorie 35A:** PAK-rijk (≥ 75 mg/kg) asfalt dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- **Categorie 35B:** PAK-rijk (≥ 75 mg/kg) asfalt dat op basis van de Eural als niet gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- **Categorie 36:** PAK-arm (< 75 mg/kg) asfalt dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PAK. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

De volgende aspecten zijn van belang bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden worden afgevoerd. Zowel teerhoudend asfalt (*in dit sectorplan PAK-rijk asfalt*) als niet-teerhoudend asfalt (*in dit sectorplan PAK-arm asfalt*), vallen onder een van de genoemde categorieën.
- Aannemers, freesbedrijven en aannemers die teerhoudend asfalt (*in dit sectorplan PAK-rijk asfalt*) verwijderen, mogen dit materiaal niet ter plaatse verwerken.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Het beleid rond de verwerking van asfalt is gericht op recycling tot nieuw asfalt. Ook PAK-rijk asfalt kan na vernietiging van de aanwezige PAK gerecycled worden tot nieuw asfalt. Dit is de meest hoogwaardige verwerking van PAK-rijk asfalt.

Maar er zijn ook andere wijzen van recyclen mogelijk, waarbij wel altijd rekening gehouden moet worden met het feit dat de aanwezige PAK moeten worden vernietigd. Gelet op het toxische karakter wordt in Nederland specifiek ingezet op *thermische vernietiging* om niet in de toekomst wederom met dit materiaal te worden geconfronteerd. Om die reden is het niet toegestaan om van PAK-rijk asfalt - zonder eerst de PAK te vernietigen - middels uitsluitend immobilisatie een bouwstof te maken.

Verder zijn de volgende aspecten van belang bij de verwerking/recycling van asfalt:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*
Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.
Asfalt dat beschouwd kan worden als een categorie 1 bouwstof, kan onder de voorwaarden van het [Besluit bodemkwaliteit](#) worden toegepast in civieltechnische werken. Daartoe moet met een geldig bewijsmiddel de milieuhygiënische kwaliteit aangetoond worden en moet het asfalt zodanig worden aangelegd dat het niet vermengd raakt met de onderliggende bodem.

Bovendien moet het asfalt worden verwijderd indien het werk zijn functie verliest en niet meer wordt onderhouden.

Bij de minimumstandaard is aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van PAK nuttige toepassing, bijvoorbeeld als bouwstof, zonder vernietiging van de PAK niet is toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

Gebruik als opvulling in mijnen en groeves niet toegestaan

Het gebruik van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan t.b.v. 'opvulling' is overeenkomstig de minimumstandaard niet toegestaan (ook niet de uitvoer daartoe). Het gaat hierbij om vervaardigen van mortels voor het tegengaan van bodemverzakking in mijnen, als rechtstreekse toepassing in zoutcavernes of groeves aan de oppervlakte. 'Opvulling' is een laagwaardigere vorm van de verwerken dan recycling.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 34, geldt zowel voor niet-teerhoudend asfalt (op grond van 34a) als voor teerhoudend asfalt (op grond van 34b) een stortverbod.

Sectorplan 35 Straalgrit

I Afbakening

Straalgrit komt vrij bij het stralen van bijvoorbeeld gevels en metalen oppervlaktes door het afschieten van fijne korrels.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Reinigbaar straalgrit	Dit afval bestaat in hoofdzaak uit minerale-, kunststoffen of stalen deeltjes of slakken, eventueel vervuild met resten van het gestraalde voorwerp; Zie de Regeling niet-reinigbaar straalgrit voor het onderscheid tussen reinigbaar en niet-reinigbaar straalgrit.
Niet-reinigbaar straalgrit	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Reinigbaar straalgrit	Fysisch-chemisch en/of thermisch reinigen, gevolgd door recycling, met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none">• het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader),• de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader).
b	Niet-reinigbaar straalgrit	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn

dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiden voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij alsnog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor <i>reinigbaar straalgrit</i> geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor <i>reinigbaar</i> straalgrit: omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor <i>niet reinigbaar</i> straalgrit, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor <i>reinigbaar</i> straalgrit: omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor <i>niet-reinigbaar</i> straalgrit, tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor <i>reinigbaar</i> straalgrit: omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor <i>niet-reinigbaar</i> straalgrit. Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat (voor <i>reinigbaar</i> straalgrit) recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard én indien er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof in Nederland wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Indien de verwerking niet in strijd is met de minimumstandaard én er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor <i>reinigbaar</i> straalgrit: omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor <i>niet-reinigbaar</i> straalgrit: indien de verwerking niet in strijd is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Voor <i>reinigbaar</i> straalgrit: omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor <i>niet reinigbaar</i> straalgrit, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Straalgrit komt vrij bij het stralen van voorwerpen om deze te reinigen of geschikt te maken voor een conserverende behandeling. Na het stralen kan het grit verontreinigd zijn met onder andere chloorhoudende organische verbindingen, zware metalen, organotin, PAK of olie. De deeltjes van het straalmiddel zijn na gebruik kleiner en/of minder scherp en daardoor niet altijd geschikt voor hergebruik. Het meest gebuikte straalgrit is smeltslakgrit dat bestaat uit slakken van verbrandingsprocessen.

Tijdens het reinigingsproces ontstaat er ook staalstraalstof. Dit wordt apart afgezogen en valt niet onder straalgrit. De verwerking van dit stof valt niet onder dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afgezogen staalstraalstof	Zie SP12 (metalen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 120116; 120117.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het

afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Reinigbaar straalgrit valt onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- **Categorie 76A:** straalgrit dat op grond van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit reinigbaar is en dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- **Categorie 76 B:** straalgrit dat op grond van de Regeling niet-reinigbaar straalgrit reinigbaar is en dat die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Niet reinigbaar straalgrit valt onder:

- **Categorie 98:** overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- **Categorie 99:** overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Afvalstoffen die behoren tot de categorie 98 of categorie 99 mogen echter niet zonder meer worden samengevoegd binnen een categorie. Hiervoor gelden namelijk specifieke bepalingen die zijn beschreven in paragraaf B.7.5.2 van het beleidskader.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Als ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn, heeft dat mogelijk tot gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Voor de minimumstandaard wordt onderscheid gemaakt tussen reinigbaar en niet-reinigbaar straalgrit. Na het stralen kan het grit verontreinigd zijn met onder andere chloorhoudende organische verbindingen, zware metalen, organotin, PAK of olie. In de [Regeling niet-reinigbaar straalgrit](#) is aangegeven hoe bepaald moet worden of straalgrit reinigbaar is.

De minimumstandaard voor de verwerking van reinigbaar straalgrit is recycling na adequate reiniging. Voor niet-reinigbaar straalgrit, waarin diverse toxische componenten aanwezig zijn, is storten – met inbegrip van de voorzieningen die hierbij worden getroffen in combinatie met verplichte nazorg – momenteel de enige reële verwerkingsoptie die het risico op verspreiding van de aanwezige toxische componenten voldoende beperkt.

Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 32, geldt voor *reinigbaar straalgrit* een stortverbod.

Sectorplan 36 Hout

I Afbakening

De volgende houten afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Afgedankt en verzaagd tuinhout, houtrestanten	Er wordt onderscheid gemaakt tussen volgende typen hout: <ul style="list-style-type: none"> • A-hout: ongeverfd en onbehandeld hout; • B-hout: geverfd, gelakt en/of verlijmd hout, niet zijnde A- of C-hout; • C-hout: geïmpregneerd hout, zijnde behandeld hout waar stoffen al dan niet onder druk zijn ingebracht om de gebruiksduur te verlengen: <ul style="list-style-type: none"> – gewolmaniseerd C-hout (CC- en CCA-hout); CCA-hout bevat naast koper en chroom ook arseen; CC-hout bevat wel koper en chroom, maar geen arseen. – niet-gewolmaniseerd C-hout: <ul style="list-style-type: none"> ○ gecreosoteerd hout (met koolwaterstoffen en teren bewerkt), bv spoorbielzen, ○ hout dat met andere middelen (fungiciden, insecticiden, boorhoudende verbindingen, quaternaire ammoniumverbindingen) is behandeld teneinde de gebruiksduur te verlengen.
Houtafval, inclusief zaagsel, schaafsel en spaanders uit de houtbewerking (zagerijen, meubelmakerijen, etc...)	
Hout wat vrijkomt als monostrøm ¹ na sorteren van gemengde stromen	
Bewust gescheiden gehouden hout op vb. slooplocaties (niet zijnde afval van houten verpakkingen)	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van diverse zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in C-hout. Als zich andere situaties voordoen van ZZS in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	A- en B-hout	Andere nuttige toepassing.
c	Niet gewolmaniseerd C-hout	Hoofdgebruik als brandstof. Alle andere vormen van nuttige toepassing zijn niet toegestaan, tenzij het recycling van gecreosoteerd hout betreft voor zover dit mogelijk is op grond van de REACH Verordening.
b	Gewolmaniseerd C-hout	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Nuttige toepassing is nadrukkelijk niet toegestaan ten einde de diffuse verspreiding van zware metalen in het milieu te voorkomen tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • het 'hoofdgebruik als brandstof' of 'verbranden als vorm van verwijderen' betreft in installaties waarbij de ontstane reststoffen (assen) worden gestort zodat geen verspreiding van de metalen kan plaatsvinden; • het recycling van CCA-hout betreft voor zover dit mogelijk is op grond van de REACH verordening.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Tijdens de planperiode zal wel worden onderzocht voor welke deelstromen en op welke termijn de minimumstandaard kan worden aangepast naar recycling. Het voornemen is wel om daar waar mogelijk de stap naar recycling te maken.

¹ Zie voor "monostrøm" de begrippenlijst van het LAP

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van bepaalde ZZS in C-hout. Als zich andere situaties voordoen van ZZS in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is. Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor hout anders dan gewolmaniseerd C-hout geldt dat iedere mate van storten in beginsel te hoog is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2). Voor hout anders dan gewolmaniseerd C-hout geldt dat iedere mate van storten in beginsel te hoog is.
t.b.v. andere nuttige toepassing		In afwijking van het voorgaande wordt overbrenging vanuit Nederland voor CCA-hout voor recycling / andere nuttige toepassing alleen toegestaan voor zover de voorgenomen vorm van verwerking is toegestaan op grond van de REACH verordening.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor gewolmaniseerd C-hout
	Nee	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Ja	Voor gewolmaniseerd C-hout, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
	Nee	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing (voor A- en B-hout en niet-gewolmaniseerd C-hout) mogelijk is.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (vorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor gewolmaniseerd C-hout, indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.
	Nee	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Voor gewolmaniseerd C-hout, tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
	Nee	Voor A- en B-hout en niet gewolmaniseerd C-hout, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Houtafval komt o.a. vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken (met inbegrip van weg- en waterbouw). Hieronder vallen ook spoorbielzen, die vrijkomen bij onderhoudswerkzaamheden aan het spoor. Houtafval kan als monostroom³ vrijkomen bij sorteren van gemengde stromen of als op locatie van ontstaan al bewust gescheiden gehouden stroom. Zowel gescheiden ingezameld of gescheiden afgegeven houtafval als hout uit scheiden en sorteren valt onder dit sectorplan.

Behalve hout afkomstig van bouw- en sloopactiviteiten valt ook houtafval, inclusief zaagsel, schaafsel en spaanders uit de houtbewerking (zagerijen, meubelmakerijen, etc.) onder dit sectorplan.

Dit sectorplan omvat in principe alle partijen afvalhout behoudens afval van houten verpakkingen, en snoeihout.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gemengd grof huishoudelijk afval	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval)
Ongescheiden ingezameld restafval van handel, diensten en overheden	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Snoeihout	Zie SP08 (Groenafval)
Ongescheiden ingezameld afval van openbare ruimten	Zie SP09 (Afval van onderhoud van openbare ruimten)
Gemengd bouw- en sloopafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar)
Afval van houten verpakkingen	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 030104; 030105; 030301; 150103; 170201; 170204; 191206; 191207; 200137; 200138.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:

³ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

- Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
- Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Hout valt onder de een van de volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP⁴:

- Categorie 18: a- en b-hout.
- Categorie 19: hout dat, teneinde zo de duurzaamheid te verbeteren, is behandeld met middelen die koper en chroom (CC-hout) of koper, chroom en arseen (CCA-hout) bevatten.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden.

Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van bepaalde ZZS in C-hout. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Milieustraat

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder c en f, dienen respectievelijk a-en b-hout en c-hout bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien deze afvalstoffen op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden worden opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Recycling van A- en B-hout is technisch mogelijk en kent ook reeds vele toepassingen. Omdat er echter onvoldoende capaciteit is om al het A- en B-hout te recyclen is de minimumstandaard vastgesteld op andere nuttige toepassing. Zie verder ook onder paragraaf VI.

Voor de minimumstandaard voor het verwerken van C-hout wordt onderscheid gemaakt tussen wel of niet gewolmaniseerd C-hout:

- De minimumstandaard voor niet-gewolmaniseerd C-hout is hoofdgebruik als brandstof. Dit betekent dat niet-gewolmaniseerd C-hout moet worden verbrand, met terugwinning van energie en/of warmte, in inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving of in de vergunning.
- De minimumstandaard voor gewolmaniseerd C-hout is storten.

Voor C-hout geldt bovendien dat de minimumstandaard beperkingen stelt aan verwerkingsvormen die hoogwaardiger zijn dan de minimumstandaard. Hiermee wijkt dit sectorplan af van de algemene lijn dat verwerking die volgens de afvalhiërarchie als hoogwaardiger wordt aangemerkt is toegestaan (zie de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten) en D.2 (Minimumstandaard) van het beleidskader). Voor C-hout is nuttige toepassing slechts toegestaan wanneer alle risico op schadelijke gevolgen voor de volksgezondheid en verontreinigingen naar bodem of water, direct dan wel via de toepassing van reststoffen (assen) wordt voorkomen. Uitgangspunt bij het formuleren van de minimumstandaard is dan ook dat de aanwezige schadelijke componenten moeten worden vernietigd (verbrand). Wanneer dit niet kan resteert als optie uitsluitend storten (op een gecontroleerde stortplaats).

Verbranden van afvalhout afkomstig van de eigen inrichting

In veel inrichtingen wordt het eigen, schone afvalhout (niet zijnde afval van houten verpakkingen) verbrand in een stookinstallatie, zoals een houtkachel voor ruimteverwarming. Daarmee wordt het een afvalverwerkende inrichting en in bijlage 1 van het Besluit omgevingsrecht ([Bor](#)) worden als vergunningplichtig aangewezen: inrichtingen waar afvalstoffen verbrand worden. Voor de bevoegdheid (gemeente of provincie) maakt het hierbij uit of alleen eigen afvalhout verbrand wordt, of ook afvalhout van buiten de inrichting afkomstig. Ook kunnen de andere bedrijfsactiviteiten hierbij van invloed zijn. Meer informatie over de bevoegdheid staat op de [website van InfoMil](#).

Het verbranden van afvalhout voor bijvoorbeeld ruimteverwarming is een vorm van afvalverwerking die overeenstemt met de minimumstandaard. Het betreft een R1-handeling: 'hoofdgebruik als brandstof of een andere wijze van energieopwekking'.

Verbranden van afvalhout buiten inrichtingen

De [Wet milieubeheer](#) bevat een verbod voor het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen (artikel 10.2).

Burgemeester en wethouders kunnen op basis van artikel 10.63 van de Wet ontheffing verlenen van dit verbod. In praktijk wordt van deze mogelijkheid gebruik gemaakt voor bijvoorbeeld het op locatie verbranden van ziek hout in de fruitteelt of voor de verbranding van kerstbomen (biede vallen niet onder dit sectorplan). Voor stromen die vallen onder dit sectorplan kan eventueel gedacht worden aan verbranden in het kader van vreugdevuren. Het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen brengt risico's met zich mee voor de openbare orde en veiligheid en conflicteert met de belangen voor de bescherming van milieu, leefomgeving en flora en fauna. Meestal zijn betere alternatieven voorhanden. Daarom adviseren IenM en VNG aan gemeenten om een helder en terughoudend ontheffingenbeleid te voeren.

Bovendien is het niet wenselijk dat gemeenten verschillend omgaan met de ontheffingsmogelijkheid; dit leidt tot rechtsongelijkheid en moeilijk uitvoerbare handhaving. IenM heeft daarom de 'Handreiking toepassing regelgeving verbranden buiten inrichtingen' opgesteld waarin gemeenten geadviseerd wordt hoe om te gaan met het verlenen van ontheffingen op het verbod om afvalstoffen buiten inrichtingen te verbranden.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREFs Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Houtpanelen (Final Draft) bevat als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstroom</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Houtafval uit de productie van houtplaten	Houtpanelen (Final Draft)	12	Hergebruik resthout als grondstof; nuttige toepassing houtafval zoals stof, deeltjes of slib als grondstof of brandstof

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 37, geldt voor hout (m.u.v. gewolmaniseerd hout) een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Ophogen minimumstandaard

In het kader van het Convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen verschillende vormen van recycling. Het principe hiervan is opgenomen in de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (minimumstandaard).

Bij het ontwikkelen van de methodiek is ook de verwerking van hout doorgerekend. Uit de gehanteerde methodiek volgt dat – zeker wanneer rekening gehouden wordt met meerdere cycli – recycling van hout op veel milieuthema's beter scoort dan inzet als brandstof. In eerste instantie lijkt dit aanleiding om de minimumstandaard van A-hout op te hogen naar recycling. Echter, behalve dat deze berekeningen zijn bedoeld als eerste indicatie is het beeld ook niet voor alle milieuthema's gelijk en is de methodiek voor biotische stromen lastiger toe te passen dan voor andere stromen. Daar komt nog bij dat er op dit moment lang niet genoeg capaciteit is om alle A-hout te recyclen. Op dit moment is het aanpassen van de minimumstandaard dan ook nog geen reële optie.

Tijdens de planperiode zal wel worden onderzocht voor welke deelstromen, op welke wijze en op welke termijn de minimumstandaard alsnog aangepast kan worden. Het voornemen is wel om daar waar mogelijk de stap naar recycling te maken. Hierbij wordt tevens bezien of het zinvol is om voor hout een ketenproject te starten in het kader van het Rijksbrede programma Circulaire Economie om zo eventuele tekortkomingen in de keten te identificeren en aan te pakken en op termijn dan inderdaad de stap naar recycling te kunnen zetten.

De relatie met houten verpakkingen

Onderzoek heeft uitgewezen partijen A-hout tot gemiddeld ca 80% kunnen bestaan uit afval van houten verpakking. De minimumstandaard voor verwerking van dit afval van houten verpakkingen is recycling (zie sectorplan 41). In de praktijk blijkt dat recycling van dit hout de laatste jaren een dalende trend kent. Daarom heeft een werkgroep Hout in het kader van de Raamovereenkomst verpakkingen met vertegenwoordigers van belanghebbende partijen in 2014-2015 onderzoek gedaan naar deze problematiek. De werkgroep heeft de oorzaken van deze dalende trend bij recycling van afval van houten verpakkingen geanalyseerd, het niet toelaatbaar bijstoken van herbruikbaar hout in energiecentrales en andere verbrandingsinstallaties in kaart gebracht en aanbevelingen gedaan hoe deze problematiek aan te pakken.

De aanbevelingen hebben onder andere betrekking op :

- het actualiseren van vergunningen voor (afval)verwerkingsinstallaties en het algemeen en Bio-energetische installaties in het bijzonder na het vaststellen van een nieuw landelijk afvalbeheerplan, zodat vergunningen afgestemd worden op de geldende minimumstandaard.
- nagaan of ook kleinere houtkachels gehouden kunnen worden aan de geldende minimumstandaard
- het beter gescheiden houden van afval van houten verpakkingen, zodat meer houten verpakkingen beschikbaar komen voor de recyclingmarkt
- toe te zien op het moedwillig mengen van recyclebaar afvalhout met niet recyclebaar (te vervuild) afvalhout.

Zie [hier](#) voor een volledig overzicht van de aanbevelingen van deze werkgroep. Uitwerking van deze aanbevelingen zou moeten leiden tot betere scheiding van afval van houten verpakkingen en ander afvalhout en betere mogelijkheden voor recycling van afval van houten verpakkingen. Hierdoor zou verwerking volgens de (nu nog) verschillende minimumstandaarden makkelijker moeten worden.

VII Overige informatie

Voor dit sectorplan is onderstaande Europese regelgeving van belang:

REACH (verordening 2006/1907/EU)

Titel VIII en bijbehorende bijlage XVII bevatten "beperkingen op de vervaardiging, het in de handel brengen en het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen, preparaten en voorwerpen". Voor dit sectorplan zijn met name de beperkingen ten aanzien van Creosoten en Arseenverbindingen relevant.

Creosoten

Categorie 31 van bijlage XVII van [REACH](#) bevat 'beperkingsvoorwaarden' voor het op de markt brengen en gebruiken van creosoten. Dit vervangt hetgeen voor 1 juni 2009 middels de Europese Creosootrichtlijn (2001/90/EG) als categorie 32 aan bijlage 1 van de toenmalige Stoffenverbodsrichtlijn (76/769/EEG) is toegevoegd. Relevante aspecten uit Reach zijn:

- (...) mogen de genoemde stoffen en preparaten worden gebruikt voor de behandeling van hout in industriële installaties of door professionele gebruikers op wie de wetgeving van de

Gemeenschap inzake de bescherming van werknemers van toepassing is, maar alleen voor herbehandeling in situ, indien zij

- i) benz-a-pyreen in een concentratie van minder dan 0,005 % in massa, en*
- ii) met water extraheerbare fenolen in een concentratie van minder dan 3 % in massa bevatten.*
- *Deze stoffen en preparaten die voor de behandeling van hout in industriële installaties of door professionele gebruikers worden gebruikt,*
 - *mogen uitsluitend in verpakkingen van 20 liter of meer in de handel worden gebracht;*
 - *mogen niet aan consumenten worden verkocht.*
- *Het (..) hout mag echter niet worden gebruikt:*
 - *binnen gebouwen, ongeacht de bestemming ervan;*
 - *in speelgoed;*
 - *op speelplaatsen;*
 - *in parken, tuinen, en andere voorzieningen voor recreatie en vrijetijdsbesteding buitenshuis, indien het gevaar bestaat dat dit hout regelmatig met de huid in aanraking komt;*
 - *voor de vervaardiging van tuinmeubilair, zoals picknicktafels;*
 - *voor de vervaardiging, het gebruik en de hernieuwde behandeling van:*
 - i kweekbakken;*
 - ii verpakkingen die in aanraking kunnen komen met voor menselijke en/of dierlijke voeding bestemde onbewerkte producten tussenproducten of eindproducten;*
 - ii ander materiaal dat de hierboven genoemde voorwerpen kan verontreinigen.*

Arseen

Categorie 19 van bijlage XVII van [REACH](#) bevat 'beperkingsvoorwaarden' voor het op de markt brengen en gebruiken van Arseenverbindingen. Dit vervangt hetgeen voor 1 juni 2009 middels de Europese Arseenrichtlijn (2003/2/EG en 2006/139/EG) als categorie 20 aan bijlage 1 van de toenmalige Stoffenverbodsrichtlijn (76/769/EEG) is toegevoegd. Relevante aspecten uit Reach zijn:

- Arseenverbindingen mogen niet worden gebruikt
 - ter voorkoming van de aangroeiing van micro-organismen, planten of dieren op (...)
 - voor de verduurzaming van hout
- Uitzonderingen van het voorgaande zijn toegestaan (zie daarvoor de richtlijn zelf), maar onder voorwaarden, waaronder de voorwaarde dat het moet gaan om professionele en industriële toepassingen waarbij de veiligheid van mens en dier een structurele integriteit van het hout vereisen en het onwaarschijnlijk is dat er mensen gedurende de levensduur van het hout mee in aanraking komen.
- Afval van met Arseenverbindingen behandeld hout moet worden behandeld als gevaarlijk afval.

Sectorplan 37 Asbest en asbesthoudend materiaal

I Afbakening

Asbest en asbesthoudende afvalstoffen komen onder meer vrij bij het renoveren en slopen van gebouwen en bouwwerken en het saneren van wegen. Verder kan asbest aanwezig zijn in apparaten en in oude productvoorraden. Asbest komt in hechtgebonden en niet-hechtgebonden vorm voor.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Asbest	100% asbest
Asbesthoudend materiaal (niet zijnde grond, bodem of sloopschepen)	Dit betreft: <ul style="list-style-type: none"> • Asbestcement: dit zijn (vooral) bouwmaterialen die voor ca. 10-30% bestaan uit asbest; • Materiaal waarvan de concentratie aan serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, hoger is dan 100 milligram per kilogram droge stof; alsook, • Materiaal waarvan de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, lager of gelijk is aan 100 milligram per kilogram droge stof, en deze lage(re) waarde door het (bewust) mengen van asbesthoudende afvalstoffen met andere (afval)stoffen is bereikt.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Asbest en asbesthoudend materiaal	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Eveneens toegestaan is: <ul style="list-style-type: none"> • het vernietigen van asbestvezels door thermische of chemische technieken (het resterende materiaal valt vervolgens niet meer onder dit sectorplan); • het verwijderen van de asbestvezels uit asbesthoudend steenachtig materiaal tot beneden de restconcentratienorm (d.w.z. een concentratie van serpentijnasbest vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, van minder dan 100 milligram per kilogram droge stof); <ul style="list-style-type: none"> – het verwijderde asbesthoudend materiaal moet verder verwerkt volgens de minimumstandaard; – het overblijvende (niet meer asbesthoudend) materiaal valt niet meer onder dit sectorplan; • nuttige toepassing waarbij tijdens de nuttige toepassing <i>alle asbestvezels worden vernietigd</i>. <p>Als gevolg van bovenstaande is (andere) nuttige toepassing vanwege de aard en gevaareigenschappen niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.</p>

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstoffen en minimumstandaard

In Nederland zijn initiatieven in ontwikkeling gericht op verwerking van asbestcementplaten, asbesthoudend staalschroot en asbesthoudende voorwerpen waarbij de asbestvezels worden vernietigd. Zodra aantoonbaar voldoende verwerkingscapaciteit beschikbaar is en voldaan is aan de overige voorwaarden voor wijzigen van de minimumstandaard, zal de minimumstandaard voor

deze afvalstoffen worden gewijzigd in recycling en zal een stortverbod voor deze afvalstoffen worden ingesteld.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

- Het behandelen van asbest en asbesthoudende afvalstoffen gericht op het afscheiden/verwijderen van de asbestvezels, wordt - gelet op het primaire doel van de eerste handeling - gezien als voorlopige verwijdering.
- Het in een integraal proces vernietigen van de vezels onder vorming van een nuttig toepasbaar materiaal kan wel een handeling van nuttige toepassing zijn.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Nee	Tenzij de risico's voor milieu of volksgezondheid permanent worden weggelaten; dit betekent in het algemeen dat het vernietigen van de asbestvezels voorafgaand aan of tijdens de nuttige toepassing van de afvalstof vereist is.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien bij de verwerking alle asbestvezels worden vernietigd én er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Ja	Indien de afvalstoffen bij (voorlopige) verwijdering worden gereinigd van asbest tot onder de in paragraaf I genoemde restconcentratienorm én de resterende afvalstof daarna geschikt is voor nuttige toepassing én er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof – buiten een eventueel afgescheiden asbestfractie/asbestslibfractie – wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard, wat in het algemeen betekent dat vernietiging van de asbestvezels voorafgaand aan of tijdens de verwerking van de afvalstof vereist is.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien bij de verwerking alle asbestvezels worden vernietigd én er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan....	Ja	Indien bij de (voorlopige) verwijdering alle asbestvezels worden vernietigd of wanneer de afvalstof wordt gereinigd van asbest tot ten minste onder de in paragraaf I genoemde restconcentratienorm én er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof - buiten een eventueel afgescheiden asbestfractie/asbestslibfractie - wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

IV Overwegingen bij de afbakening

Asbest is een verzamelnaam voor zes soorten minerale vezels die onder te verdelen zijn in twee hoofdgroepen:

- serpentijnen; hiertoe behoort chrysotiel (wit asbest).
- amfibolen; de belangrijkste amfibolen zijn amosiet (bruin asbest) en crocidoliet (blauw asbest).
Verder behoren hiertoe nog actinoliet, anthofylliet en tremoliet.

Kenmerkende eigenschappen van asbestvezels zijn de thermische stabiliteit en het isolerende karakter.

Tussen circa 1940 en 1993 is 80% van alle asbest in Nederland toegepast in de bouw, voor het grootste deel als asbestcement. In asbestcement zit tussen de 10-30% asbest. Enkele toepassingen van asbestcement zijn golfplaten (vooral toegepast in de landbouw), vlakke platen, leidingen, buizen, schoorstenen etc. Asbest is ook toegepast in stalen pijpleidingen en afsluiters van de olie- en gasindustrie. Door het gebruik kunnen deze leidingen verontreinigd zijn geraakt met kwik sulfide. Verder is asbest ook toegepast in producten als vloerbedekking, koord en diverse katten, lijmen, verven, dakbedekkingsbitumen etc. Het is bovendien veel gebruikt voor brandisolatie en ter bescherming tegen hitte, met name in de vorm van asbestspuitlagen. Asbest wordt veel aangetroffen in de bodem en in afgegraven grond, opgeslagen puin en (oud) puingranulaat. Op de website van [Infomil](#) is uitvoerige informatie over asbesttoepassingen opgenomen.

Met het onzorgvuldig handelen met asbest gaan risico's gepaard voor mens en milieu. Sinds de laatste decennia van de vorige eeuw worden de risico's van asbest steeds meer onderkend, vooral door betere kennis van en onderzoek naar de effecten van asbest. Door de toenemende kennis is gebleken dat asbest een kankerverwekkende stof is. Blootstelling aan asbest kan asbestose, longkanker en mesothelioom (buik- of longvlieskanker) veroorzaken. Naar schatting overlijden in Nederland jaarlijks ongeveer achthonderd mensen door (beroepsmatige) blootstelling aan asbest in het verleden.

Asbest bestaat in hechtgebonden en niet-hechtgebonden vorm. Bij hechtgebonden asbest zijn de asbestvezels verankerd in het dragermateriaal zoals bij asbestcement golfplaten en vlakke platen in goede staat. Bij niet-hechtgebonden asbest zijn de asbestvezels niet of nauwelijks gebonden aan het dragermateriaal. Voorbeelden van niet-hechtgebonden asbest zijn zwaar verweerd asbestcement en spuitasbest dat in het verleden regelmatig is gebruikt als isolatiemateriaal en als brandwerende laag op staalconstructies.

Methoden bepalen asbestconcentratie in asbesthoudende producten

De [Productenregeling asbest](#) uit 2005 schrijft methoden voor die gebruikt moeten worden voor de bepaling van de asbestconcentratie in asbesthoudende producten. Voor de puin en puingranulaat, bagger en slib, grond (geen onderdeel van dit sectorplan) en overige producten zijn er verschillende methoden om de asbestconcentratie te bepalen. In diverse NEN-normen zijn methoden omschreven voor het bepalen van de asbestconcentratie in o.a. puin en puingranulaat, bagger en slib, en overige materialen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afvalstoffen waarin wel asbestvezels zijn aangetroffen, maar die niet vallen onder de drie in paragraaf I genoemde categorieën	Dit materiaal wordt niet beschouwd als asbesthoudend. Het materiaal moet verwerkt worden volgens het best passende sectorplan.
Asbesthoudende grond of bodem	Zie SP39 (Grond)
Asbesthoudende vaartuigen	Zie SP54 (Sloopschepen)
Gemengd afval uit de bouw, met een concentratie van asbest onder de restconcentratienorm zoals beschreven in paragraaf I (norm mag niet door mengen van partijen zijn bereikt)	Zie SP28 (gemengd bouw- en sloopafval en vergelijkbaar afval)
Steenachtig bouw- en sloopafval, anders dan gemengd afval uit de bouw, met een concentratie van asbest onder de restconcentratienorm zoals beschreven in paragraaf I (norm mag niet door mengen van partijen zijn bereikt)	Zie SP29 (Steenachtig materiaal)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 060701 ;061304; 101309; 160111; 160212; 170601; 170605.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Asbest en asbesthoudende afvalstoffen vallen onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- Categorie 86: asbest, asbestcementplaten, asbesthoudende voorwerpen en andere en met asbest verontreinigde afvalstoffen niet zijnde asbesthoudende bulkstoffen (categorie 87).
- Categorie 87: grond, bagger, puin, puingranulaat, water of asbesthoudende afvalstoffen of materialen, niet ontstaan bij selectieve sloop of verwijdering van asbest bevattende materialen uit gebouwen, apparaten, installaties, transportmiddelen en constructies met uitzondering van wegen, waterkeringen, dijken, ophogingen van geluids(wallen) e.d.

In beide gevallen voor zover de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Het [Bouwbesluit 2012](#) en met name de [Regeling bouwbesluit 2012](#) kent in artikel 4 de nodige bepalingen over het gescheiden houden op de bouwplaats en gescheiden afvoeren van bepaalde stoffen die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden. Asbest valt onder een van de genoemde categorieën. Verder bepalingen ten aanzien hiervan zijn opgenomen in het [Asbestverwijderingsbesluit](#).

Het [Asbestverwijderingsbesluit](#) heeft als doel de emissie van asbestvezels te beperken bij:

- het afbreken van gebouwen of objecten of
- het verwijderen van asbestbevattende materialen uit gebouwen of objecten.

Ook het opruimen van asbesthoudende materialen na incidenten valt onder het besluit.

Als een eigenaar van een gebouw asbest uit een bouwwerk wil (laten) verwijderen, moet hij daar in de meeste gevallen melding van doen bij de gemeente. Daarbij maakt het niet uit hoeveel asbest hij wil verwijderen. In het [Bouwbesluit 2012](#) staat aangegeven wanneer en onder welke voorwaarden een melding gedaan moet worden. Het asbest moet in de meeste gevallen verwijderd worden door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf. (Zie de website van [Ascet](#) voor een overzicht van gecertificeerde asbestinventarisatie- en asbestverwijderingsbedrijven.). In sommige gevallen mag een particulier de asbestverwijdering zelf uitvoeren. Ook in dat geval moet hij melding doen bij de gemeente.

In het [Asbestverwijderingsbesluit](#) uit 2005 staan verder regels voor het afbreken en uit elkaar nemen van een bouwwerk of object waarin asbest is verwerkt, het verwijderen van asbest of asbesthoudende producten uit een bouwwerk of object en het opruimen van asbest of asbesthoudende producten na een incident, bijvoorbeeld een asbestbrand. Hieronder valt ook het slopen, onderhouden, renoveren of repareren van een bouwwerk of object waarbij asbest wordt verwijderd. Onder object wordt verstaan een constructie, installatie, apparaat of transportmiddel, niet-zijnde een bouwwerk. Verder is in het besluit geregeld hoe verwijderd asbest moet worden verpakt, gestickerd en verder verwijderd.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) voor alle afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Het [Asbestverwijderingsbesluit](#) uit 2005 regelt hoe verwijderd asbest moet worden verpakt, gestickerd, vervoerd en verder verwijderd.

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder b, dient asbest bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Voor asbesthoudende afvalstoffen geldt dat deze nooit gemengd mogen worden met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde de diffuse verspreiding van asbest te voorkomen.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van asbest en asbesthoudend materiaal is gericht op

verwijdering van het asbest en/of vernietiging van de asbestvezels.

Het [Productenbesluit asbest](#) verbiedt om in Nederland asbest of asbesthoudende producten te vervaardigen, in Nederland in te voeren, voorhanden te hebben, aan een ander ter beschikking te stellen, toe te passen of te bewerken. Het opnieuw toepassen – bijvoorbeeld als isolatiemateriaal – van asbest of asbesthoudende producten is niet toegestaan. Hierdoor is het opnieuw toepassen van asbest of asbesthoudende afvalstoffen – wat als een handeling van nuttige toepassing kan worden aangemerkt – niet toegestaan.

- Het verbod geldt niet voor asbesthoudende afvalstoffen indien deze worden gereinigd en na reiniging de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, beneden of gelijk aan 100 milligram per kilogram droge stof is. Deze restconcentratienorm op het niveau van 100 milligram asbest per kilogram droge stof wordt in het Productbesluit asbest uit het oogpunt van gezondheidsbescherming als niet bezwaarlijk beschouwd.
- Het [Productenbesluit asbest](#) kent een bijzondere positie toe aan asbesthoudende afvalstoffen waarvan de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest weliswaar beneden of gelijk aan 100 milligram per kilogram droge stof is, maar waar sprake is van "opzettelijk toegevoegd asbest". Die partijen zijn niet uitgezonderd (eerste bullet) van het verbod om daar handelingen mee te verrichten. Toepassen (of reinigen gevolgd door toepassen) is niet toegestaan en deze partijen moeten worden gestort³.

Het vastleggen van een minimumstandaard op een hoogwaardiger niveau dan de geformuleerde minimumstandaard of het toestaan van handelingen van nuttige toepassing is gelet op het voorgaande geen optie. Gezien de risico's voor de volksgezondheid heeft vernietiging van asbestvezels de voorkeur boven storten. De capaciteit van de technieken die gericht zijn op vernietiging van de asbestvezels is echter onvoldoende om al het vrijkomende asbest te verwerken. Daarom blijft de mogelijkheid voor storten van asbest of asbesthoudende afvalstoffen bestaan.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Chlooralkali industrie bevat een als BBT aangemerkte bepaling voor de afvalstoffen van dit sectorplan dat voorschrijft dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om het thermisch verwerken, chemisch verwerken en/of storten van het asbesthoudende afval van diaframacelleninstallaties. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende bepaling.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Er zijn initiatieven in de markt voor het realiseren van verwerkingsinstallaties voor o.a. asbestcement en asbesthoudend staalschroot die het mogelijk maken om de materialen te recyclen waarbij het asbest gelijktijdig wordt vernietigd. Op zich wordt dit ondersteund omdat hiermee het risico dat samen hangt met de asbestvezels permanent wordt weggenomen.

Voor het aanpassen van de minimumstandaard en/of het in werking treden van een stortverbod kent het LAP criteria. Deze zijn opgenomen in het beleidskader B.13.3 (instellen stortverbod) en D.2.3 (tussentijds ophogen van de minimumstandaard).

Met het definitief wegnemen van de risico's die met asbest samenhangen wordt aan het eerste

³ Deze bepaling uit het besluit vloeit rechtstreeks voort uit de formuleringen in [Verordening \(EG\) 1907/2006](#) (REACH), [Richtlijn \(EG\) 83/477](#) (gewijzigd bij onder andere [Richtlijn \(EG\) 2003/18](#)) en de [Stoffenverbodsrichtlijn \(EEG\) 76/769](#) en is met name gericht op het tegengaan van vermenging van grond, puin of puingranulaat met een hoog asbestgehalte met schone grond, puin of puingranulaat. Door deze bepaling mag een partij granulaat waarvan de concentratie door mengen tot onder of gelijk aan de grens van 100 mg/kg is teruggebracht dus toch niet worden toegepast. Hiermee wordt het wegmengen ontmoedigd. Ook het [Besluit bodemkwaliteit](#) verbiedt in deze gevallen het toepassen ervan en bevat een zogenaamde nulnorm voor asbesthoudende grond en granulaat waaraan opzettelijk asbest is toegevoegd.

criterium voor het instellen van een stortverbod voldaan. Zodra ook aan de andere criteria wordt voldaan, wordt een stortverbod voor asbest of asbesthoudende afvalstoffen ingesteld. De minimumstandaard in dit LAP zal dan ook tussentijds worden aangepast.

VII Overige informatie

Verordening (EG) 2006/1907 (REACH)

Categorie 6 van bijlage XVII van [REACH](#) bevat regels voor het in de handel brengen en gebruiken van asbestvezels. Voor asbestvezels geldt als uitgangspunt een verbod op het in de handel brengen en het gebruik van deze vezels en van voorwerpen waaraan deze vezels opzettelijk zijn toegevoegd. REACH biedt lidstaten de mogelijkheid om een uitzondering te maken voor bepaalde membraan-toepassingen en bestaande toepassingen mogen blijven bestaan tenzij lidstaten dit ongewenst vinden. Daarnaast gelden regels aan de etikettering van asbesthoudend afval. REACH is geïmplementeerd in het [Productenbesluit asbest](#) en de [Productenregeling asbest](#).

Sectorplan 38 Gescheiden ingezameld/afgegeven vlakglas

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gescheiden ingezameld vlakglas	Vlakglas komt in hoofdzaak als afvalstof vrij in de woning- en utiliteitsbouw en bij sloop- en renovatiewerkzaamheden. Daarnaast wordt vlakglas ook gescheiden ingezameld bij de milieustraat.
Gescheiden gehouden en gescheiden afgegeven vlakglas	
Uit gemengd bouw- en sloopafval afgescheiden fractie vlakglas	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Gescheiden ingezameld, dan wel gescheiden afgegeven vlakglas	Recycling

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstoffen en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt in het kader van het convenant Meer en Betere Recycling onderzocht in hoeverre voor vlakglas bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg van deze studie de minimumstandaard voor dit sectorplan gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiding voor)

		hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor vlakglas geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor vlakglas geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	--
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan omvat uitsluitend gescheiden ingezameld, dan wel gescheiden gehouden en gescheiden afgegeven vlakglas. Ook uit gemengde stromen afgescheiden vlakglas (bijvoorbeeld uit bouw- en sloopafval) behoort tot dit sectorplan.

Het vlakglas dat niet apart wordt afgegeven komt in het algemeen terecht in (rest)fracties van bouw- en sloopafval. Zie hiervoor sectorplan 28 (gemengd bouw- en sloopafval en gemengde fracties).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Gemengd bouw- en sloopafval alsook gemengde sorteerfracties uit de bewerking van bouw- en sloopafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar bedrijfsafval, daarmee in samenstelling vergelijkbaar (grof) huishoudelijk restafval en het bij particulieren vrijkomende (ongesorteerd) verbouwingsafval	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval)
Verpakkingsglas	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)
Vlakglas wat niet apart wordt afgegeven	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval)

Europese End-of-Waste verordening

De Europese Commissie kan criteria ontwikkelen om bepaalde afvalstoffen niet langer als een afvalstof aan te merken. De kaderrichtlijn vermeldt voorwaarden daarvoor. Voor de volgende afvalstof (relevant voor dit sectorplan) is inmiddels een Europese Verordening van kracht waarin criteria zijn vastgesteld die bepalen wanneer deze niet langer als afval wordt aangemerkt:

- Kringloopglas: [Verordening \(EU\) Nr. 1179/2012 van 10 december 2012](#).

Vlakglas kan, afhankelijk van de beoogde toepassing, onder de reikwijdte van de verordening voor Kringloopglas vallen. Partijen vlakglas die voldoen aan de genoemde verordening, en voorzien zijn van een daarop gebaseerde conformiteitsverklaring, zijn geen afvalstof meer en vallen niet (meer) onder dit sectorplan.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 101112; 170202; 170204; 191205; 200102.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).

- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Vlakglas valt onder [categorie 32](#) van bijlage 5 van het LAP²: *vlakglas dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

De volgende aspecten kunnen van belang zijn bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- Het [Bouwbesluit 2012](#) en met name de [Regeling bouwbesluit 2012](#) kent in artikel 4 de nodige bepalingen over het gescheiden houden op de bouwplaats en gescheiden afvoeren van bepaalde stoffen die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden. Vlakglas valt onder een van de genoemde categorieën en bijhorende bepalingen (f: vlakglas, al dan niet met kozijn).

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Voor vlakglas zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang;

- De [Stichting Vlakglas Recycling Nederland](#) organiseert de gescheiden inzameling van vlakglas. De stichting gebruikt reguliere inzamelpunten en regionale overslagstations waar kleinere hoeveelheden vlakglas en losse ruiten kosteloos kunnen worden achtergelaten én op- en overslagpunten voor het afgeven tegen betaling van containerladingen en grote hoeveelheden vlakglas.
- Gescheiden ingezameld vlakglas kent grofweg de volgende onderverdeling: schoon glas, combinatieglas, spiegelglas en vervuild vlakglas.
- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder r, dient vlakglas bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien vlakglas op

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Uitzondering op A&V-beleid en AO/IC

Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan of verwerken, en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van bijlage I onderdeel C van het [Besluit omgevingsrecht](#), moeten beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hierop geldt een aantal uitzonderingen. Een inrichting die uitsluitend textiel, papier, metalen, schroot of glas - of van een combinatie van deze afvalstoffen - accepteert, hoeft niet te beschikken over een A&V-beleid en AO/IC. Dit kan relevant zijn voor bedrijven die actief zijn in het verwerken van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Zie verder het beleidskader D.3.

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor verwerken van vlakglas is recycling.

De algemene verwerkingsmethode voor gescheiden ingezameld vlakglas afkomstig uit de woning- en utiliteitsbouw bestaat uit sorteren en afscheiden van verontreinigingen. Uit het bouw- en sloopafval is vlakglas alleen met voorsorteren te scheiden. Door de breekbaarheid van vlakglas zijn er geen grote delen meer te verwachten wanneer het na de eerste bewerkingen van integraal ingezameld bouw- en sloopafval op de leesband terecht komt. Deze kleine deeltjes komen in de puinfractie terecht.

Het sorteren van het gescheiden ingezamelde vlakglas gebeurt op verschillende aspecten:

- De kwaliteit en materiaaleigenschappen, die samenhangen met de verschillende toepassingen van vlakglas is gebruikt, bijvoorbeeld enkel glas en gelaagd glas.
- De kleur.
- De mate van verontreiniging. Doordat glas hard en glad is, is het op zich goed te reinigen. Kitresten leveren de grootste problemen op omdat zij vastplakken aan het glas. De kleine verontreinigingen die achterblijven vermengen zich bij verwerken (smelten) met het glasmetaal waardoor er een grondstof van een mindere kwaliteit ontstaat. Incidenteel kunnen verontreinigingen met bijvoorbeeld folie, metaal of puin zodanig zijn dat het gescheiden ingezamelde vlakglas niet geschikt is voor recycling.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Glas bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 41, geldt voor vlakglas een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

De minimumstandaard in dit sectorplan maakt geen onderscheid in verschillende vormen van recycling. Zowel inzet voor de productie van nieuw glas als inzet in granulaat dat in de bouw wordt toegepast voldoen derhalve aan de minimumstandaard.

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (minimumstandaard). In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

In het verlengde hiervan wordt – in overleg met het bedrijfsleven – dan tevens bezien of de mate waarin vlakglas gescheiden wordt ingezameld kan en moet worden verhoogd en welke maatregelen daarvoor moeten worden genomen. Hierbij kan ook worden overwogen of er bijvoorbeeld een doelstelling moet worden opgenomen voor de gescheiden inzameling van vlakglas of dat er eisen moeten worden gesteld aan het inzamelsysteem.

VII Overige informatie

De [Wet milieubeheer](#) bevat in titel 15.10 dat de minister van Infrastructuur en Milieu de mogelijkheid een overeenkomst tot het afdragen van een afvalbeheerbijdrage algemeen verbindend verklaard (avv). Producenten en importeurs kunnen de minister verzoeken dat te doen. Van deze mogelijkheid wordt door het bedrijfsleven gebruik gemaakt ter financiering van al dan niet vrijwillige initiatieven van producentenverantwoordelijkheid.

Op initiatief van glasproducenten en glashandelaren is op vrijwillige basis in Nederland een systeem opgezet voor het structureel en verantwoord inzamelen en recyclen van vlakglasafval. De uitvoering ligt sinds 1 januari 2003 in handen van de Stichting Vlakglas Recycling Nederland. De stichting coördineert alle activiteiten die erop gericht zijn om op een efficiënte en milieuvriendelijke wijze afgedankt vlakglas tegen zo laag mogelijke kosten in te zamelen en te verwerken. De stichting is een initiatief van importeurs en producenten van glas en richt zich op glashandelaren, glasbewerkers, glaszetters, schilders, aannemers, slopers en recyclingbedrijven.

Het systeem van inzameling en recycling wordt bekostigd door de verwijderingsbijdrage die de Stichting met toestemming van het ministerie van Infrastructuur en Milieu heft op isolerend dubbelglas. Iedere producent of importeur die isolerend dubbelglas op de Nederlandse markt brengt, is door de [Algemeen Verbindend Verklaring](#) verplicht vanaf 1 januari 2003 een verwijderingsbijdrage per m² af te dragen aan de Stichting. In 2016 is bij besluit van de Staatssecretaris voor de periode 30 juni 2016 tot en met 31 december 2020 of zoveel eerder als de Overeenkomst voortijdig eindigt de Overeenkomst inzake de afvalbeheerbijdrage voor vlakglas algemeen verbindend verklaard.

Sectorplan 39 Grond

I Afbakening

Grond komt vrij bij het ontgraven van bodem bij bodemsanering en grondverzet, bij activiteiten als de aanleg van infrastructurele werken en herinrichting en onderhoud van gebieden.

Grond kan verontreinigd zijn met diverse stoffen als bijvoorbeeld (zware) metalen, PAK, dioxines, minerale olie, PCB's, kwik of asbest. Dit sectorplan ziet toe op al deze verontreinigingen in de grond, behalve kwik.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Grond, al dan niet verontreinigd met diverse stoffen als bijvoorbeeld (zware) metalen (behoudens kwik), PAK, minerale olie etc.	<ul style="list-style-type: none"> Voor de definitie van grond sluit het sectorplan aan op de definitie van grond zoals opgenomen in Het Besluit bodemkwaliteit; Het sectorplan uitsluitend om partijen grond met ten hoogste 50% bodemvreemd materiaal.
PCB- en dioxinehoudende grond	
Asbesthoudende grond	

Grond is

- PCB-houdend wanneer het totale gehalte aan polychloorbifenylen, polychloorterfenylen, monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan en monomethyldibroomdifenylnmethaan hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.
- dioxinehoudend wanneer het totale gehalte toxische equivalentfactoren zoals gedefinieerd in bijlage IV van Verordening [EG/850/2004](#) gelijk is aan of hoger is dan 15 µg/kg droge stof.
- asbesthoudend wanneer
 - de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, hoger is dan 100 mg/kg droge stof, **of**
 - deze concentratiegrens weliswaar niet is overschreden, maar wanneer het gaat om grond waaraan opzettelijk asbesthoudende (afval)stoffen zijn toegevoegd.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP (zoals vb. kwikhoudende grond).

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Waar in deze paragraaf wordt gesproken van 'recycling volgens de normen die zijn vastgelegd voor het betreffende toepassingsgebied' is ook de inzet van grond bij het produceren van een bouwstof toegestaan, voor zover dit past binnen de kaders van paragraaf B.7.5.5 van het beleidskader.

	Afvalstof / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Grond algemeen (alleen van toepassing wanneer - op basis van paragraaf I – de aanwezigheid van PCB's, dioxines of asbest niet tot ander beleid leidt)	Recycling volgens de normen die zijn vastgelegd in het Bbk voor het betreffende toepassingsgebied en met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen met/van grond en bagger (par B.7.5.5 beleidskader); de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader). In aanvulling op het bovenstaande geldt voor grond dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan recycling is toegestaan, met als restricties <ul style="list-style-type: none"> dat geen grond mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die één van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'. voor het reinigingsresidu is de minimumstandaard storten op een daarvoor

		geschikte stortplaats. Nuttig toepassen van het residu door middel van immobilisatie is niet toegestaan. Indien met een verklaring van niet-reinigbaarheid van de Minister van Infrastructuur en Milieu is aangetoond dat de grond niet tot minimaal de bodemkwaliteitsklasse industrie gereinigd kan worden en daarmee niet voor recycling geschikt is en niet door koude immobilisatie geschikt kan worden gemaakt voor recycling, mag de grond worden gestort op een daarvoor geschikte stortplaats.
b	PCB- en dioxinehoudende grond	Thermisch behandelen/reinigen, waarbij de PCB's dan wel de dioxines worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Na reinigen vervolgens verwerken volgens a. Ingeval thermisch reinigen vanwege de aard van andere verontreinigingen dan PCB's of dioxinen niet mogelijk is, is extractief reinigen toegestaan. Het bij extractief reinigen ontstane residu moet vervolgens thermisch worden gereinigd waarbij de PCB's of dioxines worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet, en vervolgens worden gestort. Nuttige toepassing van het residu is niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie.
c	Asbesthoudende grond	Vernietigen van de asbestvezels, danwel het verwijderen van de asbestvezels tot beneden een restconcentratie van 100 milligram per kilogram droge stof, berekend als de concentratie serpentijnasbest vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest. Vervolgens: <ul style="list-style-type: none"> • recyclen van de gereinigde grond conform het beschrevene onder a; • de afgescheiden asbestfractie/asbestslibfractie verder verwerken conform sectorplan 37, asbest en asbesthoudende afvalstoffen.
d	Kwikhoudende grond	Verwerking volgens de minimumstandaard van sectorplan 82

In bijzondere gevallen dat grond onder meerdere categorieën valt, moet worden voldaan aan de eisen van alle van toepassing zijnde categorieën.

De minimumstandaard voor de verwerking van grondreinigingsresidu is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Vergunningen voor het immobiliseren van grondreinigingsresidu dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren ten behoeve van nuttige toepassing per direct niet meer is toegestaan.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 ' Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen toelichting grensoverschrijdend transport

- Het behandelen van asbesthoudende grond gericht op het afscheiden/verwijderen van de asbestvezels, wordt - gelet op het primaire doel van de eerste handeling - gezien als (voorlopige) verwijdering.
- Dioxines en PCB's moeten op grond van Verordening [2004/850/EG](#) worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Op basis van deze regelgeving kan overbrenging vanuit of naar Nederland uitsluitend worden aangemerkt als overbrenging voor (voorlopige) verwijdering. Dit geldt ook als het merendeel van de afvalstoffen uiteindelijk - na vernietiging van de aanwezige PCB's en dioxines - nuttig wordt toegepast.¹

¹ Op basis van art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1 van de [verordening](#) zijn D9, D10, R1 en R4 mogelijk om

- Voor de na reiniging ontstane asbestfractie of asbesthoudend slib geldt het beleid voor overbrenging van sectorplan 37 (asbest en asbesthoudend materiaal).
- Voor kwikhoudende grond geldt het beleid als verwoord in paragraaf III van sectorplan 82. Voor kwikhoudende grond die ook valt onder categorie a, b en/of c van paragraaf II is zowel paragraaf III van sectorplan 82 als deze paragraaf van toepassing waarbij in geval van tegenspraak het strengste beleid geldt (ofwel als op basis van één van beide paragrafen het oordeel is dat negatief op een kennisgeving moet worden beschikt, wordt negatief beschikt).
- Indien grond valt onder meerdere van de categorieën a, b en c van paragraaf II geldt dat het strengste beleid van toepassing is, ofwel als op basis van één van de categorieën het oordeel is dat negatief op een kennisgeving moet worden beschikt wordt negatief beschikt.
- In afwijking van het vervolg van deze paragraaf wordt overbrenging naar Nederland van verontreinigde grond in beginsel niet toegestaan vanuit landen genoemd in richtlijn [2000/29/EG](#), bijlage 3, deel A, onder 14. Op dit importverbod is onder voorwaarden een uitzondering mogelijk indien wordt voldaan aan richtlijnen [2005/51/EG](#) en [2009/51/EG](#). Om in deze gevallen alsnog in te stemmen met invoer dient te allen tijde ook toestemming te zijn van de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit om de grond in te voeren.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling (*)	Ja	Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor grond geldt dat elke mate van storten te hoog is, tenzij het storten van reinigingsresidu betreft.
	Nee	Voor PCB- of dioxinehoudende grond en asbesthoudende grond (paragraaf II onder b en c) omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a omdat recycling mogelijk is. Tenzij op basis van een verklaring van niet-reinigbaarheid van de Minister van Infrastructuur en Milieu is aangetoond dat de grond niet tot minimaal de bodemkwaliteitsklasse industrie gereinigd kan worden en daarmee niet voor recycling geschikt is, of door immobilisatie geschikt kan worden gemaakt voor recycling. Een en ander moet blijken uit het kennisgevingsdossier.
	Nee	Voor PCB- of dioxinehoudende grond en asbesthoudende grond (paragraaf II onder b en c) omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden (**)	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat recycling mogelijk is. • Voor asbesthoudende grond (paragraaf II onder c) omdat verbranden/thermisch reinigen niet leidt tot volledige vernietiging van de asbestvezels en/of omdat verbranden/thermische reinigen leidt tot een te storten restfractie en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
	Ja	Voor PCB- of dioxinehoudende grond (paragraaf II onder b), mits alle PCB's en/of dioxines worden vernietigd of onomkeerbaar worden

dioxines en PCB's te vernietigen of onomkeerbaar om te zetten. Voor R1 en R4 geldt expliciet een uitzondering voor PCB-houdende afvalstoffen. De handelingen R1 en R4 zijn voor dioxines expliciet wel toegestaan, maar niet van toepassing op de verwerking van grond. Er blijven dus alleen D-handelingen over en daarom betreft de verwerking van PCB's en dioxines dus altijd een handeling van verwijdering. Op grond van de Verordening is permanent bergen onder strikte voorwaarden voor een aantal grondstromen ook toegestaan. Deze verwerking wordt echter niet toegestaan in de minimumstandaard en is daarom niet aan de orde voor dit sectorplan. De regeling verwijdering PCB's noemt expliciet de handelingen D8, D9, D10, D12 en D15 (richtlijn 96/59/EG noemt in art. 2 de handelingen D8, D9, D10 en D12), ofwel ook uitsluitend handelingen van verwijdering.

		<p>omgezet en er niet alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort. De behandelde grond moet vervolgens worden gerecycled.</p> <p>Indien blijkt dat door de gehalten en/of aard van de aanwezige verontreinigingen er geen voor recycling geschikte grond kan ontstaan, is overbrenging vanuit Nederland voor verbranden als vorm van verwijdering in beginsel toegestaan onder voorwaarde dat als vervolgbewerking geen deel van het overgebrachte afval in het buitenland wordt gestort. Dit kan betekenen dat een te storten residu moet worden teruggevoerd naar Nederland (zie ook paragraaf B.13.4.1.3 beleidskader).</p>
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Nee	Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a: omdat recycling mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor PCB- of dioxinehoudende grond, mits het gaat om een handeling als bedoeld onder D9 van de kaderrichtlijn waarbij alle PCB's en/of dioxines worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet en er niet alsnog een deel van de afvalstof wordt gestort. De behandelde grond moet vervolgens worden gerecycled. Voor asbesthoudende grond (paragraaf II onder c), indien de bewerking gericht is op het vernietigen of het verwijderen van de asbestvezels. De behandelde grond moet vervolgens worden gerecycled.
t.b.v. storten	Nee	<p>Op grond van nationale zelfverzorging en/of omdat (voor PCB-dioxines of asbesthoudende grond) andere vormen van (voorlopige) verwijdering mogelijk zijn, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het grond betreft waarvoor geldt dat deze na voorlopige verwerking in Nederland teruggevoerd <i>moet</i> worden naar het land van herkomst om daar te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3 van het beleidskader.

(*) Hieronder valt ook vaak thermisch, mechanisch/fysisch of biologisch reinigen gericht op recycling.

(**) Hieronder valt ook thermische reiniging wanneer die vanwege de aanwezige verontreinigingen (pcb's of dioxinen) als verwijdering moet worden aangemerkt.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling (*)	Ja	Voor grond als bedoeld in paragraaf II onder a: indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard. Indien de grond na eventuele reiniging onverhoopt toch niet voor recycling geschikt is, moet de grond worden teruggevoerd naar het land van herkomst of uitgevoerd naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt (zie ook paragraaf B.13.4.1.3 beleidskader)
	Nee	Voor PCB-, dioxine-, of asbesthoudende grond (paragraaf II onder b en c), omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor grond vallend onder paragraaf II onder a omdat recycling mogelijk is. Voor grond vallend onder paragraaf II onder b en c, omdat uitsluitend overbrenging t.b.v. verwijdering is toegestaan.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden (**)	Nee	Voor grond vallend onder paragraaf II onder a omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor PCB- en dioxinehoudende grond (paragraaf II onder b) grond, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

		Indien de grond na eventuele reiniging niet voor recycling geschikt is, moet de grond teruggevoerd worden naar het land van herkomst of overgebracht naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt (zie ook paragraaf B.13.4.1.3. beleidskader).
	Nee	Voor asbesthoudende grond (paragraaf II onder c) omdat verbranden/thermisch reinigen niet leidt tot volledige vernietiging van de asbestvezels en/of omdat verbranden/thermische reinigen leidt tot een te storten restfractie en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Nee	Voor grond vallend onder a van paragraaf II omdat recycling mogelijk is en/of omdat voorlopige verwijdering een te storten of te verbranden restfractie oplevert en: <ul style="list-style-type: none"> • storten voor zowel de overgebrachte afvalstof als voor een bij een eerste handeling gevormde restfractie niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen; en/of • verbranden als vorm van verwijdering niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Ja	Voor PCB- of dioxinehoudende grond (paragraaf II onder b) en asbesthoudende grond (paragraaf II onder c), indien verwerkt in overeenstemming met de minimumstandaard. Voor PCB- of dioxinehoudende grond en asbesthoudende grond geldt dat: indien de grond na eventuele reiniging niet voor recycling geschikt is, moet de grond teruggevoerd worden naar het land van herkomst of overgebracht naar een derde land. Uit het kennisgevingsdossier moet blijken dat hierover afspraken met het land van herkomst zijn gemaakt (zie ook paragraaf B.13.4.1.3 beleidskader).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging, tenzij het een afvalstof betreft afkomstig uit Nederland en die na voorlopige verwerking in het buitenland teruggevoerd moet worden naar het land van herkomst (Nederland) om daar te worden gestort én indien storten in lijn is met de minimumstandaard. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3. van het beleidskader.

(*) Hieronder valt ook vaak thermisch, mechanisch/fysisch of biologisch reinigen gericht op recycling.

(**) Hieronder valt ook thermische reiniging wanneer die vanwege de aanwezige verontreinigingen (pcb's of dioxinen) als verwijdering moet worden aangemerkt.

IV Overwegingen bij de afbakening

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) definieert grond als:

vast materiaal, bestaande uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature wordt aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter, met uitzondering van baggerspecie.

Niet-verontreinigde grond die vrijkomt bij bouwactiviteiten wordt uitgezonderd van de werking van de Kaderrichtlijn, indien de vrijgekomen grond in natuurlijke staat weer wordt gebruikt voor bouwoepleinden op dezelfde locatie. Dergelijke grond valt ook niet onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Een partij grond mag maximaal 50 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevatten. Deze grens komt voort uit de [Regeling beoordeling reinigbaarheid grond](#). Door bijvoorbeeld te zeven kan het percentage bodemvreemd materiaal onder de 50 gewichtsprocent worden gebracht, zodat alsnog sprake is van grond. In de toelichting bij het Bbk is een beschrijving opgenomen van bodemvreemd materiaal.

Grond kan vervuild zijn met verschillende verontreinigingen. Voor grond verontreinigd met PCB's, dioxines en asbest is in dit sectorplan specifiek beleid opgesteld:

- Grond is PCB-houdend wanneer het totale gehalte aan polychloorbifenylen, polychloorterfenylen, monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan en monomethyldibroomdifenylnmethaan hoger is dan 0,5 mg/kg (as received) per congenere 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180. In sectorplan 64 'PCB-houdend afval' is uitgebreidere achtergrondinformatie beschikbaar.
- Grond is dioxinehoudend wanneer het totale gehalte toxische equivalentfactoren zoals gedefinieerd in bijlage IV van Verordening [EG/850/2004](#) gelijk is aan of hoger is dan 15 µg/kg droge stof.
- Grond wordt als asbesthoudend aangemerkt als de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof. In aanvulling hierop wordt grond waaraan opzettelijk asbesthoudende (afval)stoffen zijn toegevoegd in het kader van dit sectorplan gelijkgesteld aan asbesthoudende grond, ook als concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, kleiner dan of gelijk is dan 100 mg/kg droge stof. De Productenregeling asbest uit 2005 schrijft methoden voor die gebruikt moeten worden voor de bepaling van de asbestconcentratie in asbesthoudende producten. In sectorplan 37 'Asbest en asbesthoudend materiaal' is uitgebreidere achtergrondinformatie beschikbaar.

Grond verontreinigd met kwik valt onder de werking van sectorplan 82 (kwikhoudende afvalstoffen).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Baggerspecie	Zie SP40 (baggerspecie)
Veegvuil van stranden en overige openbare ruimten en RKG-slib	Zie SP09 (afval van onderhoud van openbare ruimten)
Kwikhoudende grond	Zie SP82 (Kwik en kwikhoudend afval), grond is kwikhoudend vanaf detectiegrens.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170503; 170504; 191301; 191302; 200202.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan

met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate van belang dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Grond valt onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP³:

- Categorie 92: niet verontreinigde grond die in het afvalstadium is beland.
- Categorie 93: verontreinigde grond van verschillende saneringslocaties die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, tenzij het gaat om partijen waarvoor een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid is afgegeven door Rijkswaterstaat.
- Categorie 94: verontreinigde grond van verschillende saneringslocaties die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, tenzij het gaat om partijen waarvoor een verklaring van niet-reinigbaarheid en niet-immobiliseerbaarheid is afgegeven door Rijkswaterstaat.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) en in het bijzonder 'mengen van/met grond en bagger' voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PCB's, dioxines en asbest. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Het volgende aspect is van belang bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

- In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Grond die als gevaarlijk is aangeduid, valt onder een van de genoemde categorieën.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor grond is bovendien van belang dat op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder e, grond ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden dient te worden opgeslagen. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

In aanvulling op het bovenstaande geldt voor grond dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan recycling is toegestaan, met als restrictie dat geen grond mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die één van de in bijlage B, tabel 1 van de [Regeling bodemkwaliteit](#) genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.

Besluit bodemkwaliteit

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) bevat de randvoorwaarden voor het toepassen van grond op of in de (water)bodem en in het oppervlaktewater en bepaalt het kader voor duurzaam gebruik en beheer van de bodem. Het [Besluit bodemkwaliteit](#) bevat onder andere regels over: de kwaliteit waaraan grond en in verschillende situaties moet voldoen (kwaliteitsnormen) en de wijze van het toepassen van grond. Zie ook paragraaf VI voor aanvullende info over het bodembeleid.

Toelichting op de minimumstandaard

Grond kan, afhankelijk van de verontreinigingen en de fysisch/chemische samenstelling, worden gereinigd met onder andere thermische, natte of biologische reinigingstechnieken. In dit sectorplan worden voor bepaalde verontreinigingen (PCB's, dioxines en asbest) specifieke verwerkingsmethoden voorgeschreven.

De toepassing van grond is alleen toegestaan wanneer sprake is van een nuttige toepassing, zoals bedoeld in artikel 35 van het [Besluit bodemkwaliteit](#). Hiermee wordt voorkomen dat ongewenste of overtollige materialen worden gestort onder de noemer van een werk of een bodemtoepassing.

Verwerking van grond volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen, zonder dat bewerkingen van de reststoffen nodig zijn met grote milieugevolgen. De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst.

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen en kwaliteitseisen aan toe te passen grond en baggerspecie.

In het beleidskader B.7.5.5 wordt specifieke ingegaan op de inzet van (afgegraven en/of verontreinigde grond), mengen hiervan t.b.v. inzet als grond en mengen van grond en/of bagger t.b.v. de productie van een bouwstof, dit alles ook in relatie tot het gestelde in het Besluit bodemkwaliteit.

Productie van immobilisaten

Voor grond geldt aanvullend aan vorige alinea, dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan recycling is toegestaan, met als restrictie dat grond niet mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die één van de in bijlage B, tabel 1 van de [Regeling bodemkwaliteit](#) genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.

In aanvulling op het bovenstaande geldt dat immobilisatie van grondreinigingsresidu met het oogmerk dit vervolgens nuttig toe te passen niet is toegestaan. Zie voor de achtergronden hiervan hoofdstuk B.7 (Mengen) van het beleidskader.

Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.9.2 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalbehandeling bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 31, geldt voor grond een stortverbod, met uitzondering van grond bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit, die bij de stortplaats wordt aangeboden onder overlegging van een verklaring als bedoeld in de ministeriële regeling op grond van artikel 28a Wet bodembescherming,

waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar en niet koud-immobiliseerbaar is.

VI Actualisatie vergunning

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook D.5 van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van grondreinigingsresidu is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is nuttige toepassing van het grondreinigingsresidu door middel van immobilisatie niet toegestaan. Vergunningen voor het immobiliseren van grondreinigingsresidu dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren ten behoeve van nuttige toepassing niet meer is toegestaan. Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

VII Aanvullende info

Wet bodembescherming en het bodembeleid

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) bevat de randvoorwaarden voor het toepassen van grond op of in de (water)bodem en in het oppervlaktewater en bepaalt het kader voor duurzaam gebruik en beheer van de bodem. Het [Besluit bodemkwaliteit](#) bevat onder andere regels over: de kwaliteit waaraan grond en in verschillende situaties moet voldoen (kwaliteitsnormen) en de wijze van het toepassen van grond.

Algemene toetsingskaders, generiek beleid

Het besluit legt met de normstelling voor grond een directe relatie tussen het gebruik (de functie) en de kwaliteit van de bodem. Het uitgangspunt is dat de bodem geschikt moet blijven voor de functie die erop wordt uitgeoefend.

Uitgangspunt voor de normstelling is een directe relatie tussen de (chemische) kwaliteit en het gebruik van de bodem. Partijen die voldoen aan de Achtergrondwaarden mogen altijd vrij toegepast worden. Deze Achtergrondwaarden zijn vastgesteld op basis van de gehalten aan stoffen zoals die voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden in Nederland die niet zijn belast door lokale verontreinigingsbronnen.

Met behulp van het Saneringscriterium wordt bepaald of er sprake is van een onaanvaardbaar risico en of met spoed moet worden gesaneerd. Grond boven de grens van het onaanvaardbaar risico mag nooit worden toegepast. Tussen de 'altijd'- en de 'nooit-grens' liggen de Maximale waarden. Deze waarden geven de bovengrens aan van de kwaliteit die nodig is om de bodem blijvend geschikt te houden voor de functie die de bodem heeft. In het generieke kader zijn voor elke functieklassse maximale waarden vastgelegd. De generieke normen voor de toepassing van grond zijn vastgelegd in de bijlage van de Regeling bodemkwaliteit.

Voor toepassing in het generieke kader zijn vier bodemfuncties ingedeeld in twee bodemfunctieklassen: wonen en industrie. De overige drie functies zijn niet ingedeeld in een klasse. Er mag in gebieden met één van deze functies alleen grond worden toegepast die voldoen aan de achtergrondwaarden. Om een partij grond toe te mogen passen moet worden getoetst aan de bodemkwaliteitsklasse en de bodemfunctieklassse van de ontvangende bodem.

Algemene toetsingskaders, gebiedspecifiek beleid

Het lokale bevoegd gezag kan zelf ook onder voorwaarden andere bodemkwaliteitsnormen vaststellen met gebiedspecifiek beleid. Dit biedt de mogelijkheid om de bodemkwaliteit te verbeteren door strengere normen vast te stellen of om grond toe te passen op plekken waar dit volgens het generieke beleid niet mogelijk zou zijn, bijvoorbeeld om vervuiling in de bodem te concentreren op een plek waar minder blootstellingsrisico's voor mens of dier zijn. Voor het gebiedspecifieke beleid geldt dat de lokale bodembeheerder per deelgebied en per stof zelf Lokale

Maximale Waarden kiest, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke verontreinigings-situatie en het daadwerkelijk gebruik van de bodem.

Voor het gebiedspecifieke beleid wordt de kwaliteit van de grond op stofniveau beoordeeld en wordt voor bodemfuncties de nadere onderverdeling in zeven bodemfuncties gebruikt.

De toetsingskaders voor land- en waterbodems komen op hoofdlijnen overeen, maar kennen ook een aantal verschillen. Voor toepassingen op de waterbodem in het generieke beleid geldt alleen de indeling in kwaliteitsklassen. Bij toepassingen in het oppervlaktewater wordt niet getoetst aan de functie, maar alleen aan de kwaliteit van de ontvangende waterbodem. De waterbodemkwaliteit wordt ingedeeld in klasse A of B, waaraan Maximale waarden gekoppeld zijn. Bij de Maximale waarden voor klasse B geldt de bovengrens voor de bodemkwaliteitsklasse industrie. Bij toepassingen op de waterbodem in het gebiedspecifieke beleid moet worden voldaan aan de vastgestelde Lokale Maximale Waarden voor de waterbodem.

Grootschalige toepassingen

Een grootschalige toepassing is een toepassing waarin een grote hoeveelheid grond wordt toegepast, zoals bijvoorbeeld voor de aanleg van (spoor)wegen, taluds, dijken en geluidswallen. Het Besluit stelt hiervoor een aantal voorwaarden. Voor grootschalige toepassingen geldt dat niet hoeft te worden getoetst aan de kwaliteit en de functie van de ontvangende bodem. Wel moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen en voorwaarden die het Besluit voor deze toepassingen stelt. De normstelling is gebaseerd op Emissiewaarden. Deze mogen de maximale waarden voor de klasse industrie niet overschrijden. Ook gelden aparte normen voor de kwaliteit van de leeflaag en de kwaliteit van bermen en taluds.

Melden van de toepassing van grond

De meldingsplicht geldt voor alle toepassingen van grond, met uitzondering van:

- de toepassing van grond door particulieren
- het toepassen van grond binnen een landbouwbedrijf als de grond afkomstig is van een tot dat landbouwbedrijf behorend perceel grond waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel grond waar de grond wordt toegepast
- het toepassen van schone grond in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone grond in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie worden gemeld
- het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van grond, indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Meldingen vinden plaats via het landelijke Meldpunt Bodemkwaliteit van de afdeling Bodem+ van Rijkswaterstaat. Via het centrale meldingssysteem komt de melding direct bij het juiste bevoegd gezag terecht.

Richtlijn 2000/29/EG (in combinatie met beschikking 2005/51/EG en uitvoeringsbesluit 2012/102/EG)

Bijlage 3, deel A van deze fytosanitaire [richtlijn](#) heeft als aanhef: "planten, plantaardige producten en andere materialen die niet mogen worden binnengebracht in de lidstaten". Onder 14 van deze bijlage is vermeld: "Grond en groeimedium als zodanig, geheel of gedeeltelijk bestaande uit grond of vaste organische stoffen zoals plantendelen; humus met turf of schors, doch niet uitsluitend bestaande uit turf". Deze richtlijn stelt derhalve een invoerverbod in voor afvalstoffen vallend onder dit sectorplan. De landen waarvoor dit invoerverbod geldt zijn Turkije, Wit-Rusland, Moldavië, Rusland, de Oekraïne en derde landen die niet tot het Europese vasteland behoren, met uitzondering van Egypte, Israël, Libië, Marokko en Tunesië.

In beschikking [2005/51/EG](#) zijn wel enkele uitzonderingen opgenomen. Met uitvoeringsbesluit 2012/102/EU zijn deze uitzonderingen verlengd tot 28 februari 2017. Bij deze uitzonderingen geldt wel dat specifieke voorwaarden in acht moeten worden genomen en dat ook de NVWA toestemming moet hebben gegeven voor de overbrenging van de grond en dat ieder transport individueel en volgens een strikte procedure moet zijn aangemeld en worden verwerkt.

Sectorplan 40 Baggerspecie

I Afbakening

Baggerspecie is materiaal dat is vrijgekomen uit de bodem via het oppervlaktewater of de voor dat water bestemde ruimte.

Baggerspecie kan verontreinigd zijn met diverse stoffen als bijvoorbeeld (zware) metalen, PAK, dioxines, minerale olie, PCB's, asbest of kwik. Dit sectorplan ziet toe op al deze verontreinigingen in de baggerspecie.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Baggerspecie, al dan niet verontreinigd met diverse stoffen.	<ul style="list-style-type: none"> Voor de definitie van baggerspecie sluit het sectorplan aan op de definitie van baggerspecie zoals opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit: <i>materiaal bestaande uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter.</i> Het gaat in dit sectorplan uitsluitend om partijen baggerspecie met ten hoogste 20% bodemvreemd materiaal, al dan niet verontreinigd met diverse stoffen; Ook baggerspecie die niet met gevaarlijke stoffen verontreinigd is, valt onder dit sectorplan met uitzondering van baggerspecie die bewezen ongevaarlijk is en die binnen het oppervlaktewater wordt verplaatst met het oog op het beheer van water en waterwegen om overstromingen te voorkomen, de gevolgen van overstromingen en droogte te verminderen, met het oog op landwinning of nautisch beheer.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Baggerspecie die zonder verdere verwerking direct kan worden toegepast conform het Bbk	Recycling volgens de normen ¹ die zijn vastgelegd voor het betreffende toepassingsgebied volgens het Bbk en met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen met/van grond en baggerspecie (par B.7.5.5. beleidskader); en de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader).
b	Baggerspecie die niet direct kan worden toegepast conform het Bbk	Storten in een daarvoor geschikt baggerspeciedepot. Reinigings- en/of bewerking gericht op recycling is alleen toegestaan wanneer de baggerspecie na verwerking voldoet aan de normen die zijn vastgelegd voor het betreffende toepassingsgebied en met inachtneming van: <ul style="list-style-type: none"> het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen met/van grond en baggerspecie (par B.7.5.5. beleidskader); en de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (paragraaf B.12.9.2 beleidskader). In aanvulling daarop geldt voor baggerspecie dat reiniging of

¹ In het [Bbk](#) wordt gesproken van verschillende verwerkingshandelingen die onder nuttige toepassing vallen. In het LAP wordt de afvalhiërarchie uit de [Wm](#) toegepast, maar hanteert een nadere invulling voor het begrip nuttige toepassing. Zie voor meer informatie hoofdstuk 4 van het beleidskader.

		immobilisatie voorafgaand aan nuttige toepassing is toegestaan, met als restrictie dat geen baggerspecie mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die één van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.
c	Reinigingsresidu vrijkomend bij reiniging van baggerspecie als bedoeld onder b	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats of baggerspeciedepot. Nuttig toepassen van het residu door middel van immobilisatie is niet toegestaan.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing²:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor baggerspecie die valt onder paragraaf a geldt dat elke mate van storten (behoudens een eventueel reinigingsresidu) te hoog is. • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder b, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2).
	Nee	Voor reinigingsresidu als bedoeld onder II onder c.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat recycling mogelijk is. • Voor reinigingsresidu als bedoeld in paragraaf II onder c, tenzij zeker is dat ook op de langere termijn geen emissies naar het milieu optreden (bijvoorbeeld door verglazen).
	Ja	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder b, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2).
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden*	Nee	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder b, indien de verwerking gericht is op het thermisch verwijderen van de

² Het [Bbk](#) kent uitsluitend de term 'nuttige toepassing'. Het LAP maakt binnen 'nuttige toepassing' onderscheid in de drie vormen als genoemd in de tabel conform de afvalhiërarchie. Zie voor meer informatie hoofdstuk A.4 van het beleidskader.

		<p>verontreinigingen. De behandelde baggerspecie moet vervolgens worden gerecycled.</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor reinigingsresidu als bedoeld in paragraaf II onder c wanneer hiermee bepaalde organische verontreinigingen worden vernietigd.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ³	Nee	Voor baggerspecie die valt onder paragraaf II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor baggerspecie vallend onder paragraaf II onder b, indien de bewerking gericht is op het verwijderen van verontreinigingen en de gereinigde specie vervolgens wordt gerecycled. Voor reinigingsresidu als bedoeld in paragraaf II onder c, tenzij en alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a en b, op grond van nationale zelfverzorging; Voor residu als bedoeld in paragraaf II onder c op grond van nationale zelfverzorging, tenzij het gaat om residu waarvoor uit de kennisgeving blijkt dat het residu betreft wat voortkomt uit de verwerking van buitenlandse baggerspecie in Nederland én waarvoor geldt dat het teruggevoerd <i>moet</i> worden naar het land van herkomst om daar te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3 van het beleidskader.

* Hieronder valt ook thermische reiniging wanneer die vanwege de aanwezige verontreinigingen (pcb's of dioxinen) als verwijdering moet worden aangemerkt.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat recycling mogelijk is. Voor residu als bedoeld in paragraaf II onder c omdat deze verwerking in strijd is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat recycling mogelijk is. Voor reinigingsresidu als bedoeld in paragraaf II onder c omdat dit leidt tot verspreiding van de verontreinigingen via nuttige toepassing van de assen, tenzij het residu uitsluitend organische verontreinigingen bevat en zeker is dat deze tijdens het verbranden worden vernietigd.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ³	Ja	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, omdat recycling mogelijk is. Voor reinigingsresidu als bedoeld in paragraaf II onder c, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Ja	Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard én de baggerspecie afkomstig is uit een bovenstrooms gebied ⁴ .

³ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

⁴ Zie paragraaf V onder punt 4 voor de afbakening van het begrip 'bovenstrooms gebied'.

	Nee	<ul style="list-style-type: none">• Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder a, op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.• Voor baggerspecie als bedoeld in paragraaf II onder b indien niet afkomstig uit een bovenstrooms gebied⁴.• Voor het residu als bedoeld in paragraaf II onder c, op grond van nationale zelfverzorging, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat het residu betreft dat resulteert uit de bewerking in het buitenland van in Nederlandse wateren vrijgekomen baggerspecie en deze na voorlopige verwerking naar Nederland moet worden teruggevoerd om in Nederland te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3 van het beleidskader.
--	-----	--

IV Overwegingen bij de afbakening

Onder baggerspecie wordt het materiaal verstaan dat is vrijgekomen via het oppervlaktewater. Met het oppervlaktewater wordt bedoeld op het gehele gebied waarop de Waterwet betrekking heeft, inclusief uiterwaarden en droogstaande beddingen. Het Besluit bodemkwaliteit definieert baggerspecie als: *materiaal bestaande uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter*. Het LAP sluit bij deze definitie aan.

Een partij baggerspecie mag maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevatten om te mogen worden toegepast als baggerspecie in het kader van het [Bbk](#). Door bijvoorbeeld te zeven kan het percentage bodemvreemd materiaal onder de 20 gewichtsprocent worden gebracht, zodat alsnog sprake is van baggerspecie. In de toelichting bij het Bbk is een beschrijving opgenomen over bodemvreemd materiaal.

Baggerspecie is sediment dat op de bodem van de meeste watergangen ligt. Dit sediment ontstaat door erosie van de oever, afspoeling, riooloverstorten, lozingen van schepen, depositie, en plantaardige productie. Het baggeren van het sediment is nodig om het gewenste profiel voor scheepvaart, waterafvoer of de waterkwaliteit te handhaven. In het sediment kunnen (ernstige) verontreinigingen aanwezig zijn die vervolgens in de baggerspecie terecht komen. Soms is de waterbodem verontreinigd op plaatsen waar voor de watervoerende functie of voor de scheepvaart niet gebaggerd hoefde te worden.

Baggerspecie die niet verontreinigd is met gevaarlijke stoffen wordt onder specifieke omstandigheden uitgezonderd van de werking van de [kaderrichtlijn afvalstoffen](#) (KRA). In art. 2, lid 3 van de kaderrichtlijn is een uitzondering gemaakt voor niet-gevaarlijke baggerspecie. Sediment dat binnen het oppervlaktewater wordt verplaatst met het oog op het beheer van water en waterwegen of om overstromingen te voorkomen of de gevolgen van overstromingen en droogte te verminderen, of met het oog op landwinning, of vanwege nautisch beheer, valt buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn, indien bewezen is dat het sediment ongevaarlijk is en onverminderd de nakoming van verplichtingen uit hoofde van andere toepasselijke communautaire wetgeving. Dergelijke baggerspecie valt ook niet onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen/materialen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen of materiaal	Toelichting of verwijzing
Sediment (baggerspecie) dat binnen het oppervlaktewater wordt verplaatst met het oog op het beheer van water en waterwegen of om overstromingen te voorkomen of de gevolgen van overstromingen en droogte te verminderen, of met het oog op landwinning, indien bewezen is dat het sediment niet gevaarlijk is.	Op grond van artikel 2, 3 ^e lid van de kaderrichtlijn valt dit niet onder de reikwijdte van de kaderrichtlijn en vervolgens ook niet onder het LAP. Verplichtingen uit hoofde van andere toepasselijke communautaire wetgeving zijn onverminderd van kracht.
Baggerspecie met meer dan 20 W% bodemvreemd materiaal	Zie beleidskader.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170505; 170506.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor

de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Baggerspecie valt onder categorie 95 van bijlage 5 van het LAP⁵: *baggerspecie die zonder verdere verwerking direct kan worden toegepast conform het Besluit bodemkwaliteit*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) en in het bijzonder 'mengen van/met grond en bagger' (B.7.5.5), voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Het volgende aspect is van belang bij het 'ontdoen' van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan:

Het [Bouwbesluit 2012](#) en met name de [Regeling Bouwbesluit 2012](#) kent in artikel 4 de nodige bepalingen over het gescheiden houden op de bouwplaats en gescheiden afvoeren van bepaalde stoffen die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden. Baggerspecie die als gevaarlijk is aangeduid, valt onder een van de genoemde categorieën.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking

⁵ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader (Mengen) en in het bijzonder in paragraaf B.7.5.5 (Mengen van grond en bagger).

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Baggerspecie kan, afhankelijk van de verontreinigingen en de fysisch/chemische samenstelling, worden gereinigd met onder andere thermische, natte of biologische reinigingstechnieken.

De toepassing van baggerspecie is alleen toegestaan wanneer sprake is van een nuttige toepassing, zoals bedoeld in artikel 35 van het [Besluit bodemkwaliteit](#). Hiermee wordt voorkomen dat ongewenste of overtollige materialen worden gestort onder de noemer van een werk of een bodemtoepassing.

Direct en niet direct toepasbare baggerspecie

Het wettelijk kader voor het toepassen en het verspreiden van baggerspecie wordt gevormd door het Besluit bodemkwaliteit. Het Besluit bodemkwaliteit maakt onderscheid tussen verschillende toepassingsmogelijkheden met bijbehorende toetsingskaders. Voor de toetsingskaders wordt onderscheid gemaakt tussen het generieke beleid en het gebiedspecifieke beleid. Voor het toepassen of het verspreiden van een partij baggerspecie bestaan de volgende mogelijkheden:

- toepassen op de landbodem of in het oppervlaktewater, waaronder grootschalige toepassingen. Voor zowel de toepassing van grond als baggerspecie gelden hierbij dezelfde regels;
- verspreiden in het oppervlaktewater of over het aangrenzende perceel.

Baggerspecie die vanwege de kwaliteit niet direct kan worden toegepast of verspreid, moet worden gereinigd of gestort. In dit sectorplan wordt onderscheid gemaakt naar baggerspecie die direct kan worden toegepast en baggerspecie die niet direct kan worden toegepast.

Verder zijn de volgende bepalingen van belang bij het toepassen van baggerspecie:

- *Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof*

Het Besluit bodemkwaliteit geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Het Besluit bodemkwaliteit stelt voor de bescherming van de bodem kwaliteitseisen aan toe te passen baggerspecie. Voor het mengen van baggerspecie geldt het beleid zoals beschreven in het beleidskader in hoofdstuk B.7 (Mengen).

- *Productie van immobilisaten*

Voor baggerspecie geldt aanvullend dat reiniging of immobilisatie voorafgaand aan recycling is toegestaan, met als restrictie dat geen baggerspecie mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie dan wel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die één van de in bijlage B, tabel 1 van de [Regeling bodemkwaliteit](#) genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.

In aanvulling op het bovenstaande geldt dat immobilisatie van reinigingsresidu met het oogmerk dit vervolgens nuttig toe te passen niet is toegestaan. Zie voor de achtergronden hiervan hoofdstuk B.7 (Mengen) van het beleidskader.

- *Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen*

In het beleidskader paragraaf B.12.10.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van geproduceerde bouwstoffen in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B.12.10.2 van het beleidskader.

Voor storten in water is het bovenstaande niet van toepassing.

Storten van baggerspecie, bovenstroomse gebieden

Voor dit sectorplan is sprake van afwijkend beleid ten opzichte van het in hoofdstuk 12 beschreven stortbeleid. Storten is de gewenste wijze van afvalbeheer voor afvalstoffen die, al dan niet tijdelijk, niet nuttig kunnen worden toegepast of niet kunnen worden verbrand. Daarmee staat storten op de laatste plaats in de afvalhiërarchie. Voor baggerspecie wordt een uitzondering gemaakt met betrekking tot het stortbeleid, gezien het belang voor een doelmatig beheer van de waterwegen. De overheid heeft een belangrijke verantwoordelijkheid om de natte infrastructuur en de waterhuishouding op peil te houden. Daar komen verplichtingen uit voort. Daarvoor is een adequate en milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van verontreinigde baggerspecie noodzakelijk.

Bij dergelijke baggerwerkzaamheden komen grote volumes baggerspecie vrij. Vanwege de fysische en chemische eigenschappen van baggerspecie is reinigen van de baggerspecie in bepaalde gevallen niet mogelijk of gaat dit gepaard met hoge kosten, mede door de grote volumes. De verplichtingen van de overheid mogen niet gehinderd worden door een stagnatie in het verwerken/reinigen of storten van baggerspecie. Dat houdt in dat de minimumstandaard voor de verwerking van baggerspecie die niet direct kan worden toegepast, het storten van deze stroom in een baggerspeciedepot mogelijk houdt. Dat wil niet zeggen dat deze baggerspecie altijd in een baggerspeciedepot gestort wordt. Waar reinigen van deze baggerspecie milieuhygiënisch verantwoord en kostentechnisch haalbaar is, wordt de baggerspecie niet gestort.

Nationale zelfverzorging en uitzondering voor baggerspecie uit bovenstroomse gebieden

In paragraaf B.13.4.1. van dit LAP is beschreven dat Nederland gekozen heeft om een beroep te doen op het principe van nationale zelfverzorging voor storten. Het Nederlandse afvalstoffenbeleid is er dan ook op gericht om Nederlands afval dat geen andere bestemming dan storten kan krijgen ook in Nederland te storten. Ook blijven de grenzen voor te storten afvalstoffen afkomstig uit het buitenland gesloten. Hierop wordt een uitzondering gemaakt voor baggerspecie afkomstig van bovenstroomse gebieden.

Deze geografische begrenzing voor het storten van buitenlandse baggerspecie uit bovenstroomse gebieden is ingesteld omdat Nederland wél zorg wil dragen voor een milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van baggerspecie die mogelijkerwijs door de stroming van rivieren sowieso naar Nederland meegevoerd zou kunnen worden. Nederland ligt in het deltagebied van de rivieren Rijn, Maas en Schelde. Stromend water heeft voldoende energie om klei, zand en zelfs grind mee te voeren. Een deel van het door de rivieren meegevoerde sediment zakt in Nederland naar de bodem. Ook de rivieren de Elbe, Eems en Wezer die in Noord-Duitsland uitmonden in de Waddenzee voeren slib aan die in Nederland naar de bodem zakt. Deze gebieden tezamen worden in dit sectorplan aangeduid als bovenstrooms gebied.

In de bovenstroomse gebieden van bijvoorbeeld de Schelde, Rijn en Maas bevindt zich verontreinigd sediment. Dit verontreinigd sediment kan ongewenst diffuse verontreinigingen in de benedenstroomse gebieden in Nederland veroorzaken. In het verleden hebben landen als België, Duitsland en Frankrijk, maar ook Nederland, het "op stroom" zetten van baggerspecie toegepast als werkbare en betaalbare oplossing om van verontreinigde baggerspecie af te komen. Op plekken in het bovenstroomse gebied waar zich nog verontreinigd sediment op de waterbodembodem bevindt, zorgt stromend water er voor dat dit verontreinigd sediment Nederland vanzelf zal bereiken. Om te voorkomen dat dit in de toekomst weer gebeurt kunnen de baggerspeciedepots in Nederland als milieuhygiënisch alternatief worden aangeboden voor baggerspecie afkomstig uit bovenstroomse gebieden met als doel de waterkwaliteit in Nederland in goede staat te houden.

Nederland kan echter niet verantwoordelijk zijn voor een milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van baggerspecie die niet afkomstig is uit bovenstroomse gebieden en uit overige landen. Deze landen hebben een eigen verantwoordelijkheid op dit gebied. Invoer voor storten van baggerspecie afkomstig uit andere gebieden dan bovenstroomse gebieden, is dan ook niet toegestaan.

Bodembeleid en Besluit bodemkwaliteit

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) (Bbk) bevat de randvoorwaarden voor het toepassen van baggerspecie op of in de (water)bodem en in het oppervlaktewater en bepaalt het kader voor duurzaam gebruik en beheer van de bodem. In het Bbk wordt aangegeven welke verwerkingshandelingen onder nuttige toepassing vallen. In het LAP wordt de afvalhiërarchie uit de Wm toegepast, maar wordt een nadere invulling gehanteerd voor het begrip nuttige toepassing. Zie voor meer informatie hoofdstuk A.4.2 van het beleidskader.

Het Besluit bodemkwaliteit bevat onder andere regels over: de kwaliteit waaraan baggerspecie en in verschillende situaties moet voldoen (kwaliteitsnormen) en de wijze van het toepassen van baggerspecie.

Er is bodembeleid opgesteld voor het toepassen van baggerspecie op landbodem, in oppervlaktewater, in grootschalige toepassingen en ook voor het verspreiden van baggerspecie. Het verspreiden van baggerspecie wordt in dit sectorplan niet nader toegelicht, omdat de stroom baggerspecie die hiervoor in aanmerking komt van dit sectorplan is uitgezonderd.

Toepassingsmogelijkheden baggerspecie op of in landbodem

Bij toepassing van een partij baggerspecie op of in de landbodem is generiek beleid of gebiedspecifiek beleid mogelijk. Op beiden wordt hieronder ingegaan.

Generiek toetsingskader

Om een partij baggerspecie binnen het generieke toetsingskader te mogen toepassen op of in de landbodem moet de partij worden getoetst aan:

- 1.de bodemkwaliteitsklasse van de ontvangende bodem;
- 2.de bodemfunctieklasse van de ontvangende bodem.

Bij deze dubbele toets geldt dat de kwaliteitsklasse van de toe te passen baggerspecie moet voldoen aan de strengste norm. Wanneer de ontvangende bodem niet in een bodemfunctieklassenkaart is opgenomen, dan gelden de Achtergrondwaarden als toepassingseis.

Gebiedspecifiek toetsingskader

Bij toepassing van een partij baggerspecie op of in landbodem binnen het gebiedspecifieke toetsingskader gelden de Lokale Maximale Waarden. Deze normen kunnen soepeler of strenger zijn dan de normen die op basis van het generieke kader gelden.

Toepassingsmogelijkheden baggerspecie in oppervlaktewater

Bij toepassing van baggerspecie in oppervlaktewater (op de waterbodem) is ook generiek of gebiedspecifiek beleid mogelijk.

Generiek toetsingskader

In het generieke toetsingskader voor toepassing van baggerspecie (en grond) in oppervlaktewater is de waterbodemkwaliteit onderverdeeld in klasse A en klasse B. Hierbij zijn de Maximale Waarden gekoppeld aan deze klassen. Een partij baggerspecie kan in oppervlaktewater worden toegepast wanneer de kwaliteitsklasse van de toe te passen baggerspecie gelijk is aan, of schoner is dan, de kwaliteitsklasse van de ontvangende waterbodem.

Gebiedspecifiek toetsingskader

In het gebiedspecifieke kader mag het bevoegd gezag Lokale Maximale Waarden vaststellen. De ruimte hiervoor ligt tussen de Achtergrondwaarden en het Saneringscriterium. De kwaliteit van de toe te passen baggerspecie moet voldoen aan de vastgestelde Lokale Maximale Waarden voor de waterbodem. Wanneer het is toegestaan om baggerspecie in oppervlaktewater toe te passen met een kwaliteit die slechter is dan de actuele waterbodemkwaliteit, dan mag alleen gebiedseigen baggerspecie worden toegepast (standstill op gebiedsniveau).

Grootschalige toepassingen

Een grootschalige toepassing is een toepassing waarin een grote hoeveelheid baggerspecie wordt toegepast, zoals bijvoorbeeld voor de aanleg van (spoor)wegen, taluds, dijken en geluidswallen. Het Besluit stelt hiervoor een aantal voorwaarden. Voor grootschalige toepassingen geldt dat niet hoeft te worden getoetst aan de kwaliteit en de functie van de ontvangende bodem. Wel moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen en voorwaarden die het Besluit voor deze toepassingen stelt. De normstelling is gebaseerd op Emissiewaarden. Deze mogen de maximale waarden voor de klasse industrie niet overschrijden. Ook gelden aparte normen voor de kwaliteit van de leeflaag en de kwaliteit van bermen en taluds.

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe de euralcodes, het bodembeleid en het beleid uit dit sectorplan van het LAP zich tot elkaar verhouden.

<i>Euralcode</i>	<i>Klasse volgens het Bbk</i>	<i>Minimumstandaard</i>
170506 (niet onder 170505 vallende baggerspecie)	Schoon	II a
170506	A	II a
170506	B	II a
170506	Niet toepasbare baggerspecie	II b
170505* (baggerspecie die gevaarlijke stoffen bevat)	Niet toepasbare baggerspecie	II b

Melden van de toepassing van baggerspecie

De meldingsplicht geldt voor alle toepassingen van baggerspecie, met uitzondering van:

- de toepassing van baggerspecie door particulieren
- het toepassen van baggerspecie binnen een landbouwbedrijf als de baggerspecie afkomstig is van een tot dat landbouwbedrijf behorend perceel grond waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel grond waar de baggerspecie wordt toegepast
- het toepassen van schone baggerspecie in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone baggerspecie in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie worden gemeld
- het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van baggerspecie, indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Meldingen vinden plaats via het landelijke Meldpunt Bodemkwaliteit van de afdeling Bodem+ van Rijkswaterstaat. Via het centrale meldingssysteem komt de melding direct bij het juiste bevoegd gezag terecht.

5. Afschaffen Minimum VerwerkingStandaard (MVS)

Voorheen kende het LAP geen minimumstandaard voor de verwerking van baggerspecie. Handelingen met baggerspecie als afvalstof werden direct getoetst aan art. 10.4 van de Wet milieubeheer. Daarnaast zijn er verschillende beleidsbrieven [#hier komt een link naar de achtergronddocumenten op de LAP-site#](#) en is er wet- en regelgeving die aspecten hiervan nader invullen. Eén van deze beleidsbrieven betrof de brief van destijds het Ministerie van VROM waarin de Minimum VerwerkingStandaard (MVS) voor te storten baggerspecie wordt beschreven. De MVS is sinds 1 januari 2005 van kracht. De invoering van de MVS is destijds via een brief aan de Kamer bekendgemaakt (Bijlage bij Kamerstukken II 2003/04, 29 200XI, nr. 90).

De MVS houdt in dat baggerspecie met een zandgehalte groter dan of gelijk aan 60% verwerkt dient te worden door behandeling in een eenvoudige zandscheidingsinstallatie (sedimentatiebekken of mechanische zandscheiding). Stort van baggerspecie met een zandgehalte groter dan of gelijk aan 60% is alleen toegestaan als aangetoond is dat bij toepassing van een eenvoudige zandscheidingstechniek geen product kan of mag worden afgescheiden dat onder de criteria van het Besluit bodemkwaliteit kan worden toegepast. De MVS voor baggerspecie werd vastgelegd in de vorm van acceptatiecriteria in de omgevingsvergunningen voor de (baggerspecie)stortplaatsen.

Met de inwerkingtreding van dit LAP wordt de beleidsbrief over de MVS ingetrokken en is dit beleid niet meer van toepassing voor baggerspecie die gestort wordt. Het beleid wat beschreven is in het sectorplan baggerspecie is leidend voor de verwerking van baggerspecie als afvalstof.

Door onder meer succesvol bodem- en waterbeleid te voeren, heeft de kwaliteit van het aangevoerde sediment zich verder verbeterd waardoor het aanbod van zandige verontreinigde baggerspecie om te storten afneemt en daarmee ook de stroom baggerspecie voor verwerking via de MVS. Door beleid om hergebruik van verontreinigde baggerspecie te bevorderen is bij de baggerspeciedepots ook steeds minder aanbod van baggerspecie. Baggerspeciedepots krijgen daardoor minder baggerspecie te bergen. Door de verminderde aanvoer stijgen de onderhouds-, beheers- en administratiekosten. De effectiviteit van het instrument MVS voor het besparen op depotvolume en primaire grondstoffen door hergebruik van de afgescheiden zandfractie is daarmee minder relevant geworden. Tevens zijn de depots gebaat bij vulling met zandige baggerspecie voor een goede consolidatie en stabiliteit. Het niet meer verplicht stellen van het afscheiden van de zandige fractie maakt dat berging in het depot beter gaat en vooral een stabiel pakket oplevert. Gezien deze ontwikkelingen is de MVS niet meer noodzakelijk om het storten van baggerspecie te

regelen.

VI Overige informatie

<http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/handreiking-bbk/>

Sectorplan 41 Verpakkingen algemeen

I Afbakening

Dit sectorplan omvat verpakkingen, bestaande uit o.a. papier/karton, kunststof, hout, metaal of glas welke getypeerd kunnen worden als schud-, schrap- of schraapleeg, met uitzondering van EPS (geëxpandeerd polystyreenschuim).

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Gescheiden ingezameld verpakkingsafval.	--
Via nascheiding verkregen verpakkingsafval.	Onder nascheiding wordt verstaan: het afscheiden van verpakkingen uit gemengde stromen.
Materiaalstromen die zijn ontstaan uit het op soort scheiden van ingezameld dan wel via nascheiding verkregen verpakkingsafval.	
Geheel lege verpakkingen van bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen, laboratoriumchemicaliën of andere gevaarlijke stoffen.	Voor zover deze verpakkingen volledig vrij zijn van restanten inhoud.
Lege verpakkingen van verbruikte verf, lijm, kit, hars of overige gevaarlijke stoffen die van alle inhoud zijn ontdaan.	Het gaat hierbij om partijen verpakkingen die in hoofdzaak leeg zijn (behoudens een incidentele verontreiniging met verf, lijm, kit of hars of overige gevaarlijke stoffen).
Van inhoud gescheiden verpakkingen van producten die de beoogde eindgebruiker nog niet hadden bereikt, en voor zover de verpakkingen niet verontreinigd zijn met verf, lijm, kit, hars of overige gevaarlijke stoffen.	Dit zijn verpakkingen van bijvoorbeeld mischarges of over-de-datum materialen die van inhoud zijn ontdaan.

In paragraaf IV en in de bijlage bij dit sectorplan is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
Verpakkingsafval	Recycling Voor verpakkingsafval waarvoor recycling niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat het te sterk is vervuild of verontreinigd, is de minimumstandaard 'andere nuttige toepassing' (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof).

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Voor verpakkingsglas en kunststofverpakkingsafval zal in het kader van het convenant meer en beter recycling onderzocht worden of bepaalde vormen van recycling hoogwaardiger zijn dan andere. Mogelijk wordt als gevolg daarvan de minimumstandaard voor verpakkingsglas en/of kunststofverpakkingsafval in de toekomst gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor toelichting op verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor verpakkingsafval geldt dat iedere mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2) of wanneer de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor verpakkingsafval geldt dat iedere mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof (zie het toetsingskader paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader) én • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof (zie het toetsingskader paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader) én • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Voor de afbakening van de verschillende sectorplannen in het LAP die betrekking hebben op verpakkingen is het onderscheid wel of niet "schud-, schrap- en schraapleeg" relevant. Is dit het geval, dan vallen de betreffende verpakkingen onder sectorplan 41 'Verpakkingen algemeen'. Zijn de verpakkingen niet schud-, schrap- en schraapleeg, dan vallen zij onder sectorplan 42 'Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars' of onder sectorplan 43 'Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen'.

In veel gevallen zullen verpakkingen die "schud-, schrap- en schraapleeg" zijn, slechts bestaan uit het verpakkingsmateriaal zelf en zijn aan te merken als niet-gevaarlijk afval. Dit is echter slechts een indicatie. In beginsel kunnen ook kleine hoeveelheden ingedroogde of uitgeharde resten van de inhoud toch maken dat het om een gevaarlijke afvalstof gaat. Het onderscheid tussen gevaarlijk afval en niet-gevaarlijk afval wordt immers bepaald door de Eural en de daarbij behorende concentratiegrenswaarden. Hoewel dit vaak wel zo zal zijn, loopt dit niet per definitie parallel met de indeling in sectorplannen in het LAP op basis van het begrip "schud-, schrap- en schraapleeg".

Een schematische weergave van de afbakening van de sectorplannen 41, 42 en 43 vindt u onder paragraaf VII van dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Niet gescheiden vrijkomende partijen verpakt productieafval, mischarges en 'over-de-datum' materiaal	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Gescheiden vrijkomende partijen verpakt productieafval, mischarges en 'over-de-datum' materiaal dat de beoogde eindgebruiker nog niet heeft bereikt	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Oud papier en karton	Zie SP04 (Papier en karton)
Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars, voor zover met delen van de oorspronkelijke inhoud verontreinigd	Zie SP42 (Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars)
Verpakkingen van gevaarlijke stoffen zoals bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen, laboratoriumchemicaliën of andere gevaarlijke stoffen niet zijnde verf, lijm, kit of hars	Zie SP43 (Verpakkingen van overige gevaarlijke afvalstoffen)
Gescheiden ingezamelde, dan wel via nascheiding verkregen, EPS-verpakkingsafval	Zie SP85 (Geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS))

Europese End-of-Waste verordening

De Europese Commissie kan criteria ontwikkelen om bepaalde afvalstoffen niet langer als een afvalstof aan te merken. De kaderrichtlijn vermeldt voorwaarden daarvoor. Voor de volgende afvalstoffen (relevant voor dit sectorplan) zijn inmiddels Europese Verordeningen van kracht waarin criteria zijn vastgesteld die bepalen wanneer deze niet langer als afval worden aangemerkt:

- IJzer-, staal- en aluminiumschroot: [Verordening \(EU\) Nr. 333/2011 van 31 maart 2011](#)
- Kringloopglas: [Verordening \(EU\) Nr. 1179/2012 van 10 december 2012](#)

Afvalstoffen die voldoen aan één van de genoemde verordeningen, en voorzien zijn van een daarop gebaseerde conformiteitsverklaring, vallen niet (meer) onder dit sectorplan.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 150101; 150102; 150103; 150104; 150105; 150106; 150107; 150109.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Naar gelang de aard van verpakkingafval valt dit onder een van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP²:

- Categorie 10: kunststofafval (niet zijnde EPS);
- Categorie 18: A- en B-hout;
- Categorie 22: metalen;
- Categorie 24: papier en karton;
- Categorie 31: verpakkingsglas.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Verpakkingen komen zowel vrij bij huishoudens als bij bedrijven. Ten aanzien van vrijkomen bij bedrijven geldt het volgende:

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

In de Nederlandse regelgeving is voor verpakkingen producentenverantwoordelijkheid opgenomen.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Producenten (waaronder ook de importeurs) zijn verantwoordelijk voor de inzameling of inname en verwerking van verpakkingen wanneer deze worden afgedankt, de recycling als materiaal en de bekostiging van deze handelingen. Afvalfonds Verpakkingen geeft hier namens alle producenten en importeurs collectief uitvoering aan deze verplichtingen.

Verder geldt dat de hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe).

Voor (papier en) karton is bovendien het volgende aspect van belang;

- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid, dient (papier en) karton (wat gedeeltelijk bestaat uit verpakkingsafval) ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien (papier en) karton op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

In de praktijk vindt de inzameling van huishoudelijk verpakkingsafval redelijk uniform plaats:

- De (huis-aan-huis) inzameling van papier en karton wordt, naast de brengmogelijkheid van papier en karton naar de milieustraat en papierbakken op specifieke plaatsten in de gemeenten, door heel wat gemeenten overgelaten aan verenigingen en charitatieve instellingen.
- De inzameling van verpakkingsglas gebeurt hoofdzakelijk via glascontainers op specifieke plaatsen in de gemeenten.
- De inzameling van kunststofverpakkingsafval wordt hoofdzakelijk huis-aan-huis gedaan via zakken en/of minicontainers. In diverse gemeenten wordt het kunststofverpakkingsafval nagescheiden uit integraal huishoudelijk restafval.
- Steeds meer gemeenten gaan over op de huis-aan-huis inzameling van drankenkartons en metalen verpakkingen, vaak in combinatie met kunststoffen (PMD-fractie, Plastic Metaal en Drankenkartons)

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Uitzondering op A&V-beleid en AO/IC

Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan of verwerken, en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van bijlage I onderdeel C van het [Besluit omgevingsrecht](#), moeten beschikken over een acceptatie- en verwerkingsbeleid (A&V-beleid) en een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hierop geldt een aantal uitzonderingen. Een inrichting die uitsluitend textiel, papier, metalen, schroot of glas - of van een combinatie van deze afvalstoffen - accepteert, hoeft niet te beschikken over een A&V-beleid en AO/IC. Dit kan relevant zijn voor bedrijven die actief zijn in het verwerken van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Zie verder het beleidskader D.3.

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Voor verpakkingsafval is recycling goed mogelijk. In het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) is bepaald dat elke producent of importeur er zorg voor draagt dat per kalenderjaar, van het totaal van de door hem in dat kalenderjaar in Nederland aan een ander ter beschikking gestelde hoeveelheid verpakkingen en van de door hem ingevoerde verpakkingen waarvan hij zich in dat kalenderjaar heeft ontdaan, ten minste 75 gewichtsprocent nuttig wordt toegepast en 70 gewichtsprocent wordt gerecycled. Per materiaalsoort is bepaald dat producent of importeur er voor zorgt dat per kalenderjaar ten minste de volgende percentages recycling worden gerealiseerd:

- 90% voor glazen verpakkingen
- 75% voor verpakkingen van papier of karton
- 85% voor metalen verpakkingen
- 31% voor houten verpakkingen in 2015, oplopend naar 43% in 2021
- 45% voor kunststof verpakkingen in 2015, oplopend naar 51% in 2021.

Afhankelijk van de manier waarop verpakkingen zijn toegepast en vervolgens in de afvalfase komen, kan het echter voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard niet mogelijk is. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken en 'andere nuttige toepassing (vb. hoofdgebruik als brandstof)' kan worden toegestaan. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan. In paragraaf B.13.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalbehandeling bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om de recycling van verpakkingen. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 43a, geldt voor verpakkingafval een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is reeds opgenomen in onder meer de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (Minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een grote variatie aan afvalstromen waarvoor soms meerdere vormen van recycling mogelijk zijn. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Aandachtspunten t.a.v. preventie

Bedrijven spelen een belangrijke rol bij het realiseren van afvalpreventie van verpakkingen. Dat kan door bij het ontwerp rekening te houden met de milieubelasting van een product in de afvalfase. Verpakkingen zijn bijvoorbeeld in de loop van de tijd lichter geworden of van vorm veranderd, waardoor voor dezelfde inhoud minder materiaal nodig is. In het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) is bepaald dat elke producent of importeur daartoe maatregelen zal nemen.

Deze maatregelen moeten er voor zorgen dat:

- a. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat recycling wordt vergemakkelijkt,
- b. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat, indien het te verpakken product daarvoor geschikt is, hergebruik van de verpakking mogelijk is,
- c. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het zoveel mogelijk de houdbaarheid van het verpakte product verlengt,
- d. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het gewicht van de verpakking of van de combinatie van de verpakking en het verpakte product zo laag mogelijk is,
- e. bij de vervaardiging van een verpakking zo weinig mogelijk verpakkingsmateriaal wordt gebruikt, en
- f. bij de vervaardiging van een verpakking zoveel mogelijk gerecycled materiaal toegepast wordt.

Raamovereenkomst verpakkingen 2013-2022

Om invulling te geven aan de verplichtingen uit het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) hebben het ministerie van IenM, het verpakkende bedrijfsleven en de VNG de [Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022](#) afgesproken. Via deze overeenkomst zijn afspraken gemaakt om gezamenlijk werk te maken van het verduurzamen van de verpakkingen, het inrichten van de financiering van de inzameling en recycling van verpakkingen en zwerfafval, en het verbeteren van de monitoring van verpakkingen.

De relatie met gemengde partijen A-hout

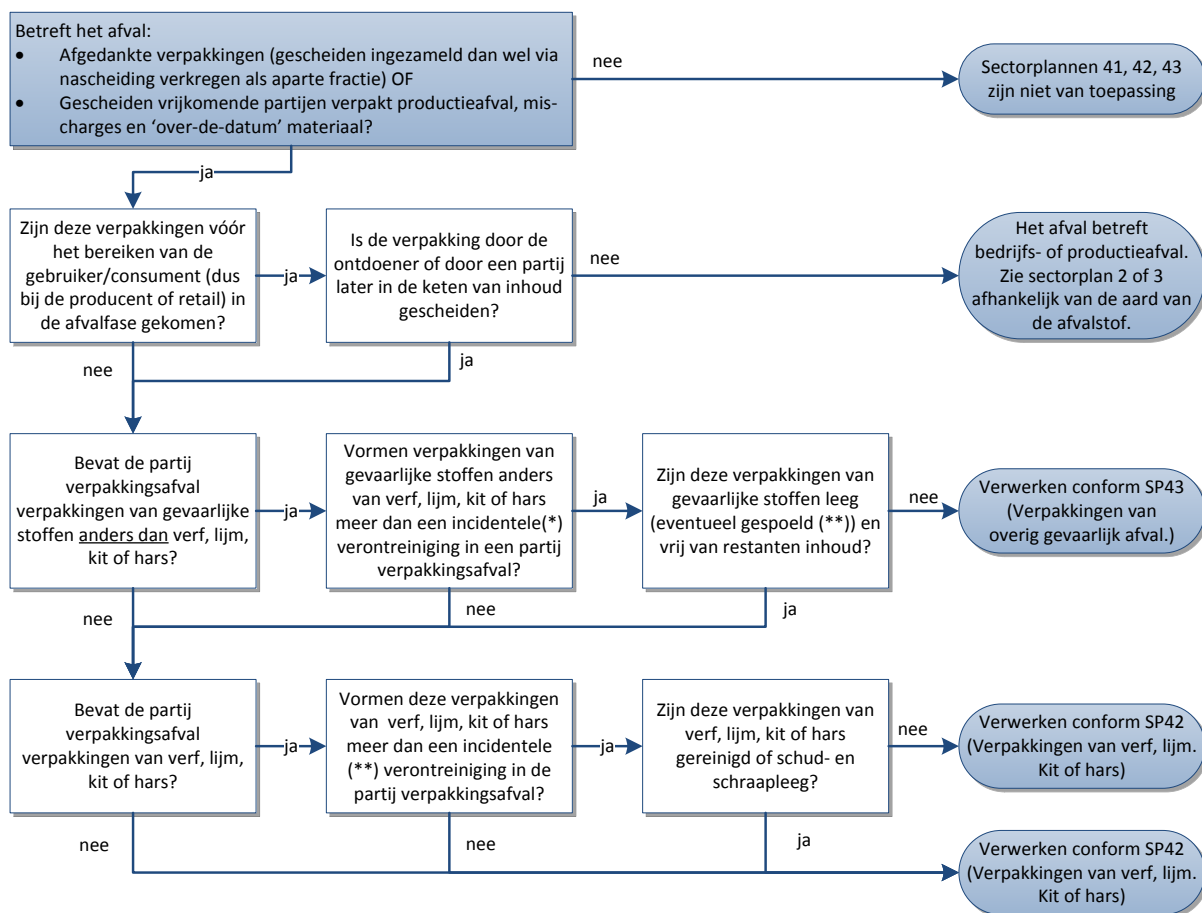
Gemengde partijen A-hout vallen niet onder dit sectorplan maar onder sectorplan 36 'hout'. Echter, onderzoek heeft uitgewezen partijen A-hout tot gemiddeld ca 80% kunnen bestaan uit afval van houten verpakking. De minimumstandaard voor verwerking van partijen gemengd A-hout is echter geen recycling (zie sectorplan 36). In de praktijk blijkt dat recycling van dit hout de laatste jaren ook een dalende trend kent. Daarom heeft een werkgroep Hout in het kader van de Raamovereenkomst verpakkingen met vertegenwoordigers van belanghebbende partijen in 2014-2015 onderzoek gedaan naar deze problematiek. De werkgroep heeft de oorzaken van deze dalende trend bij recycling van afval van houten verpakkingen geanalyseerd, het niet toelaatbaar bijstoken van herbruikbaar hout in energiecentrales en andere verbrandingsinstallaties in kaart gebracht en aanbevelingen gedaan hoe deze problematiek aan te pakken.

De aanbevelingen hebben onder andere betrekking op :

- het actualiseren van vergunningen voor (afval)verwerkingsinstallaties en het algemeen en Bio-energetische installaties in het bijzonder na het vaststellen van een nieuw landelijk afvalbeheerplan, zodat vergunningen afgestemd worden op de geldende minimumstandaard.
- nagaan of ook kleinere houtkachels gehouden kunnen worden aan de geldende minimumstandaard
- het beter gescheiden houden van afval van houten verpakkingen, zodat meer houten verpakkingen beschikbaar komen voor de recyclingmarkt
- toe te zien op het moedwillig mengen van recyclebaar afvalhout met niet recyclebaar (te vervuild) afvalhout.

Zie voor een volledig [overzicht van de aanbevelingen van deze werkgroep](#). Uitwerking van deze aanbevelingen zou moeten leiden tot betere scheiding van afval van houten verpakkingen en ander afvalhout en betere mogelijkheden voor recycling van afval van houten verpakkingen. Hierdoor zou verwerking volgens de (nu nog) verschillende minimumstandaarden makkelijker moeten worden.

Relatie tussen sectorplan 41, 42 en 43

(*) Het is niet de bedoeling dat een partij reguliere verpakkingen onder SP43 komt wanneer er een incidentele spuitbus voor insecticiden tussen zit. In dergelijke gevallen dient de vergunning van de ontvanger te verplichten een dergelijke spuitbus te verwijderen, maar blijft de partij als geheel vallen onder SP 41 vallen.

(**) Een verplichting tot spoelen geldt bijvoorbeeld voor verpakkingen van bestrijdingsmiddelen die vallen onder de STORL-regeling (zie SP43)

(***) Naar analogie met (*) leidt ook een enkel verbod er niet toe dat een partij reguliere verpakkingen onder SP42 komt. Het verbod dient, wanneer niet gereinigd of schud- en schraapleeg, te worden verwijderd en de partij als geheel blijft onder SP 41 vallen.

Sectorplan 42 Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars

I Afbakening

Dit sectorplan omvat verpakkingen, bestaande uit met name kunststof of metaal, met resten verf, lijm, kit of hars die niet getypeerd kunnen worden als schud-, schrap- of schraapleeg.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gescheiden ingezameld verpakkingsafval dat resten van verf, lijm, kit of hars bevat, dan wel daarmee is verontreinigd.	--
Via nascheiding verkregen verpakkingsafval dat resten verf, lijm, kit of hars bevat, dan wel daarmee is verontreinigd.	Onder nascheiding wordt verstaan: het afscheiden van verpakkingen uit gemengde stromen.
Materiaalstromen die zijn ontstaan uit het op soort scheiden van ingezameld dan wel via nascheiding verkregen verpakkingsafval met resten verf, lijm, kit of hars.	

In paragraaf IV en in de bijlage bij dit sectorplan is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Verpakkingsafval met resten van verf, lijm, kit of hars	Verwerken in een cryogene installatie gevolgd door <ul style="list-style-type: none">'andere nuttige toepassing' van de kunststoffractie en verfslude en,terugwinning van metalen ten behoeve van recycling.
b	Spuitbussen	Recycling van de metalen. De recycling van de metalen van spuitbussen mag ook plaatsvinden door het ten behoeve van recycling terugwinnen van de metaalfractie uit de reststoffen van een afvalverbrandingsinstallatie.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor verpakkingsafval met verontreinigingen van verf, lijm, kit of hars geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor verpakkingen als bedoeld in paragraaf II onder a, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor verpakkingsafval met verontreinigingen van verf, lijm, kit of hars geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor spuitbussen, omdat recycling van de metalen mogelijk is, tenzij het een vorm van nuttige toepassing betreft waarbij de metalen worden teruggewonnen t.b.v. recycling.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor Verpakkingsafval met resten van verf, lijm, kit of hars (par. II onder a), omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor spuitbussen als bedoeld in par. II onder b, indien de metalen uit de reststoffen van verbranding worden teruggewonnen voor recycling.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat andere nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor (voorbereidingen voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor Verpakkingsafval met resten van verf, lijm, kit of hars (par. II onder a), omdat andere nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor spuitbussen als bedoeld in par. II onder b, indien de metalen uit de reststoffen van verbranding worden teruggewonnen voor recycling.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat andere nuttige toepassing mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Voor de afbakening van de verschillende sectorplannen in het LAP die betrekking hebben op verpakkingen is het onderscheid wel of niet "schud-, schrap- en schraapleeg" relevant. Is dit het geval, dan vallen de betreffende verpakkingen onder sectorplan 41 'Verpakkingen algemeen'. Zijn de verpakkingen niet schud-, schrap- en schraapleeg, dan vallen zij onder sectorplan 42 'Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars' of onder sectorplan 43 'Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen'.

In veel gevallen zullen verpakkingen die "schud-, schrap- en schraapleeg" zijn, slechts bestaan uit het verpakkingsmateriaal zelf en zijn aan te merken als niet-gevaarlijk afval. Dit is echter slechts een indicatie. In beginsel kunnen ook kleine hoeveelheden ingedroogde of uitgeharde resten van de inhoud toch maken dat het om een gevaarlijke afvalstof gaat. Het onderscheid tussen gevaarlijk afval en niet gevaarlijk afval wordt immers bepaald door de Eural en de daarbij behorende concentratiegrenswaarden. Hoewel dit vaak wel zo zal zijn, loopt dit niet per definitie parallel met de indeling in sectorplannen in het LAP op basis van het begrip "schud-, schrap- en schraapleeg".

Afvalstoffen afkomstig van de toepassing van verven, lakken, beitsen en andere soortgelijke vloeibare en pasteuze middelen – waaronder dus ook verpakkingen – kunnen ook vallen onder kca/kg, maar vallen verder wel onder dit sectorplan.

Een schematische weergave van de afbakening van de sectorplannen 41, 42 en 43 vindt u onder paragraaf VII van dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Niet gescheiden vrijkomende partijen verpakt productieafval, mischarges en 'over-de-datum' materiaal	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Gescheiden vrijkomende partijen verpakt productieafval, mischarges en 'over-de-datum' materiaal dat de beoogde eindgebruiker nog niet heeft bereikt	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars, die schud-, schrap- en schraapleeg zijn	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)
Verpakkingen van gevaarlijke stoffen zoals bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen, laboratoriumchemicaliën of andere gevaarlijke stoffen niet zijnde verf, lijm, kit of hars	Zie SP43 (Verpakkingen van overige gevaarlijke afvalstoffen)

Europese End-of-Waste verordening

De Europese Commissie kan criteria ontwikkelen om bepaalde afvalstoffen niet langer als een afvalstof aan te merken. De kaderrichtlijn vermeldt voorwaarden daarvoor. Voor de volgende afvalstof (relevant voor dit sectorplan) zijn inmiddels Europese Verordeningen van kracht waarin criteria zijn vastgesteld die bepalen wanneer deze niet langer als afval worden aangemerkt:

- IJzer-, staal- en aluminiumschroot: [Verordening \(EU\) Nr. 333/2011 van 31 maart 2011](#)
- Kringloopglas: [Verordening \(EU\) Nr. 1179/2012 van 10 december 2012](#)

Afvalstoffen die voldoen aan één van de genoemde verordeningen, en voorzien zijn van een daarop gebaseerde conformiteitsverklaring, vallen niet (meer) onder dit sectorplan.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 080111; 080112; 080117; 080118; 080121; 150110; 200127; 200128.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Naar gelang de aard van verpakkingsafval valt dit onder categorie 30 van bijlage 5 van het LAP²: *verpakkingen van verf, lijm, kit en hars, voor zover verontreinigd met niet volledig uitgeharde restanten en op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Voor verpakkingen met resten verf, lijm, kit of hars is bovendien ook het volgende van belang:

- *Inzamelvergunning*: Op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) mogen afvalstoffen afkomstig van de toepassing van verven, lakken, beitsen en andere soortgelijke vloeibare en pasteuze middelen, bij een hoeveelheid van ten hoogste 200 kg per afvalstof per afgifte, alleen worden ingezameld door een houder van een inzamelvergunning. Het betreft hier de houders van een KGA-inzamelvergunning als bedoeld in sectorplan 18 'KCA/KGA'. In de nota van toelichting behorende bij het besluit is vermeld dat het afvalstoffen betreft met de volgende Euralcodes: codes met * onder de deelprocessen 0801, 0803 en 0804. Onder deze afvalstoffen kunnen ook verpakkingen van verf vallen. Zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningsplicht.
- *Producentenverantwoordelijkheid*: In de Nederlandse regelgeving is voor verpakkingen producentenverantwoordelijkheid opgenomen. Producenten (waaronder ook de importeurs) zijn verantwoordelijk voor de inzameling of inname en verwerking van verpakkingen wanneer deze worden afgedankt, de recycling als materiaal en de bekostiging van deze handelingen. Afvalfonds Verpakkingen geeft hier namens alle producenten en importeurs collectief uitvoering aan deze verplichtingen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard is er op gericht de metaalfractionen te recyclen en de kunststoffractionen en verfludges in te zetten als 'andere nuttige toepassing' (vb. hoofdgebruik als brandstof). De minimumstandaard voor specifiek spuitbussen biedt de mogelijkheid om de metalen na de verbranding in een afvalverbrandingsinstallatie terug te winnen uit de reststoffen, en vervolgens in te zetten in een recyclingproces.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 43b, geldt voor verpakkingsafval van verf, lijm, kit of hars een stortverbod.

VI Overige informatie

Aandachtspunten t.a.v. preventie

Bedrijven spelen een belangrijke rol bij het realiseren van afvalpreventie van verpakkingen. Dat kan door bij het ontwerp rekening te houden met de milieubelasting van een product in de afvalfase. Verpakkingen zijn bijvoorbeeld in de loop van de tijd lichter geworden of van vorm veranderd, waardoor voor dezelfde inhoud minder materiaal nodig is. In het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) is bepaald dat elke producent of importeur daartoe maatregelen zal nemen. Deze maatregelen moeten er voor zorgen dat:

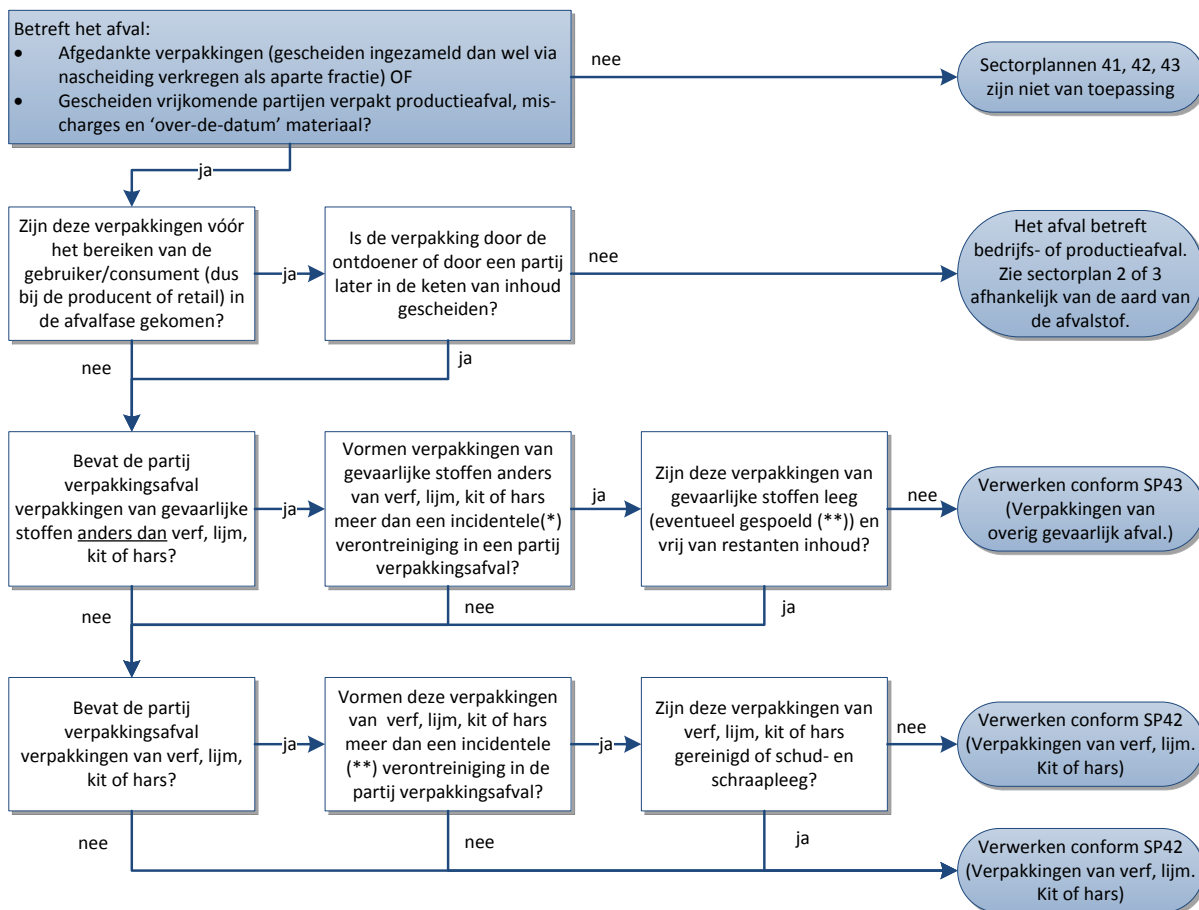
- a. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat recycling wordt vergemakkelijkt,

- b. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat, indien het te verpakken product daarvoor geschikt is, hergebruik van de verpakking mogelijk is,
- c. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het zoveel mogelijk de houdbaarheid van het verpakte product verlengt,
- d. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het gewicht van de verpakking of van de combinatie van de verpakking en het verpakte product zo laag mogelijk is,
- e. bij de vervaardiging van een verpakking zo weinig mogelijk verpakkingsmateriaal wordt gebruikt, en
- f. bij de vervaardiging van een verpakking zoveel mogelijk gerecycled materiaal toegepast wordt.

Raamovereenkomst verpakkingen 2013-2022

Om invulling te geven aan de verplichtingen uit het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) hebben het ministerie van IenM, het verpakkende bedrijfsleven en de VNG de [Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022](#) afgesproken. Via deze overeenkomst zijn afspraken gemaakt om gezamenlijk werk te maken van het verduurzamen van de verpakkingen, het inrichten van de financiering van de inzameling en recycling van verpakkingen en zwerfafval, en het verbeteren van de monitoring van verpakkingen.

Relatie tussen sectorplan 41, 42 en 43

(*) Het is niet de bedoeling dat een partij reguliere verpakkingen onder SP43 komt wanneer er een incidentele spuitbus voor insecticiden tussen zit. In dergelijke gevallen dient de vergunning van de ontvanger te verplichten een dergelijke spuitbus te verwijderen, maar blijft de partij als geheel vallen onder SP 41 vallen.

(**) Een verplichting tot spoelen geldt bijvoorbeeld voor verpakkingen van bestrijdingsmiddelen die vallen onder de STORL-regeling (zie SP43)

(***) Naar analogie met (*) leidt ook een enkel verblik er niet toe dat een partij reguliere verpakkingen onder SP42 komt. Het verblik dient, wanneer niet gereinigd of schud- en schraapleeg, te worden verwijderd en de partij als geheel blijft onder SP 41 vallen.

Sectorplan 43 Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen

I Afbakening

Dit sectorplan omvat verpakkingen met resten overige gevaarlijke stoffen, zoals bestrijdingsmiddelen, halogeenhoudende chemicaliën en laboratoriumchemicaliën, niet zijnde verf, lijm, kit of hars, en die niet getypeerd kunnen worden als schud-, schrap- of schraapleeg.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Gescheiden ingezameld verpakkingsafval met overige gevaarlijke stoffen.	--
Spuitbussen met overige gevaarlijke stoffen	
Via nascheiding verkregen verpakkingsafval met overige gevaarlijke stoffen.	Onder nascheiding wordt verstaan: het afscheiden van verpakkingen uit gemengde stromen.
Materiaalstromen die zijn ontstaan uit het op soort scheiden van ingezameld dan wel via nascheiding verkregen verpakkingsafval met overige gevaarlijke stoffen.	

In paragraaf IV en in de bijlage bij dit sectorplan is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2.).

	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
a	Verpakkingen met overige gevaarlijke stoffen	Verbranden als vorm van verwijderen

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn

dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verbranden als vorm van verwijderen mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Voor de afbakening van de verschillende sectorplannen in het LAP die betrekking hebben op verpakkingen is het onderscheid wel of niet "schud-, schrap- en schraapleeg" relevant. Is dit het geval, dan vallen de betreffende verpakkingen onder sectorplan 41 'Verpakkingen algemeen'. Zijn de verpakkingen niet schud-, schrap- en schraapleeg, dan vallen zij onder sectorplan 42 'Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars' of onder sectorplan 43 'Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen'.

In veel gevallen zullen verpakkingen die "schud-, schrap- en schraapleeg" zijn, slechts bestaan uit het verpakkingsmateriaal zelf en zijn aan te merken als niet-gevaarlijk afval. Dit is echter slechts een indicatie. In beginsel kunnen ook kleine hoeveelheden ingedroogde of uitgeharde resten van de inhoud toch maken dat het om een gevaarlijke afvalstof gaat. Het onderscheid tussen gevaarlijk afval en niet-gevaarlijk afval wordt immers bepaald door de Eural en de daarbij behorende concentratiegrenswaarden. Hoewel dit vaak wel zo zal zijn, loopt dit niet per definitie parallel met de indeling in sectorplannen in het LAP op basis van het begrip "schud-, schrap- en schraapleeg".

Afval van bepaalde gevaarlijke stoffen – en dus ook daarmee verontreinigde verpakkingen – kunnen ook vallen onder KCA/KGA, maar vallen verder wel onder dit sectorplan.

Een schematische weergave van de afbakening van de sectorplannen 41, 42 en 43 vindt u onder paragraaf VI van dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Niet gescheiden vrijkomende partijen verpakt productieafval, mischarges en 'over-de-datum' materiaal	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Gescheiden vrijkomende partijen verpakt productieafval, mischarges en 'over-de-datum' materiaal dat de beoogde eindgebruiker nog niet heeft bereikt	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen die schud-, schrap- en schraapleeg zijn	Zie SP41 (Verpakkingen algemeen)
Verpakkingen met resten verf, lijm, kit of hars	Zie SP42 (Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars)

Europese End-of-Waste verordening

De Europese Commissie kan criteria ontwikkelen om bepaalde afvalstoffen niet langer als een afvalstof aan te merken. De kaderrichtlijn vermeldt voorwaarden daarvoor. Voor de volgende afvalstof (relevant voor dit sectorplan) zijn inmiddels Europese Verordeningen van kracht waarin criteria zijn vastgesteld die bepalen wanneer deze niet langer als afval worden aangemerkt:

- IJzer-, staal- en aluminiumschroot: [Verordening \(EU\) Nr. 333/2011 van 31 maart 2011](#)
- Kringloopglas: [Verordening \(EU\) Nr. 1179/2012 van 10 december 2012](#)

Afvalstoffen die voldoen aan één van de genoemde verordeningen, en voorzien zijn van een daarop gebaseerde conformiteitsverklaring, vallen niet (meer) onder dit sectorplan.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 150110; 200127; 200128.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de

specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Verpakkingen van overige gevaarlijke stoffen vallen onder categorie 100A van bijlage 5 van het LAP²: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.*

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan. Daarnaast kunnen ook andere redenen dan milieuhygiënische (denk aan veiligheid) bestaan om dit afval ook binnen categorie 85A gescheiden te houden van andere afvalstoffen.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor verpakkingen met overige gevaarlijke stoffen zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang:

- *Inzamelvergunning*: Op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) mogen bepaalde gevaarlijke afvalstoffen – bijvoorbeeld zuren en logen - bij een hoeveelheid van ten hoogste 200 kg per afvalstof per afgifte, alleen worden ingezameld door een houder van een inzamelvergunning. Het betreft hier de houders van een KGA-inzamelvergunning als bedoeld in sectorplan 18 'KCA/KGA'. Onder deze afvalstoffen kunnen ook verpakkingen van zuren en logen of andere inzamelvergunningplichtige stoffen vallen. Zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht.
In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.
- Sinds 1988 is het [Convenant inzake resten en gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen](#) van kracht. De Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen (STORL) ziet toe op de uitvoering van het convenant.
Conform het convenant kunnen ongeopende verpakkingen landbouwbestrijdingsmiddelen, voorzien van het STORL-merkteken, zonder creditering worden teruggebracht bij de distributeur. Het convenant regelt ook een schoonspoelplicht van lege verpakkingen van bestrijdingsmiddelen door de gebruikers van deze bestrijdingsmiddelen. Het opslaan van niet gereinigde verpakkingen voor later is niet toegestaan. Restanten van verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen die niet kunnen worden schoongespoeld kunnen kosteloos worden aangeboden bij een KGA-depot. Gemeenten ontvangen een vergoeding voor de gemaakte kosten op basis van een vaste prijs per kilo.

Producentenverantwoordelijkheid

In de Nederlandse regelgeving is voor verpakkingen producentenverantwoordelijkheid opgenomen. Producenten (waaronder ook de importeurs) zijn verantwoordelijk voor de inzameling of inname en verwerking van verpakkingen wanneer deze worden afgedankt, de recycling als materiaal en de bekostiging van deze handelingen. Afvalfonds Verpakkingen geeft hier namens alle producenten en importeurs collectief uitvoering aan deze verplichtingen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard is verbranden als vorm van verwijdering en is er op gericht de gevaarlijke

stoffen te verwijderen, al dan niet in combinatie met energierugwinning.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 43c, geldt voor verpakkingsafval van overige gevaarlijke stoffen een stortverbod.

VI Overige informatie

Aandachtspunten t.a.v. preventie

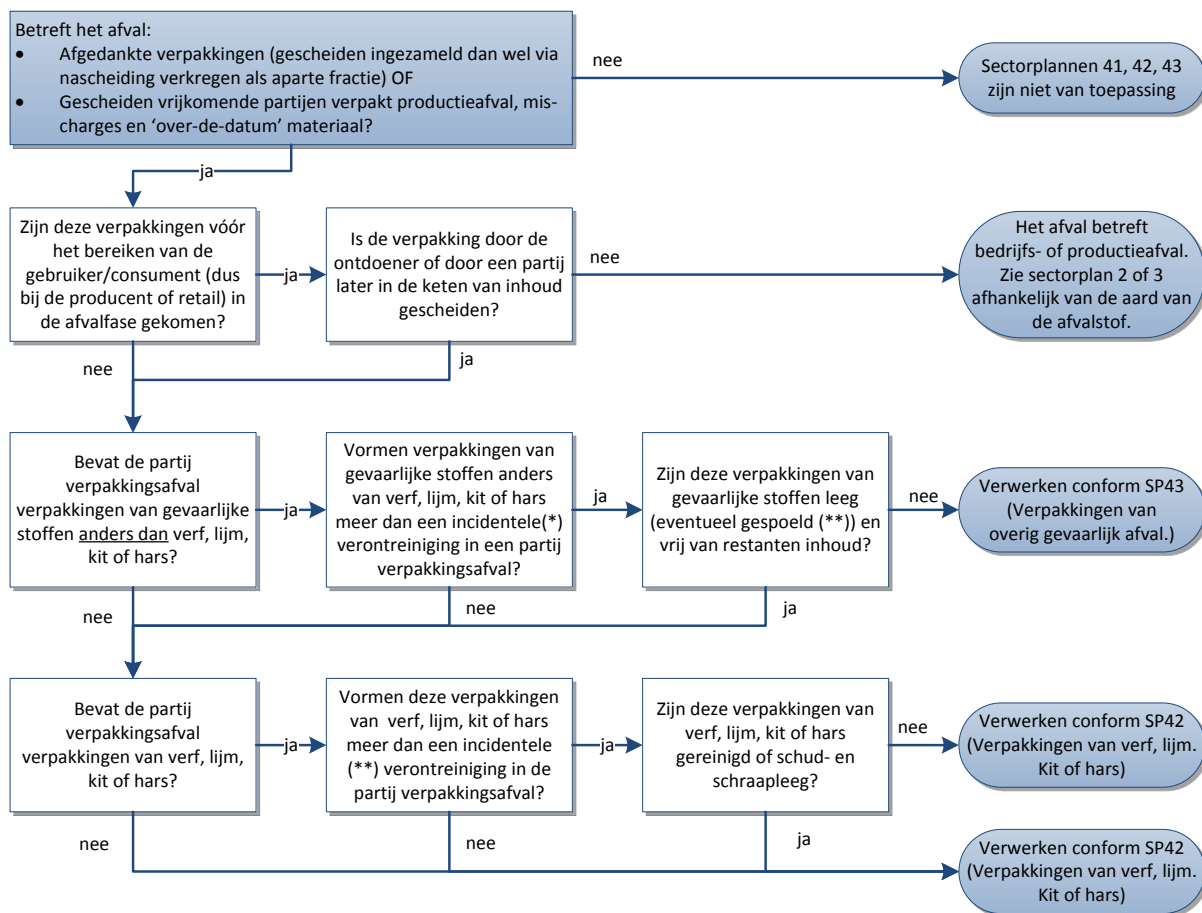
Bedrijven spelen een belangrijke rol bij het realiseren van afvalpreventie van verpakkingen. Dat kan door bij het ontwerp rekening te houden met de milieubelasting van een product in de afvalfase. Verpakkingen zijn bijvoorbeeld in de loop van de tijd lichter geworden of van vorm veranderd, waardoor voor dezelfde inhoud minder materiaal nodig is. In het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) is bepaald dat elke producent of importeur daartoe maatregelen zal nemen. Deze maatregelen moeten er voor zorgen dat:

- a. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat recycling wordt vergemakkelijkt,
- b. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat, indien het te verpakken product daarvoor geschikt is, hergebruik van de verpakking mogelijk is,
- c. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het zoveel mogelijk de houdbaarheid van het verpakte product verlengt,
- d. een verpakking zodanig is ontworpen en vervaardigd dat het gewicht van de verpakking of van de combinatie van de verpakking en het verpakte product zo laag mogelijk is,
- e. bij de vervaardiging van een verpakking zo weinig mogelijk verpakkingsmateriaal wordt gebruikt, en
- f. bij de vervaardiging van een verpakking zoveel mogelijk gerecycled materiaal toegepast wordt.

Raamovereenkomst verpakkingen 2013-2022

Om invulling te geven aan de verplichtingen uit het [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) hebben het ministerie van IenM, het verpakkende bedrijfsleven en de VNG de [Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022](#) afgesproken. Via deze overeenkomst zijn afspraken gemaakt om gezamenlijk werk te maken van het verduurzamen van de verpakkingen, het inrichten van de financiering van de inzameling en recycling van verpakkingen en zwerfafval, en het verbeteren van de monitoring van verpakkingen.

Relatie tussen sectorplan 41, 42 en 43

(*) Het is niet de bedoeling dat een partij reguliere verpakkingen onder SP43 komt wanneer er een incidentele spuitbus voor insecticiden tussen zit. In dergelijke gevallen dient de vergunning van de ontvanger te verplichten een dergelijke spuitbus te verwijderen, maar blijft de partij als geheel vallen onder SP 41 vallen.

(**) Een verplichting tot spoelen geldt bijvoorbeeld voor verpakkingen van bestrijdingsmiddelen die vallen onder de STORL-regeling (zie SP43)

(***) Naar analogie met (*) leidt ook een enkel verbod er niet toe dat een partij reguliere verpakkingen onder SP42 komt. Het verbod dient, wanneer niet gereinigd of schud- en schraapleeg, te worden verwijderd en de partij als geheel blijft onder SP 41 vallen.

Sectorplan 44 Gasflessen en overige drukhouders

I Afbakening

Het gaat in dit sectorplan om gasflessen en om overige drukhouders die niet onder een ander sectorplan vallen. Gasflessen en overige drukhouders zijn per definitie niet leeg. Indien gasflessen of drukhouders gevaarlijke of brandbare gassen hebben bevat, is sprake van gevaarlijk afval.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Gasflessen en overige drukhouders afgegeven bij de gemeentelijke milieustraat	<ul style="list-style-type: none">• Afkomstig van particulieren;• Onbeheerd achtergelaten drukhouders;• Drukhouders van de ontmanteling van drugslaboratoria.
Gasflessen en overige drukhouders afkomstig van diverse industrieën	Gasflessen en (overige) drukhouders in het afvalstadium, komen vooral vrij in de voedingsmiddelenindustrie, de farmaceutische industrie, de chemische industrie en de metaalverwerkende industrie.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Gasflessen en overige drukhouders	<ul style="list-style-type: none">• Recycling van <i>metalen</i> gasflessen/overige drukhouders eventueel voorafgegaan door reinigen indien de gassen gevaarlijk afval <i>betreffen</i>;• Verwerken van de gassen conform b of c;• Andere nuttige toepassing van overige gasflessen/overige drukhouders, eventueel voorafgegaan door reinigen indien de gassen gevaarlijk afval <i>betreffen</i>.
b	Niet-brandbare en niet-gevaarlijke gassen (lucht, zuurstof, stikstof, koolzuurgas en edelgassen zoals helium)	Aflaten van de gassen in de atmosfeer.
c	Brandbare en/of (milieu-) gevaarlijke gassen.	<ul style="list-style-type: none">• Verwijderen door verbranden (waar van toepassing rekening houdend met specifieke regelgeving);• In geval het CFK, HCFK, HFK, PFK of SP6 betreft: verwerken overeenkomstig sectorplan 70.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking is toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op

basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor gasflessen en overige drukhouders geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor gasflessen en overige drukhouders geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		Tenzij het gaat om uitvoer voor verwijderen omdat als eerste handeling de gassen worden verwijderd, om daarna recycling van gasflessen en overige drukhouders mogelijk te maken.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat dit niet in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij eerst de gassen worden verwijderd in overeenstemming met de Nederlandse minimumstandaard om nuttige toepassing van gasflessen en overige drukhouders mogelijk te maken.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen in beginsel niet toegestaan.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Een gasfles is een verplaatsbare drukhouder met een waterinhoud van niet meer dan 150 liter. Een drukhouder is een verzamelterm die flessen, grote cilinders, drukvaten, gesloten cryohouders en flessenbatterijen omvat. Sinds juni 2006 moeten alle gascilinders voldoen aan de kleuren van de Europese norm NEN-EN 1089-3.

Gasflessen en overige drukhouders, in het afvalstadium, komen vooral vrij in de voedingsmiddelenindustrie, de farmaceutische industrie, de chemische industrie en de metaalverwerkende industrie. Gemeenten krijgen drukhouders afkomstig van particulieren, onbeheerd achtergelaten drukhouders en drukhouders van de ontmanteling van drugslaboratoria aangeboden.

Drukhouders zijn per definitie niet leeg. Zonder spoelen blijft een rest van de inhoud achter met een dampspanning die vrijwel gelijk is aan die van de atmosfeer waarin wordt afgelaten. Niet geheel lege, in het afvalstadium geraakte drukhouders die gevuld waren met gevaarlijke stoffen worden dan ook aangemerkt als gevaarlijk afval.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Spuitbussen met verf, lakken en andere stoffen	Zie SP42 (Verpakkingen van verf, lijm, kit of hars)
Brandblussers	Zie SP45 (Brandblussers)
LPG-tanks	Zie SP50 (LPG-tanks)
CFK's, HCFK's, Halonen, HFK's, PFK's en SF6	Zie SP70 (Gereguleerde stoffen (CFK's, HCFK's en halonen) en Gefluoreerde broeikasgassen (HFK's, PFK's en SF6))
Drukhouders die niet onder dit sectorplan of onder een verwant sectorplan vallen	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 150111; 160116; 160504; 160505.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:

- Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
- Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt (Deel D.2.2.4.2).
- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Gasflessen en overige drukhouders vallen onder categorieën 6A en 6B van bijlage 5 van het LAP²:

- Categorie 6A: *brandblussers groter dan 1 kilogram en/of met gassen gevulde gasflessen, voor zover deze brandblussers respectievelijk gasflessen en overige drukhouders op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt.*
- Categorie 6B: *brandblussers groter dan 1 kilogram en/of met gassen gevulde gasflessen en overige drukhouders voor zover deze brandblussers respectievelijk gasflessen en overige drukhouders op basis van de Eural als niet gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt.*

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Voor gasflessen en overige drukhouders is bovendien van belang dat pp grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder d, gasflessen en overige drukhouders ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden dienen te worden opgeslagen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Toelichting op de minimumstandaard

Gasflessen en drukhouders worden meermaals gebruikt. Uit veiligheidsoverwegingen mogen gasflessen en drukhouders slechts in het circuit voor hergebruik worden gebracht, nadat zij zijn geleegd en - als de inhoud een gevaarlijke afvalstof was - zijn gereinigd. Gespecialiseerde bedrijven richten zich op het leegzuigen van drukhouders. De geleegde drukhouders worden na controle hergebruikt door de leverancier van drukhouders.

Dit sectorplan kent een minimumstandaard voor zowel de gasfles/drukhouder als verpakking, als voor de (rest)gassen die in de drukhouder aanwezig zijn. Bij de verwerking moet rekening gehouden worden met de volgende bepalingen:

- Zodra een drukhouder niet meer hergebruikt kan of mag worden, moet de afvalverwerking gericht zijn op eerst de verwerking van de aanwezige (rest)gassen en vervolgens nuttige toepassing van de materialen waaruit ze bestaan, meer specifiek recycling indien het metalen flessen en drukhouders betreft (minimumstandaard).
- Gasflessen met niet-gevaarlijke gassen (lucht, zuurstof, stikstof, koolzuurgas en edelgassen zoals helium) mogen worden afgelaten in de atmosfeer (minimumstandaard).
- Gasflessen met gevaarlijke gassen moeten eerst worden gereinigd, waarna de brandbare en gevaarlijke gassen worden verwijderd door verbranding of hoogwaardiger verwerkt (minimumstandaard).

Een hoogwaardiger verwerking dan vastgelegd in de minimumstandaard is slechts voor een beperkt deel van de gassen mogelijk. Het vastleggen van een minimumstandaard op een hoogwaardiger niveau is daarom geen optie. Propaangas en butaangas kunnen worden hergebruikt als brandstof. De overige gassen kunnen - afhankelijk van chemische en fysische eigenschappen - worden verwerkt via een natte wasinstallatie of droge absorptie aan reagentia. Met opwerking van absorbens kunnen deze gassen worden hergebruikt.

Een knelpunt wordt gevormd door de drukhouders waarvan de kenmerken zijn uitgeslepen. Doordat de inhoud van de drukhouders onbekend is, kan het transport en de opslag tot gevaarlijke situaties leiden. Aan de hand van de afsluiters en de afmetingen van de cilinders kan vaak echter achterhaald worden welk gas met welke gevaareigenschappen zich in de drukhouder bevindt of heeft bevonden. Deze kenmerken zijn opgenomen in NEN 3268 "Gasflessen voor industriële toepassing - Afsluiters, nippels en wartels - Hoofdafmetingen en aansluitmaten".

De verwerking van in het afvalstadium geraakte acetyleenflessen vormt een probleem vanwege het naleveren van acetyleen gas door de metalen gascilinder. Acetyleenflessen bevatten naast acetyleen ook aceton en asbest. Het explosiegevaar vraagt om een aparte behandeling van deze gasflessen. Deze flessen worden in het buitenland verwerkt.

Europese verordening voor ozonlaagafbrekende stoffen en f-gassen

In Europese verordeningen staan verplichtingen voor ozonlaagafbrekende stoffen en f-gassen en de installaties die deze stoffen bevatten. De verordeningen bevatten voorschriften over uitfasering van productie en gebruik, handel, emissiebeheersing, terugwinnen van gassen, verwerking/verwijdering van gassen en etikettering. Ook drukhouders, aerosolen en brandblussers die deze stoffen bevatten, vallen onder de bepalingen van deze verordening. Het gaat om de volgende verordeningen:

- [Verordening voor ozonlaagafbrekende stoffen: EG 1005/2009](#)
- [F-gassenverordening: EU 517/2014](#)

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid,

categorie 12, geldt voor gasflessen en overige drukhouders een stortverbod.

Sectorplan 45 Brandblussers

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Brandblussers, inclusief restanten blusmiddel	In dit sectorplan wordt onderscheid gemaakt in brandblussers met een inhoud van maximaal 1 kg en brandblussers met een inhoud groter dan 1 kg.
Restanten van blusmiddelen	Brandblussers zijn per definitie niet leeg. Afhankelijk van de aard van het blusmiddel is sprake van gevaarlijk afval.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Brandblussers met een inhoud van maximaal 1 kg	Verwijderen door verbranden.
b	Brandblussers met een inhoud groter dan 1 kg	Leeghalen van de brandblusser en vervolgens: <ul style="list-style-type: none">• verwerken van het blusmiddel conform het bepaalde onder c;• recycling van de lege brandblusser, eventueel voorafgegaan door reinigen indien het blusmiddel gevaarlijk afval betreft.
c	Blusmiddel afkomstig uit verwerking b	Recycling. Indien recycling niet mogelijk is, is de minimumstandaard voor: <ul style="list-style-type: none">• koolzuurgas: aflaten in de atmosfeer;• bluspoeder: verwijderen door storten;• schuimblusmiddelen: verwijderen door verbranden (lozen is niet toegestaan);• halonen en/of gefluoreerde broeikasgassen: verwerken conform sectorplan 70.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Voor brandblussers als bedoeld in par. II onder a en b, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van voorbereiden voor hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2.). Voor deze afvalstof geldt dat elke mate van storten te veel is (met uitzondering van storten van bij voorbereiden voor hergebruik van uitgevoerde brandblussers vrijkomende restanten bluspoeder dat niet voor recycling geschikt is).
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor brandblussers als bedoeld in par. II onder a en b, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2.). Voor deze afvalstof geldt dat elke mate van storten te veel is (met uitzondering van storten van bij recycling van uitgevoerde brandblussers vrijkomende restanten bluspoeder dat niet voor recycling geschikt is). Voor blusmiddel als bedoeld in par. II onder c
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor brandblussers als bedoeld in par. II onder a: Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2.). Voor deze afvalstof geldt dat elke mate van storten te veel is (met uitzondering van storten van bij nuttige toepassing van uitgevoerde brandblussers vrijkomende restanten bluspoeder dat niet voor recycling geschikt is).
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor brandblussers als bedoeld in par. II onder b, omdat recycling mogelijk is. Voor blusmiddel als bedoeld in par. II onder c, tenzij het blusmiddel betreft welke niet voor recycling geschikt is en er niet alsnog een deel van het blusmiddel wordt gestort.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor brandblussers als bedoeld in par. II onder a, inclusief de daarin aanwezige restanten blusmiddel, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. Voor (restanten van) blusmiddelen als bedoeld in par. II onder c waarvoor recycling niet mogelijk is.
	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor brandblussers als bedoeld in par. II onder b, inclusief de daarin aanwezige restanten blusmiddel, omdat recycling mogelijk is. Voor (restanten van) blusmiddelen als bedoeld in par. II onder c indien recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing van zowel de brandblussers als in vele gevallen het blusmiddel mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor brandblussers als bedoeld in par II onder a, inclusief de daarin aanwezige restanten blusmiddel, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

(voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten		<ul style="list-style-type: none">• Voor blusmiddelen als bedoeld in par II onder c, waarvoor recycling niet mogelijk is en de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	<ul style="list-style-type: none">• Voor brandblussers als bedoeld in par II onder b, inclusief de daarin aanwezige restanten blusmiddel, omdat recycling mogelijk is.• Voor blusmiddelen als bedoeld in par II onder c, waarvoor recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling van in ieder geval een deel van de materialen mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op de verwerking van brandblussers, alsmede en/of inclusief restanten van blusmiddelen. In dit sectorplan wordt onderscheid gemaakt in brandblussers met een inhoud van maximaal 1 kg en brandblussers met een inhoud groter dan 1 kg.

Bij brandblussers wordt onderscheid gemaakt in schuimblussers, koolzuurblussers, poederblussers (met BC- of ABC-poeder) en halonblussers. Daarnaast worden zeer kleine blusapparaten op de markt gebracht (inhoud < 1 kg) met diverse andere stoffen en/of gassen.

Eenvoudig afgelaten brandblussers zijn per definitie niet leeg. Zonder spoelen blijft een rest van de inhoud achter met een dampspanning die vrijwel gelijk is aan die van de atmosfeer waarin wordt afgelaten. Niet geheel lege, in het afvalstadium geraakte brandblussers die gevuld waren met gevaarlijke stoffen worden dan ook aangemerkt als gevaarlijk afval.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Drukhouders, niet zijnde brandblussers	Zie SP44 (Gasflessen en overige drukkouders)
Halonen	Zie SP70 (Gereguleerde stoffen (CFK's, HCFC's en halonen) en Gefluoreerde broeikasgassen (HFK's, PFK's en SF6))
Brandblussers die als afvalstof worden aangemerkt en worden gebruikt voor instructiedoeleinden	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 160504; 160505.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Brandblussers vallen onder categorieën 6A en 6B van bijlage 5 van het LAP²:

- Categorie 6A: *brandblussers groter dan 1 kilogram en/of met gassen gevulde gasflessen, voor zover deze brandblussers respectievelijk gasflessen en overige drukhouders op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt.*
- Categorie 6B: *brandblussers groter dan 1 kilogram en/of met gassen gevulde gasflessen en overige drukhouders voor zover deze brandblussers respectievelijk gasflessen en overige drukhouders op basis van de Eural als niet gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt.*

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Brandblussers komen zowel vrij bij huishoudens als bij bedrijven. Ten aanzien vrijkomen bij bedrijven geldt het volgende:

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor brandblussers is bovendien ook van belang dat op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder d, brandblussers ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden dienen te worden opgeslagen. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Een brandblusser wordt beschouwd als een verpakking met inhoud. Zowel voor de verpakking als de inhoud zijn in dit sectorplan minimumstandaarden geformuleerd.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Voor de vraag of sprake is van gevaarlijk afval moet de samenstelling van de inhoud (exclusief de verpakking) worden bepaald en getoetst aan de Europese Afvalstoffenlijst (zie de Euralcodes in deze paragraaf). ABC-bluspoeder en BC-bluspoeder zijn geen gevaarlijk afval. De inhoud van schuimblussers kan zowel gevaarlijk afval als niet-gevaarlijk afval zijn.

Eenvoudig afgelaten/gebruikte brandblussers zijn per definitie niet leeg. Zonder spoelen blijft een rest van de inhoud achter met een dampspanning die vrijwel gelijk is aan die van de atmosfeer waarin wordt afgelaten. Uit veiligheidsoverwegingen mogen brandblussers slechts in het circuit voor recycling worden gebracht, nadat zij zijn geleegd en – als de inhoud een gevaarlijke afvalstof was – zijn gereinigd. Niet geheel lege, in het afvalstadium geraakte brandblussers die gevuld waren met gevaarlijke stoffen worden dan ook aangemerkt als gevaarlijk afval.

Voor de restinhoud van eenvoudig afgelaten brandblussers geldt de minimumstandaard voor het verwerken van blusmiddel.

In het afvalstadium geraakte brandblussers worden door de producenten of leveranciers onklaar gemaakt en ontmanteld. Bij demontage van onbruikbare brandblusmiddelen wordt onderscheid gemaakt in brandblussers onder druk en brandblussers voorzien van een ingebouwd drukgaspatroon. In het eerste geval moet de druk worden afgelaten, in het tweede geval wordt de patroon (veelal gevuld met koolzuurgas) verwijderd en zo mogelijk gerecycled. Indien de patroon niet kan worden hergebruikt, moet de druk worden afgelaten en het metaal in het recyclingcircuit worden gebracht. De lege brandblusser moet worden afgevoerd voor nuttige toepassing.

Lozen van schuimblusmiddelen op het riool is niet toegestaan, aangezien dat leidt tot hinderlijke schuimvorming in het riool en op de afvalwaterzuivering (AWZI). Bovendien worden de gehalogeneerde surfactanten (= oppervlakteactieve stoffen) in de AWZI niet afgebroken.

Europese verordening voor ozonlaagafbrekende stoffen en f-gassen

In Europese verordeningen staan verplichtingen voor ozonlaagafbrekende stoffen en f-gassen en de installaties die deze stoffen bevatten. De verordeningen bevatten voorschriften over uitfasering van productie en gebruik, handel, emissiebeheersing, terugwinnen van gassen, verwerking/verwijdering van gassen en etikettering. Ook drukhouders, aerosolen en brandblussers die deze stoffen bevatten, vallen onder de bepalingen van deze verordening. Het gaat om de volgende verordeningen:

- [Verordening voor ozonlaagafbrekende stoffen: EG 1005/2009](#)
- [F-gassenverordening: EU 517/2014](#)

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 12, geldt voor gasflessen een stortverbod.

Sectorplan 46 Munitie

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Oude of in beslag genomen munitie	Dit betreft in hoofdzaak oude of in beslag genomen munitie die niet meer geschikt is voor het gebruik waarvoor zij is ontworpen. Partijen die zijn voorzien van een 'explosieevenvrijverklaring' van de EOD vallen niet onder dit sectorplan.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Munitie	Verwijderen door verbranden of detoneren onder toepassing van de geldende veiligheidsvoorschriften

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	

t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Omdat verwijdering door verbranden mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verwijdering door verbranden mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

In artikel 1, onder 4, van de [Wet wapens en munitie](#) (Wwm) is 'munitie' gedefinieerd als 'patronen en andere voorwerpen, bestemd of geschikt om een projectiel of een giftige, verstikkende, weerloosmakende, traanverwekkende of soortgelijke stof met een vuurwapen af te schieten of te verspreiden, alsmede projectielen bestemd om afgeschoten te worden met een vuurwapen'. Ook onderdelen van die munitie, voor zover deze onderdelen geschikt zijn om munitie van te maken, en een zogenoemde losse patroon/losse flodder zijn munitie in de zin van de Wwm. Losse projectielen (kogels) en (niet gebruikte) slaghoedjes en hulzen worden daarom eveneens beschouwd als munitie. In dit sectorplan sluiten wij bij deze definitie aan.

Munitie voor luchtdrukwapens is geen munitie in de zin van artikel 1, onder 4, van de Wwm omdat het projectiel niet met een vuurwapen wordt afgeschoten.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Kruit	Zie SP48 (Explosief afval)
Onbruikbare traangasgranaten	Zie Beleidskader
Pepperspray	Zie Beleidskader
Munitie van luchtdrukwapens	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 160401.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten

van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Munitie valt onder categorie 100A of 100B van bijlage 5 van het LAP²: *Overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP*. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Daarnaast zijn er overigens ook andere redenen dan milieuhygiënische redenen zoals veiligheid om dit afval ook binnen categorie 100 gescheiden te houden van andere afvalstoffen.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Verder zijn de volgende aspecten van belang:

- Particulieren of bedrijven kunnen klein kaliber munitie (tot .50) afgeven bij plaatselijke politiebureau's.
- Het Munitiebedrijf, onderdeel van het Landelijk Bevoorradingsbedrijf Koninklijke Landmacht (LBBKL), is belast met de afvoer van oude en overtollige munitie afkomstig van militaire eenheden.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de Wet milieubeheer in het Besluit inzamelen afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Verder zijn de volgende aspecten van belang ten aanzien van inzameling en vervoer:

- De divisie Logistiek van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) zamelt alle in beslag genomen of op andere wijze verkregen klein kaliber munitie (tot .50) in. Deze afvalmunitie wordt opgeslagen in daarvoor bestemde voorzieningen van de Explosieven Opruimingsdiensten (EOD-en) van het ministerie van Defensie of van het KLPD.
- In beslag genomen en door derden aangeboden groot kaliber munitie (groter dan .50), waaronder ook torpedo's etc., wordt door het Munitiebedrijf opgeslagen in daarvoor bestemde voorzieningen van de EOD-en.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk

² Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Vanwege veiligheidsoverwegingen is vernietiging door verbranden of detoneren de enige, reële verwerkingsoptie voor afvalmunitie. Hierbij worden zo mogelijk metalen delen (hulzen) gescheiden voor recycling. In het algemeen zal het vernietigen van afvalmunitie een vorm van verwijdering betreffen, maar zolang de veiligheid niet in het geding is, is nuttige toepassing niet uitgesloten.

De ruiming van explosieven, waaronder munitie mag, gelet op de zwaarwegende aspecten van openbare orde en veiligheid, uitsluitend plaatsvinden door en onder verantwoordelijkheid van de EOD-en. Het Explosieven Opruimingscommando Koninklijke Landmacht (EOCKL) coördineert dit. Bij detonatie wordt afvalmunitie op speciaal daarvoor aangewezen terreinen tot ontploffing gebracht. Hierbij kan sprake zijn van verwerking buiten de inrichting.

Bewaren als zelfstandige activiteit

Voor het uitsluitend opslaan van afvalmunitie (bewaren als zelfstandige activiteit) wordt alleen een Wm-vergunning verleend aan het Munitiebedrijf, EOCKL, EOD en KLPD en bedrijven die zijn gecertificeerd op grond van een beoordelingsrichtlijn voor het opsporen van conventionele explosieven. Daarnaast komen KGA/KCA-depots in aanmerking voor het bewaren van kleine hoeveelheden. Zie verder hoofdstuk B.5 Opslaan en Overslaan van het beleidskader, en in het bijzonder paragraaf B.5.5.1.1 over restrictief vergunningenbeleid.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 3, geldt voor munitie een stortverbod.

VII Overige informatie

- [Circulaire Bergen van vliegtuigwrakken en vermiste bemanningsleden uit de Tweede Wereldoorlog](#); opsporen en ruimen van andere explosieven dan geïmproviseerde, d.d. 20 april 2005, kenmerk: EB2005/56191
- [Circulaire wapens en munitie 2005](#), d.d. 15 juli 2005, kenmerk 5334319/JUSTIS/05

Sectorplan 47 Vuurwerk

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Niet afgestoken of niet tot ontbranding gekomen vuurwerk	<ul style="list-style-type: none"> Het gaat zowel om consumentenvuurwerk als om professioneel (evenementen- en theater)vuurwerk. De belangrijkste aanbieders van vuurwerkafval zijn de politie met in beslag genomen vuurwerk, gemeenten met voornamelijk (niet afgestoken of niet tot ontbranding gekomen) consumentenvuurwerk en bedrijven met (niet afgestoken of niet tot ontbranding gekomen) evenementen- of consumentenvuurwerk.
In beslag genomen vuurwerk	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Vuurwerk	Verwijderen door verbranden, in voorkomende gevallen voorafgegaan door een bewerking als flegmatiseren, waardoor de veiligheid is gewaarborgd.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader par. B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		

<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verwijdering door verbranden mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Vuurwerkafval is een gevaarlijke afvalstof en moet worden afgevoerd naar een erkende inzamelaar. Deze inzamelaar moet er zorg voor dragen dat het wordt afgevoerd naar een erkende verwerker. Beschadigd vuurwerk is niet meer geclassificeerd vuurwerk. Dit omdat de classificatie plaatsvindt inclusief de transportverpakking.

Vuurwerk is grofweg in drie klassen in te delen: professioneel (evenementen- en theater)vuurwerk, consumentenvuurwerk en fop- en schertsvuurwerk.

- Professioneel vuurwerk mag alleen worden afgestoken door deskundigen die daarvoor een vergunning hebben.
- Consumentenvuurwerk is het vuurwerk dat tijdens de jaarwisseling mag worden afgestoken. Het omvat siervuurwerk, zoals vuurpijlen, vuurpotten en fontein en knalvuurwerk, zoals rotjes.
- In de categorie fop- en schertsvuurwerk horen onder meer trekbommetjes, klappertjes en knalbonbons.

Het sectorplan heeft betrekking op professioneel vuurwerk en consumentenvuurwerk.

Onderscheid kan ook worden gemaakt naar de aard en werking van het vuurwerk. Bij professioneel vuurwerk komen de volgende vuurwerk(sub)klassen het meeste voor: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4S en 1.4G. Bij consumentenvuurwerk komen de (sub)klassen 1.4S en 1.4G voor.

In veel gevallen gaat het bij vuurwerk in het afvalstadium om in beslag genomen vuurwerk. De meest voorkomende redenen om vuurwerk in beslag te nemen zijn

- de opslaghoeveelheid van de milieuvergunning is overschreden,
- het is ondeugdelijk vuurwerk,
- het gaat om professioneel (evenementen- en theater)vuurwerk waarvan de houder niet beschikt over de vereiste vergunningen, en
- het betreft consumentenvuurwerk dat buiten de toegestane tijden werd gebruikt of op onjuiste wijze is aangeschaft (invoer).

Vuurwerkresten die door particulieren en gemeenten worden opgeveegd na oudjaar worden met het huisvuil afgevoerd. Deze stroom valt niet onder dit sectorplan maar onder het sectorplan 9 'Afval van onderhoud van openbare ruimten'. Zo nodig wordt dit afval vanuit veiligheidsoogpunt voor verbranding langdurig in water ondergedompeld. Dit wordt flegmatiseren genoemd: het minder reactief/niet-explosief maken door toevoeging van inertiserende stoffen, zoals bijvoorbeeld water. Verwerking volgens de minimumstandaard van sectorplan 9 "Afval van onderhoud van openbare ruimten" is dan geen probleem.

Op 1 maart 2002 is [het Vuurwerkbesluit](#) in werking getreden en in 2012 gewijzigd. Het besluit maakt onder meer onderscheid tussen consumenten- en professioneel vuurwerk, hanteert strikte veiligheidsafstanden voor vuurwerkbedrijven in relatie tot de bebouwde omgeving en stelt scherpere eisen aan de opslag van vuurwerk.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Fop- en schertsvuurwerk	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval (inclusief grof))
Veegvuil nieuwjaarsdag	Zie SP09 (Afval van onderhoud van openbare ruimten)
Carbid	Zie SP48 (Overig explosief afval)
Vuurwerk dat als afvalstof wordt aangemerkt en dat door de politie, krijgsmacht en brandweer wordt gebruikt voor instructiedoeleinden	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcode *kan* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 160402.

Dit is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend

en niet deze Euralcode (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Vuurwerk valt onder categorie 100A van bijlage 5 van het LAP²: *Overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.* Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Er kunnen overigens andere redenen dan milieuhygiënische zijn - denk aan veiligheid - om dit afval ook binnen categorie 100A gescheiden te houden van andere afvalstoffen.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Vuurwerk komen zowel vrij bij huishoudens als bij bedrijven.

Ten aanzien van vrijkomen bij bedrijven geldt het volgende:

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Ten aanzien van vrijkomen bij huishoudens:

Uit oogpunt van veiligheid is het van belang is dat de aanbieder zich direct op een verantwoorde wijze kan ontdoen van vuurwerkafval. Gemeenten dienen op basis van [het Vuurwerkbesluit](#) aan particulieren gelegenheid te bieden overbodig of afgedankt consumentenvuurwerk af te geven.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Vanwege veiligheidsoverwegingen is vernietiging door verbranden de enige reële verwerkingsoptie voor vuurwerk. In het algemeen zal het vernietigen van afvalvuurwerk een vorm van verwijdering betreffen, maar zolang de veiligheid niet in het geding is, is nuttige toepassing niet uitgesloten. Met nuttige toepassing wordt bijvoorbeeld bedoeld het gebruik voor instructiedoeleinden.

Opslag van afgegeven of in beslag genomen vuurwerk / bewaren als zelfstandige activiteit

Het [Vuurwerkbesluit](#) is niet van toepassing op in beslag genomen vuurwerk. De opslag tot 25 kg in beslag genomen vuurwerk met aan consumentenvuurwerk vergelijkbare eigenschappen in een politiebureau valt onder het [Activiteitenbesluit](#). Overige soorten vuurwerk mogen niet naar het politiebureau worden meegenomen. De opslag van meer dan 25 kg in beslag genomen vuurwerk met aan consumentenvuurwerk vergelijkbare eigenschappen of ander vuurwerk in een politiebureau is vergunningplichtig.

Voor het uitsluitend opslaan van afvalvuurwerk (bewaren als zelfstandige activiteit) wordt alleen een Wm-vergunning verleend aan de politie en Explosieven Opruimingsdiensten (EOD-en) van het ministerie van Defensie, het KLPD en bedrijven die zijn gecertificeerd op grond van een beoordelingsrichtlijn voor het opsporen van conventionele explosieven.

Daarnaast komen gemeentelijke depots in aanmerking voor het bewaren van kleine hoeveelheden. In het afvalstadium geraakt vuurwerk wordt beschouwd als onverpakt consumentenvuurwerk en moet overeenkomstig het [Vuurwerkbesluit](#) in ruimten voor onverpakt consumentenvuurwerk worden opgeslagen. In de vergunning moeten ook eisen worden gesteld aan de maximale hoeveelheid vuurwerkafval die wordt opgeslagen, de maximale opslagduur en aan de deskundigheid van de beheerder. Zie verder hoofdstuk B.5 Opslaan en Overslaan van het beleidskader, en in het bijzonder paragraaf B.5.5.1.1 over restrictief vergunningenbeleid.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 3, geldt voor vuurwerk een stortverbod.

Sectorplan 48 Overig explosief afval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Explosieven van militaire herkomst	Voor zover deze niet vallen onder Sectorplan 46 Munitie.
Ontplobbare stoffen voor civiel gebruik	Deze kennen hun toepassing bij het slopen van gebouwen en fundaties, het uitvoeren van seismisch onderzoek, de winning van delfstoffen en dergelijke. Ook zwart buskruit, signaleringspijlen en alarmpijlen zoals scheepsnoodsignalen vallen onder het begrip ontplofbare stoffen voor civiel gebruik.
Ontplobbare chemicaliën	Deze komen veelal vrij bij het opruimen van magazijnen van laboratoria, opleidingsinstituten en (vaak kleine) bedrijven.
Geïmproviseerde explosieven	Dit zijn voorwerpen die explosief materiaal bevatten en die op een zelf bedachte wijze zijn geplaatst of aangemaakt en normaliter zijn vervaardigd uit niet militaire middelen.
(Hand)granaten	--
Explosief materiaal uit het ontstekingsmechanisme van airbags en gordelspanners	De hoeveelheden explosief materiaal zijn in het algemeen vrij klein.

De belangrijkste aanbieders van overig explosief afval zijn de politie met in beslag genomen explosieven, laboratoria, opleidingsinstituten, (vaak kleine) bedrijven en autodemontagebedrijven.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>
Overig explosief afval	Verwijderen door verbranden of detoneren onder toepassing van de geldende veiligheidsvoorschriften.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijderen mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Overig explosief afval bestaat uit explosief afval dat niet is aangemerkt als munitie (zie sectorplan 46 Munitie) of vuurwerk (zie sectorplan 47 Vuurwerk). In de tabel hieronder wordt voor een aantal van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan voorbeelden gegeven.

Afvalstoffen van dit sectorplan	Voorbeelden
Explosieven van militaire herkomst	Bommen of gevechtssladingen, geleide of ballistische projectielen, munitie voor artillerie, mortieren en kleinkaliberwapens, alle mijnen, torpedo's en dieptebommen, vernielingsladingen; al dan niet pyrotechnische vuurwerken; bundelrekken, moederbommen en dispensers, inrichtingen in werking gesteld door patronen en stuwstoffen en elektrische ontstekingsinrichtingen.
Ontplofbare stoffen voor civiel gebruik	Explosieven gebruikt voor het slopen van gebouwen en fundaties, het uitvoeren van seismisch onderzoek, de winning van delfstoffen en dergelijke. Alsook zwart buskruit, signaleringspijlen en alarmpijlen.
Ontplofbare chemicaliën	Het gaat om explosieve stoffen die geen zuurstof uit de atmosfeer nodig hebben om tot ontbranding of ontploffing te komen (zelfzuurstofdragend, zoals buskruit, pikrinezuur, nitrocellulose, semtex, raketstuwstof), voor zelfontbranding vatbare stoffen (zoals celluloidafval en fosfor) en stoffen die in contact met water brandbare gassen ontwikkelen (zoals kalium, natrium en carbid).

In het ontstekingsmechanisme van airbags en gordelspanners is een kleine hoeveelheid explosief materiaal verwerkt. In Nederland houden bedrijven zich bezig met de inzameling en verwerking van airbags en gordelspanners. Na ontmanteling wordt de gasgenerator gedeactiveerd en worden de overige bestanddelen voor recycling afgevoerd.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Het sectorplan heeft geen betrekking op chemische wapens of biochemische wapens. Chemische wapens zijn niet-explosieve wapens, waarbij de vrijkomende chemische stoffen een schadelijke of dodelijke werking hebben op mensen. Voorbeelden zijn mosterdgas, zenuwgas, traangas, braakgas, pepperspray. Biochemische wapens hebben hun oorsprong in of bestaan uit organismen.

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Voorwerpen onder druk	Zie SP44 (Gasflessen en overige drukhouders) Zie SP50 (LPG-tanks)
In beslag genomen munitie	Zie SP46 (Munitie)
Evenementen-, theater- en consumentenvuurwerk	Zie SP47 (Vuurwerk)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 160110; 160403.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstof

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Overig explosief afval valt onder categorie 100A van bijlage 5 van het LAP²: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.*

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Er kunnen overigens andere redenen dan milieuhygiënische zijn - denk aan veiligheid - om dit afval ook binnen categorie 100A gescheiden te houden van andere afvalstoffen.

Opslag ontplofbare stoffen

De bepalingen uit de [Circulaire opslag ontplofbare stoffen voor civiel gebruik](#), d.d. 19 juli 2006, kenmerk EV/2006268085 zijn voor dit sectorplan van belang.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Indien explosieven worden aangeboden bij een bureau van een politieregio, dan vindt aanmelding bij de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD) van het ministerie van Defensie plaats die zorgdraagt voor de afvoer van de explosieven.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

In de Ministerraad van 13 april 1999 is besloten dat de ruiming van explosieven gelet op de zwaarwegende aspecten van openbare orde en veiligheid, is voorbehouden aan de Explosieven Opruimingsdiensten (EOD-en) van het ministerie van Defensie. Het Explosieven Opruimingscommando Koninklijke Landmacht (EOCKL) coördineert dit. Sinds juni 2009 zijn deze organisaties samengevoegd tot één Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD). De EOD is bereid voor derden zelfzuurstofdragende ontplofbare afvalstoffen en voorwerpen te vernietigen. Bij detonatie door de EOD worden explosieven op speciaal daarvoor aangewezen terreinen tot ontploffing gebracht. Hierbij kan sprake zijn van verwerking buiten de inrichting.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Bewaren als zelfstandige activiteit

Voor het uitsluitend opslaan van overig explosief afval (bewaren als zelfstandige activiteit) wordt alleen een Wm-vergunning verleend aan de politie en Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD) van het ministerie van Defensie, het KLPD en bedrijven die zijn gecertificeerd op grond van een beoordelingsrichtlijn voor het opsporen van conventionele explosieven. Daarnaast komen gemeentelijke depots in aanmerking voor het bewaren van kleine hoeveelheden en mogen havenontvangstinstallaties ook afgedankt signaalvuurwerk uit de scheepvaart opslaan. In de vergunning moeten ook eisen worden gesteld aan de maximale hoeveelheid die wordt opgeslagen, de maximale opslagduur en aan de deskundigheid van de beheerder. Zie verder hoofdstuk 'Overslaan en opslaan' B.5 van het beleidskader, en in het bijzonder paragraaf B.5.5.1.1 over restrictief vergunningenbeleid.

Toelichting op de minimumstandaard

De ruiming van explosieven is, gelet op de zwaarwegende aspecten van openbare orde en veiligheid, voorbehouden aan de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD). De EOD is bereid voor derden zelfzuurstofdragende ontplofbare afvalstoffen en voorwerpen te vernietigen. Bij detonatie door de EOD worden explosieven op speciaal daarvoor aangewezen terreinen tot ontploffing gebracht. Hierbij kan sprake zijn van verwerking buiten de inrichting.

Vanwege veiligheidsoverwegingen is vernietiging door verbranden of detoneren de enige, reële verwerkingsoptie voor overig explosief afval. Hierbij worden zo mogelijk metalen delen gescheiden voor recycling. In het algemeen zal het vernietigen van afvalmunitie een vorm van verwijdering betreffen, maar zolang de veiligheid niet in het geding is, is nuttige toepassing - bijvoorbeeld in de dagbouw bij delfstoffenwinning in het buitenland - niet uitgesloten.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 3, geldt voor overig explosief afval een stortverbod.

Sectorplan 49 Ondergrondse tanks

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Opgegraven ondergrondse tanks, inclusief leidingen en appendages	Deze zijn veelal van metaal en bestaan in hoofdzaak uit de gereinigde metalen tanks zelf, leidingen en appendages.
Afvalstoffen die ontstaan na het reinigen van de tanks	Dit kan zijn: vloeistofresten, bitumen, schoonmaakmiddel, etc.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Opgegraven ondergrondse tanks	Inwendig en uitwendig reinigen van de tank en vervolgens: <ul style="list-style-type: none"> • Verwerken van de gereinigde metalen tank conform de minimumstandaard voor metalen (Sectorplan 12); • Verwerken van de gereinigde kunststof tank conform de minimumstandaard voor kunststof (Sectorplan 11);
b	Bij reiniging vrijkomende resten en afvalstoffen	Verwerken conform de daarvoor geldende minimumstandaarden of beleidskader. Het betreft vb. vloeistofresten, teer, bitumen, het bezinksel, oliehoudende schoonmaakmiddelen en verontreinigde spoelmiddelen.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie

		beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor opgegraven ondergrondse tanks geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor opgegraven ondergrondse tanks geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (van in ieder geval het metaal van de tank) mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling (van in ieder geval de metalen) mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat recycling (van in ieder geval de metalen) mogelijk is en omdat voorlopige verwijdering een te storten restfractie oplevert en overbrengen voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van in ieder geval de metalen) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Mits de beoogde toepassing bekend is en is toegestaan op basis van nationale regelgeving.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling (van in ieder geval het metaal van de tank) mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling (i.i.g. van de aanwezige metalen) mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Ondergrondse tanks werden in het verleden gebruikt voor de opslag van propaan/propeen, vloeibare brandstof, afgewerkte olie of bepaalde organische oplosmiddelen. Sinds het van kracht worden van het [Besluit opslaan in ondergrondse tanks](#) (BOOT) in 1998 is naar schatting meer dan 95% van het totaal aantal ondergrondse metalen opslagtanks (circa 200.000) die voor sanering in aanmerking kwamen verwijderd.

Sanering

Vanaf 1 januari 1999 moeten ongebruikte ondergrondse tanks worden verwijderd ([Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.37). Deze plicht geldt niet voor ondergrondse tanks die vóór 1999 al gesaneerd zijn en waarvoor de gemeente heeft vastgesteld dat aanvullende maatregelen genomen moeten worden. In het [Activiteitenbesluit](#) en in de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) is bepaald hoe moet worden omgegaan met het uit de bodem halen en verwijderen van deze tanks.

In de [Regeling bodemkwaliteit](#) staan de eisen waaraan erkende tanksaneringsbedrijven moeten voldoen. Van belang zijn de beoordelingsrichtlijnen Tanksaneringen-HBO/diesel (BRL-K902), Tanksaneringen (BRL-K904) en Tankreiniging (BRL-K905), en de Regeling Erkenning Installateurs Tankinstallaties (BRL-K903).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Metaalafval en metalen bovengrondse tanks	Zie SP12 (Metalen)
Metaalafval met aanhangende olie of emulsie	Zie SP62 (Metalen met aanhangende olie of emulsie)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

Voor opgegraven ondergrondse tanks zijn geen eenduidige Euralcodes beschikbaar.

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate van belang dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Ondergrondse tanks vallen onder categorie 5 van bijlage 5 van het LAP²: *opgegraven ondergrondse tanks*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Het grootste deel van (gereinigde) ondergrondse tanks wordt gerecycled.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa) is niet direct een stortverbod opgenomen voor ondergrondse tanks. Er zijn echter wel stortverboden opgenomen voor de belangrijkste materialen waar deze tanks uit bestaan, namelijk:

- Metalen; artikel 1, eerste lid, categorie 38.
- Kunststof en rubber; artikel 1, eerste lid, categorie 40.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Sectorplan 50 Tanks voor autogas

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
LPG- en CNG- (Groengas) tanks	Deze tanks komen vrij bij de demontage van autowrakken en bestaan in hoofdzaak uit metalen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
LPG- en CNG-tanks	<p>Terugwinnen van de LPG-/CNG-resten uit de tank t.b.v. recycling van het gas door een vergunninghouder en vervolgens:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiden voor hergebruik van de LPG-/CNG-tanks middels keuring. De aanwezigheid van het ECE-keurmerk is mede bepalend bij het beoordelen of een tank voor hergebruik in aanmerking komt. Zo nodig kan de tank bij twijfel een herkeuring ondergaan. • Wanneer voorbereiden voor hergebruik van de tank niet mogelijk is, is de minimumstandaard recycling van ten minste de aanwezige metalen.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor tanks voor autogas geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige	Ja	Voor tanks die niet voldoen aan de eisen om te worden hergebruikt, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of

toepassing gevolgd door recycling		anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor tanks voor autogas geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor tanks waarvoor (voorbereiden voor) hergebruik mogelijk is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat voorbereiden voor hergebruik van de tanks en/of recycling van de metalen mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat voorbereiden voor hergebruik van de tanks en/of recycling van de metalen mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat voorbereiden voor hergebruik van de tanks en/of recycling van de metalen mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat voorbereiden voor hergebruik van de tanks en/of recycling van de metalen mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.
t.b.v. recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat voorbereiden voor hergebruik, dan wel recycling van in ieder geval de metalen mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat voorbereiden voor hergebruik, dan wel recycling van in ieder geval de metalen mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en/of voorbereiden voor hergebruik dan wel recycling van in ieder geval de metalen mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Om explosies bij het verwerken van autowrakken in shredders te voorkomen moeten LPG- en CNG-tanks (en overige drukhouders) uit autowrakken worden verwijderd (zie sectorplan 51 Wrakken van auto's en tweewielige motorvoertuigen).

In afwijking van LAP2, vallen ook CNG-tanks onder dit sectorplan. CNG is samengeperst aardgas (methaan). Aardgas is lichter dan lucht terwijl LPG als gas zwaarder is dan lucht. Aardgas stijgt dus op en verdwijnt, maar LPG blijft 'hangen'. Dit wil zeggen dat LPG zich bij een mogelijk lek over de vloer verspreidt en daar een explosief mengsel vormt. Aardgastanks staan wel onder hogere druk.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gasflessen en andere drukhouders	Zie SP44 (Gasflessen en overige drukhouders)
Brandblussers	Zie SP45 (Brandblussers)
Autowrakken	Zie SP51 (Wrakken van auto's en tweewielige motorvoertuigen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcode kan betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 160116.

Deze euralcode is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate van belang dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

LPG-tanks vallen onder categorie 4 van bijlage 5 van het LAP²: *tanks voor vloeibaar auto-gas (LPG-, en CNG-tanks)*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling gaat gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Besluit beheer autowrakken

Op de verwijdering van LPG-tanks is [Besluit beheer autowrakken](#) van toepassing (zie verder sectorplan 51 - Wrakken van auto's en tweewielige motorvoertuigen).

Toelichting op de minimumstandaard

Uit voertuigen verwijderde LPG- en CNG-tanks worden ontgast (waarna de tank geen gevaarlijk afval meer is), waarbij het gas wordt opgeslagen en weer gebruikt als brandstof. De ontgaste tanks worden gereinigd. Vervolgens wordt beoordeeld in hoeverre de tank geschikt is voor hergebruik.

Van tanks die niet (meer) geschikt zijn voor hergebruik worden het staal van de tanks, het koper en de messing van de appendages en kabels gescheiden op soort en gerecycled in de metaalindustrie.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) is bepaald dat het storten van afvalstoffen die ontplofbaar, corrosief, oxiderend, licht ontvlambaar of ontvlambaar zijn, zoals omschreven in bijlage III bij [kaderrichtlijn afvalstoffen](#) niet is toegestaan (categorie 3). Voor zover LPG- en CNG-tanks nog onder druk staan, kan daarom sprake zijn van een stortverbod. Daarnaast geldt het stortverbod voor metalen (categorie 38).

Sectorplan 51 Wrakken van auto's en tweewielige motorvoertuigen

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Wrakken van auto's	<ul style="list-style-type: none">• Onder 'wrakken van auto's' vallen wrakken van personenauto's, lichte bedrijfsauto's (tot 3.500 kg) en drie- en vierwielige bromfietsen.• Onder 'wrakken van tweewielige motorvoertuigen' vallen brom-, snor- en motorfietsen.• Voor de definities van 'autowrak' en 'wrak van een tweewielig motorvoertuig' wordt verwezen naar artikel 1 van het Activiteitenbesluit milieubeheer.
Wrakken van tweewielige motorvoertuigen	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen	Minimumstandaard voor verwerking ¹ (en eventuele voorwaarden)
Wrakken van auto's of tweewielige motorvoertuigen	Demontage volgens de voorschriften van het Activiteitenbesluit en vervolgens: <ul style="list-style-type: none">• verwerken van de gedemonteerde onderdelen en afgetapte vloeistoffen conform de minimumstandaard uit relevante andere sectorplannen;• verder verwerken van het resterende wrak volgens de voorschriften van het Activiteitenbesluit.

Aan vergunningen voor bedrijven die wrakken van auto's shredderen worden sturingsvoorschriften verbonden die inhouden dat deze bedrijven het equivalent van het bij het shredderen van deze autowrakken vrijkomende shredderafval, gelijkmatig over het jaar verdeeld aanbieden aan een verwerker die het shredderafval verwerkt volgens de minimumstandaard van sectorplan 27. Dit sturingsvoorschrift mag alleen ontbreken wanneer de shredder zelf al zijn shredderafval verwerkt conform de minimumstandaard van sectorplan 27.

- Voor shredderafval geldt de omschrijving zoals gehanteerd in sectorplan 27.
- Met het equivalent van het bij het shredderen van deze autowrakken vrijkomende shredderafval wordt bedoeld die fractie van het shredderafval die overeenkomt met de gewichtsfraction van autowrakken in de jaargemiddelde voeding van de shredderinstallatie.

Toelichting:

Bestaat de input van een shredder voor 75% (m/m) uit autowrakken en voor 25% (m/m) uit andere afvalstoffen dan betreft het bedoelde equivalent dus 75% van de door de installatie geproduceerde shredderafval.

- Met gelijkmatig over het jaar verdeeld wordt bedoeld dat bij minimaal maandelijks en bij voorkeur tweewekelijks de betreffende hoeveelheid wordt aangeboden.

De minimumstandaard voor de verwerking van autowrakken is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Vergunningen voor bedrijven die wrakken van auto's shredderen dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat de hiervoor genoemde sturingsvoorschriften per direct aan de vergunning worden verbonden.

¹ Voor autowrakken geldt een producentenverantwoordelijkheid; zie het [Besluit beheer autowrakken](#). Hierin zijn onder andere minimale eisen voor verwerking opgenomen waaraan producenten en importeurs moeten voldoen en hiervoor geldt een eigen opzet van monitoring. Het besluit kent ook eigen begrippen (zo is bijvoorbeeld sprake van 'hergebruiken als product'). Voor het toetsen of producenten en importeurs voldoen aan het verplichtingen in het kader van de producentenverantwoordelijkheid gelden vanzelfsprekend de eisen en begrippen zoals die in het besluit worden aangehouden en niet de begrippen zoals die in het LAP worden gehanteerd.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt in het kader van het convenant Meer en Betere Recycling onderzocht of voor bepaalde componenten in shredderafval geen hoogwaardiger verwerking mogelijk is dan op dit moment het geval is. Mogelijk wordt als gevolg hiervan deze studie de minimumstandaard voor dit sectorplan gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor autowrakken: omdat op grond van het Besluit beheer autowrakken de afvalstof gedeeltelijk nuttig toegepast moet worden en nuttige toepassing ook mogelijk is. • Voor tweewielige motorvoertuigen: omdat nuttige toepassing van in ieder geval een groot deel van de materialen mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten		
t.b.v. storten		

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

Sectorplan 51; Wrakken van auto's en tweewielige motorvoertuigen
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

t.b.v. verbranden	Nee	<ul style="list-style-type: none">• Voor autowrakken: omdat op grond van Richtlijn (EG) 2000/53 de afvalstof gedeeltelijk nuttig toegepast moet worden en nuttige toepassing ook mogelijk is.• Voor tweewielige motorvoertuigen: omdat nuttige toepassing van in ieder geval een groot deel van de materialen mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is (zie ook bij overbrenging t.b.v. overige vormen van verwijdering).

IV Overwegingen bij de afbakening

Sinds de tweede wijziging van het LAP vallen niet alleen autowrakken, maar ook wrakken van tweewielige voertuigen onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Het [Activiteitenbesluit](#) bevat - deels verwijzend naar de Wegenverkeerswet - definities van 'autowrak', 'tweewielig motorvoertuig' en 'wrak van een tweewielig motorvoertuig'. Een toelichting op het begrip 'autowrak' is te vinden op de website van [Rijkswaterstaat Leefomgeving](#).

Autowrakken van particuliere huishoudens blijven een huishoudelijke afvalstof en worden pas aangeduid als een gevaarlijke afvalstof op het moment dat ze worden ingezameld of ingenomen. Autowrakken zijn na afgifte gevaarlijk afval, tenzij ze geen vloeistoffen of onderdelen bevatten die op grond van de Eural als een gevaarlijke afvalstof zijn aangemerkt.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Batterijen, accu's	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Shredderafval dat ontstaat bij het shredderen van autowrakken	Zie SP27 (Shredderafval)
Airbagmodules en aanspaninrichtingen voor veiligheidsgordels	Zie SP48 (Overig explosief afval)
LPG-tanks	Zie SP50 (LPG-tanks)
Banden	Zie SP52 (Banden), of beleidskader (bijvoorbeeld voor fietsbanden)
Oliefilters	Zie SP55 (Oliefilters)
Afgewerkte olie	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
PCB-bevattende apparaten	Zie SP64 (PCB-houdende afvalstoffen)
Koel-, antivries- en ruitensproeiervloeistof	Zie SP67 (Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen)
Koudemiddelen	Zie SP70 (Gereguleerde stoffen (CFK's, HCFC's en halonen) en Gefluoreerde broeikasgassen (HFK's, PFK's en SF6))
Kwikhoudende onderdelen	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 160104; 160106.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)

- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Autowrakken vallen onder categorie 1 of 2 van bijlage 5 van het LAP³: *autowrakken*.

Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt deze onder categorie 1 of categorie 2. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. ontdoener van de afvalstoffen

Autowrakken komen zowel vrij bij huishoudens als bij bedrijven.

Ten aanzien van vrijkomen bij bedrijven geldt het volgende:

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Ten aanzien van vrijkomen bij particulieren/huishoudens geldt het volgende:

Autowrakken afkomstig van huishoudens zijn van de gemeentelijke zorgplicht uitgezonderd, omdat de verantwoordelijkheid voor het beheer van autowrakken bij de producenten en importeurs van auto's ligt. Op grond van het [Besluit beheer autowrakken](#) zijn gemeenten verplicht om in de plaatselijke verordening regels op te nemen over het overdragen van autowrakken.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

In Nederland is een systeem opgezet voor het inzamelen (en verwerken) van autowrakken door de Stichting Auto & Recycling. Hierin zijn de belangrijkste brancheorganisaties in de automobielsector vertegenwoordigd. Deze stichting heeft Auto Recycling Nederland BV (ARN) opgericht. ARN sluit contracten met autodemontagebedrijven. Deze verplichten zich om autowrakken kosteloos in te nemen, te demonteren en te laten verwerken volgens de voorwaarden van ARN. Dit systeem van inzamelen en verwerken is overgenomen in het [Besluit beheer autowrakken](#).

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Voor het oprichten van een inrichting voor de demontage van wrakken van tweewielige motorvoertuigen is een omgevingsvergunning beperkte milieutoets nodig. Daarbij moet worden getoetst aan het LAP.

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

1. Relatie met regelgeving

Paragraaf 3.3.3 van het [Activiteitenbesluit](#) bevat voorschriften omtrent het demonteren van autowrakken en - sinds 2014 - van wrakken van tweewielige motorvoertuigen, nader uitgewerkt in de [Activiteitenregeling](#). Het opnemen van de regels voor het demonteren van wrakken van tweewielige motorvoertuigen in het Activiteitenbesluit komt voort uit de [Green Deal Scooterrecycling](#). Met deze Green Deal wordt gestreefd naar meer recycling door minder regels.

Voor het verwerking van autowrakken is ook het [Besluit beheer autowrakken](#) en het [Besluit beheer autobanden](#) van toepassing. In het Besluit beheer autowrakken worden andere termen en definities gebruikt voor vormen van nuttige toepassing dan in de Wet milieubeheer. In het kader van het Besluit beheer autowrakken gelden dan ook de daarin opgenomen termen en definities. Ook de doelstellingen in het besluit zijn gekoppeld aan die termen en definities.

Het beleid zoals uitgewerkt in het Besluit beheer autowrakken is gericht op het bevorderen van nuttige toepassing van de verschillende materialen en onderdelen van autowrakken, bij voorkeur in de vorm van hergebruik van onderdelen en recycling van materialen.

2. Sturing

Voor autowrakken geldt een systeem van producentenverantwoordelijkheid. Met dit systeem moet vanaf 2015 95% nuttige toepassing en 85% recycling worden gerealiseerd. Deze doelstelling is in lijn met de Europese doelstelling in de [Richtlijn autowrakken](#).

Om deze doelstelling te halen is het noodzakelijk dat shredderafval, of – omdat shredders eigenlijk altijd autowrakken samen met ander afval verwerken – in ieder geval dat deel dat valt toe te rekenen aan het shredderen van autowrakken, op de juiste wijze wordt verwerkt. Daarnaast is in sectorplan 27 aangegeven wat voor deze afvalstroom als te halen milieuprestatie wordt beschouwd.

Onder de werking van LAP2 kwam het regelmatig voor dat installaties die het betreffende shredderafval op de juiste manier konden verwerken het ene moment weinig afval aangeboden kregen en op het andere moment meer dan ze konden hebben, terwijl er tussendoor ook shredderafval werd gestort. Dit is niet alleen milieuhygiënisch nadelig, maar brengt ook de realisatie van de Europese doelstellingen voor autowrakken in gevaar. Om die reden dienen aan vergunningen voor installaties die autowrakken shredderen sturingsvoorschriften te worden verbonden om dit te voorkomen en zeker te zijn dat installaties die voldoen aan de minimumstandaard van sectorplan 27 zo optimaal mogelijk worden benut en storten van shredderafval wordt geminimaliseerd.

Zie voor sturingsvoorschriften ook paragraaf D.2.2.4.2 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit

de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 13, geldt voor autowrakken, zijnde motorrijtuigen op meer dan twee wielen die een afvalstof zijn als bedoeld in [artikel 1.1 van de Wet milieubeheer](#), of onderdelen van zodanige autowrakken een stortverbod.

VI Actualisatie vergunning

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook D.5 van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van autowrakken is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Aan de vergunningen voor bedrijven die wrakken van auto's shredderen worden sturingsvoorschriften verbonden die inhouden dat deze bedrijven het equivalent van het bij het shredderen van deze autowrakken vrijkomende shredderafval, gelijkmatig over het jaar verdeeld aanbieden aan een verwerker die het shredderafval verwerkt volgens de minimumstandaard van sectorplan 27. Een uitleg van de begrippen shredderafval, equivalent en gelijkmatig is opgenomen bij de minimumstandaard in paragraaf II van dit sectorplan. Vergunningen voor bedrijven die wrakken van auto's shredderen dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat de hiervoor genoemde sturingsvoorschriften aan de vergunning worden verbonden. Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

VII Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is opgenomen in de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (minimumstandaard). Voor bepaalde onderdelen van autowrakken bestaat een keuzemogelijkheid om deze vooraf selectief te demonteren of deze materialen achteraf via het shredderafval nuttig toe te passen. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier componenten bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard en eventueel ook tot aanpassing van wet- en regelgeving.

Sectorplan 52 Banden

I Afbakening

Afgedankte banden komen vrij bij demontage van autowrakken en bij onderhoud en reparatie van voertuigen en aanhangwagens.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Banden	Dit betreft uitsluitend: <ul style="list-style-type: none">• Banden afkomstig van voertuigen als bedoeld in artikel 1, sub a van het Besluit beheer autobanden (ofwel van personenauto's, lichte bedrijfsauto's en aanhangwagens daarbij);• Banden die daarmee qua samenstelling vergelijkbaar zijn (banden van tweewielige motorvoertuigen, vrachtwagens, bussen, landbouwvoertuigen en dergelijke).

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Banden	Recycling ¹ .
b	Banden die niet voor recycling geschikt zijn.	'Andere nuttige toepassing' (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof). Dit betreft banden die - bijvoorbeeld door een specifieke samenstelling of vervuiling - niet voor recycling geschikt zijn, of waarvoor de recyclingroute zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan € 205,- per ton.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Tijdens de planperiode wordt in het kader van het Convenant Meer en Beter Recycling onderzocht of voor bepaalde banden waarvoor meerdere vormen van recycling mogelijk zijn een specifieke vorm van recycling hoogwaardiger is dan andere. Mogelijk wordt als gevolg hiervan deze studie de minimumstandaard voor dit sectorplan gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking

¹ Voor autobanden als bedoeld in het [Besluit beheer autobanden](#) geldt een producentenverantwoordelijkheid; in dit besluit zijn onder andere minimale eisen voor verwerking opgenomen waaraan producenten en importeurs moeten voldoen en hiervoor geldt een eigen opzet van monitoring maar kent ook eigen begrippen (zo is bijvoorbeeld sprake van 'hergebruik als materiaal'). Voor het toetsen of producenten en importeurs voldoen aan het verplichtingen in het kader van de producentverantwoordelijkheid gelden vanzelfsprekend de eisen en begrippen zoals die in Besluit worden aangehouden en niet deze minimumstandaard.

voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor banden geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor banden geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling mogelijk is, tenzij het banden betreft als bedoeld in paragraaf II onder b en: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Afgedankte banden komen met name vrij bij onderhoud, reparatie en/of demontage van tweewielige motorvoertuigen, autowrakken en aanhangwagens.

Banden van fietsen en banden die niet zijn bedoeld voor het wegverkeer zoals banden van vliegtuigen vallen niet onder de reikwijdte van dit sectorplan. Alle overige banden vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar niet onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Andere typen banden zoals fietsbanden, vliegtuigbanden, etc.	Zie SP11 (Kunststof en rubber)
Snijsel en restanten van rubber afkomstig van productieproces van banden	Zie SP11 (Kunststof en rubber) OF Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Autowrakken	Zie SP51 (Wrakken van auto's en tweewielige motorvoertuigen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 160103; 191204.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het

afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Banden vallen onder categorie 3 van bijlage 5 van het LAP³: *banden afkomstig van voertuigen als bedoeld in artikel 1, sub a van het Besluit beheer autobanden alsook banden die daarmee qua samenstelling vergelijkbaar zijn*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Het [Besluit beheer autobanden](#) verplicht producenten en importeurs van autobanden om te zorgen voor de inzameling en verwerking van afgedankte autobanden (zie verder onder 4. Verwerking).

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder g, dienen banden van voertuigen bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien banden van voertuigen op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De uit milieuoogpunt meest gewenste beheerwijze is voorbereiden voor hergebruik. Dit is echter slechts voor een beperkt deel van de autobanden - en dan met name vrachtwagenbanden (in praktijk gaat het dan met name om het voorzien van banden van een nieuw loopvlak) - zowel technisch als economisch mogelijk. De minimumstandaard is daarom geformuleerd op het niveau van recycling.

Hoewel in mindere mate dan bij voorbereiden voor hergebruik is ook recycling niet in alle gevallen mogelijk. Om die reden komt - in gevallen waarin banden niet geschikt zijn voor voorbereiden voor hergebruik of recycling - andere nuttige toepassing (in praktijk betreft het dan met name hoofdgebruik als brandstof) als uitzondering voor een vergunning in aanmerking. In de vergunningen voor dit alternatief wordt bij de acceptatiegrenzen aandacht besteed aan het voorkomen van verbranden van partijen die wel voor recycling in aanmerking komen. Ook kan in

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan.

Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling voor bepaalde partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog andere nuttige toepassing mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan.

In paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

Besluit beheer autobanden

Het [Besluit beheer autobanden](#) verplicht producenten en importeurs van autobanden om te zorgen voor de inzameling en verwerking van afgedankte autobanden. Het besluit is alleen van toepassing op autobanden van personenauto's en bedrijfsauto's die lichter zijn dan 3.500 kg en vervoermiddelen die voortbewogen kunnen worden door de betreffende auto's. De manier waarop bedrijven hier invulling aan geven moet gemeld worden aan de Minister van IenM. Het meldingsformulier is opgenomen in de [Regeling beheer autobanden](#).

Op initiatief van de producenten en importeurs van autobanden, aanhangwagens en caravans is in Nederland sinds 2004 een systeem opgezet voor het structureel en verantwoord inzamelen en recyclen van autobanden. In Nederland worden alle gebruikte banden uit de vervangingsmarkt door RecyBEM ingezameld en op een milieuverantwoorde manier verwerkt. Per 7 juli 2015 heeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu het RecyBEM-systeem algemeen verbindend verklaard. Voor iedere nieuwe auto-, caravan- of aanhangwagenband die op de Nederlandse markt gebracht wordt, dient de afvalbeheerbijdrage betaald te worden aan de Stichting Fonds Band en Milieu. Deze AVV zorgt ervoor dat alle producenten en importeurs verplicht worden bij te dragen aan de kosten van de inzameling en recycling van autobanden. RecyBEM is de uitvoeringsorganisatie van het Besluit beheer autobanden.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 14, geldt een stortverbod voor banden afkomstig van motorrijtuigen en aanhangwagens als bedoeld in [artikel 1 van de Wegenverkeerswet 1994](#).

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In het kader van het Convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is opgenomen in de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (Minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een afvalstroom waarvoor mogelijk meerdere vormen van recycling mogelijk zijn. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan het voor banden meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

Sectorplan 53 Afval van schepen

I Afbakening

Dit sectorplan betreft afvalstoffen die bij het in bedrijf zijn van of het onderhoud aan een schip aan boord ontstaan. Afvalstoffen worden als scheepsafvalstoffen beschouwd tot op het moment van acceptatie aan land, waar deze afvalstoffen meestal met vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen worden verwerkt. Na acceptatie bij de eerste ontvanger aan land, wordt er administratief geen onderscheid meer gemaakt tussen scheepsafvalstoffen enerzijds en overige bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen anderzijds.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
1. olie- en vethoudend scheepsafval	Voor de exacte invulling van deze vijf soorten afvalstoffen wordt verwezen naar de begrippenlijst van het LAP onder 'afval van vaartuigen'.
2. ladingrestanten	
3. waterig afval en slops	
4. ladinggerelateerde afvalstoffen	Dit sectorplan omvat zowel afvalstoffen van schepen uit de binnenvaart, de zeevaart als van visserij-schepen.
5. overig afval uit vaartuigen	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II.a Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	chemicaliën-houdend niet-waterig afval	Verwijderen door verbranden
b	overige afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan	Verwerken conform de daarvoor gelden minimumstandaarden elders in dit LAP of – indien geen ander sectorplan van toepassing is – toetsen aan de afvalhiërarchie uit paragraaf A.4.2 van het beleidskader

II.b Opslag

De bestaande praktijk dat inzamelaars van scheepsafvalstoffen een ontheffing kunnen krijgen van het verbod tot het opslaan van gevaarlijke afvalstoffen buiten inrichtingen (art. 10.54 [Wm](#)) aan boord van een inzamelvaartuig wordt gecontinueerd. Gelet op het streven naar effectief toezicht is een opslagtermijn van maximaal 30 dagen doelmatig. De opslagtermijn van maximaal 30 dagen kan in uitzonderingsgevallen op gemotiveerd verzoek worden aangepast.

Verlenging van deze opslagtermijn moet tot een minimum beperkt blijven. Een langere opslagtermijn betekent een groter risico op calamiteiten en bemoeilijkt een effectief toezicht. Bovendien kan het leiden tot onnodig lang rondvaren met afvalstoffen en/of het verminderen van laadruimte die beschikbaar is voor de inzamelactiviteiten. Dit gaat bovendien gepaard met extra energieverbruik. Verlenging van de opslagtermijn kan uitsluitend worden toegestaan, indien:

- afvoer van de betreffende scheepsafvalstof naar in Nederland gelegen inrichtingen die de afvalstof tenminste even hoogwaardig als de minimumstandaard verwerken, niet mogelijk is; en
- afvoer van de betreffende scheepsafvalstof naar in Nederland gelegen inrichtingen waar tijdelijke opslag plaatsvindt, niet mogelijk is; en
- het voorgaande ten genoegen van het bevoegd gezag is aangetoond.

In het besluit tot verlenging van de opslagtermijn geldt altijd voor een beperkte duur en een beperkte opslagtermijn. Deze termijnen worden afgestemd op de termijn die nodig is om afvoer naar opslag- of verwerkingsmogelijkheden te realiseren, maar uiterlijk na 6 maanden is de

opslagtermijn weer teruggebracht tot maximaal 30 dagen.

Gedurende de periode waarin de inzamelvergunning opslag op het schip toestaat, zijn er periodes dat het inzamelmiddel is afgemeerd aan een inrichting/kade van de inzamelaar. Aangezien een afgemeerd inzamelmiddel in die periodes onder de werkingssfeer valt van de Wm-vergunning voor de inrichting, dient in die vergunning rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van dit inzamelmiddel en de eventueel daar opgeslagen afvalstoffen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In dit sectorplan wordt voor de overbrenging vanuit of naar Nederland van afval van de scheepvaart geen specifiek beleid geformuleerd.

IV Overwegingen bij de afbakening

In dit sectorplan is de meeste afvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan geen minimumstandaard opgenomen omdat de verwerking van deze afvalstoffen in andere sectorplannen of in het beleidskader wordt beschreven. De reden hiervoor is dat scheepsafvalstoffen op het moment van verwerking binnen een inrichting niet meer als scheepsafvalstoffen worden beschouwd. Op een zeker moment wordt dit afval vaak samen met vergelijkbare stromen van land verwerkt en dan er geen onderscheid meer worden gemaakt tussen afval van schepen en afval van land. Uitgangspunt is dat gedurende de hele inzamel- en transportfase het afval als scheepsafval herkenbaar moet zijn en worden geregistreerd. Dit verandert niet wanneer in deze fase de ene inzamelaar het afval afgeeft aan een andere inzamelaar. Afval van schepen verliest dit specifieke karakter pas nadat het door een inrichting aan land is geaccepteerd en zo nodig gemeld. Binnen de administratie van deze eerste ontvanger aan land moet het ook als ontvangst van scheepsafval worden opgenomen.

Het feit dat afvalstoffen van schepen afkomstig zijn, maakt in het algemeen niet dat daardoor een specifieke minimumstandaard nodig is. De beheerwijze van bijvoorbeeld KGA, oliehoudende afvalstoffen of huisvuil afkomstig van schepen verschilt niet met die van vergelijkbare landstromen. Indien er voor een bepaalde afvalstof geen passende minimumstandaard van toepassing is, wordt de verwerking van de betreffende afvalstroom direct getoetst aan de afvalhiërarchie van paragraaf A.4.2 van het beleidskader.

Voor een aantal scheepsafvalstoffen is hieronder een verwijzing opgenomen naar andere sectorplannen waar een van toepassing zijnde minimumstandaard is opgenomen (dit is *niet* limitatief).

Afvalstoffen	Sectorplan
Huisvuil afkomstig van schepen	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval) Zie SP04 (Gescheiden ingezameld papier en karton) Zie SP05 (Gescheiden ingezameld textiel) Overige relevante sectorplannen en beleidskader
Metalen	Zie SP12 (Metalen)
Batterijen en accu's	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Scheepvaart gerelateerd zuiveringsslib	Zie SP16 (Waterzuiveringsslib)
KGA	Zie SP18 (KCA/KGA)
Ladinggerelateerde houten afvalstoffen als pallets, stootblokken, wiggen, etc.	Zie SP36 (Hout)
Oliefilters	Zie SP55 (Oliefilters)
Afgewerkte olie	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
Olie-water mengsels en olie/water/slib mengsels (niet met chemicaliën verontreinigd)	Zie SP58 (Olie/water mengsels, olie/water/slib mengsels en oliehoudende slibben)
PCB-houdende olie	Zie SP64 (PCB-houdende afvalstoffen)
Oliehoudend absorptiemateriaal (poetsdoeken)	Zie SP63 (Overig oliehoudend afval)
Brandstof- en olierestanten	Zie SP59 (Vloeibare brandstof- en olierestanten)

Daarnaast is relevant dat de afbakening van dit sectorplan, voor zover het gevaarlijk afval betreft, ook geldt als afbakening op de reikwijdte van de inzamelvergunningplicht. In die zin fungeert het LAP als invulling/leeswijzer van het Besluit inzamelen afvalstoffen. Dit betekent dat voor de inzameling van scheepsafvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van het Besluit inzamelen afvalstoffen een (inzamel)vergunning nodig is zolang de scheepsafvalstoffen binnen de afbakening van dit sectorplan vallen.

In paragraaf I is een algemene beschrijving gegeven van de afvalstoffen die van schepen afkomstig kunnen zijn. Er zijn verschillende wetgevingscomplexen die elk een eigen definitie van het begrip scheepsafval kennen. Voor de juiste inhoud van dat begrip dient altijd het relevante wetgevingscomplex te worden geraadpleegd.

Afvalstoffen van schepen die vrijkomen bij activiteiten die binnen een inrichting plaatsvinden (zoals

het nareinigen van de ladingtank van een schip in een overslaginrichting of het afgeven van bilgewater als het schip in een haven ligt aangemeerd) moeten ook als afvalstof afkomstig van schepen, zoals bedoeld in dit sectorplan, gekwalificeerd worden.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Afvalstoffen vrijkomend bij het slopen van schepen	Zie SP54 (Sloopschepen)
Afvalstoffen van drijvende installaties die boven de zeebodems zijn geplaatst voor het onderzoeken en/of winnen van delfstoffen zoals boorplatforms	Zie SP55 (Oliefilters) Zie SP56 (Afgewerkte olie) Zie SP58 (Olie/water-mengsels, olie/water/slib-mengsels en oliehoudende slibben) Zie SP60 (Oliehoudende boorspoeling en boorgruis) Zie SP63 (Overig oliehoudend afval)
Sanitair afvalwater	Beleidskader , voor zover het wordt afgegeven aan een inrichting of een inzamelaar; Buiten LAP , voor zover het op basis van de geldende wet- en regelgeving (Marpol , Scheepsafvalstoffenbesluit) direct op oppervlaktewater mag worden geloosd of direct op het riool moet worden geloosd.
Afval van de particuliere recreatievaart (niet van toepassing op exploitanten van pleziervaartuigen)	In het Activiteitenbesluit is bepaald dat jachthavens over bepaalde faciliteiten dienen te beschikken om afval van de recreatievaart doelmatig te beheren; het LAP kent daarvoor verder geen aanvullend beleid
Restlading of overslagrestanten die op de plaats van lossen direct bij de oorspronkelijke lading wordt gevoegd.	Nog geen afval geworden; valt niet onder het LAP

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 080111; 080113; 080115; 080117; 080119; 080121; 080312; 080317; 080409; 080411; 080413; 080415; 080417; 130101; 130104; 130105; 130109; 130110; 130111; 130112; 130113; 130204; 130205; 130206; 130207; 130208; 130301; 130306; 130307; 130308; 130309; 130310; 130401; 130402; 130403; 130701; 130703; 130802; 130899; 140602; 140603; 150110; 150111; 150202; 150203; 160107; 160114; 160303; 160305; 160504; 160601; 160602; 160603; 160708; 160709; 161001; 161002; 161003; 200113; 200121; 200123; 200126; 200127; 200133; 200135; 200137.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Aandachtspunten bij dit sectorplan

Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader. De volgende hoofdstukken van het beleidskader zijn in het bijzonder van belang voor dit sectorplan:

- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).

Hieronder worden via de indeling binnenvaart, zeevaart en visserij de belangrijkste aandachtspunten voor scheepsafval toegelicht.

Binnenvaart

Het [Scheepsafvalstoffenverdrag](#) bevat regels over de verzameling, afgifte en inname van diverse deelstromen zoals olie- en vethoudende scheepsbedrijfsafvalstoffen, inclusief olie- en vethoudend KGA (deel A); afval van lading (deel B) en overige scheepsbedrijfsafvalstoffen, waaronder

huishoudelijk afval en huishoudelijke afvalwater, en overige gevaarlijk afval (KCA/KGA), zuiveringsslib, huisvuil, KCA en slops (deel C). Het Scheepsafvalstoffenverdrag is in Nederland geïmplementeerd met het [Scheepsafvalstoffenbesluit Rijn- en binnenvaart](#) (verder: [Scheepsafvalstoffenbesluit](#)).

In het Scheepsafvalstoffenbesluit is het volgende geregeld:

Deel A: Het beheer van oliehoudende afvalstoffen wordt bekostigd door een opslag op de olie die door de schipper wordt gebunkerd. Hiervoor dient de schipper bij een aangewezen Nationaal Instituut, het SAB (Stichting Afvalstoffen & Vaardocumenten Binnenvaart), een financieel tegoed aan te schaffen. Afwaardering van dit tegoed vindt plaats op het bunkerstation. Na aanschaf van een financieel tegoed kan de schipper zijn oliehoudende afvalstoffen in het gehele vaargebied van de Rijn gratis afgeven.

Deel B: Met uitzondering van dedicatievaart moet een schip nadat de lading is gelost schoon opgeleverd te worden. De losinrichting is hiervoor verantwoordelijk en moet aan de schipper een losverklaring afgeven. In het Scheepsafvalstoffenbesluit is bepaald hoe de waswateren die bij schoonmaak ontstaan beheerd moeten worden. Afhankelijk van het product mogen waswateren geloosd worden op de vaarweg of in het bedrijfsriool of er is een bijzondere behandeling nodig. De wijze van beheer wordt op de losverklaring aangegeven. De losinrichting mag de ontstane afvalstoffen ook elders laten verwerken of afgeven aan een inzamelaar.

Omdat bij de implementatie van het Scheepsafvalstoffenverdrag in het Scheepsafvalstoffenbesluit, is gebleken dat voor deel B interpretatieverschillen kunnen ontstaan op wie (schipper of losinrichting) de bepalingen van de Wm zich richten wordt dit hieronder nader toegelicht.

De afvalstoffen (vnl. waswateren en ladingrestanten) ontstaan binnen de losinrichting (een schip dat is aangemeerd maakt deel uit van de inrichting) door de loswerkzaamheden. Ladingrestanten en waswateren dienen op grond van de definities in het Scheepsafvalstoffenbesluit en het Besluit inzamelen afvalstoffen, ook al komen deze vrij binnen een inrichting, benoemd te worden als scheepsafvalstoffen. Ongeacht het feit dat de waswateren aanwezig zijn in het ruim van het schip is de losinrichting de primaire producent en de houder van de afvalstoffen. De losinrichting is degene die zich moet ontdoen van de afvalstoffen en moet daarbij de verplichtingen uit de Wet milieubeheer in acht te nemen. Het Scheepsafvalstoffenbesluit bepaalt de wijze waarop de waswateren moeten worden beheerd. Indien afvalstoffen worden beheerd conform het besluit is hiermee tevens sprake van een doelmatig beheer als bedoeld in de Wm.

Kortgezegd kent het Scheepsafvalstoffenbesluit twee opties om het waswater doelmatig te beheren: intern (lozen op het riool dan wel een bijzondere behandeling toepassen) en extern (lozen op de vaarweg dan wel een bijzondere behandeling laten verrichten bij een andere vergunningplichtige inrichting).

- Indien een losinrichting zijn afvalstoffen wil opslaan, lozen op het riool of wil verwerken is dat, indien in lijn met het Scheepsafvalstoffenbesluit, doelmatig en kan door het bevoegd gezag, vergund worden.
- Worden de afvalstoffen extern verwerkt dan worden zij veelal meegenomen door de schipper van het geloste vaartuig om te lozen op de vaarweg of naar een inrichting te worden gebracht die deze afvalwateren kan verwerken. De schipper handelt hier in opdracht van de losinrichting. Indien er geen vergoeding wordt ontvangen voor dit transport kan gesteld worden dat er geen sprake is van een beroepsmatige transporteur van afvalstoffen en hiermee is een plaatsing op de VIHB lijst niet noodzakelijk. Indien het transport van deze waswateren wel tegen een vergoeding worden getransporteerd mag dat alleen indien de schipper op de VIHB lijst staat. Indien de afvalstoffen niet worden meegenomen door de schipper van het geloste vaartuig, maar de afvalstoffen na tijdelijke opslag op de losinrichtingen worden afgegeven dient bepaald te worden of er sprake is van een gevaarlijke afvalstof of niet (middels de Eural). Indien er sprake is van gevaarlijke afvalstoffen mogen deze door de overslag/losinrichting alleen worden afgegeven aan een vergunninghouder voor het inzamelen van gevaarlijke scheepsafvalstoffen. Indien de waswateren niet gevaarlijk zijn mag de afvalstof worden afgegeven aan een inzamelaar geplaatst op de VIHB lijst.

Deel C: Dit deel heeft betrekking op huishoudelijk afval, KGA en huishoudelijk afvalwater. Het besluit (en het verdrag) geeft hier weinig concrete verplichtingen. De wijze van financiering van het beheer van dit afval is vanaf 1 november 2013 in werking getreden. De lidstaat moet op grond van het verdrag zorgen voor een toereikende beheerstructuur voor dit afval. De schipper is verplicht het afval gescheiden aan boord te verzamelen, te bewaren en vervolgens af te geven. Op

een aantal vastgestelde inzamellocaties, te vinden op de website van de SAB (www.sabni.nl), staan containers waarin schippers dit afval kunnen aanbieden. Voor het aanbieden van dit afval dient door de schipper een abonnement te worden afgesloten bij de SAB.

Zeevaart

De beheerstructuur voor scheepsafvalstoffen afkomstig van de zeevaart wordt in belangrijke mate bepaald door het [MARPOL 73/78-verdrag](#) en de [EG Richtlijn 2000/59](#) betreffende havenontvangstvoorzieningen voor scheepsafval en ladingresiduen. Het MARPOL-verdrag en de EG Richtlijn zijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd door de [Wet voorkoming verontreiniging door schepen \(Wvvs\)](#) en een aantal op deze wet gebaseerde besluiten en uitvoeringsregelingen.

Belangrijke bepalingen uit dit regelgevingcomplex zijn o.a.:

- De kapitein van een schip moet vooraf aanmelden welke afvalstoffen aan boord zijn.
- Aangewezen havenbeheerders moet zorgdragen voor toereikende ontvangstvoorzieningen en dienen daartoe een havenafvalplan op te stellen. Dit plan bevat o.a. de volgende elementen:
 - een beschrijving van het soort havenontvangstvoorzieningen en de capaciteit daarvan
 - procedures voor de ontvangst en inzameling van scheepsafvalstoffen
 - een beschrijving van het tariefsysteem
 - soorten en hoeveelheden ontvangen en verwerkt scheepsafval
- Havenbeheerders heffen een bijdrage aan elk schip dat de haven aandoet voor de bekostiging van ontvangstvoorzieningen.
- Havenontvangstvoorzieningen moeten afmeldingen (= beëindiging van de afgifte door kapitein) melden aan de havenbeheerder. De havenbeheerder verzorgt de registratie van deze gegevens.

Visserij

Afhankelijk van de herkomst wordt afval van de visserij aangemerkt als afval van de binnenvaart of afval van de zeevaart. De Minister van Verkeer & Waterstaat heeft in 1994 een convenant afgesloten met de (zee)visserijorganisaties met als doel de afgifte van bilgewater, oliehoudende afvalstoffen en KGA afkomstig van vissersschepen te verbeteren. De samenwerkende visserijorganisaties hebben met de inzamelaars hiertoe de Stichting Financiering Afvalstoffen Visserij (SFAV) opgericht.

De SFAV heeft met de inzamelaars contracten afgesloten voor de inzameling van scheepsgebonden oliehoudende afvalstoffen, bilgewater alsmede KGA. Op basis van deze contracten krijgen de aangesloten vissers het recht hun afval af te geven tegen een jaarlijks vast te stellen bedrag.

Huisvuil en overige scheepsafvalstoffen uit de visserij worden verwijderd via de ontvangstvoorzieningen in de havens en daartoe gerechtigde vergunninghouders.

Ballastwaterverdrag

Nederland is partij in het Internationaal verdrag voor de controle op en het beheer van ballastwater en sedimenten van schepen, kortweg het [Ballastwaterverdrag](#). Belangrijkste doelstelling van dit verdrag is het voorkomen van de verspreiding van exoten in het watermilieu. In het ballastwaterverdrag wordt geregeld onder welke omstandigheden ballastwater mag worden geloosd. Tevens regelt het Verdrag dat voorzieningen aanwezig moeten zijn voor het innemen van sediment. Gebruikelijk is het sediment uit ballastwatertanks wordt verwijderd tijdens dockings in werven, het kan echter ook voorkomen dat sediment tijdens de vaart wordt verzameld en afgegeven in de havens.

Op dit moment wordt het sediment gestort of thermisch verwerkt. Gezien de doelstellingen van het verdrag moet zeker worden gesteld dat bij verwerking van deze sedimenten geen contact optreedt met het watermilieu. Voor de nu bekende verwerkingsmethoden mag worden aangenomen dat hierbij geen contact optreedt met het watermilieu en daarmee geschikt zijn voor de verwerking van sediment.

Het Ballastwaterverdrag zal in werking treden 12 maanden na bekrachtiging door tenminste 30 staten die 35% van het totale tonnage van schepen in de wereld vertegenwoordigen. Dit aantal is nog niet gehaald. Als het Ballastwaterverdrag in werking treedt moeten schepen, volgens een bepaalde fasering maar uiterlijk in 2016, voldoen aan de bepalingen uit het verdrag.

VI Vergunningverlening

Inzamelen

Voor het verzamelen van bepaalde scheepsafvalstoffen is een verzamelvergunning op grond van het [Besluit verzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk. Dit betreft de volgende –onder dit sectorplan vallende– stromen:

- bilgewater, afgewerkte olie en overige olie- en vethoudende afvalstoffen;
- gevaarlijke afvalstoffen die vrijkomen bij reinigingswerkzaamheden en
- andere afvalstoffen dan bedoeld onder 1° of 2°, voorzover het gevaarlijke afvalstoffen betreft.

Zoals aangegeven in paragraaf I geldt de afbakening van dit sectorplan tevens als afbakening van de reikwijdte van de verzamelvergunningplicht voor zover het om gevaarlijk afval gaat, behorend tot de categorieën 'waterig afval en slops', 'ladingrestanten' en 'olie- en vethoudend scheepsafval'. In die zin fungeert het LAP als invulling/leeswijzer van het Besluit verzamelen afvalstoffen.

Omgevingsvergunningen, onderdeel milieu, voor het uitsluitend opslaan (bewaren als zelfstandige activiteit) van olie- en vethoudende afvalstoffen van de scheepvaart worden verleend aan ieder die daar voor in aanmerking wenst te komen.

Ook omgevingsvergunningen, onderdeel milieu, voor het uitsluitend opslaan (bewaren als zelfstandige activiteit) van ladingrestant, afval van lading en ladinggerelateerde afvalstoffen worden verleend aan ieder die daar voor in aanmerking wenst te komen.

In al deze gevallen is van belang dat bij afgifte aan een vergunde inrichting voor het opslaan of verwerken van die afvalstoffen de ontvangst als afvalstof afkomstig van schepen gemeld en geregistreerd (zie ook de [Regeling melden](#)). Centraal staat dat uit de acceptatieprocedure en de administratie eenduidig moet kunnen worden afgeleid vanaf welk schip, op welk moment en in welke hoeveelheid welk soort afval is ingenomen. Na de afgifte aan een inrichting aan land worden vervolgafgiften van de afvalstoffen en/of fracties die ontstaan bij de bewerking van die afvalstoffen niet meer beschouwd als afvalstoffen afkomstig van de scheepvaart en moeten verder als afval van land worden gemeld en geregistreerd. Deze afvalstoffen vallen dan niet meer onder de reikwijdte van dit sectorplan.

Uitzondering op de voorgaande paragraaf geldt voor rechtspersonen die uitsluitend afval van eigen schepen opbulken aan land en daarvoor een bewaarvergunning krijgen. Afgifte van het opgebulkte afval aan een andere rechtspersoon -inzamelaar dan wel verwerker- dient te geschieden als scheepsafval.

Afgifte (scheeps)afval binnen reparatiewerven, machinefabrieken en sloopbedrijven

Ten aanzien van de afgifte van afvalstoffen binnen scheepsreparatiewerven, machinefabrieken en sloopbedrijven worden twee situaties onderscheiden:

- afval dat ontstaat/is ontstaan bij het in de vaart houden van een schip, alsmede afval van lading, inclusief afval van schoonmaakwerkzaamheden om onderhoud of reparatie mogelijk te maken, moet door het schip worden afgegeven aan een verzamelvergunninghouder voor scheepsafvalstoffen, ook indien het schip al is aangemeerd bij een sloopwerf of machinefabriek. Dit geldt ook voor afval dat ontstaat/is ontstaan bij het in de vaart houden van een schip, alsmede afval van lading, en dat moet worden afgevoerd alvorens het feitelijke slopen van een schip begint.
- afval dat ontstaat in schepen gedurende de tijd dat het schip is afgemeerd bij werf, machinefabriek of sloopbedrijf bij onderhouds-/vervangings-/reparatie-/sloopwerkzaamheden door werknemers van de werf of in opdracht van werf/fabriek/sloopbedrijf, is geen scheepsafval maar werfafval. Deze afvalstoffen moeten als landstromen (dus niet als scheepsafval) door de werf, de fabriek of het sloopbedrijf worden afgegeven. Bij de afgifte mag geen gebruik worden gemaakt van een indirecte financieringsregeling voor scheepsafvalstoffen.

Opslag

De bestaande praktijk dat verzamelaars van scheepsafvalstoffen een ontheffing kunnen krijgen van het verbod tot het opslaan van gevaarlijke afvalstoffen buiten inrichtingen (art. 10.54 [Wm](#)) aan boord van een verzamelvaartuig wordt gecontinueerd. Gelet op het streven naar effectief toezicht is een opslagtermijn van maximaal 30 dagen doelmatig. De opslagtermijn van maximaal 30 dagen kan in uitzonderingsgevallen op gemotiveerd verzoek worden aangepast, dit ter beoordeling van het bevoegd gezag. Deze aanpassing van de opslagtermijn kan, indien door het bevoegd gezag

noodzakelijk geacht, voor een begrensde termijn worden verleend. Gedurende de periode waarin de inzamelvergunning opslag op het schip toestaat, zijn er periodes dat het inzamelmiddel is afgemeerd aan een inrichting/kade van de inzamelaar. Aangezien een afgemeerd inzamelmiddel in die periodes onder de werkingssfeer valt van de omgevingsvergunning voor de inrichting, dient in die vergunning rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van dit inzamelmiddel en de eventueel daar opgeslagen afvalstoffen.

Verwerken

In bijlage 2 van het [Scheepsafvalstoffenbesluit](#) zijn losstandaarden alsmede bijzondere behandelwijzen weergegeven voor waswater dat ladingrestanten bevat. Daarbij is onderscheid gemaakt in losstandaarden per goederensoort, en tussen lozing in de vaarweg, lozen op het bedrijfsriool of bijzondere behandeling. Slechts in een aantal gevallen is de behandelwijze gespecificeerd in een voetnoot.

Voor een aantal ladingen kunnen waswateren op meer dan één wijze worden verwerkt. De intentie van het Scheepsafvalstoffenbesluit is dat in een dergelijk geval bij voorkeur gekozen wordt voor de bijzondere verwerking boven het lozen in het riool of in de vaarweg. Het lozen op het riool krijgt de voorkeur boven het lozen in de vaarweg. Bepalend voor de keuze is de aanwezigheid van voorzieningen bij de overslaginrichting. Het Scheepsafvalstoffenbesluit bepaalt dat als een specifieke voorziening aanwezig is op de overslaglocatie deze ook gebruikt moet worden. Dit kan echter niet in de omgevingsvergunning worden opgenomen. Noch op basis van de Wm of de Wabo, noch op basis van het Scheepsafvalstoffenbesluit kan in het geval er meerdere methoden zijn toegestaan, worden afgedwongen dat overslaginrichtingen maatregelen treffen om installaties voor een bijzondere behandeling in werking te stellen of op te richten of een riool aan te leggen, noch kan de schipper en of opdrachtgever van het transport gedwongen worden enkel te lossen op plaatsen waar de meest gewenste verwerkingsoptie aanwezig is.

Overige aspecten van vergunningverlening

Op grond van artikel 6, tweede lid, en onderdeel C, onder 2, van de bijlage bij de Regeling van 13 oktober 2004, nr. 2004098785, houdende regels met betrekking tot de afgifte, de ontvangst en het vervoer van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen ([Regeling melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen](#)) dient bij het transport van scheepsafvalstoffen een zogenaamd S-formulier als begeleidingsformulier te worden toegepast.

Zoals blijkt uit de diverse paragrafen doen zich diverse praktijksituaties voor waarbij scheepsafvalstoffen niet door een schip worden afgegeven. Bovenstaand is al de situatie bij reparatiewerven, machinefabrieken en scheepssloopbedrijven beschreven. De waswateren die ontstaan na de schoonmaak van de ruimen van een schip bij een overslaginrichting dienen eveneens beschouwd te worden als scheepsafvalstoffen (van schoonmaak) ook al ontstaan ze binnen een inrichting. In geval deze waswateren worden afgegeven is sprake van de afgifte van scheepsafvalstoffen.

In de tekst over opslag is tevens beschreven dat rechtspersonen die afval van eigen schepen willen opbulken de opgebulkte afvalstoffen als scheepsafvalstoffen dienen af te geven. Centraal staat dat uit de acceptatieprocedure en de administratie eenduidig moet kunnen worden afgeleid vanaf welk schip, op welk moment en in welke hoeveelheid welk soort afval is ingenomen.

Om een gecontroleerde afvoer mogelijk te maken, mogen tijdens de inzameling van scheepsafvalstoffen, afvalstoffen van land tegelijkertijd worden ingezameld of getransporteerd met hetzelfde inzamelmiddel, onder de voorwaarde dat de landstroom administratief gescheiden blijft van de scheepsafvalstoffen. Fysiek gescheiden houden in het inzamelmiddel blijft noodzakelijk indien de partijen niet volgens dezelfde minimumstandaard verwerkt kunnen worden.

Ook landafval van boor- en productieplatforms, voor zover dit landafval administratief gescheiden blijft van eventueel in het inzamelmiddel aanwezige scheepsafvalstoffen, mag tegelijkertijd met scheepsafvalstoffen worden ingezameld. Fysiek gescheiden houden blijft noodzakelijk indien partijen niet volgens dezelfde minimumstandaarden kunnen worden verwerkt.

VII Overige informatie

Green Deals voor een schonere zee en strand.

Om de hoeveelheid zwerfafval dat in de Noordzee belandt te verminderen gaan het Rijk, de

visserij- en de strandsector zich samen op een creatieve en innovatieve manier inspannen om de 'plastic soep' aan te pakken. Op 20 november 2014 ondertekenden de betrokken partijen twee Green Deals, waarin zij zich verbinden aan concrete plannen. Zo leveren vissersschepen opgevisst en huishoudelijk afval gescheiden in en organiseert de strandsector opruimacties. Zo maken verschillende partijen zich sterk om zowel vanaf het land als vanaf de zee de hoeveelheid zwerfafval terug te brengen.

Deze Green Deals maken deel uit van het programma van maatregelen dat Nederland opstelt om uitvoering te geven aan de Europese mariene strategie. Naast deze twee Green Deals is ook de [Green Deal scheepsafvalketen](#) op 10 september 2014 getekend. De partijen Rijk, havens en bedrijfsleven zetten zich er in deze Green Deal onder meer voor in de hoeveelheid afval aan boord te beperken door afvalpreventie bij de bevoorrading van schepen. Plastic afval zal aan boord nog beter gescheiden worden opgeslagen en gescheiden worden ingezameld in de havens. Het ingezamelde plastic zal zoveel mogelijk worden gerecycled.

Meer informatie

- Stichting Afvalstoffen & Vaardocumenten Binnenvaart ([SAB](#))
- Stichting Financiering Afvalstoffen Visserij ([SFAV](#))

Sectorplan 54 Sloopschepen

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Sloopschepen	Dit zijn schepen die (moeten) worden gesloopt of ontmanteld. In deze schepen kunnen vele stoffen, zoals asbest, olie, oliehoudende afvalstoffen en andere gevaarlijke stoffen voorkomen. De Verordening 1257/2013/EU (Scheepsrecycling) is leidend voor de verwerking van bepaalde sloopschepen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Alle sloopschepen (voor zover van toepassing)	Verwijderen van asbest, PCB's, oliën en systeemvloeistoffen en andere gevaarlijke (afval)stoffen, scheepsafvalstoffen en ladingrestanten ten behoeve van specifieke verwerking.
b	Sloopschepen vallend onder Verordening 1257/2013/EU	Verwerking conform Verordening 1257/2013/EU met als doel zoveel mogelijk monostromen af te scheiden die geschikt zijn voor recycling. Deze monostromen betreffen in ieder geval metalen, hout en kunststoffen.
c	Sloopschepen niet vallend onder Verordening 1257/2013/EU	Verwerken met als doel zoveel mogelijk monostromen af te scheiden die geschikt zijn voor recycling. Deze monostromen betreffen in ieder geval metalen, hout en kunststoffen.
d	Afgescheiden monostromen uit b en andere componenten en (niet-) gevaarlijke stoffen die aanwezig zijn op een schip	Verwerken conform de overeenkomstige sectorplannen.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen voor schepen die onder Verordening 1257/2013/EG vallen

1. Bij iedere kennisgeving voor de overbrenging van sloopschepen moet zowel een sloopplan als een inventarisatierapport met een opgave van alle gevaarlijke stoffen en materialen die zich aan boord van het sloopschip bevinden aanwezig zijn.
2. Zowel voor overbrenging naar Nederland als voor overbrenging vanuit Nederland geldt dat voor de verwerking van sloopschepen moet worden voldaan aan het gestelde in de richtsnoeren van bijlage VIII van de Verordening [1013/2006/EG](#) met betrekking tot het recyclen van schepen, alsmede aan het gestelde in Verordening [1257/2013/EU](#).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van sloopschepen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van het sloopschip in Nederland (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (in ieder geval van een deel van de aanwezige materialen) mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing en recycling (in ieder geval van een deel van de aanwezige materialen) mogelijk is. Als uitzondering hierop geldt, dat overbrenging voor andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan storten is toegestaan ingeval een handeling van verwijdering wordt opgegeven omdat voorafgaand aan de recycling van de metaalfractie een aanwijsbare fractie die aanwezig is op het schip verwijderd dient te worden (eerste handeling is een D-handeling). Storten wordt alleen toegestaan voor die afvalstoffen waarvoor een andere wijze van verwijderen of nuttige toepassing niet mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (in ieder geval van een deel van de aanwezige materialen) mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing (in ieder geval van een deel van de aanwezige materialen) mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige)		

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing van in ieder geval een deel van de aanwezige materialen) mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Sloopschepen kunnen worden onderscheiden op grond van Verordening (EG) Nr. [1257/2013](#) (Scheepsrecycling – zie ook onder paragraaf VI). Deze verordening is niet van toepassing op oorlogsschepen, schepen met een tonnage van minder dan 500 bruto-tonnage (gross tonnage – GT) en schepen die gedurende hun levensduur uitsluitend opereren in wateren die onder de soevereiniteit of jurisdictie vallen van de lidstaat waarvan het schip de vlag voert. Voor de schepen die wel onder de Verordening vallen moet, conform deze Verordening, een inventarisatie aanwezig zijn van alle gevaarlijke stoffen en materialen die zich aan boord van het sloopschip bevinden.

Verordening (EG) Nr. 1257/2013 Scheepsrecycling

Door de Europese Commissie is een Europese strategie ontwikkeld, vastgelegd in de op 20 november 2013 vastgestelde Verordening (EG) Nr. [1257/2013](#) (Scheepsrecycling). Het doel van deze verordening is gedurende de hele levenscyclus van een schip de veiligheid en de bescherming van de menselijke gezondheid en het mariene milieu van de Unie te verhogen, in het bijzonder om ervoor te zorgen dat gevaarlijke afvalstoffen voortkomend uit scheepsrecycling op een milieuverantwoorde manier worden beheerd. In deze verordening worden tevens regels vastgelegd om het goed beheer van gevaarlijke materialen op schepen te waarborgen. Verder heeft deze verordening tot doel de ratificatie van het [Verdrag van Hongkong](#) te faciliteren. Deze verordening treedt gefaseerd in werking.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Bij sloop vrijkomende afvalstoffen zoals asbest, PCB-houdende materialen, kunststofafval, afgewerkte olie, oliefilters, etc.	Zie SP11 (Kunststof en rubber) Zie SP37 (Asbest en asbesthoudende afvalstoffen) Zie SP55 (Oliefilters) Zie SP56 (Afgewerkte olie) Zie SP64 (PCB-houdende afvalstoffen)
Aan scheepslading gerelateerde afvalstoffen en afvalstoffen die ontstaan tijdens het in gebruik houden van een schip	Zie SP53 (Scheepsafvalstoffen)
PUR-schuim	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

Er zijn geen Euralcodes die direct betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend.

De verdere toelichting bij dit sectorplan geldt voor het sloopschip, en niet voor de bij het slopen van schepen vrijkomende materialen, onderdelen en andere (niet-) gevaarlijke afvalstoffen. De bepalingen rond deze andere stoffen is opgenomen in de respectievelijke sectorplannen.

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen (Deel B.7).

- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de gehele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

De afvalstoffen die vrijkomen bij het demonteren/slopen van schepen vallen onder diverse categorieën van bijlage 5 van het LAP². Voor te slopen schepen is geen aparte categorie in deze bijlage opgenomen.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. ontdoener (scheepseigenaar) van de afvalstoffen

Voor de schepen die onder de [Verordening Scheepsrecycling](#) vallen, kent de verordening algemene voorschriften voor scheepseigenaren ten einde de recycling van sloopschepen te bevorderen. Zo moet conform deze Verordening, per schip een inventarisatie aanwezig zijn van alle gevaarlijke stoffen en materialen die zich aan boord van het sloopschip bevinden, teneinde een milieuverantwoorde verwerking van het sloopschip mogelijk te maken.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

Voor bepaalde afvalstoffen die voorafgaand of tijdens de sloop van schepen vrijkomen geldt een inzamelvergunningsplicht. Zie hiervoor sectorplan 53 Afvalstoffen afkomstig van schepen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Toelichting op de minimumstandaard

Het slopen van schepen wordt gezien als een integrale activiteit waarbij alle activiteiten ecologisch verantwoord moeten gebeuren. De minimumstandaard voor sloopschepen is gericht op het verwijderen van de diverse (gevaarlijke) afvalstoffen t.b.v. verantwoorde verwerking en vervolgens zoveel mogelijk scheiden van het resterende sloopschip in monostromen die geschikt zijn voor recycling. Deze minimumstandaard sluit aan bij het streven naar het zoveel als mogelijk nuttig toepassen van afvalstoffen op een zo hoogwaardig mogelijke wijze.

Een bedrijf dat zich in Nederland bezighoudt met het slopen van schepen moet over een toereikende milieuvergunning beschikken. Het [Verdrag van Hongkong](#) en de Verordening (EG) Nr. [1257/2013](#) zullen tot een aantal verplichtingen leiden die als aanvullingen op de milieuvergunningen zullen komen.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage 5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

T.b.v. sloop in het buitenland gelden voor het internationale transport de volgende regels:

- Het [VN verdrag van Bazel](#) uit 1989, over de beheersing van grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan. Bij dit verdrag horen lijsten van afvalstoffen.
- Het [OESO besluit](#) van 2001, betreffende het toezicht op de grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen bestemd voor handelingen ter nuttige toepassing.
- Op 12 juli 2007 is [Verordening \(EG\) Nr. 1013/2006](#) in werking getreden. In de Verordening zijn sloopschepen en ander drijvend materieel, bestemd voor de sloop, waaruit eventuele lading en andere van de scheepsexploitatie afkomstige materialen die als gevaarlijke stof of afvalstof geclassificeerd zijn, naar behoren zijn verwijderd, aangemerkt als groene lijst afvalstof (code GC030). In het zogenoemde 'chapeau' bij de groene lijst staat vermeld: Of afvalstoffen nu op deze lijst zijn opgenomen of niet, zij mogen niet als afvalstoffen van de groene lijst worden vervoerd indien zij dermate met andere stoffen verontreinigd zijn dat
 - a) de aan de afvalstoffen verbonden risico's zodanig toenemen dat ze voor opname op de oranje of rode lijst in aanmerking komen, of
 - b) terugwinning van de afvalstoffen op milieuverantwoorde wijze onmogelijk wordt.

In het geval van de Sandrien heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in het jaar 2002 geoordeeld dat er bij een sloopschip geen sprake is van een groene lijst afvalstof, omdat zich in de constructie van het schip o.a. aanzienlijke hoeveelheden asbest bevinden. Het toenmalige ministerie van VROM heeft deze uitspraak als leidraad genomen.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt voor diverse materialen die aanwezig zijn in sloopschepen een stortverbod. Als afgeleide daarvan geldt voor sloopschepen een stortverbod. Sloopschepen zelf zijn niet opgenomen in artikel 1, omdat ze als zodanig nooit op stortplaatsen worden aangeboden.

VI Overig informatie

De kosten voor het slopen van schepen in Nederland en andere Westerse landen zijn over het algemeen veel hoger dan in Zuid-Azië. Vanwege deze sterke economische prikkel worden op dit moment veel zeeschepen gesloopt op Zuid-Aziatische stranden (i.c. Bangladesh, India, Pakistan). De wijze waarop sloop van zeeschepen plaatsvindt in deze regio wordt mondiaal als een probleem gezien. Dit probleem vraagt om een mondiale aanpak en oplossing.

Onder auspiciën van de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) is op 15 mei 2009 het [Verdrag van Hongkong voor het veilig en milieuvriendelijk recyclen van schepen](#) aangenomen. Dit Verdrag treedt pas in werking 24 maanden na de datum van de ratificatie ervan door ten minste 15 staten waarvan de gecombineerde handelsvloot ten minste 40 procent van de brutotonnage van de mondiale koopvaardijvloot vertegenwoordigt, en waarvan het gecombineerde maximale jaarlijkse scheepsrecyclingvolume in de voorbije 10 jaar ten minste drie procent van de brutotonnage van de gecombineerde koopvaardijvloot van die staten vertegenwoordigt. Dit Verdrag heeft betrekking op het vergemakkelijken van veilige en milieuverantwoorde recycling van schepen, en op het veilig en milieuverantwoord functioneren van scheepsrecyclinginrichtingen.

Op Europees niveau is een strategie ontwikkeld, vastgelegd in de op 20 november 2013 vastgestelde Verordening [\(EG\) Nr. 1257/2013](#) (Scheepsrecycling – zie onder IV Afbakening).

Sectorplan 55 Oliefilters

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Oliefilters, gebruikt voor zuivering van smeerolie en hydraulische oliën in voer- en vaartuigen en machines.	Deze oliefilters bestaan uit metaal, papier/karton, olie en kunststof/rubbers.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Oliefilters	Scheiden van de filters in een metaalfractie (t.b.v. recycling) en een oliehoudende restfractie. Als gevolg van deze minimumstandaard is het <i>eveneens toegestaan</i> om oliefilters integraal in te zetten (en dan met name de aanwezige oliefractie) als brandstof in een installatie waarbij de metalen uit de reststoffen worden teruggewonnen t.b.v. recycling (vb. R1-AVI's).
b	Afgescheiden metaalfractie uit a	Verder verwerken volgens sectorplan 12 (Metalen).
c	Olie en/of oliehoudende restfractie uit a	Verbranden als vorm van verwijdering. Nuttige toepassing in de vorm van hoofdgebruik als brandstof is uitsluitend toegestaan binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat verwerken van deze olie of oliehoudende restfractie tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen <i>niet</i> is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen.

De minimumstandaard voor de verwerking van de olie of oliehoudende restfractie van oliefilters is gewijzigd ten opzichte van LAP2 doordat een restrictie is opgenomen voor de verwerking van de olie en/of oliehoudende restfractie. Vergunningen voor het verwerken van oliefilters dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat hierin sturingsvoorschriften worden opgenomen om afzet van de olie of oliehoudende restfractie van oliefilters als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen per direct te voorkomen.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

Onderstaand beleid ten aanzien van de overbrenging van afvalstoffen geldt voor oliefilters. Voor overbrenging van bij de verwerking van oliefilters afgescheiden metaalfractie geldt het beleid voor overbrenging uit sectorplan 12 (Metalen).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling (van in ieder geval de metalen) de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor oliefilters geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (in ieder geval van de metalen) mogelijk is, tenzij als onderdeel van de nuttige toepassing de metalen worden teruggewonnen t.b.v. recycling.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat recycling (van in ieder geval het metaal) mogelijk is, tenzij als vervolghandeling na een eerste verwijderingshandeling de metalen alsnog worden teruggewonnen t.b.v. recycling.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of omdat recycling van in ieder geval de metalen mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

hergebruik		
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (in ieder geval van de metalen) mogelijk is, tenzij als onderdeel van de nuttige toepassing de metalen worden teruggewonnen t.b.v. recycling.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Omdat recycling (van het metaal) mogelijk is, tenzij als vervolghandeling na een eerste verwijderingshandeling het metaal alsnog wordt teruggewonnen t.b.v. recycling.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Oliefilters bestaan uit metaal, papier/karton, olie en kunststof/rubbers. Ze worden toegepast voor de zuivering van smeerolie en hydraulische oliën in voertuigen, vaartuigen en machines. Tijdens het gebruik wordt de olie aangetast door onder andere roet, metaaldeeltjes en stof. Het oliefilter zuivert de olie van deze zwevende deeltjes. Het oliefilter raakt na enige tijd verzadigd en vervangen.

Dit sectorplan heeft specifiek betrekking op de genoemde filters uit voer- en vaartuigen en machines.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afgewerkte olie	Zie SP56 (afgewerkte olie)
Oliefilters uit andere toepassingen, zoals oliefilters van luchtbehandelingsystemen	Zie beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 150202; 160107.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Oliefilters vallen onder categorie 53 van bijlage 5 van het LAP²: *oliefilters afkomstig uit vaartuigen, voertuigen en machines*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13). acceptatie en registratie).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

- Voor het inzamelen van *oliefilters afkomstig uit vaartuigen* is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk (zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht en sectorplan 53 Scheepsafvalstoffen). In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van oliefilters is gericht op recycling van de aanwezige metalen. Dit zowel door het eerst afscheiden van de metalen als door het terugwinnen van de metalen uit de reststoffen na inzet als brandstof.

Voor zover bekend vindt de verwerking van oliefilters hoofdzakelijk in het buitenland plaats.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalverbranding bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 8, geldt voor oliefilters een stortverbod.

VI Actualisatie vergunning

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook D.5 van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van de olie of oliehoudende restfractie van oliefilters is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is nuttige toepassing als brandstof uitsluitend toegestaan binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat verwerken van olie of oliehoudende restfractie van oliefilters tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen. Vergunningen voor het verwerken van oliefilters dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat hierin sturingsvoorschriften worden opgenomen om afzet van de olie of oliehoudende restfractie van oliefilters als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen. Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

Sectorplan 56 Afgewerkte olie

I Afbakening

Voor de afbakening van dit sectorplan is primair de *herkomst* van de olie bepalend: afgewerkte olie betreft zowel minerale als synthetische gebruikte smeer-, systeem- of hydraulische olie (zoals gebruikte olie van verbrandingsmotoren en versnellingsbakken, alsmede smeerolie, olie voor turbines en hydraulische oliën), inclusief mengsels hiervan.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
PCB-houdende afgewerkte olie	Dit betreft afgewerkte olie met een gehalte aan PCB's groter dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180 (verder PCB-grenswaarde).
Halogeenhoudende afgewerkte olie	Halogeenhoudende afgewerkte olie is olie: 1. die geen PCB's bevat boven de PCB-grenswaarde en , 2. waarvan het gehalte aan organische halogeenverbindingen, berekend als chloor, <i>groter</i> is dan 1000 mg/kg (as received). Halogeenhoudende afgewerkte olie kan bovendien verontreinigd zijn met PAK, zware metalen, chemicaliën.
(Overige) afgewerkte olie	Afgewerkte olie is olie die: 1. die geen PCB's bevat boven de PCB-grenswaarde en , 2. waarvan het gehalte aan organische halogeenverbindingen, berekend als chloor, <i>kleiner is dan of gelijk is aan</i> 1000 mg/kg (as received) en 3. die na het gebruik waarvoor zij oorspronkelijk was bestemd niet is vermengd is met andere stoffen, en 4. die na het gebruik waarvoor zij oorspronkelijk was bestemd separaat is afgetapt/verzameld en opgeslagen/opgebult. Afgewerkte olie kan bovendien verontreinigd zijn met PAK, zware metalen, chemicaliën.

Zie paragraaf IV voor nadere toelichting op de afbakening.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van halogeenverbindingen en PCB's in afgewerkte olie. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	PCB-houdende afgewerkte olie	Verwijderen door verbranden, waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Vanwege de verontreiniging met PCB's, zijn hoogwaardigere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard niet toegestaan.
c	Halogeenhoudende afgewerkte olie	Nuttige toepassing met hoofdgebruik als brandstof binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Verbranden met terugwinning van chloor door gespecialiseerde bedrijven eveneens is toegestaan. Deze minimumstandaard betekent dat verwerken van halogeenhoudende afgewerkte olie tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen <i>niet</i> is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen.
b	Overige afgewerkte olie (niet PCB- en niet	Regenereren tot basisolie. Wanneer na aanbidding van partijen afgewerkte olie voor regeneratie blijkt dat, naar het

halogeenhoudend)	<p>oordeel van exploitant van de regeneratie-installatie, voor bepaalde partijen of in specifieke perioden regeneratie tot basisolie vanwege technische redenen of vanuit economisch perspectief niet haalbaar is, mag de afgewerkte olie worden ingezet voor hoofdgebruik als brandstof binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen.</p> <p>Dit betekent dat het verwerken tot een brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen of andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen.</p> <p>Voorbehandelen van afgewerkte olie, zoals bezinken, afromen, (koud) centrifugeren voor verwijdering van water en sediment, kan worden vergund - ook aan partijen die niet zelf regenereren - mits dit de verwerking volgens de minimumstandaard niet frustreert.</p> <p>In afwijking van de algemene uitgangspunten van het LAP worden geen verwerkingsvormen vergund waarvan met LCA technieken is aangetoond dat deze gelijkwaardig zijn aan het regenereren tot basisolie.</p>
------------------	---

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Algemene bepalingen grensoverschrijdend transport

Voorafgaand aan de overbrenging van afgewerkte olie, moet altijd getoetst worden op de aanwezigheid van organische halogeenverbindingen in het algemeen en PCB's in het bijzonder. Het kennisgevingsdossier moet beide gehalten bevatten.

PCB's moeten op grond van de [Verordening 2004/850/EG](#) worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet; op basis van art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1 van de verordening zijn D9, D10, R1 en R4 mogelijk, maar voor de laatste 2 geldt een uitzondering voor PCB-houdende afvalstoffen. Ook hier blijven dus alleen D-handelingen over en betreft het dus altijd verwijdering.

Op basis van deze regelgeving kan overbrenging vanuit of naar Nederland uitsluitend worden aangemerkt als overbrenging vanuit of naar Nederland voor (voorlopige) verwijdering. Dit geldt ook als het merendeel van de afvalstoffen uiteindelijk - na vernietiging van de aanwezige PCB's - nuttig wordt toegepast.

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van PCB's in afgewerkte olie. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie (zie paragraaf I), tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor afgewerkte olie geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor PCB-houdende afgewerkte olie omdat op basis van internationale wetgeving de PCB's verplicht moeten worden vernietigd of onomkeerbaar moeten worden omgezet.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor PCB-houdende afgewerkte olie, waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie omdat (andere) nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Indien alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet volgens de in Verordening 2004/850/EG genoemde technieken en er niet alsnog een deel van de afvalstof in het buitenland wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ² én omdat: <ul style="list-style-type: none"> • voor (overige) afgewerkte olie en halogeenhoudende afgewerkte olie nuttige toepassing mogelijk is; • voor PCB-houdende afgewerkte olie het vernietigen van de PCB's verplicht is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling en, t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en (overige) afgewerkte olie, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor PCB-houdende afgewerkte olie omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Zowel voor halogeenhoudende afgewerkte olie als (overige) afgewerkte olie omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor PCB-houdende afgewerkte olie, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering	Nee	Zowel voor halogeenhoudende afgewerkte olie als (overige) afgewerkte olie omdat nuttige toepassing mogelijk is.
	Ja	Voor PCB-houdende afgewerkte olie, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale wettelijke bepalingen en op grond van nationale zelfverzorging én omdat: <ul style="list-style-type: none"> • voor (overige) afgewerkte olie en halogeenhoudende afgewerkte olie nuttige toepassing mogelijk is; • voor PCB-houdende afgewerkte olie vernietigen van de PCB's verplicht is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de Richtlijn storten ([1999/31/EG](#)).

IV Overwegingen bij de afbakening

Afgewerkte olie is minerale of synthetische smeeroilie of industriële olie (zoals gebruikte olie van verbrandingsmotoren en versnellingsbakken, overige smeeroilie, olie voor turbines en hydraulische oliën), inclusief mengsels hiervan, die ongeschikt is geworden voor het gebruik waarvoor zij oorspronkelijk bestemd was.

Drie types afgewerkte olie:

In LAP2 zat afgewerkte olie verdeeld over drie sectorplannen: Afgewerkte olie, Halogeenhoudende afgewerkte olie en PCB-houdende afvalstoffen. Voor LAP3 is ervoor gekozen alle afgewerkte olie onder te brengen in één sectorplan 'afgewerkte olie'. Dit sectorplan maakt onderscheid tussen drie types afgewerkte olie, afhankelijk van de aanwezigheid van bepaalde componenten in de olie:

- PCB-houdende afgewerkte olie;
- Halogeenhoudende afgewerkte olie; en
- (Overige) Afgewerkte olie (dus niet-halogeenhoudend en niet PCB-houdend).

Voor de afbakening van met name (overige) afgewerkte olie is primair de herkomst van de olie bepalend. Het betreft gebruikte smeer-, systeem- of hydraulische olie. Verder gaat het uitsluitend om afgewerkte olie is afgetapt/verzameld en gescheiden opgeslagen/opgebult zonder vermenging met andere stoffen. Het gaat dus niet om afgewerkte olie als onderdeel van ballastwater, bilgewater, oliehoudend waswater, oliehoudend afvalwater, olie/water- of olie/water/slib-mengsels uit bijvoorbeeld olie/water-scheiders, etc. Ook gaat het niet om afgewerkte olie geabsorbeerd/geadsorbeerd door/aan andere materialen als poetsdoeken, absorptiekorrels of -matten, etc. Dit soort gevallen betreft het olie die is weggelekt of gemorst en zo in de betreffende afvalstof terecht is gekomen en dit soort oliehoudende afvalstoffen vallen onder andere sectorplannen van het LAP.

Vervuiling in afgewerkte olie

- Door het gebruik kan afgewerkte olie bepaalde verontreinigen bevatten. Zo raakt afgewerkte olie in verbrandingsmotoren tijdens gebruik verontreinigd met vloeibare olie- en brandstofrestanten (stookolie, gasolie, dieselolie, etc.). De aanwezigheid hiervan betekent niet direct dat de afvalstroom niet meer onder dit sectorplan of de categorie (overige) afgewerkte olie valt. Voor de afbakening van dit sectorplan is namelijk primair de herkomst van de olie (betreft het gebruikte smeer, systeem of hydraulische olie) bepalend. Evenzo betekent de aanwezigheid van verontreiniging in de vorm van water en/of sediment- er in gekomen tijdens het gebruik of tijdens het verzamelen - niet automatisch dat het niet onder dit sectorplan of de categorie (overige) afgewerkte olie valt.
- Afgewerkte olie kan naast PCB's en halogenen ook andere verontreinigingen bevatten zoals PAK's, zware metalen en chemicaliën.

Twee referentiemethoden ter bepaling van het PCB-gehalte van afgewerkte olie

De [Beschikking 2001/68/EG](#) tot vaststelling van twee referentiemethoden ter bepaling van het PCB-gehalte geeft aan volgens welke methoden de bepaling van PCB's moet plaatsvinden. Deze beschikking vindt haar oorsprong in artikel 10, onder a, van de Richtlijn inzake de verwijdering van PCB's en PCT's. Met deze methoden wordt dus het totaal aan PCB's en PCT's vastgesteld. Deze methoden dienen tevens op grond van de verordening toegepast te worden. Het gehalte aan PCB's in aardolieproducten, afgewerkte olie en isolerende vloeistoffen moet worden bepaald conform de bepalingsmethode van EN 12766-1 en de berekeningsmethode 12766-2. In EN 12766-2 zijn twee berekeningsmethoden opgenomen voor de bepaling van het PCB-gehalte.

- Methode A (gebaseerd op EN 61619) is bedoeld voor isolerende vloeistoffen. Dit zijn vloeistoffen toegepast in transformatoren, condensatoren en andere apparaten om de warmteoverdracht te beperken. Het totaalgehalte wordt in deze norm aangeduid als de som van alle identificeerbare en kwantificeerbare congenen.
- Methode B is bedoeld voor afvalstoffen of materiaal van onbekende oorsprong en voor afvalstoffen met lage PCB-gehalten. Bij deze methode is het totaalgehalte gedefinieerd als 5 maal de som van de gehalten van de PCB-congenen 28, 52, 101, 138, 153 en 180.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstromen

Afgewerkte olie als onderdeel van bilge, olie/water- of olie/water/slib-mengsels uit bijvoorbeeld olie/water-scheiders, etc. valt niet onder dit sectorplan. Ook gaat het in dit sectorplan niet om afgewerkte olie geabsorbeerd/geadsorbeerd door/aan andere materialen als poetsdoeken, absorptiekorrels of -matten, etc.

Een afbakening van de diverse olie- en/of watergerelateerde afvalstoffen is weergegeven in een indicatief schema voor de afbakening van diverse olie- en/of watergerelateerde sectorplannen.

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afgewerkte olie als onderdeel van ballastwater, bilgewater, oliehoudend waswater, oliehoudend afvalwater, bilge, olie/water- of olie/water/slib-mengsels uit bijvoorbeeld olie/water-scheiders, etc.	Zie SP58 (Olie/water/slib mengsels, olie/water mengsels en oliehoudende slibben)
Niet-gebruikte olie en brandstof- en olierestanten die niet aan de specificaties voldoen	Zie SP59 (Vloeibare olie- en brandstofrestanten)
Boorspoeling op oliebasis	Zie SP60 (Oliehoudende boorspoeling en boorgruis)
Boor-, snij-, slijp- en walsolie en emulsies hiervan	Zie SP61 (Boor- snij- slijp- en walsolie)
Poetsdoeken en ander absorptiematerialen verontreinigd met olie	Zie SP63 (Overig oliehoudend afval)
Olie van plantaardige of dierlijke oorsprong	Zie SP65 (Dierlijk afval) – in specifieke situaties; Beleidskader – overige gevallen
Rem- en koelvloeistof	Zie SP67 (Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 120107; 120110; 130101; 130109; 130110; 130111; 130112; 130113; 130204; 130205; 130206; 130207; 130208; 130301; 130306; 130307; 130308; 130309; 130310; 200126.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate van belang dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Afgewerkte olie valt, afhankelijk van zijn samenstelling onder een van de volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP³:

- Categorie 58: Afgewerkte olie (niet halogeenhoudend);
- Categorie 59: Halogeenhoudende afgewerkte olie;
- Categorie 89: PCB-houdende afvalstoffen voor zover niet vallend onder categorie 90 en waarvan het PCB-gehalte groter is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PCB's en halogeenverbindingen boven een bepaalde grenswaarde. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Hoofdstuk B.14 van het beleidskader gaat uitgebreid in op hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Voor afgewerkte olie zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang:

- Voor het inzamelen van zowel afgewerkte olie als van scheepsafvalstoffen (waaronder afgewerkte olie afkomstig van schepen) is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk (zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht). In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

- Als afgewerkte olie vrijkomt bij onderhoudswerkzaamheden, moet dit worden afgevoerd naar een vergunde inrichting voor afgewerkte olie. Dit transport kan worden uitgevoerd door een inzamelvergunninghouder voor afgewerkte olie, maar ook door het onderhoudsbedrijf dat dan als transporteur optreedt. In beide gevallen moet wel worden voldaan aan de wet- en regelgeving zoals registratie- en meldverplichtingen en de in de Wet milieubeheer opgenomen verboden om zonder vergunning afvalstoffen buiten een inrichting te bewaren of te bewerken c.q. mengen.

Zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Het mengen van oliehoudende afvalstoffen met als doel de concentraties van verontreinigingen (organische halogeenvormingen, PCB's) te verlagen teneinde de oliefractie als reguliere brandstof op de markt te brengen is, gelet op het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#), niet toegestaan. Mengen kan wel worden toegestaan ten behoeve van inzet in installaties waarin het chloor van halogeenvormende afgewerkte olie wordt teruggewonnen of verbrandingsinstallaties waar toereikende emissiebeperkende maatregelen zijn getroffen. Aan de vergunning waarin mengen wordt toegestaan worden dan sturingsvoorschriften verbonden.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaarden zijn van toepassing op zowel afgewerkte olie afkomstig van land als afgewerkte olie afkomstig van de scheepvaart.

PCB-houdende afgewerkte olie:

Voor PCB-houdende olie boven de in paragraaf I PCB-grenswaarde zijn op basis van de bepalingen uit de [POP-verordening](#) uitsluitend de handelingen D9 en D10 mogelijk. Deze handelingen moeten altijd leiden tot vernietiging of onomkeerbare omzetting van de PCB's.

Halogeenvormende afgewerkte olie:

De minimumstandaard voor halogeenvormende afgewerkte olie is 'nuttige toepassing met hoofdgebruik als brandstof'. Bij deze minimumstandaard geldt de beperking dat inzet in motoren voor voer- en vaartuigen niet is toegestaan. In de vergunningen voor de verwerker van de betreffende afvalstoffen worden sturingsvoorschriften opgenomen. In lijn met de Kaderrichtlijn wordt bij de verwerker van de betreffende brandbare afvalstoffen zo de verplichting neergelegd om er voor te zorgen dat de betreffende afvalstof later in de keten - al dan niet na opwerken tot een brandstof - niet wordt verstookt in een verbrandingsmotor met onvoldoende waarborgen voor het beperken van emissies naar de lucht. Op de achtergrond van deze beperking wordt verder ingegaan in paragraaf B.10.6 van het beleidskader. Voor het gebruik van sturingsvoorschriften in het algemeen wordt verwezen naar paragraaf D.2.2.4.2 van het beleidskader

De volgende verwerkingsvormen zijn ook toegestaan:

- Destillatie gevolgd door dehalogenatie door natriumbehandeling tot een brandstof die voldoet aan de daarvoor gestelde specificaties⁴ wordt hieronder begrepen. Daarnaast is destillatie gevolgd door dehalogenatie middels natriumbehandeling tot een brandstof die voldoet aan de daarvoor gestelde specificaties⁴ toegestaan.
- Rechtstreekse nuttige toepassing met hoofdgebruik als brandstof in ovens (bijvoorbeeld een cement- of en kalkoven) of elektriciteitscentrales.
- Verbranden met terugwinning van chloor door gespecialiseerde bedrijven.
- Voorbewerken van halogeenvormende afgewerkte olie om de kwaliteit van de afvalstoffen voor

⁴ Zie voor deze specificaties de toelichting van sectorplan 59 'Vloeibare brandstof- en olierestanten'.

nuttige toepassing met hoofdgebruik als brandstof te verbeteren. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat met fysisch en chemische bewerking van oliehoudend afval (bijvoorbeeld (warm) bezinken, filtreren, decanteren en (warm of koud) centrifugeren) vrijwel alleen het water- en sedimentgehalte wordt gereduceerd. Andere verontreinigingen, oxidatieproducten en additieven zoals zwavel- en chloorverbindingen, organische verontreinigingen en metalen worden hiermee niet afgescheiden.

De minimumstandaard betekent dat het verbranden van halogeenhoudende afgewerkte olie door ontdoeners, zoals garagebedrijven, niet kan worden toegestaan aangezien deze verbrandingsinstallaties niet voldoen aan het [Activiteitenbesluit](#).

(Overige) Afgewerkte olie (niet PCB- of halogeenhoudend):

Regeneratie van afgewerkte olie sluit aan bij het streven naar het sluiten van kringlopen en het nuttig toepassen van afvalstoffen op een zo hoogwaardig mogelijke wijze en met zo min mogelijk verlies aan kwaliteit. Verwerking van afgewerkte olie volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen, zonder dat be-/verwerkingen van de reststoffen nodig zijn die grote negatieve gevolgen voor het milieu hebben. De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst.

Uit een impact assessment uitgevoerd door de Europese commissie in het kader van de herziening van de [kaderrichtlijn afvalstoffen](#) is overigens gebleken dat er geen evidente milieuvoordelen bestaan van het regenereren van afgewerkte olie ten opzichte van het verbranden van olie. Dit heeft ertoe geleid dat in de nieuwe Kaderrichtlijn afvalstoffen niet meer expliciet wordt voorgeschreven dat afgewerkte olie moet worden geregenereerd. Daartegenover staat dat dezelfde kaderrichtlijn de lidstaten expliciet toestaat om op nationale schaal toch regeneratie te blijven nastreven. Nederlandse kiest er voor gebruik te maken van deze mogelijkheid en het beleid t.a.v. de verwerking van overige afgewerkte olie blijft gericht op regeneratie. Omdat in Nederland geen regeneratie-installatie operationeel is, betekent dit dat de verwerking van afgewerkte olie conform de minimumstandaard voorsnog in het buitenland plaats zal vinden. De minimumstandaard is van toepassing op zowel afgewerkte olie afkomstig van land als afgewerkte olie afkomstig uit de scheepvaart.

Fysisch en chemische verwerking van afgewerkte olie kan plaatsvinden door (warm) bezinken, filtreren, decanteren en (warm of koud) centrifugeren. Hiermee worden vrijwel alleen de water- en sedimentgehalten gereduceerd. Andere verontreinigingen, oxidatieproducten en additieven zoals zwavel- en chloorverbindingen, organische verontreinigingen en metalen worden hiermee niet afgescheiden.

Het voorbereiden van afgewerkte olie, zoals centrifugeren (koud) voor verwijdering van water en sediment wordt voorsnog toegestaan. Centrifugeren kan noodzakelijk zijn om te voldoen aan de productspecificaties die buitenlandse afnemers stellen. In het verleden is bij een vergunningprocedure aangetoond dat warm centrifugeren, met name door het energieverbruik, een laagwaardiger alternatief is dan de centrale ontwatering. Warm centrifugeren is daarom niet toegestaan. De overige vormen van voorbereiding zijn toegestaan. Indien in Nederland een installatie wordt gerealiseerd die voldoet aan de minimumstandaard, wordt het toestaan van het centrifugeren of van andere verwerkingsmethoden nader bezien.

De volgende verwerkingsvormen zijn op basis van de minimumstandaard niet toegestaan:

- Inzet in hoogovens, als vervangend reductiemiddel (zoals cokes) bij de ijzerproductie om het ijzererts om te zetten.
- Het verbranden van afgewerkte olie. Dit is laagwaardiger dan de minimumstandaard. Dat betekent dat ook bij ontdoeners, zoals garagebedrijven, geen afgewerkte olie mag worden verbrand.

[Eisen aan \(grondstoffen voor de productie van\) vloeibare brandstoffen en Regeling bepalingmethoden ...\(\)](#)

Voor halogeenhoudende afgewerkte olie en voor (overige) afgewerkte olie kan onder voorwaarden hoofdgebruik als brandstof worden toegestaan (zie minimumstandaard). In het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen niet meer dan 50 mg/kg aan organische halogeenverbindingen mogen bevatten. Het gehalte aan organische halogeenverbindingen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen wordt gemeten volgens de in bijlage B bij de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) aangegeven methode. Ook de bemonsteringsmethode is in deze regeling vastgelegd.

Op 1 maart 1999 is het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) gewijzigd. Met de wijziging wordt beoogd de emissie van dioxinen te beperken. In het besluit is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen geen gehalte aan PCB's van meer dan 0,5 mg/kg per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180 mogen bevatten. In de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) is echter geen methode vastgelegd voor het bepalen van het gehalte aan polychloorbifenylen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen. Dat betekent dat moet worden teruggevallen op de bepalingmethoden die zijn vastgelegd in de verordening die zijn gericht op het PCB-totaalgehalte of op 6 PCB-congeneren.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalbehandeling bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt of op basis van categorie 10 (PCB-houdende voorwerpen en preparaten met een gehalte van 0,5 mg/kg per polychloorbifenylen-congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180) of op basis van categorie 1 (vloeibare afvalstoffen) een stortverbod voor de diverse vormen van afgewerkte olie.

VI Overige informatie

Kaderrichtlijn afvalstoffen (2008), artikel 21 o.a.

De Europese Richtlijn afgewerkte olie (Richtlijn 75/439/EEG) is opgegaan in de nieuwe [kaderrichtlijn afvalstoffen](#) (art. 21 specifiek afgewerkte olie). De kaderrichtlijn bevat niet langer het voorschrift dat afgewerkte olie *moet* worden geregenereerd. Lidstaten zijn vrij om een regeneratie-eis voor te schrijven indien dit technisch haalbaar is. Als gevolg daarvan mogen lidstaten ook grensoverschrijdend transport ten behoeve naar verbrandings- of meeverbrandingsinstallaties beperken, teneinde voorrang te geven aan de regeneratie van afgewerkte olie. Nederland kiest ervoor om van deze mogelijkheid gebruik te maken. Dit is verwerkt in de minimumstandaard (paragraaf II) en de bepalingen rond grensoverschrijdend transport (paragraaf III).

Sectorplan 57 Halogeenhoudende afgewerkte olie [vervallen]

Het sectorplan 'Halogeenhoudende afgewerkte olie' is met ingang van LAP3 als apart sectorplan vervallen en samengevoegd met sectorplan 56 'afgewerkte olie'.

Sectorplan 58 Olie/water mengsels, olie/water/slib mengsels en oliehoudende slibben

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Olie/water mengsels (ow-mengsels) en olie/water/slib mengsels (ows-mengsels)	<ul style="list-style-type: none"> • vrijkomend bij olie- en slibafscidders; • vrijkomend bij schoonmaakactiviteiten; • eveneens: oliehoudende fracties die ontstaan bij afvalbewerkingstechnieken zoals decanteren, filtreren, centrifugeren, destilleren, etc.
Mengsels van olie en water en/of slib afkomstig uit de scheepvaart ¹	Bijvoorbeeld oliehoudende ladingrestanten, oliehoudend afval van lading, oliehoudend waswater, ballastwater, bilgewater en slops (ingezameld overeenkomstig de bepalingen uit sectorplan 53 - afvalstoffen afkomstig van schepen).
(Overige) oliehoudende slibben	Voor zover deze qua aard of samenstelling vergelijkbaar zijn met de slibfractie van olie- en slibafscidders.

Door de grote diversiteit in de herkomst van de ows-mengsels en oliehoudende slibben kunnen veel verontreinigingen, zoals organische halogeenverbindingen, zware metalen, PCB's conserveringsmiddelen, koelvloeistoffen en andere chemicaliën voorkomen in de olie-, water en/of slibfracties.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2.).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a Olie/water mengsels en olie/water/slib mengsels	Scheiden in een oliefractie, een zand/slibfractie (als van toepassing) en een waterfractie. De afgescheiden fracties vervolgens verwerken conform b, c, d en f (als van toepassing).
b Afgescheiden oliefractie uit a.	<p>Andere nuttige toepassing.</p> <p>Hierbij geldt de beperking dat hoofdgebruik als brandstof alleen is toegestaan binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van de afgescheiden oliefractie tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen <i>niet</i> is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers van deze afgescheiden oliefractie zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen.</p>
c Afgescheiden zand- en/of slibfractie uit a, en daarmee vergelijkbare oliehoudende slibben	Voor een afgescheiden zandfractie die na eenvoudig reiniging reeds voldoet aan de kwaliteitseisen voor grond uit het bouwbesluit is de minimumstandaard reinigen t.b.v. de inzet als grond.

¹ Deze vallen m.b.t. de verwerking onder dit sectorplan. Aspecten rond inzamelen zijn beschreven in sectorplan 53 (afvalstoffen afkomstig van schepen).

		Voor overige zand- en/of slibfracties en daarmee vergelijkbare oliehoudende slibben is de minimumstandaard reinigen in een thermische grondreinigingsinstallatie gericht op inzet als grond. De volgende verwerkingsvormen zijn eveneens toegestaan: <ul style="list-style-type: none"> • Verbranden als vorm van verwijdering in een AVI; • nuttig toepassen (hoofdgebruik) als brandstof of als toeslagstof, bijvoorbeeld in cementovens.
d	Afgescheiden waterfractie uit a	Zuivering gevolgd door lozing.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstoffen en minimumstandaard

Voor zowel de afgescheiden zandfractie (deelstroom c) als oliehoudende slibben (deelstroom e) is uitgangspunt voor verwerking reiniging analoog aan grondreiniging, maar zijn tevens andere vormen van verwerking toegestaan. Dit is al sinds LAP1 bestaand beleid dat vooralsnog wordt voortgezet. Echter, tijdens de planperiode wordt in het kader van het Convenant Meer en Beter Recycling onderzocht of voor deze deelstromen één van de toegestane vormen van verwerking hoogwaardiger is dan andere. Mogelijk wordt als gevolg hiervan deze studie de minimumstandaard voor dit sectorplan gewijzigd.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling of, t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2) en/of tenzij de mate van nuttige toepassing lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor ow-, en ows-mengsels geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		

t.b.v. verbranden	Ja	Voor de afgescheiden zand- en/of slibfractie uit a, en daarmee vergelijkbare oliehoudende slibben (par.II onder c).
	Nee	Voor de overige afvalstoffen of deelstromen uit paragraaf II.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Omdat nuttige toepassing (in ieder geval van de zand/slib- en de oliefracties) mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing (in ieder geval van de zand/slib- en de oliefracties) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor de afgescheiden zand- en/of slibfractie uit a, en daarmee vergelijkbare oliehoudende slibben (par.II onder c), indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor de overige afvalstoffen of deelstromen uit paragraaf II.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Omdat nuttige toepassing (in ieder geval van de zand/slib- en de oliefracties) mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing (in ieder geval van de olie- en zand/slibfractie) mogelijk is.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Er zijn geen wettelijk vastgelegde normen om te bepalen wanneer sprake is van een ow(s)-mengsel en wanneer van vb. met water of sediment verontreinigde afgewerkte olie. Een afbakening van de diverse olie- en/of water-gerelateerde afvalstoffen is weergegeven in een indicatief schema [#tzt komt hier een link naar een achtergronddocument#](#) voor de afbakening van diverse olie- en/of water-gerelateerde sectorplannen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afgewerkte olie (ongeacht het gehalte aan organische halogeenverbindingen of het gehalte aan PCB's)	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
Niet-gebruikte olie en partijen olie en brandstofrestanten die niet aan de specificaties voldoen	Zie SP59 (Vloeibare brandstof en olierestanten)
Boorspoeling op oliebasis	Zie SP60 (oliehoudende boorspoeling en boorgruis)
Boor-, snij-, slijp- en walsolie en emulsies hiervan	Zie SP61 (Boor-, snij-, slijp- en walsolie)
Olie geabsorbeerd/geadsorbeerd door/aan andere materialen als poetsdoeken, absorptiekorrels of -matten, etc.	Zie SP63 (overig oliehoudend afval)
Olie van plantaardige of dierlijke oorsprong	Zie SP65 (Dierlijk afval) Voor specifieke gevallen; voor overige: zie beleidskader.
Rem- en koelvloeistof	Zie SP67 (Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 050102; 050103; 120118; 130501; 130502; 130503; 130506; 130507; 130508; 130801; 130802; 160708; 190207; 190810.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).

- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Ow-mengsels en ows-mengsels vallen onder categorie 61 van bijlage 5 van het LAP³: *olie/water mengsels (ow-mengsels) en olie/water/slib mengsels (ows-mengsels) (...)*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. de ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Voor ow(s)-mengsels en oliehoudende slibben afkomstig van schepen zijn bovendien ook de volgende aspecten van belang:

- Voor het inzamelen van ow(s) mengsels en oliehoudende slibben afkomstig van schepen is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk (zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht). In het besluit wordt voor oliehoudend scheepsafval een onderscheid gemaakt in de volgende ows-mengsels voor zover deze afvalstoffen bij het in bedrijf zijn of het onderhoud van een schip aan boord ontstaan:

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

- bilgeolie en bilgewater (Euralcodes 130401, 130402, 130403 en 161001), bilgewater (niet gevaarlijk afval) (Euralcode 161002), oliehoudend ladingrestant, oliehoudend water, oliehoudend afval en slops (Euralcodes 160305, 130802, 130899, 130701, 130703 en 160708), oliehoudend waswater of andere oliehoudende reinigingsvloeistof, oliehoudend buikdenningafval en sludges (Euralcode 160708) en oliehoudend ballastwater (Euralcode 160708 en 130899).
- oliehoudende gevaarlijke afvalstoffen die bij reinigingswerkzaamheden vrijkomen. Concreet betreft het oliehoudend waswater of andere reinigingsvloeistof, sludges en buikdenningafval (Euralcodes 160708 en 160709).

In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Het mengen van oliehoudende afvalstoffen met als doel de concentraties van verontreinigingen (organische halogeenverbindingen, PCB's) te verlagen om de oliefractie als reguliere brandstof op de markt te brengen wordt, gelet op het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#), niet toegestaan. Deze beperking geldt tijdens de hele keten van inzamelen, bewaren en verwerken van oliefracties met een gehalte aan organische halogeenverbindingen van meer dan 50 mg/kg.

Mengen kan wel worden toegestaan ten behoeve van inzet in installaties waarin het chloor wordt teruggewonnen of verbrandingsinstallaties waar toereikende emissiebeperkende maatregelen zijn getroffen. Aan de vergunning waarin mengen wordt toegestaan worden dan sturingsvoorschriften verbonden.

Toelichting op de minimumstandaard

In onderstaande alinea's worden de verschillende minimumstandaarden uit paragraaf II afzonderlijk toegelicht.

Minimumstandaard voor ow-mengsels en ows-mengsels

De minimumstandaard voor ow(s)-mengsels is gericht op het zoveel mogelijk afscheiden van de verschillende aanwezige fracties t.b.v. recycling of nuttige toepassing ervan. De meest toegepaste wijze van voorbereiding voor ow(s)-mengsels t.b.v. het afscheiden van deze fracties is:

- toepassing van een centrifuge voor afscheiding van de slibfractie, en
- toepassing van een olie/waterscheider (decanter) voor afscheiding van de oliefractie.

Bij inzamelaars of bij houders van een vergunning voor uitsluitend bewaren van ows-mengsels (bewaren als zelfstandige activiteit) kan spontane ontmenging van de te onderscheiden fracties (oliefractie, slib/zand-fractie, waterfractie) plaatsvinden zonder dat er enige actieve handeling wordt uitgevoerd om deze ontmenging te realiseren of te verbeteren.

- Uit jurisprudentie (E03.98.0991, d.d. 25 augustus 2000) is gebleken dat bij het separeren van de componenten die door het spontaan ontmengen zijn ontstaan, sprake is van bewerken. Deze eenvoudige vorm van bewerken is toegestaan, wanneer zeker is gesteld dat de gesepareerde fracties worden verwerkt volgens respectievelijk de minimumstandaarden voor olie, water en slibfractie.
- In plaats van separatie van de spontaan ontmengde fracties is integrale afvoer naar een erkend bewerker voor ows-mengsels ook toegestaan. In dat laatste geval is geen sprake van bewerking.
- Het voorgaande betekent dat ook het ontwateren van ows-mengsels aan boord van schepen een vorm van bewerking is. Hier is sprake van het bewerken buiten een inrichting. Een ontheffing voor het ontwateren aan boord van schepen kan worden verleend (artikel 10.54 van de Wet

milieubeheer), onder de voorwaarde dat de waterfractie wordt afgegeven aan een inrichting waar de waterfractie na zuivering wordt geloosd.

Minimumstandaard oliehoudende slibben en afgescheiden zand- of slibfractie

Voor oliehoudende slibben alsook de zand- en slibfractie na scheiden, is de minimumstandaard 'reinigen in een thermische grondreinigingsinstallatie gericht op inzet als grond'. Deze minimumstandaard gaat uit van een bepaalde mate van verontreiniging.

Voor een afgescheiden zandfractie (par.II onder c) die - eventueel na eenvoudig wassen – ook zonder thermische reinigen reeds voldoet aan de kwaliteitseisen van het [Besluit bodemkwaliteit](#), is er feitelijk geen reden om dit zand verplicht te reinigen in een thermische grondreinigingsinstallatie. De minimumstandaard voorziet in deze mogelijkheid.

Verder zijn de volgende bepalingen van belang:

- Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof' en paragraaf B.7.5.5. 'Mengen met grond en bagger'.

De minimumstandaard geeft aan dat voor oliehoudende slibben (par. II onder c), als alternatief voor thermisch reinigen met als doel inzet als grond, ook volstaan kan worden met de volgende verwerkingsvormen:

- Verbranden in een afvalverwerkingsinstallatie (roosteroven);
- Nuttig toepassen (hoofdgebruik) als brandstof of
- Nuttig toepassing als toeslagstof, bijvoorbeeld in cementovens.

Minimumstandaard afgescheiden oliefractie:

De minimumstandaard voor de afgescheiden oliefractie is 'nuttige toepassing van de oliefractie in de vorm van hoofdgebruik als brandstof'. Dit uitsluitend binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen (Zie voor beperkende voorwaarden beleidskader B.10.6).

Naast hoofdgebruik als brandstof van de oliefractie is ook het opwerken tot brandstof die voldoet aan de daarvoor geldende specificaties⁴ toegestaan. Of dit mogelijk is, wordt met name bepaald door de samenstelling en herkomst van de organische drijfslaag. De minimumstandaard sluit echter het opwerken tot een brandstof voor gebruik in voer- en vaartuigen en andere mobiele toepassingen uit. In de vergunning van de verwerking worden hiertoe sturingsvoorschriften opgenomen.

Verder zijn de volgende aspecten van belang:

- In het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen niet meer dan 50 mg/kg aan organische halogeenvormingen mogen bevatten.
- Het gehalte aan organische halogeenvormingen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen wordt gemeten volgens de in bijlage B bij de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) aangegeven methode. Ook de bemonsteringsmethode is in deze regeling vastgelegd.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

⁴ Zie voor deze specificaties de toelichting van sectorplan 59 'Vloeibare brandstof- en olierestanten'.

De BREF Ferrometaalbewerking bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan. Dit betreft bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om de verwerking van oliehoudend drainagewater. De minimumstandaard is in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare afvalstoffen een stortverbod. Olie/water/slib mengsels en oliehoudende slibben kunnen - afhankelijk van de viscositeit - onder deze categorie vallen.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In het kader van het Convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Het principe hiervan is opgenomen in de hoofdstukken A.4 (Uitgangspunten), B.9 (Recycling) en D.2 (Minimumstandaard). Dit sectorplan heeft betrekking op een grote variatie aan afvalstromen waarvoor soms meerdere vormen van recycling mogelijk zijn. In het eerste deel van de planperiode wordt nagegaan of hier stromen bij zijn waarvoor het meerwaarde kan hebben om onderscheid te maken en beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Als uit dit onderzoek komt dat dit meerwaarde heeft en ook reëel (voldoende verwerkingscapaciteit, acceptabel kostenniveau, etc.) is, kan dit leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

Sectorplan 59 Vloeibare brandstof- en olierestanten

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Vloeibare brandstofrestanten	Zoals bijvoorbeeld (niet limitatief):
Niet gebruikte minerale of synthetische oliën (olierestanten)	<ul style="list-style-type: none">• Niet gebruikte oliën (vb. smeerolie);• Oliehoudende afvalstoffen die vrijkomen bij het ledigen of reinigen van opslagtanks voor olieproducten (tenzij het gaat om afvalolie als onderdeel van oliehoudende waswaters);• Partijen olie of brandstof die niet aan de specificaties voldoen (off-spec partijen);

Partijen kunnen water en sediment bevatten en verontreinigingen zoals organische halogeenverbindingen, zware metalen en chemicaliën.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2.).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Vloeibare brandstofrestanten	Andere nuttige toepassing (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof)
b	Olierestanten	Andere nuttige toepassing, met als beperking dat 'hoofdgebruik als brandstof' alleen is toegestaan binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van olierestanten tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen of andere mobiele toepassingen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om een dergelijke inzet buiten inrichtingen te voorkomen.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op

basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor vloeibare brandstof- of olierestanten geldt dat elke mate van verwijderen te veel is.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien voorbereiden voor hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ² .

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de [Richtlijn storten \(1999/31/EG\)](#).

IV Overwegingen bij de afbakening

Vloeibare brandstof- en olierestanten zijn bijvoorbeeld oliehoudende afvalstoffen die vrijkomen bij het legen van brandstoftanks of smeerolietanks voorafgaand aan schoonmaken of verwijderen van tanks. Ook partijen niet gebruikte olie of brandstoffen die niet aan gestelde specificaties voldoen en daardoor geen toepassing (kunnen) krijgen, vallen in deze categorie (off-spec partijen).

In brandstof- en olierestanten kunnen naast olie ook water en sediment voorkomen. Daarnaast kunnen brandstof- en olierestanten verontreinigingen bevatten zoals organische halogeenverbindingen, zware metalen en chemicaliën.

In de afbakening van het sectorplan (paragraaf I) wordt gesproken van 'niet aan de specificaties voldoen' en om die reden niet gebruikt kunnen worden. Het is niet goed mogelijk om een uitputtend overzicht te geven van alle specificaties die van toepassing kunnen zijn. Voorbeelden van specificaties (geen limitatief overzicht) zijn:

- een maximum gehalte aan halogenen en zwavel op basis van het [Besluit organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#),
- een -specifiek voor benzine - maximum gehalte aan lood op basis van bovengenoemd besluit (waarin verwezen wordt naar richtlijn 98/70/EG) en
- maximale gehalten aan PCB's (zie sectorplan 64 'PCB-houdende afvalstoffen').

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Afgewerkte olie (ongeacht het halogeengehalte of het PCB-gehalte)	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
Afgewerkte olie als onderdeel van ballastwater, bilgewater, oliehoudend waswater, oliehoudend afvalwater, bilge, olie/water- of olie/water/slib-mengsels uit bijvoorbeeld olie/water-scheiders, etc.	Zie SP58 (olie/water mengsels; olie/water/slib mengsels; oliehoudende slibben)
Boorspoeling op oliebasis	Zie SP60 (Oliehoudende boorspoeling en boorgruis)
Boor-, snij-, slijp- en walsolie en emulsies hiervan	Zie SP61 (Boor-, snij-, slijp- en wasolie)
Poetsdoeken en ad- of absorptiematerialen verontreinigd met olie	Zie SP63 (Overig oliehoudend afval)
Olie van plantaardige of dierlijke oorsprong	Zie SP65 (Dierlijk afval) Voor specifieke gevallen; voor overige: zie beleidskader.
Rem- en koelvloeistof	Zie SP67 (Halogeenhoudende oplosmiddelen en glycolen)

Een afbakening van de diverse olie- en/of watergerelateerde afvalstoffen is weergegeven in een indicatief schema [#tzt komt hier een link naar een achtergronddocument#](#) voor de afbakening van diverse olie- en/of watergerelateerde sectorplannen.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 050105; 120106; 120107; 120110; 120119; 130701; 130702; 130703; 190207; 200126

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis

neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen uit dit sectorplan vallen onder categorie 62 van bijlage 5 van het LAP³: *niet-gebruikte oliën en partijen olie en brandstof die niet aan de specificaties voldoen (off-spec partijen)*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Voor het inzamelen van vloeibare olie- en brandstofrestanten uit de scheepvaart is bovendien een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk (zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht). In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Het mengen van oliehoudende afvalstoffen met als doel de concentraties van verontreinigingen (organische halogeenvormingen, PCB's) te verlagen teneinde de oliefractie als reguliere brandstof op de markt te brengen is, gelet op het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#), niet toegestaan. Deze beperking geldt tijdens de hele keten van inzamelen, bewaren en verwerken van brandstof- en olierestanten met een gehalte aan organische halogeenvormingen van meer dan 50 mg/kg.

Mengen kan wel worden toegestaan ten behoeve van inzet in installaties waarin het chloor wordt teruggewonnen of verbrandingsinstallaties waar toereikende emissiebeperkende maatregelen zijn getroffen. Van het voorgaande kan worden afgeweken. Aan de vergunning waarin mengen wordt toegestaan worden dan sturingsvoorschriften verbonden.

Toelichting op de minimumstandaard

De geformuleerde minimumstandaard 'andere nuttige toepassing' (vb. hoofdgebruik als brandstof) betekent een voortzetting van het bestaande beleid voor zowel brandstofrestanten als olierestanten. Hiermee is rechtstreekse nuttige toepassing in cementovens of elektriciteitscentrales met hoofdgebruik als brandstof toegestaan.

Specifiek voor olierestanten is toegevoegd dat dit alleen mag binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen en geldt dus een beperking t.a.v. inzet in motoren voor voer- en vaartuigen. In de vergunningen voor de verwerker van de betreffende afvalstoffen worden sturingsvoorschriften opgenomen. In lijn met de Kaderrichtlijn wordt bij de verwerker van de betreffende brandbare afvalstoffen zo de verplichting neergelegd om er voor te zorgen dat de betreffende afvalstof later in de keten - al dan niet na opwerken tot een brandstof - niet wordt verstoekt in een verbrandingsmotor met onvoldoende waarborgen voor het beperken van emissies naar de lucht. Op de achtergrond van deze beperking wordt verder ingegaan in paragraaf B.10.6 van het beleidskader. Voor het gebruik van sturingsvoorschriften in het algemeen wordt verwezen naar paragraaf B.2.3.4.2 van het beleidskader.

Het opwerken van brandstof- en olierestanten voor hergebruik is hoogwaardiger en daarom eveneens toegestaan. Hiervan is sprake indien het gaat om eenvoudige handelingen nodig om de olie of brandstof weer voor het oorspronkelijk beoogde gebruik geschikt te maken. Brandstofrestanten die niet voldoen aan de geldende productspecificaties voor die brandstof kunnen door ontwateren en/of sedimentverwijdering geschikt worden gemaakt voor hergebruik.

Overige brandstofrestanten mogen ook door destillatie worden verwerkt tot een toepasbare brandstof welke voldoet aan de productspecificaties.

Ook het bewerken van brandstof- en olierestanten om de kwaliteit van de afvalstoffen voor andere nuttige toepassing te verbeteren, kan op basis van de minimumstandaard worden toegestaan. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat met fysisch en chemische bewerking van oliehoudend afval (bijvoorbeeld (warm) bezinken, filtreren, decanteren en (warm of koud) centrifugeren) vrijwel alleen het water- en sedimentgehalte wordt gereduceerd. Andere verontreinigingen, oxidatieproducten en additieven zoals zwavel- en chloorverbindingen, organische verontreinigingen en metalen worden hiermee niet afgescheiden.

De minimumstandaard is van toepassing op zowel olie- en brandstofrestanten afkomstig van land als olie afkomstig van de scheepvaart.

Eisen aan (grondstoffen voor de productie van) vloeibare brandstoffen

In het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen niet meer dan 50 mg/kg aan organische halogeenvbindingen mogen bevatten. Het gehalte aan organische halogeenvbindingen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen wordt gemeten volgens de in bijlage B bij de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) aangegeven methode. Ook de bemonsteringsmethode is in deze regeling vastgelegd.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstukken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalbehandeling bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de proces-technische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare olie- en brandstofrestanten een stortverbod.

Sectorplan 60 Oliehoudende boorspoeling en boorgruis

I Afbakening

Boorspoeling en boorgruis komen vrij bij het boren van een boorgat voor de winning van olie of gas. De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Oliehoudende boorspoeling en boorgruis	Onder oliehoudende boorspoeling en boorgruis worden verstaan: <ul style="list-style-type: none">• Boorspoeling op oliebasis (ook wel oil based mud genoemd – of kortweg 'obm');• Met obm verontreinigd boorgruis;• De oliefractie van met obm verontreinigde stoffen;• De oliefractie van met obm verontreinigd water;• De oliefractie van met obm verontreinigde boorspoeling op waterbasis.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Oliehoudende boorspoeling en boorgruis	Destillatie tot een voor het oorspronkelijke doel inzetbare olie en tot een minerale stof (of destillatieresidu). Van destillatie kan slechts wordt afgezien wanneer een vergund verwerker oordeelt dat een partij hiervoor niet geschikt is.
b	Destillatieresidu (minerale fractie verkregen na destillatie onder a)	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor oliehoudende boorspoeling en boorgruis geldt dat elke mate van storten, behoudens de overgebleven minerale fractie na destillatie, te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling van de oliefractie mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling van de oliefractie mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling van de oliefractie mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling van de oliefractie mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling van de oliefractie mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling van de oliefractie mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Boorspoeling oftewel boormud is een mengsel van olie, water, emulgatoren en chemicaliën. De olie bestaat uitsluitend uit alifatische en naftenische verbindingen. In de praktijk wordt gebruik gemaakt van boorspoeling op oliebasis (obm: oil based mud) en boorspoeling op waterbasis ('water based mud' of wbm). Boorspoeling op oliebasis kan van minerale of synthetische oorsprong zijn. Het type boorspoeling en de exacte samenstelling van boorspoeling is afhankelijk van de aardlagen waarin wordt geboord en de wijze van boren.

- Afhankelijk van de gebruikte additieven en de toepassing kunnen in boorspoeling stoffen en verontreinigingen voorkomen als polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), vluchtige aromaten, barium, zware metalen, chloride en chemicaliën.
- Vanwege de specifieke samenstelling heeft gebruikte boorspoeling nog een hoge positieve waarde.

Bij het boren komt ook *boorgruis* (of cuttings) vrij. Dit boorgruis bestaat uit ongeveer 5% olie en 95% sediment. Vrijgekomen boorgruis wordt samen met de boorspoeling naar de oppervlakte getransporteerd. Het gruis wordt meestal ter plaatse van het boorplatform gezeefd van de boorspoeling, waarna de boorspoeling opnieuw wordt gebruikt. Het met obm verontreinigde gruis wordt ter verwerking afgevoerd.

Een afbakening van de diverse olie- en/of watergerelateerde afvalstoffen is weergegeven in een indicatief schema [#tzt komt hier een link naar een achtergronddocument#](#) voor de afbakening van diverse olie- en/of watergerelateerde sectorplannen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Met olie verontreinigde grond	Zie SP39 (Grond)
Afgewerkte olie (ongeacht het halogeengehalte of het gehalte aan PCB's)	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
Met olie verontreinigde boorspoeling op waterbasis ('water based mud' of wbm)	Zie SP58 (ow-mengsels, ows-mengsels en oliehoudende slibben)
Olie als onderdeel van ballastwater, bilgewater, oliehoudend waswater, oliehoudend afvalwater, bilge, olie/water- of olie/water/slib-mengsels uit bijvoorbeeld olie/water-scheidings, etc.	
Vast en pasteus oliehoudend afval	Zie SP63 (overig oliehoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 010505; 010506.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)

- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Oliehoudende boorspoeling en boorgruis valt onder categorie 63 van bijlage 5 van het LAP²: *boorspoeling op oliebasis (obm), met obm verontreinigd boorgruis en de oliefractie van met obm verontreinigde stoffen*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Afhankelijk van de gebruikte additieven en de toepassing kunnen in boorspoeling stoffen en verontreinigingen voorkomen als polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), vluchtige aromaten, barium, zware metalen, chloride en chemicaliën. Dit zijn deels ZZS.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. afvalproducent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Dit sectorplan beschrijft de minimumstandaard voor zowel de boorspoeling en boorgruis als voor de fracties die bij verwerking hiervan ontstaan.

Boorspoeling en boorgruis destilleren tot minerale olie

Boorspoeling wordt bij het boorproces meermaals gebruikt alvorens het in de afvalfase terecht komt. Het boorgruis wordt namelijk meestal ter plaatse van het boorplatform gezeefd van de boorspoeling, waarna de boorspoeling opnieuw wordt gebruikt. Door het gebruik verandert de samenstelling van de boorspoeling, waardoor deze gereconditioneerd moet worden. Deze reconditionering gebeurt meestal door centrifugeren en mengen. Het met obm verontreinigde boorgruis wordt ter verwerking (destillatie) afgevoerd.

De boorspoeling wordt pas voor verwerking (destillatie) afgevoerd als reconditionering niet meer mogelijk is. Bij destillatie van boorspoeling op oliebasis en met obm verontreinigd gruis of water ontstaan basisolie, gruis en water.

Of een partij oliehoudende boorspoeling of boorgruis destilleerbaar is, moet worden nagevraagd bij een vergunninghouder die basisolie kan destilleren uit boorspoeling en boorgruis. Deze vergunninghouder moet duidelijke acceptatiecriteria formuleren en verstrekken. De vergunninghouder kan ook op economische gronden besluiten dat een partij boorspoeling en boorgruis niet-destilleerbaar is. In de vergunning kan worden vastgelegd dat verwerking van obm op een andere wijze dan door destillatie uitsluitend is toegestaan, wanneer voor de betreffende partij een verklaring is verstrekt waaruit blijkt dat destillatie tot een basisolie technisch of economisch niet mogelijk is.

Vanwege het hoge sedimentgehalte zijn voor destillatie specifieke procestechnische voorzieningen vereist. Voorbewerking van boorspoeling en boorgruis door de waterfractie met fysische en/of chemische methoden af te scheiden, is toegestaan.

Bij destillatie gevormde minerale stof (destillatieresidu)

De met destillatie verkregen minerale stof kan slechts in een aantal gevallen worden verwerkt in een thermische grondreinigingsinstallatie, waarna de reststof wordt toegepast als grond- of bouwstof. Een dergelijke hoogwaardige verwerking is echter niet voor alle minerale stoffracties haalbaar, zodat storten in bepaalde gevallen noodzakelijk blijft.

Partiële reiniging van de minerale stof in een thermische grondreinigingsinstallatie is mogelijk wanneer dat gewenst is om de milieurisico's bij het storten te beperken. In de [Regeling beoordeling reinigbaarheid grond 2006](#) staat bovendien in artikel 12a dat de minerale stof die resteert na de destillatie van het mengsel van oliehoudende boorspoeling en boorgruis wordt aangemerkt als niet-reinigbare verontreinigde grond. Om bovenstaande redenen is de minimumstandaard voor de minerale stof die resteert na destillatie (destillatieresidu) 'storten'.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare afvalstoffen een stortverbod. Oliehoudende boorspoeling en boorgruis welke nog niet gedestilleerd is, valt onder deze categorie. Het destillatieresidu mag worden gestort.

Sectorplan 61 Boor-, snij-, slijp- en walsolie

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Boor-, snij-, slijp- en walsolie en -emulsie (niet zijnde hydraulische olie of smeerolie)	Dit betreft oliehoudende vloeistoffen die bij (verspanende) bewerking van metalen en kunststoffen zijn toegepast en voor zover nodig van metaal- en/of kunststofverontreinigingen zijn ontdaan ¹ . Deze oliehoudende afvalstof bestaat uit olie, water en/of emulsies.
Oliehoudende fractie die bij de verwerking van boor-, snij-, slijp- en walsolie is verkregen.	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Boor-, snij-, slijp- en walsolie of -emulsie	Scheiden van de olie- en de waterfractie. Voor een oliehoudende <i>emulsie</i> is rechtstreekse inzet als reductiemiddel bij hoogovens eveneens toegestaan.
b	Oliehoudende fractie die door verwerking volgens a is verkregen	Andere nuttige toepassing zoals bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none">• gebruik als reductiemiddel in hoogovens;• hoofdgebruik als brandstof, met als beperking dat dit alleen is toegestaan binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat verwerken van boor-, snij-, slijp- en walsolie tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers van boor-, snij-, slijp- of walsolie zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen of andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen.
c	Waterfractie die door verwerking volgens a is ontstaan	Lozen na zuivering.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking

¹ Dit betreft o.a. maar niet uitsluitend de oliefractie of emulsie zoals afgescheiden in Sectorplan 62 'metalen met aanhangende olie of emulsie'.

voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor boor-, snij-, slijp- of walsolie/emulsie geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ³ .

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien (voorbereiden voor) hergebruik technische mogelijk is.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

³ Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de [Richtlijn storten \(1999/31/EG\)](#).

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan ziet toe op (metaal)bewerkingsvloeistoffen in de vorm van emulsies en oliën die zijn gebruikt als smeer- of koelmiddel bij metaalbewerking waarbij metaal- of kunststofdeeltjes vrijkomen (bijvoorbeeld zagen, frezen en boren). Deze emulsie of olie zorgt naast smering en/of koeling ook voor het afvoeren van de vrijgekomen metaal- of kunststofdeeltjes.

Grofweg worden twee categorieën onderscheiden: de watermengbare (onder andere emulsies) en de niet-watermengbare koelsmeermiddelen (onder andere snijolie).

Bij bewerkingen waarbij metaal- of kunststofdeeltjes (spanen) vrijkomen, worden vaak emulsies als smeer- of koelvloeistof gebruikt. De hoge bewerkingsnelheden vereisen voldoende koeling en smering. In het gebruikte koel/smeermiddel zit naast de emulsie en metaal- of kunststofdeeltjes ook water. Om de prestatie te verbeteren, de standtijd te verlengen en de corrosie te verminderen worden aan de verschillende basisvloeistoffen vaak ook additieven, zoals chloorverbindingen, toegevoegd.

Bij spaanloze bewerking hoeven er geen metaal- of kunststofdeeltjes worden afgevoerd. De functie van de olie is uitsluitend smeren en koelen. Daarom wordt vaak hydraulische olie en smeerolie toegepast als (metaal)bewerkingsvloeistof. De verwerking van deze hydraulische olie en smeerolie valt niet onder de scope van dit sectorplan (zie tabel).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Hydraulische olie en smeerolie van spaanloze bewerking	Zie SP56 (afgewerkte olie)
Oliehoudende slibben van bijvoorbeeld brandstofopslag, tankreiniging, decanteren of olieslibafscheiders	Zie SP58 (olie/water en olie/water/slib-mengsels en oliehoudende slibben)
Oliehoudend fijn metaalbewerkingsafval	Zie SP62 (Metalen met aanhangende olie of emulsie)
Vast en pasteus oliehoudend afval	Zie SP63 (Overig oliehoudend afval)

Een afbakening van de diverse olie- en/of watergerelateerde afvalstoffen is weergegeven in een indicatief schema [#tzt komt hier een link naar een achtergronddocument#](#) voor de afbakening van diverse olie- en/of watergerelateerde sectorplannen.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 120106; 120107; 120108; 120109; 120110; 120118; 120119; 130104; 130105.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)

- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen van dit sectorplan vallen onder categorie 64 van de bijlage 5 van het LAP⁴: *oliehoudende vloeistof die bij de bewerking van metalen en kunststoffen is toegepast, waaronder boor-, snij-, slijp- en walsolie*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. afvalproducent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard is gericht op het nuttig toepassen van de oliehoudende fractie uit boor-, snij-, slijp- en walsolie.

Een veel voorkomende route waarbij de olie wordt ingezet als reductiemiddelen bij de productie van staal valt onder deze minimumstandaard. Omdat de olie niet terugkomt in een product, materiaal of grondstof is dit geen recycling. Het is echter wel nuttige toepassing omdat met de inzet van de olie het gebruik van andere reductiemiddelen – i.c. cokes – wordt vermeden.

De minimumstandaard staat ook gebruikt als brandstof toe. Hierbij geldt echter wel de beperking dat inzet in motoren voor voer- en vaartuigen niet is toegestaan. In de vergunningen voor de verwerker van de betreffende afvalstoffen worden sturingsvoorschriften opgenomen. In lijn met de Kaderrichtlijn wordt bij de verwerker van de betreffende brandbare afvalstoffen zo de verplichting neergelegd om er voor te zorgen dat de betreffende afvalstof later in de keten – al dan niet na opwerken tot een brandstof – niet wordt verstoekt in een verbrandingsmotor met onvoldoende waarborgen voor het beperken van emissies naar de lucht. Op de achtergrond van deze beperking wordt verder ingegaan in paragraaf B.10.6 van het beleidskader. Voor het gebruik van sturingsvoorschriften in het algemeen wordt verwezen naar paragraaf D.2.3.4.2 van het beleidskader.

In het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen niet meer dan 50 mg/kg aan organische halogeenvormingen mogen bevatten. Het gehalte aan organische halogeenvormingen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen wordt gemeten volgens de in bijlage B bij de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) aangegeven methode. Ook de bemonsteringsmethode is in deze regeling vastgelegd.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Ferrometaalbewerking bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Voor een deel hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. De minimumstandaard is met een deel van deze BBT-conclusies in overeenstemming. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de

minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Smeermiddel / waterig afval van nat trekken van draad in de ferrometaalverwerkende industrie	Ferrometaalbewerking	A5.3	Schoonmaken van smeermiddel t.b.v. hergebruik

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1 (vloeibare afvalstoffen), geldt voor de afvalstoffen van dit sectorplan een stortverbod.

Sectorplan 62 Metalen met aanhangende olie of emulsie

I Afbakening

Dit metaalafval komt voornamelijk vrij bij de metaalverwerkende industrie. De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen
Fijn metaalbewerkingsafval zoals hamerslagslib en oliehoudend fijn slijpafval
Verspaningen (zoals draaisels en boorsels) van verschillende metalen met aanhangende vloeistoffen zoals boor-, snij-, slijp-, walsolie of koelemulsies

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Verspaningen van verschillende metalen met aanhangende vloeistoffen zoals boor-, snij-, slijp-, walsolie of koelemulsies	Scheiden van metaal en de olie of emulsie door uitlekken (minimaal 48 uur) of centrifugeren en apart opvangen van de olie of emulsie, t.b.v. (in ieder geval) de recycling van het metaal.
b	Fijn metaalbewerkingsafval met aanhangende olie of emulsie	Recycling van in ieder geval de metalen.
c	De uit verwerking a afgescheiden olie of emulsie	Verwerken conform de daarvoor geldende minimumstandaard: <ul style="list-style-type: none">• hydraulische of smeerolie: SP56 (afgewerkte olie);• Overige: verwerken conform SP61 (Boor-, snij-, slijp- of walsolie).

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking

en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor alle afvalstoffen vallend onder dit sectorplan geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (in ieder geval van het metaal) mogelijk is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling (in ieder geval van het metaal) mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én (voor de metalen) omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Omdat recycling (in ieder geval van de metalen) mogelijk is.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat recycling (in ieder geval van de metalen) mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling (in ieder geval van het metaal) mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Bij bewerkingen waarbij metaaldeeltjes (spanen) vrijkomen, worden vaak olie of emulsies als smeer- of koelvloeistof gebruikt. De hoge bewerkingsnelheden vereisen voldoende koeling en smering. In het gebruikte koel/smeermiddel zitten naast de emulsie ook de metalen vrijgekomen deeltjes.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Metaalafval	Zie SP12 (Metalen)
Metalen tanks	Zie SP49 (Ondergrondse tanks)
Afgewerkte olie (ongeacht het gehalte aan halogeenvverbindingen of PCB's)	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
Booraafval	Zie SP60 (Oliehoudende boorspoeling en boorgruis)
Oliën vrijkomend bij metaalbewerking	Zie SP61 (Boor-, snij-, slijp- en walsolie)
Olie van plantaardige of dierlijke oorsprong	Zie SP65 (Dierlijk afval (in specifieke situaties)); Voor overig: zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 170409.

Deze code is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate van belang dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen van dit sectorplan vallen onder categorie 91 van bijlage 5 van het LAP²: *metaalafvalstoffen met aanhangende olie of emulsie*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard is gericht op het scheiden van de metalen en de olie/emulsie t.b.v. de recycling van het metaal. Scheiding van metaal en olie of emulsie is van belang uit het oogpunt

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

van het tegengaan van de verspreiding van olie of emulsie in het milieu, en de recycling van het metaal. Deze verwerking is duurder dan integrale verwerking en kan aanleiding zijn voor ontwijkgedrag, maar heeft uit oogpunt van milieueffecten de voorkeur.

Voor de verwerking van de afgescheiden olie of emulsie verwijst de minimumstandaard naar andere sectorplannen.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Ferrometaalbewerking bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om de verwerking van slijpslib. De minimumstandaard is in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusie.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare afvalstoffen een stortverbod. De afgescheiden oliefractie of emulsie kan - afhankelijk van de viscositeit - onder deze categorie vallen. Ook is in het besluit een stortverbod opgenomen voor metalen (categorie 38).

Sectorplan 63 Overig oliehoudend afval

I Afbakening

Overig oliehoudend afval bestaat in hoofdzaak uit vast, pasteus en overig oliehoudend afval dat niet valt onder een van de overige sectorplannen voor oliehoudend afval. Deze afvalstoffen komen vrij in de industrie bij bijvoorbeeld schoonmaakactiviteiten en bij bedrijven die onderhoudswerkzaamheden aan bijvoorbeeld verbrandingsmotoren en machines uitvoeren.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Oliehoudend afval wat niet valt onder één van de overige olie-gerelateerde sectorplannen	Zie paragraaf IV voor een overzicht van de andere sectorplannen rond olie(houdend) afval.
Overig oliehoudend afval afkomstig van de scheepvaart (bijvoorbeeld oliehoudend afval van lading)	
Oliehoudend absorptiemateriaal en ander oliehoudend vast afval	

Door diversiteit in de herkomst van dit afval kunnen veel verontreinigingen voorkomen, met name organohalogeenvverbindingen, zware metalen en chemicaliën.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
(overig) oliehoudend afval	Verwijderen door verbranden. 'Hoofdgebruik als brandstof' als vorm van nuttige toepassing is alleen toegestaan binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van deze afvalstof tot brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen of andere mobiele toepassingen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om een dergelijke inzet buiten inrichtingen te voorkomen.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en

- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor overig oliehoudend afval geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verbranden mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan omvat oliehoudend afval dat niet valt onder een van de overige sectorplannen voor oliehoudend afval en dus niet valt onder één van de genoemde sectorplannen in onderstaande tabel. Specifiek noemt de afbakening de volgende twee afvalstoffen:

- Overig oliehoudend afval afkomstig uit de scheepvaart wat niet als valt onder één van de andere sectorplannen;
- Oliehoudend absorptiemateriaal en ander oliehoudend vast afval (vb. poetsdoeken verontreinigd met olie, andere materialen dan metaal met aanhangende olie, etc...).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstromen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstromen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Met olie verontreinigde grond	Zie SP39 (Grond)
Afgewerkte olie (ongeacht het gehalte aan organische halogeenvormingen of PCB's)	Zie SP56 (Afgewerkte olie)
Olie als onderdeel van ballastwater, bilgewater, oliehoudend waswater, oliehoudend afvalwater, bilge, olie/water- of olie/water/slib-mengsels uit bv. olie/water-scheidings, etc.	Zie SP58 (Olie/water-mengsels, olie/water/slib-mengsels en oliehoudende slibben)
Niet-gebruikte olie en partijen olie en brandstofrestanten die niet aan de specificaties voldoen	Zie SP59 (Vloeibare olie- en brandstofrestanten)
Boorspoeling op oliebasis	Zie SP60 (Oliehoudende boorspoeling en boorgruis)
Boor-, snij-, slijp- en walsolie en emulsies hiervan	Zie SP61 (Boor-, snij-, slijp- en walsolie)
Olie van plantaardige of dierlijke oorsprong	Zie SP65 (Dierlijk afval) in specifieke situaties; beleidskader in overige gevallen
Met kwik verontreinigde oliehoudende pasteus of vaste afvalstoffen	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Een afbakening van de diverse olie- en/of watergerelateerde afvalstoffen is weergegeven in een indicatief schema [#tzt komt hier een link naar een achtergronddocument#](#) voor de afbakening van diverse olie- en/of watergerelateerde sectorplannen.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 050102; 050104; 050106; 050111; 050112; 100211; 100327; 100409; 100508; 100609; 100707; 100819; 130104; 130105; 130899; 150202; 190207.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.7 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).

- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de gehele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De afvalstoffen van dit sectorplan vallen onder categorie 100A van bijlage 5 van het LAP²: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de Wet milieubeheer in het Besluit inzamelen afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

² Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Inzamelvergunning

Voor het verzamelen van bepaalde gevaarlijke scheepsafvalstoffen is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit verzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk (zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht). Dit kan het geval zijn voor afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan en afkomstig zijn uit de scheepvaart. In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te verzamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Bepaalde oliehoudende afvalstoffen zijn volledig nuttige toepasbaar, zoals met olie verontreinigde poetsdoeken die voor hergebruik geschikt kunnen worden gemaakt.

Voor de hele categorie overig oliehoudend afval is - gelet op de diversiteit van de samenstelling, herkomst en aanwezige verontreinigingen - nuttige toepassing echter niet altijd volledig mogelijk. Met de keuze voor verbranding als vorm van verwijdering is een milieuhygiënisch acceptabele minimumstandaard vastgesteld waarmee, indien mogelijk, het gebruik van primaire grondstoffen wordt verminderd, zonder daarmee de uitvoerbaarheid uit het oog te verliezen.

Inzet als vloeibare brandstof

De minimumstandaard sluit niet uit dat partijen worden gebruikt als brandstof. Hierbij geldt echter wel de beperking dat inzet in motoren voor voer- en vaartuigen niet is toegestaan. In de vergunningen voor de verwerker van de betreffende afvalstoffen worden sturingsvoorschriften opgenomen. In lijn met de Kaderrichtlijn wordt bij de verwerker van de betreffende brandbare afvalstoffen zo de verplichting neergelegd om er voor te zorgen dat de betreffende afvalstof later in de keten - al dan niet na opwerken tot een brandstof - niet wordt verstoekt in een verbrandingsmotor met onvoldoende waarborgen voor het beperken van emissies naar de lucht. Op de achtergrond van deze beperking wordt verder ingegaan in paragraaf B.10.6 van het beleidskader. Voor het gebruik van sturingsvoorschriften in het algemeen wordt verwezen naar paragraaf D.2.2.4.2 van het beleidskader.

In het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen niet meer dan 50 mg/kg aan organische halogeenvormingen mogen bevatten. Het gehalte aan organische halogeenvormingen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen wordt gemeten volgens de in bijlage B bij de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) aangegeven methode. Ook de bemonsteringsmethode is in deze regeling vastgelegd.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREFs Ferrometaalbewerking en Organische bulkchemie bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. De minimumstandaard is met een deel van deze BBT-conclusies in overeenstemming. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke

eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Olieachtig slib uit de productie van aromaten (BTX)	Organische bulkchemie	8.5.4	Verbranden van olieachtig slib en nuttige toepassing van de warmte
Afvalwaterdeelstromen van productie van ethyleenoxide en ethyleenglycol	Organische bulkchemie	9.5.5	Concentreren van deelstromen met terugwinning van een zwaar organische stroom t.b.v. verkoop of verbranden

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare afvalstoffen een stortverbod. Overig oliehoudend afval kan - afhankelijk van de viscositeit - onder deze categorie vallen.

Sectorplan 64 PCB-houdende afvalstoffen

I Afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op PCB-houdende afvalstoffen die niet vallen onder een van de andere sectorplannen van dit LAP.

PCB's zijn hierbij gedefinieerd als:

- polychloorbifenylen,
 - polychloorterfenylen (PCT's),
 - monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan, monomethyldibroomdifenylnmethaan, en
 - alle mengsels van bovengenoemde stoffen,
- voor zover het totale gehalte aan bovengenoemde stoffen groter is dan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Apparaten die PCB's bevatten of hebben bevat en niet zijn gereinigd	PCB's komen voor in transformatoren, condensatoren, hydraulische apparatuur en met olie gevulde verwarmingsradiatoren.
PCB-houdende producten of preparaten in het afvalstadium (niet vallend onder andere sectorplannen)	PCB's komen voor in (geïmporteerde) producten als verf, rubber, inkt en lijmen. Maar ook tijdens werkzaamheden kan verontreiniging met PCB's optreden (poetsdoeken, etc.).

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de aanwezigheid van PCB's. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	PCB-houdende apparaten	Aftappen van de PCB-houdende olie en vervolgens spoelen van het apparaat tot het PCB-gehalte van de voor de spoeling gebruikte vloeistof gelijk of lager is dan 0,5 mg/kg PCB's per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.
b	Tijdens de verwerking volgens a afgetapte PCB-houdende olie	Verder verwerken conform sectorplan 56 (afgewerkte olie).
c	Van PCB's gereinigd apparaat (na verwerking volgens a)	Verwerken conform de daarvoor geldende minimumstandaarden of, bij afwezigheid van een minimumstandaard, volgens de afvalhiërarchie.
d	PCB houdende producten die niet verwerkt kunnen volgens a, en/of PCB-houdende vloeistoffen of preparaten (ook deze gebruikt voor spoelen bij verwerking a)	Verwijderen door verbranden, waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen toelichting grensoverschrijdend transport

PCB's moeten op grond van [Verordening 2004/850/EG](#) worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.

Op basis van deze regelgeving kan overbrenging vanuit of naar Nederland uitsluitend worden aangemerkt als overbrenging vanuit of naar Nederland voor (voorlopige) verwijdering¹. Dit geldt ook als het merendeel van de afvalstoffen uiteindelijk - na vernietiging van de aanwezige PCB's - nuttig wordt toegepast.

Bij overbrenging naar Nederland moet de beoogde verwerking bovendien voldoen aan de [Regeling verwijdering PCB's](#).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PCB's. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Nee	Zie de algemene toelichting grensoverschrijdend transport, voorafgaand aan deze tabel.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet volgens de in Verordening 2004/850/EG genoemde technieken en er niet alsnog een deel van de afvalstof in het buitenland wordt gestort.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		
t.b.v. Storten	Nee	Op grond van Verordening 2004/850/EG waarin staat dat PCB's verplicht moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden

¹ De Regeling verwijdering PCB's noemt expliciet de handelingen D8, D9, D10, D12 en D15, ofwel uitsluitend handelingen van verwijdering. Op basis van art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1 van de verordening zijn D9, D10, R1 en R4 mogelijk, maar voor de laatste 2 geldt een uitzondering voor PCB-houdende afvalstoffen. Ook hier blijven dus alleen D-handelingen over en betreft het dus altijd verwijdering.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

		omgezet, <u>tenzij</u> uit de kennisgeving blijkt dat het een afvalstof betreft waarvoor geldt dat deze na voorlopige verwerking in Nederland t.b.v. vernietiging van de PCB's teruggevoerd <i>moet</i> worden naar het land van herkomst om daar te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3 van het beleidskader.
--	--	--

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Nee	Zie de algemene toelichting grensoverschrijdend transport, voorafgaand aan deze tabel.
t.b.v. recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van Verordening 2004/850/EG waarin staat dat PCB's verplicht moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet, <u>tenzij</u> uit de kennisgeving blijkt dat het een afvalstof betreft waarvoor geldt dat deze na voorlopige verwerking in het buitenland t.b.v. vernietiging van de PCB's teruggevoerd <i>moet</i> worden naar Nederland om hier te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3 van het beleidskader.

IV Overwegingen bij de afbakening

PCB's Algemeen

PCB's werden op industriële schaal in de handel gebracht rond 1930. Vanwege hun thermische en chemische stabiliteit, de lage dampspanning en hoge elektrische weerstand werden PCB's toegepast als niet ontvlambare oliën in onder meer elektrische transformatoren en condensatoren. PCB's werden destijds ook aangewend als weekmakers in rubber, inkt en lijmen.

Door hun grote persistentie en hun hoge vetoplosbaarheid worden PCB's geaccumuleerd in de voedselketen. Langdurige blootstelling leidt tot leverschade, verstoring van de stofwisseling, het perifere zenuwstelsel en het immunologisch systeem. PCB's zijn vermoedelijk kankerverwekkend en teratogeen (kan misvorming veroorzaken). Ook worden aan PCB's oestrogene eigenschappen toegewezen, inwerkend op de mannelijke vruchtbaarheid. Bij de verbranding van PCB's kunnen dioxines worden gevormd. Om de belasting van het milieu door de verspreiding van dioxinen tegen te gaan, is het beleid gericht op vernietiging van de PCB's. Sinds 1986 is het verboden PCB-houdende apparaten en PCB-houdende olie op de markt te brengen.

PCB-houdende apparaten

PCB-houdende apparaten zijn apparaten die:

- PCB's bevatten of hebben bevat en niet zijn gereinigd,
- PCB's kunnen bevatten, tenzij de houder aantoont dat het apparaat geen PCB's bevat.

Aantonen dat apparatuur niet PCB-houdend is kan op een van de volgende manieren:

- door het tonen van analyseresultaten van de in het apparaat aanwezige olie waaruit blijkt dat de concentratie aan PCB's gelijk of lager is dan 0,5 mg/kg per congener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180;
- door het overleggen van een verklaring van de leverancier van het apparaat waarin is opgenomen dat het apparaat ten tijde van de levering geen PCB's bevatte. Aanvullend hieraan dient de houder van het apparaat een verklaring te overleggen dat er na de levering van het apparaat geen PCB's aan het apparaat zijn toegevoegd;
- door het overleggen van een verklaring van het bedrijf dat de PCB's heeft verwijderd, waarop de aard en de verwijderde hoeveelheid zijn vermeld.

Door de VROM-Inspectie (nu ILT) zijn onderzoeken uitgevoerd de aanwezigheid van PCB's in transformatoren. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in de rapporten 'De uitvoering van de PCB-regelgeving voor transformatoren (2005). Handhavingsrapport over de sanering van PCB's bevattende transformatoren bij het netbeheer voor de distributie van elektriciteit' en 'Toezicht op de naleving van de regelgeving met betrekking tot PCB's door niet-elektriciteitsbedrijven (2008)'. Hieruit kan worden geconcludeerd dat een belangrijke bron van Nederlandse PCB-houdende afvalstoffen, de transformatoren en condensatoren, inmiddels grotendeels verwijderd is.

PCB-houdende producten en preparaten

PCB's zijn in het verleden toegepast in een grote diversiteit aan producten en preparaten. De verwachting is dat het merendeel van deze PCB-houdende stoffen niet meer in omloop is (bijvoorbeeld verf).

Een aantal PCB-houdende materialen valt niet onder de reikwijdte van dit sectorplan: PCB-houdende afgewerkte olie, PCB-houdende grond en PCB-houdende waterige stromen. In onderstaande tabel is aangegeven waar het beleid voor het verwerken van deze stromen is beschreven.

Twee referentiemethoden ter bepaling van het PCB-gehalte

De [Beschikking 2001/68/EG](#) tot vaststelling van twee referentiemethoden ter bepaling van het PCB-gehalte geeft aan volgens welke methoden de bepaling van PCB's moet plaatsvinden. Deze beschikking vindt haar oorsprong in artikel 10, onder a, van de Richtlijn inzake de verwijdering van PCB's en PCT's. Met deze methoden wordt dus het totaal aan PCB's en PCT's vastgesteld. Deze methoden dienen ook op grond van de verordening toegepast te worden. Het gehalte aan PCB's in aardolieproducten, afgewerkte olie en isolerende vloeistoffen moet worden bepaald conform de bepalingsmethode van EN 12766-1 en de berekeningsmethode 12766-2. In EN 12766-2 zijn twee berekeningsmethoden opgenomen voor de bepaling van het PCB-gehalte.

- Methode A (gebaseerd op EN 61619) is bedoeld voor isolerende vloeistoffen. Dit zijn vloeistoffen toegepast in transformatoren, condensatoren en andere apparaten om de warmteoverdracht te beperken. Het totaalgehalte wordt in deze norm aangeduid als de som van alle identificeerbare

en kwantificeerbare congenere.

- Methode B is bedoeld voor afvalstoffen of materiaal van onbekende oorsprong en voor afvalstoffen met lage PCB-gehalten. Bij deze methode is het totaalgehalte gedefinieerd als 5 maal de som van de gehalten van de PCB-congenere 28, 52, 101, 138, 153 en 180.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Metalen die resteren na reiniging van PCB-houdende apparatuur	Zie SP12 (Metalen)
Met PCB's verontreinigde grond (voorzover het gehalte aan PCB's groter is dan 0,5 mg/kg (as received) per congener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180)	Zie SP39 (Grond)
Met PCB's verontreinigd afvalwater (wanneer de concentratie voor een organische zeer zorgwekkende stof $\geq 0,1$ mg/l)	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden)
PCB-houdende afgewerkte olie	Zie SP56 (Afgewerkte olie)

Een afbakening van de diverse olie- en/of watergerelateerde afvalstoffen is weergegeven in een indicatief schema [#tzt komt hier een link naar een achtergronddocument#](#) voor de afbakening van diverse olie- en/of watergerelateerde sectorplannen.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 130101; 130301; 160109; 160209; 160210.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

Benadrukt wordt dat PCB's in het verleden zijn toegepast in een grote diversiteit aan producten. Daardoor kan geen volledig beeld van de Euralcodes worden gegeven. De verwachting is overigens dat het merendeel van deze PCB-houdende stoffen niet meer in omloop is (bijvoorbeeld verf).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

PCB-houdend afval valt onder een van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP³:

- *Categorie 89: PCB-houdende afvalstoffen voor zover niet vallende onder categorie 90 en waarvan het PCB-gehalte groter is dan 0,5 mg/kg per congener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180;*
- *Categorie 90: apparaten waarvan de in het apparaat aanwezige vloeistof een PCB-gehalte heeft groter dan 0,5 mg/kg per congener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180, betrokken op deze in het apparaat aanwezige vloeistof.*

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

Het strikt gescheiden houden van afvalstoffen die PCB's bevat is bovendien ook een vereiste uit de [Verordening \(EG\) nr. 850/2004](#) (POP-verordening) die stelt dat verontreiniging van ander afval met PCB's zoveel mogelijk moet worden vermeden.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van PCB's. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen, ook andere dan PCB's (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor PCB-houdende afvalstoffen komt in essentie neer op het in eerste instantie vernietigen van de PCB's. Nuttige toepassing van PCB's is niet toegestaan. Nuttige toepassing van PCB-houdende producten of preparaten kan slechts worden toegestaan onder voorwaarde dat daarbij de aanwezige PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet.

De minimumstandaard volgt rechtstreeks uit de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van PCB's: [Verordening \(EG\) nr. 850/2004](#) (POP-verordening), de [Richtlijn betreffende de verwijdering van PCB's en PCT's](#), het [POP-besluit milieubeheer](#) en de [Regeling verwijdering PCB's](#) (implementatie van de richtlijn). Deze regeling geldt voor afvalstoffen met een totaal gehalte aan PCB's van meer dan 0,5 mg/kg per congener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180. De regeling legt aan de houders van PCB's houdende apparaten (voornamelijk transformatoren) regels op voor de reiniging en verwijdering van PCB's houdende apparaten en voor de registratie en de aanmelding van PCB's houdende apparaten bij de inspecteur. Nuttige toepassing van afgescheiden PCB's is conform de genoemde regelgeving niet toegestaan. De regeling moet een verantwoorde verwijdering waarborgen.

Bij verbranden is het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) van toepassing. Andere methoden voor de verwijdering van PCB's, gebruikte PCB's en/of PCB's houdende apparaten kunnen worden toegestaan, mits zij voldoen aan gelijkwaardige milieuveiligheidsnormen en zijn aan te merken als de beste beschikbare technieken.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Afvalbehandeling bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Deze bepalingen hebben betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan een stortverbod op basis van:

- Categorie 10: PCB-houdende voorwerpen en preparaten met een gehalte van 0,5 mg/kg per polychloorbifenylyl-congener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180; en/of
- Categorie 1: Vloeibare afvalstoffen.

VI Overige informatie

De nationale en internationale regelgeving kent naast bovenstaande bepalingen t.a.v. de verwerking van PCB-houdende afvalstoffen ook andere bepalingen ten aanzien van PCB's. Om een

volledig beeld te geven wordt hieronder kort ingegaan op meerdere aspecten van deze en andere relevante regelgeving voor PCB's.

Verordening (EG) nr. 850/2004 (POP-verordening)

Op grond van [Verordening \(EG\) nr. 850/2004](#) zijn de productie, het op de markt brengen en het gebruik van PCB's, al dan niet in preparaten of artikelen, verboden. Preparaten en artikelen die al in gebruik waren tijdens de inwerkingtreding van de verordening mogen wel gebruikt blijven worden. De overige preparaten en artikelen moeten als afval worden beheerd. Van voorraden afval groter dan 50 kg moet de houder jaarlijks informatie verstrekken aan een bevoegde instantie (in Nederland de minister van IenM).

Voorts moeten de lidstaten nationale uitvoeringsplannen opstellen. In het [Implementatieplan voor Nederland in het kader van het verdrag van Stockholm inzake persistente organische verontreinigende stoffen](#) wordt de nationale situatie rond de verdragsstoffen (waaronder PCB's) beschreven en vermeld welke maatregelen genomen zijn of worden om de verplichtingen van het verdrag na te komen.

De Verordening is, onverminderd het gestelde in de Richtlijn inzake de verwijdering van PCB's (èn PCT's welke in het kader van dit sectorplan onder PCB's worden begrepen, evenals in Richtlijn inzake de verwijdering van PCB's èn PCT's; zie hieronder), rechtstreeks werkend. In het [POP-besluit milieubeheer](#) is een aantal zaken (strafrechtelijke bepalingen) verder uitgewerkt. Verder wordt hiermee onder andere verboden nieuwe stoffen en bestrijdingsmiddelen met kenmerken van persistente organische stoffen (POP's) in Nederland in te voeren.

De Verordening ziet niet toe op polychloorterfenylen (PCT's). PCT's vielen tot 1 juni 2009 onder de [Stoffenverbodsrichtlijn \(76/769/EEG\)](#). Per 1 juni 2009 gelden voor PCT's de bepalingen van bijlage XVII van [REACH](#).

Richtlijn inzake de verwijdering van PCB's èn PCT's

De [Richtlijn inzake de verwijdering van PCB's èn PCT's](#) bevat voorschriften voor de inzameling en verwijdering van PCB's en PCT's. Dit zijn (afval)stoffen die bij onjuiste verwijdering grote schade berokkenen aan mens en milieu. De inzameling en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering moeten daarom gewaarborgd worden. Waar in de richtlijn gesproken wordt over PCB's worden ook PCT's bedoeld.

Europese verordening voor chemische stoffen (REACH)

De [Europese verordening voor chemische stoffen \(REACH\)](#) is sinds 1 juni 2008 in werking. De afkorting staat voor Registratie, Evaluatie, Autorisatie en beperking van Chemische stoffen. De kern van REACH is dat een bedrijf in principe van alle stoffen die hij produceert, importeert, verwerkt of doorgeeft aan klanten, de gevaaraspecten en risico's moet kennen en risicobeheersmaatregelen moet benoemen. Dit geldt niet alleen voor fabrikanten en importeurs van chemicaliën, maar voor alle bedrijven die op enigerlei wijze met stoffen, preparaten of stoffen in voorwerpen te maken hebben. Alle stoffen die, als zodanig of in een preparaat, door een fabrikant of importeur worden geproduceerd of geïmporteerd in hoeveelheden van meer dan 1 ton per jaar moeten worden geregistreerd bij het nieuw opgerichte Europees Agentschap voor chemische stoffen (European Chemical Agency, EChA). Daarnaast bevat REACH voor bepaalde zorgwekkende stoffen een autorisatieplicht (een verbod, tenzij) en zijn aan bepaalde stoffen restricties verbonden.

Per 1 juni 2009 gelden voor PCT's de bepalingen van bijlage XVII van REACH. Preparaten, met inbegrip van afgewerkte oliën, die meer dan 0,005 gewichtspercent PCT bevatten mogen niet meer in de handel worden gebracht of worden gebruikt.

Sectorplan 65 Dierlijk afval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
(Kadavers van) dieren	Dit sectorplan heeft betrekking op dierlijk afval dat valt onder de werkingssfeer van de Verordening EG 1069/2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten (Verordening dierlijke bijproducten).
Dierlijk afval dat vrijkomt bij de verwerking van (kadavers van) dieren	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Dierlijk afval	Verwerken conform de bepalingen uit Verordening dierlijke bijproducten, artikelen 12 t/m 14. De Verordening dierlijke bijproducten is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden, storten, composteren of vergisten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de Verordening dierlijke bijproducten als de Wet milieubeheer van toepassing.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Voor (communautair en internationaal) transport van deze producten is de [Verordening dierlijke bijproducten](#) (VDB) en niet [Verordening \(EG\) 1013/2006](#) (EVOA) leidend, indien de erkenningseisen van de Verordening dierlijke bijproducten van toepassing zijn. De Verordening dierlijke bijproducten bevat een systeem van kennisgevingen en voorgeschreven handelsdocumenten en gezondheidscertificaten voor de hele keten van dierlijke bijproducten.

Grensoverschrijdend transport van *mengstromen* van dierlijke bijproducten en afvalstoffen (niet zijnde dierlijke bijproducten) valt, als het afval de status van gevaarlijk afval heeft, onder de [EVOA](#). Maar in andere situaties bestaat er over de regels voor mengstromen onduidelijkheid. Dit bemoeilijkt de handhaving, terwijl de risico's die bij deze mengstromen spelen wel om een goede handhaving vragen. Dit probleem is door de ILT en de NVWA bij de beleidsdirecties van de ministeries van Infrastructuur en Milieu resp. Economische Zaken gesignaleerd, met de vraag om met nadere aanwijzingen voor toezicht en handhaving te komen. Het leidend principe is dat in situaties waarin zowel afvalwetgeving ([Wm](#) en [EVOA](#)) als de wetgeving voor dierlijke bijproducten ([VDB](#)) van toepassing zijn, elk risico dat speelt afgedekt moet worden met één van beide categorieën wetgeving. Er wordt dus niet gekozen voor toepassing van slechts één van beide categorieën wetgeving, maar voor toepassing van een combinatie van onderdelen van beide categorieën.

IV Overwegingen bij de afbakening

De Verordening dierlijke bijproducten is in Nederland geïmplementeerd in de [Gezondheids- en welzijnswet voor dieren](#), het [Besluit dierlijke bijproducten](#) en de [Regeling dierlijke bijproducten 2011](#). Europese Verordeningen zijn rechtstreeks werkend. Nationale wetgeving (zoals het Besluit dierlijke bijproducten) voorziet in uitvoeringsvoorschriften, strafbaarstelling en overgangsmaatregelen. In aanvulling hierop, regelt de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren onderwerpen waar de Verordening dierlijke bijproducten niet in voorziet.

Dit sectorplan is opgenomen omdat voor bepaalde verwerkingsroutes (verbranden, storten, composteren of vergisten) van dierlijk afval zowel de Wet milieubeheer als de Verordening dierlijke bijproducten van toepassing zijn.¹

In de Verordening dierlijke bijproducten wordt een driedeling in dierlijke bijproducten gehanteerd op basis van gezondheids- en veterinaire risico's, te weten categorie 1-, 2- en 3-materiaal. Het onderscheid tussen de groepen is gebaseerd op een afnemend risico voor mens en dier:

- Categorie 1-materiaal bevat het grootste risico voor mens en dier. Binnen deze categorie vallen onder andere gespecificeerd risicomateriaal (o.a. ruggenmerg, hersenen van herkauwers) en kadavers die dit materiaal bevatten, kadavers (en delen daarvan) van (wilde) dieren waarvan wordt vermoed dat die met een op mens of dier overdraagbare ziekte zijn besmet, keukenafval en etensresten van internationale middelen van vervoer zoals vliegtuigen en schepen en mengsels met categorie 1 materiaal.
- Categorie 2-materiaal bevat materialen die minder gevaarlijk worden geacht, maar zeker niet in de voedselketen terecht moeten komen. Te denken valt aan mest en inhoud van het maagdkanaal en producten met residuen diergeneesmiddelen. Ook kadavers die niet onder categorie 1-materiaal vallen worden beschouwd als categorie 2-materiaal.
- Categorie 3-materiaal is materiaal dat, al dan niet na bewerking, in een aantal gevallen geschikt wordt geacht om als grondstof voor veevoer te dienen. Belangrijke stromen zijn onder andere vlees ongeschikt of (om commerciële redenen) niet (langer) bestemd voor menselijke consumptie, voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong en keukenafval afkomstig van huishoudens en horeca.

De hier genoemde materialen zijn voorbeelden van stromen die onder de betreffende categorieën vallen. Voor een uitgebreide beschrijving per categorie wordt verwezen naar artikel 8 (categorie 1), artikel 9 (categorie 2) en artikel 10 (voor categorie 3) van de Verordening dierlijke bijproducten.

Zie voor meer informatie over bovenstaande categorieën en over de Verordening Dierlijke bijproducten in het algemeen de [website van de NVWA](#).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstromen weer die afvalstoffen bevatten die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval)
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval)
Gescheiden ingezameld groente-, fruit en (klein) tuinafval (GFT) bij huishoudens	Zie SP06 (gescheiden ingezameld GFT van huishoudens)
Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval, o.a. (gekookt) keukenafval en etensresten (swill)	Zie SP07 (Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval)
Dierlijk afval waarvan inzameling en verwijdering zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen	Zie SP19 (Afval van gezondheidszorg bij mens of dier)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 020102; 020201; 020202; 020203; 020299; 200108

¹ Zie notitie Afbakening Verordening dierlijke bijproducten en [KRA](#) ten aanzien van dierlijke bijproducten (ODRN, april 2016)

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstromen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Afvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van de [Verordening dierlijke bijproducten](#) vallen onder [categorie 33](#) van bijlage 5 van het LAP²: afval dat valt onder de werkingssfeer van de [Verordening EG 1069/2009](#) tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten. Op grond van deze regeling moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het bevoegd gezag kan aan de vergunning van een producent/ontdoener voorschriften verbinden t.a.v. het beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de latere verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen waardoor ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden,

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

gescheiden moeten houden.

Registratieplicht

Een bedrijf dat dierlijke bijproducten of afgeleide producten hiervan vervoert of verhandelt, is verplicht om zich te laten registreren bij de NVWA.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan of verwerken moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de [Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van EZ is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. Om erkend te kunnen worden moet worden voldaan aan de eisen die in de Verordening dierlijke bijproducten aan de erkenning worden gesteld. Dit zijn eisen met betrekking tot onder meer de algemene hygiëne, inrichting van bedrijfsruimten en verwerkingsnormen, toezicht op de productie, de validatieprocedures, het afvalwater en de residuen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van Economische Zaken (EZ), verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinaire rechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De NVWA (voorheen de Algemene Inspectiedienst (AID)) controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Voor categorie 1-materiaal is er in Nederland vooralsnog één bedrijf (Rendac in Son), dat een werkgebied toegewezen heeft gekregen.

Eisen aan de omgevingsvergunning

Naast de eisen o.b.v. de Verordening dierlijke bijproducten, moet rekening gehouden worden met de gevolgen van verwerking voor het milieu. Dit betekent dat aan de omgevingsvergunning, onderdeel milieu, eisen kunnen worden gesteld ten aanzien van met name geur, veiligheid (bij vergisten), bodembescherming en geluid. De vergisting van uitsluitend dierlijke mest tot 25.000 m³ is vergunningsvrij, indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

Toelichting op de minimumstandaard

Voor stoffen die onder de verordening dierlijke bijproducten vallen geldt:

- Categorie 1-materiaal mag niet worden gecomposteerd of vergist.
- Categorie 2-materiaal mag slechts na sterilisatie onder druk worden gecomposteerd of vergist in een erkende installatie (zie [de website van de NVWA](#))
- Categorie 3-materiaal mag worden gecomposteerd en vergist in een erkende installatie, mits voldaan wordt aan de eisen zoals genoemd in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten.

Verbranden kan voorkomen bij stoffen uit alle drie de categorieën. Om biogas te mogen produceren uit mest en/of andere dierlijke bijproducten moet de vergistingsinstallatie erkend zijn op grond van de Verordening dierlijke bijproducten. Deze erkenning moet worden aangevraagd bij de NVWA.

[Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost](#)

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

In de [Uitvoeringsverordening \(142/2011\)](#), bijlage II, hoofdstuk II, zijn ook toepassingseisen opgenomen die betrekking hebben op de bescherming van de gezondheid.

[Inzet als brandstof](#)

Dierlijke bijproducten uit alle drie de categorieën kunnen in bepaalde gevallen, al dan niet na bewerking, worden ingezet als brandstof (artikel 12e, 13 h, 14i) van de Verordening dierlijke

bijproducten). Bij de (mee)verbranding van dierlijke bijproducten of afgeleide dierlijke bijproducten is naast de VDB ook de KRA van toepassing. Dit soort gebruik moet plaatsvinden onder voorwaarden ter bescherming van de volksgezondheid en de diergezondheid en volgens passende milieunormen

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de richtlijn industriële emissies (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Slacht- en destructiehuizen bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan. In deze BREF is ervoor gezorgd dat de BBT-conclusies niet in strijd zijn met de Verordening dierlijke bijproducten. Daarmee is de minimumstandaard in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

Stortverbod

Op grond van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 19, geldt voor dierlijke bijproducten en afgeleide producten daarvan die vallen onder de werkingssfeer van de Verordening dierlijke bijproducten een stortverbod.

Sectorplan 66 Gasontladingslampen en fluorescentiepoeder

I Afbakening

Gasontladingslampen zijn lampen die licht geven doordat een elektrische stroom door een met gas gevulde buis gaat. Gebruikte gassen zijn onder andere kwik, neon, argon, helium, xenon en krypton. Daarnaast zijn deze buizen gevuld met natrium of metaalhalogenides.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Hoge druk gasontladingslampen	Veelal professionele toepassingen, onder meer voor de verlichting van etalages, straten, sportterreinen en beamers.
Lage druk gasontladingslampen	Neonlampen, spaarlampen en tl-lampen. In de laatste twee is fluorescentiepoeder als een laag aangebracht. Deze laag zet UV-straling, die bij de ontlading ontstaat, om in zichtbaar licht.
Fluorescentiepoeder (al dan niet gescheiden ingezameld)	Fluorescentiepoeder komt vrij bij de verwerking van tl-lampen en spaarlampen en als productieafval. Dit poeder is vaak verontreinigd met kwik.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van kwik. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Gasontladingslampen	Verwerken met al doel zoveel mogelijk monostromen ¹ af te scheiden die geschikt zijn voor recycling, met als doel minimaal 80 procent van het gewicht van de lampen te recyclen, e.e.a. conform de bepalingen in artikel 11 van de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur . Dit betreft in ieder geval een metaal-, kunststof- en glasfractie alsook het fluorescentiepoeder (alle voor zover niet verontreinigd met kwik).
b	Uit de verwerking van gasontladingslampen afgescheiden monostromen die geen kwik bevatten (detectiegrens)	<ul style="list-style-type: none"> • Verwerken van de metaalfractie conform sectorplan 12; • Verwerken van de kunststoffractie conform sectorplan 11; • Recyclen van de glasfractie; • Voor zover overige monostromen niet onder een minimumstandaard in het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het Beleidskader.
c	Fluorescentiepoeder, niet kwikhoudend (detectiegrens), al dan niet afkomstig uit de verwerking van gasontladingslampen conform a.	<p>Recycling van ten minste de aanwezige aardmetalen.</p> <p>Vorbereiding voor hergebruik is toegestaan voor zover hergebruik past binnen geldende wet- en regelgeving.</p> <p>Voor partijen waarvoor recycling van aardmetalen, gezien de aard of samenstelling, technisch niet mogelijk is of waarvoor de recyclingroute zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton is de minimumstandaard storten.</p>

¹ Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

d	Kwikhoudend fluorescentiepoeder (detectiegrens) en overig afgescheiden kwikhoudende restfractie na verwerking volgens a	Verwerken conform sectorplan 82 (Kwikhoudend afval).
---	---	--

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

Onderstaande beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt voor gasontladingslampen (nog niet gescheiden in recyclebare monostromen), fluorescentiepoeder zonder kwik en niet voor recycling geschikte restfracties (niet kwikhoudend).

- Het beleid voor afgescheiden monostromen als metaal en kunststof is opgenomen in de respectievelijke sectorplannen 11 en 12. Voor het beleid rond overbrenging van afgescheiden monostromen waarvoor geen specifiek sectorplan bestaat, gelden de bepalingen rond overbrenging uit het beleidskader.
- Het beleid voor kwikhoudend fluorescentiepoeder (en ook overige kwikhoudende niet-recyclebare fracties) is beschreven in sectorplan 82.

Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat alsnog afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Voor gasontladingslampen en niet-kwikhoudend fluorescentiepoeder, indien hergebruik technische mogelijk is.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor gasontladingslampen en niet-kwikhoudend fluorescentiepoeder tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook paragraaf B.13.5.2 van het beleidskader) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij de verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor gasontladingslampen en niet-kwikhoudend fluorescentiepoeder geldt dat iedere mate van storten – met uitzondering van bij de verwerking vrijkomend residu dat niet voor recycling geschikt is – te hoog is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor gasontladingslampen en niet-kwikhoudend fluorescentiepoeder omdat recycling van in ieder geval een aanzienlijk deel van de aanwezige materialen mogelijk is (metalen, kunststof, glas, aardmetalen).
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor gasontladingslampen en niet-kwikhoudend fluorescentiepoeder, omdat

Sectorplan 66; Gasontladingslampen en fluorescentiepoeder
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		nuttige toepassing van in ieder geval een aanzienlijk deel van de aanwezige materialen mogelijk is (metalen, kunststof, glas, aardmetalen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing van in ieder geval een aanzienlijk deel van de aanwezige materialen mogelijk is (metalen, kunststof, glas, aardmetalen).

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Voor gasontladingslampen en niet-kwikhoudend fluorescentiepoeder indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor gasontladingslampen en niet-kwikhoudend fluorescentiepoeder: omdat recycling van in ieder geval een aanzienlijk deel van de aanwezige materialen mogelijk is (metalen, kunststof, glas, aardmetalen).
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Voor gasontladingslampen en niet-kwikhoudend fluorescentiepoeder: omdat recycling van in ieder geval een aanzienlijk deel van de aanwezige materialen mogelijk is (metalen, kunststof, glas, aardmetalen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling van in ieder geval een aanzienlijk deel van de aanwezige materialen mogelijk is (metalen, kunststof, glas, aardmetalen).

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Gasontladingslampen komen in verschillende verschijningsvormen voor. Zo bestaan er onder meer rechte lampen, ringvormige lampen en lampen met een u-vorm. Door de verschillende vormen van deze lampen, verschilt ook de manier waarop de gasontladingslampen verwerkt kunnen worden (zie paragraaf V bij 'verwerking').

Er bestaan ook verschillende soorten fluorescentiepoeder:

- standaard fluorescentiepoeder: bestaande uit calciumhalofosfaat met als dope-elementen antimoon en mangaan;
- speciale fluorescentiepoeders: bestaande uit diverse stoffen. De belangrijkste vertegenwoordiger in deze groep is fluorescentiepoeder op basis van zogenaamde zeldzame aardmetalen zoals Yttrium, Europium en Terbium. Deze poeders worden gebruikt voor de productie van hoogwaardige lampen, de zogenaamde kleur-80.

Gasontladingslampen vallen onder de [Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur](#). Deze regeling is een implementatie van [Richtlijn \(EG\) 2012/19](#) (WEEE-Richtlijn) en geeft invulling aan het principe van producentenverantwoordelijkheid. De regeling hangt nauw samen met het besluit en geeft een aantal verplichtingen voor producenten van elektr(on)ische apparatuur. Zo draagt de producent zorg voor het innemen, ophalen en verwerken van afgedankte, door hem geproduceerde elektr(on)ische apparatuur en moet de afgedankte apparatuur voor bepaalde minimumpercentages worden gerecycled en nuttig worden toegepast. Voor gasontladingslampen geldt dat minimaal 80% van het gewicht moet worden gerecycled. Daarnaast zijn producenten verplicht te rapporteren over de door hen op de markt gebrachte hoeveelheid elektrische en elektronische apparatuur en de door hun op basis van hun producentenverantwoordelijkheid ingezamelde, gerecyclede (voorbereiding op hergebruik telt hier bij mee hoewel strikt genomen niet hetzelfde als recycling), nuttig toegepaste of verwijderde afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Overig afval van verlichting (incl. gloeilampen)	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval (inclusief grof)) Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Elektrische en elektronische apparatuur	Zie SP71 (Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Kwikhoudend fluorescentiepoeder en afgescheiden kwikhoudende fractie na verwerking van gasontladingslampen (detectiegrens)	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)
Ander kwikhoudend afval dan gasontladingslampen en fluorescentiepoeder.	Zie SP82 (Kwikhoudend afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 060315; 060316; 060404; 200121.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Gasontladingslampen en fluorescentiepoeder vallen onder een van de volgende categorieën van bijlage 4 van het LAP³:

- categorie 79: gasontladingslampen.
- categorie 80A: fluorescentiepoeder niet verontreinigd met kwik dat op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
- categorie 80B: fluorescentiepoeder niet verontreinigd met kwik dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van kwik, in die zin dat kwikhoudende fracties bij het verwerken van gasontladingslampen verder verwerkt moeten worden volgens sectorplan 82 (Kwik). Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

In het [Bouwbesluit 2012](#) en de [Regeling Bouwbesluit 2012](#) is de verplichting opgenomen (art. 4.1) dat een aantal stoffen, die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden, op de bouwplaats moeten worden gescheiden en gescheiden moeten worden afgevoerd. Gasontladingslampen vallen onder een van de genoemde categorieën (a. gevaarlijke afvalstoffen).

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder a, dient afgedankte elektrische en elektronische apparatuur bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Gasontladingslampen vallen onder deze categorie. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

De [Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur](#) kent bepalingen ten aanzien van de gescheiden inzameling van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

In paragraaf II is een minimumstandaard opgenomen voor zowel de gasontladingslampen als geheel, als voor fluorescentiepoeder en een eventuele niet-recyclebare restfractie die bij het verwerken van gasontladingslampen ontstaat. In gasontladingslampen zit bovendien vaak kwik. De beschreven minimumstandaarden – in combinatie met de minimumstandaarden uit sectorplan 82 voor de kwikhoudende stromen - sluiten aan op de bepalingen uit de [Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur](#) en zijn erop gericht om kwik af te scheiden en vervolgens zoveel mogelijk voor recycling geschikte materialen terug te winnen (minimaal 80%).

Hieronder wordt achtereenvolgens op de verschillende minimumstandaarden ingegaan.

Gasontladingslampen

Bij de verwerking van gasontladingslampen moeten minimaal de volgende monostromen worden afgescheiden: metalen, kunststof en glas. Deze stromen moeten vervolgens verder worden verwerkt conform de daarvoor geldende minimumstandaarden in het LAP. Specifiek voor een afgescheiden glasfractie geldt dat deze ook niet verontreinigd mag zijn met kwik (detectiegrens). Is deze fractie verontreinigd met kwik dan geldt hiervoor dat deze verder verwerkt moet worden conform het beleid zoals vastgesteld in sectorplan 82 (Kwik en kwikhoudend afval).

De minimumstandaard sluit aan bij de bepalingen uit artikel 11 van de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, welke op zijn beurt verwijst naar de standaarden voor verwerking zoals opgenomen in de Weelabex. Op grond van de Regeling geldt voor het halen van de recyclingdoelstelling van minimaal 80% een producentenverantwoordelijkheid. De wijze waarop deze 80% gehaald wordt en de technieken die daarvoor worden gebruikt, worden verder niet in dit sectorplan gespecificeerd. In praktijk betreft het storten met name met fluorescentiepoeder

verontreinigd glasstof (ongeveer 2,5% van de input) en wordt 90 tot 95% van de lamp (metaal en glas) gerecycled.

Fluorescentiepoeder

De minimumstandaard maakt onderscheid tussen wel en niet-kwikhoudend fluorescentiepoeder. Voor kwikhoudend fluorescentiepoeder wordt, ten einde een eenduidig beleid in het LAP te formuleren en diffuse verspreiding van kwik tegen te gaan, verder verwezen naar het sectorplan 82, Kwik en kwikhoudend afval.

Niet-kwikhoudende fluorescentiepoeders op basis van zeldzame aardoxiden komen in aanmerking voor terugwinning en recycling van de aardmetalen. Terugwinning van aardmetalen echter niet in alle situaties mogelijk. Om bij vergunningverlening de uitvoerbaarheid te verzekeren is hier in de minimumstandaard rekening mee gehouden en kan storten worden toegestaan.

Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan recycling voor bepaalde partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog storten mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in paragraaf A.4.6 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 7, geldt voor gasontladingslampen of onderdelen daarvan een stortverbod. Dit stortverbod geldt echter niet voor niet-herbruikbaar fluorescentiepoeder.

De minimumstandaard sluit hierop aan door alleen storten van de restfractie die niet-voor recycling geschikt is, of waarvoor de recyclingroute zo duur is dat de kosten meer bedragen dan € 205,-, toe te staan. Wel moet in het kader van vergunningverlening de toestemming voor storten wordt beperkt dit poeder waarvoor dat recycling niet mogelijk is. In praktijk betreft het storten met name met glasstof verontreinigd fluorescentiepoeder (ongeveer 2,5% van de input).

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Het kwikbeleid richt zich op het uitfasen van het gebruik van kwik. Voor een aantal, mogelijk kwikhoudende, productgroepen zal –in aanvulling op huidige voorschriften– worden vastgelegd hoe met het aanwezige kwik moet worden omgegaan. Fabrikanten van gasontladingslampen anticiperen op deze uitfasering door te experimenteren met kwikvrije gasontladingslampen.

Sectorplan 67 Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen

I Afbakening

Een oplosmiddel is een vluchtige organische stof die alleen of in combinatie met andere stoffen wordt gebruikt om o.a. grondstoffen, producten of afvalmaterialen op te lossen. Ook mengsels van oplosmiddelen zijn oplosmiddelen.

De samenstelling van het in het afvalstadium geraakte oplosmiddel is sterk afhankelijk van de samenstelling van het oorspronkelijke oplosmiddel en de bij de toepassing vrijgekomen verontreinigingen. De verontreinigingen kunnen zowel van organische aard als van anorganische stoffen aard zijn.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen	<p>Dit betreft afvalstoffen die voor meer dan 50% (m/m) bestaan uit halogeenarme koolwaterstoffen en/of glycolen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Halogeenarme oplosmiddelen bevatten maximaal 4% halogenen (som fluor, chloor, broom en jood) en tevens maximaal 0,5% fluor (alles bedoeld als m/m en 'as received'). • Glycolen zijn koolwaterstoffen die geen VOS¹ bevatten. <p>In dit sectorplan wordt de term 'halogeenarme oplosmiddelen' verder gebruikt als verzamelbegrip voor zowel halogeenarme oplosmiddelen als glycolen.</p>

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

- De minimumstandaard maakt onderscheid tussen regenereerbare en niet-regenereerbare halogeenarme oplosmiddelen en glycolen. Een halogeenarm oplosmiddel is *regenereerbaar*, indien:
 - de hoeveelheidsgrens van 1000 liter per afgifte wordt overschreden; en
 - het oplosmiddel minimaal 60% destillaat oplevert; en
 - het een monostroom² betreft.
- De minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Regenereerbare halogeenarme oplosmiddelen	<p>Destilleren met het oog op recycling.</p> <p>Voor regenereerbare halogeenarme oplosmiddelen waarvoor destillatie de ontdoener aantoonbaar meer zou kosten dan € 205,- / ton is de minimumstandaard hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van halogeenarme oplossingen tot brandstoffen voor motoren van voer- en</p>

¹ Een vluchtige organische stof (VOS) is een organische verbinding die bij 293,15 K een dampspanning van 0,01 kPa (0,1 mbar) of meer heeft of onder de specifieke gebruiksomstandigheden een vergelijkbare vluchtigheid heeft.

² Zie voor "monostroom" de begrippenlijst van het LAP

		vaartuigen of andere mobiele toepassingen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- of vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen.
b	Niet-regenereerbare halogeenarme oplosmiddelen	Hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van halogeenarme oplossingen tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen of andere mobiele toepassingen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- of vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen.
c	Residu van destillatie als bedoeld onder a	Verwerken volgens de minimumstandaard van sectorplan 69

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.5.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

- Voor de overbrenging van halogeenarme oplosmiddelen dient informatie aangeleverd te worden om te kunnen toetsen aan de criteria voor regenereerbaarheid uit paragraaf II.
- Deze paragraaf heeft geen betrekking op de overbrenging van destillatieresidu (deelstroom c uit paragraaf II). Hiervoor wordt verwezen naar sectorplan 69.
- Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook het beleidskader B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor regenereerbare halogeenarme oplosmiddelen, omdat recycling mogelijk is tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat de kosten voor destillatie in Nederland meer zouden bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
	Ja	Voor niet-regenereerbare halogeenarme oplosmiddelen tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins

		verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook het beleidskader B.13.5.2).
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ³		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ⁴ .

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (vorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor regenerereerbare halogeenarme oplosmiddelen, omdat recycling mogelijk is tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat de kosten voor destillatie meer zouden bedragen dan € 205,-/ton, én • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd.
	Ja	Voor niet-regenereerbare halogeenarme oplosmiddelen, indien verwerkt in overeenstemming met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

³ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

⁴ Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de [Richtlijn storten \(1999/31/EG\)](#).

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op halogeenarme oplosmiddelen en glycolen. Wanneer sprake is van 'halogeenarm' is opgenomen in paragraaf I.

Voorbeelden van halogeenarme oplosmiddelen en glycolen zijn:

- alifatische en naftenische koolwaterstoffen,
- aromaten zoals benzeen, toluen, xyleen en styreen,
- alcoholen zoals methanol en ethanol,
- ketonen (zoals aceton) en ethers.

Deze stoffen kunnen worden toegepast in oplos-, schoonmaak-, verdunnings-, dispergeer- en conserveermiddelen alsook in weekmakers en middelen t.b.v. het aanpassen van de viscositeit.

Glycolen worden toegepast in rem- en koelvloeistof en in ruitensproeivloeistof. In deze producten zijn ook additieven aanwezig. Koelvloeistoffen kunnen door het gebruik en onjuiste opslag verontreinigd raken met organische zuren, metalen en olie. Remvloeistoffen kunnen verontreinigd raken met metaal- en rubberdeeltjes en met olie. Ruitensproeivloeistof bevat naast glycolen vaak ook oplosmiddelen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Halogeenhoudende oplosmiddelen	Zie SP68 (Halogeenhoudende oplosmiddelen)
Destillatieresidu	Zie SP69 (Destillatieresidu)
Chloorfluorkoolstoffen, andere volledig gehalogeneerde chloorfluorkoolstoffen, halonen, tetrachloorkoolstoffen, 1-1-1-trichloorethaan, methylbromide, broomfluorkoolwaterstoffen en chloorfluorkoolwaterstoffen	Zie SP70 (Gereguleerde stoffen (CFK's, HCFC's en halonen) en gefluoreerde broeikasgassen (HFK's, PFK's en SF6))
Laboratoriumchemicaliën niet zijnde oplosmiddelen	Zie SP75 (Metaalhoudend afvalwater met organische verontreinigingen) Zie SP76 (Overige zuren, basen en metaalhoudend afvalwater)
Azijnzuur	Zie SP76 (Overige zuren, basen en metaalhoudend afvalwater)
Bestrijdingsmiddelen, laboratoriumchemicaliën met oplosmiddelen, met oplosmiddelen verontreinigde poetsdoeken en absorptiemateriaal, oplosmiddelhoudende inkten, oplosmiddelhoudende afvalwaterstromen en niet-vluchtige plantaardige oliën	Hiervoor is niet in zijn algemeenheid aan te geven of deze vallen onder dit sectorplan, een ander sectorplan of onder het beleidskader. De aard en herkomst van de betreffende afvalstof zijn hiervoor van geval tot geval bepalend

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 070104; 070204; 070304; 070404; 070504; 070604; 070704; 080111; 080409; 140603; 160114; 160115; 200113.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het

beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Niet halogeenhoudende oplosmiddelen en glycolen vallen, afhankelijk van het feit of regeneratie mogelijk is, onder de volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP⁵:

- categorie 60: oplosmiddelen en glycolen met maximaal 0,5% fluor en maximaal 4% chloor en maximaal 4% broom en maximaal 4% jood, voor zover het gaat om één partij, afkomstig van één ontdoener en waarvan de hoeveelheidsgrens van 1.000 liter per partij wordt overschreden.
- categorie 100A: overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van kwik. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer

⁵ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Inzamelvergunning

Voor het inzamelen van bepaalde stromen kga-afval is kan een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk zijn. In de nota van toelichting behorende bij het besluit is vermeld dat het afvalstoffen betreft met de volgende Euralcodes: codes met * onder de deelprocessen 0801, 0803 en 0804. Onder deze afvalstoffen vallen ook oplosmiddelen. Zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht. In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstof

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Monostromen oplosmiddelen kunnen door destillatie geschikt worden gemaakt voor recycling (als oplosmiddel).

Uit onderzoek is gebleken dat het niet mogelijk is in het algemeen aan te geven wanneer kleine partijen oplosmiddelen destilleerbaar zijn. Dit is namelijk afhankelijk van onder andere de samenstelling van de partij, de aanwezigheid van pigmenten, bindmiddelen, geur- en smaakstoffen, de grootte van de partij, de destillatiekosten en de marktprijs van nieuw product. Voorts heeft ieder oplosmiddel eigen specifieke fysische eigenschappen, zoals vluchtigheid en stookwaarde.

Remvloeistoffen kunnen door fysisch/chemische reiniging geschikt worden gemaakt voor recycling. Deze activiteit is tenminste even hoogwaardig als de minimumstandaard.

Inzet als vloeibare brandstof

Als destillatie niet mogelijk is volgens de bepalingen in paragraaf II of in het voorkomende geval dat destilleren van regenerereerbare halogeenhoudende oplosmiddelen toch niet kan worden gevegd omdat de kosten hiervoor meer zouden bedragen dan € 205,-/ton, dan is de minimumstandaard nuttige toepassing in de vorm van hoofdgebruik als brandstof. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in paragraaf A.4.6. van het beleidskader. Ook is in paragraaf III aangegeven dat overbrenging voor andere nuttige toepassing in dit geval kan worden toegestaan. In paragraaf B.13.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

Voor nuttige toepassing als brandstof geldt echter wel de beperking dat inzet in motoren voor voer- en vaartuigen niet is toegestaan. In de vergunningen voor de verwerker van de betreffende afvalstoffen worden sturingsvoorschriften opgenomen. In lijn met de Kaderrichtlijn wordt bij de verwerker van de betreffende brandbare afvalstoffen zo de verplichting neergelegd om er voor te zorgen dat de betreffende afvalstof later in de keten - al dan niet na opwerken tot een brandstof - niet wordt verstoekt in een verbrandingsmotor met onvoldoende waarborgen voor het beperken

van emissies naar de lucht. Op de achtergrond van deze beperking wordt verder ingegaan in paragraaf B.10.6 van het beleidskader. Voor het gebruik van sturingsvoorschriften in het algemeen wordt verwezen naar paragraaf D.2.2.4.2 van het beleidskader.

In het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen niet meer dan 50 mg/kg aan organische halogeenvbindingen mogen bevatten. Het gehalte aan organische halogeenvbindingen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen wordt gemeten volgens de in bijlage B bij de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) aangegeven methode. Ook de bemonsteringsmethode is in deze regeling vastgelegd.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. De minimumstandaard is met een deel van deze BBT-conclusies in overeenstemming. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Oplosmiddelen uit de organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.2	Intern hergebruik indien mogelijk, anders zuiveren en recyclen of benutting calorische waarde
Oplosmiddelen in afvalwater uit de organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.3	Terugwinnen oplosmiddelen voor hergebruik of energierugwinning
Halogenen in afvalwater uit de organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.4.1	Afscheiden van de organische halogeenvbindingen
Afval bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.15	Intern hergebruik / recycling van potentieel afval
Oplosmiddelen uit productie basisolie	Raffinaderijen	22	Terugwinning oplosmiddelen door destillatie en stripping in gesloten proces
Oplosmiddelen voor reiniging spuitpistolen in de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	30	Opvang en hergebruik
Oplosmiddelen teruggewonnen uit afgassen in de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	38	Hergebruik als oplosmiddel, geen nuttige toepassing als brandstof

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare afvalstoffen een stortverbod.

VI Overige informatie

Activiteitenbesluit

De [Richtlijn 2004/42/EG, opgenomen in de richtlijn industriële emissies \(2010/75/EU\)](#), is in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd met het [Besluit organische oplosmiddelen in verven en vernissen milieubeheer](#). Dit besluit omvat een verbodsbepaling voor het gebruik van de producten waarop de richtlijn betrekking heeft en verplicht tot het vermelden op de verpakking van het VOS-gehalte en van het toegestane VOS-gehalte van gebruiksklaar product.

De [Richtlijn 1999/13/EG](#) (voorkomen dan wel verminderen van de emissie van vluchtige organische stoffen) is ook opgenomen in de [richtlijn industriële emissies](#). Implementatie van de richtlijn is vastgelegd binnen het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#).

Sectorplan 68 Halogeenhoudende oplosmiddelen

I Afbakening

Een oplosmiddel is een vluchtige organische stof die alleen of in combinatie met andere stoffen wordt gebruikt om o.a. grondstoffen, producten of afvalmaterialen op te lossen.

De samenstelling van het in het afvalstadium geraakte oplosmiddel is sterk afhankelijk van de samenstelling van het oorspronkelijke oplosmiddel en de bij de toepassing vrijgekomen verontreinigingen. De verontreinigingen kunnen zowel van organische aard als van anorganische stoffen aard zijn.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Halogeenhoudende oplosmiddelen	<ul style="list-style-type: none">• Halogeenhoudende oplosmiddelen bevatten meer dan 4% halogenen (som fluor, chloor, broom en jood) of meer dan 0,5% fluor (alles bedoeld als m/m en 'as received').• Ook mengsels van oplosmiddelen zijn oplosmiddelen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2). Dat kan er bijvoorbeeld toe leiden dat in specifieke gevallen recycling – wat normaal past binnen de minimumstandaard – niet is toegestaan.

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Halogeenhoudende oplosmiddelen	<p>Verbranden als vorm van verwijdering.</p> <p>Hoofdgebruik als brandstof (als vorm van nuttige toepassing) is uitsluitend toegestaan binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen. Dit betekent dat het verwerken van halogeenhoudende oplosmiddelen tot brandstoffen voor motoren van voer- en vaartuigen niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen.</p>

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	--
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ² .

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien voorbereiden voor hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (voorbereiden voor) hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard tenzij als vervolghandeling en deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de [Richtlijn storten \(1999/31/EG\)](#).

IV Overwegingen bij de afbakening

Een oplosmiddel is een vluchtige organische stof die alleen of in combinatie met andere stoffen wordt gebruikt om o.a. grondstoffen, producten of afvalmaterialen op te lossen of om als schoonmaakmiddel verontreinigingen op te lossen. Andere functies kunnen bijvoorbeeld zijn verdunner, dispergeermiddel, weekmaker, conserveermiddel of middel om de viscositeit of oppervlaktetenspanning aan te passen. Ook mengsels van oplosmiddelen zijn oplosmiddelen.

De samenstelling van het in het afvalstadium geraakte oplosmiddel is sterk afhankelijk van de samenstelling van het oorspronkelijke oplosmiddel en de bij de toepassing vrijgekomen verontreinigingen. De verontreinigingen kunnen zowel van organische aard als van anorganische aard zijn.

Hierbij een aantal productvoorbeelden die kunnen vallen onder de categorie halogeenhoudende oplosmiddelen: oplosmiddel, schoonmaakmiddel, verdunningsmiddel, dispergeermiddel, weekmaker, conserveermiddel, middel t.b.v. aanpassen viscositeit, etc.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen romen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Halogeenarme oplosmiddelen	Zie SP67 (Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen)
Destillatieresidu	Zie SP69 (Destillatieresidu)
Chloorfluorkoolstoffen, andere volledig gehalogeneerde chloorfluorkoolstoffen, halonen, tetrachloorkoolstoffen, 1-1-1-trichloorethaan, methylbromide, broomfluorkoolwaterstoffen en chloorfluorkoolwaterstoffen	Zie SP70 (Gereguleerde stoffen (CFK's, HCFK's en halonen) en Gefluoreerde broeikasgassen (HFK's, PFK's en SF6))
Laboratoriumchemicaliën niet zijnde oplosmiddelen	Zie SP75 (Metaalhoudend afvalwater met organische verontreinigingen) Zie SP76 (Overige zuren, basen en metaalhoudend afvalwater)
Azijnzuur	Zie SP76 (Overige zuren, basen en metaalhoudend afvalwater)
Bestrijdingsmiddelen, laboratoriumchemicaliën met oplosmiddelen, met oplosmiddelen verontreinigde poetsdoeken en absorptiemateriaal, oplosmiddelhoudende inktten, oplosmiddelhoudende afvalwaterstromen en niet-vluchtige plantaardige oliën	Hiervoor is niet in zijn algemeenheid aan te geven of deze vallen onder dit sectorplan, een ander sectorplan of onder het beleidskader. De aard en herkomst van de betreffende afvalstof zijn hiervoor van geval tot geval bepalend

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 070103; 070203; 070303; 070403; 070503; 070603; 070703; 080111; 080409; 140602; 200113.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)

- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Halogeenhoudende oplosmiddelen vallen onder categorie 100A van bijlage 5 van het LAP³: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de Wet milieubeheer in het Besluit inzamelen afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden

³ Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

moeten houden.

Inzamelvergunning

Voor het inzamelen van bepaalde stromen KGA-afval is kan een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk zijn. In de nota van toelichting behorende bij het besluit is vermeld dat het afvalstoffen betreft met de volgende Euralcodes: codes met * onder de deelprocessen 0801, 0803 en 0804. Onder deze afvalstoffen vallen ook oplosmiddelen. Zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht.

In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor het verwerken van halogeenhoudende oplosmiddelen is verbranden als vorm van verwijderen. Hoogwaardiger verwerken dan de minimumstandaard is mogelijk, maar niet voor alle oplosmiddelen. Daarnaast is de afzet van geregenereerde halogeenhoudende oplosmiddelen vanwege de prijs van primaire oplosmiddelen in een aantal gevallen lastig. Het vastleggen van de minimumstandaard op een hoogwaardiger niveau is daarom geen reële optie. Destilleren is hoogwaardiger dan verbranden en blijft, conform het bestaande beleid, toegestaan. Voor sterk chloorhoudende oplosmiddelen blijft verbranden met chloorterugwinning in speciaal daarvoor geëquipeerde installaties mogelijk.

De minimumstandaard biedt de mogelijkheid dat partijen worden gebruikt als brandstof. Hierbij geldt echter wel de beperking dat inzet in motoren voor voer- en vaartuigen niet is toegestaan. In de vergunningen voor de verwerker van de betreffende afvalstoffen worden sturingsvoorschriften opgenomen. In lijn met de Kaderrichtlijn wordt bij de verwerker van de betreffende brandbare afvalstoffen zo de verplichting neergelegd om er voor te zorgen dat de betreffende afvalstof later in de keten - al dan niet na opwerken tot een brandstof - niet wordt verstoekt in een verbrandingsmotor met onvoldoende waarborgen voor het beperken van emissies naar de lucht. Op de achtergrond van deze beperking wordt verder ingegaan in paragraaf B.10.6 van het beleidskader. Voor het gebruik van sturingsvoorschriften in het algemeen wordt verwezen naar paragraaf D.2.2.4.2 van het beleidskader.

In het [Besluit organisch-halogeengehalte brandstoffen](#) is bepaald dat vloeibare brandstoffen of stoffen die worden aangewend voor de vervaardiging van brandstoffen niet meer dan 50 mg/kg aan organische halogeenvbindingen mogen bevatten. Het gehalte aan organische halogeenvbindingen in brandstoffen of grondstoffen voor brandstoffen wordt gemeten volgens de in bijlage B bij de [Regeling bepalingmethoden organisch-halogeengehalte van brandstoffen](#) aangegeven methode. Ook de bemonsteringsmethode is in deze regeling vastgelegd.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en

organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. De minimumstandaard is met een deel van deze BBT-conclusies in overeenstemming. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Oplosmiddelen uit de organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.2	Intern hergebruik indien mogelijk, anders zuiveren en recyclen of benutting calorische waarde
Oplosmiddelen in afvalwater uit de organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.3	Terugwinnen oplosmiddelen voor hergebruik of energierugwinning
Halogenen in afvalwater uit de organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.4.1	Afscheiden van de organische halogeenverbindingen
Afval bij polymerenproductie	Polymeren	13.1.15	Intern hergebruik / recycling van potentieel afval
Oplosmiddelen uit productie basisolie	Raffinaderijen	22	Terugwinning oplosmiddelen door destillatie en stripping in gesloten proces
Oplosmiddelen uit productie basisolie	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	30	Opvang en hergebruik
Oplosmiddelen voor reiniging spuitpistolen in de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	38	Hergebruik als oplosmiddel, geen nuttige toepassing als brandstof
Oplosmiddelen uit de oppervlaktebehandeling	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	51	Terugwinning en hergebruik
Actief kool, zeoliet met oplosmiddelen	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	53	Regeneratie adsorptiemateriaal, terugwinning oplosmiddelen

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare afvalstoffen een stortverbod.

VI Overige informatie

Activiteitenbesluit

De [Richtlijn 2004/42/EG, opgenomen in de richtlijn industriële emissies \(2010/75/EU\)](#), is in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd met het [Besluit organische oplosmiddelen in verven en vernissen milieubeheer](#). Dit besluit omvat een verbodsbepaling voor het gebruik van de producten waarop de richtlijn betrekking heeft en verplicht tot het vermelden op de verpakking van het VOS-gehalte en van het toegestane VOS-gehalte van gebruiksklaar product.

De Richtlijn [1999/13/EG](#) (voorkomen dan wel verminderen van de emissie van vluchtige organische stoffen) is ook opgenomen in de richtlijn industriële emissies. Deze richtlijn is geïmplementeerd in het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#).

Sectorplan 69 Destillatieresidu

I Afbakening

Destillatieresidu bestaat in hoofdzaak uit het bodemresidu van het destilleren organische (afval)stoffen als olie en oplosmiddelen. Daarnaast ontstaat het ook als afvalstof uit reguliere productieprocessen. De samenstelling van het destillatieresidu is sterk afhankelijk van de samenstelling van het te destilleren oplosmiddel.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Destillatieresidu	In het residu kunnen, naast de (vluchtige) koolwaterstoffen die in de destillatiestap niet in het destillaat zijn terechtgekomen maar zijn achterbleven, ook metalen, organohalogeenvverbindingen, additieven en overige anorganische bestanddelen of verontreinigingen van de in het afvalstadium geraakte oplosmiddelen voorkomen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2.).

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Destillatieresidu	Verbranden als vorm van verwijdering. Opwerken tot secundaire brandstoffen wordt alleen vergund wanneer sturingsvoorschriften worden opgenomen om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen of andere mobiele toepassingen of inzet buiten inrichtingen te voorkomen en zo zeker te stellen dat hoofdgebruik als brandstof alleen kan plaatsvinden binnen inrichtingen waarin emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of in een omgevingsvergunning waarin waarborgen voor mens en milieu kunnen worden vastgelegd.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor Destillatieresidu geldt dat iedere mate van storten te hoog is.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en omdat verbranden als vorm van verwijderen mogelijk is en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ² .

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en omdat verbranden als vorm van verwijderen mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de [Richtlijn storten \(1999/31/EG\)](#).

IV Overwegingen bij de afbakening

Destillatieresiduen kunnen - afhankelijk van de intensiteit/effectiviteit van de destillatie en de verontreinigingen die in het te destilleren mengsel aanwezig zijn - vluchtige organische stoffen (VOS), overige koolwaterstoffen, metalen, additieven en andere verontreinigingen bevatten. De emissie van VOS draagt bij aan de vorming van ozon. Wanneer met name in de zomer hoge concentraties ozon ontstaan op leefniveau, kunnen deze piekconcentraties aanleiding geven tot effecten op de ademhalingswegen. Hoge concentraties ozon kunnen ook leiden tot schade aan gewassen en materialen. Daarnaast geeft de uitstoot van sommige VOS aanleiding tot lokale geurhinder.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Halogeenarme oplosmiddelen	Zie SP67 (Halogeenarme oplosmiddelen en glycolen)
Halogeenhoudende oplosmiddelen	Zie SP68 (Halogeenhoudende oplosmiddelen)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 070107; 070108; 070207; 070208; 070307; 070308; 070407; 070408; 070507; 070508; 070607; 070608; 070707; 070708.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Destillatieresidu valt onder categorie 100A van bijlage 5 van het LAP³: *overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.* Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de Wet milieubeheer in het Besluit inzamelen afvalstoffen een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

³ Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Toelichting op de minimumstandaard

Voor destillatieresidu in het algemeen is hoogwaardiger verwerking dan de minimumstandaard, gelet op de variëteit in samenstelling, niet altijd mogelijk. Terugwinning van oplosmiddelen gevolgd door recycling is slechts voor een klein deel van het destillatieresidu een reële optie. Met de keuze voor verbranding is daarom een milieuhygiënisch verantwoorde en uitvoerbare optie gekozen waarmee het gebruik van primaire grondstoffen wordt verminderd, zonder daarmee praktische aspecten uit het oog te verliezen.

De minimumstandaard staat verbranden als wijze van verwerken toe. Het kan hier zowel gaan om verbranden als vorm van verwijdering als om hoofdgebruik als brandstof. In het laatste geval geldt echter wel de beperking dat inzet in motoren voor voer- en vaartuigen niet is toegestaan. In de vergunningen voor de verwerker van de betreffende afvalstoffen worden sturingsvoorschriften opgenomen. In lijn met de Kaderrichtlijn wordt bij de verwerker van de betreffende brandbare afvalstoffen zo de verplichting neergelegd om er voor te zorgen dat de betreffende afvalstof later in de keten - al dan niet na opwerken tot een brandstof - niet wordt verstoekt in een verbrandingsmotor met onvoldoende waarborgen voor het beperken van emissies naar de lucht. Op de achtergrond van deze beperking wordt verder ingegaan in paragraaf B.9.4 van het beleidskader. Voor het gebruik van sturingsvoorschriften in het algemeen wordt verwezen naar paragraaf D.2.2.4.2 van het beleidskader.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

In de BREF Afvalbehandeling is een als BBT aangemerkte bepaling opgenomen dat destillatieresiduen van oplosmiddelen ten minste moeten worden ingedampt waarbij de oplosmiddelen worden teruggewonnen. De formulering van de minimumstandaard is niet expliciet aangepast aan deze bepaling. De reden hiervoor is dat in gevallen waarbij het destillatieresidu wordt afgevoerd ter verbranding met benutting van de energie-inhoud, het residu in het algemeen zo vrij zal zijn van oplosmiddelen dat feitelijk sprake is van BBT. Dit dient echter per vergunningaanvraag te worden beoordeeld. Indien de formulering van de minimumstandaard als algemene lijn zou worden aangepast aan deze als BBT aangemerkte bepaling, dan bestaat de kans dat voor veel vergunningprocedures een afwijkingsprocedure moet worden gevolgd wanneer een separaat herkenbare verdampingsstap geen expliciet onderdeel is van het proces. Het doorlopen van een afwijkingsprocedure levert in die situatie geen meerwaarde op. In het kader van de Wm-vergunningprocedure dient immers ook inzichtelijk te worden gemaakt dat het niveau van de bescherming van het milieu voor de gevraagde situatie vergelijkbaar is met BBT.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare afvalstoffen –afhankelijk van de viscositeit van het residu- een stortverbod.

Sectorplan 70 Gereguleerde stoffen (CFK, HCFK, halonen) en gefluoreerde broeikasgassen (HFK, PFK, SF₆)

I Afbakening

Onderstaande gassen komen in het afvalbeheer terecht als gebruikte, teruggewonnen gassen in retourcilinders, als niet gebruikte restpartijen in cilinders of, als nog aanwezig gassen in afgedankte apparatuur of voorwerpen.

De gassen die vallen onder dit sectorplan vallen onder de directe bepalingen van onderstaande verordeningen:

- [Verordening \(EG\) 1005/2009](#) (verder Ozonverordening) reguleert de productie, het gebruik, de handel, het terugwinnen, de vernietiging en de uitfasering van ozonlaagaantastende stoffen zoals CFK's, HCFK's en halonen (verder gereguleerde stoffen).
- [Verordening \(EG\) 517/2014](#) (verder F-gassenverordening) reguleert het op de markt brengen, het gebruik, de insluiting, de etikettering, de rapportageplichten en het terugwinnen van HFK's, PFK's en SF₆ (verder gefluoreerde broeikasgassen).

Beide verordeningen werken rechtstreeks. In dit sectorplan wordt slechts de uitwerking voor het nationale afvalbeleid beschreven. Deze uitwerking is een interpretatie. De bepalingen uit de verordeningen gaan boven hetgeen beschreven is in dit sectorplan.

De volgende gassen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Chloorfluorkoolstoffen (CFK's)	Het gebruik is ondertussen verboden (behoudens een beperkt aantal uitzonderingen (zie Ozonverordening)). Echter: <ul style="list-style-type: none">• CFK's kunnen nog aanwezig zijn in oude koelkasten en schuimen.
Chloorfluorkoolwaterstoffen (HCFK's)	Het gebruik is ondertussen uitgefaseerd (behoudend een beperkt aantal uitzonderingen (zie Ozonverordening)). HCFK's kunnen nog aanwezig zijn in: <ul style="list-style-type: none">• bestaande koelinstallaties, warmtepompen en airco-installaties die nog niet zijn omgebouwd naar of vervangen door koelsystemen zonder HCFK's;• brandbeveiligingsapparatuur;• schuimen;
Halonen	<ul style="list-style-type: none">• Zijn nog aanwezig in bepaalde specifieke, zogenaamde kritische toepassingen;• Komen sporadisch nog voor in oude voorraden¹;• Kan nog aanwezig zijn in (oude) brandblussers en brandblussystemen.
Fluorkoolwaterstoffen (HFK's)	Worden gebruikt in: <ul style="list-style-type: none">• koelinstallaties, warmtepompen en airco-installaties,• brandbeveiligingsapparatuur,• brandblussers en brandblussystemen,• Isolatieschuimen,• Oplos- en reinigingsmiddelen, Wordt ook gebruikt als aerosol in spuitbussen.
Perfluorkoolstof (PFK's)	<ul style="list-style-type: none">• Wordt gebruikt als blaasmiddel in isolatieschuimen,• Wordt gebruikt als etsmiddel in de halfgeleiderindustrie;• Kan gebruikt worden in bepaalde geneesmiddelen (puffers) en cosmetica.
Zwavelhexafluoride (SF ₆)	Wordt gebruikt als isolatiegas o.a. in: <ul style="list-style-type: none">• Elektrische schakelinrichtingen;• Elektronenmicroscopen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

¹ (Brandblus-)systemen met halon zijn, behoudens de uitgezonderde kritische toepassingen in luchtvaart en defensie, niet toegestaan en het 'hebben' van halonen in deze systemen is strafbaar. Het hebben van halonen afkomstig uit deze systemen maar (nog) niet zijn afgevoerd kan nog voorkomen en is niet strafbaar.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstof	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	CFK's (Ozonverordening)	'Vernietigen' volgens de in Bijlage VII bij de Verordening (EG) 1005/2009 goedgekeurde (en verplichte!) technieken. Regeneratie of recycling is voor CFK's niet toegestaan
b	HCFK's (Ozonverordening)	'Vernietigen' volgens de in Bijlage VII bij de Verordening (EG) 1005/2009 goedgekeurde (en verplichte!) technieken. Regeneratie t.b.v. gebruik in bepaalde kritische toepassingen ² en t.b.v. export is slechts toegestaan binnen zeer beperkende voorwaarden uit de Ozonverordening.
c	Halonen (Ozonverordening)	'Vernietigen' volgens de in Bijlage VII bij de Verordening (EG) 1005/2009 goedgekeurde (en verplichte!) technieken. Regeneratie t.b.v. gebruik in bepaalde uitgezonderde toepassingen ² is slechts toegestaan binnen zeer beperkende voorwaarden uit de Ozonverordening.
d	HFK's, PFK en SF ₆ (gefluoreerde broeikasgassen, F-gassenverordening)	'Vernietigen' ³ zoals gedefinieerd in Verordening (EG) 517/2014 . Recycling en regeneratie conform de definities en bepalingen van de F-gassenverordening zijn eveneens toegestaan met inachtneming van de uitfaseringsbepalingen.
e	Mengsels van een of meer van bovengenoemde gassen	Verwerken conform de strengste minimumstandaard. Dit betekent dat als deze mengsels CFK's, HCFK's of halonen bevatten, deze zullen moeten worden verwerkt overeenkomstig de Ozonverordening.

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Het (inter)nationale beleid is er op gericht om de bovengenoemde stoffen uit te faseren of in ieder geval de emissies ervan zoveel mogelijk te beperken (voor toepassing waarin het gebruik ervan vooralsnog is toegestaan). Ontwikkelingen richten zich op het vinden en toepassen van alternatieve technieken. De minimumstandaard voor deze stoffen zal omwille van dit beleid niet worden opgehoogd.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen:

Onderstaand beleid t.a.v. de overbrenging van afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan is een interpretatie van de bepalingen die ten aanzien van grensoverschrijdend transport en in- en uitvoer zijn opgenomen in de ozon- en f-gassenverordening. Omdat beide verordening uitsluitend spreken van 'vernietiging', 'recycling' en 'regeneratie' is voor onderstaande beleid ook gebruik gemaakt van deze terminologie.

² Voorbeelden van zogenaamde kritische toepassingen: feedstock/grondstof, laboratorium (analytische gebruik), technische hulpstof, etc. (zie de specifieke beschrijvingen in de Ozonverordening).

³ Indien een verwerker meer dan 1 metrische ton in een kalenderjaar vernietigt, dan dient hij hierover te rapporteren aan de Europese commissie (artikel 19 lid 2 van VO (EG) [517/2014](#)).

Omdat de verordeningen niet voor alle gevallen bepalingen kennen voor grensoverschrijdend transport van afval volgt hieronder een interpretatie. In alle gevallen blijven de originele bepalingen van de verordeningen – zoals bijvoorbeeld de eis dat in bepaalde gevallen sprake moet zijn van vernietiging van de gassen – doorslaggevend.

In afwijking van andere sectorplannen is onderstaande beleid opgedeeld in eerst grensoverschrijdend transport t.b.v. verwijdering en vervolgens grensoverschrijdend transport t.b.v. nuttige toepassing.

Interpretatie m.b.t. grensoverschrijdend transport t.b.v. verwijdering (de meeste vormen van 'vernietiging' in de verordeningen, maar niet bijvoorbeeld 'vernietiging onder gelijktijdig terugwinning van chloor'):

Transport t.b.v. vernietiging van:	Binnen de Europese Unie		Invoer en uitvoer EU	
	Overbrenging vanuit NL	Overbrenging naar NL	Overbrenging vanuit NL	Overbrenging naar NL
CFK's, HCFK's en Halonen	Toegestaan mits ¹⁾	Toegestaan mits ¹⁾	Verboden	Toegestaan mits ¹⁾ en ³⁾
HFK's, PFK's, SF ₆	Toegestaan	Toegestaan	Toegestaan ⁴⁾	Toegestaan ²⁾ ⁴⁾

- 1) Mits voor vernietiging gebruik wordt gemaakt van de in bijlage VII bij [Verordening \(EG\) 1005/2009](#) vermelde goedgekeurde technieken.
- 2) Ingevoerde hoeveelheden gefluoreerde broeikasgassen t.b.v. vernietiging moeten met ingang van 2015 specifiek voor vernietiging worden gelabeld (zie [Verordening EG 517/2014](#), artikel 15).
- 3) Importvergunning voor invoer naar de EU noodzakelijk.
- 4) Rapportageplicht voor invoer en uitvoer van hoeveelheden overeenkomend met 100 ton CO₂-equivalent of meer per kalenderjaar (zie [Verordening \(EG\) 517/2014](#), artikel 19).

Interpretatie m.b.t. grensoverschrijdend transport t.b.v. (voorlopige) nuttige toepassing (vormen van 'regeneratie' en 'recycling' in de verordeningen, aangevuld met 'vernietiging onder gelijktijdig terugwinning van chloor'):

Transport t.b.v. nuttige toepassing van:		Binnen EU		Invoer en uitvoer EU	
		Overbrenging vanuit NL	Overbrenging naar NL	Overbrenging vanuit NL	Overbrenging naar NL
CFK	regeneratie	Verboden	Verboden	Verboden	Verboden
	Vernietigen met nuttige toepassing van het chloor	Toegestaan ¹⁾	Toegestaan ¹⁾	Verboden	Toegestaan ¹⁾
HCFK	regeneratie	Toegestaan mits ²⁾	Toegestaan mits ²⁾	Verboden	Verboden ²⁾
	Vernietigen met nuttige toepassing van het chloor	Toegestaan ¹⁾	Toegestaan ¹⁾	Verboden	Toegestaan ¹⁾
Halonen	regeneratie	Verboden tenzij ³⁾	Verboden tenzij ³⁾	Verboden tenzij ³⁾	Toegestaan onder voorwaarden ⁴⁾
	Vernietigen met nuttige toepassing	Toegestaan ¹⁾	Toegestaan ¹⁾	Verboden	Toegestaan ¹⁾
HFK's, PFK's, SF ₆		Toegestaan	Toegestaan	Toegestaan ⁵⁾	Toegestaan ⁵⁾

- 1) Indien voor vernietigen gebruik wordt gemaakt van de in bijlage VII bij [Verordening \(EG\) 1005/2009](#) vermelde goedgekeurde technieken. Importvergunning voor invoer van buiten de EU noodzakelijk.
- 2) [Verordening \(EG\) 1005/2009](#) kent voor gereguleerde stoffen een uitfaseringsbepaling van het toegestane gebruik. Onder zeer beperkende voorwaarden is regeneratie t.b.v. specifieke uitgezonderde gebruikstoepassingen al dan niet in combinatie met export toegestaan.
- 3) Zie voor de voorwaarden waaronder overbrenging is toegestaan en door wie: [Verordening \(EG\) 1005/2009](#) artikel 17, lid 2 onder e. (kritische toepassingen).
- 4) Zie voor de beperkende voorwaarden [Verordening \(EG\) 1005/2009](#) artikel 15 lid 2 onder g
- 5) Rapportageplicht voor invoer en uitvoer van hoeveelheden overeenkomend met 100 ton CO₂-equivalenten of meer per kalenderjaar (zie [Verordening \(EG\) 517/2014](#), artikel 19).

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op de gassen als genoemd in paragraaf I en niet op de apparatuur, installaties of drukhouders die deze gassen bevatten. Als ook de apparatuur waarin gereguleerde stoffen of gefluoreerde broeikasgassen zitten afval worden, dan verplichten beide verordeningen de houder van de apparatuur om de gassen uit de apparatuur te (laten) verwijderen/terugwinnen door daartoe opgeleid en gecertificeerd personeel (zie verder paragraaf VII Relevante W&R). Om die reden is dit sectorplan sterk gerelateerd aan een aantal van de sectorplannen genoemd in onderstaande tabel.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Spuitbussen	Zie SP43 (Verpakkingen van overige gevaarlijke afvalstoffen)
Drukhouders (cilinders)	Zie SP44 (gasflessen en overige drukhouders)
Brandblussers	Zie SP45 (Brandblussers)
Koel- en vriesapparatuur	Zie SP71 (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Oplosmiddelen en glycolen	Zie SP67 (Halogeendarme oplosmiddelen en glycolen) Zie SP68 (Halogeenhoudende oplosmiddelen)
Ozon- of f-gassen ingesloten in (bouw)schuimen die vrijkomen bij bouw- en sloopwerkzaamheden	Zie SP28 (Gemengd bouw- en sloopafval, ...) en/of beleidskader .

Algemene aspecten

CFK's⁴, HCFK's en halonen (ozonlaag aantastende stoffen) die vrijkomen in de atmosfeer dragen bij aan de aantasting van de ozonlaag, mede door de aanwezigheid van chloor. De genoemde stoffen zijn zeer stabiele verbindingen. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat CFK's die in de jaren dertig in de atmosfeer zijn gebracht, nog steeds hun effect hebben op de aantasting van de ozonlaag en hun bijdrage aan het broeikaseffect. Door ozonlaag aantastende stoffen wordt de stratosferische ozonlaag op een hoogte van 30-35 kilometer aangetast, waardoor zogenaamde UV-B-straling van het zonlicht minder goed wordt geabsorbeerd en hierdoor beter de aarde kan bereiken. UV-B-straling heeft nadelige effecten op de mens en het milieu.

HFK's, PFK's en SF₆ (gefluoreerde broeikasgassen) bevatten fluor, koolstof en waterstof, maar geen chloor. Ze tasten daarom de ozonlaag niet aan. Wel dragen ze, als ze vrijkomen in de atmosfeer, sterk bij aan het broeikaseffect. HFK's hebben een global warming potential (GWP). Het GWP geeft aan hoeveel meer een stof aan de opwarming van de aarde bijdraagt dan CO₂. CO₂ heeft een GWP van 1. HFK's hebben een GWP tussen 97 en 14.800, SF₆ is het sterkste broeikasgas met een GWP van 23.900.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 140601; 160504.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het

⁴ De productie, het op de markt brengen en het gebruik van CFK's is al geruime tijd verboden. Het is niet de verwachting dat er nog veel CFK's in de afvalfase terecht komen. Voor 'het geval dat' worden CFK's wel nog in dit sectorplan genoemd.

sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

De ozonverordening zowel als de f-gassenverordening, en de daarop gebaseerde uitvoeringsverordeningen, kennen bepalingen ten aanzien het etiketteren van apparatuur en cilinders die deze gassen bevatten. Een juiste etikettering op retourcilinders (teruggewonnen gassen) is van belang voor een juiste latere verwerking van de gassen als afvalstof.

In praktijk worden tijdens het terugwinnen van kleinere hoeveelheden gebruik gemaakt van mixcilinders waarin verschillende gassen worden samengevoegd. Deze gangbare praktijk heeft tot gevolg dat het daardoor ontstane mengsel zal moeten worden verwerkt conform de strengste minimumstandaard.

In bijlage 5 van het LAP zijn slechts categorieën gedefinieerd voor niet-gasvormige afvalstoffen en dus niet voor de gassen als bedoeld in dit sectorplan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

De Ozonverordening en F-gassenverordening kennen verplichtingen toe aan de eigenaar/beheerder van apparaten die gereguleerde stoffen of gefluoreerde broeikasgassen bevatten ten aanzien van o.a. het verplicht terugwinnen van die gassen uit installaties bij onderhoud of ontmanteling. De bepalingen uit de verordeningen zijn rechtstreeks werkend. Aflaten in de atmosfeer is niet toegestaan.

Cilinders met gebruikte ozonaantastende stoffen afkomstig uit koel- en vriesinstallaties die nog bij een ontdoener staan moeten afgevoerd worden voor vernietiging (afvalwetgeving). Het betreft hier namelijk opslag van chemisch afval in drukhouders waarvoor de ontdoener doorgaans geen opslagvergunning heeft.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

Inzameling van teruggewonnen gassen uit dit sectorplan gebeurt in praktijk in eerste instantie door een gecertificeerd installatie- en onderhoudsbedrijf. Indien het terugwinnen betreft uit koel- en vriesinstallaties houdt het installatiebedrijf een koudemiddelenregistratie bij van o.a. de teruggewonnen hoeveelheden t.b.v. recycling, regeneratie of vernietiging (e.e.a. overeenkomstig de toegestane verwerking volgens de verordeningen).

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor zowel ozonlaagafbrekende stoffen als f-gassen is vernietigen conform de bepalingen uit de respectievelijke verordeningen. Voor ozonlaagafbrekende stoffen is in bijlage VII van de Ozonverordening per stof opgenomen op welke wijze deze verwerkt moet worden.

CFK's en HCFK's kunnen ook nog vrijkomen ingesloten in (oude) bouwschuimen. Deze bouwschuimen vallen niet onder de reikwijdte van dit sectorplan. Echter, op welke wijze bouwschuimen waarin CFK's/HCFK's gebruikt zijn verwerkt moeten of mogen worden, roept wel eens vragen op. Bouwschuimen mogen wat de ozonlaagafbrekende stoffen betreft verbrand worden in een AVI. Dit is momenteel ook de gangbare praktijk.

Voor HCFK's en Halonen is regeneratie slecht in zeer beperkte mate en onder strikte voorwaarden toegestaan (zie Ozonverordening). Voor gefluoreerde broeikasgassen is een hoogwaardiger verwerking mogelijk. Hiertoe moeten deze gassen wel eerst ongemengd met andere gereguleerde stoffen of andere gefluoreerde broeikasgassen zijn opgeslagen.

Het gebruik van ozonlaagafbrekende stoffen is zo goed als uitgefaseerd. Ook voor bepaalde gefluoreerde broeikasgassen geldt met ingang van 1-1-2016 op Europees niveau een uitfaseringsbeleid. Het vastleggen van een minimumstandaard op een hoogwaardiger niveau is daarom uit praktisch oogpunt en beleidsmatig geen optie.

Voor zover bekend is er in Nederland geen verwerkingscapaciteit voor het vernietigen van ozonlaagafbrekende stoffen (CFK, HCFK en Halonen).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

CFK's zijn al geruime tijd verboden in gebruikstoepassingen en mogen niet meer op de markt worden gebracht (ook niet in geregenereerde vorm). Behoudens het gebruik van halonen in de zogenaamde kritische toepassingen (vnl. in de luchtvaart en bij defensie) is het gebruik ervan niet toegestaan. Het kan nog wel sporadisch voorkomen dat cilinders met CFK of halonen worden aangeboden. In geval van CFK's is vernietiging de enige optie. In geval van halonen zijn de opties vernietiging of in specificatie gevallen regeneratie t.b.v. gebruik in kritische toepassingen.

Installaties die nog werken op HCFK's mogen bij onderhoud niet meer worden bijgevuld. Het is daarom de verwachting dat er steeds meer HCFK-installaties worden ontmanteld of omgebouwd waardoor er steeds meer HCFK's voor vernietiging vanaf 2015 sterk toenemen.

Ook voor bepaalde HFK's is een uitfaseringsbeleid (EU) vastgesteld wat op termijn kan leiden tot steeds meer HFK's die vernietigd moeten worden (periode 2016-2030).

Als gevolg van het (inter)nationale beleid om de bovengenoemde stoffen uit te faseren of zoveel als mogelijk te vervangen door alternatieven (voor toepassing waarin het gebruik ervan vooralsnog is toegestaan), zal de minimumstandaard voor deze stoffen niet worden opgehoogd.

VII Overig informatie uit de Ozon- en F-gassenverordening

Europese Verordening betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen (Ozonverordening)

In internationaal verband zijn afspraken gemaakt om het gebruik van stoffen die de ozonlaag aantasten, terug te dringen. Deze afspraken, waaraan ook Nederland is gebonden, zijn in 1989 vastgelegd in het Protocol van Montreal. Dit protocol is uitgewerkt en aangescherpt in de Europese Verordening betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen ([Verordening \(EG\) 1005/2009](#)). De verordening heeft tot doel het gebruik, de handel en de productie van ozonlaag aantastende stoffen uit te faseren.

Belangrijk ten aanzien van afvalfase van gereguleerde stoffen zijn de volgende bepalingen:

- Verplichting om gereguleerde stoffen terug te winnen bij onderhoud aan apparaten en installaties of bij ontmanteling; gereguleerde stoffen mogen niet worden geëmitteerd naar de lucht.
- Teruggewonnen hoeveelheden gereguleerde stoffen moeten worden verwerkt (vernietigd) volgens de goedgekeurde technieken in de bijlage V bij de verordening.
- De verwerker/vernietiger van teruggewonnen gereguleerde stoffen is verplicht een registratie bij te houden van de oorsprong van de teruggewonnen gereguleerde stoffen (installatie waaruit ze zijn teruggewonnen).

Europese Verordening inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen (F-gassenverordening)

De Europese [Verordening inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen](#) (EG 517/2014) heeft tot doel de emissies van bepaalde gefluoreerde broeikasgassen zoveel als mogelijk te voorkomen. De verordening regelt onder meer de insluiting, het gebruik, de uitfasering en de vernietiging van gefluoreerde broeikasgassen.

Belangrijk t.a.v. de afvalfase van gefluoreerde broeikasgassen zijn de volgende bepalingen:

- De verordening verplicht tot het terugwinnen van deze gassen bij onderhoud van of voorafgaand aan verwijdering van apparaten die deze gassen bevatten; emitteren naar de lucht van deze gassen is verboden.
- Bedrijven en personeel wat f-gassen terugwint uit installaties moet daarvoor voldoende gecertificeerd zijn.
- De laatste gebruiker van een houder met f-gassen is ervoor verantwoordelijk dat de restgassen uit de cilinder worden teruggewonnen t.b.v. recycling, regeneratie of vernietiging;
- dit geldt ook voor de exploitant van apparatuur en installaties die f-gassen bevatten.
- Er geldt een uitfaseringsbeleid voor bepaalde f-gassen in bepaalde toepassingen; dit heeft wellicht op termijn ook zijn invloed op omvang van deze afvalstroom;

In de nieuwe F-gassenverordening moedigen de lidstaten (artikel 9) het opstellen van regelingen voor producentenverantwoordelijkheid aan voor het terugwinnen en vervolgens recyclen, regenereren en vernietigen van f-gassen.

Besluit en Regeling gefluoreerde broeikasgassen en ozonlaag afbrekende stoffen

De bepalingen uit beide verordening zijn rechtstreeks werkend. Een aantal bepalingen zijn in Nederland verder geïmplementeerd in het [Besluit](#) en de [Regeling gefluoreerde broeikasgassen en ozonlaagafbrekende stoffen](#) (2015).

Sectorplan 71 Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen/deelstroom	Toelichting
Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	Het betreft in het afvalstadium geraakte elektrische en elektronische apparatuur die met ingang van 15 augustus 2018 valt onder de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (Regeling Aeea), met uitzondering van gasontladingslampen. Het gaat hierbij in feite om <i>alle</i> apparaten waaraan een stekker zit of die op batterijen werken.
Onderdelen en fracties die vrijkomen bij de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van lood in beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	Verwerken van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur op een wijze waarop ten minste wordt voldaan aan het gestelde in artikel 11 van de Regeling Aeea . In afwijking van het voorgaande moet het verwerken van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur die tot 15 augustus 2018 niet valt onder de Regeling Aeea tot deze datum worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het Beleidskader.
b	beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas die vrijkomen bij de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	Voor bij de verwerking vrijkomend beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas is de minimumstandaard storten. Nuttige toepassing is uitsluitend toegestaan, indien het lood een technische functie heeft en geen sprake is van onaantoonbare risico's op blootstelling van mens en milieu aan lood. Hiervoor wordt getoetst aan paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader.
c	overige onderdelen en fracties die vrijkomen bij de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Verwerken van de onderdelen en fracties conform de daarvoor geldende minimumstandaarden die zijn opgenomen in van toepassing zijnde sectorplannen. • Voor zover onderdelen en fracties niet onder een sectorplan van het LAP vallen, moet verwerking worden getoetst aan de afvalhiërarchie, als bedoeld in paragraaf A.4.2 van het Beleidskader.

De minimumstandaard voor de verwerking van beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Vergunningen voor het nuttige toepassen van beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat nuttige toepassing per direct niet meer is toegestaan.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Afgedankte elektrische en elektronische apparaten kunnen in het kader van de EVOA niet worden ingedeeld als groene lijst afvalstof. Indeling als groene lijst afvalstof is enkel mogelijk voor specifieke fracties die ontstaan uit de verwerking van dergelijke apparaten.

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van lood in beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur als bedoeld in paragraaf II, onder a, indien hergebruik technisch mogelijk is.
	NVT	Voor beeldbuisglas en overige onderdelen en fracties als bedoeld in paragraaf II, onder b en c, gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en overige onderdelen en fracties als bedoeld in paragraaf II, onder a resp. c, <ul style="list-style-type: none"> • mits voldaan wordt aan het gestelde in artikel 11 van de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, • tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2.).
	Nee	Voor beeldbuisglas als bedoeld in paragraaf II, onder b, indien recycling leidt tot onaanvaardbare risico's op blootstelling van mens en milieu aan lood en/of wordt belemmerd door specifieke regelgeving inzake zeer zorgwekkende stoffen.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> • Voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en overige onderdelen en fracties als bedoeld in paragraaf II, onder a resp. c, omdat recycling mogelijk is. • Voor beeldbuisglas als bedoeld in paragraaf II, onder b, indien nuttige toepassing leidt tot onaanvaardbare risico's op blootstelling van mens en milieu aan lood en/of wordt belemmerd door specifieke regelgeving inzake zeer zorgwekkende stoffen.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en overige onderdelen en fracties als bedoeld in paragraaf II, onder a resp. c, omdat recycling mogelijk is.

Sectorplan 71; Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

	NVT	Voor beeldbuisglas als bedoeld in paragraaf II, onder b, gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor alle afvalstoffen van dit sectorplan, omdat op grond van Europese regelgeving de afvalstof gedeeltelijk nuttig toegepast dient te worden en/of omdat recycling mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Voor alle afvalstoffen van dit sectorplan, omdat op grond van Europese regelgeving de afvalstof gedeeltelijk nuttig toegepast dient te worden en/of overbrenging voor storten op grond van nationale zelfverzorging niet is toegestaan en/of omdat recycling mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur als bedoeld in paragraaf II, onder a, indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen (wettelijke) belemmeringen voor het (vorbereiden voor) hergebruik zijn.
	NVT	Voor beeldbuisglas en overige onderdelen en fracties als bedoeld in paragraaf II, onder b en c, gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof is hergebruik geen reële optie.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en overige onderdelen en fracties als bedoeld in paragraaf II, onder a resp. c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor beeldbuisglas als bedoeld in paragraaf II, onder b, tenzij de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en overige fracties als bedoeld in paragraaf II, onder a resp. c, omdat recycling mogelijk is.
	Nee	Voor beeldbuisglas als bedoeld in paragraaf II, onder b, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	Voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en overige onderdelen en fracties als bedoeld in paragraaf II, onder a resp. c, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor beeldbuisglas als bedoeld in paragraaf II, onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Voor alle afvalstoffen van dit sectorplan, op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat recycling (voor in ieder geval een deel van de aanwezige materialen) mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Onder dit sectorplan valt alle afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) die met ingang van 15 augustus 2018 valt onder de [Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur](#), met uitzondering van gasontladinglampen. De reikwijdte van de regeling wordt op 15 augustus 2018 verruimd tot alle AEEA.

Met elektrische of elektronische apparaten worden bedoeld alle apparaten die afhankelijk zijn van elektrische stromen of elektromagnetische velden om naar behoren te werken en apparaten voor het opwekken, overbrengen en meten van die stromen en velden en die bedoeld zijn voor gebruik met een voedingsspanning van maximaal 1.000 volt bij wisselstroom en 1.500 volt bij gelijkstroom. Een niet-uitputtende lijst van apparaten is opgenomen in de bijlage IV van [Richtlijn 2012/19/EU](#) (hierna: de Richtlijn AEEA).

De regelgeving betreffende AEEA betreft niet alleen het verwerken van de apparatuur zelf, maar omvat grotendeels het hele traject van de inzameling tot en met de verwerking/toepassing van de bij eerste demontage vrijkomende onderdelen. In lijn hiermee is in de afbakening expliciet opgenomen dat ook het sectorplan en de minimumstandaard zich uitstrekken over zowel de verwerking van de apparatuur zelf als over de bij demontage van die apparatuur vrijkomende onderdelen, subeenheden en verbruiksmaterialen die deel uitmaken van het apparaat op het moment dat het wordt afgedankt. Met AEEA worden niet alleen consumentenapparaten zoals wasmachines, koelkasten en stofzuigers bedoeld, maar ook professioneel gebruikte apparaten zoals medische apparatuur. Bij de Richtlijn is een FAQ uitgegeven waarin nader wordt ingegaan op apparatuur die al dan niet onder de Richtlijn valt, zie <http://ec.europa.eu/environment/waste/wEEE/pdf/faq.pdf>

Bij de verwerking van AEEA kunnen onderdelen en fracties vrijkomen zoals batterijen, accu's, olie, asbest, kabels, koelvloeistoffen, kwik, PCB-houdende condensatoren en vloeistoffen, metalen, glas, kunststoffen en shredderafval. Dergelijke onderdelen en fracties kunnen ook bij een andere toepassing in het afvalstadium raken. Voor deze afvalstromen zijn dan ook aparte sectorplannen vastgesteld. De verwerking van bij AEEA vrijkomende onderdelen en fracties moet voldoen aan het beleid zoals dat is vastgelegd in de betreffende sectorplannen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstromen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
(Grof) huishoudelijk restafval anders dan elektrische en elektronische apparatuur	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval (inclusief grof))
Restafval van handel, diensten en overheden anders dan elektrische en elektronische apparatuur	Zie SP02 (Restafval van bedrijven)
Vervoermiddelen voor personen of goederen, niet zijnde speelgoed, met uitzondering van elektrische tweewielers zonder typegoedkeuring. Bijv. motoren, scootmobielen, elektrische fietsen, auto's, vrachtwagens, treinen, boten, vliegtuigen.	Zie SP51 (Wrakken van auto's en overige voertuigen) Zie SP54 (Sloopschepen) Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Gasontladinglampen	Zie SP66 (Gasontladinglampen en fluorescentiepoeder)
Niet voor de weg bestemde mobiele machines die uitsluitend voor beroepsmatig gebruik ter beschikking zijn gesteld, zoals vorkheftrucks, grasmaaiers, veegwagens en mobiele kranen.	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Apparatuur die noodzakelijk is voor de bescherming van de wezenlijke belangen van de veiligheid van lidstaten van de Europese Unie, met inbegrip van wapens, munitie en oorlogsmateriaal voor specifiek militaire doeleinden	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Apparatuur die specifiek is ontworpen en geïnstalleerd om deel uit te maken van andere apparatuur welke niet onder het toepassingsgebied van deze regeling valt, die haar functie alleen kan vervullen als zij deel uitmaakt van die andere apparatuur	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Gloeilampen	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Apparatuur die is ontworpen om de dampkring te verlaten	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Grote, niet-verplaatsbare industriële werktuigen	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Grote, vaste installaties, met uitzondering van apparatuur die niet specifiek is ontworpen voor en is geïnstalleerd als onderdeel van zulke installaties	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader

Apparatuur die is ontworpen uitsluitend voor doeleinden van onderzoek en ontwikkeling en die uitsluitend door een bedrijf aan een ander bedrijf ter beschikking wordt gesteld	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Medische hulpmiddelen en medische hulpmiddelen voor in-vitrodiagnostiek, wanneer deze hulpmiddelen naar verwachting vóór het einde van hun levensduur infectieus zijn, en actieve implanteerbare medische hulpmiddelen	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Printercartridges zonder elektrische bestanddelen	Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader
Apparatuur met radioactieve stoffen, zoals bepaalde rookmelders, medische apparatuur en laboratoriumapparatuur	Valt niet onder het LAP.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 160211; 160212; 160213; 160214; 160215; 160216; 200123; 200135; 200136.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Producentenverantwoordelijkheid

Voor elektrische en elektronische apparatuur is producentenverantwoordelijkheid ingevoerd. Producenten zijn enerzijds verantwoordelijk voor het beheer van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur ([Richtlijn 2012/19/EU](#)). Daarbij is geprobeerd om producenten van elektrische en elektronische apparatuur bij het ontwerp en de productie rekening te laten houden met de milieuvriendelijke verwerking van elektrische en elektronische apparatuur zodra de apparatuur wordt afgedankt ('design for recycling').

Producenten (en importeurs) van energieverbruikende producten moeten voorts aantonen ([Richtlijn 2009/125/EU](#)) dat zij bij de ontwikkeling van deze producten rekening hebben gehouden met milieuaspecten, c.q. dat deze producten voldoen aan nader te bepalen uitvoeringsmaatregelen ('ecodesign'). De verwachting is dat door gebruik van lichtere, duurzame en minder milieubelastende onderdelen het ontstaan van afval wordt verminderd. In tegenstelling tot design for recycling wordt bij ecodesign niet alleen rekening gehouden met de verwerkingsfase van

materialen, maar met de gevolgen voor het milieu van het product gedurende de gehele levenscyclus.

In het actieplan voor de Circulaire Economie heeft de Europese Commissie aangegeven dat zij, rekening houdend met de specifieke eisen van verschillende producten, in het kader van de wijziging van de Ecodesign Richtlijn producteisen zal ontwikkelen waarmee:

- de mogelijkheden voor repareerbaarheid, bestendigheid, opwaardering, demonteerbaarheid en recycleermogelijkheden van producten; en
- de mogelijkheden om bepaalde materialen te identificeren; worden vergroot.

Ook wordt bekeken hoe de beschikbaarheid van reserve-onderdelen en technische informatie over het repareren verbeterd kan worden. Daarnaast stelt de commissie voor om productdesign te stimuleren door de financiële bijdrage van producenten in het kader van producentenverantwoordelijkheid afhankelijk te maken van de einde-levensduur-kosten van de betreffende producten. Dit leidt tot een financiële stimulans voor het ontwerp van producten die eenvoudiger kunnen worden gerecycled en/of hergebruikt.

Lidstaten van de Europese Unie moeten overeenkomstig de richtlijn AEEA zorgdragen voor het feit dat producenten van elektrische en elektronische apparatuur dat wordt afgedankt bij de verwerking, vastgelegde percentages aan nuttige toepassing behalen. Voorts moet een passende verwerking plaatsvinden. Omdat de richtlijn in alle lidstaten van de Europese Unie geldt, leidt de minimumstandaard niet tot een ongelijk speelveld tussen Nederland en de omliggende landen.

2. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur valt onder categorie 74A, 74B, 75A of 75B van bijlage 5 van het LAP²:

- Categorie 74A: afgedankte elektrische en elektronische apparatuur die valt onder de [Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur](#), die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en voor zover niet vallend onder enige andere categorie van deze lijst.
- Categorie 74B: afgedankte elektrische en elektronische apparatuur die valt onder de [Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparatuur](#), die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt en voor zover niet vallend onder enige andere categorie van deze lijst.
- Categorie 75A: onderdelen en fracties die vrijkomen bij de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur
 - niet zijnde beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas, en
 - die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, en
 - voor zover niet vallend onder enige andere categorie van deze lijst
- Categorie 75B: onderdelen en fracties die vrijkomen bij de verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur
 - niet zijnde beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas, en
 - die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, en
 - voor zover niet vallend onder enige andere categorie van deze lijst.
- Categorie 98: overig afval van buiten de inrichting afkomstig dat gestort mag worden volgens het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) of een minimumstandaard uit het LAP, voor zover het op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.

Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van lood in beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

3. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

4. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe).

Op grond van de [regeling AEEA](#) dient de gescheiden inzameling en het vervoer van die gescheiden ingezamelde apparatuur zodanig plaats te vinden dat de voorbereiding voor hergebruik, recycling van die gescheiden ingezamelde apparatuur of de inperking van gevaarlijke stoffen optimaal kan plaatsvinden. Ook wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

De producenten zijn verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van door hen op de markt gebrachte elektrische en elektronische apparatuur. Zij kunnen zelf bepalen of zij deze verantwoordelijkheid individueel of via een collectief van producenten invullen. Producenten zijn verplicht te rapporteren over de door hen op de markt gebrachte hoeveelheid elektrische en elektronische apparatuur en de door hun op basis van hun producentenverantwoordelijkheid ingezamelde, gerecyclede (waaronder ter voorbereiding op hergebruik), nuttig toegepaste of verwijderde afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

Gemeenten en distributeurs spelen eveneens een rol bij de inzameling van AEEA. De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling (ophalen) van AEEA van particuliere huishoudens. Bij de levering van een nieuw apparaat is de distributeur verplicht om een ander soortgelijk apparaat in te nemen als hem dat wordt aangeboden.

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder a, dient elektr(on)ische apparatuur ook bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

5. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk

B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf). Hieronder wordt een aantal voorbeelden genoemd van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur die zeer zorgwekkende stoffen kunnen bevatten:

- beeldbuisglas van zwart-wit televisies, computermonitoren en dergelijke kunnen lood bevatten;
- apparaten met een warmtewisselaar (bijv. koelkasten, diepvriezers, droogtrommels met een warmtepomp, ontvochtigers en mobiele airconditioningapparaten) kunnen vluchtige verbindingen bevatten, waaronder chloorfluorkoolwaterstof (CFK), hydrochloorfluorkoolwaterstof (HCFK) en fluorkoolwaterstof (HFK);
- condensatoren kunnen polychloorbifenylen (PCB's) bevatten;
- kunststoffracties kunnen broomhoudende vlamvertragers bevatten;
- flatscreens kunnen kwik, fluorescerende coatings en indiumtinoxide (ITO) bevatten;
- schakelaars en lampen kunnen kwik bevatten;
- printplaten kunnen lood, tin, antimoon, chroom, berylliumoxide, cadmium en broomhoudende vlamvertragers en broom bevatten.

Toelichting op de minimumstandaard

Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

AEEA wordt bij voorkeur zo veel als mogelijk hergebruikt. Met voorbereiden voor hergebruik worden controle-, schoonmaak- of reparatiewerkzaamheden bedoeld waardoor producten of componenten van producten die afval zijn geworden zodanig worden voorbereid dat zij zonder verdere voorafgaande verwerking kunnen worden hergebruikt. De voorbereiding voor hergebruik omvat onder meer maar niet uitsluitend de selectie, visuele inspectie en veiligheids- en functionele beproeving. In bijlage VI van de [Richtlijn 2012/19/EU](#) zijn minimumvoorschriften opgenomen voor de overbrenging van EEA.

Omdat niet voor alle AEEA voorbereiden voor hergebruik mogelijk is, is de minimumstandaard voor elektrische en elektronische apparatuur mede gebaseerd op de [Regeling AEEA](#). De regeling is gebaseerd op het uitgangspunt dat producenten verantwoordelijk zijn voor de inzameling en verwerking van door hen op de markt gebrachte elektrische en elektronische apparatuur. Verwerkers moeten gecertificeerd zijn volgens de WEEELABEX Treatment standards. Het voldoen aan WEEELABEX Treatment betekent dat voldaan wordt aan de verplichtingen van de Richtlijn. Er wordt gewerkt aan een opvolger van de WEEELABEX normative documents in de vorm van een aantal afvalstroomspecifieke CENELEC-normen. De meest recente versie van de WEEELABEX Standard is te vinden op www.weeelabex.org. Voor het uitsluitend sorteren van AEEA is geen WEEELABEX-certificering vereist.

Een verwerker dient elektrische en elektronische apparatuur passend te verwerken en te voldoen aan minimumpercentages voor nuttige toepassing. Dit staat in art. 11 van de [regeling](#), waarbij wordt verwezen naar bijlage V van de [Richtlijn](#).

Beeldbuisglas

De minimumstandaard voor de verwerking van beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas is storten. Nuttige toepassing is alleen onder bepaalde voorwaarden toegestaan. Uit literatuurgegevens blijkt dat beeldbuisglasgranulaat 15 tot 35 m/m % lood kan bevatten, gemeten als mono-oxide (PbO). Lood en loodoxide zijn zeer zorgwekkende stoffen. Bij nuttige toepassing van beeldbuisglas, bijvoorbeeld in de vorm van betonnen elementen, treedt verspreiding van het lood op: bij het bewerken van lood, zoals boren en frezen, en als het in het afvalstadium geraakte beton opnieuw nuttig wordt toegepast. Daarnaast blijven de betonblokken met daarin de ZZS tijdens het gebruik niet goed in beeld, waardoor het ook na gebruik het niet meer mogelijk is de ZZS te verwijderen of te vernietigen. Aangezien sprake is van onaanvaardbare risico's op blootstelling van mens en milieu aan lood(oxide) is nuttige toepassing van beeldbuisglas niet doelmatig.

Gestreefd wordt naar duurzaam hergebruik en hoogwaardige recycling van beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas. Indien nieuwe technieken beschikbaar komen waarbij het lood een technische functie krijgt en niet ongecontroleerd kan verspreiden, dan kunnen deze technieken worden toegestaan. Deze criteria zijn afgeleid van de WEEELABEX-voorschriften 1.3 en 5.3.3. Met technische functie wordt bedoeld dat de inzet van het lood moet bijdragen aan de voor het product en zijn functie noodzakelijke eigenschappen. Voor betonblokken geldt dat lood geen technische functie vervult. Terugwinning en

recycling van het lood zijn eveneens toegestaan.

Beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren komt in Nederland nauwelijks meer als afvalstof vrij. Aangezien op dit moment nog geen hoogwaardige verwerkingsmogelijkheden voor dit beeldbuisglas technisch-commercieel beschikbaar zijn, is voor deze afvalstroom de minimumstandaard "storten" geformuleerd. Daardoor kan worden voorkomen dat beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren in Nederland wordt ingevoerd en na verwerking leidt tot ongewenste verspreiding van lood.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 45, geldt voor elektrische en elektronische apparatuur bedoeld in de Regeling een stortverbod.

6. Actualisatie vergunning

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook D.5 van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is nuttige toepassing van dit glas alleen nog onder bepaalde voorwaarden toegestaan. In de huidige praktijk wordt niet aan deze voorwaarden voldaan. Vergunningen voor het nuttige toepassen van beeldbuisglas van zwart-wit televisies of zwart-wit computermonitoren of restanten van dit beeldbuisglas dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat nuttige toepassing niet meer is toegestaan. Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Voor de verwerking van elektrische en elektronische apparatuur gelden streefcijfers ten aanzien van hergebruik, recycling en nuttige toepassing. Vanaf 15 augustus 2018 geldt:

- a) van warmte- of koude-uitwisselende apparatuur en grote apparatuur (met een buitenafmeting van meer dan 50 cm):
 - wordt 85% nuttig toegepast, en
 - wordt 80% voorbereid voor hergebruik en gerecycleerd;
- b) van schermen, monitors en apparatuur met schermen die een oppervlakte hebben van meer dan 100 cm²:
 - wordt 80% nuttig toegepast, en
 - wordt 70% voorbereid voor hergebruik en gerecycleerd;
- c) van kleine apparatuur (zonder buitenafmeting van meer dan 50 cm) en kleine IT- en telecommunicatieapparatuur (zonder buitenafmeting van meer dan 50 cm):

- wordt 75% nuttig toegepast, en
 - wordt 55% voorbereid voor hergebruik en gerecycleerd;
- d) van lampen, wordt 80% gerecycleerd.

Deze streefcijfers zijn conform de [richtlijn](#) geformuleerd en derhalve gebaseerd op Europese afspraken. Verwacht wordt dat vanaf 2019 circa 17 kilogram apparatuur per inwoner per jaar gescheiden moet worden ingezameld om te kunnen voldoen aan de doelstelling van de richtlijn. Tot 15 augustus 2018 gelden andere streefcijfers die eveneens zijn vastgelegd in de [richtlijn](#).

VII Overige informatie

Indeling op basis van Groene en Oranje lijst van afvalstoffen

De [Europese verordening overbrenging afvalstoffen \(EVOA\)](#) gaat er bij 'groene lijst'-afvalstoffen van uit dat deze niet zijn gemengd met andere afvalstoffen en zonder veel belasting voor het milieu elders kunnen worden verwerkt. Voor andere afvalstoffen is een kennisgevingsprocedure nodig. Die moet voorkomen dat te sterk verontreinigde partijen afval ongezien de grens overgaan naar bestemmingen waar milieuhygiënische verwerking niet mogelijk is of waar de verwerking gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren.

Afgedankte elektrische en elektronische apparaten kunnen in het kader van de EVOA niet worden ingedeeld als groene lijst afvalstof. Indeling als groene lijst afvalstof is uitsluitend mogelijk voor specifieke fracties die ontstaan uit de verwerking van dergelijke apparaten. Zo kunnen (edel)metaalhoudende elektronische (onder)delen onder de groene lijst code GC020 worden ingedeeld mits deze fractie volgens de WEEELABEX Standard on Treatment (of zodra van kracht CENELEC-norm) is gedemonteerd of mechanisch afgescheiden. De WEEELABEX schrijft ook voor dat kunststof met broomhoudende brandvertragers afgescheiden dient te worden. Op grond van de POP-verordening mag kunststof met broomhoudende POPs alleen worden verwijderd.

Voor de procedure voor overbrenging van de diverse categorieën, wordt verwezen naar de informatie hierover op de [website van de ILT](#).

Illegale export van AEEA

Illegale export van AEEA vormt een ernstig probleem, bijvoorbeeld door bij overbrenging buiten de grenzen van een lidstaat voor te wenden dat er sprake is van tweedehandsapparatuur in plaats van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur. Op grond van bijlage VI van de [richtlijn](#) (artikel 11 van de [regeling](#)) zijn exporteurs van tweedehands apparatuur verplicht om vooraf te testen of de apparatuur werkt en moeten zij documenten verstrekken over de aard van de overbrengingen. Hiermee wordt voorkomen dat afval onterecht als tweedehands apparatuur wordt gelabeld en geëxporteerd.

In het rapport [Toetsing Wecycle monitoringsverslag 2012](#) staan de resultaten van het onderzoek dat is uitgevoerd door de Inspectie Leefomgeving en Transport over de naleving van de regels voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur door Wecycle.

Sectorplan 72 Zwavelzuur, zuurteer en overig zwavelhoudend afval

I Afbakening

De volgende afvalstromen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Zwavelzuur	Zwavelzuur komt vrij in de galvanische industrie en de chemische industrie en is voornamelijk verontreinigd met metalen. Met zwavelzuur wordt in dit sectorplan geen accuzuur bedoeld.
Zuurteer	Zuurteer resteert na behandeling van koolwaterstoffen (met name olie) met zwavelzuur in de petrochemische industrie. Bij deze behandeling ontstaan relatief grote hoeveelheden zuurteer(slib). Zuurteer(slib) is een sterk zuur, bevat een hoog percentage zwavel (4 tot 8% van de behandelde massa aan afgewerkte olie) en is daarnaast verontreinigd met (hoge) concentraties PAK10, olietoevoegingen, organische stoffen en een gedeelte zware metalen. Grofweg worden twee typen zuurteer onderscheiden: <ul style="list-style-type: none"> • zuurteer dat bestaat uit zwavelzuur en koolwaterstofteer en wordt gekenmerkt door hoge PAK10-concentraties, en • zuurteer dat bestaat uit zwavelzuur en bitumineuze olieverbindingen en wordt gekenmerkt door lage PAK10-concentraties.
Overig zwavelhoudend afval	Overig zwavelhoudend afval is afval, niet zijnde zwavelzuur, zuurteer of RO-gips, met een zwavelgehalte van minimaal 5 gewichtsprocent. Dit afval ontstaat vooral bij olieraffinage, aardgaszuivering of verbranding van fossiele brandstoffen. Ook in de chemische industrie en de aardolieverwerkende industrie (kunstvezelindustrie en polymeerindustrie) komt dit afval vrij.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Zwavelzuur	<p>Nuttige toepassing van zwavel of zuur, waarbij tenminste 95% op gewichtsbasis van het zwavel wordt gerecycled of tenminste 95% van het zuur wordt verwerkt door recycling of andere nuttige toepassing.</p> <p>Andere nuttige toepassing van zwavelzuur in de waterzuivering is toegestaan, indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de afvalbaden direct worden ingezet in de waterzuivering, waarbij sprake is van een aantoonbare relatie tussen de inzet van de baden en de nuttige toepassing; en • som van cadmium en kwik < 0,1 mg/l in de waterfractie; en • cadmium < 0,1 mg/l in de waterfractie; en • kwik < 0,01 mg/l in de waterfractie; en • som metalen (arsen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium, zink) < 200 mg/l, waarvan < 25 mg/l in de waterfractie; en • de afvalbaden mogen geen andere dan de hiervoor genoemde zeer zorgwekkende stoffen bevatten in concentraties boven de detectiegrens; en • de lozing van het resterende afvalwater is gelet op wet- en regelgeving, toepassen BBT en/of de gevolgen voor het ontvangende watersysteem (emissie/immissie-toets) acceptabel. <p>Bovengenoemde concentratiegrenswaarden mogen niet door mengen of verdunnen worden bereikt.</p>

b	Zuurteer	(Terugwinning ten behoeve van) recycling van ten minste zwavel.
c	Overig zwavelhoudend afval	

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

In de praktijk worden ontheffingen van het stortverbod verleend voor zwavelhoudende afvalstoffen omdat er geen of te weinig verwerkingsmogelijkheden voor dit afval zouden zijn. Tijdens de planperiode van LAP3 zal worden onderzocht of voor bepaalde afvalstromen die onder dit sectorplan vallen er daadwerkelijk knelpunten bij de verwerking zijn.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor zwavelzuur geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor zuurteer en overig zwavelhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder b en c, omdat recycling (in ieder geval van de aanwezige zwavel) mogelijk is.
	Ja	Voor zwavelzuur als bedoeld in paragraaf II, onder a, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2.). Voor zwavelzuur geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

Sectorplan 72; Zwavelzuur, zuurteer en overig zwavelhoudend afval
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat nuttige toepassing mogelijk is en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ² .
----------------	-----	--

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor voorbereiden voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing (van ten minste de zwavel of het zwavelzuur) mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen en omdat nuttige toepassing (van ten minste de zwavel of het zwavelzuur) mogelijk is.

² Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de [Richtlijn storten \(1999/31/EG\)](#).

IV Overwegingen bij de afbakening

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Gips vrijkomend bij industriële productieprocessen	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Ammoniumsulfaat uit waterige effluentstromen productie acrylonitril	Zie SP03 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Accuzuur	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Rookgasontzwavelingsgips van E-centrales	Zie SP23 (Reststoffen van kolengestookte energiecentrales)
Gips afkomstig van bouw- en sloopwerkzaamheden	Zie SP31 (Gips)
Olie-, water- en slibmengsels, ballastwater, bilgewater, oliehoudend waswater en oliehoudend afvalwater	Zie SP58 (Olie/water mengsels, olie/water/slib mengsels en oliehoudende slibben)
Oliehoudende slibben van bijv. brandstofopslag, tankreiniging, decanteren of olieslibafscheiders	Zie SP63 (Overig oliehoudend afval)
Vast en pasteus oliehoudend afval	Zie SP63 (Overig oliehoudend afval)
PCB-houdende olie	Zie SP64 (PCB-houdende afvalstoffen)
Beitsbaden verontreinigd met zware metalen of organische verbindingen	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden)
Rookgasontzwavelingsgips vrijkomend bij installaties voor de verbranding van afval	Zie paragraaf A.4.2 van het Beleidskader
Rookgasontzwavelingsgips vrijkomend bij grote stookinstallaties	Zie paragraaf A.4.2 van het Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

Naast de in paragraaf V, onder 1, genoemde Euralcodes, *kunnen* de volgende Euralcodes betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 060101, 100109 (zwavelzuur), 050107, 050601, 191102 (zuurteer), 050116, 050702, 060602, 060603 (overig zwavelhoudend afval).

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:

- Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
- Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
- Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Zwavelzuur valt onder categorie 96 van bijlage 5 van het LAP³: *zwavelzuur*. Overig zwavelhoudend afval en zuurteer vallen onder categorie 97A en 97B: *zuurteer en overig afval met een zwavelgehalte van minimaal 5 gewichtsprocent, niet zijnde zwavelzuur (categorie 96)*. Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt overig zwavelhoudend afval onder de A of B variant. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Inzamelvergunning

Voor het verzamelen van zuren, logen, galvanische etsbaden die zijn gebruikt voor de reiniging of bewerking van metaaloppervlakken, voor het overbrengen van een beschermende metaallaag of producten of halffabricaten dan wel voor het ontlakken van geverfde producten (euralcodes 11 01 05*, 11 01 06* en 08 03 16*), bij een hoeveelheid van ten hoogste 200 kg per afvalstof per afgifte is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit verzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk. In bepaalde gevallen kan ook zwavelzuur onder deze verzamelvegunningplicht vallen. Zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de verzamelvegunningplicht.

In de verzamelvegunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te verzamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie specifiek paragraaf B.14.5.1 van het beleidskader).

Toelichting op de minimumstandaard

Inzet van zwavelzuur bij de zwavelzuurproductie is een vorm van recycling. Inzet van zwavelzuur met als doel pH-correctie is een vorm van andere nuttige toepassing. Verwerking van zwavelzuur volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen, zonder dat verwerkingen van de reststoffen nodig zijn die andere grote negatieve gevolgen voor het milieu hebben.

Voor zuurteer is recycling van het zwavel door de zuurgraad en aggregatietoestand van het afval niet altijd eenvoudig. Thermische verwerking is praktisch gezien wel goed mogelijk. Dit gebeurt in het buitenland en leidt - door het terugwinnen van het zwavel in de vorm van een afzetbaar product - tot recycling van een deel van het materiaal. Laagwaardiger verwerking dan volgens de minimumstandaard, d.w.z. storten, is ongewenst wegens het ruimtebeslag en het verlies aan grondstoffen.

Voor overig zwavelhoudend afval is verwerking analoog aan zuurteer, ofwel thermische verwerking gevolgd door terugwinning van het zwavel, eigenlijk altijd mogelijk. Ook hier is laagwaardiger verwerking dan de minimumstandaard, d.w.z. storten, ongewenst wegens het ruimtebeslag en het verlies aan grondstoffen.

Bij de inzet van zwavelzuur met als doel pH-correctie wordt benadrukt dat inzet alleen mogelijk is, als de lozing van het resterende afvalwater gelet op wet- en regelgeving, toepassen van BBT en/of de gevolgen voor het ontvangende watersysteem (emissie/immissie-toets) acceptabel is. Meer informatie hierover is opgenomen in de toelichting van sectorplan 73 en het hoofdstuk B.14 Zeer Zorgwekkende Stoffen.

De inzet van zwavelhoudend afval bij de productie van (vloeibare) meststoffen is toegestaan, indien bij die toepassing het zwavel wordt gerecycled.

In Duitsland worden zwavelzuur, zuurteer(slib) en overig zwavelhoudend afval thermisch behandeld, waarbij het zwavel worden omgezet in zwaveldioxide. Het zwaveldioxide wordt in twee stappen gewassen en vervolgens gedroogd. Hierna vindt een compressie- en afkoelstap plaats waarbij het zwaveldioxidegas wordt omgezet in een vloeistof. Het gezuiverde zwaveldioxide wordt vervolgens als grondstof afgezet. In België worden zwavelzuur, zuurteer(slib) en overig zwavelhoudend afval, onder andere via vergassing, verwerkt gericht op terugwinning van de zwavel, meestal in de vorm van zwavelzuur. De waterfractie verdampt bij dit proces en de koolwaterstoffen in het zwavelzuur worden als brandstof verbrand. Het overgebleven zwavelzuur wordt op de markt gebracht.

Beide behandelingen worden aangemerkt als handelingen van nuttige toepassing en leiden tot recycling van de zwavel.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. De minimumstandaard is over het algemeen in overeenstemming met deze BBT-conclusies. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Ammoniumsulfaat (bijproduct) uit waterige effluentstromen productie acrylonitril	Organische bulkchemie	11.5.4, 11.5.5	Indien mogelijk terugwinning ten behoeve van verkoop als meststof, anders behandelen in een installatie waar zwavelzuur wordt teruggewonnen
Zwavelzuur uit koperproductie	Non Ferrometalen (Final Draft)	55	Intern hergebruik; indien dit niet mogelijk is, verkoop
Verbruikt zuur van zwavelzuur alkylering	Raffinaderijen	21	Regenereren en intern hergebruiken

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1 en 26, geldt een stortverbod voor vloeibare afvalstoffen, voor zuurteer dat vrijkomt bij de petrochemische industrie en voor zwavelhoudend afval met meer dan 5% zwavel.

Sectorplan 73 Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>
Metaalhoudende baden	Dit zijn afvalwaterstromen en baden (vloeibare afvalstoffen, zoals zuren en basen) met edelmetalen of andere metalen. Deze baden kunnen zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) bevatten zoals kwik, lood, en cadmium en nikkelverbindingen.
Baden met organische verontreinigingen, al dan niet metaalhoudend, die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen	Dit zijn afvalwaterstromen en baden met organische verontreinigingen die worden aangemerkt als ZZS.
Overige baden met gehalogeneerde, organische verontreinigingen, al dan niet metaalhoudend	De in deze afvalwaterstromen en baden voorkomende organische verontreinigingen hebben als kenmerk dat zij in een afvalwaterzuiveringsinstallatie niet of nauwelijks worden afgebroken en/of het reinigingsproces frustreren.

In dit sectorplan is sprake van "metaalhoudend", indien de concentratie aan opgeloste stoffen in water de hierna genoemde concentratiegrenswaarde [mg/l] overschrijdt:

- som metalen (arseen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium en zink) ≥ 25 mg/l; en/of
- cyanide (vrij cyanide) ≥ 1 mg/l; en/of
- zeswaardig chroom $\geq 0,1$ mg/l; en/of
- cadmium $\geq 0,1$ mg/l; en/of
- kwik $\geq 0,01$ mg/l.

Baden met organische verontreinigingen die worden aangemerkt als ZZS vallen onder dit sectorplan indien de concentratie voor een organische ZZS $\geq 0,1$ mg/l.

Van "overige gehalogeneerde, organische verontreinigingen" is in dit sectorplan sprake, indien de concentratiegrenswaarde [mg/l] voor adsorbeerbare organische halogeenvbindingen (uitgedrukt als AOX) ≥ 15 mg/l.

Baden waarin verontreinigingen voorkomen in lagere concentraties dan hierboven vermeld, vallen niet onder dit sectorplan. De verwerking van deze baden valt mogelijk onder andere sectorplannen of onder het beleidskader. Bij lozing dient getoetst te worden of de lozing gelet op wet- en regelgeving, toepassen BBT en/of de gevolgen voor het ontvangende watersysteem (emissie/immissie-toets) acceptabel is.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in afvalwaterstromen en baden. Als zich andere situaties voordoen van ZZS in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

Algemeen

Het is niet toegestaan de in de afbakening genoemde concentratiegrenswaarden middels mengen of verdunnen te onderschrijden.

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Metaalhoudende baden	<p>Concentratie en afscheiden van de metalen (arseen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium, zink, cadmium en kwik) die de in paragraaf I vermelde concentratiegrenswaarden overschrijden, door ontgiften, neutraliseren en ontwateren, zodat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diffuse verspreiding van de metalen wordt voorkomen; en • de lozing van het resterende afvalwater gelet op wet- en regelgeving, toepassen BBT en/of de gevolgen voor het ontvangende watersysteem (emissie/immissie-toets) acceptabel is. <p>Nuttige toepassing is uitsluitend toegestaan, indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nuttige toepassing van metalen plaatsvindt waarbij geen sprake is van onaanvaardbare risico's op blootstelling van mens en milieu aan ZZS; en • de resterende metalen (arseen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium, zink, cadmium en kwik) die de in paragraaf I vermelde concentratiegrenswaarden overschrijden, worden geconcentreerd en afgescheiden zodat diffuse verspreiding van de zware metalen wordt voorkomen; en • de lozing van het resterende afvalwater gelet op wet- en regelgeving, toepassen BBT en/of de gevolgen voor het ontvangende watersysteem (emissie/immissie-toets) acceptabel is.
b	Baden met organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen en overige baden met gehalogeneerde, organische verontreinigingen, al dan niet metaalhoudend	<p>Verwijdering door verbranden.</p> <p>Indien als voorbewerking de organische fractie wordt afgescheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • moet de organische fractie worden verwijderd in een afvalverbrandingsinstallatie; en • moeten de resterende zware metalen (arseen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium en zink) die de in paragraaf I vermelde concentratiegrenswaarden overschrijden, worden geconcentreerd en afgescheiden door ontgiften, neutraliseren en ontwateren zodat diffuse verspreiding van de zware metalen wordt voorkomen; en • moet lozing van het resterende afvalwater gelet op wet- en regelgeving, toepassen BBT en/of de gevolgen voor het ontvangende watersysteem (emissie/immissie-toets) acceptabel zijn. <p>De volgende verwerkingsvormen zijn expliciet niet toegestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuttige toepassing, omdat dit kan leiden tot diffuse verspreiding van de aanwezige verontreinigingen. • Verwerken middels ontgiften, neutraliseren en ontwateren, omdat dit kan leiden tot verdunnen en lozen van de organische verontreinigingen. • Mengen van baden met organische verontreinigingen, indien het mengsel niet wordt verbrand of wanneer anderszins niet zeker is dat de aanwezige verontreinigingen worden vernietigd.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven.

Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling of t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2.).
	Nee	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder b., tenzij geen sprake is van diffuse verspreiding van metalen en organische verontreinigingen worden vernietigd.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging). Overbrengen voor D9 is derhalve niet toegestaan wanneer dit na overbrenging leidt tot een in het buitenland te storten ONO-filterkoek (zie ook paragraaf B.13.4.1 beleidskader ²). Overbrenging voor lozen als vorm van verwijdering is in beginsel toegestaan wanneer de lozingsnormen op de locatie van bestemming dit toestaan.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van de nationale zelfverzorging én omdat minimaal verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ³ .

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof is hergebruik geen reële optie.
t.b.v. recycling of t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder b, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, omdat <ul style="list-style-type: none"> • dat leidt tot verspreiding van de metalen bij nuttige toepassing van de bodemassen, of • als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Overbrenging vanuit Nederland voor ONO kan in beginsel dus wel worden toegestaan wanneer de ONO-filterkoek gevormd uit verwerking van Nederlands afval voor storten weer naar Nederland wordt teruggevoerd; zie ook sectorplan 78 en hoofdstuk B.13.4.1.3 van het beleidskader.

³ Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de [Richtlijn storten \(1999/31/EG\)](#).

Sectorplan 73; sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

	Ja	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a en b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen). Overbrengen voor D9 is derhalve niet toegestaan wanneer dit na overbrenging leidt tot een in Nederland te storten ONO-filterkoek (zie ook hoofdstuk B.13.4.1 ⁴). Overbrenging voor lozen of voor lozen als vervolgbehandeling is in beginsel niet toegestaan, omdat het waterig afval betreft dat niet kan worden gezuiverd tot een op het oppervlaktewater te lozen restwater.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van wettelijke bepalingen.

⁴ Overbrenging naar Nederland voor ONO kan in beginsel dus wel worden toegestaan wanneer de ONO-filterkoek gevormd uit verwerking van buitenlands afval voor storten weer naar het land van herkomst wordt teruggevoerd; zie ook sectorplan 78 en hoofdstuk B.13.4.1.3 van het beleidskader.

IV Overwegingen bij de afbakening

Vooraf: relatie met LAP2

In LAP2 had dit sectorplan betrekking op IJzerhoudende beitsbaden. Met ingang van LAP3 is de reikwijdte van dit sectorplan enerzijds verbreed door de oude sectorplannen 73 t/m 77 uit LAP2 in dit sectorplan samen te nemen. Anderzijds is de reikwijdte ingeperkt omdat relatief schone ijzerhoudende beitsbaden op basis van zoutzuur, edelmetaalhoudende baden en zuren en basen (allen met lage metaalconcentraties) met de komst van LAP3 niet meer onder dit sectorplannen vallen maar onder paragraaf A.4.2 van het beleidskader (afvalhiërarchie).

Afbakening sectorplan

Dit sectorplan heeft betrekking op in het afvalstadium geraakte baden:

- waar geen ander sectorplan op toeziet; en
- die zodanig verontreinigd zijn dat emissie naar het water en/of diffuse verspreiding in het milieu zoveel mogelijk voorkomen moet worden.

Met baden worden bedoeld: afvalwaterstromen en vloeibare afvalstoffen, zoals zuren en basen.

De baden kunnen vrijkomen in de metaalelektro-industrie, de basismetaleindustrie, de chemische industrie, bij afvalbeheerinstallaties en in laboratoria.

In de sectorplan wordt een onderscheid gemaakt in:

1. metaalhoudende baden;
2. baden met organische verontreinigingen, al dan niet metaalhoudend, die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen;
3. overige baden met gehalogeneerde, organische verontreinigingen.

De specifieke verontreinigingen en bijbehorende concentratiegrenswaarden die in dit sectorplan zijn genoemd voor de onder 1 en 3 genoemde baden, zijn grotendeels gebaseerd op CIW/CUWVO-nota's waaronder de nota 'Verwerking waterfractie gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen'. Deze nota's zijn weliswaar niet meer aangewezen als BBT-document, maar ter bescherming van het milieu is het wenselijk om voor deze baden BBT te formuleren. Het gestelde in de CIW/CUWVO-nota's is nog steeds geschikt om als uitgangspunt te nemen.

Benadrukt wordt dat de in de afbakening genoemde concentratiegrenswaarden alleen aangeven in welke gevallen dit sectorplan van toepassing is. Ook bij lagere concentraties kan onjuiste verwerking resulteren in schadelijke gevolgen voor het milieu. Meestal gaat het dan om lozing en vindt in dat kader een beoordeling van de zuiveringstechniek en de lozing plaats.

Metaalhoudende baden

In paragraaf 1 'afbakening' is vermeld wat in dit sectorplan wordt bedoeld met "metaalhoudend". Indien de metaalconcentratie in de baden lager is dan [mg/l opgeloste stoffen]:

- som metalen (arsen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium en zink) < 25 mg/l; en
- cyanide (vrij cyanide) < 1 mg/l; en
- zeswaardig chroom < 0,1 mg/l; en
- cadmium < 0,1 mg/l; en
- kwik < 0,01 mg/l;

dan is dit sectorplan niet van toepassing op sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden, tenzij de onder 2 en 3 genoemde verontreinigingen aanwezig zijn.

Bij deze concentratiegrenswaarden wordt het volgende opgemerkt:

- Cyanide is weliswaar geen metaal, maar vanwege de eenvoud en noodzaak hier wel genoemd.
- Edelmetalen zijn goud, zilver, platina, palladium, rhodium, iridium en ruthenium.
- Kwik, lood en cadmium worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen.

In CIW/CUWVO nota 'afvalwaterproblematiek bij oppervlaktebehandeling van materialen' van juni 1997 is vermeld dat in Nederland geen kwik in de oppervlaktebehandeling wordt toegepast. Indien sprake is van baden uit andere sectoren, dan zal moeten worden nagegaan of een kwikverontreiniging aanwezig kan zijn.

Voorbeelden van metaalhoudende baden zijn ijzerhoudende beitsbaden op basis van zoutzuur of metaalhoudende baden die vooral vrijkomen in de metaalelektro-, de basismetale- en de

chemische industrie.

Baden met organische verontreinigingen, al dan niet metaalhoudend, die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen

Deze baden bevatten organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Dit zijn stoffen die ernstige en vaak irreversibele effecten kunnen hebben op de menselijke gezondheid en het milieu. Doel van het overheidsbeleid is om deze stoffen zoveel mogelijk uit de leefomgeving te weren. Een bedrijf kan zelf nagaan of een stof voor Nederland als zeer zorgwekkend beschouwd moet worden met de handreiking van het RIVM (RIVM rapport 601357012)⁵. Meer informatie hierover is opgenomen in het hoofdstuk B.14 zeer zorgwekkende stoffen.

In paragraaf 1 'afbakening' is vermeld dat in dit sectorplan sprake is van "baden met organische ZZS" indien de concentratie aan een organische ZZS tenminste gelijk is aan 0,1 mg/l (opgeloste stoffen). Deze concentratiegrenswaarde is vastgesteld op basis van een praktische afweging en naar analogie van de concentratiewaarden voor cadmium en zeswaardig chroom. Deze waarde heeft geen betekenis in het kader van REACH of andere wetgeving. Bij lagere concentraties is dit sectorplan niet van toepassing, tenzij de onder 1 en 3 genoemde verontreinigingen en/of stoffen aanwezig zijn.

Voorbeelden van zeer zorgwekkende stoffen zijn benzeen, polychloorbifenylen (PCB's), polychloordibenzofuranen (PCDF's), bestrijdingsmiddelen (zoals endosulfan, flucythrinaat, hexachloorcyclohexaan, heptachloor, heptachloorepoxide, hexachloorbutadien, pentachloorfenol), gebromeerde difenylethers (brandvertragers), polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), nonylfenol/nonylfenoethoxylaten (NP/NPEs), dibutylftalaat (DBP), organotinverbindingen en kaliumperfluorooctaansulfonaat.

Overige baden met gehalogeneerde, organische verontreinigingen, al dan niet metaalhoudend

Overige gehalogeneerde organische verontreinigingen hebben als kenmerk dat zij in een afvalwaterzuiveringsinstallatie niet of nauwelijks worden afgebroken en/of het reinigingsproces frustreren. Met een afvalwaterzuiveringsinstallatie wordt bedoeld een installatie waarin fysisch/chemische zuivering (door flocculatie en flotatie) en biologische zuivering plaatsvindt.

In paragraaf 1 is vermeld dat in dit sectorplan met "overige gehalogeneerde organische verontreinigingen" worden bedoeld de baden waarin de concentratie aan "adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX)" tenminste gelijk is aan 15 mg/l. Bij lagere concentraties is dit sectorplan niet van toepassing, tenzij de onder 1 en 2 genoemde verontreinigingen en/of stoffen aanwezig zijn.

AOX is een somparameter die gebruikt wordt om de hoeveelheid aan organische halogeenverbindingen in water te beoordelen, uitgedrukt als chloride. De X van AOX staat voor de halogenen chloor, broom en jood. AOX heeft betrekking op een zeer grote groep verbindingen, zoals vluchtige chloorkoolwaterstoffen, chloorbestrijdingsmiddelen en PCB's, met sterk uiteenlopende toxische eigenschappen. AOX-verbindingen breken niet of zeer langzaam af. Bij de AOX-analyse worden aanwezige gehalogeneerde organische verbindingen uit het aangezuurde watermonster geadsorbeerd aan actieve kool. Het analyseren van AOX gebeurt conform ISO 9562.

Voorbeelden van overige baden met gehalogeneerde, organische verontreinigingen zijn trichlooretheen en tetrachlooretheen.

Organische verontreinigingen

Organische verontreinigingen kunnen in veel procesbaden, spoelbaden en andere baden voorkomen. Ter illustratie worden de volgende processen genoemd waarbij baden met organische verontreinigingen kunnen ontstaan:

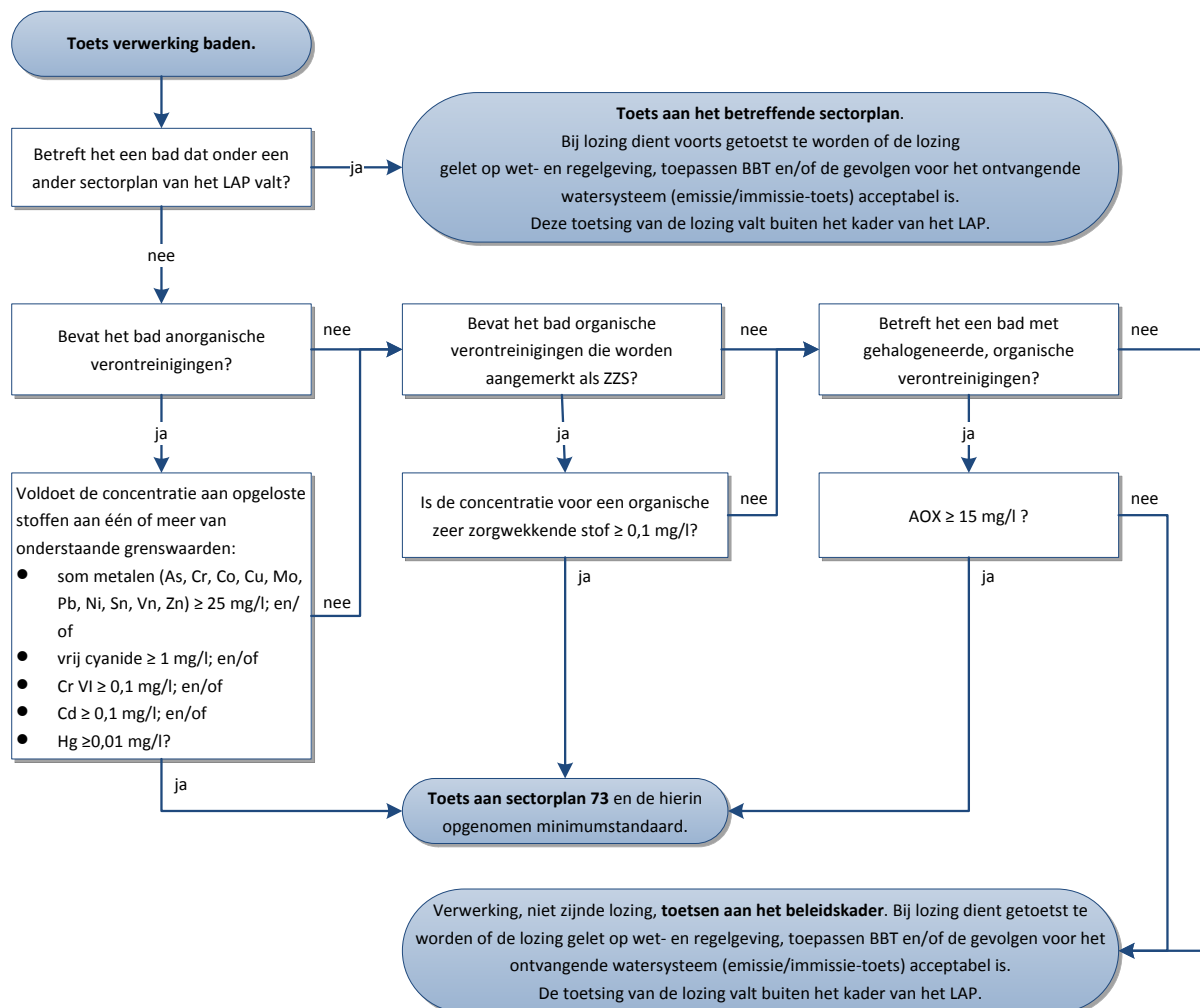
- De chemische voorbehandeling met organische oplosmiddelen om oppervlakken te ontvetten.
- Het trommelslijpen (mechanisch-chemisch reinigen) van oppervlakken.
- Het aanbrengen van een organische deklaag op metaal tijdens het galvaniseerproces met als doel verfraaiing en corrosiebescherming.
- Het elektrochemisch polijsten. Er wordt vooral gepolijst in zuren of mengsels van zuren, eventueel aangevuld met hogere alcoholen of metaalzouten.

⁵ Halfjaarlijks publiceert het RIVM een actuele lijst van stoffen die aan deze criteria voldoen (zie http://www.rivm.nl/rvs/Stoffenlijsten/Zeer_Zorgwekkende_Stoffen en klik op 'ZZS Basislijst en Bijlagen').

- Het beitsen en etsen in baden waaraan organische verbindingen zijn toegevoegd.

Toetsing van lozing

Indien de in paragraaf I genoemde concentratiegrenswaarden niet worden overschreden, dan is dit sectorplan niet van toepassing. Ingeval van lozing van zowel de baden die onder dit sectorplan vallen als van de baden die niet onder dit sectorplan vallen, geldt dat getoetst dient te worden of de lozing gelet op wet- en regelgeving, toepassen BBT en/of de gevolgen voor het ontvangende watersysteem (emissie/immissie-toets) acceptabel is. Deze toetsing valt buiten het kader van het LAP. Wel is meer informatie hierover opgenomen in het hoofdstuk B.14 zeer zorgwekkende stoffen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Boor-, snij-, slijp- en walsolie en emulsies hiervan	Zie SP61 (boor-, snij-, slijp- en walsolie)
Zwavelzuur met uitzondering van beitsbaden op basis van zwavelzuur	Zie SP72 (zwavelzuur, zuurteer en overig zwavelhoudend afval)
Vast edelmetaalhoudend afval	Zie SP78 (filterkoek van ontgiften/neutraliseren/ontwateren)
Zilverhoudende fotografische baden	Zie SP79 (ontwikkelaar en fixeer)
Waterig afval met specifieke verontreinigingen dat op grond van een in een BREF als BBT aangemerkte bepaling bij de primaire ondoener moeten worden geregenereerd of hergebruikt	Zie paragraaf A.4.2 van het Beleidskader

Afvalwaterstromen en baden die niet onder een sectorplan vallen (voor zover het verwerking, niet zijnde lozing, betreft)	Zie paragraaf A.4.2 van het Beleidskader
--	--

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 060313; 070101; 070201; 070301; 070401; 070501; 070601; 070701; 080115; 080116; 080119; 080120; 080202; 080203; 080307; 080308; 080316; 080413; 080414; 080415; 080416; 090113; 100122; 100123; 110105; 110106; 110107; 110111; 110112; 110113; 110114; 110115; 110198; 120301; 160709; 161001; 161002; 161003; 161004; 190106; 190404; 191103; 191307; 191308

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.3.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de gehele afvalverwerkingsketen

Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden vallen onder categorie 71A, 71B, 72A of 72B van bijlage 5 van het LAP⁶. Op grond van deze regeling moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en van niet-afvalstoffen. Het gaat om volgende categorieën:

⁶ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

- **Categorie 71A en 71B:** afvalwaterstromen en baden waarvan de concentratie opgeloste stoffen in water de hierna genoemde concentratiegrenswaarde overschrijdt voor:
 - som metalen (arsen, chroom, kobalt, koper, molybdeen, lood, nikkel, tin, vanadium en zink) ≥ 25 mg/l; en/of
 - cyanide (vrij cyanide) ≥ 1 mg/l; en/of
 - zeswaardig chroom $\geq 0,1$ mg/l; en/of
 - cadmium $\geq 0,1$ mg/l; en/of
 - kwik $\geq 0,01$ mg/l;
- EN
 - waarvan het gehalte aan organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stof voor iedere individuele zeer zorgwekkende organische stof $< 0,1$ mg/l; en
 - het gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) < 15 mg/l.
- **Categorie 72A en 72B:** afvalwaterstromen en baden met
 - organische verontreinigingen die worden aangemerkt als zeer zorgwekkende stoffen indien de concentratie voor een organische zeer zorgwekkende stof $\geq 0,1$ mg/l, of
 - een gehalte aan adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (uitgedrukt als AOX) ≥ 15 mg/l.

Afhankelijk of een partij als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt, valt het onder de A of B variant.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiele en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Voor dit sectorplan is bij de minimumstandaard én het beleid voor overbrenging reeds rekening gehouden met de aanwezigheid van diverse ZZS. Daarnaast kunnen ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn met als gevolg dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Inzamelvergunning

Voor het inzamelen van kleine hoeveelheden "zuren, logen, galvanische en etsbaden die zijn gebruikt voor de reiniging of bewerking van metaaloppervlakken, voor het opbrengen van een beschermende metaallaag op producten of halffabricaten dan wel voor het ontlakken van geverfde producten" kan een inzamelvergunning op grond van het Besluit inzamelen afvalstoffen

noodzakelijk zijn. In de nota van toelichting behorende bij het besluit is vermeld dat de inzamelvergunningplicht van toepassing is op afvalstoffen met de Euralcodes 110105, 110106, 110107 en 080316. Zie het beleidskader B.4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht.

In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

In het sectorplan zijn voor verschillende baden, verschillende minimumstandaarden opgenomen.

Metaalhoudende baden

Voor metaalhoudende baden is een verwerking door ontwateren, neutraliseren en ontgiften (ONO) de minimumstandaard. Nuttige toepassing is alleen onder voorwaarden toegestaan.

In een ONO-installatie worden metaalhoudende baden ontgift, geneutraliseerd en ontwaterd. Ontgiften van afvalwater gebeurt vooral indien cyanide- of chroom (VI)-verbindingen aanwezig zijn. Cyanide wordt in de ontgiftingsstap geoxideerd met bijvoorbeeld natriumhypochloriet, terwijl chroom (VI) met behulp van natriumsulfiet gereduceerd kan worden tot chroom (III). Vervolgens worden opgeloste zware metalen omgezet in moeilijk oplosbare metaalhydroxiden. De opgeloste metaalionen worden hierbij uit het afvalwater verwijderd door een pH-aanpassing van het afvalwater. Hiervoor wordt meestal kalkmelk, natronloog of zoutzuur gebruikt. Door instelling van de juiste pH-waarde worden de metalen geprecipiteerd tot aanvaardbare metaalrestconcentraties overblijven in het effluent. Ieder metaal heeft zijn eigen pH-optimum waarbij de laagste restoplosbaarheid wordt bereikt. Deze restoplosbaarheid wordt beïnvloed door de aard van het neutralisatiemiddel, de invloed van meerdere metaalionen in een oplossing, de invloed van zouten in het afvalwater en de aanwezigheid van complexeermiddelen. De pH-bandbreedte waarbij kan worden gewerkt is voor de verschillende metalen zeer verschillend. Voor de meeste metalen verloopt de vorming van metaalhydroxiden echter goed bij een zuurgraad van 8 à 10. De hydroxiden kunnen door bezinking, flotatie of filtratie worden afgescheiden van het water. Om de afscheiding te verbeteren, wordt meestal een zogenaamd polyelektrolyet gedoseerd. De ontwateringsstap bij een ONO bestaat vaak uit een kamerfilterpers. Hierbij wordt het slib batchgewijs in kamers en door een filterdoek geperst. Het resterende afvalwater kan geloosd worden als effluent. ONO dient zo optimaal mogelijk uitgevoerd te worden om de lozingsnormen te halen en de hoeveelheid slib te beperken.

Een deel van de metaalhoudende baden kan ter vervanging van grond- en hulpstoffen worden ingezet in de afvalwaterzuivering. Vanwege de verontreinigingen die in deze afvalstoffen kunnen voorkomen, gaat de voorkeur uit naar opwerking van de zuren, basen en metaalhoudende afvalwaterstromen tot producten waarbij de metalen en/of zuren en basen worden gerecycled. Een voorbeeld zijn ijzerhoudende zoutzuurbeitsbaden die in het buitenland nuttig worden toegepast bij de productie van de coagulant ijzerchloride. Hierbij worden zowel het ijzer als het chloride gerecycled. Deze beitsbaden kunnen ook additieven en verontreinigingen bevatten. Bij meer dan 1.000 mg/kg organische bestanddelen of meer dan 20 gram zink per kilogram zuur, is nuttige toepassing van het ijzer in de praktijk niet mogelijk.

Ijzerhoudende beitsbaden die niet tot coagulant kunnen worden opgewerkt, kunnen mogelijk direct nuttig worden toegepast in de afvalwaterzuivering ter vervanging van grond- en hulpstoffen. Dit is alleen mogelijk bij baden die niet of nauwelijks zijn verontreinigd met andere metalen dan ijzer of aluminium. Directe inzet in de afvalwaterzuiveringsinstallatie van ijzer- en/of

aluminiumhoudende afvalwaterstromen ter vervanging van coagulant en afvalzuren en afvallogen voor pH-correctie kan onder een aantal voorwaarden worden toegestaan. De belangrijkste voorwaarde is dat geen diffuse verspreiding van metalen mag plaatsvinden. Bij het verwerken van deze afvalwaterstromen in de afvalwaterzuiveringsinstallatie komen de zware metalen in het slib terecht. Het slib wordt vervolgens door derden verwerkt, waardoor het risico bestaat dat de in het slib aanwezige zware metalen - direct of later - diffuus in het milieu worden gebracht. De metalen moeten door ONO worden geconcentreerd in een filterkoek. Voorts is het van belang dat bij inzet in de waterzuivering ook daadwerkelijk sprake is van nuttige toepassing. Aantoonbaar moet zijn dat de afvalbaden daadwerkelijk een functie hebben in de waterzuivering en dat inzet van grondstoffen hiermee wordt voorkomen. Baden die onder dit sectorplan vallen, kunnen vanwege de samenstelling niet nuttig worden toegepast in de afvalwaterzuivering.

De minimumstandaard voor metaalhoudende baden is gericht op het beperken van de verspreiding van metalen. Nuttige toepassing door terugwinning van met name edelmetalen en ijzer sluit aan bij het streven naar het sluiten van kringlopen en het nuttig toepassen van afvalstoffen op een zo hoogwaardig mogelijke wijze en met zo min mogelijk verlies aan kwaliteit. Terugwinning van (edel)metalen is - gelet op de diverse, soms wisselende samenstelling - niet altijd mogelijk. Daarnaast wordt de mate van terugwinning bepaald door de marktwaarde van het teruggewonnen metaal. Voor metaalhoudende baden waarbij terugwinning van metalen niet of niet meer mogelijk is, is hoogwaardiger verwerking dan ONO, gelet op de diverse samenstelling ervan, doorgaans niet mogelijk.

Baden met organische verontreinigingen

Voor baden met organische verontreinigingen is de minimumstandaard verwijderen door verbranden. In geval van zeer zorgwekkende stoffen dient op grond van internationale wetgeving vernietiging plaats te vinden (zie verder het hoofdstuk B.14 zeer zorgwekkende stoffen). Afscheiden van de organische fractie als voorbereiding voor vernietiging van deze organische verbindingen is alleen toegestaan als de metalen in waterfractie vervolgens worden geconcentreerd door ontgiften, neutraliseren en/of ontwateren en de organische fractie wordt afgevoerd naar een verbrandingsinstallatie.

Bij het afscheiden van de organische verontreinigingen is van belang dat sprake kan zijn van een organische drijfslaag, maar dat deze verontreinigingen ook in de vorm van colloïdale deeltjes in het afvalwater kunnen voorkomen. Een organische drijfslaag kan eenvoudig worden afgescheiden. In geval van colloïdale deeltjes is afscheiding moeilijker. Bij het afscheiden van colloïdale deeltjes kunnen technieken worden gebruikt die gebaseerd zijn op het principe dat veel organische stoffen slecht in water oplossen. Afhankelijk van de verontreinigingsgraad en het type verontreiniging kunnen organische stoffen, zoals fenolen, aromaten en gechlorideerde koolwaterstoffen, uit het afvalwater worden verwijderd door actief kool filtratie. Alternatieve methoden zijn strippen (met lucht) en chemische oxidatie. Bij chemische oxidatie worden organische stoffen in het afvalwater geoxideerd met zuivere zuurstof, chloorbleekloog, ozon, waterstofperoxide en/of UV. Complexvormers zijn een aparte categorie van organische stoffen die moeilijk te behandelen zijn. Een veel gebruikte complexvormer als EDTA is in een geadapteerde biologische zuivering installatie bij verhoogde pH af te breken.

Voor de baden met organische verontreinigingen is hoogwaardiger verwerking dan de minimumstandaard, gelet op de diverse, soms wisselende samenstelling van de baden, niet mogelijk. Gelet op de diversiteit aan organische verontreinigingen en de diversiteit aan voorbehandelingstechnieken, wordt geen minimumstandaard op techniekniveau voor deze afvalstof geformuleerd.

De minimumstandaard sluit aan bij een bestaande wijze van verwerking en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker. Het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd komt overeen met de gangbare wijze van verwerking in het buitenland. Verwerken van baden met organische verontreinigingen volgens de minimumstandaard is algemeen aanvaard als haalbaar en kosteneffectief.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

In een aantal gevallen zijn er echter wel als BBT aangemerkte bepalingen die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. De minimumstandaard is met een deel van deze BBT-conclusies in overeenstemming. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

De tabel in paragraaf VII geeft een overzicht van relevante passages uit de BREFs waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare afvalstoffen een stortverbod.

VI Overige informatie

Afvalwater kan onder de [Waterwet](#) (hierna: Ww) of onder de [Wet milieubeheer](#) (hierna: Wm) vallen. In beginsel vallen alle milieuaspecten onder de Wet milieubeheer (Wm). De Wm treedt echter terug als een andere wet bepaalde milieuaspecten regelt, zoals bijvoorbeeld het geval is met de Waterwet, die het overgrote deel van de watergerelateerde milieuaspecten regelt. De Waterwet ziet met name toe op het watersysteem terwijl de betreffende regels uit de Wm zien op de waterketen. De afbakening is dat de Waterwet van toepassing is op lozingen die direct in het oppervlaktewater plaatsvinden en lozingen rechtstreeks op de RWZI. Alle overige lozingen vallen onder de Wet milieubeheer. Meer informatie over water is te vinden bij de [Helpdesk Water](#).

Vloeibare afvalstoffen mogen niet worden geloosd. Of een lozing van afvalwater is toegestaan is ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Het voorgaande neemt niet weg dat sommige afvalwaterstromen dermate verontreinigd zijn dat zuivering tot een losbaar product niet mogelijk is. In dit geval kan toch wel sprake zijn van afvalwater. Omdat de grens niet altijd helder is, is het wenselijk om beleid voor vloeibare afvalstoffen en beleid voor afvalwater op elkaar af te stemmen. Daarom is ook in het LAP aandacht besteed aan het beheer van afvalwater dat in een afvalwaterzuiveringsinstallatie niet kan worden gezuiverd tot een losbaar product.

VII Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Afvalwater chlooralkaliproductie met gehalogeneerde organische verbindingen	Chlooralkali industrie	15	Specifieke behandeling
Afvalwater met toxische, niet-biologisch afbreekbare en/of schadelijke componenten van chemische industrie	Afgas/ en afvalwaterbehandeling (Final Draft)	11	Afscheiden verontreinigende stoffen die niet goed kunnen worden behandeld in de eindbehandeling van het afvalwater; voorbehandeling zo dicht mogelijk bij de bron
Ontvettingsmiddel (met olie en ijzer vervuild bad) bij koud walsen	Ferrometaalbewerking	A5.2	Schoonmaken / reinigen en hergebruiken van ontvettingsmiddel
HCl-beitsen bij koud walsen	Ferrometaalbewerking	A5.2	Regeneratie of hergebruik van zoutzuur

Zuren bij gemengd beitsen bij koud walsen	Ferrometaalbewerking	A5.2	Regeneratie of hergebruik van zuur
HCl-beitsen bij koud walsen	Ferrometaalbewerking	A5.2	Regeneratie of hergebruik van zoutzuur.
Zuur van beitsen bij draadtrekken	Ferrometaalbewerking	A5.3	Regeneratie of hergebruik van zuur
Ontvettingsmiddel bij continu warmdampbekleding	Ferrometaalbewerking	B5.1	Reinigen en hergebruiken als ontvettingsmiddel
Reststoffen van fosfateren en passiveren/chromateren bij continu warmdampbekleding	Ferrometaalbewerking	B5.1	Schoonmaken en hergebruiken van fosfaatoplossing en passiveringoplossing
Flux voor het bekleden van draad bij continu warmdampbekleding	Ferrometaalbewerking	B5.4	Regeneratie van flux intern en hergebruik van gebruikt flux extern
Zuur van beitsen bij bekleding draad bij continu warmdampbekleding	Ferrometaalbewerking	B5.4	Regeneratie of hergebruik van zuur
Beits- en stripvloeistof bij discontinu verzinken	Ferrometaalbewerking	C5	Bij mengsels van zuren gebruikt bij het beitsen en strippen: hergebruik van zuur
HCl beitsen bij discontinu verzinken	Ferrometaalbewerking	C5	Regeneratie of hergebruik van zuur; neutralisatie of hergebruik van zuur bij emulsiesplitsing zijn niet bbt.
Fluxbad bij discontinu verzinken	Ferrometaalbewerking	C5	Regeneratie
Ontvettingsmiddel bij discontinu verzinken	Ferrometaalbewerking	C5	Reinigen en hergebruiken als ontvettingsmiddel
Afvalwater sinterfabriek	IJzer en staal	28	Specifieke zuivering indien spoelwater of een nat afgasbehandelingssysteem wordt toegepast
Afvalwater pellitiseerfabriek	IJzer en staal	39	Specifieke zuivering
Afvalwater cokesfabriek	IJzer en staal	55, 56	Verwijdering teer en PAK en ammoniakstripping als voorbehandeling; voorbehandeld water in biologische afvalwaterbehandeling met denitrificatie-/nitrificatiestappen
Afvalwater hoogovengasreiniging	IJzer en staal	67	Behandelen door vlokvorming, bezinking en zo nodig vermindering cyanide
Afvalwater bij grote stookinstallaties	Grote stookinstallaties	4.5.13 5.5.14 7.5.4.1 8.5.6	Afhankelijk van soort verontreiniging flocculatie, sedimentatie, filtratie, ionenuitwisseling, neutralisatie, air stripping, biodegradatie, kringloop, mengen met koolas of een combinatie van één of meer van deze technieken
Afvalwater bij productie van fosforzuur	Anorganische bulkchemie (ammonia, zuren en kunstmest)	5.5	Behandelen met combinatie van neutralisatie met kalk, filtratie en optioneel sedimentatie en recycling van vaste stoffen naar fosforgipsopslag
Filtraten en afvalwaters van installaties die gebruik maken van ionenuitwisseling bij de productie van zeolieten	Anorganische bulkchemie (vast en overig)	7.10.5.2	Organische componenten en zouten verwijderen d.m.v. speciaal afvalwatervoorbehandelingssysteem
Afvalwater uit de organische bulkchemie die zware metalen of toxische of niet-biologische afbreekbare verbindingen bevatten	Organische bulkchemie	6.5	Gescheiden behandeling met specifieke technieken; metaalhoudende afvalwaterstromen gescheiden behandelen van afvalwaterstromen die geen metalen bevatten
Afvalwater van productie van lagere olefinen	Organische bulkchemie	7.5.5.3	Fysische scheiding gevolgd door nabehandeling
Afvalwater met koolwaterstoffen van de productie van aromaten	Organische bulkchemie	8.5.3	Terugwinning van koolwaterstoffen t.b.v. recycling. Behandelen van de waterfractie in een olieafscheider en biologisch reinigen
Afvalwaterdeelstromen van productie van ethyleenoxide en ethyleenglycol	Organische bulkchemie	9.5.5	Concentreren van deelstromen met terugwinning van een zwaar organische stroom t.b.v. verkoop of verbranden
Afvalwater van productie van ethyleendichloride en	Organische bulkchemie	12.5.4	Specifieke zuivering

vinylchloridemonomeer			
Afvalwater productie non-ferro metalen (spoelwater, water van natte afgasbehandeling, water slakgranulatie, terreinwater)	Non Ferrometalen	14	Intern hergebruik
Afvalwater productie non-ferro metalen	Non Ferrometalen	17	Verwijdering metalen en sulfaten, specifieke zuivering
(Afval)waterstromen, beitsvloeistof, elektrolyt, residuen / slib van solventextractie koperproductie	Non Ferrometalen	53	Hergebruik / recycling afvalwaterstromen, beitsvloeistof en spoelwater
Afvalwater loogproces lood of tinproductie	Non Ferrometalen	102	Hergebruik water
Afvalwater zinkproductie	Non Ferrometalen	116	Intern hergebruik
Afvalwater productie edelmetalen	Non Ferrometalen	148	Interne recycling
Halogenen uit de organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.1.1	Moederlogen van halogenaties en sulphochlorinaties gescheiden houden (van andere afvalwaterstromen) en voorbehandelen of verwijderen
Afvalwater bij organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.1.2 5.2.4.2.3	Voorbehandelen als concentratie risicovol voor waterzuivering is
Zuren bij de organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.1.3	Gescheiden verzamelen van afvalzuren voor hergebruik
Afvalwater bij organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.2.2	Gescheiden houden en voorbehandelen
Afvalwater met AOX bij organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.4.2	Voorbehandelen
Afvalwater bij organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.5	Voorbehandelen van afvalwater met relevante concentraties zware metalen of verbindingen met zware metalen
Afvalwater met cyanides bij organische fijnchemie	Organische fijnchemie	5.2.4.6	Voor hergebruik geschikt maken als dat technisch mogelijk is; voorbehandelen van afvalwater met significante gehalten aan cyanide tot een cyanidegehalte van maximaal 1 mg/l wordt bereikt; of veilige afbraak in een biologische waterzuiveringsinstallatie
Afvalwater bij productie van polymeren	Polymeren	13.1	Gescheiden houden van (potentieel) verontreinigd afval- of proceswater
Afvalwater bij productie polyvinyl chloride (PVC)	Polymeren	13.4	Specifieke zuivering, waaronder strippen
Afvalwater van de productie van polyethyleentereftalaatvezels	Polymeren	13.9	Voorbehandelen door strippen, recycling of gelijkwaardig
Afvalwater met zink van de productie van viscosevezels	Polymeren	13.19	Vermindering van zink uit het afvalwater door basische precipitatie gevolgd door sulfideprecipitatie
Afvalwater van natte rookgasreinigingssystemen en andere afvalwaterstromen smederijen en gieterijen	Smederijen en gieterijen	5.1	Specifieke zuivering van al dan niet opgeloste zware metalen, fenolen en cyanides
Afvalwaters met Cr(VI)	Anorganische fijnchemicaliën	6.1.11	(Voor)behandelen d.m.v. buffering en reductie van Cr(VI) naar Cr(III) (in combinatie) vóór effluent verder te behandelen
Afvalwaters met zware metalen uit de productie van anorganische pigmenten	Anorganische fijnchemicaliën	6.1.12	Behandelen door combinatie precipitatie, flocculatie, sedimentatie en filtratie; filtratieresiduen recycleren in proces
Afvalwater uit de anorganische fijnchemie	Anorganische fijnchemicaliën	6.4.5	Voorafgaand aan loodverwijderen voorbehandelen onder zure condities (bv d.m.v. zwavel- of salpeterzuur) om sporen van explosieve stoffen chemisch af te breken (door oxidatie reacties)
Afvalwater uit de	Anorganische	6.4.6	Organische verontreiniging reduceren

anorganische fijnchemie	fijnchemicaliën		d.m.v. actieve kool
Afvalwater oppervlaktebehandeling metalen	Oppervlaktebehandeling metalen en kunststoffen	5.1.6.4	Metalen uit afvalwaterstromen terugwinnen en/of hergebruiken
Chroom VI uit de oppervlaktebehandeling van metalen	Oppervlaktebehandeling metalen en kunststoffen	5.2.10	Chroom(VI) terugwinnen
Etsoplossing van oppervlaktebehandeling van metalen	Oppervlaktebehandeling metalen en kunststoffen	5.2.11	Terugwinning base
Spoelwaters, etsoplossing van oppervlaktebehandeling van metalen	Oppervlaktebehandeling metalen en kunststoffen	5.2.13	Terugwinning tin en koper, opwerken ammonia-etsoplossing
Afvalwater van oppervlaktebehandeling met oplosmiddelen	Oppervlaktebehandeling met organische oplosmiddelen	44	Specifieke zuivering (voorbehandeling)
Afvalwater leerlooierijen (o.a. chroom, sulfide)	Leerlooierijen	10, 11, 12	Specifieke zuivering
Spoelwater uit discontinu verven in de textielindustrie	Textielindustrie	5.2.2	Hergebruik bij het verfproces
Effluenten textielindustrie	Textielindustrie	5.3	Scheid effluenten aan bron zodat zuiveringsinstallatie enkel verontreinigde stoffen ontvangt die ze kan verwerken
Afvalwater chemische industrie	Afvalbehandeling	42-56	Segregatie proces- en regenwater, ingangscontrole op zuivering, scheiden van stromen met gevaarlijke en niet-gevaarlijke verontreinigingen en deze apart behandelen
Waterstromen uit het vergisten van afval	Afvalbehandeling	67	Hergebruik
Waterstromen uit het mechanisch-biologisch behandelen van afval	Afvalbehandeling	69	Hergebruik, aërobe behandeling

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

Sectorplan 74 Edelmetaalhoudende baden [vervallen]

Het sectorplan 'Edelmetaalhoudende baden' is met ingang van LAP3 als apart sectorplan vervallen en met gerelateerde sectorplannen samengenomen in sectorplan 73 'Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden'. De minder verontreinigde Edelmetaalhoudende baden die in LAP2 nog onder dit sectorplan vielen komen overigens niet meer terug in sectorplan 73 maar vallen met ingang van LAP3 onder het beleidskader.

Sectorplan 75 Metaalhoudend afvalwater met organische verontreinigingen [vervallen]

Het sectorplan 'Metaalhoudend afvalwater met organische verontreinigingen' is met ingang van LAP3 als apart sectorplan vervallen en met gerelateerde sectorplannen samengenomen in sectorplan 73 'Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden'.

Sectorplan 76 Overige zuren, overige basen en overig metaalhoudend afvalwater [vervallen]

Het sectorplan 'Overige zuren, overige basen en overig metaalhoudend afvalwater' is met ingang van LAP3 als apart sectorplan vervallen en met gerelateerde sectorplannen samengenomen in sectorplan 73 'Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden'.

Sectorplan 77 Waterig afval met specifieke verontreinigingen [vervallen]

Het sectorplan 'Waterig afval met specifieke verontreinigingen' is met ingang van LAP3 als apart sectorplan vervallen en met gerelateerde sectorplannen samengenomen in sectorplan 73 'Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden'.

Sectorplan 78 Filterkoek van ontgiften/neutraliseren/ontwateren

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Filterkoek van ontgiften/neutraliseren/ontwateren	Filterkoek van ontgiften, neutraliseren en ontwateren (hierna: ONO-filterkoek) komt vrij bij het ontgiften, neutraliseren en ontwateren van zuren, basen en metaalhoudende afvalwaterstromen. ONO-filterkoek bestaat uit zouten en/of (zware) metalen.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

Afvalstoffen	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
ONO-filterkoek	Storten, eventueel na koude immobilisatie, op een daarvoor geschikte stortplaats. Hoogwaardiger verwerken dan de minimumstandaard, is slechts toegestaan onder voorwaarde dat geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt <u>en</u> de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. Dit betekent dat immobiliseren of anderszins verwerken van ONO-filterkoek tot een bouwstof niet is toegestaan, met uitzondering van nuttige toepassing in zoutcavernes met een opvolplicht of opvulnoodzaak ¹ .

De minimumstandaard voor de verwerking van ONO-filterkoek is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Vergunningen voor het immobiliseren of anderszins verwerken van ONO-filterkoek dienen binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren of anderszins verwerken tot een bouwstof, met uitzondering van nuttige toepassing in zoutcavernes met een opvolplicht of opvulnoodzaak, per direct niet meer is toegestaan.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging

¹ Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, is nog niet verwerkt in dit sectorplan. Het arrest heeft betrekking op het opvullen van een steengroeve. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:

- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen geschikt.

In de definitieve versie van LAP3 zullen de gevolgen van het arrest worden opgenomen.

t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2.).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²		
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat: <ul style="list-style-type: none"> a) deze afvalstof als gevolg van de specifieke aard of samenstelling niet in Nederland kan of mag worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.2 van het beleidskader. b) het een afvalstof betreft waarvoor geldt dat deze na voorlopige verwerking in Nederland teruggevoerd moet worden naar het land van herkomst om daar te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3 van het beleidskader.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Ja	Tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat het een afvalstof betreft afkomstig uit Nederland en die na voorlopige verwerking in het buitenland teruggevoerd moet worden naar het land van herkomst (Nederland), om daar te worden gestort. Zie voor uitgebreide uitleg over deze uitzondering paragraaf B.13.4.1.3 van het beleidskader.

IV Overwegingen bij de afbakening

Filterkoek van ontgiften, neutraliseren en ontwateren (hierna: ONO-filterkoek) komt vrij bij het ontgiften, neutraliseren en ontwateren van zuren, basen en metaalhoudende afvalwaterstromen. ONO-filterkoek bestaat uit zouten en/of (zware) metalen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Slib uit de waterzuivering	Zie SP16 (Waterzuiveringsslib)
Olie/water/slibmengsels	Zie SP58 (Olie/water mengsels en olie/water/slib mengsels en oliehoudende slibben)
Zwavelhoudend afval	Zie SP72 (Zwavelzuur, zuurteer en overig zwavelhoudend afval)
Waterige afvalstoffen die zijn verontreinigd met PCB's, dioxines (dirty 17), bestrijdingsmiddelen, organotinverbindingen of gebromeerde difenylethers (brandvertragers) en andere baden verontreinigd met zware metalen en/of organische verbindingen	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 190205 en 190206.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele verwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstoffen

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

ONO-filterkoek die gevaarlijke stoffen bevat – dit zal voor vrijwel alle filterkoek het geval zijn - valt onder categorie 73 van bijlage 5 van het LAP³: *ONO-filterkoek die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor ONO-filterkoek is storten. Met storten worden de risico's op verspreiding van toxische stoffen beperkt, en daarom is storten op een daarvoor geschikte stortplaats met de vereiste voorzieningen uit milieuoogpunt acceptabel.

Een hoogwaardiger verwerking dan storten is slechts voor een beperkt deel van ONO-filterkoek mogelijk. Het vastleggen van een minimumstandaard op een hoogwaardiger niveau is daarom geen optie.

De minimumstandaard sluit hoogwaardiger vormen van verwerking, zoals metaal terugwinning, niet uit. Wel is alternatieve verwerking aan strikte voorwaarden gebonden. De afvalstroom is immers het resultaat van het concentreren van verontreinigingen uit meer volumineuze afvalstromen en het is ongewenst om de betreffende verontreinigingen vervolgens alsnog diffuus in het milieu te gaan verspreiden. Om die reden is het verwerken tot bouwstoffen bijvoorbeeld niet toegestaan. Het is ook niet de bedoeling om de ONO-filterkoek met zoveel andere afvalstoffen te verwerken dat door verdunning een nuttig toepasbaar materiaal ontstaat. Daarmee zou het eerst concentreren van vervelende verontreinigingen in een koek weer geheel teniet worden gedaan en zouden de afgevangen verontreinigingen alsnog diffuus worden verspreid. Daarom is bij de minimumstandaard aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van zware metalen hoogwaardiger verwerken dan storten alleen onder de daar genoemde voorwaarden is toegestaan.

Immobiliseren of anderszins verwerken van ONO-filterkoek tot bouwstof is niet toegestaan. Hierbij vindt immers verspreiding van metalen plaats. Zie verder paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader.

Nuttige toepassing als opvulling van zoutcavernes met een opvulplicht of opvulnoodzaak leidt niet tot verspreiding van metalen en kan wel worden toegestaan. Deze toepassing vindt uitsluitend in het buitenland plaats¹.

Inzet in noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen

In het beleidskader paragraaf B.12.9.2 is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen, al dan niet geproduceerd uit afvalstoffen. Dit betekent dat gebruik van ONO-filterkoek voor het aanleggen van 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' geschikt kan zijn en prefereert boven het gebruik van uit afvalstoffen geproduceerde bouwstoffen die in principe niet verwijderd mogen worden.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

De BREF Leerlooiërijen bevat een als BBT aangemerkte bepaling voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen die voorschrijft dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Daar waar de BREF verdergaande of meer specifieke eisen stelt dan de minimumstandaard moet de vergunningverlener per specifiek geval beoordelen of de betreffende passage uit de BREF betekent dat vergunningverlening conform de minimumstandaard onvoldoende hoogwaardig is en de eisen uit de BREF uitgangspunt moeten zijn voor vergunningverlening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van relevante passages uit de BREF waarin specifieke eisen staan ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen. Het is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om te borgen dat met de bepalingen uit deze passages rekening gehouden wordt bij de vergunningverlening

Relevante passages in de BREFs voor vergunningverlening:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>BREF</i>	<i>BBT</i>	<i>Specifieke eis BREF*</i>
Chroomhoudend slib leerlooiërijen	Leerlooierijen	24	Terugwinnen van chroom voor hergebruik in leerlooiërij of andere industrie

* De termen m.b.t. de verwerking in de BREFs komt niet altijd overeen met de terminologie volgens het LAP

VI Actualisatie vergunningen

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en, indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook D.5 van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van ONO-filterkoek is gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daardoor is toepassing als bouwstof van ONO-filterkoek na immobilisatie of andere verwerking niet toegestaan, met uitzondering van nuttige toepassing in zoutcavernes met een opvulplicht of opvulnoodzaak. Vergunningen voor het immobiliseren of anderszins verwerken van ONO-filterkoek dienen op grond van artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van LAP3 zodanig te worden gewijzigd, dat het immobiliseren of anders verwerken tot een bouwstof, met uitzondering van nuttige toepassing in zoutcavernes met een opvulplicht of opvulnoodzaak, niet meer is toegestaan. Het opnemen van een overgangstermijn is niet nodig, zodat de wijziging zal ingaan op het moment dat de vergunning in werking is getreden.

Sectorplan 79 Ontwikkelaar en fixeer

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Zwart-witontwikkelaar, kleurontwikkelaar, zwart-witfixeer en kleurfixeer/bleekfixeer en mengsels hiervan.	Deze afvalstoffen komen vrij na het ontwikkel- en fixeerproces van lichtgevoelige film en fotopapier en bij de ontwikkeling van offsetplaten.
Slibben en andere residuen die ontstaan bij de eerste stap in de verwerking (vaak ontzilveren) van ontwikkelaar en fixeer.	

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard voor verwerking

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstof / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	zwart-witfixeer, zwart-witontwikkelaar of mengsels van deze afvalstoffen met een zilveragehalte groter dan 50 mg/l	Terugwinning van zilver tot een concentratie gelijk aan of lager dan 50 mg/l, waarna de vrijkomende restvloeistoffen worden verwijderd door verbranden. Lozen is niet toegestaan.
	mengsels van zwart-witfixeer, zwartwitontwikkelaar, kleurfixeer en kleurontwikkelaar met een zilveragehalte groter dan 50 mg/l	
b	kleurfixeer, kleurontwikkelaar of mengsels van deze afvalstoffen met een zilveragehalte groter dan 100 mg/l	Terugwinning van zilver tot een concentratie gelijk of lager dan 100 mg/l, waarna de vrijkomende restvloeistoffen worden verwijderd door verbranden. Lozen is niet toegestaan.
c	zwart-witfixeer, zwart-witontwikkelaar of mengsels van deze afvalstoffen met een zilveragehalte gelijk of lager dan 50 mg/l	Verwijderen door verbranden. Lozen is niet toegestaan.
	mengsels van zwart-witfixeer, zwartwitontwikkelaar, kleurfixeer en kleurontwikkelaar met een zilveragehalte gelijk of lager dan 50 mg/l	
	kleurfixeer, kleurontwikkelaar of mengsels van deze afvalstoffen met een zilveragehalte gelijk of lager dan 100 mg/l	
	slibben en andere residuen die ontstaan bij de eerste stap in de verwerking van ontwikkelaar en fixeer	

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Na aanvang van de planperiode wordt gezien of, en zo ja onder welke voorwaarden, zuivering gevolgd door lozing van door verwerkers ontzilverde fotobaden kan worden toegestaan. Het resultaat van deze analyse kan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard in de nabije toekomst.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 ' Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Voor fixeer, ontwikkelaar en mengsels hiervan als bedoeld in paragraaf II, onder a en b, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2) of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de betreffende afvalstof in Nederland. • Voor fotografisch afval als bedoeld in paragraaf II, onder c, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor fixeer, ontwikkelaar en mengsels hiervan als bedoeld in paragraaf II, onder a en b, omdat recycling (in ieder geval van het aanwezige zilver) mogelijk is.
	Ja	Voor fotografisch afval als bedoeld in paragraaf II, onder c, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2).
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor fixeer, ontwikkelaar en mengsels hiervan als bedoeld in paragraaf II, onder a en b, omdat recycling (in ieder geval van het aanwezige zilver) mogelijk is.
	Ja	Voor fotografisch afval als bedoeld in paragraaf II, onder c, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Nee	Voor fixeer, ontwikkelaar en mengsels hiervan als bedoeld in paragraaf II, onder a en b, omdat recycling (in ieder geval van het aanwezige zilver) mogelijk is.
	Ja	Voor fotografisch afval als bedoeld in paragraaf II, onder c, tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van de nationale zelfverzorging én omdat minimaal verbranden als vorm van verwijdering mogelijk is en/of op grond van wettelijke bepalingen in het land van bestemming ² .

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats is verboden op grond van de [Richtlijn storten](#)

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien hergebruik technisch mogelijk is en voorbereiden voor hergebruik niet wordt belemmerd door specifieke regelgeving.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor fixeer, ontwikkelaar en mengsels hiervan als bedoeld in paragraaf II, onder a en b, omdat recycling (in ieder geval van het aanwezige zilver) mogelijk is.
	Ja	Voor fotografisch afval als bedoeld in paragraaf II, onder c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor fixeer, ontwikkelaar en mengsels hiervan als bedoeld in paragraaf II, onder a en b, omdat recycling (in ieder geval van het aanwezige zilver) mogelijk is.
	Ja	Voor fotografisch afval als bedoeld in paragraaf II, onder c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging en/of wettelijke bepalingen).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en omdat verbranden als vorm van verwijderen mogelijk is.

[\(1999/31/EG\)](#).

IV Overwegingen bij de afbakening

Ontwikkelaar wordt in de eerste stap van het ontwikkelproces van belicht foto- en filmmateriaal gebruikt. Deze vloeistof zorgt voor de omzetting van belichte zilverhalogeniden in de lichtgevoelige laag naar metallisch zilver. Door deze omzetting wordt het onzichtbare, vastgelegde beeld zichtbaar. Fixeer is een vloeistof die na de ontwikkelfase wordt gebruikt om de niet-belichte zilverhalogeniden te verwijderen uit de lichtgevoelige laag. De in dit sectorplan bedoelde zwart-witontwikkelaar, kleurontwikkelaar, zwart-witfixeer en kleurfixeer kunnen verdund, vermengd of verontreinigd zijn.

In het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) zijn voor type A en B inrichtingen voorschriften opgenomen voor het ontwikkelen en afdrucken van fotografisch materiaal. Deze voorschriften hebben betrekking op de inzet van preventieve maatregelen, waaronder het gebruik van in goede staat verkerende afkwaetsrollen en het toepassen van een doelmatige installatie voor de terugwinning van zilver. In die situatie is lozing van het afvalwater toegestaan, indien het gehalte aan zilver in het afvalwater minder dan 4 milligram per liter bedraagt. Deze voorschriften gelden niet voor bedrijven die, van buiten de inrichting afkomstige, fotobaden verwerken.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Toner, inkjetcartridges	Zie SP18 (KCA/KGA)
Fotocamera's	Zie SP71 (Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Ferro/ferricyanidehoudende baden afkomstig uit blauwdrukprocessen	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden)
Vast fotografisch (gevaarlijk) afval zoals zilverhoudende film en zilverhoudend papier	Zie SP80 (Vast fotografisch afval)
Andere vloeistoffen voor de ontwikkeling van foto- en filmmateriaal (stopbaden, spoelbaden, voorbaden, omkeerbaden, conditioneerbaden en slotbaden)	Zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden) Of Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 090101, 090102, 090103, 090104, 090105, 090106, 090113, 090199 en 200117.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).

- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Fotobaden vallen onder de volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP³:

- categorie 54: zwart/wit-fixeer, zwart-witontwikkelaar en mengsels van deze afvalstoffen met een zilvergehalte groter dan 50 mg/l.
- categorie 55: bleekfixeer, kleurontwikkelaar en mengsels van deze afvalstoffen met een zilvergehalte groter dan 100 mg/l.
- categorie 56: zwart-witfixeer, zwart-witontwikkelaar en mengsels van deze afvalstoffen met een zilvergehalte kleiner dan 50 mg/l en bleekfixeer, kleurontwikkelaar en mengsels van deze afvalstoffen met een zilvergehalte kleiner dan 100 mg/l en slibben en andere residuen die ontstaan bij de eerste stap in de verwerking van ontwikkelaar en fixeer.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Inzamelvergunning

Voor het verzamelen van kleine hoeveelheden fotografische gevaarlijke afvalstoffen is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) noodzakelijk. In de nota van toelichting behorende bij het besluit is vermeld dat de inzamelvergunningplicht van toepassing is op afvalstoffen met de Euralcodes 090101 t/m 090106 en 090113 (zie het beleidskader B4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht). In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag ook voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen. Zie het beleidskader B.7 voor de voorwaarden waaronder mengen kan worden vergund.

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Verwerking van zilverhoudende fixeer en ontwikkelaar volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen, zonder dat bewerkingen van de reststoffen nodig zijn die andere grote milieugevolgen hebben. De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst.

Voor het bepalen van de minimumstandaard wordt een onderscheid gemaakt tussen wel en niet ontzilverde fotografische vloeistoffen. In een uitspraak van de Raad van State (199900672/2 d.d. 11 januari 2000) is de mate van ontzilvering vastgesteld. Het zilvergehalte in ontzilverde zwart-witfixeer of zwart-witontwikkelaar mag maximaal 50 mg/liter bedragen, in ontzilverde kleurontwikkelaar en kleurfixeer maximaal 100 mg/liter. Bij het opstellen van de grenswaarden zijn de beschikbare technieken voor het terugwinnen van zilver in beschouwing genomen.

Bij ontzilvering gevolgd door verbranden van ontzilverde en niet-zilverhoudende fotobaden in een AVI leidt de rookgasreiniging tot een minimale hoeveelheid reststoffen die moet worden gestort. Het energetisch rendement van thermische verwerking van ontzilverde en niet-zilverhoudende fotobaden is weliswaar negatief, maar een hoogwaardiger wijze van verwerking voor alle ontzilverde en niet-zilverhoudende fotobaden is niet haalbaar vanwege aard en samenstelling van het afval. Bovendien is storten van vloeibare afvalstoffen op een stortplaats verboden.

Ontzilverde baden worden soms verwerkt in bijvoorbeeld cementovens waarbij de aanwezige stikstofverbindingen fungeren als DeNox-reagens. Omdat in fotobaden maar weinig reductiemiddel zit, is dit niet het uitgangspunt van beleid en is de minimumstandaard van ontzilverde baden verbranden. Inzet als DeNox-reagens komt echter nog wel voor vergunningverlening in aanmerking.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 1, geldt voor vloeibare afvalstoffen een stortverbod.

VI Actualisatie vergunning

Om ervoor te zorgen dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en dat voor vergelijkbare bedrijven vergelijkbare eisen gelden, is het van belang dat vergunningen worden geactualiseerd als de minimumstandaard wordt gewijzigd. Artikel 5.10 van het Besluit omgevingsrecht zal hiervoor de mogelijkheid bieden, aangezien dit artikel wordt aangevuld met de verplichting voor het bevoegd gezag om binnen een jaar na publicatie in de Staatscourant van een nieuw LAP of een wijziging van het LAP:

- na te gaan of de vergunning voldoet aan de minimale hoogwaardigheid van verwerking van afzonderlijke afvalstoffen of categorieën afvalstoffen zoals beschreven in het afvalbeheerplan en,

- indien nodig,
- de vergunning(voorschriften) te actualiseren (zie ook D.5 van het beleidskader).

De minimumstandaard voor de verwerking van ontwikkelaar en fixeer is tekstueel gewijzigd ten opzichte van LAP2. Daarbij is expliciet vermeld dat lozen niet meer is toegestaan. Inhoudelijk is dit echter geen wijziging aangezien volgens de minimumstandaard van LAP2 lozen ook al niet was toegestaan.

Bij de minimumstandaard in dit LAP is tevens vermeld dat na aanvang van de planperiode wordt gezien of, en zo ja onder welke voorwaarden, zuivering gevolgd door lozing van door verwerkers ontzilverde fotobaden kan worden toegestaan. Als de resultaten van het onderzoek bekend zijn, wordt de minimumstandaard van het sectorplan mogelijk aangepast.

VII Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

De totale productie aan ontwikkelaar en fixeer in de afvalfase in Nederland bedraagt minder dan 2,0 kton. Door de verdergaande digitalisering van fotografische processen en het drukken van foto's met printers in plaats van ontwikkelen van foto's, wordt verwacht dat de hoeveelheid vloeibare fotografische afvalstoffen in de toekomst nog verder zal afnemen.

De kwaliteit van fotobaden is in de afgelopen jaren verbeterd. Op grond van het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) mogen type A en B inrichtingen die fotografisch materiaal ontwikkelen en afdrukken onder bepaalde voorwaarden (o.a. toepassing van een doelmatige zilverterugwinningsinstallatie) het afvalwater lozen indien het zilveragehalte minder dan 4 milligram per liter bedraagt. Het is de vraag of en zo ja, in welke situaties, de minimumstandaard van verwerking voor door afvalverwerkers ontzilverde baden kan worden aangepast. Hiervoor zal een onderzoek worden gestart gedurende de planperiode. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar deze relatieve scherpe zilvernorm, maar ook naar de vraag of bij lozing door afvalverwerkingsbedrijven de aanwezigheid van andere componenten nog vragen om regulering en/of beperkingen.

Sectorplan 80 Vast fotografisch afval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Vast fotografisch afval met een zilveragehalte van meer dan 50 mg/kg droge stof en oorspronkelijk bestemd voor zwartwitafdrukken.	Vast fotografisch afval bestaat uit niet-ontwikkelde film of fotopapier.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Vast fotografisch afval	Zilverterugwinning totdat een residu overblijft met maximaal 50 mg zilver/kg droge stof, gevolgd door: <ul style="list-style-type: none"> • recycling van het teruggewonnen zilver en • verwerken van het residu conform b.
b	Residu van het ontzilveren van vast fotografisch afval	'Andere nuttige toepassing' (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof)

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2) en/of tenzij de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij

		verwerking van de afvalstof in Nederland. Voor vast fotografisch afval geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor vast fotografisch afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, omdat recycling (in ieder geval van het zilver) mogelijk is.
	Ja	Voor residu van het ontzilveren als bedoeld in paragraaf II, onder b, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie het beleidskader B.13.5.2). Voor residu geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹		
t.b.v. storten	nee	Op grond van de nationale zelfverzorging en omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat nuttige toepassing mogelijk is en/of omdat voorlopige verwijdering een te storten of te verbranden restfractie oplevert en <ul style="list-style-type: none"> • storten voor zowel de overgebrachte afvalstof als voor een bij een eerste handeling gevormde restfractie niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen; en/of • verbranden als vorm van verwijdering niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Vast fotografisch afval bestaat voor ongeveer 99% uit kunststof (o.a. PET) en voor ongeveer 1% uit zilver.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Ontwikkelde film en fotopapier	Zie SP01 (huishoudelijk restafval (inclusief grof)) Zie SP02 (restafval van bedrijven)
Niet-ontwikkelde film of fotopapier voor zwart-witafdrukken met een zilveragehalte gelijk of lager dan 50 mg/kg droge stof	Zie SP01 (huishoudelijk restafval (inclusief grof)) Zie SP02 (restafval van bedrijven)
Aluminium offsetplaten	Zie SP12 (metalen)
Fotochemicaliën in niet opgeloste vorm	Zie SP18 (KCA/KGA)
Niet- ontwikkelde film en fotopapier voor kleurafdruk	Zie SP18 (KCA/KGA)
Toner en cartridges	Zie SP18 (KCA/KGA)
Fotocamera's	Zie SP71 (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Vloeibaar fotografisch afval	Zie SP79 (ontwikkelaar en fixeer) Zie paragraaf A.4.2 van het beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcode *kan* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 090107.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C.).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4).

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten

van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Niet ontwikkeld fotopapier valt onder categorie 25 van bijlage 5 van het LAP²: *niet ontwikkeld fotopapier*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard is gericht op het terugwinnen van zilver t.b.v. recycling en nuttige toepassing van het residu wat daarbij ontstaat. Verwerking van vast fotografisch afval volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen, zonder dat bewerkingen van de reststoffen nodig zijn die andere grote milieugevolgen hebben. De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst.

Bij verbranden van vast fotografisch afval na zilverterugwinning leidt de rookgasreiniging tot een minimale hoeveelheid te storten reststoffen. Tevens wordt bij het verbranden energie gewonnen. Omdat bovendien een hoogwaardiger wijze van verwerking voor alle vast fotografisch afval niet haalbaar is vanwege de heterogeniteit van het afval, is deze minimumstandaard milieuhygiënisch verantwoord.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 11, geldt voor vast fotografisch afval een stortverbod.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

De totale productie aan zilverhoudende film in de afvalfase bedraagt in Nederland niet meer dan 3 kton. Door de verdergaande digitalisering van fotografische processen en het drukken van foto's met printers in plaats van ontwikkelen van foto's, wordt verwacht dat de hoeveelheid zilverhoudende film en papier de komende jaren verder afnemen.

Sectorplan 81 Hardingszouten

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Hardingszouten	<ul style="list-style-type: none"> • Komen als afvalstof vrij bij het harden van metalen in een zoutbadoven waardoor het oppervlak van de behandelde metalen specifieke eigenschappen krijgt. • Hardingszouten vertonen een sterke uitloogbaarheid en bevatten in een aantal gevallen cyanides of andere toxische componenten.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Hardingszouten	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats, al dan niet na bewerking (zoals vb. mengen met andere afvalstoffen of met hulpstoffen t.b.v. storten op een daarvoor geschikte stortplaats).</p> <p>Andere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard zijn slechts toegestaan indien daarbij geen verspreiding van de aanwezige verontreinigingen kan optreden.</p> <p>Nuttige toepassing in van natuurlijke barrières voorziene ondergrondse bergplaatsen die moeten worden opgevuld (denk aan zoutcavernes in het buitenland) is toegestaan.</p>

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Indien voorbereiden voor hergebruik technisch mogelijk is, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort, dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort, dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet

toepassing gevolgd door recycling		rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Ja	Voor zover het storten van een bij voorlopige verwijdering ontstane restfractie past binnen de kaders van paragraaf B.13.4.1 van het beleidskader.
t.b.v. storten	Ja	Voor zover overbrenging voor storten past binnen de kaders van paragraaf B.13.4.1 van het beleidskader.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Indien voorbereiden voor hergebruik technisch mogelijk is.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard, tenzij er als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (op grond van nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Hardingszouten komen als afvalstof vrij bij het harden van metalen in een zoutbadoven waardoor het oppervlak van de behandelde metalen specifieke eigenschappen krijgt. Hardingszouten vertonen een sterke uitloogbaarheid en bevatten in een aantal gevallen cyanides of andere toxische componenten.

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 060311; 060313; 110301.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Hardingszout valt onder categorie 57 van bijlage 5 van het LAP²: *hardingszouten*.

Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Hardingszouten vertonen een sterke uitloogbaarheid en bevatten in een aantal gevallen cyanides of andere toxische componenten. Dit is van belang voor het vaststellen van de minimumstandaard op *storten* als enige reële verwerkingsoptie in Nederland op dit moment. Door de voorzieningen die bij *storten* getroffen worden - in combinatie met verplichte nazorg - worden de risico's op verspreiding van toxische componenten sterk beperkt. Dit maakt de minimumstandaard uit milieuoogpunt acceptabel.

De minimumstandaard geeft verder aan dat andere verwerkingsvormen niet zijn toegestaan indien daarbij een risico bestaat op verspreiding van aanwezige verontreinigingen. Deze minimumstandaard betekent dat:

- het oplossen van hardingszouten in water, gevolgd door behandeling in een ONO-installatie niet is toegestaan omdat dit milieuhygiënisch ongewenst is vanwege het daarmee gepaard gaande lozen van metaalzouten en eventueel cyanides;
- nuttige toepassing niet is toegestaan, vanwege het verhoogde risico op verspreiding van de aanwezige verontreinigingen; uitzondering hierop is het toepassen van hardingszouten in van natuurlijke barrières voorziene ondergrondse bergplaatsen die moeten worden opgevuld³ (denk aan zoutcavernes in het buitenland).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van

³ Het arrest van het Hof van Justitie van 28 juli 2016 in zaak C-147/15 betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Consiglio di Stato in de procedure Città Metropolitana di Bari tegen Edilizia Mastrodonato Srl, is nog niet verwerkt in dit sectorplan. Het arrest heeft betrekking op het opvullen van een steengroeve. Het Hof oordeelt dat uitsluitend sprake kan zijn van nuttige toepassing indien:
- de betrokken afvalstoffen een nuttig doel dienen door andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt en;
- het gebruikte afval daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis voor geschikt is: als het gaat om opvulling zijn uitsluitend inerte, niet-gevaarlijke afvalstoffen geschikt.
In de definitieve versie van LAP3 zullen de gevolgen van het arrest worden opgenomen.

verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Sectorplan 82 Kwikhoudend afval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Metallisch kwik	<ul style="list-style-type: none"> In het afvalstadium geraakt metallisch kwik, waaronder metallisch kwik dat in de verordening (EG) nr. 1102/2008 (kwikverordening) als afval is gedefinieerd. Metallisch kwik al dan niet gestabiliseerd (bijvoorbeeld door omzetting in kwiksulfide) ten behoeve van permanente berging in ondergrondse mijnen.
Kwikhoudend afval	<p>Met kwik verontreinigd afval, zoals bijvoorbeeld (niet limitatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> Kwikhoudend slib, afvalwater, persoonlijke beschermingsmiddelen en schroot dat vrijkomt bij winning en reiniging van aardgas; Actief kool en rookgasreinigingsresidu, vrijkomend bij afvalverbranding; Met kwik verontreinigde grond; Amalgaam houdend afval wat vrijkomt bij tandartspraktijken; Kwikhoudende voorwerpen waaronder thermometers en kwik(houdende)filters; Vliegassen van crematoria; Kwikseleenresidu; Kwikhoudend fluorescentiepoeder

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van kwik. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van [REACH](#), de [POP-verordening](#) en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).

Voor alle vormen van kwikhoudend afval die hieronder aan de orde komen geldt dat:

- hoogwaardiger verwerkingsvormen dan de minimumstandaard uitsluitend zijn toegestaan wanneer geen risico bestaat dat daarmee kwik wordt verspreid in het milieu;
- de concentratiegrenswaarden voor metalen (kwik) niet door mengen mogen worden bereikt.

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Kwikhoudend afval met een gehalte aan kwik van <u>meer dan 50 mg/kg droge stof</u>	<p>Ontwikken via het afscheiden en concentreren van kwik en zodanige verwerking dat verspreiding in het milieu wordt voorkomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Na het ontwikken mag het behandelde afval een gehalte aan kwik bevatten van ten hoogste 50 mg/kg droge stof. De bij het ontwikken vrijkomende fracties moeten verder verwerkt worden volgens b, c of d. <p>In afwijking van bovenstaande is de minimumstandaard voor onderstaand kwikhoudend afval 'immobilisatie ten behoeve van storten' (zonder eerst ontwikken):</p> <ul style="list-style-type: none"> kwikhoudend afval waarbij de afvalstof door aanwezigheid van ook andere verontreinigingen dan kwik ook na ontwikken uitsluitend zou kunnen worden gestort; kwikhoudend afval waarvoor een bedrijf dat is geëquipeerd en vergund om afvalstoffen te ontwikken, schriftelijk heeft verklaard dat deze afvalstof: <ul style="list-style-type: none"> - niet doelmatig kan worden ontwikt (betreft bijv. een specifieke kwikverbinding), of; - zich vanwege de aard of samenstelling niet leent voor ontwikken (bijvoorbeeld reactieve afvalstoffen of afvalstoffen die tijdens het ontwikken

		<p>ontleden).</p> <p>Een verplichting tot ontkwikken van kwikzout (i.h.a. kwiksulfide) geldt, ondanks dat het meer dan 50 mg/kg kwik betreft, niet indien het kwikzout betreft dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • is ontstaan bij het omzetten van bij het ontkwikken van afval vrijgekomen kwik; en • ter stabilisatie en berging in ondergrondse mijnen wordt ingezet.
b	Kwikhoudend afval met een kwikgehalte van <u>meer dan 10 mg/kg droge stof en ten hoogste 50 mg/kg droge stof</u>	<p>De minimumstandaard is 'storten' op een daarvoor geschikte stortplaats.</p> <p>Nuttige toepassing, al dan niet na immobilisatie, is nadrukkelijk niet toegestaan om te voorkomen dat kwik diffuus wordt verspreid. Uitzonderingen op dit verbod gelden voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verbranden – als vorm van verwijdering danwel als vorm van nuttige toepassing - van brandbaar kwikhoudend afval in een installatie met een adequate rookgasreiniging, eventueel na mengen met ander afval. • ontkwikken wanneer dat voor partijen technisch en economisch haalbaar is. • recycling van het afval, niet zijnde recycling van kwik, in een installatie voorzien van een adequate rookgasreiniging om het kwik af te vangen. • directe inzet als of recyclen tot bouwstof, voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit.
c	Kwikhoudend afval met een kwikgehalte van <u>ten hoogste 10 mg/kg droge stof</u>	<p>De minimumstandaard is nuttige toepassing, al dan niet na immobilisatie, maar - om te voorkomen dat kwik diffuus wordt verspreid – alleen in de volgende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hoofdgebruik als brandstof in een installatie voorzien van een adequate rookgasreiniging om het kwik af te vangen; • mengen van brandbaar kwikhoudend afval voor verwerking in installaties voor het bij- of meestoken van afvalstoffen, mits de installatie is voorzien van een adequate rookgasreiniging om het kwik af te vangen; • recycling van het afval, niet zijnde recycling van kwik, in een installatie voorzien van een adequate rookgasreiniging om het kwik af te vangen; • directe inzet als of recyclen tot bouwstof, voor zover dit is toegestaan binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit. <p>Is geen van deze vier vormen van nuttige toepassing mogelijk dan is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'.</p> <p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats kan uitsluitend worden toegestaan indien de afvalstof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen, óf; • verontreinigd is met veel onbrandbare verontreinigingen waarbij verbranden leidt tot diffuse verspreiding hiervan of tot relatief grote belasting van actief kool in de rookgasreiniging.
d	Metallisch kwik	<p>De minimumstandaard voor metallisch kwik is storten.</p> <p>Tijdelijke opslag van metallisch kwik op grond van artikel 3 van de kwikverordening (Verordening 1102/2008), dient op stortplaatsen plaats te vinden overeenkomstig de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen.</p> <p>Hoogwaardiger verwerking dan de hiervoor beschreven minimumstandaard is uitsluitend toegestaan indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het metallisch kwik wordt ingezet voor onderzoek en ontwikkeling, medische of analysedoeleinden; of • het metallisch kwik wordt ingezet bij het vervaardigen van een product dat op grond van het Besluit kwik en kwikhoudende producten milieubeheer, de Regeling beheer batterijen en accu's 2008, de Regeling verpakking en verpakkingsafval of de Wet op de medische hulpmiddelen, mag worden vervaardigd.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

In 2013 is een mondiaal kwikverdrag door 140 landen ondertekend ([Minamata-Verdrag](#)). De EU werkt momenteel aan de ratificatie van dit verdrag. De gevolgen hiervan zijn nog niet helemaal helder. Wanneer hier meer duidelijkheid over ontstaat wordt bezien of dit sectorplan ook moet worden aangepast.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. Met inachtneming van de van toepassing zijnde artikelen van [Verordening \(EG\) Nr. 1102/2008](#) is de uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

Uit de [Europese kwikstrategie](#), de kwikverordening ([Verordening 1102/2008](#)), [Richtlijn 2011/97/EU](#) en [Besluit kwik en kwikhoudende producten milieubeheer](#) volgt dat wordt gestreefd naar het uitfaseren van kwik. Veel toepassingen van kwik alsook handel in kwik zijn aan beperkingen onderhevig. Dit uitfaseren betekent dat er nauwelijks markt is voor het bij ontkwikken van afvalstromen afgevangen kwik. Dit afgevangen kwik kan dus nauwelijks worden vermarkt en moet vervolgens veilig worden geborgen (D15, D12 of D1). Dit heeft tot gevolg dat het ontkwikken van afvalstoffen niet vanwege het toepassen van het teruggewonnen kwik kan worden aangemerkt als handeling van nuttige toepassing (R4). Omdat de eerste handeling vaak betrekking zal hebben op het afscheiden van het kwik – en dus is gericht op verwijdering - ligt overbrenging ten behoeve van nuttige toepassing sowieso niet voor de hand.

Kwikhoudend afval dat valt onder de reikwijdte van de Verordening 1102/2008

Bij de overbrenging van bepaalde kwikhoudende afvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van de kwikverordening ([Verordening 1102/2008](#)) moet op de volgende twee punten worden afgeweken van het onderstaande beleid voor overbrenging.

1. De uitvoer van metallisch kwik (Hg, CAS RN 7439-97-6), cinnabererts, kwik(I)chloride (Hg₂Cl₂, CAS RN 10112-91-1), kwik(II)oxide (HgO, CAS RN 21908-53-2) en mengsels van metallisch kwik met andere substanties, met inbegrip van kwiklegeringen, met een kwikconcentratie van ten minste 95 gewichtsprocent uit de Gemeenschap is verboden op grond van de Verordening 1102/2008, tenzij het uitvoer betreft voor onderzoek en ontwikkeling, medische of analysedoeleinden.
2. De overbrenging van metallisch kwik ten behoeve van tijdelijke opslag gedurende meer dan 1 jaar of permanente opslag (D12 of D15) is toegestaan indien aan de bepalingen van deze verordening wordt voldaan.

Zeer zorgwekkende stoffen

Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van kwik. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen, dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling; of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b en c, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2) en/of tenzij nuttige toepassing leidt tot diffuse verspreiding van kwik en/of tenzij recycling wordt belemmerd door specifieke regelgeving inzake zeer zorgwekkende stoffen. Het toetsingskader hiervoor is, B.13.6 en B.14 van het beleidskader.
t.b.v. andere nuttige toepassing		

		<ul style="list-style-type: none"> • Overbrenging voor nuttige toepassing speelt alleen in die gevallen waarin het ontkwikken direct leidt tot een inzetbare ontkwikte secundaire grondstof. In die gevallen is ontkwikken geen voorbehandeling maar meteen de eindverwerking en is de handeling direct gericht op het terugwinnen van het ontkwikte materiaal met het oog op nuttige toepassing. • In veel gevallen is ontkwikken als voorbehandeling echter noodzakelijk alvorens overgegaan kan worden tot het voor nuttige toepassing opwerken van het ontkwikte materiaal. Omdat het ontkwikken is gericht op verwijdering (kwik wordt gestort) en omdat de eerste handeling bij overbrenging bepalend is, is overbrenging voor nuttige toepassing in deze gevallen niet aan de orde.
	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d, tenzij recycling is toegestaan op grond van specifieke regelgeving inzake zeer zorgwekkende stoffen.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder b en c.
	Nee	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, tenzij uit de kennisgeving blijkt dat het betreffende afval om technische redenen niet geschikt is om in Nederland te worden ontkwikt conform de minimumstandaard.
	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b en c, indien: <ul style="list-style-type: none"> • het afval wordt ontkwikt als eerste handeling; en • de eerste handeling is gericht op het afscheiden van kwik ten behoeve van tijdelijke opslag in afwachting van D1 of D12; en • na ontkwikken als vervolghandeling een deel van het ontkwikte materiaal wordt verbrand of nuttig toegepast (zie ook paragraaf B.13.4.1.3 beleidskader²).
	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d, tenzij sprake is van overbrenging voor handeling D15 in afwachting van D1 of D12.
t.b.v. storten (D1) of permanente opslag (D12)	Nee	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b, c en d, op grond van nationale zelfverzorging.
	Ja	Overbrenging t.b.v. storten/permanente opslag is in afwijking van bovenstaande wel toegestaan voor: <ul style="list-style-type: none"> • kwikhoudend afval dat na ontkwikken wordt verbrand of nuttig toegepast en waarvan de overbrenging uitsluitend is gekwalificeerd als overbrenging voor storten/permanente opslag. Dit is het geval indien voorafgaand aan het nuttig toepassen of verbranden van een deel van het afval: <ul style="list-style-type: none"> – sprake is van ontkwikken als eerste handeling en – die eerste handeling is gericht op het afscheiden en vervolgens storten/permanente opslag van het afgescheiden kwik. Daarbij moet zeker zijn dat na het ontkwikken inderdaad een deel van het ontkwikte materiaal wordt verbrand of nuttig toegepast. • kwikhoudend afval waarvoor uit de kennisgeving blijkt dat het betreffende afval om technische redenen niet geschikt is om in Nederland <ul style="list-style-type: none"> – te worden ontkwikt conform de minimumstandaard, of – te worden gestort na immobilisatie. • metallisch kwik als bedoeld in de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen. • kwikverbindingen ontstaan bij het stabiliseren ten behoeve van permanente ondergrondse berging van kwik dat is vrijgekomen bij het ontkwikken van kwikhoudend afval en storten in Nederland niet mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1, D12 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

² Overbrenging vanuit Nederland kan in beginsel dus wel worden toegestaan wanneer na ontkwikken een residu overblijft dat ook bij verwerking in Nederland alsnog volledig gestort had mogen worden en dat om te storten weer wordt teruggevoerd naar Nederland.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b en c, indien de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d, tenzij de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d, omdat de verwerking niet in overeenstemming is met de minimumstandaard.
	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder b en c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Voor kwikhoudend afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b en c, indien: <ul style="list-style-type: none"> • het afval wordt ontkwikt als eerste handeling; en • de eerste handeling is gericht op het afscheiden van kwik ten behoeve van tijdelijke opslag in afwachting van D1 of D12; en • na ontkwikken als vervolghandeling een deel van het ontkwikte materiaal in Nederland wordt verbrand of nuttig toegepast (zie ook paragraaf B.13.4.1.3 beleidskader³).
	Nee	Voor metallisch kwik als bedoeld in paragraaf II, onder d, tenzij sprake is van overbrenging voor handeling D15 in afwachting van D1 of D12.
t.b.v. storten (D1) of permanente opslag (D12)	Nee	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b, c en d, op grond van nationale zelfverzorging, tenzij de overbrenging uitsluitend is gekwalificeerd als overbrenging voor storten/permanente opslag. Dit is het geval indien voorafgaand aan het nuttig toepassen of verbranden van een deel van het afval: <ul style="list-style-type: none"> - sprake is van ontkwikken als eerste handeling en - die eerste handeling is gericht op het afscheiden en vervolgens storten/permanente opslag van het afgescheiden kwik. Daarnaast moet zeker zijn dat na het ontkwikken een deel van het ontkwikte materiaal wordt verbrand of nuttig toegepast.

³ Overbrenging vanuit Nederland kan in beginsel dus wel worden toegestaan wanneer na ontkwikken een residu overblijft dat ook bij verwerking in Nederland alsnog volledig gestort had mogen worden en dat om te storten weer wordt teruggevoerd naar Nederland.

IV Overwegingen bij de afbakening

[Verordening \(EG\) Nr. 1102/2008](#) bepaalt dat een aantal soorten metallisch kwik zonder meer als een afvalstof worden beschouwd. Het betreft metallisch kwik:

- dat niet langer in de chlooralkali-industrie wordt gebruikt;
- dat bij de reiniging van aardgas ontstaat;
- dat bij de winning en het smelten van non-ferrometalen ontstaat; en
- dat in de EU wordt onttrokken uit cinnabererts.

Deze afvalstoffen, alsmede metallisch kwik dat vrijkomt bij het ontkwikken van kwikhoudend afval, al dan niet gestabiliseerd (bijvoorbeeld door omzetting in kwiksulfide) ten behoeve van permanente berging in ondergrondse mijnen, vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan. Daarnaast kan ook ander metallisch kwik onder dit sectorplan vallen, als sprake is van een afvalstof.

Onder metallisch kwik verkregen bij de reiniging van aardgas wordt verstaan het metallisch kwik dat wordt gewonnen uit c.q. vrijkomt bij:

- de natte stroom die vrijkomt bij de winning van aardgas;
- eventuele gasontwikkinginstallaties;
- de (onderdelen van de) installaties en daar vrijgekomen afvalstoffen;
- de (lucht-)filterinstallaties van bij deze processen betrokken bedrijven en onderdelen.
- de reiniging van persoonlijke beschermingsmiddelen die gebruikt zijn in deze processen.

Verder vallen ook diverse kwikhoudende afvalstoffen onder de reikwijdte van dit sectorplan (zie voor de belangrijkste paragraaf I).

Met ingang van LAP3 is er voor gekozen om in andere sectorplannen waarin 'kwik' aan de orde is, voor de verwerking te verwijzen naar dit sectorplan 82. Het gaat om de volgende afvalstoffen en sectorplannen:

Afvalstoffen	Verwijzing vanuit sectorplan:
Uit kwik(oxide)houdende batterijen afgescheiden metallisch kwik	Zie SP13 (Batterijen en accu's)
Met kwik verontreinigd actief kool	Zie SP25 (Actief kool)
Met kwik verontreinigd rookgasreinigingsresidu	Zie SP26 (Rookgasreinigingsresidu)
Met kwik verontreinigde grond	Zie SP39 (Grond)
Met kwik verontreinigd fluorescentiepoeder	Zie SP66 (Gasontladingslampen en fluorescentiepoeder)

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Er zijn enkele uitzonderingen op het uitgangspunt dat kwikhoudend afval onder dit sectorplan valt. Deze uitzonderingen zijn in het algemeen ingegeven doordat het om specifiek afval gaat (denk aan waterige stromen) of omdat hier al specifieke regelgeving voor geldt. Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Kwik(oxide)houdende batterijen	zie SP13 (Batterijen en accu's)
Baggerspecie met kwik	zie SP40 (Baggerspecie)
Schakelaars en andere elektronische apparatuur	zie SP71 (Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur)
Kwikhoudend afvalwater	zie SP73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen en baden)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 050701; 060404; 060703; 101401; 160108; 160603; 170901; 180110; 200121.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.3.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. de hele afvalverwerkingsketen

Gescheiden houden van de afvalstof

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Kwikhoudend afval valt onder één van volgende categorieën van bijlage 5 van het LAP⁴:

- Categorie 81: kwikhoudende voorwerpen.
- Categorie 82: amalgaam of kwikhoudende grond, sludges, slibben, actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van minder dan 10 mg/kg droge stof.
- Categorie 83: amalgaam, grond, sludges, slibben, actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van 10 tot 50 mg/kg droge stof.
- Categorie 84: amalgaam, grond, sludges, slibben, actief kool, rookgasreinigingsresiduen, filterkoeken en fluorescentiepoeders met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof.
- Categorie 85: metallisch kwik.

Op grond van deze regeling moeten afvalstoffen van deze categorieën in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en van niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS), ook voor andere dan kwik. Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. andere ZZS dan kwik gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra naast kwik ook andere ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn, kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog

⁴ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof van de afvalstoffen

Het bevoegd gezag kan aan de vergunning van een producent/ontdoener voorschriften verbinden t.a.v. het beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de latere verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

Voor kwik en kwikhoudende afvalstoffen zijn ten aanzien van ontdoen ook de volgende aspecten van belang:

- Kwikhoudende producten en resten daarvan moeten als gevaarlijk afval worden afgevoerd. Bij voorkeur door een inzamelaar van gevaarlijke afvalstoffen van bedrijven. Voor grote hoeveelheden, kan rechtstreeks contact gezocht worden met een verwerker van kwikhoudende afvalstoffen.
- Bedrijven die zich bezighouden met de productie van kwikhoudende producten kunnen te maken krijgen met het ontmantelen van met kwik besmette installaties. Daarvoor kunnen gespecialiseerde bedrijven worden benaderd.
- Consumenten kunnen met hun kwikhoudende afval, afhankelijk van het soort afval, terecht bij winkels met een innameplicht of bij het gemeentelijke depot voor klein chemisch afval.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen waardoor ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Specifiek voor het inzamelen van restanten van toepassing van amalgaam in de tandheelkunde (bij hoeveelheden van ten hoogste 200kg per afgifte) is een inzamelvergunning op grond van het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) verplicht (als specifieke stroom onder KGA). Zie het beleidskader B4 voor meer informatie over de inzamelvergunningplicht. In de inzamelvergunning neemt het bevoegd gezag voorschriften op ten aanzien van het gescheiden houden van de in te zamelen afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan. Het toetsingskader hiervoor is dit LAP.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning is geregeld dat deze afvalstoffen door de verwerker mogen worden gemengd. Zie voor de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Ook gelden mogelijk restricties rond mengen als gevolg van de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van specifieke zeer zorgwekkende stoffen (zie eerder in deze paragraaf).

Toelichting op de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard is geen keuze gemaakt voor een specifieke verwerkingsvorm, maar is het voorkomen van (diffuse) verspreiding van kwik in het milieu als primaire invalshoek genomen. De minimumstandaard is daarom gericht op het vermijden van de verspreiding van kwik in het milieu en het verbranden van het restant.

Meer dan 50 mg kwik/kg droge stof

Gelet op de [Europese kwikstrategie](#) en het doel om kwik zoveel mogelijk af te scheiden en diffuse verspreiding te voorkomen wordt voor hogere kwikgehalten gekozen voor het vooraf afscheiden van het kwik om de verspreiding zoveel mogelijk te reduceren. Voor de grens waarvoor dit geldt (50 mg/kg) is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de bestaande verwerkingsstructuur en de daarbij gehanteerde grenswaarden. Hiermee is een evenwicht gezocht tussen enerzijds de wens afvalstoffen zoveel mogelijk te ontkwijken en anderzijds economische en praktische haalbaarheid in combinatie met een milieuhygiënisch aanvaardbaar alternatief (storten).

In het geval dat afval na ontkwikken omwille van andere aanwezige verontreinigingen nog steeds moet worden gestort, is ontkwikken niet verplicht. Het ontkwikken brengt in deze gevallen hoge kosten met zich mee zonder dat dit een voordeligere afvalbehandeling tot gevolg heeft. Ook mag worden afgeweken van de verplichting om te ontkwikken wanneer de afvalstoffen niet doelmatig kunnen worden ontkwikt, of zich vanwege de aard van de afvalstroom niet lenen voor ontkwikken.

Gestabiliseerd kwik (kwikzout), gemaakt van kwik dat uit het ontkwikkingsproces komt, mag ter stabilisatie en berging worden opgeslagen in hiervoor aangewezen ondergrondse mijnen. Ondanks dat het meer dan 50 mg/kg kwik betreft is verplicht ontkwikken hier niet aan de orde.

Tussen 10 en 50 mg kwik/kg droge stof

Ook hier gaat de voorkeur uit naar ontkwikken. De mate waarin kwik kan worden gewonnen uit afvalstoffen is echter afhankelijk van technische aspecten en economische afwegingen. In veel gevallen vereist het ontkwikken tot een kwikgehalte van minder dan 50 mg/kg zeer veel inspanning en kosten. Om die reden is ontkwikken voor deze categorie, waar het al gaat over gehalten onder de 50 mg/kg, toch niet als minimumstandaard genomen.

Ook is het voor kwik niet gewenst om dat in enige vorm in het milieu te verspreiden. In deze gevallen heeft gecontroleerd storten de voorkeur. Slechts in beperkte mate is kwikhoudend afval van deze categorie inzetbaar als bouwstof binnen de randvoorwaarden van het besluit bodemkwaliteit. Het gaat hierbij in veel gevallen om licht kwikhoudende grond. In deze gevallen wordt nuttige toepassing alsnog aanvaardbaar geacht. De minimumstandaard kent ook nog enkele andere vormen van nuttige toepassing waarbij de kans op verspreiding van kwik aanvaardbaar wordt geacht.

De minimumstandaard laat ruimte voor het thermisch verwerken van met kwik verontreinigd afval, zoals schroot, voor zover de verwerking leidt tot recycling van het afval en het kwik wordt afgevangen in een installatie voorzien van een adequate rookgasreiniging.

Maximaal 10 mg kwik/kg droge stof

Bij afval met een relatief laag gehalte aan kwik (maximaal 10 mg/kg) kent de minimumstandaard een getrapte bepaling. Voor bepaalde soorten kwikhoudend afval kan het zijn dat het toepassen als of recycleren tot een bouwstof mogelijk is binnen de randvoorwaarden van het Bbk. Dit kan het geval zijn bij met kwik verontreinigde grond. Als een dergelijke toepassing mogelijk is, dan is dit ook de minimumstandaard. De Minimumstandaard noemt ook nog een aantal andere gevallen waarin nuttige toepassing niet leidt tot ongewenste verspreiding van kwik

Is nuttige toepassing binnen de voorwaarden van de minimumstandaard niet mogelijk, dan is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'. Dit leidt wel tot een belasting van de rookgasreiniging van de verbrandingsinstallatie (vooral het actief kool), maar dit heeft de voorkeur boven storten van het brandbare kwikhoudende afval. Uitzondering kan worden gemaakt voor kwikhoudend afval (vaak actief kool) dat relatief zwaar is verontreinigd met niet-brandbare verontreinigingen, in het algemeen metalen. Wanneer verbranden daarvan leidt tot diffuse verspreiding van deze verontreinigingen of tot relatief zware belasting van de rookgasreiniging van de verbrandingsinstallatie, is storten toegestaan.

Onbrandbaar kwikhoudend afval mag worden gestort en moet zelfs worden gestort wanneer alternatieven leiden tot verspreiding van het kwik in het milieu.

Metallisch kwik

De [kwikverordening](#) staat permanente opslag (D12) en voorlopige opslag (D15) gedurende meer dan een jaar van metallisch kwik toe. Het betreft metallisch kwik als bedoeld in artikel 2 van de verordening en overig metallisch kwik. Deze verordening werkt rechtstreeks. Daarnaast is ook de [Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen](#) relevant. Hierin is opgenomen dat tijdelijke opslag van metallisch kwik op stortplaatsen maximaal vijf jaar mag plaatsvinden. Deze voorschriften gelden niet voor de opslag van metallisch kwik in de omgevingsvergunning van de bedrijven die kwikhoudend afval ontkwikken. In deze vergunningen blijft de opslagtermijn voor metallisch kwik overeenkomstig het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen beperkt tot maximaal 1 jaar. Aan deze vergunningen wordt de verplichting verbonden het kwik na maximaal één jaar opslag af te voeren naar een 'opslaglocatie voor metallisch kwik' als bedoeld in de [Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen](#) dan wel naar een permanente opslag conform artikel 3, eerste lid, onder a, van de [kwikverordening](#). Het is niet de bedoeling dat metallisch kwik dat tijdelijk voor maximaal één jaar opgeslagen wordt op een opslaglocatie, niet zijnde een stortplaats,

afgevoerd wordt naar een andere locatie, niet zijnde een stortplaats, voor weer een maximale periode van één jaar. Verder dient in de omgevingsvergunning opgemerkt te worden dat een tijdelijke onderbreking van de opslag van maximaal een jaar niet in aanmerking wordt genomen bij de vaststelling van de periode van een jaar.

Permanente opslag van metallisch kwik is op grond van artikel 3, eerste lid, onder a, van de [kwikverordening](#) uitsluitend mogelijk in zoutmijnen die voor de verwijdering van metallisch kwik geschikt zijn gemaakt, of in diepe, ondergrondse, harde rotsformaties die hetzelfde niveau van veiligheid en insluiting bieden als die zoutmijnen. Aangezien dergelijke opslaglocaties zich niet in Nederland bevinden, betekent dit dat het metallisch kwik na een periode van maximaal vijf jaar naar het buitenland moet worden afgevoerd voor permanente opslag (artikel 32k, eerste lid, van de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen).

In een beperkt aantal gevallen is het mogelijk om kwik in te zetten, bijvoorbeeld voor onderzoek en ontwikkeling, medische of analysedoeleinden of bij het vervaardigen van bepaalde producten.

Aandachtspunten bij de productie van een bouwstof

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft de eisen weer die gesteld worden aan bouwstoffen. Deze eisen zijn dus ook van belang voor bouwstoffen (deels) geproduceerd uit afvalstoffen. Bovendien kent het besluit een aantal beperkingen ten aanzien van het mengen van afvalstoffen met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen ten einde aan de gestelde eisen als bouwstof te voldoen. Daarnaast volgen ook uit het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader enkele belangrijke restricties voor het verwerken van afvalstoffen gericht op inzet als bouwstof. Bij het vergunnen van de verwerking van afvalstoffen tot bouwstoffen zal aan al deze voorwaarden moeten worden voldaan. Zie hiervoor paragraaf B.7.5.4 van het beleidskader 'Mengen t.b.v. productie van een bouwstof'.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Diverse BREFs bevatten als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. In het algemeen hebben deze bepalingen betrekking op de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor de verwerking van de afvalstoffen, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusies.

De BREF Chlooralkali industrie bevat als BBT aangemerkte bepalingen voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om de verwerking van kwikhoudend afval van de buitengebruikstelling of ombouw van kwikcelleninstallaties. In Nederland komt de kwikcel sinds 2006 niet meer voor. Deze bepalingen zijn dus niet relevant.

De BREF Raffinaderijen bevat een als BBT aangemerkte bepaling voor de afvalstoffen van dit sectorplan die voorschrijven dat de afvalstof ten minste een specifieke verwerking moet ondergaan. Het gaat daarbij om de verwerking van kwikhoudend slib. De minimumstandaard is in overeenstemming met de betreffende BBT-conclusie.

Stortverbod

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa) is categorie 5 "kwikhoudend afval met een gehalte aan kwik van meer dan 50 mg/kg droge stof" opgenomen. Het stortverbod is voor deze categorie niet in werking getreden. Na inwerkingtreding van LAP3 zal het Bssa in lijn met het LAP worden gebracht.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

In 2013 is een mondiaal kwikverdrag door 140 landen ondertekend ([Minamata-Verdrag](#)). Het doel

van dit verdrag is het beschermen van de gezondheid van de mens en het milieu tegen blootstelling aan kwik door de aanwezigheid van kwik in het milieu te beperken en door het gebruik van kwik waar mogelijk geleidelijk uit te faseren.

De EU werkt momenteel aan de ratificatie van dit verdrag. De gevolgen hiervan zijn nog niet helemaal helder. Duidelijk is wel dat het beleid er op gericht zal zijn om het gebruik van kwik zoveel mogelijk uit te bannen met als doel dat er minder kwik in het milieu terecht komt. Voor een aantal, mogelijk kwikhoudende, productgroepen zal –in aanvulling op huidige voorschriften– worden vastgelegd hoe met het aanwezige kwik moet worden omgegaan.

VII Overige informatie

Kwikhoudende producten zorgen voor een aanzienlijke druk op het milieu. Zo is 40 procent van het kwik dat in de bodem zit, afkomstig van producten die kwik bevatten. Voor oppervlaktewater is een vergelijkbaar percentage afkomstig van kwikhoudende producten en voor slib van waterzuiveringsinstallaties is zelfs ruim 80 procent afkomstig van kwikhoudende producten. Een verbod op de productie en handel van kwikhoudende producten moet die cijfers drastisch doen dalen. Naast het zoveel mogelijk uitbannen van het gebruik van kwik, is terugwinning van kwik uit kwikhoudend afval een tweede uitgangspunt voor het beleid in Nederland.

Voor een aantal, mogelijk kwikhoudende, productgroepen is of wordt in regelgeving vastgelegd hoe met het aanwezige kwik moet worden omgegaan.

- Voor elektr(on)ische apparatuur bepaalt de [Richtlijn 2011/65/EG \(RoHS-richtlijn\)](#) dat bepaalde gevaarlijke stoffen - waaronder kwik - sinds 1 juli 2006 niet meer mogen worden toegepast met een enkele uitzondering daargelaten. Zie hiervoor verder sectorplan 71.
- Het [Besluit kwik en kwikhoudende producten milieubeheer](#) verbiedt, behoudens een aantal uitzonderingen, dat kwikhoudende producten na 1 januari 2003 voor handels- of productiedoeleinden voorhanden zijn of worden toegepast. Kwikhoudende producten die voor 1 januari 2003 zijn aangeschaft en in gebruik zijn genomen, mogen gebruikt blijven worden en eventueel ook weer als tweedehands product worden verhandeld. De ILT ziet er op toe dat het verbod wordt nageleefd. Het besluit heeft betrekking op kwikhoudende producten die zowel door particulieren als door professionele gebruikers worden gebruikt. Het gaat vooral om kwikhoudende meetinstrumenten zoals thermometers en manometers, lichtbronnen en elektrotechnische producten zoals schakelaars en relais, waarvoor in de meeste gevallen alternatieven beschikbaar zijn. Deze categorie producten omvat veertig procent van de toepassingen waarbij kwik wordt gebruikt. Het besluit heeft alleen betrekking op producten. Het gebruik van kwik en kwikverbindingen als zodanig, bijvoorbeeld in laboratoria of in productieprocessen, is niet verboden. Het besluit heeft ook geen betrekking op kwikhoudende farmaceutische producten en amalgaam dat in de tandheelkunde wordt gebruikt. In principe geldt het verbod voor alle kwikhoudende producten, maar producten waarvoor geen gelijkwaardige kwikvrije alternatieven beschikbaar zijn ('essentiële producten'), zijn uitgezonderd van de verbodsbepalingen. Enkele voorbeelden daarvan zijn de pycno- of porosimeters en McLeod compressie-manometers, gyrocompassen en gasontladinglampen, bijvoorbeeld hoge-drukkwiklampen en lampen voor verlichting van schermen van portable computers en AAS-metingen. De volledige lijst van uitgezonderde producten staat in artikel 2.4 van het besluit. In artikel 2.5 is een uitzondering gemaakt voor elektrotechnische componenten die dienen als reserveonderdelen voor bepaalde apparaten. Degene die deze apparatuur bezit, moet dan wel kunnen aantonen dat die apparatuur voor 1 januari 2003 voor het eerst in gebruik is genomen. Dit betekent dat in gebruik zijnde producten die voor deze datum zijn aangeschaft, door consumenten en producten gebruikt mogen blijven worden en eventueel kunnen worden gerepareerd.
- Eerder al (sinds 1 januari 2000) is een verbod in werking getreden op de import en productie van kwikhoudende producten. Vanaf 1 januari 2000 heeft de handel drie jaar de tijd gehad om bestaande handelsvoorraden (producten die zijn vervaardigd voor 2000) op te maken. Sinds 1 januari 2003 moeten voorraden van kwikhoudende producten van de schappen gehaald zijn en als gevaarlijk afval zijn verwijderd.
- Voor thermometers en barometers is, mede door de implementatie van de Richtlijn kwikhoudende meettoestellen, vanaf oktober 2009 het handelsverbod ingaan. Deze producten moeten als gevaarlijk afval worden afgevoerd. Dit handelsverbod voor kwikhoudende producten geldt niet voor tl-lampen en spaarlampen, die nog een bepaalde maximale hoeveelheid kwik mogen bevatten.
- De [Regeling beheer batterijen en accu's 2008](#) bevat voorschriften voor het kwikgehalte in accu's en batterijen.

- Kwik dat nog gebruikt wordt in laboratoria en in de tandheelkunde is vooralsnog uitgesloten van het handelsverbod van 2003.

Mondiaal kwikbeleid –Minamata Verdrag-

In 2013 is het [mondiale kwikverdrag](#) door 140 landen ondertekend. Het doel van dit verdrag is het beschermen van de gezondheid van de mens en het milieu tegen blootstelling aan kwik door de aanwezigheid van kwik in het milieu te beperken en door het gebruik van kwik waar mogelijk geleidelijk uit te faseren. Het verdrag wordt in de UE geratificeerd door aanpassing van de [kwikverordening](#). Voorgesteld is om wijzigingen op de volgende punten door te voeren:

- de invoer van kwik;
- de uitvoer van bepaalde kwikhoudende producten;
- het gebruik van kwik in bepaalde productieprocessen;
- nieuwe toepassingen van kwik in producten en productieprocessen;
- het gebruik van kwik in kleinschalige ambachtelijke goudwinning (ASGM);
- het gebruik van kwik in tandheelkundig amalgaam.

Europees kwikbeleid en -regelgeving

De basis van het Europees kwikbeleid is verwoord in de [Europese kwikstrategie](#), die in 2005 is gepubliceerd. Hierin zijn doelstellingen van de Gemeenschap voor kwik geformuleerd en gekoppeld aan acties. De doelstellingen van de Gemeenschap zijn:

- verlaging van de emissie van kwik,
- beperking van de hoeveelheid kwik die in gebruik wordt genomen door vraag en aanbod terug te dringen,
- oplossingen voor wat er op lange termijn gebeurt met overschotten van kwik en reservoirs en bescherming tegen de blootstelling aan kwik,
- verbetering van het inzicht in het kwikprobleem en de oplossingen daarvoor, en
- ondersteuning en bevordering van internationale maatregelen voor kwik.

De Raad heeft in juni 2005 de Strategie van harte ontvangen en ondersteund. Op 14 maart 2006 heeft het EP een resolutie aangenomen waarin de Strategie voor kwik met instemming wordt begroet en de Commissie wordt verzocht om met voorstellen voor wettelijk bindende maatregelen te komen teneinde te garanderen dat al het kwik dat uit de chlooralkali-industrie komt op veilige plekken wordt opgeslagen.

De [kwikverordening](#) is gericht op het verbieden van het exporteren van metallisch kwik vanuit de Gemeenschap en het waarborgen dat dit kwik niet opnieuw op de markt wordt gebracht en het veilig wordt opslagen. Met ingang van 15 maart 2011 is de uitvoer uit de Gemeenschap niet meer toegestaan. Het fundamentele doel is om de toevoeging van nieuwe hoeveelheden kwik aan het "mondiale depot" (dat wil zeggen de algemene mondiale achtergrondwaarde) van al uitgestoten kwik te beperken. De verordening valt binnen het kader van het UNEP-programma voor kwik en zal een significante bijdrage leveren aan het mondiale doel om de blootstelling aan kwik te beperken. Het hoofddoel van het voorstel is te voorkomen dat er kwik vanuit de Gemeenschap wordt geëxporteerd naar ontwikkelingslanden, waar kwik onder andere gebruikt wordt voor het op kleine schaal winnen van goud. Hierbij worden relatief grote hoeveelheden kwik gebruikt. Het exportverbod geeft een belangrijk signaal over de giftigheid van kwik, vermindert de hoeveelheid kwik dat voorhanden is voor deze landen en voorkomt dat het gevaarlijke kwikhoudend afval van de Gemeenschap in die landen terecht komt.

Artikel 3 van de verordening bevat specifieke bepalingen over de opslag van metallisch kwik dat als afval wordt aangemerkt.

Sectorplan 83 Arseensulfideslib en arseensulfide-filterkoek

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Arseensulfideslib	Komt vrij bij de productie van fosfor(zuur) in de chemische industrie.
Arseensulfide-filterkoek	Komt vrij in het proces om fosforzuur geschikt te maken voor toepassing in de voedingsmiddelenindustrie.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
Arseensulfideslib en Arseensulfide-filterkoek	Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. Bepalingen ten aanzien van hoogwaardiger verwerken dan de minimumstandaard: <ul style="list-style-type: none">• Verbranden als vorm van verwijdering dan wel als vorm van nuttige toepassing (inzet als brandstof) is alleen toegestaan wanneer de daarbij ontstane reststoffen worden gestort op een daarvoor geschikte stortplaats.• Verbranden in een installatie waarvan de reststoffen nuttig worden toegepast is niet toegestaan om verspreiding van arseen te voorkomen.• Nuttige toepassing anders dan inzet als brandstof – waaronder ook begrepen inzet als bouwstof - zijn niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie, teneinde de verspreiding van arseen te voorkomen, tenzij dit niet leidt tot verspreiding van arseen op enig moment later in de levenscyclus.• Mengen met andere afvalstoffen of met hulpstoffen is slechts toegestaan t.b.v. verwerking waarbij geen verspreiding van arseen kan optreden (zoals bij mengen met cement voorafgaand aan storten of voorafgaand aan inzet als opvulmateriaal in mijnen in het buitenland).

Zie paragraaf V voor toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2).
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien dit technisch mogelijk is én indien de reststoffen die ontstaan bij verbranding gestort worden op een daarvoor geschikte stortplaats.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ¹ dan verbranden of storten	Ja	Voor zover storten van een eventuele restfractie past binnen de kaders van paragraaf B.13.4.1 van het beleidskader.
t.b.v. storten	Ja	Voor zover overbrenging voor storten past binnen de kaders van paragraaf B.13.4.1 van het beleidskader.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van de afvalstof.
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing		
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Ja	Indien dit technisch mogelijk is én indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Ja	Tenzij als vervolghandeling alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Arseensulfideslib is afkomstig uit de chemische industrie waar het vrijkomt bij de productie van fosfor(zuur). Arseensulfide-filterkoek is afkomstig van het proces om fosforzuur geschikt te maken voor toepassing in de voedingsmiddelenindustrie.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Overig procesafhankelijk slib	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Waterzuiveringsslib	Zie SP16 (Waterzuiveringsslib)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcode *kan* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 060403.

Deze code is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze Euralcode (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstof. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Arseensulfideslib en arseensulfide-filterkoek valt onder categorie 66 van bijlage 5 van het LAP²:

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het

arseensulfideslib en arseensulfide-filterkoek. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen waardoor ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Bij de minimumstandaard is aangegeven dat wegens het risico op diffuse verspreiding van arseen mengen t.b.v. nuttige toepassing of recycling (vb. als bouwstof) niet is toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie, ten einde de diffuse verspreiding van arseen te voorkomen (zie beleidskader B.7.5.4.3).

Toelichting op de minimumstandaard

Voor arseensulfideslib en arseensulfide-filterkoek is storten op dit moment een reële verwerkingsoptie. In ieder geval worden - door de voorzieningen die hierbij worden getroffen in combinatie met verplichte nazorg - de risico's op verspreiding van toxische componenten beperkt. Dit maakt de minimumstandaard uit milieuoogpunt acceptabel.

In paragraaf II worden verder diverse andere (hoogwaardigere) verwerkingsvormen genoemd die niet of slechts onder voorwaarden kunnen worden toegestaan. Alle voorwaarden hebben betrekking op het feit dat altijd moet worden geborgd dat verspreiding van het arseen tijdens de verwerking in de verdere levenscyclus, moet worden vermeden.

Bij verbranden van arseensulfideslib en -filterkoek ontstaan altijd reststoffen. Om verspreiding van arseen via deze reststoffen te voorkomen staat de minimumstandaard niet toe dat arseensulfideslib en -filterkoek wordt verbrand in installaties waarvan de reststoffen nuttige worden toegepast. Om die reden kan arseensulfideslib en -filterkoek niet worden ingezet als brandstof (meestook) is bijvoorbeeld een cementoven, maar ook niet in een AVI. In praktijk zullen er niet af nauwelijks voorbeelden denkbaar zijn waarin verbranden inderdaad kan worden vergund omdat verspreiding van Arseen in vrijwel alle gevallen aan de orde kan/zal zijn.

Nuttige toepassing - waaronder opwerken tot een bouwstof - is om dezelfde reden eveneens niet toegestaan, tenzij gegarandeerd is dat er geen verspreiding van arseen kan optreden. In hoofdstuk B.7 van het beleidskader is bovendien bepaald dat afvalstoffen waarin arseen voorkomt niet mogen worden gebruikt voor de productie van immobilisaten. Arseensulfideslib en arseensulfidefilterkoek vallen onder deze categorie.

nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Sectorplan 84 Overige recyclebare monostromen (matrassen, steenwol, tapijt en kunstgras)

I Afbakening

Dit sectorplan heeft uitsluitend betrekking op monostromen¹ waarvan recycling wenselijk en technisch mogelijk is en die niet onder een van de andere sectorplannen van het LAP vallen. Het gaat om stromen die bestaan uit één materiaalsoort of één type product.

Deze stromen kunnen relatief eenvoudig gescheiden ingezameld worden of afgescheiden uit een gemengde stroom (bijvoorbeeld in gemeentelijk milieustraten, op bouwplaatsen of sorteerinstallaties). Behoudens voor matrassen, bestaat echter nog geen scheiding- en/of inzamelplicht.

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Matrassen	Gescheiden ingezameld, dan wel retour gegeven matrassen via detailhandel, particulieren, hotels en ziekenhuizen.
Steenwol	<ul style="list-style-type: none"> • gebruikt als isolatiemateriaal in de bouw. • gebruikt als substraat in de glastuinbouw.
Tapijt	<ul style="list-style-type: none"> • Snijresten en gescheiden ingezameld vast tapijt en karpetten. • Gescheiden gehouden tapijt(resten) bij onderhoud en renovatie van gebouwen. • Tapijttegels voor zover qua gebruikte materialen vergelijkbaar met vast tapijt.
Kunstgras	Bij sloop-, demontage-, scheidings- en sorteringsactiviteiten vrijkomende in het afvalstadium geraakte kunstgrasmatten, in dit geval inclusief plakstroken, aanhangend zand en rubber infill.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

Onderstaande minimumstandaard houdt geen rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn, geldt dat de voorschriften van REACH, de POP-verordening en/of de beleidslijn van paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie B.14.5.2 van het beleidskader).

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Matrassen	Scheiden in materialen of anderszins verwerken waarbij tenminste 90% (m/m, gerekend op basis van droge stof) van de ontvangen matrassen wordt gerecycled dan wel wordt afgevoerd voor recycling elders. Dit kan betekenen dat in vergunningen voor verwerkers van matrassen sturingsvoorschriften worden opgenomen om afvoer van recyclebare materialen ter verbranding of naar inzet als brandstof te voorkomen.
	Matrassen die niet voor recycling geschikt zijn	Voor (partijen) matrassen waarvoor recycling, gezien de aard of samenstelling, technisch niet mogelijk is of waarvoor recycling zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering'.
b	Steenwol	Sorteren of anderszins verwerken resulterend in tenminste 95% (m/m) recycling. Bij dit percentage blijven vocht en organisch afval (plantresten bij steenwol uit de substraatteelt) buiten beschouwing.
	Steenwol die niet voor recycling geschikt is	Voor (partijen) steenwol waarvoor de recycling, gezien de aard of samenstelling, technisch niet mogelijk of waarvoor de recyclingroute zo duur is dat de kosten voor afgifte door de producent/ontdoener meer zouden bedragen dan €205,-/ton, is de minimumstandaard 'storten'.

¹ Zie voor "monostroom" ook de begrippenlijst van het LAP.

c	Tapijt	Nuttige toepassing.
d	Kunstgras	Sorteren of anderszins verwerken met al doel zoveel mogelijk monostromen ¹ af te scheiden. De monostromen die minimaal moeten worden afgescheiden voor zover aanwezig zijn: zand, thermoplasten, thermoharders en elastomeren. Vervolgens: <ul style="list-style-type: none"> • verwerken van de thermoplasten, thermoharders en elastomeren volgens sectorplan 11 (kunststof en rubber); • recycling van het afgescheiden zand; en • andere nuttige toepassing - waaronder hoofdgebruik als brandstof - van afgescheiden plakstroken van kunstgras.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Zodra voldoende recyclingcapaciteit beschikbaar is voor tapijt, en er een voldoende grote afzetmarkt is, zal de minimumstandaard voor tapijt worden gespecificeerd naar recycling.

Zie paragraaf VI voor een toelichting op de verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemeen

Grensoverschrijdend transport van het zand wat vrijkomt bij de afscheiding van monostromen van kunstgras wordt in onderstaand overzicht niet behandeld. Het beleid rond grensoverschrijdend transport van de afgescheiden zandfractie is beschreven in SP39 Grond.

Zeer zorgwekkende stoffen

Onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen geldt zolang er geen sprake is van verontreiniging met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Als toch ZZS in de afvalstof aanwezig zijn dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Voor alle onder paragraaf II genoemde deelstromen, tenzij zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van (voorbereiding voor) hergebruik de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor matrassen, steenwol, tapijt en kunstgras geldt dat elke mate van storten te veel is omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling		
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor matrassen en steenwol, omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.
	Ja	Voor tapijt en plakstroken van kunstgras, tenzij zoveel van de

		overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader paragraaf B.13.5.2). Voor tapijt en plakstroken van kunstgras geldt dat elke mate van storten te veel is.
	Nee	Voor kunstgras omdat (na uitsorteren) recycling van minimaal de thermoplasten en de zandfractie mogelijk is.
(voorlopige) verwijdering:		
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijderen dan verbranden of storten ²	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor tapijt omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor matrassen en steenwol omdat nuttige toepassing mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. Voor kunstgras omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten en de zandfractie mogelijk is. Voor plakstroken van kunstgras omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Voor alle onder par II genoemde deelstromen, op grond van nationale zelfverzorging én/of omdat nuttige toepassing (voor het merendeel van de beschreven monostromen) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

Overbrenging naar NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarde of uitzondering
(voorlopige) nuttige toepassing		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen, indien hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor hergebruik zijn.
t.b.v. recycling	Ja	Voor alle onder par II genoemde deelstromen, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor matrassen en steenwol, omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. Voor kunstgras omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten en de zandfractie van kunstgras mogelijk is.
	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Voor tapijt, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard. Voor plakstroken van kunstgras, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
(voorlopige) Verwijdering		
t.b.v. verbranden t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Voor alle onder par II genoemde deelstromen omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor matrassen geldt als uitzondering dat overbrenging wel wordt toegestaan ingeval: <ul style="list-style-type: none"> uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. storten	Nee	Voor alle onder par II genoemde deelstromen op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat nuttige toepassing mogelijk is.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan richt zich op afvalstromen die geschikt zijn voor recycling en waarvoor dat niet als minimumstandaard is vastgelegd in één van de andere sectorplannen. Het betreft monostromen waarvoor recycling technisch perfect mogelijk is, maar waarvoor nog geen scheidingsplicht of inzamelplicht geldt. Een andere reden om monostromen in dit plan onder te brengen is dat de marktomstandigheden om volledig over te gaan op recycling nog onvoldoende ontwikkeld zijn. Hiermee wordt bedoeld: onvoldoende recyclingcapaciteit (bijvoorbeeld door onvoldoende technologische faciliteiten, infrastructurele voorzieningen) en/of onvoldoende afzetmogelijkheden en daardoor te hoge kosten voor recycling.

De afbakening van dit sectorplan is gewijzigd t.o.v. LAP2.

- De monostroom 'rubber' is ondergebracht in sectorplan 11 (Kunststof en Rubber).
- De monostroom 'EPS – geëxpandeerd polystyreenschuim' is ondergebracht in een eigen sectorplan (sectorplan 85) omdat recycling van EPS, afhankelijk van de samenstelling, op grond van internationale regelgeving niet altijd is toegestaan.
- Kunstgras is overgebracht van sectorplan 11 (Kunststof en Rubber) naar dit sectorplan. Omdat het hier gaat om een combinatie van kunststof en andere componenten, het feit dat het een afvalstroom is die in de toekomst sterk zal toenemen en om zeker te stellen dat ook kunstgras op een verantwoorde wijze verwerkt wordt is het opnemen van een minimumstandaard van belang, maar het past minder goed in de structuur van het sectorplan kunststof en rubber dan ten tijde van LAP2 het geval was.

De monostromen die nu onder dit sectorplan vallen zijn: matrassen, steenwol, tapijt en kunstgras.

Tapijttegels passen niet zonder meer in dit sectorplan, omdat daar mogelijk andere backingmaterialen – zoals bitumen - toegepast worden die de recycling kunnen bemoeilijken. Om die reden zijn alleen tegels die qua gebruikte materialen vergelijkbaar zijn met vast tapijt onder dit sectorplan gebracht.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen (monostroom)</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Rubber	Zie SP11 (Kunststof en Rubber)
Meubilair samengesteld uit verschillende materialen	Zie Beleidskader
TL-buizen en spaarlampen	Zie SP66 (Gasontladingslampen en fluorescentiepoeder)
Geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS), ook wel 'piepschuim'.	Zie SP85 (Geëxpandeerd polystyreenschuim – piepschuim)
Tapijttegels met andere componenten dan vast tapijt, zoals tapijttegels met bitumen	Zie Beleidskader

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 200199, 200307, 200399 (matrassen), 020199, 170603, 170604, 200199 (steenwol) en 040299, 200111, 200199, 200307 (tapijt), 170904 (kunstgras).

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)
- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

De monostroom 'matrassen' valt onder categorie 27 (matrassen), 'steenwol' onder categorie 29 (steenwol), 'kunstgras' onder categorie 21 (kunstgras) en 'tapijt' onder categorie 100B (overig overig niet gevaarlijk afval van buiten de inrichting afkomstig dat niet gestort mag worden volgens het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen of een minimumstandaard uit het LAP) van bijlage 5 van het LAP³. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

(Potentiele) aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen'

Voor de afvalstoffen van dit sectorplan geldt dat bij de vergunningverlening specifieke aandacht besteed moet worden aan de potentiële en/of occasionele aanwezigheid van 'zeer zorgwekkende stoffen' (ZZS). Om deze reden is bij de paragraaf II en III van dit sectorplan een voorbehoud t.a.v. ZZS gemaakt. Blootstelling van mens of milieu aan deze ZZS moet namelijk worden vermeden. Zodra ZZS in de genoemde afvalstoffen aanwezig zijn kan dit tot gevolg hebben dat de beschreven minimumstandaard alsnog niet kan worden vergund, mengen niet kan worden toegestaan en/of andere afwegingen ten aanzien van overbrenging nodig zijn.

In het verleden zijn in PUR-houdende matrassen broomdiphenylethers (BDE's) als brandvertragers toegepast. De omvang van het probleem is niet goed bekend en ook niet of dit ook voor de Nederlandse markt een probleem is aangezien – anders dan in andere landen – bepaalde voorschriften t.a.v. brandvertraging ontbreken. Meeste aandacht gaat hierbij uit naar decabroomdiphenylether (decaBDE). DecaBDE is (nog) niet in de POP-verordening, noch in de autorisatie- of restrictielijst van REACH verordening opgenomen, maar

- opname in de POP-verordening is niet uitgesloten (dan op zijn vroegst in 2017);
- in REACH is decaBDE opgenomen in de kandidaatslijst en is de plaatsing op annex XVII (inhoudende restrictie) in behandeling.

Zie hoofdstuk B.14 van het beleidskader over hoe om te gaan met ZZS in afvalstoffen. Ook in volgende hoofdstukken van het beleidskader wordt aandacht aan omgaan met ZZS besteed: de minimumstandaard (D.2), mengen (B.7), mogelijkheden voor recycling (B.9), acceptatie- en registratiebeleid (D.3) en beperkingen aan overbrenging van deze afvalstoffen (B.13).

³ Ook de Arm kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Een deel van de afvalstoffen van dit sectorplan komen zowel vrij bij huishoudens als bij bedrijven.

Ten aanzien van vrijkomen bij bedrijven geldt het volgende:

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen waardoor ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

Verder zijn ten aanzien van inzameling/vervoer van *matrassen* de volgende aspecten van belang:

- Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder n, dienen 'matrassen' bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien deze afvalstof op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.
- Voor de recycling van matrassen is het van belang dat matrassen bij inzameling, opslag en transport niet in contact komen met hemelwater. In hetzelfde artikel 3.115, vijfde lid, is daarvoor een bepaling opgenomen met eisen waaraan de voorziening voor matrassen op de milieustraat moet voldoen.

In de praktijk komen matrassen nog niet altijd terecht in de verwerkingsroute voor recycling. Het streven is om in de toekomst 100% van de door gemeenten en bedrijven droog en separaat ingezamelde matrassen in te laten stromen in de recyclingroute.

Voor de overige monostromen van dit sectorplan (steenwol en tapijt) gelden nog geen regels ten aanzien van de inzameling.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

Toelichting op de minimumstandaard

Voor het beleidsmatig vastleggen van recycling als minimumstandaard moet sprake zijn van geschikte marktomstandigheden (voldoende recyclingcapaciteit en afzet). Dit geldt voor de monostromen 'matrassen' en 'steenwol'. Voor 'tapijt' zijn wel marktontwikkelingen gaande, maar is het momenteel nog niet haalbaar om grote volumes zonder aanzienlijk meerkosten te recyclen. Om die reden is de minimumstandaard voor tapijt algemener geformuleerd als 'nuttige toepassing'. Hieronder valt zowel 'voorbereiden voor hergebruik, recycling, als andere nuttige toepassing zoals hoofdgebruik als brandstof'. Recycling van tapijt heeft daarbij de voorkeur.

De minimumstandaard 'recycling' houdt in dat geen vergunning mag worden verleend voor het verbranden (in de vorm van verwijdering) van gescheiden ingezameld of afgescheiden monostromen die geschikt zijn voor recycling en (voor tapijt) waarvoor ook recyclingcapaciteit beschikbaar is. In de praktijk vindt voor tapijt nog voornamelijk thermische verbranding plaats als vorm van nuttige toepassing.

Recycling van matrassen

Matrassen zijn samengesteld uit meerdere materialen die door middel van een verwerkingsproces moeten worden gescheiden alvorens deze afzonderlijk te recyclen. Het gaat om metaal (stalen veren), textiel (tijk, jute, wol) en latex / polyetherschuim. Uitgaande van schone en droge matrassen is in de praktijk recycling tot ruim boven de 90% mogelijk, waarbij alleen een kleine residu-fractie hoeft te worden afgevoerd voor verbranding. Met deze minimumstandaard wordt dit de norm voor vergunningverlening aan verwerkers van matrassen.

Recycling van steenwol

Steenwol bestaat voor 96–98% uit vulkanisch gesteente, doorgaans basalt of gabbro, anorthosiet en dolomiet. De resterende 2–4% wordt gevormd door organisch bindmiddel, doorgaans een fenol-formaldehydhar. Steenwolmatten uit de glastuinbouw bevatten bovendien veel vocht en plantenresten en zijn soms voorzien van een folie, net zoals matten uit de bouw.

Oud steenwol wordt vaak toegepast in de baksteenindustrie, eventueel voorafgegaan door een compostering- of scheidingsstap om het vocht en groenafval te verwijderen. Het vocht en de plantenresten buiten beschouwing latend is in alle gevallen 95% recycling (de overige 5% bestaat bijvoorbeeld uit de folie) goed mogelijk.

Alternatieve verwerking matrassen en steenwol, indien minimumstandaard technisch niet mogelijk is of te duur

Afhankelijk van de manier waarop voor steenwol en matrassen in de afvalfase komen, kan het voorkomen dat verwerken volgens de minimumstandaard toch niet mogelijk is.

- Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij partijen die te sterk vervuild zijn of, in geval van matrassen, te nat. Om de uitvoerbaarheid te verzekeren is in de minimumstandaard aangegeven dat in dergelijke gevallen van de minimumstandaard kan worden afgeweken en voor matrassen en steenwol resp. verbranden als vorm van verwijdering en storten is toegestaan. Ook kan in paragraaf III zijn aangegeven dat overbrenging t.b.v. een andere verwerking dan recycling in dat geval kan worden toegestaan.
- Naast technische overwegingen die recycling onmogelijk maken, kan dit voor bepaalde (specifiek verontreinigde) partijen ook relatief duur zijn. Ook in die gevallen voorziet de minimumstandaard in een mogelijkheid om alsnog verbranden, resp. storten mogelijk te maken. De grenswaarde hiervoor is € 205,- per ton afval. Een toelichting op welke kosten daarin worden meegenomen is opgenomen in paragraaf A.4.6 van het beleidskader. Ook is in paragraaf III aangegeven dat in dat geval overbrenging t.b.v. andere vorm van verwerken kan worden toegestaan.

In paragraaf B.13.3.3.3 van het beleidskader staat aangegeven welke informatie het kennisgevingsdossier moet bevatten ingeval de afvalstoffen t.b.v. bovenstaande verwerking worden overgebracht.

Verwerking van tapijt

Tapijt is vloerbedekking van textiel die bestaat uit een drager van jute of kunststof waarop een bovenkant (de pool) is aangebracht van losse draadeinden of lussen van materialen zoals wol, kunstgaren, katoen of sisal. Een tapijt in de vorm van een tapijt is een los vloer- of wandkleed van dezelfde samenstelling als tapijt. De volgende verwerkingsmogelijkheden zijn bekend:

- Oud tapijt wordt doorgaans vervoerd naar Duitsland waar het in de cementindustrie wordt verbrand voor energie en het restproduct (de as) wordt verwerkt in het cement. Dit is een echter een relatief laagwaardige vorm van recycling. Bepaalde nylontypes kunnen geheel worden gerecycled en verwerkt tot nieuw nylon (terugwinningspercentages tot 98%).
- Wollen tapijt kan verwerkt worden tot een natuurlijk isolatiemateriaal.
- Hoogwaardig tapijt kan worden gesorteerd, geperst en verwerkt door de kunststofindustrie in tuinmeubelen en opvulmateriaal in autostoelen.

Momenteel worden nieuwe technieken ontwikkeld om gebruikt tapijt volledig te recyclen, zodat er van garen weer garen worden gemaakt en van backing (de tapijtrug) weer backing. De verwachting is dat naarmate er meer volume komt en er meer ervaringen worden opgedaan de recyclingcapaciteit zal stijgen.

Verwerken van Kunstgras

Kunstgras bestaat net als 'gemengde stromen' uit verschillende fracties. Dit zijn met name thermoplasten, plakstroken, elastomeren en zand (beide infill). De minimumstandaard gaat uit van scheiden in deze verschillende stromen en vervolgens overeenkomstig de daarvoor geldende minimumstandaarden verwerken. Minimaal de thermoplasten en het zand kunnen worden gerecycled. Alleen de kunststofplakstromen en het rubber mogen worden ingezet als brandstof. Initiatieven die leiden tot verbranden van de thermoplasten zijn niet in overeenstemming met de minimumstandaard en hiervoor mag geen vergunning worden verleend.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 40, geldt voor kunststof en rubberafval een stortverbod. Relevant voor dit sectorplan is dat in de toelichting bij deze categorie in het besluit staat "*Voorbeelden van stromen zijn folies uit de land- en tuinbouw, kunstgras en kunststof kozijnen.*" Ook voor de stroom kunstgras - welke bij de tweede wijziging in dit sectorplan is opgenomen - geldt dus een stortverbod op basis van deze categorie.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

De minimumstandaard voor tapijt is algemeen geformuleerd als 'nuttige toepassing' omdat de markt voor recycling van tapijt nog onvoldoende is ontwikkeld. In de toekomst zou recycling echter kunnen worden bevorderd door technologische ontwikkelingen en/of toenemende vraag naar secundaire grondstoffen. Zodra de markt voor het recyclen van tapijt zodanig is ontwikkeld dat recycling kostenefficiënt is (dat betekent minder 205,- EUR/ton kosten voor afgifte) kan de minimumstandaard voor tapijt worden gespecificeerd naar 'recycling'.

Sectorplan 85 Geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS)

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
EPS-verpakkingen (geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS) verpakkingsmateriaal)	<ul style="list-style-type: none">• Gescheiden ingezameld, dan wel via nascheiding verkregen EPS-fractie uit gemengd (kunststof) verpakkingsafval (piepschuim).• Verpakkingsstyreen <i>kan</i> de brandvertrager HBCDD bevatten in relatief lage concentraties (i.i.g. < 1000 ppm).
EPS-bouwmaterialen (geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS) uit de bouw)	<ul style="list-style-type: none">• Op de bouw- of slooplocatie gescheiden gehouden EPS (piepschuim) isolatiemateriaal;• Verkregen EPS-fractie uit gemengd bouw- en sloopafval;• Bouwstyreen bevat in het algemeen de brandvertrager HBCDD¹ in concentraties van \geq 1000 ppm

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	EPS-verpakkingen	Recycling, waarbij het geproduceerde recycelaat, materiaal, of voorwerp geen HBCDD mag bevatten in concentraties hoger dan 100 ppm, conform de bepalingen uit bijlage 1 van Verordening 2004/850/EG .
b	EPS-bouwmaterialen	Verwerken conform de bepalingen van Verordening 2004/850/EG (art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1).

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het hoofdstuk B.13 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking is toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening [1013/2006/EG](#) (EVOA) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art. 36 van de verordening).

Algemene toelichting overbrenging EPS met een concentratie aan HBCDD van 1000 ppm of meer

Stoffen die HBCDD bevatten in een concentratie van 1000 ppm of meer, moeten op grond van [Verordening 2004/850/EG](#) (verder: POP-verordening) zodanig worden verwerkt dat de HBCDD wordt vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Op basis van art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1

¹ HBCDD (Hexabromocyclododecaan) is een brandvertrager die in meer of mindere mate aanwezig is in (vooral de bestaande voorraad) EPS en die gereguleerd is in [Verordening \(EG\) 2004/850](#).

van de verordening is daarom voor EPS-bouwmaterialen slechts overbrenging voor D9, D10 en R1 mogelijk.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	Ja	Voor EPS-verpakkingsmateriaal, indien (voorbereiding voor) hergebruik technisch mogelijk is tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2).
	Nee	Voor EPS-bouwmaterialen, omdat nuttige toepassing niet is toegestaan op grond van de POP-verordening.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd doorrecycling	Ja	Voor EPS-verpakkingsmateriaal tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie beleidskader paragraaf B.13.5.2).
	Nee	Voor EPS-bouwmaterialen, omdat nuttige toepassing niet is toegestaan op grond van de POP-verordening.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	voor EPS-verpakkingsmateriaal, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor EPS-bouwmaterialen, uitsluitend indien het hoofdgebruik als brandstof betreft (R1).
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering ² dan verbranden of storten	Nee	Voor EPS-verpakkingsmaterialen, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor EPS-bouwmaterialen indien de verwerking in overeenstemming is met de bepalingen uit de POP-verordening (zie de opmerking boven deze tabel)
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en in veel gevallen ook omdat storten slechts zeer beperkt is toegestaan op basis van de POP-verordening.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Ja	Voor EPS-verpakkingen, indien (voorbereiding voor) hergebruik technisch mogelijk is en er geen wettelijke belemmeringen voor hergebruik zijn.
	Nee	Voor EPS-bouwmaterialen omdat: <ul style="list-style-type: none"> • op de markt brengen hiervan in strijd is met de bepalingen uit bijlage 1 van de POP-verordening; en • omdat uitsluitend overbrenging voor inzet als brandstof (R1) of voor verwijdering (D9 of D10) is toegestaan.
t.b.v. recycling	Ja	Voor EPS-verpakkingen.
	Nee	Voor EPS-bouwmaterialen omdat uitsluitend overbrenging voor inzet als brandstof (R1) of voor verwijdering (D9 of D10) is toegestaan.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor EPS-verpakkingen, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor EPS-bouwmaterialen indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard (R1).
<i>(voorlopige) Verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ²	Nee	Voor EPS-verpakkingen, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor EPS-bouwmaterialen indien de verwerking in overeenstemming is met de bepalingen uit de POP-verordening (zie de opmerking boven deze tabel)
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging en/of op grond van nationale wettelijke bepalingen en (voor EPS-verpakkingen) omdat recycling mogelijk is.

² Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Omwille van gewijzigde Europese regelgeving kent LAP3 een (nieuw) sectorplan voor geëxpandeerd polystyreen (piepschuim). Het beleid voor de verwerking van EPS is aangepast t.o.v. LAP2.

EPS (of ook wel piepschuim genoemd) komt in Nederland vrij als verpakkingsafval en als afval van bouwisolatiemateriaal, zoals vb. geïsoleerde vloerelementen, funderingsisolatie, etc.

POP-verordening en REACH

EPS bevat, afhankelijk van de toepassing, de brandvertrager HBCDD. Zowel de [POP-verordening](#) als [REACH](#) kennen bepalingen ten aanzien van deze brandvertrager:

- REACH: HBCDD is opgenomen op de autorisatielijst;
- POP: bepalingen t.a.v. het op de markt brengen van stoffen waarin HBCDD zit zijn opgenomen in bijlage 1; bepalingen t.a.v. afvalbeheer van stoffen waarin HBCDD zit in concentraties van > 1000 ppm (bijlage IV) zijn opgenomen in bijlage V.

Met deze bepalingen is rekening gehouden bij het opstellen van dit sectorplan. Om die reden wordt in het sectorplan onderscheid gemaakt in beleid t.a.v.:

- EPS-bouwmateriaal: hiervoor geldt dat de concentratie aan HBCDD (de brandvertrager Hexabromocyclododecaan) vele malen hoger is dan 1000 ppm, waardoor de bepalingen rond het afvalbeheer uit artikel 7 van de [POP-Verordening](#) van toepassing zijn.
- EPS-verpakkingen: hiervoor wordt vooralsnog uitgegaan dat de concentratie aan HBCDD, indien al aanwezig, onder de grenswaarde van 1000 ppm blijft en de bepalingen uit artikel 7 van de [POP-Verordening](#) niet van toepassing zijn.

Hoewel de markt bezig is met de ontwikkelingen van alternatieven voor HBCDD als brandvertrager zal, gezien de gebruiksperiode van met name isolatiematerialen in de bouw, EPS-afval met ≥ 1000 ppm aan HBCDD nog langere tijd vrijkomen bij renovatie- en sloopwerkzaamheden.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

Afvalstoffen	Toelichting of verwijzing
Ongescheiden EPS (veelal EPS-verpakkingen) in het restafval	Zie SP01 (Huishoudelijk restafval) Zie SP02 (Restafval bedrijven)
Kunststoffen	Zie SP11 (Kunststof en Rubber)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 150102, 170203, 200139.

Deze opsomming is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze opsomming van Euralcodes (zie ook hoofdstuk D.4 Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is uitermate belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP (Deel A.2.3)
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening (Deel A.2.6)

- Het algemene beleid rond afvalscheiding (Deel B.3)
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen (Deel B.4)
- Het beleid rond opslaan en overslaan (Deel B.5)
- Het algemene beleid rond (niet) mengen van afvalstoffen (Deel B.7).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten (Deel C).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening (deel D integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking (Deel D.2)
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)bewerking en het opnemen van sturingsvoorschriften in de vergunning (Deel D.2.2.4.2).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers (D.3), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
- Omgaan met de Eural (Deel D.4)

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstof (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

EPS valt onder categorie 28 van bijlage 5 van het LAP³: *geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS) met een concentratie aan HBCDD van minder dan 1.000* Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in hoofdstuk B.3 moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader hoofdstuk B.7 (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstoffen

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook hoofdstuk B.3 Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstoffen

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor wordt op grond van artikel 10.47 van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Deze bepaling zal gelden voor alle afvalstoffen.

Op grond van de [Activiteitenregeling milieubeheer](#), artikel 3.115, tweede lid onder i, dient EPS bij de gemeentelijke milieustraat gescheiden te worden opgeslagen. Indien EPS op de gemeentelijke milieustraat niet gescheiden wordt opgeslagen, moet via nascheiding of op een andere wijze een zelfde niveau van afvalscheiding worden bereikt waarmee een zelfde niveau van recycling kan worden bereikt als wat zou zijn bereikt bij het reeds gescheiden houden op de milieustraat. Zie verder beleidskader B.3 Afvalscheiding.

Bovenstaande bepaling in artikel 3.115 maakt geen onderscheid tussen EPS-bouwmaterialen en EPS-verpakkingen. Toch is het wenselijk dat deze stromen van elkaar gescheiden worden opgeslagen en voor verschillende verwerking worden afgevoerd (zie toelichting op de minimumstandaard).

³ Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën van belang voor het gescheiden houden van afvalstoffen binnen type A en B inrichtingen. Deze bijlage 11 is nog gebaseerd op de lijst van LAP2 en zal z.s.m. na het verschijnen van het LAP in overeenstemming worden gebracht met de bijlage F.5 van het nieuwe LAP. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen weer dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in hoofdstuk B.7 van het beleidskader.

POP-verordening (specifiek EPS)

Op 31 maart 2016 is de [POP-verordening](#) aangepast/gepubliceerd (i.c. 1000 ppm HBCDD in Annex IV) en deze wijziging is op 30 september 2016 in werking getreden. EPS-afval moet vanaf de genoemde grenswaarde worden vernietigd. Nuttige toepassing van EPS (anders dan R1) met een concentratie aan HBCDD gelijk aan of boven deze grenswaarde is niet toegestaan. Dit betekent dat nuttige toepassing van EPS-isolatiemateriaal uit de bouw, met concentraties van 7000 ppm en meer, niet mogelijk is (behoudens R1).

EPS met concentraties boven de 100 ppm mag na wijziging van de [POP-verordening](#) per 2 maart 2016 (en in werking getreden per 22 maart) niet meer op de markt worden gebracht. Dit is een aandachtspunt bij het vergunnen van recycling van EPS-verpakkingen.

Toelichting op de minimumstandaard

Geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS) bestaat uit één materiaalsoort (polystyreen), ook wel piepschuim, tempex of PS-hardschuim genoemd en is (behoudens de restricties vanuit de POP-verordening) geschikt voor recycling indien de concentratie aan HBCDD de 1000 ppm niet overschrijdt. Het kan zowel onder verhitting worden geperst als gecomprimeerd door oplossen. In beide gevallen komt het beschikbaar als grondstof voor de kunststofverwerkende industrie.

EPS-bouwmaterialen met concentraties aan HBCDD van meer dan 1000 ppm, moeten conform de verordening worden vernietigd middels een daarop gerichte fysisch-chemische verwijderingshandeling (D9) of integraal verbranden (R1 of D10). Andere verwerkingsvormen dan deze zijn niet toegestaan.

EPS-verpakkingen worden op dit moment voor een groot deel gerecycled, met name naar isolatietoepassingen in de bouw. EPS-isolatiemateriaal uit de bouw wordt nauwelijks gerecycled maar vooral verbrand in AVI's. Dat komt door de relatief lage afval volumes, het ontbreken van een inzamelingsstructuur en relatief hoge transportkosten, door het lichte gewicht. Deze verwerking is in lijn met de bepalingen over verwerking uit de POP-verordening.

Uitzondering op het voorgaande:

Het gebruik van hexabroomcyclododecaan als zodanig, in preparaten, bij de productie van artikelen van geëxpandeerd polystyreen, alsook de productie en het op de markt brengen van hexabroomcyclododecaan voor een dergelijk gebruik zijn nog wel toegestaan mits voor dit gebruik autorisatie is verleend overeenkomstig titel VII van [Verordening \(EG\) nr. 1907/2006](#) (REACH), of indien er uiterlijk op 21 februari 2014 een autorisatieaanvraag voor is ingediend waarover nog geen besluit is genomen. Dit kan van belang zijn bij de recycling van EPS.

Dit betreft echter heel specifieke gevallen. Voor het overgrote deel van EPS met een gehalte aan HBCDD van 1000 ppm of meer gelden eerder genoemde beperkingen op basis van de POP-verordening.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, geldt voor EPS een stortverbod op grond van categorie 15b, 16b en/of 29b.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Voor EPS met een gehalte aan HBCDD van 1000 ppm of meer is het vernietigen van de aanwezige HBCDD een eis (POP-verordening). In praktijk betekent dit op dit moment vooral verbranden, als dan niet met energierugwinning. Hiermee gaat het EPS zelf als grondstof verloren.

Er wordt door marktpartijen gewerkt aan vormen van recycling die voldoen aan de eisen van de [POP-verordening](#):

- Eén alternatief richt zich op oplossen van het materiaal waarbij het overgrote deel van de HBCDD wordt afgescheiden ter vernietiging. Het overblijvende polystyreen bevat veel minder HBCDD en komt mogelijk voor nieuw gebruik in aanmerking.
- Een ander alternatief richt zich op het afbreken van niet voor recycling geschikte afvalstoffen tot kleine chemische eenheden. In dit proces wordt ook het HBCDD afgebroken en de resulterende kleine chemische moleculen kunnen dienen als basis voor nieuwe producten – in dit geval voor de productie van methanol. Bij dit alternatief gaat het polystyreen op zich weliswaar verloren, maar wordt feitelijk omgezet in een andere grondstof.

Wanneer deze technieken zich ook in de markt hebben bewezen, wordt bezien of dergelijke verwerkingsroutes de voorkeur moeten krijgen boven verbranden. In dat geval wordt een aanpassing van de minimumstandaard overwogen.

VII Overige informatie

Voorschriften voor etikettering

De wijziging van bijlage A bij het [Verdrag van Stockholm](#), en met name het in die bijlage ingevoegde nieuwe deel VII, bepaalt dat geëxpandeerd polystyreen en geëxtrudeerd polystyreen die HBCDD bevatten en op de markt worden gebracht (eventueel toegestaan middels autorisatie), gedurende de gehele levenscyclus duidelijk identificeerbaar moeten zijn door etikettering of andere middelen. Dat voorschrift moet in de Unie worden uitgevoerd.